ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

משניות

מסכת

כלים

בלשון הקודש
ואידיש

291

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשמ"ו לפ"ק

בעזרת השם יתברך

ספר
משניות
מסכת כלים

עם פירוש הנשר הגדול רבינו עובדיה מברטנורא

והוספנו גם כן פירוש המשנה בלשון אשכנז עברי טייטש בשולי היריעה המפרש ומבאר כל דברי רבותינו ז״ל בעלי המשנה בקיצור נמרץ, עם פירוש הרע״ב, למען יבינו כל עם בני ישראל את התורה שבעל פה הנמסרה לנו על הר האלקים על ידי משה נביאו נאמן ביתו.

והתועלת הפירוש ועל מה ראינו על ככה לעשות את הפירוש הזה כבר מלתנו אמורה והודענו זאת בשבטי ישראל על ידי המודעה אשר הוספנו בלשון הקודש וגם על עברי טייטש, גם נדפסה הקדמה בהתחלת כרך א׳.

הוצאת אמונה

ברוקלין נוא יארק, שנת תשמ״ו לפ״ק

אבות

הטומאות· השרץ· ושכבת זרע. וטמא מת· והמצורע בימי ספרו. ומי חטאת שאין בהם כדי הזיה. הרי אלו מטמאין

אבות הטומאות השרץ. שמנה שרצים הכתובים בפרשת ויהי ביום השמיני החלד והעכבר וכו'. וכן אבות הטומאות לטמא אדם וכלים הנוגעים בהם במשהו ושיעורן לטמא בכעדשה שכן החומט תחלת ברייתו בכעדשה. אבל האברים אין להם שיעור. אפילו פחות מכעדשה מן השרץ מיטמאין. ודוקא כשהוא לח השרץ מטמא ואינו מטמא יבש דכתיב (ויקרא יא) וכל אשר יפול עליו מהם במותם. כעין מותם: **ושכבת זרע.** דוקא ש"ז דישראל. וגדול. אבל דעו"ג אינו מטמא אפילו מדרבנן. דקריו של עו"ג טהור גמור. וכן ש"ז של קטן נמי לא מטמא. דכתיב (שם טו) ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע. איש ולא קטן פחות מבן ט' שנים ויום א' דאין ביאתו ביאה. ושיעורה לרואה במשהו אפילו כעין חרדל. ולנוגע בכעדשה. ודוקא ש"ז לחה מטמאה. דכתיב שכבת זרע· הראויה להזריע. ומדלא קחשיב תנא דידן בעל קרי בהדי אבות הטומאות ש"מ דאינו אלא ראשון לטומאה והכי תנן בסוף מסכת זבים. בעל קרי כמגע שרץ דלא הוי אלא ראשון: **טמא מת.** אדם שנטמא במת. אבל כלים שנגעו במת הן כמת עצמו. והנוגע בהן נעשה אב הטומאה. וכלים שנגעו באדם שנטמא במת. או באדם שנגע בכלים שנגעו במת. הוי אב הטומאה. ומטמאים טומאת שבעה כאדם. כדתנן פ"ג דאהלות. אבל כלי חרס ואוכלים ומשקים שנגעו במת אין נעשי' אב הטומאה. ודוקא ישראל נעשה אב הטומאה כשנגע במת אבל לא עו"ג וכן נפל שנולד בן ח' אינו מקבל טומאה אם נגע במת: **ומצורע בימי ספרו.** מצורע שהוחלט באחד מן הנגעים ונתרפא. והוכשר בצפורים ועץ ארז ואזוב ושני תולעת ותגלחת. וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים ובשמיני מביא קרבנותיו. ואותם ז' ימים קרויין ימי ספרו ומטמא אדם. דנאמר כבוס בגדים בימי חלוטו. ונאמר כבוס בגדים בימי ספרו. מה להלן מטמא אדם אף כאן מטמא אדם: **ומי חטאת שאין בהם כדי הזיה.** מטמא במגע. ואם יש בהן כדי הזיה מטמא אף במשא לטמא אדם לטמא בגדים. דכתיב (במדבר יט) ומזה מי הנדה יכבס בגדיו. והנוגע במי הנדה יטמא עד הערב. ורטוביו

למדו

פ"ק א **א** (אָבוֹת הַטוּמְאוֹת) דִיא טוּמְאוֹת וָואס זֶענֶען פוּן זִיךְ אַלֵיין טָמֵא. הֵייסְט אַב הַטוּמְאָה וְדֶער פָאטֶער פוּן דִי טוּמְאָה. אוּנ דִי זַאךְ וָואס אִיז טָמֵא ווייל זִי הָט אָנְגֶערִירְט אָן אטוּמְאָה. הֵייסְט תּוֹלְדָה. זִיא אִיז גְבָארִין פוּן אַטוּמְאָה נָאר אָמֶענְטְשׁ וָוס רִירְט אָן אַמֵת הֵייסְט דֶער מֶענְטְשׁ אוֹךְ אַאַב הַטוּמְאָה). זָאגְט דִי מִשְׁנָה אַב הַטוּמְאָה אִיז (הַשֶׁרֶץ) דִיא אַכְט שְׁרָצִים וָואס שְׁטֵייט אִין דִיא תּוֹרָה אַז זַייא פַּייגֶערִין זֶענֶען זַייא טָמֵא צוּא מְטַמֵא זַיין אַמֶענְטְשִׁין אוּנ כֵּלִים (וְשִׁכְבַת זֶרַע) אוּנ דִי זֶרַע פוּן אַמֶענְטְשִׁין וָואס אִיז עֶלְטָער וִויא נַיין יָאהְר אִיז אוֹךְ טָמֵא צוּ מְטַמֵא זַיין אַמֶענְטְשִׁין אוּנ כֵּלִים (וְטָמֵא מֵת) אוּנ אַמֶענְטְשׁ וָואס הָאט אָנְגֶערִירְט אַמֵת. אִיז עֶר טָמֵא צוּא מְטַמֵא זַיין כֵּלִים (וְהַמְצוֹרָע בִּימֵי סְפְרוֹ) אוּנ אַמְצוֹרָע וָואס אִיז נִתְהַיילְט גִיוָוארֶען פוּן זַיינֶע קְרֶעץ. דַארְף עֶר זִיצֶען אוֹיסֶער זַיין שְׁטוּבּ זִיבֶּען טֶעג. אוֹיבּ עֶר רִירְט אָן אַמֶענְטְשׁ אִין דִי זִיבֶּען טָאג. אִיז דֶער מֶענְטְשׁ טָמֵא (וּמֵי חַטָאת שֶׁאֵין בָּהֶם כְּדֵי הַזָיָה) אַז אַמֶענְטְשׁ רִירְט אָן דִי וָואסֶער פוּן דִיא פָּרָה אֲדוּמָה אֲפִילוּ זַייא זֶענֶען אַזוֹיוֶוייניג אַז מֶען קֶען זַייא נִיט שְׁפְּרִיצֶען אוֹף אַמֶענְטְשׁ וָואס אִיז טמא. פוּן דֶעסְטְווֶעגִין אִיז טָמֵא דֶער מֶענְטְשׁ וָואס הָאט אָנְגֶערִירְט דִי וַאסֶער (הֲרֵי אֵלוּ מְטַמְאִין אָדָם וְכֵלִים בְּמַגַע) אוֹיבּ אַמֶענְטְשׁ אָדֶער כֵּלִים הָאבִּין אָנְגֶערִירְט אֵיינֶע

מטמאין אדם וכלים במגע. וכלי חרש באויר. ואינם מטמאין במשא: **ב** למעלה מהם נבלה. ומי חטאת שיש בהם כדי הזיה. שהם מטמאין את האדם במשא לטמא בגדים במגע

והשוכי

למדו שהמזה טהור . ולא בא הכתוב אלא ליתן שעור לנושא שצריך שיהא בו כדי הזאה . וחילק הכתוב בין מים למים. לומר לך מים שיש בהן כדי הזיה מטמאים אדם לטמא בגדים . ושאין בהם כדי הזיה מטמא אדם לטמא אוכלים ומשקין ולא לטמא בגדים : וכלי חרס באויר. כשנפל׳ טומאה באויר כלי חרס . בין נגעה בכלי בין לא נגעה . נטמא הכלי . ואם נגעה הטומאה בכלי מבחוץ לא נטמא בנגיעה זו . דכתיב (ויקרא יא) וכל כלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו וגו׳ יטמא . מתוכו נטמא ואינו נטמא מאחוריו : ואינם מטמאין במשא. דכל הנך אבות הטומאות דחשיבי הכא כתיב בהו הנוגע ולא כתיב בהו הנושא : **ב** מטמאין את האדם במשא . משהגביה אחד מהן . בין בידו בין שהגביהו חבירו על כתיפו . ואפילו שלא נגע הוא בטומאה או שהיתה הטומאה קשורה בחבל . והגביה הטומאה על ידי החבל . כיון שהגיע כובד הדבר הטמא בעצמו . נטמא האדם טומאת משא לטמא בגדים שעליו . או כל בגדים וכלים שהוא נוגע בהן . חוץ מכלי חרס כל זמן שהטומאה על גביו . אבל לאחר שפירש מן הטומאה אינו מטמא כלים בנגיעה . לפי שהנושא את הטומאה לאחר שפירש ממנה . אינו אלא ראשון לטומאה . ואין כלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה . ואפי׳ בזמן שהוא נושא את הטומאה אינו מטמא אדם וכלי חרס . אלא שאר כלים בלבד . ואין לך טמא טומאת משא אלא האדם בלבד ולא כלים ולא אוכלים ומשקים שאם היו כלים רבים זה על גב זה ונבלה או מי נדה בכלי העליון לא נטמאו הכלי׳ התחתונים במשא כל זמן שלא נגעו בנבלה או במי הנדה . וכן אוכלים ומשקים אין מטמאים טומאת משא דגבי טומאת משא כתיב לכם ודרשינן לכם הם מטמאים במשא . ואין מטמאים לא כלים ולא אוכלים ומשקים במשא . וכשם שהנבילה מטמאה במשא . כך מטמאה בהיסט . שהיסט מנין משא הוא כגון שהיה עץ מונח בראש האילן או בראש הכותל . ונבלה בקצה אחד של עץ ובא אדם והכריע בקצה השני כיון שהגביה הקצה שבו הנבלה מחמת הכרעתו נטמא טומאת היסט דהוי כנושא : וחשובי בגדים במגע . כלומר מטעי׳

הבגדים

פון דיא זאכען ווערט מען טמא (הכלי חרס באויר) אויב אטומאה איז אין אערדענע כלי ,
סייא זיא האט אנגערירט אינעווייניג אין דיא כלי . אונ סיי זיא האט ניט אנגערירט דיא
כלי . דיא טומאה איינגט אין די לופט פון דיא כלי . איז דיא כלי טמא . אבער אז דיא
טומאה רירט אן די ערדענע כלי אויס וויינג . איז די כלי ניט טמא (ואינם מטמאין במשא)
אבער אז אמענטש טראגט איינע פון די טומאות . אונ ער רירט ניט אן די טומאה . איז
ער ניט טמא : ב (למעלה מהם) דיא טומאות זענין גרעסער וויא דיא טומאות פון יענע
משנה (נבלה) אבהמה וואס איז גיפיגערט (ומי חטאת שיש בהם כדי הזיה) אונ וואסער פון
דיא פרה אדומה וואס איז דא אין זייא אזוי פיל אז מען קען שפריצען אויף אטמא
(שהם) זייא , די נבלה אונ די וואסער (מטמאין את האדם במשא) זענען מטמא דעם מענטש
וואס טראגט זייא . אויב די זאך ווערט אויף גיהויבען דורך דעם מענטש . אפילו ער רירט
ניט אן די זאך . איז ער אויך טמא . (לטמא בגדים במגע) אונ ער איז מטמא דיא קליידער
וואס ער גייט אן נטאהן אונ דיא קליידער וואס ער רירט אן ווען ער טראגט די טומאה
(וחשובי בגדים במגע) אונ קליידער זענען פאר מיטען פון טומאה . אויב ער האט נאר
אנגערירט דיא נבלה אדער די וואסער פון די פרה אדומה . אונ ער האט זיי ניט גיטראגן .

וחשובי בגדים במגע : ג למעלה מהן בועל נדה. שהוא מטמא משכב תחתון בעליון. למעלה מהן זובו של זב. ורוקו. ושכבת זרעו. ומימי רגליו. ודם הנדה. שהן מטמאין במגע ובמשא. למעלה מהן מרכב שהוא

בגדים מטומאה אי איכא מגע בלא משא שהנוגע בנבילה או במי הנדה ואינו נושאה. אינו מטמא אפי' בגדים שעליו. כדכתיב (שם) הנוגע בנבלתם יטמא עד הערב. ולא נזכר שם כבוס בגדים ובמי הנדה נמי כתיב (במדבר יט) והנפש הנוגעת תטמא עד הערב. חשוכי לשון מניעה. כמו ולא חשכת את בנך (בראשית כב):

ג בועל נדה. כתיב ביה (ויקרא טו) ותהי נדתה עליו למדנו שהוא מטמא משכב ומושב כנדה. וכתיב בתריה וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא. וא"ל לומר אלא לפרושי ותהי נדתה עליו דרישא אתא וה"ק האי ותהי נדתה עליו שאמרתי לך. לא אמרתי אלא לענין שיהיה אב הטומאה כנדה מה היא מטמאה אדם וכלי חרס. אף הוא מטמא אדם וכלי חרס. אבל לעשות משכב ומושב כל אשר ישכב עליו יטמא הוא ולא יטמא אדם וכלים כמשכב הנדה שמטמא אדם וכלים אלא דין ראשון לטומאה יש לו שמטמא

אוכלים ומשקין בלבד : משכב תחתון כעליון. כלו' משכב תחתון של בועל נדה כעליונו של זב מה עליונו של זב היינו כלים שעל גבי הזב כגון עשר מצעות זו על גב זו וכולן על גבי הזב בין שנגע בהן הזב בין שלא נגע טמאין. ומטמאין אוכלין ומשקין אבל לא אדם וכלים. אף תחתונו של בועל נדה דהיינו המצעות שתחתיו מטמאין אוכלים ומשקין ולא אדם וכלים. דאילו תחתונו של זב וזבה ונדה ויולדת. אפילו עשר מצעות זו על גב זו. ואחד מן הטמאין הללו בעליון כולן שתחתיו טמאין. ומטמאין אדם וכלים: למעלה מהן זובו של זב וכו'. משום דהנך דחשיב ואזיל. מטמאין בכל שהן במגע ובמשא. ובועל נדה אין מטמא עד שישא את כולו. משו"ה קתני למעלה מהן כלו' דהנך דחשיב הן למעלה מבועל נדה. לפי שהן מטמאין בכל שהן משא"כ בבועל נדה: שהן מטמאין במגע ובמשא. שהוא מגען למשאן. דבין במגע בין במשא מטמאין

אדם

איז ער נים מטמא אפילו דיא קליידער וואס ער גייט אן גיטאהן : ג (למעלה מהן) דיא טמאות זענען נאך גרעסער וויא דיא טומאות פון יענע משנה (בועל נדה) אויב איינער איז געוועזן ביי אשה נדה (שהוא מטמא משכב תחתיו כעליון) ער איז מטמא דיא זאך וואס ער ליגט דארויף. אזו וויא א זב איז מטמא דיא זאך וואס איז צו גדעקט אויף אים. אזוי וויא די זאכען וואס ליגען אויף דעם זב וואס דער זב דעקט זיך צו מיט זייא. אפילו צעהן איבערבעטין איינע אויף דיא אנדערע. סיי דער זב רירט זיי אן אונ סיי דער זב רירט זייא ניט אן. זענען זייא טמא אוב עסין וואס אדער גטראנקען רירען אן דיא איבערבעטין ווערין זייא טמא. אונ אוב א מענטש אדער כלים רירען אן די איבערבעטין ווערין זייא ניט טמא. אזו דיא זאכען וואס ליגען אונטער דעם בועל נדה. אפילו צעהן אונטערבעטין זענען אלע טמא. אונ זייא זענען מטמא אלע עסין אונ טרינקען וואס זייא רירען אן. אבער א מענטש אדער כלים וואס רירען אן דיא אונטערבעטין ווערין ניט טמא (למעלה מהן) דיא טמאות זענען נאך גרעסער וויא דיא פריערדיגע טומאה (זובו של זב) וואס עס רינט פון א זב (ורוקו) זיין שפייאכץ (ושכבת זרעו) אונ דיא זרע פון זב (ומימי רגליו) אונ זיין השתנה נארין (ודם הנדה) אונ דיא בלוט פון א נדה (שהן מטמאין במגע ובמשא) דיא זאכין זענען מטמא ביי מען טראגט זייא אונ סיי מען רירט זייא אן (למעלה מהן) די טומאות זענען נאך גרעסער ויא דיא פריערדיגע טומאות (מרכב) דיא

מטמא תחת אבן מסמא. למעלה מן המרכב. משכב. ששוה מגעו למשאו. למעלה מן המשכב. הזב. שהזב עושה משכב. ואין משכב עושה משכב: ד למעלה מן הזב. זבה. שהיא מטמאה את בועלה. למעלה מן

אדם לטמא בגדים וכלים חוץ מאדם וכלי חרס: מרכב. התפוס של אוכף קרוי מרכב. שהאוכף עצמו שאדם רוכב עליו טמא משום מושב. והתפוס שלו טמא משום מרכב: שהוא מטמא תחת אבן מסמא. אבן גדולה וכבדה. כדכתיב (דניאל ו יח) והיתית אבן חדא ושומת על פום גובא. ואם היתה אבן גדולה ע"ג התפוס של מרכב והזב תופש בה אע"פ שאין כובדו של זב ניכר על המרכב. נטמא התפוס תחת האבן משום מרכב: למעלה מן המרכב משכב. דהאבן מסמא מטמא משכב כמו מרכב. ועוד חמור ממנו. דשוה מגעו למשאו לטמא אדם לטמא בגדים. מגעו בהדיא כתיב ביה (ויקרא טו) ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו. ומשאו דלאחר שהזכיר הכתוב דין מגע המשכב ודין מגע של מרכב נאמר והנושא אותם יכבס בגדיו. אלמא במשכב בין מגע בין משא טעונים כבוס בגדים אבל במרכב חלק הכתוב בין מגע למשא. דכתיב (שם) וכל המרכב אשר ירכב עליו הזב יטמא ואילו יכבס בגדיו לא כתיב: ואין משכב עושה משכב. דכתיב (שם) כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא. זב עושה משכב. ואין משכב עושה משכב. והלכך אם נגע משכב הזב בכלים אינם אלא ראשון לטומאה כמלא זב למעלה ממשכב: ד שהיא מטמאה את בועלה. טומאת שבעה דגבי נדה כתיב (שם) ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכתיב נמי גבי זבה (שם) כימי נדתה תהיה טמאה היא ודרשינן תהיה טמאה. לרבות את בועלה. היא היא מטמאה את בועלה ואין הזב מטמא את מה שבועל טומאת ז' אלא טומאת מגע ומשא: למעלה מן הזבה מצורע. דמצורע עושה משכב ומושב כזבה וחמור ממנה שהוא מטמא בביאה

זאך וואס עס האלט צו דעם מענטש ווען ער רייט איז גליך וויא דיא זאך וואס ער זיצט דארויף ווען ער רייט (שהוא מטמא תחת אבן מסמא) אויב די זאך ליגט אונטער אגרויסן שטיין. אונ דער שטיין רירט ניט אן די זאך. נאר דער זב האלט אן דעם שטיין. ווערט דיא זאך פון אונטער דעם שטיין טמא (למעלה מן המרכב) אגרעסערע טומאה פון מרכב איז (משכב) אויב דער גילעגער פון אמענטש ליגט אונטער דעם גרויסען שטיין. אונ דער שטיין רירט אים ניט אן. נאר אזב האלט דעם שטיין. איז דער גילעגער טמא נאך אגרעסערע טומאה וויא דיא זאך וואס האלט אים צוא ווען ער רייט (ששוה מגעו למשאו) זיין אנריהרען איז גליך צוא זיין טראגין. דאס גילעגער סיי מען רירט אים אן אונ סיי מען טראגט אים דארף מען וואשין דיא קליידער. אבער דיא זאך וואס אים האלט ווען ער רייט. אז ער רירט אן דארף ער ניט וואשין די קליידער. אונ אז ער טראגט די זאך דארף ער וואשין די קליידער (למעלה מן המשכב) אונ נאך אגרעסערע טומאה פון דעם גילעגער פין אזב (הזב) איז דער זב אליין (שהזב עושה משכב) דר זב אז ער ליגט אויף אזאך מאכט ער דאס גילעגר טמא צו מטמא זיין אם נטשין אונ כלים (ואין משכב עושה משכב) אבר דר גילעגר פון זב אויב ער ליגט אויף איין אנדער זאך. ווערט דיא אנדערי זאך טמא נאר מטמא צו זיין עסין אונ טרינקען אבער ניט קיין מענטש אונ ניט קיין כלים: ד (למעלה מן הזב) אגרעסרי טומאה פון אזב (זבה) איז אאשה וואס רינט פון איר דם (שהיא מטמאה את בועלה) זי איז מטמא דעם מענטש וואס איז ביי איר גיוועזען ער זאל זיין טמא זיבן טאג (למעלה מן הזבה) אגרעסרי טומאה פון אזבה (מצורע)

מן הזבה. מצורע. שהוא מטמא בביאה. למעלה מן המצורע. עצם כשעורה. שהוא מטמא טומאת שבעה. חמור מכולם. המת. שהוא מטמא באוהל. מה שאין כולם מטמאין: ה עשר טומאות פורשות מן האדם. מחוסר כפורים אסור בקדש

בביאה. כשבא אל הבית טמא כל מה שבבית. ואע"פ שלא נגע דכתיב (שם יג) מחוץ למחנה מושבו. מלמד שמושבו טמא. מכאן אמרו מצורע שיושב תחת האילן וטהור עובר נטמא הטהור ואם טהור יושב תחת האילן ומצורע עובר. לא נטמא הטהור. וכן בבגד המנוגע ובאבן המנוגעת. ודוקא מצורע בימי חלוטו. אבל בימי ספרו דהיינו לאחר תגלחת ולפורים אינו מטמא בביאה ואינו מטמא במשכב ומושב: למעלה מן המצורע עצם כשעורה שהוא מטמא טומאת שבעה. דכתיב (במדבר לא) וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם. כל הטומאות שאתם מטמאין במת לא יהיו פחותים משבעה. ואע"ג דמצורע חמור מעצם כשעורה. דמצורע מטמא כל אשר באהל כשבא אל האהל. ועצם כשעורה אינו מטמא באהל. מ"מ במעלה זו מיהא עצם כשעורה חמור שמטמא טומאת ז' וכן כל הני למעלה למעלה דחשיב לאו לכל מילי קאמר

דחמור בשני מן הראשון. דהרבה מהן יש שיש חומרא בראשון שאינה בשני. אלא לענין מעלה שהוא מונה בלבד קאמר שהשני חמור: חמור מכולם מת. יש מהן חמורים ממת שזב וזב' עושי' משכב ומושב ומטמאין באבן מסמא. ומת אינו עושה משכב ומושב. ואינו מטמא באבן מסמא. ומ"מ במעלה זו מת חמור מכולן שמטמא באהל. ומה שמצורע מטמא בביאה. אין טומאתו כטומאת אהל. דאם הכניס ידו לבית המנוגע טהור ואפילו נכנס כולו חוץ מחוטמו טהור דביאה במקצת לאו שמה ביאה ואפי' מחילה מללת בבית המצורע שם כדתנן בנגעים סוף פי"ג נכנס לבית הכנסת עושים לו מחילה גבוה עשרה טפחים נכנס ראשון ויוצא אחרון וכל כה"ג במת מטמא באהל. א"כ יש חלוק בין מצורע יושב למצורע עובר כדפרישנא לעיל משא"כ במת: ה עשר טומאות פורשות מן האדם. עשר מעלות זו למעלה מזו. יש בטומאות הפורשות מן האדם: מחוסר כפורים. כגון מצורע

איז אקרעציגער (שהוא מטמא בביאה) דר מצורע אז ער קומט אריין אין אשטוב. אפילו ער רירט ניט אן. איז אלץ וואס אין שטוב טמא (למעלה מן המצורע) נאך אגרעסערי טומאה פון אמצורע (עצם כשעורה) אז אייער רירט אן אביין פון אמת וואס ער איז גרוס וויא אגערשט. (שהוא מטמא טומאת שבעה) איז ער טמא זיבן טאג (חמור מכולם) אגרעסערי טומאה פון די אלע זאכין (המת) אטוטער (שהוא מטמא באהל) אז דער מת איז אין אשטוב איז אלץ וואס אין שטוב טמא אפילו דר מת רירט זייא ניט אן (מה שאין כולם מטמאין) אבער דיא אלע זאכין זענין ניט מטמא אז זייא רירען ניט אן וואס אפילו אמצורע וואס ער איז מטמא אז ער גייט אריין אין אשטוב אפילו ער רירט ניט אן. איז ער אבער אנדערש ניט מטמא סיידין ער איז אין גאנצין אריין גיקומן אין שטוב. אבער אז ער איז אין גאנצין אריין גקומן אין שטיב נאר דיא נאז ניט. איז ער ניט מטמא. און אמת אפילו נאר אביסל פו אים איז אריין גקומן אין שטוב איז אלץ וואס אין שטוב טמאו: ה (עשר טומאות) צעהן ערליי טומאות איינע גרעסיר וויא דיא אנדרי (פורשות מן האדם) שיידין זיך אפ וקומן ארוס פון אמענטשין (מחוסר כפורים) אזוי אטמא וואס דארף ברייגען קרבנות אז ער ווערט טהור (דהיינו אמצורע אזב אזבה און אגעווינערין) אז דעם זיבעטין טאג ער האט זיך טובל גוועזן. און עס איז שוין נאכט גיוואָרען. (אסור

בקדש. ומותר בתרומה ובמעשר. חזר להיות טבול יום. אסור בקדש ובתרומה. ומותר במעשר. חזר להיות בעל קרי. אסור בשלשתן. חזר להיות בועל נדה. מטמא משכב תחתון כעליון. חזר להיות זב שראה שתי ראיות. מטמא משכב ומושב. וצריך ביאת מים חיים. ופטור מן הקרבן. ראה שלש חייב בקרבן. חזר להיות מצורע מוסגר. מטמא בביאה. ופטור מן

מצורע מוחלט וזב בעל שלש ראיות וזבה ויולדת שטבלו והעריב שמשן. אסורין לאכול קדשים עד שיביאו כפרתן ומותרין בתרומה: חזר להיות טבול יום. שמה שטבל ולא העריב שמשו: אסור בקדש ובתרומה. ופוסל אותה אם נגע בהן: חזר להיות בעל קרי. שיצא ממנו שכבת זרע ולא טבל: חזר להיו׳ בועל נדה. והא דלא תני חזר להיות טמא מת שהוא חמור מב"ק. דטמא מת אב הטומאה ובעל קרי אינו אלא ראשון. והדר נקט חזר להיות בועל נדה דחמור מטמא מת שמטמא משכב התחתון כעליון. משום דהנך עשר טומאות פורשות מן האדם. וזו טומאת מגע היא: משכב תחתון כעליון. משכב התחתון של בועל נדה כעליונו של זב. מה עליונו של זב טמא לטמא אוכלים ומשקים אבל לא אדם וכלים. אף תחתונו של בועל נדה טמא לטמא אוכלים ומשקין לא אדם וכלים: שראה שתי ראיות מטמא משכב ומושב. וצריך לספור ז׳ נקיים. דהכי תנן פ"ק דמגילה (מ"ג) אין בין זב הרואה ב׳ ראיות. לזב שרואה שלש ראיות אלא קרבן: וצריך ביאת מים חיים. דכתיב בזב (ויקרא טו) ורחץ בשרו במים חיים. אבל שאר כל הטמאים סגי להו במי מקוה: חייב בקרבן. כדאמר בפ׳ מצורע גבי זב. וכל זמן שלא הביא קרבן הוי מחוסר כפורים: מצורע מוסגר. שהסגירו הכהן ז׳ ימים לראות אם יולדו בו סימני טומאה: מטמא בביאה. אם בא אל הבית נטמא כל אשר בבית: ופטור מן הפריעה ומן הפרימה. דלא אמרה תורה בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע אלא

במצורע

בקדש) קרבנות טאר ער ניט עסן ביז מארגן ער וועט ברייננן זייני קרבנות מקריב צוא זיין (ומותר בתרומה ובמעשר) אונ תרומה מיט מעשר מעג ער עסן אפילו דעם זיבעטין טאג ביי נאכט (חזר להיות טבול יום) אונ דעם זיבעטין טאג נאך דר טבילה אידער עס איז גיווארען נאכט (אסור בקדש בתרומה) טאר ער ניט עסן קרבנות. אונ ניט תרומה (ומותר במעשר) אונ מעשר מעג ער עסן (חזר להיות בעל קרי) אויב עס איז פון אים ארוס גיגאנגן קרי (זרע) אונ ער האט זיך נאך ניט טובל גיוועזן (אסור בשלשתן) טאר ער אלע דריי ניט עסן. ניט קדשים אונ ניט תרומה אונ ניט מעשר (חזר להיות בועל נדה) אויב ער איז גיוועזן ביי א נדה (מטמא משכב תחתון כעליון) איז ער מטמא די זאך וואס ער ליגט דארויף אזו וויא א זב איז מטמא די זאך וואס איז צוא גדעקט איף אים זעין משנה ג) (חזר להיות זב שראה שתי ראיות) אויב ער איז גיווארן א זב וואס האט גיזעהן זיבה צוויי מאהל (מטמא משכב ומושב) איז ער מטמא די זאכן וואס ער ליגט דארויף. אונ דיא זאכן וואס ער זיצט דארויף (וצריך ביאת מים חיים) אונ ער מוז זיך טובל זיין אין אקוואל וואסער (ופטור מן הקרבן) אונ קרבנות דארף ער ניט ברייננען (ראה שלש) אז ער האט גיזעהן דריי מאהל (חייב בקרבן) דארף ער קרבנות אויך ברייננען (חזר להיות מצורע מוסגר) אויב ער איז גיווארען א מצורע וואס מען דארף אים פר שליסען אויף זיבן טאג (מטמא בביאה) אז ער קומט אריין אין א שטוב. אפילו ער רירט ניט אן. איז אלץ וואס אין שטוב טמא (ופטור מן הפריעה) ער דארף ניט לאזין וואקסען דיא האר (ומן הפרימה) ער

דארף

מן הפריעה ומן הפרימה ומן התגלחת ומן הצפרים. ואם היה מוחלט חייב בכולן. פירש ממנו אבר שאין עליו בשר כראוי. מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל. ואם יש עליו בשר כראוי. מטמא במגע ובמשא ובאהל. שעור בשר כראוי. כדי להעלות ארוכה. ר' יהודה אומר אם יש במקום אחד כדי להקיפו בחוט ערב. יש בו לעלות ארוכה: ו עשר קדושות הן. ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות. ומה היא קדושתה. שמביאים ממנה העומר. והבכורים.

במטרע מוחלט: ומן התגלחת ומן הצפרים. ומוחלט שנתרפא מביא צפורים. ומגלח את כל שערו ומוסגר לא: שאין עליו בשר כראוי. כדמפרש בסיפא כדי להעלות ארוכה: מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל דבמגע כתיב (במדבר יט) [על] הנוגע בעצם משמע בין יש בו בשר כראוי בין אין בו בשר כראוי. ובטומאת אהל כתיב או בעצם אדם או בקבר ועצם אדם משמע עד שיהיה בו בשר וגידים ועצמות: במקום אחד כדי להקיפו בחוט ערב. שאם יחתוך הבשר שעל האבר נותנים. שיש בעניין כחוט ערב. שהוא יותר על מתוח השתי כפלים ויהיה בהן כדי להקיף את האבר. בידוע דהכי הוא מעלה ארוכה. אין הלכה כר"י: ו עשר קדושות הן. איידי דאיירי לעיל במעלות של טומאות זו למעלה מזו. תנא נמי הכא מעלות של קדושות זו למעלה מזו: שמביאין ממנו העומר. דכתיב (ויקרא כג) וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר. קצירה. ולא קציר ח"ל: והבכורים דכתיב (דברים כו) ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך:

דארף נים רייסען די קליידער (ומן התגלחת) אונ ער דארף זיך ניט שערין (ומן הצפרים) אונ ער דארף ניט ברייננען קיין פייגלאך ווען ער ווערט טהור (ואם היה מוחלט) אונ אויב ער איז גיוועזן טמא ביז דיא צרעת האט זיך פון אים אויס ניהיילט (חייב בכולן) מוז ער טאהן די אלע זאכין. מוז ער לאזין וואקסען דיא האר. אונ מוז רייסען דיא קליידער. אונ מוז זיך אפ שערין. אונ מוז ברייננען פייגלאך (פירש ממנו אבר) אויב עס האט זיך אפ געריסען פון אמענטש אגליד (שאין עליו בשר כראוי) וואס אויף דעם גליד איז ניטא קיין פלייש עס זאל קענען צוריק צוא וואקסען (מטמא במגע ובמשא) אז מען רירט אן דעם גליד אדער מען טראגט אים ווערט מען טמא (ואינו מטמא באהל) אונ אויב דער גליד איז אין אשטוב איז אלץ וואס אין שטוב טהור (ואם יש עליו בשר כראוי) אונ אויב אויף דעם גליד איז דא נגונ פלייש אז עס וואלט געקענט צוריק צו וואקסען (מטמא במגע ובמשא ובאהל) אז מען רירט אן דעם גליד. אדער מען טראגט אים. אדער ער איז אין אשטוב. איז דער גליד מטמא (שיעור בשר כראוי) ווי פיל פלייש זאל זיין אויף דעם גליד ווס דס הייסט נויא עס דארף זיין (כדי להעלות ארוכה) אז דער גליד וואלט ניקענט פון דעם פלייש צוריק צו וואקסען. רבי יהודה זאגט (אם יש במקום אחד) אויב עס איז דא פלייש אויף איין ארט (כדי להקיפו בחוט ערב) אז מען זאל די פלייש צו שניידין אויף פעדים וואס יעדער פאדים איז גראב וויא דער פאדים וואס דער וועבער ווארפט דורך. אונ מען זאל באלייגען דיא פעדים אויף דעם ארט וויא עס איז צו בראכען (יש בו כדי להעלות ארוכה) וואלט דער גליד גיקענט גיזונד ווערין: ו (עשר קדושות הן) צעהן ערליי הייליגקייטין איז דא (ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות) ארץ ישראל איז הייליגער וויא אלע לענדער (ומה היא קדושתה) אונ וואס איז איר הייליגקייט (שמביאים ממנה) מען ברייננט פון אירע תבואה (העומר) דעם עומר (והבכורים) אונ בכורים (ושתי הלחם) אונ דיא צווייא

ושתי הלחם. מה שאין מביאים כן מכל הארצות: ז עיירות המוקפות חומה. מקודשות ממנה. שמשלחים מתוכן את המצורעים · ומסבבין לתוכן מת עד שירצו. יצא אין מחזירין אותו: ח לפנים מן החומה מקודש מהם · שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני · הר הבית מקודש ממנו · שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם · החיל מקודש ממנו · שאין עובד כוכבים

ושתי הלחם. דכתיב (ויקרא כג) ממושבותיכם תביאו להם: ז עיירות המוקפות חומה. מימות יהושע בן נון דבמצורע כתיב (שם יג) מחוץ למחנה מושבו חוץ למחנה ישראל וכשכבש יהושע את הארץ קדש העיירות שהיו מוקפות חומה בימיו שיהיו כמחנה ישראל להשתלח משם מצורעים: מסבבים לתוכן מת. מותר לנושאו בעיר ממקום למקום עד מקו' שירצו טובי העיר לקוברו שם: יצא. המת מן העיר: אין מחזירים אותו. בעיר לקברו שם ואפי' רצו טובי העיר דכיון דיצאה טומאה מן העיר אין מכניסין אותה בתוכה: ח לפנים מן החומה. מחומת ירושלים: שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני. דכתיב (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה וגו' וכתיב (שם) לא תוכל לאכול בשעריך וגו': הר הבית. חמש מאות אמה על חמש מאות אמה היה ובו היה בה"מ בנוי. ומשם מתחיל מחנה לויה ושיעורו עד שער נקנור. משער נקנור ולפנים מחנה שכינה. ומהר הבית ולחוץ עד חומת ירושלים מחנה ישראל: שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם. דכתיב (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש. שומע אני שלשתן יוצאים למקום אחד ת"ל במצורע בדד ישב הלכך אינו משולח למקום שזב וטמא מת משולחים. ומה מצורע שטומאתו חמורה חמור שלוחו משלוח חבירו דכתיב (ויקרא יג) מחוץ למחנה מושבו. לפיכך משולח חוץ לירושלים. אף זבים וזבות נדות ויולדות שטומאתן חמורה מטומאת מת שטעונות משכב ומושב ומטמאות באבן מסמא. משא"כ בטומאת מת. חמור שלוחן משלוח חבירן. כשנאמר מצורע משולח חוץ לירושלים. שהיא כנגד מחנה ישראל. וזבים וזבות נדות ויולדות משולחות מהר הבית. שהוא מחנה לויה ומותרות בירושלים. טמא מת ואפי' מת עצמו מותר בהר הבית · ומשולח משער ניקנור ולפנים שהוא מחנה שכינה: החיל. לפנים מחומת הר הבית היה כותל גבוה עשרה טפחים והוא נקרא סורג. ולפנים ממנו החיל עשר אמות: שאין עובדי כוכבים וטמאי

ברויט פון שבועות (מה שאין מביאין כן מכל הארצות) וואס מען טאר דיא זאבין ניט ברייגגען פון אנדערע לענדער: ז (עיירות המוקפות חומה) די שטעט וואס זענען ארום מיט א מאער פון יהושע בן נונס צייט (מקודשות ממנה) זענען הייליגער וויא ארץ ישראל (שמשלחין מתוכן את המצורעים) מען שיקט ארויס פון דיא שטעט אלי קרעציגע (ומסבבין לתוכן מת) אונ מען מעג ארום טראגין א מת אין שטאט ודיא שטאט מענטשין זאלין טרויערין אויף אים (עד שירצו) ביז דעם ארט וואס מען וויל אים באגראבין (יצא) אויב מען איז מיט דעם מת ארויס גיגאנגן פון שטאט (אין מחזירין אותו) טאר מען אים ניט צוריק ארייך ברייגגען אין שטאט: ח (לפנים מן החומה) פון אינווייניג פון דעם מאער פון ירושלים (מקודש מהם) איז נאך הייליגער פון זייא (שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני) דארט עסט מען גרינגע קרבנות ושלמים תודה פסח אונ מעשר שני (הר הבית) דער בארג וואס דער בית המקדש שטייט אויף אים (מקודש ממנו) איז הייליגער פון ירושלים (שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם) זבים אונ זבות אונ נדות אונ געווינערונס טארין ניט ארוף גייז אויף דעם בארג (החיל מקודש ממנו) א שטוב אויף דעם בארג וואס

הייסט

כוכבים וטמא מת נכנסים לשם. עזרת נשים מקודשת ממנו. שאין טבול יום נכנס לשם. ואין חייבים עליה חטאת. עזרת ישראל מקודשת ממנה. שאין מחוסר כפורים נכנס לשם. וחייבין עליה חטאת. עזרת הכהנים מקודשת ממנה. שאין ישראל נכנסים לשם. אלא בשעת צרכיהם לסמיכה. לשחיטה. לתנופה: ט בין

האולם

וטמאי מתים נכנסים לשם. אע"ג דרבנן גזור על הטע"ג שיהיו כזבים לכל דבריהם. לענין שלוח מחנות לא גזור עלייהו. אלא כטמאי מתים. והאי דטמאי מתים אין נכנסים מן החיל ולפנים היינו מדרבנן. למדאורייתא אפי' בעזרת נשים שרו. שכל זה מחנ' לויה עד עזר' ישראל שמשם שער ניקנור: עזרת נשים. לפנים מן החיל היתה אורך מאה ושלשים ואמה על רוחב מאה ושלשים וחמשה: שאין טבול יום נכנס לשם. יהושפט ובית דינו גזרו על טבול יום שלא יכנס לעזרת נשים דכתיב (ד"ה ב כ) ויעמוד יהושפט בקהל יהודה וגו' לפני החצר החדשה. ואמרו בגמ' מאי החצר החדשה. שחדשו בה דברים ואמרו טבול יום אל יכנס במחנה לויה. ולא בכל מחנה לוי גזרו. אלא בעזרת נשים בלבד. וגזרו על טבול יום. ולא גזרו על מחוסר כפורים. לפי שטבול יום אסור בתרומה. ומחוסר כפורים מותר בתרומה. וכל שטומאתו

אמורה מחברו. אמור שלוחו משלוח חברו: עזרת ישראל. לפנים מעזרת נשים היתה. אורך מאה ושלשים וחמשה על רוחב אחת עשרה. וכן עזרת כהנים היתה אורך קל"ה על רוחב אחת עשרה ואהני פספסין היו מבדילים בין עזרת ישראל לעזרי הכהני': שאין מחוסר כפורים נכנס לשם. הוא הדין דהוה מצי למתני שאין טהור נכנס לשם עד שיטבול. דהכי תנן בפ' אמר להן הממונה אין אדם טהור נכנס לעזרה עד שיטבול: וחייבין עליה חטאת. הטמאים שנכנסו שם בשגגה: לסמיכה. לסמוך ידו על ראש קרבנו. ואי אפשר אלא בבעלים. דכתיב וסמך את ידו. ולא יד שלוחו: לשחיטה. שהשחיטה כשרה בזר. ואף על פי שאפשר בכהנים. ואפשר נמי לזר לשחוט בעזרת ישראל אפ"ה לא אסרו לישראל ליכנס בעזרת כהנים לשחוט הקרבן: ולתנופה. דכהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף: ט בין האולם

ולמזבח

הַיְיסְט חֵיל אִיז הֵיילִיגֶער וְוִיא דֶער בַּארְג (שֶׁאֵין עוֹבְדֵי גִלּוּלִים וְטָמֵא מֵת נִכְנָסִים לְשָׁם) אַמְצְרִי אוּנ דֶער וָואס אִיז טָמֵא פוּן אַמֵת טָאר נִיט אַרַיין גֵיין אִין דֶעם חֵיל (עֶזְרַת נָשִׁים מְקוּדֶשֶׁת מִמֶּנּוּ) דִיא עֲזָרָה וְדִיא שְׁטוּב) וָואס דִיא וַוייבֶּער שְׁטֵייעֶן דָארְט אִיז הֵיילִיגֶער וִוי דֶער חֵיל (שֶׁאֵין טְבוּל יוֹם נִכְנָס לְשָׁם) דֶער וָואס הָאט זִיךְ טוֹבֵל גִיוֶועֶן. אוּנ דִיא זוּהְן אִיז נָאךְ נִיט אוּנְטֶער גִיגַאנְגֶען. טָאר נִיט אַרַיין גֵיין אִין דִיא עֲזָרָה (וְאֵין חַיָּיבִים עָלֶיהָ חַטָּאת) אוּנ אוֹיבּ מֶען אִיז אַרַיין גִיגַאנְגֶען בְּשׁוֹגֵג דַארְף מֶען נִיט בְּרֵיינְגֶען קֵיין קָרְבַּן חַטָּאת (עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל מְקוּדֶשֶׁת מִמֶּנָּה) דִיא עֲזָרָה וָוא יוּדִין יִשְׂרְאֵלִים זֶענֶען גִישְׁטַאנֶען. אִיז הֵיילִיגֶער וִוי עֶזְרַת נָשִׁים (שֶׁאֵין מְחוּסַר כִּפּוּרִים נִכְנָס לְשָׁם) דֶער טָמֵא וָואס הָאט גִידַארְפְט בְּרֵיינְגֶען קָרְבָּנוֹת וֶוען עֶר אִיז גִיווָארֶען טָהוֹר. אֵי דֶער עֶר הָאט גִיבְּרַאכְט דִי קָרְבָּנוֹת. טָאר עֶר נִיט אַרַיין גֵיין אִין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל (וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ חַטָּאת) אוּנ אוֹיבּ עֶר אִיז אַרַיין גִיגַאנְגֶען בְּשׁוֹגֵג דַארְף עֶר בְּרֵיינְגֶען אַקָרְבָּן חַטָּאת (עֶזְרַת הַכֹּהֲנִים מְקוּדֶשֶׁת מִמֶּנָּה) דִיא עֲזָרָה פוּן דִיא כֹּהֲנִים אִיז הֵיילִיגֶער וִויא דִיא עֲזָרָה פוּן יִשְׂרְאֵלִים (שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְשָׁם) יִשְׂרְאֵלִים טָארִין נִיט אַרַיין גֵיין אִין עֶזְרַת כֹּהֲנִים (אֶלָּא בִּשְׁעַת צָרְכֵיהֶם) נָאר וֶוען זַייא דַארְפֶען (לִסְמִיכָה) אַרוֹיף צוּ לֵייגִין דִי הֶענְט אוֹיף דֶעם קָרְבָּן אֵיידֶער מֶען שֶׁעכְט אִים (וְלִשְׁחִיטָה) אָדֶער צוּא שֶׁעכְטִין דֶעם קָרְבָּן (לִתְנוּפָה) אָדֶער אוֹיף צוּא הֵייבֶּען דִי מִנְחָה: ט וּבֵין הָאוּלָם

ולמזבח

האולם ולמזבח מקודש ממנה. שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם. ההיכל מקודש ממנו. שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים. קדש הקדשים מקודש מהם. שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה. א״ר יוסי בחמשה דברים בין האולם ולמזבח שוה להיכל. שאין בעלי מומין. ופרועי ראש. ושתויי יין. ושלא רחוץ ידים ורגלים. נכנסים לשם. ופורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה:

ולמזבח מקודש ממנה שאין פרועי ראש ובעלי מומין נכנסים לשם. בגמרא בפ׳ קומץ רבה (דף כז) מוכיח דכל הני מעלות דתני בפסקא. כגון הנכנס לעזרת כהנים שלא לצורך. וכן בע׳ מומין ופרועי ראש שנכנסו בין האולם ולמזבח כלהו מעלות דרבנן הן. וכן קבלתים מרבותי. אבל להרמב״ם ס״ל דכלהו מדאורייתא. בעלי מומים דכתיב (ויקרא כא) כי כל איש אשר בו מום לא יקרב. ופרועי ראש. דאמר רחמנא לאהרן ולבניו שהיו במשכן (שם י) ראשיכם אל תפרעו. ואע״פ שלשון התוספתא מסייע לדברי הרמב״ם. קבלת רבותי נראית לי עיקר. והאי דלא חשיב ת״ק שתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים בהדי בעלי מומים ופרועי ראש כדחשיב להו ר׳ יוסי בסיפא. משום דבעלי מומין ופרועי ראש פסולן בגופן. הלכך שלוחן חמור. אבל שתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים פסולן מחמת דבר אחר הלכך לא החמיר בשלוחן כל כך: אלא כ״ג ביום הכפורים. דכתיב (שם טז) ואל יבא בכל עת אל הקדש בזאת יבוא וכו׳: בשעת העבודה. ד״פ נכנס שם. א׳ להקטיר קטורת. ב׳ להזות מדם הפר. ג׳ להזות מדם השעיר. רביעית להוציא הכף והמחתה ואם נכנס ה׳ פעמים חייב מיתה: ופורשין שבין האולם ולמזבח בשע׳ הקטרה. בין בשעה שמקטירים קטורת במזבח הזהב שבהיכל. בין בשעה שכ״ג מקטי׳ קטורה לפני ולפנים כל העם פורשים מבין האולם ולמזבח. ואצ״ל מן ההיכל. ות״ק פליג אדרבי יוסי וסבר דבשעה שמקטירין קטרת בהיכל הוא דפרשי מבין האולם ולמזבח. אבל כשמקטיר קטורת לפני

ולמזבח מקודש ממנה) דער ארט וואס צווישען אולם אונ דעם מזבח איז היילינער וויא די עזרת כהנים (שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם) אכהן וואס האט אפעלער אדער מיט דעם בלויזן קאפ טאר ניט אריין גיין צווישען דעם אולם אונ דעם מזבח (ההיכל מקודש ממנו) דער היכל איז נאך היילינער וויא צווישען אולם אונ מזבח (שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים) אכהן וואס האט ניט גיוואשען די הענט אונ די פיס טאר ניט אריין גיין אין היכל (קודש הקדשים מקודש מהם) דער קדשי הקדשים איז נאך היילינער (שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה) אין קדשי הקדשים טאר קיינער ניט אריין גיין נאר דער כהן גדול אום יום כפור ווען ער טוהט די עבודה (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (בחמשה דברים בין האולם ולמזבח שוה להיכל) מיט פינף זאכען איז דער ארט וואס צווישען אולם אונ מזבח גלייך צום היכל (שאין בעלי מומין ופרועי ראש ושתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים נכנסין לשם) אז כהנים וואס האבען פעלערס אונ וואס גייען מיט דעם בלויזן קאפ אונ וואס האבין וויין גיטרונקען אונ וואס האבין ניט גיוואשען די הענט מיט די פיס טארען ניט אריין גיין צווישען אולם אונ מזבח אזו ניט אין היכל (ופורשים מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה) ווען מען איז מקטיר קטורת אין היכל אדער אין קדשי קדשים מוזן זיך אלע מענטשין אפ שיידן פון היכל אונ פון צווישען אולם אונ מזבח:

פרק ב כלי עץ. וכלי עור. וכלי עצם. וכלי זכוכית. פשוטיהן טהורים. ומקבליהן טמאים. נשברו טהרו. חזר ועשה מהם כלים. מקבלין טומאה מכאן ולהבא. כלי חרס וכלי נתר טומאתן שוה. מיטמאין ומטמאין באויר ומיטמאין מאחוריהן.

ואינן

לפני ולפנים. אין העם פורשים אלא מן ההיכל בלבד. ולא מבין האולם ולמזבח. והלכה כת"ק. ועשר קדושות דתנן במתני'. והך אחד עשר ניהו. פירשו הגאונים דא"י אינה ממנין הקדושות לפי שבשאר קדושות יש בהן כבוד למקום שמונעים ממנו קלת טומאות. או שמונעי' מקלת בני אדם ליכנס אליו. ואין בשתם אי קדושה זו. והבאת בכורים. ועומר. ושתי הלחם. ולחם הפנים. אינם כקדושות הללו. ואית דמפרשי דת"ק דחשיב עשר קדושות ר' יוסי היא דאית ליה דבין האולם ולמזבח שוה להיכל בחמשה דברים. ולדידיה לא הוו אלא עשר:

פרק ב **כלי** עץ כלי עור כלי עצם. בפרשת מתים כתיב וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו. ומרבינן מוכל מעשה עזים לרבות דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים. דהיינו כלי עצם ואתקש לכלי עור וכלי עץ ובפרשת שמיני איתקש כלי עור וכלי עץ לשק. דכתיב מכל כלי עץ או בגד או עור או שק. הלכך פשוטיהן טהורים דבעינן דומיא דשק דמיטלטל מלא וריקן. וכלי חרס אע"ג דפשוטיהן טהורים לא מצי למתני בהדי הנך משום דכל הני טהורים כשאין להם בית קבול אע"פ שיש להן תוך כגון חבית של עץ שאין לה שולים. ומפולשת מעבר אל עבר טהורה ובכלי חרס כה"ג טמא משום דבתוכו תלה רחמנא והרי יש לו תוך אע"פ שאין לו בית קבול. ופשוטיהן טהורים דתנן הכא היינו מדאורייתא אבל חכמים גזרו טומאה על פשוטי כלי עץ ועור ועצם כדמוכח בגמרא בבא בתרא (דף סו) ומדאורייתא כני אינן טהורים אלא מטומאת מת או טומאת שרץ אבל טמאים טומאת משכב ומושב אם הן ראוין למשכב ומושב: וכלי זכוכית. רבנן גזרו עליהן טומאה. הואיל ותחלת ברייתן מן החול הוו ככלי חרס ואחמיר מכלי חרס שאינו מקבל טומאה מגבן וכלי זכוכית מטמאין מגבן. הואיל ונראה תוכן כברן. ופשוטיהן של כלי זכוכית טהורים אפי' מדרבנן דעבדו רבנן היכרא כי היכי דלא לשרוף עלייהו תרומ' וקדשים: מקבלין טומאה מכאן ולהבא. אבל לא חזרו לטומאתן ישנה דלא גזור רבנן שאם עשה מהם כלים חזרו לטומאתן ישנה אלא בכלי מתכות בלבד: כלי נתר. כלים העשויין מאדמה שחופרים ממנה נריף אלומ"י בלע"ז: מיטמאין ומטמאין באויר. אם נתלית טומאה באויר הכלי נטמא הכלי אף ואלה אוכלים באוירן מטמאין את האוכלים אע"פ שלא נגעו דכתיב (ויקרא יא) כל אשר בתוכו יטמא. ואפילו מלא חרדל

באינו

פרק ב א (כלי עץ) הילצערנע כלים (וכלי עור) אונ כלים פון פעל (וכלי עצם) ביינערנע כלים (וכלי זכוכית) אונ גלעזערנע כלים (פשוטיהן) אויב זייא זענען גלאט. זייא האבען ניט קיין לאך גען זאל קענען אינוויינינג עפעס אריין לייגען (טהורים) זענען ריין. אפילו זייא רירען אן א טומאה פון דעסטוועגין ווערען זייא ניט טמא (ומקבליהן) אונ דיא כלים וואס האבען א לאך. מען קען עפעס אריין לייגען אין דעם לאך. דאס הייסט די כלי נעמט עפיס צו. אויב זיא רירט א, א טומאה (טמאים) זענען זייא טמא (נשברו) אז זייא זענען צו בראכען גיווארען (טהרו) זענען זייא טהור גיווארען (חזר ועשה מהם כלים) אז מען האט צוריק גימאכט פון זייא כלים (מקבלין טומאה מכאן ולהבא) אויב זייא רירען אן א טומאה דער נאך ווייא זייא זענען גיווארען כלים ווערין זייא טמא (כלי חרס) ערדענע כלים (וכלי נתר) כלים פון אזעלכע ערד וואס הייסט נתר (טומאתן שוה) איז זייער טומאה גלייך

ואינן מיטמאין מגביהן ושבירתן היא טהרתן: **ב** הדקין שבכלי חרס. וקרקרותיהן. ודפנותיהן. יושבים שלא מסומכין. שיעורן מכדי סיכת קטן ועד לוג. מלוג ועד סאה. ברביעית. מסאתים

שאינו נוגע בדפנות הכלי : ומיטמאין מאחוריהן. כלים שחקק בית מושבם מבחוץ כדרך שעושים לכוסות של כסף. ופעמים כופין אותן על פיהן ומשתמשין בבית קבול שבאחוריהן אם נגעה טומאה באותו בית קבול נטמא הכלי חרס ומדלא ערבינהו ותנינהו מיטמאין ומטמאין מאויריהן ואחוריהן שמע מינה דאין מיטמ' מאויר אחוריו. דלא חשיב תוך של אחוריו תוך גמור דאורייתא ליטמא מאוירו אבל מיטמא אם נגעה טומאה באותו חקק של אחוריו : ואין מטמאים מגביהן. דכתיב (שם) וכלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו. מתוכו הוא מיטמא ואינו מיטמא מגבו. ושאר כל הכלים חוץ מכלי חרס וכלי נתר. אין מיטמאין מאוירן עד שתגע הטומאה בעצמו של כלי וכשנגעה הטומאה בעצמו של כלי בין מגבו בין מתוכו טמא והיינו דתנן בפרק קמא דחולין הטהור בכלי חרס טמא בכל הכלים טהור בכל הכלים טמא בכלי חרס : ושבירתן היא טהרתן. וכולהו כלים נמי שבירתן היא טהרתן אלא כלי חרס וכלי נתר שבירתן בלבד מטהרתן שאין להם טהרה בטבילה אלא בשבירה בלבד : **ב** הדקין שבכלי חרס. כלי חרס הדקין וקטנים. בין שהן עצמן אינן מחזיקין אלא כדי סיכת קטן בין שנשברו ונשארו קרקרותיהן פירוש כמו קרקעותיהן דהיינו שולים שכלפי הקרקע. או נשארו דפנותיהן ויכולים לבדן לישב בלא סמיכה עדיין כלים הן ואם מחזיקין שמן כדי סיכת קטן. כלומר כדי סיכת אצבע קטנה של קטן בן יומו טמאין. והכי מפורש במסכת שבת סיכת קטן אבר קטן של קטן בן יומו : עד לוג. שיעור זה של סיכת קטן לשברי כלים שלא היה מתחלתו אלא לוג דאם היה תחלתו יותר מלוג בעינן שעור גדול לשבריו יותר מכדי סיכת קטן : מלוג עד סאה. כלי שהיה מתחלתו

מחזיק

(מיתטמאין ומטמאין באויר) אוב אטומאה איז אין דיא כלי. אפילו זיא איינגט אין דער לופט פון דיא כלי. אונ זיא רירט ניט אן דיא כלי. ווערט דיא כלי טמא. אונ אויב דיא כלי איז טמא. אונ אעסן איינגט אין דיא לופט פון דיא כלי. אפילו דאס עסן רירט ניט אן דיא כלי. פון דעסטוועגין איז דאס עסן טמא (ומטמאין מאחוריהן) אויב עס איז דא אלאך אין דעק פון דיא כלי. אז מען וועט אומקערין דיא כלי קען מען אריין גיסען אין לאך פון דעק. אונ אטומאה האט אנגערירט אין דיא לאך. איז דיא כלי טמא (ואינן מיטמאין מגביהן) אונ זייא ווערין ניט טמא אויב דיא טומאה רירט א׳ פון אויסוויינג פון דיא כלי (ושבירתן היא טהרתן) אז זייא ווערין צוא בראכען ווערען זייא טהור : ב (הדקין שבכלי חרס) ערדענע כלים קליינע גאנצע (וקרקרותיהן) אדער דיא כלי איז גיוועזן אגרוסע אונ זיא איז צוא בראכען גיווארען אונ עס איז געבליבען דער דעק (ודפנותיהן) אדער די וואנט פון דיא כלי איז געבליבען (יושבין שלא מסומכין) זייא זיצען ניט אנגעשפארט (שיעורן מכדי סיכת קטן) איז דער שיעור אוב אין דיא גאנצע כלי אדער אין דיא צוא בראכענע קען אריין גיין איל אפילו נאר אזו אביסעל צוא באשמירען דעם קלענסטען פינגער פון פוס פון אקינד וואס איז היינט געבארען. אז די גאנצע אדער דיא צו בראכענע כלי רירט אן אטומאה ווערט זיא טמא (ועד לוג) דאס איז נאר ביא אכלי וואס האט אין איר גקענט אריין אלוג אז זיא איז גאנץ גוועזן (מלוג ועד סאה) אבער אז אין דיא כלי האט גקענט אריין אלוג אונ נאך מעהר ביז אסאה (ברביעית) אז אין דיא צוא בראכענע כלי

מחזיק מלוג ויותר מלוג עד סאה שיעור שבריו ביותר מ עור שבריהן כדי סיכת קטן ברביעית הלוג וליתר מסאה עד סאתים ומשהגיעו להיות [כתבנית] קדרות קטנות שעור שבריו בחצי לוג וכן כולם : אני איני שיעורן ברביעית : חביות לודיות . חבית נותן בהם מדה . לפי גודל הכלי וקטנו אלא שנעשו' בלוד : לחמיות . שנעשות בבית

לפי המקומו' שרגילין לעשותן ולפי צורת הכלים : אלא הדקין שבכלי הרס וכו' . שאין להם צורת קדרות והם קטנים

מסאה ועד סאתים. בחצי לוג. מסאתים ועד שלש ועד חמש סאין. בלוג. דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר. אני איני נותן בהן מדה. אלא הדקין שבכלי חרס. וקרקרותיהן. ודפנותיהן. יושבין שלא מסומכין. שיעורן מכדי סיכת קטן ועד קדרות הדקות. מהקדרות הדקות ועד חביות לודיות. ברביעית. מלודיות ועד לחמיות. בחצי לוג. מלחמיות ועד חצבים גדולים. בלוג. רבי יוחנן בן זכאי אומר. חצבים גדולים שיעורן בשני

לחם וכן גדולות מאותן שנעשות בלוד : חצבים גדולים. כדות גדולות כל מה שאפשר : הפכין

קָען אַריין גֵיין אַפֶערְטֶעל לוג וָוערְט זיא טְמֵא . אונ אויב נָאר וֵויינִיגֶער. וָוערְט זיא נִיט טָמֵא (מִסְּאָה וְעַד סָאתַיִם) אונ אויב אין די כֵּלִי הָט גִקָענְט אַריין אַסְאָה אונ נָאךְ מֶעהְר בִּיז צְוַוייא סְאָה (בַּחֲצִי לוֹג) אויב אִין דיא צוא בְּרָאכֶענֶע כֵּלִי קָען אַריין גֵיין אַהַאלְבֶּער לוג . וָוערְט זיא טָמֵא . אוב נָאר וֵויינִיגֶער וָוערְט זיא נִיט טָמֵא (מִסָּאתַיִם וְעַד שָׁלֹשׁ וְעַד חָמֵשׁ סְאִין) אונ אויב אִין דיא כֵּלִי הָאט גִיקֶענְט אַריין צְוַויי סְאָה אָדער דְרַייא בִּיז פִינְף סְאָה (בְּלוֹג) אויב אין דיא צוא בְּרָאכֶענֶע כלי קָען אַריין גֵיין אַגַאנְצֶער לוג וָוערְט זיא טָמֵא. אוב נָאר וֵויינִיגֶער וָוערְט זיא נִיט טָמֵא (דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל) אַזוֹ זָאגְט רַבִּי יִשְׁמָעאֵל. רַבִּי עֲקִיבָא זָאגְט (אֲנִי אֵינִי נוֹתֵן בָּהֶם מִדָּה) אִיךְ גִיב נִיט קֵיין מָאס נָאךְ דיא גְרֵייס פון דיא כלי. נָאר נָאךְ דיא אָרְטער וְואוּ דיא כֵּלִים וָוערִין גְמַאכְט (אֶלָּא הַדַּקִּין שֶׁבִּכְלֵי חֶרֶס) נָאר דיא עֶרְדֶענֶע כֵּלִים גַאנְץ קְלֵיינֶע (וְקַרְקְרוֹתֵיהֶן) אונ דיא דֶעקְן פון דיא צוּ בְּרָאכֶענֶע כֵּלִים (וְיוֹשְׁבִין שֶׁלֹּא מְסוּמָּכִין) אַז זַייא זִיצְען דַארְף מֶען זֵייא נִיט אָנְשְׁפַּארִין (שִׁיעוּרָן כְּדֵי סִיכַת קָטָן) אִיז דֶער שִׁיעוּר אויב דיא צוא בְּרָאכֶענֶע פון דיא גַאנְצֶע כֵּלִי אָדֶער אִין דיא צוא בְּרָאכֶענֶע קָען אַרַיין גֵיין אֵייל אֲפִילוּ נאר אַזוֹ אַבִּיסֶעל צו בַּאשְׁמִירֶען דֶעם קְלֶעכְטִין פִינְגֶער פון פוּס פון אַקִינְד וָואס אִיז הַיינְט גִיבָּארֶען. וָוערְט די גַאנְצֶע כֵּלִי אָדֶער דיא צוא בְּרָאכֶענֶע טָמֵא (וְעַד קְדֵרוֹת הַדַּקּוֹת) אונ אוב די כֵּלִים זֶענֶען וויא קְלֵיינֶע טֶעפּ (מֵהַקְּדֵרוֹת הַדַּקּוֹת וְעַד חָבִיּוֹת לוּדִיּוֹת) אונ פון קְלֵיינֶע טֶעפּ בִּיז גְרוֹסֶע פֶעסֶער וָואס וָוערְט גְמַאכְט אִין לוד (בִּרְבִיעִית) אוב עֶס גֵייט אַריין אִין די צו בְּרָאכֶענֶע פון זַייא אַפֶערְטֶעל לוג וָוערֶען זֵייא טָמֵא (מִלּוּדִיּוֹת וְעַד לַחְמִיּוֹת) דיא פֶעסֶער פון לוד אָדֶער דיא פֶעסֶער פון בֵּית לֶחֶם (בַּחֲצִי לוֹג) אוב עֶס גֵייט אַרַיין אִין די צו בְּרָאכֶענע פון זַייא אַהַאלְבֶּער לוג וָוערִין זַייא טָמֵא (מִלַּחְמִיּוֹת וְעַד חֲצָבִים גְּדוֹלִים) דיא פֶעסֶער פון בֵּית לֶחֶם בִּיז דיא גְרֶעסְטֶע קְרִיג אונ פֶעסֶער (בְּלוֹג) אִיב עֶס גֵייט אַרַיין אִין דיא צו בְּרָאכֶענֶע פון זַייא אַגַאנְצֶער לוג וָוערִין זַייא טָמֵא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי זָאגְט (חֲצָבִים גְּדוֹלִים) גְרוֹסֶע פֶעסֶער (שִׁיעוּרָן בִּשְׁנֵי לוּגִּין) אוב עֶס גֵייט אַרַיין אִין דיא צו בְּרָאכֶענֶע פון זַייא צְוַויי לוּגִין וָוערִין זַייא טָמֵא. אָבֶּער וֵויינִיגֶער אִיז נִיט טָמֵא (הַפַּכִּין הַגְּלִילִים) דיא קְרִיג וָואס וָוערְט גִימַאכְט אִין גָלִיל

הפכין הגלילים. שנעשו בארץ הגליל : כבבב. כלי שמכסים בו סלי' של פת ויש
והחביונות. חביות קטנות והיינו דקין גורסין כפכף שכופין אותו על גב הסל ואפילו
שבכלי חרס : ואין להם דפנות. דדוקא יש לו בית קבול טהור שכל המשמש כפוי בכלי
השולים טמאות אם נשאר בהן כדי סיכת קטן חרס טהור : והטפי. הוא כלי חרס שיש לו

בשני לוגין. הפכים הגלילים והחביונות. שיעור קרקרותיהן כל שהן. ואין להם דפנות : ג הטהורין שבכלי חרס טבלא שאין לה לזביז. ומחתה פרוצה. ואבוב של קלאין. וסילונות. אע"פ כפופין. אף על פי מקבלין. וכבבב שעשאו לסל הפת. וטפי שהתקינו לענבים. וחבית של שייטין. וחבית דפונה בשולי המחץ.

והמטה

אבל הדפנות טהורות והלכה כר"ע : ג הטהורים שבכלי חרס. פשוטי כלי חרס שהן טהורים דכתיב בהו (ויקרא יא) אשר יפול מהם אל תוכו את שיש לו תוך טמא את שאין לו תוך טהור : טבלא שאין לה לזביז. לוח חלק שאין

בית קביל ומקבל טומאה דהכי מוכח לקמן באידך פרקא והאי דטהור הכא משום דהתקינו לענבים ועשה בו שיטי מוכיח דלכסות בו ענבי' קא בעי לי'. ולא נעשה לקבלה : חבית של שייטין. כמין חבית חלולה וסתומה היא ואין לה

לו שפה סביב : ומחתה. שחותים בה פה כדי שלא תהא נשקעת במים ובענבים
גחלים : פרוצה. שאין לה דפנות : אבוב טליס ולמדין לשוט בה . ואע"פ שיש
של קלאים. כלי חרס שקולים בה קטניות על לה בית קבול אינה עשויה לקבלה וכל שאינו
גבי האש ופשוט הוא בלא בית קבול. ומנוקב עשוי לקבלה אע"פ שיש לו בית קבול אינו
ככברה בשוליו כדי שתהא האור שולטת בו : מקבל טומאה : וחבית דפונה בשולי המחץ.
קלאים. כמו קלוי באש : וסילונות. מרזבות : מחץ הוא כלי גדול של חרס. וכעין חבית
אף על פי כפופין. אע"פ שכפופין משני עשוי לו בשוליו שאדם משים ידו לתוכה כשרוצה
צדדין. והוא שלא חקק בהן בית קבול לרוחות : להגביה המחץ ולפי שלא נעשית חבית זו לקבלם

אינה

(והחביונות) אונ קליינע פעסער (שיעור קרקרותיהן כל שהן) אויב זיי זענען צוא בראכען געווארען אונ עס איז געבליבען דער דעק. אויב מען קען נאר עפעס אריין גיסען אין דעק. ווערין זיא טמא (ואין להם דפנות) אונ זיא האבען ניט קיין קיילעבדיגע ווענט נאר גלאטע וויא אברעט. קען מען נאר ניט אריין גיסען אין דיא ווענט אז דיא כלי ווערט צוא בראכען. דאריבער קענען דיא ווענט ניט טמא ווערין : ג (הטהורין שבכלי חרס) וועלכע ערדענע כלים זענען טהור (טבלא שאין לה לזבז) אברעט וואס האט ניט קיין לייסט ארום (ומחתה פרוצה) אונ אשופלע צוא שארען פייער. וואס זיא האט ניט קיין ווענט ארום (ואבוב של קלאים) אונ אברעט פון ערד מיט לעכלאך. אונ מען שיט ארויף ארבעס צוא בראטען. אונ דער פייער גייט דורך דיא לעכלאך (וסילונות) אונ רערין (אף על פי כפופין) אפילו זייא זענען פאר בויגען (אף על פי מקבלין) אפילו זייא פאר נעמען אין זיך וואסער. פון דעסטוועגין זענען זייא טהור. ווייל דיא וואסער גייט פון איין זייט אריין אונ פון דיא אנדערע זייט ארויס (וכבבב שעשאו לסל הפת) אבער וואס מען דעקט צוא מיט איר דיא קארב וואס אין איר ליגט ברויט. איז טהור (וטפי שהתקינו לענבים) אערדענע כלי וואס מען האט איר אנגעברייט צו צו דעקין וויינטרויבען. איז טהור (וחבית של שייטין) אונ אפאס וואס איז פר מאכט פון ביידע זייטען, אונ מען לערינט זיך שווימען מיט דיא פאס. איז טהור (וחבית דפונה בשולי המחץ) מחץ איז אגרויסע ערדענע כלי.

אונ

והמטה. והכסא. והספסל. והשלחן. והספינה. והמנורה של חרס. הרי אלו טהורים. זה הכלל כל שאין לו תוך בכלי חרס. אין לו אחוריים:

ד פנס שיש בו בית קבול שמן. טמא. ושאין בו. טהור. מגופת היוצרין שהוא פותח בה. טהורה. ושהוא גומר בה

אינה מקבלת טומאה: דפונה. סמוכה: המטה והכסא והספסל. כל אלו אין עשוין לקבלה: והספינה. אע"פ שעשויה לקבלה ואפי' היא של חרס טהורה ובמסכת שבת ילפינן לה דכתיב (משלי ל) דרך אניה בלב ים ופשיטא דאניה בלב ים היא אלא לומר לך מה ים טהור אף אניה טהורה: כל שאין לו תוך בכלי חרס אין לו אחוריים. חכמים גזרו על משקין טמאין שיטמאו כלים אע"פ שלא נטמאו המשקין אלא מחמת שרץ דהשתא הן ראשון לטומאה. מטמאים כלי מדברי סופרים. ואם נגעו באחורי הכלי נטמא אחוריו ולא נטמא תוכו. והשתא קמ"ל דאין טומאת אחוריים נוהגת אלא בכלי חרס שיש לו תוך אבל כל שאין לו תוך אין לו טומאת אחוריים. ואם נגעו משקין טמאים מאחוריו לא נטמא אחורי הכלי: ד פנס. כמין עששית של חרס עשויה נקבים

בדפנותיה שמהן האורה יוצאת. ומניחים הנר בתוכה שלא יכבנה הרוח: שאין לו. בית קיבול שמן אע"פ שיש לו בית קבול נר: טהור. שבית קבול נר אין לו תוך אלא הנר מונח עליו: מגופת היוצרים. כעין אבנים של חרס שהיוצרים עושים הכלים עליהן: את שהוא פותח בה. כלומר המגופה שהיוצר משליך עליה הטיט ומפתח עליה בידיו צורת הכלי: טהורה. לפי שאין לה שפה סביב ואין כאן תוך: ושהוא גומר בה. והמגופה שמעמיד עליה הכלי לאחר שנגמרה צורתו יש לו תוך ולכך היא טמאה. ורבותי פירשו שיש כלי ליוצרי׳ שנקרא מגופה ויש מהן שפתחיהן צר ויש שפתחיהן רחב את שהוא פותח בה כלומר שעתיד להרחיב פתחה טהור׳ שעדיין לא נגמר׳ מלאכתה והוי כגולמי כלי חרס ושהוא גומר בה

און בייא דיא דעק פון דיא כלי איז גמאכט אזו וויא אפאס. אונ ווייל דיא פאס איז ניט גמאכט אריין צוא גיסען אין איר. נאר אריין צוא שטעקין דיא האנט אויף צוא הייבן דיא גרוסע כלי. דריבער איז דיא פאס טהור (ודפונה) איז טייטש בעהאלטען (והמטה) אבעט (והכסא) אשטוהל (והספסל) אבאנק (והשלחן) אטיש (והספינה) אשיף (והמנורה של חרס) אונ אערדענער לייכטע (הרי אלו טהורים) דיא זאבען זענען טהור (זה הכלל) דאס איז דער כלל (כל שאין לו תוך בכלי חרס) דיא ערדענע כלי וואס האט ניט קיין אינווייניג (אין לו אחורים) האט נים קיין דעק. אוב ער האט אערדענע כלי וואס זיא האט ניט קיין לאך פון אובין אריין צוא גיסען אין איר נאר אז מען זאל איר איבער קערין מיט דעם דעק ארוף איז דא אין דעק אלאך אריין צו גיסען אין איר. אזו וויא אז אטומאה רירט אן די כלי פון דיא אובערשטע זייט. איז זיא טהור. אזו אז אטומאה רירט אן אין דיא לאך פון דעק איז אויך טהור: ד (פנס שיש בו בית קבול שמן טמא) אלאנטערנע וארדענע כלי מיט לעכלאך. אונ דורך דיא לעכלאך גייט ארויס דיא ליכטיגקייט אוב אין די לאנטערנע איז גמאכט אלאך אבין צו גיסען אייל צום ברענען. ווערט זיא טמא (ושאין בו) אונ אויב אינווייניג איז ניטא קיין לאך אריין צו גיסען אייל (טהור) איז די לאנטערנע טהור (מגופת היוצרים שהוא פותח בה טהורה) די וואס מאכען ערדענע כלים האבין צווייא פארמעס. איין פארמע וואס ער קנעט אויף איר די ליים. אין די פארמע איז ניטא קיין אינווייניג נאר די ליים ליגט פון אויבין. זאגט די משנה. מגופת היוצרים (שהוא פותח בה) דיא פארמע וואס דיא ליים אבעטער הייבען אן צוא קנעטין אויף איר דיא

בה שמניחה כך בפתח לר: טמאה. ומתני׳ לעולם מ מה מפני שמטהו על צדו לקבל בו
כדי אחד היה דאמר כלי חרס מאימתי מטע כדי שירית בו הלוקח ימלא עשוי לקבלה
מקבלים טומאה משעה שנעמרה מלאכתן והלכה כרבי עקיבא: ה כסוי כדי יין וכו׳.
ולא כרבנן דאמרי משיצרפו בכבשן ופירוש וכל שמשמש כסוי בכלי חרס טהור דתוכו
דאשון כ״ל עיקר:

בה טמאה. משפך של בעלי בתים טהור. ושל רוכלין טמא. מפני שהוא של מדה. דברי רבי יהודה בן בתירא. רבי עקיבא אומר מפני שהוא מטהו על צדו ומריח בו ללוקח: ה כסוי כדי יין. וכדי שמן. וכסוי חביות ניירות. טהורין. ואם התקינו לתשמיש טמאים. כסוי הלפס בזמן שהוא נקוב ויש לו חדוד. טהור. אם אינו נקוב ואין לו חדוד טמא. מפני שהיא מסננת לתוכו את הירק. ר׳ אליעזר בר צדוק אומר מפני שהיא הופכת עליו את
הרתקי

משפך. כלי שנותנין ע״פ חבית או ע״פ הנוד כשרוצין למלאותו יין או שמן: ושל רוכלין. שהוא קטן ועשוי להככים במן לפכין קטנים ומחזיק לוג או שני לוגים והרוכל מניח אצבעו מתחתיו כנגד הנקב ומודד בו שמן ומסיר אצבעו והשמן יורד לכליו של לוקח ועשוי לקבלה הוא ומקבל

כתיב והאי לאו תוך דידיה הוא: וכסוי חביות ניירות. על שם מקומן ולרבותא נקטינהו. מפני שהיה לכסוי חביות שלהן בית קבול. יאיה דגרסי והגיירות. כלומר הנירות שמכסים בהן פי הגלוחיות: הלפס. כמו אלפס מחבת גדולה שמבשלים בה בשר וירק. ועושים לה כסוי של חרס.

טומאה: ר״ע אומר מפני שהוא מטהו על צדו. וכשהוא נקוב אינו ראוי לכנוס. ואפילו אינו
כלומר אפילו אינו של מדה משפך של רוכלים נקוב ויש לו חדוד אין יכול לישב מפני החדוד
כשאינו

ליים. טהורה. איז טהור. וייל דאס האט ניט קיין אינוויינג (ושהוא גומר בה טמאה) אונ
דיא אנדערע פארמע וואס ער שטעלט אין איר אריין די פארטיגע כלי. ווייל עס איז דא
אין איר אאינוויניג. איז טמא (משפך של בעלי בתים טהור) אלייקע פון א בעל הבית וואס
מען גוסט דורך וויין אדער אייל. איז טהור (ושל רוכלין טמא) אונ דיא לייקע פון א קרעמער
איז טמא (מפני שהוא של מדה) ווייל דיא לייקע איז א מאס. ער האלט צוא אונטען מיט
דעם פינגער אונ מעסט אין איר (דברי רבי יהודה בן בתירא) אזו זאגט רבי יהודה בן בתירא.
רבי עקיבא זאגט (מפני שהוא מטהו על צדו) דריבער איז די לייקע טמא ווייל ער בייגט אום
די לייקע אויף א זייט. אונ גיסט אין איר אריין א ביסל אייל אדר וויין (ומריח בו ללוקח) אונ
ער גיט דעם וואס וויל קויפען ער זאל שמעקין אוב דיא אייל אדער דיא וויין איז גוט:
ה (כסוי כדי יין וכדי שמן) דער צודעק פון דיא קריג וויין אונ פון דיא קריג אייל (וכסוי
חביות ניירות) אונ דער צודעק פון דיא פעסער פון דעם ארט ניירות (טהורין) זענען
טהור (ואם התקינו לתשמיש טמאים) אונ אויב ער האט אנגיברייט דעם צודעק צו ניצין
אויף אים. איז ער טמא (כסוי הלפס) דער צודעק פון א ראנדעל וואפאן (בזמן שהוא
נקוב) אז ער איז גילעכערט. אדער ער איז ניט גילעכערט. נאר (ויש לו חדוד) ער האט
א קאנט אויף דעם דעק וואס מען קען אים ניט שטעלין (טהור) איז ער טהור (אם אינו
נקוב) אויב ער איז ניט גילעכערט (ואין לו חדוד) אונ האט ניט קיין קאנט (טמא) איז
ער טמא (מפני שהיא מסננת לתוכו את הירק) ווייל דיא אשה וואס קאכט אין ראנדעל
זייט אפ דיא גרינוואר וואס זא קאכט אין דעק פון דיא כלי. רבי אליעזר בר צדוק
זאגט דריבער איז דער דעק טמא (מפני שהיא הופכת עליו את הרונקי) ווייל דיא אשה

הרונקי: ו גסטרא שנמצאת בכבשן. עד שלא נגמרה מלאכתה טהורה. משנגמרה מלאכתה טמאה. טיטרוס רבי אליעזר בר צדוק מטהר. ר' יוסי מטמא. מפני שהוא כמוציא פרוטות: ז הטמאין שבכלי חרס. טבלא שיש לה לזביז. ומחתה שלמה. וטבלא שהיא

כשאינו נקוב ואף אין לו מדוד. טמא. שראוי לספכו ולהושיבו. ואשה טותלת בתוכו ילק לסנט. להמלית ממנו המי': הרונקי. סירקות לאחר שנתבשלו ודבוקים זה בזה ונעשים גוף אחד. נקראים רונקי. והיא מלה יונית: ו גיסטרא. שבר כלי חרס. ודבר שנחלק לשנים קרוי גיסטרא. ולשון גיסטרא. גיסי תרי: שנמצא' בכבשן. ולא ידעינן אם נשבר קודם שנצרף בכבשן ובשעה שנגמר' מלאכתו לא היה תורת כלי עליו ותו לא מטמא משום גסטרא. או אח"כ נשבר ומטמא. רואין אם היו יכילד מבררים את הדבר. רואין אם היו שבריה שוין ותוכה מאדי'. בידוע שנגמרה מלאכתה ואח"כ נשברה ומטמא. דעביד לקבול. שדרך לתת גסטרא תחת החבית לקבל המשקה הנוטף ממנו: טיטרוס. כלי שהוא מנוקב מלמטה נקבים הרבה דקים כמלוא נקב מחט. ומלמעלה נקב אחד כמלוא כוס. דהיינו פלך שהנשים טוות בו. וכשממלאים אותו מים ואדם משים אצבעו בנקב מלמעלה שלא ישלוט בו הרוח. אין טפה אחת יוצאת מן הנקבים דקים של מטה וכשמסיר אצבעו המים יוצאים: ר"א בר צדוק מטהר. לפי שנקוב בכונס משקה: ורבי יוסי מטמא שכך הוא דרך תשמישו. וחשיב בית קבול. הואיל והמים עומדים על ידי הנחת אצבע. ואפילו בלא הנחת אצבע אין המים יוצאי' אלא כמוציא פרוטות מעט מעט. טפה אחר טפה. ומש"ה לא חשיב נקוב בכונס משקה ליטהר בכך. והלכה כר' יוסי: ז טבלא שיש לה לזביז ומחתה שלימה. שיש לה דפנות טמאים. שיש לכן בית קבול. ומרישא דהטהורים שבכלי חרס הוה משמע דהנך טמאים. אלא אורחיה דתנא הכי. כדתנן בפרק ואלו טרפות ואלו כשרות. והכי איתא טובא במשנה: טבלא של חרס שהיא מלאה

לייגט איבער דיא ירק אויף דעם דעק: ו (גסטרא שנמצאת בכבשן) מען האט געפונען אין קאלך הובין וואו מען ברענט דיא ערדענע כלים. אשטיק צו בראכענע כלי (עד שלא נגמרה מלאכתה) אוב דיא שטיק כלי איז אפ געבראכין געווארין איידער דיא כלי איז געברענט געווארין. איז דאס נאך גאר ניט געווען קיין כלי (טהורה) איז זיא טהור (משנגמרה מלאכתה טמאה) אוב עס איז אפ געבראכין געווארין דער נאך וויא עס איז שוין געווען אכלי. ווערט דאס טמא. אונ אוב מען וייס ניט ווען עס איז צוא בראכין געווארין. זעהט מען אויב דער בראך איז גלייך. אונ אינוועניג איז רויט. ווייס מען אז פריער איז דיא כלי פערטיג געווארין דער נאך איז זיא צוא בראכין געווארין איז זי טמא (טיטרוס) איז אכלי ווס אונטען אין דעק איז דא פיל לעכער דינע אזו וויא אלעכיל פון אנאדיל. אונ פון אובין איז דא איין לעכיל אגרעסערע. אז מען גיסט אן וואסער אין דיא כלי אונ מען האלט צו פון אובין מיט דעם פינגער. קען ניט ארוס גיין דיא וואסער. רבי אליעזר בר צדוק (מטהר) זאגט דיא כלי איז טהור. רבי יוסי (מטמא) זאגט דיא כלי איז טמא. ווארום אפילו ער האלט ניט צוא אובין מיט דעם פינגער פון דעסטוועגין גייט ניט ארוס דיא וואסער מיט איין מאהל (מפני שהוא כמוציא פרוטות) וויל דיא וואסער גייט ארוס נאר טראפינס ביסלאכווייז: הייסט דאס ניט גילעכערט: ז (הטמאין שבכלי חרס) וועלכע ערדענע כלים ווערין טמא (טבלה שיש לה לזבז) אברעט פון ערד ווס האט לייסטין ארום (ומחתה שלמה) אונ אפייאר פאן אגאנצע. ווס האט ארום

שהיא מלאה קערות נטמאה אחת מהם בשרץ לא נטמאו כולם. אם יש לה לזביז עודף. נטמאה אחת מהן נטמאו כולן. וכן בית תבלין של חרס וקלמרים המותאמות ובית תבלין של עץ שנטמא אחד במשקה. לא נטמא חבירו. ר' יוחנן בן נורי אומר חולקין את עוביו. המשמש לטמא טמא

מלאה קערות. שהיא עשויה קערות קערות. והקערות הן מגופה ומחוברין בה: ואם יש לה לזביז עודף. ואם שפת הטבלא סביב עודף ועולה למעלה יותר מפיהן של קערות: נטמאה אחת מהן נטמאו כולן. דכשנכנס השרץ בפי הקערה. כבר נכנס באויר הלזבז העודף סביב. ונטמאה כל הטבלא. דכלי חרס מטמא מאוירו. וכשנטמאה הטבלא כלה. נטמאו כל הקערות שהן מגופה: בית התבלין. כלי חרס עשוי רבועים רבועים לתת בכל רבוע ורבוע מין א' של תבלין. ולא יתערבו זה בזה: קלמרים המותאמות. כלי עשוי לתת בתוכו הדיו והקולמוס והכלים שצריכים לסופר. ועשוי גם הוא רבועים רבועים תאומים ובאלגנו מהם הרבה. וקורים להם בלע"ז קלמר"י: בית תבלין של עץ. שעשוי גם הוא רבועים ואין לו לזבז עודף: שנטמא א' מהן במשקה. דרבנן גזרו על המשקים שהכלים מחמת שרץ לטמא כלים. גזירה משום משקה זב וזבה. שהם מטמאים כלים דאורייתא. ודוקא כשנטמא במשקה לא נטמא חברו. שכלי שנטמא אחוריו במשקים לא נטמא תוכו. הלכך כשנטמא אחד מהן במשקין הוי דופן של הטמא אחוריו של חברו. ולא נטמא חברו. אבל בטומאת שרץ דאורייתא. דכל היכא דנגע בכלי עץ בין מאחוריו בין בתוכו נטמא כלו. אם נטמא אחד מהן נטמא חברו שהטומאה נוגעת בו מאחוריו. ובכלי חרס דאינו מקבל טומאה מגבו אלא מתוכו. אפילו בטומאת שרץ אם נטמא אחד מהן לא נטמא חבירו. דתוכו של זה נעשה גב לחבירו וכלי חרס אין מיטמא מגבו. אבל כלי עץ מיטמא מגבו בטומאת שרץ אבל לא בטומאת משקין. להיות נטמא כולו: חולקים את עוביו. דופן עב ורחב שבין שני הרבועים מחלקינן פלגא להאי

וועניט (וטבלה שהיא מלאה קערות) אברעט פון ערד וואס אין איר איז געמאכט געווארין פיל שיסלען. אדער דיא שיסלען זענען געמאכט געווארין בזונדער אונ זייא זענען צוא גיקלעבט געווארין צו דיא ברעט (נטמאה אחת מהם בשרץ לא נטמאו כולם) אויב איין שיסול איז טמא געווארין פון אשרץ זענען דיא איבעריגע שיסלען ניט טמא (אם יש לה לזבז עודף) אונ דיא ברעט האט אלייכט ארום וואס דיא לייסט איז העכער וויא דיא שיסלען (נטמאה אחת מהן נטמאו כולם) אויב איין שיסול איז טמא געווארין זענען אלע שיסלען טמא (וכן בית תבלין של חרס) אערדענע כלי וואס אין איר איז דא קליינע כלים. אין יעדערע כלי איז דא איין אנדער מין בשמים (וקלמרים המותאמות) אונ אטינטער וואס דער ביייא איז בהעפט נאך כלים. צו האלטען זאמד. אונ צו האלטין פעדערין (ובית תבלין של עץ) אדער אגרויסע כלי אהילצערנע וואס אין איר איז דא פיל קליינע כלים אונ אין יעדע כלי איז דא איין אנדער מין בשמים (שנטמא אחד במשקה) אויב איין כלי איז טמא געווארין פון משקה וואס איז געוועז טמא (לא נטמא חברו) איז דיא אנדערע כלי ניט טמא. אונ אויב דיא כלים זענען פון ערד אפילו איין כלי איז טמא געווארין פון אשרץ. איז אויך די אנדערע כלי ניט טמא. נאר ביייא אהילצערנע כלי אויב איין כלי איז טמא פון אשרץ. זענען אלע כלים וואס זענען בהעפט צו זאמע טמא. רבי יוחנן בן נורי זאגט (חולקין את עביו) מען צו טיילט די גרעב פון דיא וואנט וואס צווישין דיא צוויא כלים (המשמש לטמא) דיא האלבע גרעב פון וואנט וואס גיהער צו

טמא. המשמש לטהור טהור. אם יש לו לזביז עורף. נטמא אחד מהם נטמא חבירו: ח הלפיד טמא. ובית שקעו של נר. מטמא באויר. המסרק של צרצור. ר' אליעזר מטהר. וחכמים מטמאין:

פרק ג **שיעור** כלי חרס ליטהר. העשוי לאוכלין.

שעורו

ניסא ופלגא להאי ניסא בטומאת משקי' דרבנן ואפי' עובי הדופן של צד הטהורה טהור. ואין הלכה כר' יוחנן בן נורי: ח הלפיד. כעין קערה של חרס מחודדת מלמטה ותוחבים חדודה בראש קונדס ובתוך אותה קערה נותנים חתיכות בגד ושמן ועטרן ומדליקין. ומגביהין למעלה. והיא מאירה למרחוק ומפני שהיא מחודדת ואינה יכולה לעמוד בפני עצמה סלקא דעתך אמינא שלא תטמא. קא משמע לן דהואיל ומקום מושבה מתוקן ומיוחד להושיבה בראש הקונדס הרי זו מיטמאה: ובית שקעו של נר. כלי חרס עשוי להיות הנר יושב ומשוקע בו: מטמא באויר. דחשיב כתוך לטמא באויר אף על פי שאין כל הנר משוקע בו כי אם מעט מעט: המסרק של צרצור. כלי חרס שעושים על פיו שבכה כמין מכבר עשה רשת והמערה ממנו מטיל המים ממקומות הרבה. ורוב הכלים ששותין בהם מים בארץ ישמעאל עשוים כך. וסביב אותה שבכה בולטים שינים כשיני המסרק שעושי' אותן לנוי. ואם נתלה שרץ באויר אותן שינים פליגי בה ר' אליעזר ורבנן אי חשיב תוך כלי חרס אי לא. והלכה כחכמים דחשבי לה תוך ומטמאין:

פרק ג **שיעור** כלי חרס ליטהר. דהו לא מקבל טומאה. ואם

היה

דיא כלי וואס איז טמא גיווארין (טמא) איז די האלבע נאנט אוך טמא (המשמש לטהור) אונ דיא האלבע גרעב פון נאנט וואס גיהער צו דיא כלי וואס איז טהור (טהור) איז די האלבע וואנט אוך טהור (אם יש לו לזביז עורף) אוב דיא אויסווייניגסטע וואנט פון דיא כלי האט אל יסט וואס זיא איז העכער וויא אלע כלים (נטמא אחד מהם) אוב איין כלי פון דיא כלים איז טמא גיווארין (נטמא חברו) איז דיא אנדערע אוך טמא גיווארען: ה (הלפיד טמא) אפלאם איז טמא. אשיסול אערדערנע וואס אונטען איז אשפיץ דא אונ מען זעצט אריין דיא שיסול אין אשטעקין. אונ מען גיסט אריין אין די שיסל אייל מיט קנוטין אונ מען צינט אן אונ מען הייבט אוף דעם שטעקין עס זאל וייט בעלייכטן. אז אשרץ רירט אן דיא שיסול ווערט זיא טמא (ובית שקעו של נר) אונ אערדענער לייכטער וואס מען שטעקט אין אים אריין אליכט. אוב אשרץ האט אן גערירט אין די לאך וואס דיא ליכט שטעקט אין איר (מטמא באויר) ווערט דער לייכטער טמא ווייל דער שרץ האט אנגערירט אין דיא לופט פון דיא לאך (המסרק של צרצור) דער קאם פין קריגול. אערדענער קריגול וואס פון אובין איז צוא גידעקט מיט אדעק וואס אין אים איז דא לעכלאך אונ ארום דעם דעק איז דא אגזימס. נאר דער גזימס איז גימאכט אזו וויא דיא ציין פון אקאם. אונ אטומאה איינגט אין דיא לופט פון דעם גזימס (רבי אליעזר מטהר) רבי אליעזר זאגט דאס איז ניט דיא לופט פון דיא כלי. ווייל דער גזימס איז צו שפאלטין ארום אונ ארום הייסט דאס ניט קיין כלי (וחכמים מטמאין) אונ דיא חכמים זאגין ווייל דיא כלי ווערט אזו גימאכט פון אנהייב איז דיא כלי טמא:

פרק ג א (שיעור כלי חרס ליטהר) וויא גרוס זאל זיין דיא לאך פון דיא ערדענע כלי אז זיא זאל ניט טמא ווערין. אונ אוב זיא איז גיוועזן טמא. זאל זיא דורך דיא לאך טהור ווערין (העשוי לאוכלין) דיא ערדענע כלי וואס איז גימאכט אין איר זאל

ליגען

היה טמא טהור כאילו נשבר כלו. דהו לא חזי למלאכה ולא חשוב תוך דידיה. אפילו היתה חבית זו מיוחדת לגרוגרות ולאגוזים. ונקבה במוציא זית טהורה. כל זמן שלא חזר ויחדה אח"כ לקבל בה רמונים וכיוצא בהן. אבל חזר ויחדה לקבל בה רמונים. טמאה עד שתנקב במוציא רמון. שוב אינה מקבלת טומאה: שיעורו במשקין. בנקב כשמשימין הכלי על גבי משקין. נכנסין המשקין דרך אותו נקב לתוך הכלי. והוא נקב גדול ממוציא משקה: לכך ולכך. כגון קדרה שמבשלים בה בשר. אע"פ שאין מניחין בה אוכל בלא משקה. ולמשקה לא חזיא. שהרי נקבה בכונס משקה. אפילו הכי אזלינן בה לחומרא. ואינה טהורה עד שתנקב במוציא זיתים: ב חבית שעורה בגרוגרות. רגולים היו להניח גרוגרות בחבית: רבי מאיר אומר בזתים. כסתם מתני׳ דלעיל והוי סתם ואח"כ מחלוקת. ואין הלכה כסתם. והלכה כר׳ יהודה: הלפס והקדירה שיעורן בזיתים. להחמיר. כדפרשינן לעיל: הפך והטפי. כלי שמן קטן. אלא שהטפי פיו צר מאוד. לכך נקרא טפי. שאין יורד ממנו אלא טפין טפין. וטפי דתנן בפרקין דלעיל שהיא טהור. היינו כשהתקינו לכסות בו סל של ענבים כדפרישנא לעיל: בשמן. היינו כונס משקה של שמן. ואין שיעורו שוה למים. דשל שמן דק. שהרי כלי שמחזיק מים או יין אינו מחזיק שמן: הצרצור. כלי עשוי לשתות בו מים ועל פיו שבכה כמעשה רשת שלא יכנס לתוכו דבר רע ויטנפו המשקין:

שיעורו בזיתים. העשוי למשקין שיעורו במשקין. העשוי לכך ולכך מטילין אותו לחומרו בזיתים: ב חבית שיעורה בגרוגרות. דברי ר׳ שמעון. רבי יהודה אומר באגוזים. ר"מ אומר בזיתים. הלפס והקדירה שיעורן בזיתים. הפך והטפי שיעורן בשמן. והצרצור שיעורו במים. ר"ש אומר

שלשתן

ליגען עסין ווארג (שיעורו כזיתים) איז דער שיעור אוב דורך דיא לאך קען דורך פאלין אײלבירטען. איז דיא כלי טהור (העשוי למשקין) אוב דיא כלי איז גימאכט אין איר זאל זיין משקה (שיעורו במשקין) אוב מען וועט ארוף שטעלין די כלי אוף משקה וועט דיא משקה אריין גיין אין דיא כלי דורך דיא לאך. איז די כלי טהור (העשוי לכך ולכך) אוב דיא כלי איז גימאכט אין איר זאל מען האלטין עסין ווארג מיט משקה צו זאמען ואטאפ וואס מען קאכט אין אים פלייש מיט זופ (מטילין אותו לחומרו בזיתים) גייט מען דער ביא וואס שווערער איז. דיא כלי ווערט אנדערש ניט טהור סיידין אײלבירטען קענעו ארוים פאלין דורך דיא לאך: ב (חבית שיעורו כגרוגרת) אפאס ווייל דר שטיינגער איז צו האלטין אין איר געטריקונטע פייגין. אוב עס איז דא אין דיא פאס אזו אלאך אז איין געטריקונטע פייג קען דורך פאלין. איז דיא פאס טהור (דברי רבי שמעון) אזו זאגט רבי שמעון. רבי יהודה זאגט (באגוזים) מיט ניס. אוב אנוס קען דורך פאלין. איז דיא פאס טהור. רבי מאיר זאגט (בזיתים) מיט אײלבירטין. אוב איין אײלבירט קען דורך פאלין איז דיא פאס טהור (הלפס) אראנדעל ואפאן (והקדרה) אונ אטאפ וואס אין זייא איז גיוואורין צלאך (שיעורן בזיתים) אוב איין אײלבירט קען דורך פאלין איז דער ראנדעל אונ דער טאפ טהור (הפך) אקריגעל (והטפי) אונ אקריגעל וואס דיא מויל איז שמאל אונ עס גיסט זיך ארוס טראפינס. אונ אין די כלים האלט מען אייל (שיעורן בשמן) אוב אין דיא קריגלאך איז גיווארין אלאך. אז מען זאל זייא אריין שטעלין אין אייל. גייט אריין דיא אייל אין קריגעל דורך די לאך. זענען דיא קריג טהור (והצרצור) אבלי וואס אוף איר איז דא אדעק אונ אין דעם דעק איז דא לעכלאך (שיעורו במים)

אומר שלשתן בזרעונים· נר שיעורו בשמן· ר"א אומר בפרוטה קטנה. נר שניטל פיו טהור. ושל אדמה שהוסק פיו בפתילה טהור: ג חבית שניקבה· ועשאה בזפת ונשברה· אם יש במקום הזפת מחזיק רביעית. טמאה. מפני שלא בטל שם כלי מעליה· חרס שניקב ועשאו בזפת· אע"פ שמחזיק רביעית טהור· מפני שבטל

שלשתן. הפך. והטפי. והצרצור. שיעורן בנקב מוציא זרעונים כגון האפונים. דסבר ר"מ דלזרעונים נמי עבידי. והוו כמו העשוי לכך ולכך דלעיל דמטילין אותו לחומרו. ואין הלכה כר"מ: נר שיעורו בשמן. בכונס משקה של שמן. דהשתא נר לשמן עביד: ר' שמעון אומר בפרוטה קטנה. דסבר עביד נמי לאנוחי בי' פרוטות' ומטילין אותו לחומרא. ואין הלכה כר"ש: נר שנטל פיו בטל שם נר ממנו: ושל אדמה. אינו מקבל טומאה כל זמן שלא נצרף בכבשן. ואע"פ שהוסק פיו הנר בפתילה הדולקת. לא חשיב בכך כאילו נצרף

בכבשן. וטהור: ג חבית שניקבה. במוציא זית וטהרה. כשחזר ועשאה בזפת מקבלת טומאה מכאן ולהבא: חזרה ונשברה. לשברים הרבה. אותו השבר שיש בו הזפת מחזיק רביעית ויושב שלא מסומך: טמאה. ובחבית המחזקת מלוג ועד סאה עסקינן. כדתנן בפרקין דלעיל. מלוג ועד סאה ברביעית. ואע"פ שאין סתימה מועלת לנקב הבא לאחר שבירה. שאני הכא שסתימה שנעשית קודם שבטל שם כלי ממנה: דחבית שנקבה שם חבית עליה אע"פ שטהרה. אבל חרס הפורש מן החבית בטל שם כלי מעליו אע"פ

אוב אין דער כלי איז געווארין אלאך. אז מען וועט אריין שטעלין די כלי אין וואסער. וועט אריין גיין וואסער דורך דיא לאך אין דיא כלי. איז דיא כלי טהור. רבי שמעון זאגט (שלשתן) דיא אלע דריי כלים. אפך אונ אטפי אונ אצרצור. וויל מען האלט אין זייא קערנער אויך (בזרעונים) אוב זייא זענען גילעכערט געווארין אז קערנער קענן דורך פאלין. ווערין זייא טהור (נר שיעורו בשמן) אלאמפ אוב אין אים איז געווארין אלאך אז מען וועט אים אריין שטעלין אין אייל וועט אריין גיין אין לאמפ אייל דורך די לאך. איז דער לאמפ טהור. רבי אליעזר זאגט (בפרוטה קטנה) אוב עס קען ארוס פאלין דורך דיא לאך אקליינע פרוטה איז דער לאמפ טהור. וויל אמאהל לייגט מען אריי: געלט אין לאמפ (נר שניטל פיו טהור) אלאמפ אז עס איז צו גינומען געווארין פון אים דיא מויל זיינע וואס דער קנוט ליגט דארויף איז ער טהור (ושל אדמה) אונ אלאמפ פון ערד וואס איז ניט גיברענט געווארין אין קאלך הויבין. איז ער טהור (שהוסק פיו בפתילה) אפילו דיא מויל איז אנגיברענט געווארין פון קנייטיל וואס ברענט (טהור) פון דעסטוועגין איז דער לאמפ טהור: ג (חבית שניקבה) עס איז געווארין אלאך אין אפאס (ועשאה בזפת) אונ מען האט פאר מאכט דיא לאך מיט פעך (ונשברה) אונ דיא פאס איז צוא בראכין געווארין אויף עטליכע שטיקער (אם יש במקום הזפת) אוב עס איז דא אין דיא שטיק כלי וואס דיא פעך איז פאר קלעבט (מחזיק רביעית) וואס זאל קענעז אריין גיסין משקה אפערטיל לוג. אונ דיא שטיק כלי קען שטיין ניט אנגישפארט (טמאה) איז זיא טמא (מפני שלא בטל שם כלי מעליה) וויל עס איז ניט בטל געווארין דער נאמען כלי פון דיא פאס (חרס שניקב ועשאו בזפת) אשארבין וואס איז גילעכערט געווארין אונ מען האט פאר מאכט דיא לאך מיט פעך (אף על פי שמחזיק רביעית) אפילו מען קען אריין גיסין אפערטיל לוג משקה אין דעם שארבין. פון דעסטוועגין (טהור) איז דר שארבין טהור (מפני שבטל שם כלי מעליה) וויל עס איז אוועק גינאנגן

אע"פ שלא נקב. לפיכך אין מועלת סתימה בנקב שלו: ד חבית שנתרועעה. כמו כותל רעוע. שלא נפלו חרסים. אבל היא רעועה כל כך שאם יטלטלוה ותלי קב גרוגרות בתוכה תשבר לגמרי. וטהור׳ היא. כדאמרינן לקמן באידך פרקין: וטפלה. טחה פניה: בגללים. כדי שלא יפלו החרסים: נשברה. שנפלו החרסים ודיבק השברים בקולן של סופרים או שהביא חרסים ממקום אחר ודבקן. ואחר כך טפלן בגללים: טהורה. וה"ה שטפלן בטיט. כל זמן שלא חזר ונרפס בכבשן: חרס מחזיק רביעית. וכגון שהחרס בא מחבית המחזקת מלוג ועד סאה דשיעורם ברביעית כדפרישנא לעיל: כולן מטמאין במגע. דכלן נעשים יד לאותו חרס ומטמאין משום יד. וכנגדו בלבד מטמא באויר. דאין אויר ליד כלי חרס: ה כלי חרס הבריא: שאינו לא רעוע ולא שבור: מטמאין. אם נטמא הכלי מאוירו. טמאי׳ אוכלים ומשקי׳ שנגעו בטפילה. מפני שהיא חשובה ככלי

שבטל שם כלי מעליו: **ד** חבית שנתרועעה וטפלה בגללים. אע"פ שהוא נוטל את הגללים והחרסים נופלים. טמאה. מפני שלא בטל שם כלי מעליה. נשברה ודבק ממנו חרסית. או שהביא חרסית ממקום אחר וטפלן בגללים. אע"פ שהוא נוטל הגללים והחרסין עומדים. טהורה. מפני שבטל שם כלי מעליה. היה בה חרס מחזיק רביעית. כולה מטמא במגע. וכנגדו מטמא באויר: **ה** הטופל כלי חרס הבריא. ר׳ מאיר

דער נאמען כלי פון דעם שארבין: ד (חבית שנתרועעה) אערדענע פאס וואס אין איר איז געווארין שפאלטין. אז מען וועט אין איר אריין לייגין אהאלבין קב געטריקנטע פייגין אונ מען וועט איר טראגין פון איין ארט צום אנדערין וועט זיא אין גאנצין צוא בראכין ווערין. איז זיא טהור (וטפלה בגללים) אונ ער האט דיא פאס באקלעבט מיט מיסט פון אבהמה זיא זאל ניט צוא פאלין (אף על פי שהוא נוטל את הגללים והחרסים נופלים) אפילו אז ער וועט אראפ נעמען דיא מיסט וועלין דיא שארבונם צו פאלין. פון דעסטוועגין (טמאה) איז דיא פאס טמא (מפני שלא בטל שם כלי מעליה) ווייל עס איז ניט אוועק גיגאנגען דער נאמען כלי פון דיא פאס (נשברה) אבער אז דיא כלי איז אין גאנצין צו בראכין גיווארין (ודבק ממנה חרסית) אונ ער האט אירע שארבונס צוא זאמען גיקלעבט (או שהביא חרסית ממקום אחר) אדער ער האט צוא זאמען גיבראכט שארבונס פון אנדערע ארטער. אונ האט זייא צוא זאמען גיקלעבט. אונ האט זייא גימאכט פאר אכלי (וטפלן בגללים) דער נאך האט ער בקלעבט דיא גאנצע כלי מיט די מיסט פון אבהמה (אף על פי שהוא נוטל הגללים) אפילו אז ער וועט צוא נעמען דיא מיסט (והחרסין עומדין) וועלין דיא שארבונס בלייבין שטיין. פון דעסטוועגין (טהורה) איז דיא פאס טהור (מפני שבטל שם כלי מעליה) ווייל עס איז בטל גיווארען דר נאמען כלי פון איר (היה בה חרס מחזיק רביעית) אוב צווישין די שארבונס איז גיוועזן אשארבין וואס מען קען אין איר אריין גיסען אפערטיל לוג משקה (כלה מטמא במגע) איז דיא גאנצע פאס מטמא דעם וואס ריהרט זיא אן. אפילו ער ריהרט ניט אן דעם שארבין. נאר איין אנדער שארבען פון דיא פאס ווערט מען אז טמא (וכנגדו מטמא באויר) אונ אז ער האלט אזאך אין דעם אויר ולופט פון דעם גרוסין שארבען ווערט דיא זאך טמא. אבער דער אויר פון איין אנדער שארבען איז ניט מטמא: ה (הטופל כלי חרס הבריא)

מאיר ור' שמעון מטמאים. וחכ"א הטופל את הבריא טהור · ואת הרעוע טמא. וכן בחידוק הקרויה: ן יבלית שטופלין בה הפטסין. הנוגע בה טמא. מגופת חבית אינה חיבור · הנוגע בטפולו

עצמו: הטופל את הבריא טהור. דדוקא הכלי רעוע שצריך לאותו טפילה · הוא דחשיבה הטפילה ככלי ונטמאו האוכלים הנוגעים בה כשהכלי טמא. אבל טפילת הבריאה אינה חשובה ככלי. והלכה כחכמים: וכן בחידוק קרויה. כשם שנחלקו רבי מאיר ורבי שמעון עם חכמים בטפילת הבריאה. כך נחלקו בחידוק קרויה. והיא דלעת יבשה וחלולה ששואבין בה מים. ורגילים להדק סביבותיה בעגול של עץ או של ברזל כדי שלא תשבר

אם תגוף באבן. דרבי מאיר ורבי שמעון דמטמאין בטפילת הבריאה. מטמאין אף בזו. ואפילו היתה הקרויה בריאה. וחכמים אומרים אם היתה הקרויה בריאה ואינה צריכה לעגול זה. לא חשיב העגול כגופה של קרויה. ואם נטמאת הקרויה לא נטמא העגול: ן יבלית. מין עשב ששמו יבלא. ורגילין לטוח בו הכדות הגדולות שלא יפלטו היין שמזיעין: פטסין. כדות גדולות כמו סללו בעלי פטסין. דמסכת בילה

אז ער האט בקלעבט מיט ליים אנדערע כלי אניזונטע. רבי מאיר אונ רבי שמעון (מטמאין) זאגין אוב די כלי איז טמא גיווארין פון אינוויינג אונ עסין אדער משקה האבין אנגערירט אן דיא ליים איז דיא עסין אדער משקה טמא. גלייך וויא עס וואלט אנגערירט דיא כלי אליין (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (הטופל את הבריא טהור) אז מען האט בקלעבט מיט ליים אניזונטע כלי. אונ דיא כלי איז טמא גיווארין פון אינוויינג. אונ עסין אדער משקה האבין אנגערירט דיא ליים. איז די עסין אדער דיא משקה טהור. ווייל דיא כלי דארף ניט דיא ליים. גיהער ניט דיא ליים צוא דיא כלי (ואת הרעוע טמא) אבער אשלעכטע כלי אז מען קלעבט ארום מיט ליים. אונ דיא כלי איז טמא גיווארין פון אינוויינג. ווייל דיא כלי דארף דיא ליים. איז דיא ליים מיט דיא כלי איינס. אונ אז עסין אדער משקה האבין אנגערירט דיא ליים. ווערין זייא אוך טמא פון דיא ליים (וכן בחדוק הקרויה) אונ אזו וויא רבי מאיר אונ רבי שמעון קריגין מיט דיא חכמים בייא אניזונטען טאפ אז מען האט אים בקלעבט מיט ליים אזו קריגין זייא בייא אטרוקענעם פלוצער ווס מען האט גימאכט אין אים אלאך צו שעפין וואסר. אונ דער פלוצער זאל ניט צוא בראכין ווערין אן אשטיין מאכט מען ארום אים אייזערנע אדער הילצערנע רייפין. אוב דער פלוצער איז גיוועין צו שפאלטען אונ מען האט גימאכט דיא רייפין צו שטארקען אים. איז דיא רייף מיט דעם פלוצער איין כלי ביי דעם דין פון טומאה. אונ אויב דער פלוצער איז שטארק אן דיא רייפין. קריגין רבי מאיר אונ רבי שמעון מיט דיא חכמים. רבי מאיר אונ רבי שמעון זאגין אז דער פלוצער מיט דיא רייפין איז איין כלי. אונ דיא חכמים זאגין אז דער פלוצער מיט דיא רייפין זענען ניט איין כלי וחדוק הקרויה איז טייטש. דיא רייפין פון דעם פלוצער): ן (יבלית שטופלין בה את הפטסין) אזו אגראז וואס הייסט יבלא אונ מען קלעבט אום מיט דעם גראז גרויסע ערדענע פעסער (הנוגע בה טמא) אוב דיא פאס איז טמא. איז די גראז אוך טמא. אונ אז מען רירט אן דיא גראז ווערט מען טמא (מגופת חבית) דיא שפונד פון אפאס אפילו זיא איז צו גיקלעבט מיט ליים צו דיא פאס (אינה חבור) הייסט דאס ניט קיין בהעפטונג דאס זאל הייסין איין כלי (הנוגע בטפולו של תנור טמא) אאובין ווס איז טמא אז מען רירט אן דיא ליים וואס איז אן גיקלעבט בייא דעם אובין איז מען

בטפולו של תנור. טמא: **ז** מיחם שטפלו בחומר ובחרסית. הנוגע בחומר טמא. ובחרסית טהור. קומקום שניקב ועשאו בזפת. רבי יוסי מטהר. שאינו יכול לקבל את החמין כצונן. וכן היה אומר בכלי זפת. כלי נחושת שזפתן טהורין. ואם ליין טמאין: **ח** חבית שניקבה ועשאה בזפת יותר מצרכה. הנוגע בצרכה טמא. יותר מצרכה טהור. זפת
שנטפה

ב"ה (דף ה): ז מיחם. כלי שמחממים בו המים: בחומר. טיט עב: חרסית. דק כחרס ויש מפרשים כתישת חרסים: הנוגע בחומר טמא. לפי שהוא נדבק ומתחבר במיחם וחשוב כעצמו של כלי הלכך אם נטמא המיחם נטמא החומר שסביבו כמותו והאוכלים הנוגעים בחומר טמאים: ובחרסית טהור. דחרסית אינו נדבק ומפריקופיל. ולא חשיב כעצמו של כלי: קומקום. יותר גדול ממיחם ובלע"ז קורין לו קומקומ"ו: שאינו יכול לקבל את החמין. שהזפת נתך ונמס במים חמין ואע"פ שיכול לקבל את הצונן אינו חשוב כלי וטהור: וכן היה אומר בכלי זפת. כלים העשויין מן הזפת עצמו שהן טהורין הואיל ואין יכולין לקבל את החמין כצונן. ורבותי פירשו בכלי זפת בכלים הזפותים ומפר' ואזיל כיצד כלי נחשת שזפתן טהורים אם היו הכלים טמאים ונגע אדם או אוכלים ומשקים בזפת טהורים דאין הזפת חבור ואינו נחשב כעצמו של כלי: ואם ליין. ואם זפתן מתחלה לשום בתוכו יין ואין דעתו להשתמש בהן בחמין כלל טמאין דאז הוי הכלי צריך לזפת והוי זפת חבור: **ח** יותר מצרכה. כנגד הנקב היא צורכה ומה שהוא שלא כנגד הנקב הוי יותר מצרכה ולא חשיב חיבור כיון דלא צריך לחבית ורמב"ם פירש יותר מצרכה כגון שעשה הסתימ' עבה

טמא: ז (מיחם שטפלו בחומר ובחרסית) אקעסיל וואס מען ווארעמט אין אים וואסער. אונ מען האט אים בקלעבט מיט ליים אדער מיט שארבונס. אונ דער קעסיל איז טמא (הנוגע בחומר טמא) אז מען רירט אן דיא ליים איז מען טמא (ובחרסית טהור) אז מען רירט אן דיא שארבונס איז מען טהור (קומקום שניקב ועשאו בזפת) אגרוסער קעסיל וואס איז גילעכערט גיווארין אונ מען האט בקלעבט דיא לאך מיט פעך (רבי יוסי מטהר) רבי יוסי זאגט דער קעסיל איז טהור (שאינו יכול לקבל את החמין כצונן) ווייל דער קעסיל קען ניט דער האלטען ווארעמע וואסער ווארום דיא פעך וועט צו גיין. אפילו קאלטע וואסער קען זיין אין קעסיל. פון דעסטוועגין איז דער קעסיל טהור (וכן היה אומר בכלי זפת) אונ אזו האט רבי יוסי גיזאגט ביא כלים וואס זענען גימאכט פון פעך. אז זייא זענען טהור. ווייל מען קען ניט האלטען אין זייא קיין ווארעמע וואסער (כלי נחושת שזפתן טהורין) אקופערנע כלי וואס איז גיוועזען טמא אונ מען האט איר אום געשמירט מיט פעך. אונ אמענטש אדער איין אנדער זאך האט אן גערירט דיא פעך. זענען אלע טהור (ואם ליין טמאין) אבער אז ער האט אום גיפעכט דיא כלי צוא האלטין אין איר וויין. אונ ניט קיין ווארעמע וואסער. אז מען האט אנגערירט דיא פעך איז מען טמא:
ח (חבית שניקבה) אפאס וואס איז גילעכערט גיווארין (ועשאה בזפת) אונ ער האט בקלעבט דיא לאך מיט פעך (יתר מצרכה) מער וויא מען האט גידארפט (הנוגע בצרכה טמא) אז ער הט אנגערירט די פעך וואס קענין די לאך. וואס מען דארף די פעך צו די כלי איז מען טמא (יתר מצרכה טהור) אז ער האט אנגערירט דיא פעך וואס אויף דיא כלי. ניט אויף דיא לאך. וואס מען דארף ניט דארט דיא פעך. איז מען טהור (זפת שנטפת על החביה) אוב פעך איז ארוף גיגאסין גיווארין אויף אפאס וואס איז טמא. אונ דיא

שנטפה על החבית. הנוגע בה טהור. משפך של עץ ושל חרס שפקקו בזפת. ר"א בן עזריה מטמא. ר"ע מטמא בשל עץ ומטהר בשל חרס. רבי יוסי מטהר בשניהם:

פרק ד **החרס** שאינו יכול לעמוד מפני אזנו. או שהיה בו חדוד והחדוד מכריעו. טהור. נטלה האוזן. נשבר החדוד. טהור. רבי יהודה מטמא. חבית שנפחתה. והיא מקבלת על דפנותיה.

או

עבה ביותר עד שיוכל להנצל ממנה ותשאר סתומה ואפי׳ הכל כנגד הנקב: זפת שנטפה על החבית. שאינה נקובה: הנוגע בה. בטפת הזפת: טהור. אע"פ שהחבית טמאה שאין הזפת חבור לחבית כיון שאין החבית צריכה לה: שפקקו בזפת. שסתם פי הנקב של המשפך העשוי להכנים ממנו יין לחבית: ר׳ אלעזר ב"ע מטמא. דחשיב לי׳ סתימה בין בשל עץ בין בשל חרס: ור"ע מטמא בשל עץ. מפני שהזפת הוא מינו שהזפת יוצא מן העץ: ומטהר בשל חרס. שאינו מינו ולא חשיב חבור ולא דמי סתימת פי המשפך לסתימת נקב החבית דחשיב חבור לפי שהנקב שבפי המשפך שעשאו היוצר מתחלה חלק הוא ונקלף הזפת ממנו ואינו מתקיים אבל הבית שניקבה לאחר שהוסקה בכבשן א"א לנקב להיות חלק ושוה ואין הזפת נקלף ממנו אי נמי נקב שבפי משפך סופו להסיר סתימתו כשירצה לשפוך יין בחבית הלכך לא חשיבא סתימה אלא במשפך של עץ לפי שהוא מינו אבל חבית שנקבה אין סופו להסיר הסתימ׳: רבי יוסי מטהר בשניהם. דסתימת פי המשפך לא חשיבה סתימה והרי הוא כאילו לא נסתם ואין לו בית קבול וכו׳ כרבי עקיבא:

פ"ד **החרס** שאינו יכול לעמוד. כגון חרס הפורש מן החבית ומן הקדירה במקום האוזן ואינו יכול לעמוד בלא סמיכה מפני כובד האוזן שמכביד ומכריע או מפני שהיה בו חידוד שהוא חד בתחתיתו ואינו יכול לשבת שלא מסומך: נטלה האוזן טהור. דכלי חרס כיון שטהר שעה אחת שוב אין לו טומאה לעולם: ורבי יהודה מטמא

דליה

פאס האט ניט קיין לאך (הנוגע בה טהור) אז ער רירט אן דיא פעך איז ער טהור (משפך של עץ ושל חרס שפקקו בזפת) אלייקע פון האלץ אדער פון אשארבין וואס מען האט איר אונטען פאר שטאפט מיט פעך. רבי אליעזר בן עזריה (מטמא) זאגט דיא לייקע ווערט טמא אוב זיא רירט אן אטומאה (רבי עקיבא מטמא בשל עץ ומטהר בשל חרס) רבי עקיבא זאגט אהילצערנע לייקע איז טמא. אונ אלייקע פון אשארבין איז טהור (רבי יוסי מטהר בשניהם) רבי יוסי זאגט ביידע ערלייא לייקעס זענען טהור:

פרק ד א (החרס שאינו יכול לעמוד מפני אזנו) פון אפאס אדער פון אטאפ איז אפ גיבראכן גיווארן אשטיק שארבין מיט דעם אויער. אונ דורך דעם אויער קען ניט שטיין דר שארבין. ווייל דר אויער בייגט אים אים אויף איין זייט (או שהיה בו חדוד) אדער דער שארבין איז אונטען מיט אקאנט (והחדוד מכריעו) אונ דער קאנט בייגט אים אום אויף איין זייט (טהור) איז דער שארבין טהור (נטלה האוזן) אוב דער אויער איז אפ גיבראכן גיווארין פון דעם שארבין (נשבר החדוד) אדער דער קאנט איז אפ גיבראכין גיווארין. קען שון דער שארבין גלייך שטיין. פון דעסטוועגין (טהור) איז דער שארבין טהור. רבי יהודה (מטמא) זאגט דער שארבין איז טמא (חבית שנפחתה) אפאס וואס דער דעק איז צוא בראכין גיווארין (והיא מקבלת על דפנותיה) אונ אז מען לייגט איר אויף דער וואנט. ווייל דיא וואנט איז קיילעכדיג קען מען אין איר אביין גיסן אביסול

או שנחלקה כמין שתי עריבות. רבי יהודה מטהר. וחכמים מטמאין: ב חבית שנתרועעה ואינה יכולה להטלטל בחצי קב גרוגרות. טהורה. גיסטרא שנתרועעה ואינה מקבלת משקין. אע״פ שהיא מקבלת אוכלין. טהורה. שאין שירין לשירין: ג איזו היא גיסטרא. כל שניטלו אזניה. היו בה חדודים יוצאין. כל המקבל עמה בזתים. מטמא במגע. וכנגדו מטמא

דלית ליה הך סברא: או שנחלקה. לארכה כמין שתי עריבות. ואינה יכולה לישב תחתיה אלא על דפנותיה: רבי יהודה מטהר. דסבר ר״י דהא דהכן הדקים שבכלי חרס יושבים שלא מסומכים שהן עמאים. היינו מן השולים ולא מן הדפנות. שצריך שיהיה שבר הכלי יושב על שוליו. כדרך שיושב כשהוא שלם: וחכמים מטמאין. דסברי כלים עשויין להוסיף על דפנותיהן לפרקים: ב ואינה יכולה להטלטל בחצי קב גרוגרות.

ב׳ סעודות. כדמוכח בסוף מסכת פאה. גבי אין פוחתין לעני בגורן מקב גרוגרות. וכל דלא חזיא לטלטל בה שיעור סעודי׳ א׳. כשבור׳ דמיא: גיסטרא. כלי חרס שנחלק לשנים. ונעשה גיפי תרי: שאין שירים לשירי׳. כלי שלם חסים עליו ומשום הכי פורתא לא שדו ליה. ומביאין שירים של כלי דהיינו שבר כלי ומשימין תחתיו אבל שבר כלי מכי נסדק במוציא משקה. משדא שדו ליה. שאין אומרים הבא שברי כלי אחר להניח תחת שבר כלי

מחוקשהיא רעועה והגרוגרות מכביד) נשברת זה:ג כל שנטלו אזניה.חשובה גיסטרא. ואפי׳ לגמרי בטלטולה. ולכך שיערו בחצי קב דהוא היא שלימ׳ הואיל ואינה אזנים לטלטלה ממקו׳ שיעור סעודה אחת. דקב גרוגרות הוא שיעור למקום. ואם נתרועעה. שיעורה במוציא משקה

משקה (או שֶׁנֶחֶלְקָה כְּמִין שְׁתֵּי עֲרֵיבוֹת) אָדֶער דִיא פַאס אִיז אִיבֶּער גֶעשְׁנִיטֶען גִיוָוארִין אִין דִיא לַיינְג. אוּנ זִיא אִיז אַזוֹ וִויא צְווֵייא מִילְטֶער. אוּנ זִיא מוּז לִיגֶען אוֹיף דִיא וֶוענְט. רַבִּי יְהוּדָה (מְטַהֵר) זָאגְט דִיא בֵּיידֶע הַאלְבֶּע פֶעסֶער זֶענֶען טָהוֹר (וַחֲכָמִים מְטַמְאִין) אוּנ דִיא חֲכָמִים זָאגֶין דִי בֵּיידֶע הַאלְבֶּע פֶּעסֶער זֶענֶען טָמֵא: ב (חָבִית שֶׁנִתְרוֹעֲעָה) אַפַאס וָואס זִיא אִיז צוּא שְׁפָּאלְטִין גִיוָוארִין אִין עֶטְלִיכֶע אָרְטֶער (וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִטַלְטֵל בַּחֲצִי קַב גְרוֹגָרוֹת) אַז מֶען זָאל אַרַיין לֵייגִין אִין דִיא פַאס אַהַאלְבִּין קַב גֶעטְרִיקוּנְטֶע פֵייגִין וֶועט מֶען נִיט קֶענֶען טְרָאגִין דִיא פַאס פוּן אֵיין אָרְט צוּם אַנְדֶערִין. וַוייל דִיא פַאס וֶועט צוּ בְּרָאכִין וֶוערִין פוּן דִיא מַשָׂא (טְהוֹרָה) אִיז דִיא פַאס טָהוֹר (גִסְטְרָא שֶׁנִתְרוֹעֲעָה וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת מַשְׁקִין) אַהַאלְבֶּע פַאס אָדֶער אַהַאלְבֶּער טָאפּ וָואס אִיז צוּ שְׁפָּאלְטִין גִיוָוארִין אִינ אַז מֶען גִיסְט אַרַיין וַואסֶער רִינְט אוֹיס (אַף עַל פִּי שֶׁמְקַבֶּלֶת אוֹכְלִין) אֲפִילוּ עֶסִין וַוארְג קֶען מֶען אִין אִיר אַרַיין לֵייגִין. פוּן דֶעסְטְוֶועגִין (טְהוֹרָה) אִיז זִיא טָהוֹר. וַוייל אַגַאנְצֶע כְּלִי אַז זִי רִינְט וַוארְפְט מֶען אִיר נִיט אַוֶועק. נָאר מֶען בְּרֵיינְגְט אַשַׁארְבִּין אוּנ מֶען שְׁטֶעלְט אוּנְטֶער עֶס זָאל אִין אִיר אַרַיין רִינֶען. אָבֶּער אַהַאלְבֶּע כְּלִי וָואס זִיא אַלֵיין אִיז אוֹיךְ אַשַׁארְבִּין אַז זִיא רִינְט (שֶׁאֵין שִׁירַיִן לְשִׁירַיִן) זָאגְט מֶען נִיט מֶען זָאל צוּ דֶעם שַׁארְבִּין בְּרֵיינְגֶען אֵיין אַנְדֶער שַׁארְבִּין אוּנְטֶער צוּ שְׁטֶעלִין. נָאר מֶען וַוארְפְט אִים אַוֶועק. דְרִיבֶּער אִיז זִיא טָהוֹר: ג (אֵיזוֹ הִיא גִסְטְרָא) וָואס הֵייסְט גִסְטְרָא (כָּל שֶׁנִטְלוּ אָזְנֶיהָ) אַז דִי אוֹיעֶרִין פוּן דִי כְּלִי אִיז אָפּ גִיבְּרָאכִין גִיוָוארִין. אֲפִילוּ דִיא כְּלִי אִיז גַאנְץ. אוּנ אוּב זִיא וֶועט צוּ שְׁפָּאלְטִין אַז מַשְׁקֶה רִינְט פוּן אִיר. אִיז זִיא שׁוֹין טָהוֹר (הָיוּ בָּהּ חִדוּדִים יוֹצְאִים) אוּב דִיא כְּלִי אִיז נִיט צוּ בְּרָאכִין גִיוָוארִין גְלַייךְ. נָאר עֶס גֵייט אַרוּס שְׁפִּיצִין (כָּל הַמְקַבֵּל עִמָּהּ בְּזֵיתִים) אוּנ פוּן אֵיין שְׁפִּיץ בִּיז צוּם אַנְדֶערִין אִיז נִיט

באויר. וכל שאינו מקבל עמה בזיתים. מטמא במגע. ואין כנגדו מטמא באויר. היתה. מוטה על צדה כמין קתדרא. כל המקבל עמה בזיתים. מטמא במגע. וכנגדו מטמא באויר. וכל שאינו מקבל עמה בזיתים. מטמא במגע. ואין כנגדו מטמא באויר. שולי קורפיות ושולי קוסים הצידוניים. אע"פ שאינם יכולים לישב שלא מסומכין טמאין. שלכך נעשו מתחלתן

משקה: היו בה חדודים. שהם חרס שנשבר יוצאין ממנו חדודים כמו חדודי חרס: כל המקבל עמה בזיתים. אם אין כזית יוצא בין חדוד לחדוד. תשוב תוך. כמו הגסטרא עצמה ומטמא אפי' באויר אבל אם יוצא זית שבינתים אינו מטמא באויר. אבל מטמא במגע מטעם יד: היתה מוטה על צדה. שנחלקה לארכה כמין עריבה. ואינה יושבת אלא על דפנותיה ויש לה חדודים: כל המקבל עמה בזיתים. כדכך שמטמאה כשיושבת על שוליה כן מטמאה יושבת על צדה. וסתם מתניתין כחכמי' דלעיל. דמטמאין בחבית שנחלקה כמין שני עריבות: קתדרא. כסא של נשים ההולכת על העגלה: קורפיות. על שם מקומן כן כלים חדים שאין יושבי' שלא מסומכין: וקוסים. לשון קסות הכסף. ובסנהדרין הגונב את הקסוה. והוא שם לכלי שרת. וקוסין הן מיני כלים שסוליהן חדין. וכשמכשלים כשן מניחין אותן על כלי ברזל שקורין טריפידי"י בלע"ז

ווייט. אאיילבירט קען ניט דורך גיין צווישן דיא שפיצין. נאר ער ווערט פערהאלטן. זענען דיא שפיצין גלייך וויא דיא כלי (מטמא במגע) אז דער שפיץ רירט אן אטומאת ווערט די גאנצע כלי טמא (וכנגדו מטמא באויר) אונ אוב די טומאה איינגט אין דעם אויר פון דיא שפיצין ווערט אוך די גאנצע כלי טמא (וכל שאינו מקבל עמה בזיתים) אונ אוב דער איילבירט קען ניט פערהאלטין ווערין צווישין די שפיצין. ווייל דיא שפיצין זענען ווייט איינם פון דאס אנדערע (מטמא במגע) אוב אטומאה רירט אן דיא שפיצין ווערט די גאנצע כלי טמא (ואין כנגדו מטמא באויר) אבער אז די טומאה איינגט אין דעם אויר פון דיא שפיצין. אונ רירט ניט אן. איז ניט טמא (היתה מוטה על צדה) אוב די פאס איז צו בראכין געווארין אין די לייגג אזו וויא צווייא מולטערס. אונ יעדער האלבע פאס ליגט אוף די וואנט (כמין קתדרא) אזו וויא אשטול פון דיא ווייבער וואס רייטין אויף דיא קעמלען. אונ זיא איז ניט גלייך איבער געבראכין געווארין נאר עס איז דא שפיצין (כל המקבל עמה בזיתים) אוב אאיילבירט ווערט פערהאלטין צווישין די שפיצין אונ קען ניט דורך גיין (מטמא במגע) אז דער שפיץ רירט אן אטומאה ווערט דיא גאנצע האלבע פאס טמא (וכנגדו מטמא באויר) אונ אוב די טומאה איינגט אין דעם אויר פון די שפיצין ווערט אוך די האלבע כלי טמא (וכל שאינו מקבל עמה בזיתים) אונ אוב דער איילבירט קען ניט פערהאלטין ווערין צווישין די שפיצין. ווייל די שפיצין זענען ווייט איינם פון דאס אנדערע (מטמא במגע) אוב אטומאה רירט אן די שפיצין. ווערט דיא האלבע כלי טמא (ואין כנגדו מטמא באויר) אבער אז די טומאה איינגט אין דעם אויר פון דיא שפיצין אונ רירט ניט אן. איז ניט טמא (שולי קורפיות) די דעקין פון דיא כלים וואס ווערין גימאכט אין קורפיו וואס דער דעק איז שפיציג (ושולי קוסים הצדונים) אונ דיא דעקין פון דיא כלים וואס ווערין גימאכט אין צידון וואס דער דעק איז שפיציג (אף על פי שאינן יכולין לישב שלא מסומכין) אפילו זייא קענען ניט זיצען אויף די דעק ניט אנגישפארט. פון דעסטוועגין (טמאים) זענען זייא טמא (שלכך נעשו מתחלתן) ווייל

בלע"ז. וכשמורידים אותן. סומכין אותן באפר הכירה: הצידונין. שנעשים בצידון: ד שפיות. מלשון שפה שיש לו שלשה שפתות לפיו. ואויר בינתים בין שפה לשפה: הפנימית עודפת הכל טהור. כל מה שהוא חוץ ממנה נחשב כגבו של כלי. ואין כלי חרס מטמא מגבו אבל מה שבתוך הפנימית טמא: החיצונה עודפת הכל טמא. דהוי הולה לה כגבו של כלי ולפנים ממנה חשיב תוך. וכן אם אמצעית גבוהה ממנה ולחוץ חשיב גב ולפנים חשיב תוך שהכלי מתמלא עד הגבוהה: היו שוות. שאין אחת מן השפתות עודפת על חברתה וחכמים אומרים הכל טהור. השפה שנפלה והרי יש לו תוך: תחילתו ארבעה.

מתחלתן: **ד** כלי חרש שיש לו שלשה שפיות. הפנימית עודפת. הכל טהור. החיצונה עודפת. הכל טמא. האמצעית עודפת. ממנה ולפנים טמא. ממנה ולחוץ טהור. היו שוות. רבי יהודה אומר חולקין האמצעית. וחכ"א הכל טהור. כלי חרס מאימתי מקבלין טומאה. משיצרפו בכבשן. והוא גמר מלאכתן:

פרק ה

תנור תחלתו ארבעה.

הטומאה באוירה בלבד היא טומאה. והאמר הכל טהור וכן הלכה: משיצרפם בכבשן. וקודם צירוף הן כלי אדמה ואין מטמאין: והוא גמר מלאכתן. ואע"ג דלאחר צירוף הכבשן צריכין תקון. למרחן ולהחליקן ולהשוות שפתן אף על פי כן משצירפם בכבשן חשיב נגמרה מלאכתן ומטמאין:

פ"ה **תנור** תחלתו ארבעה. שהם תנור עשוי כמין קדרה גדולה שאין לה שולים ומחברים אותו בטיט ע"ג קרקע ורצפת הקרקע היא תחתיתו של תנור ואע"פ שמעצמו אין לו בית קבול אף על פי כן טמא דבתוכו תלה רחמנא. אין גובהו של

זייא זענען פון אנהייב אזו גימאכט גיוואַרין: ד (כלי חרס שיש לו שלשה שפיות) ערדערנע כלי וואס אויבין אין ברעג איז דא דריי גזימסין אין די גרעב. אונ צווישין דיא גזימסין איז ליידיג (הפנימית עודפת) אוב דער אינוויינגסטער גזימס איז העכער וויא אלע. אוב אטומאה רירט אן דעם אינוויינגסטין גזימס פון אינוויינג. איז דיא כלי טמא. אונ (הכל טהור) אלץ איז טהור. די אויסווייניגסטע צווייא גזימסין זענען טהור. וויל ערדענע כלי ווערט ניט טמא פון אויסווייניג (החיצונה עודפת) אוב דר אויסווייניגסטר גזימס איז העכער וויא אלע. זענען דיא איבעריגע צווייא גזימסען אינווייניג אין דיא כלי (הכל טמא) דאריבער אוף וועלכען גזימס דיא טומאה רירט אן. איז אלץ טמא (האמצעית עודפת) אוב דער מיטעלסטער גזימס איז העכער וויא אלע (ממנה ולפנים טמא) פון דעם מיטעלסטען גזימס אינווייניג איז טמא (ממנה ולחוץ טהור) פון דעם מיטעלסטין גזימס אויסווייניג איז אלץ טהור (היו שוות) אוב אלע דריי גזימסען זענען גלייך. רבי יהודה זאגט (חולקין האמצעית) מען צו טיילט דעם מיטעלסטען גזימס פון אים אויסווייניג איז טהור אונ פון אים אינווייניג איז טמא (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (הכל טהור) אלץ איז טהור. דער גזימס וואס דיא טומאה רירט אן אין זיין אינווייניג. איז ער טמא. אונ דיא איבעריגע גזימסען זענען טהור (כלי חרס) ערדענע כלים (מאימתי מקבלין טומאה) ווען ווערין זייא טמא אז אטומאה רירט זייא אן (משיצרפו בכבשן) אז זייא ווערין גישטארקט אין קאלך הויבין (והוא גמר מלאכתן) אונ דער מיט ווערט פאר פערטיגט זייער ארבייט:

פרק ה א (תנור) אהויבען. איז גיוועזן גמאכט קיילעכדיג ווי אפאס. אונ מען שטעלט אים אויף דיא ערד. אונ אינווייניג אויף די ערד מאכט מען פייער. אונ אויבן שטעלט

ושיריו ארבעה דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במה דברים אמורים בגדול. אבל בקטן תחלתו כל שהוא. ושיריו רובו. משתגמר מלאכתו. איזהו גמר מלאכתו. משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין. ר׳ יהודה אומר

משיסיק

של תנור פחות מארבעה טפחים: ושיריו. אם היה גדול ונטמא. ואח"כ נשבר. לא טהר עד שלא יהא בשבריו ארבעה: במה דברים אמורים. דתחלתו ושיריו ארבעה: בגדול. העשוי לאפות ולצלות בו כדרך התנורים: אבל בקטן. העשוי לתינוקות לשחק בו: תחלתו כל שהוא. ולאו דוקא כל שהוא דבציר מטפח לא הוי: ושיריו ברובו. בגמ׳ בפר׳ העור והרוטב (ד׳ קכד) הקשה על מתני׳ דהכא ובציר מטפח למאי חזי. ומשני הא ושיריו ברובו אגדול קאי. ולא אתנור קטן. ומותבינן בגדול הא קאמר ושיריו ארבעה דהא קתני במה דברים אמורים בגדול משמע דלא פליגי חכמים על תנא קמא בגדול כלל ומשני הא בתנור בר שבעה הא בתנור בר תשעה. כלומר בר שבעה שיריו ברובו ואע"פ דלא הוה ארבעה ואין תנור פחות מארבעה. הואיל ומתחלתו היה כלי חשוב משתמשין בשיריו. אף על פי שאינן ראויין כל כך. ובתנור של תשעה דרובו הוה שיעור גדול מטמא בשיריו בארבעה כתחלתו: משתגמר מלאכתו. אהתחלת תנור קאי מאימתי התנור נטמא משנגמר מלאכתו: משיסיקנו. אף על גב דשאר כלי חרס סגי להו בצירוף כבשן. תנור דבעי לדבק בו טיט לעבודתו להחזיק חומו לא נגמרה מלאכתו עד שיסיקנו. ומיהו לא בעי היסק גדול כדי לאפות בו פת. אלא כדי לאפות בו סופגנים. פת שבלילתה רכה

העשויה

מען דעם טאפ צום קאכען. אונ ברויט קלעבט מען אן אינווייניג אויף די ווענט פון הובען. אונ דער הובען האט ניט קיין דעק אונטען. נאר די ערד איז זיין דעק (תחלתו ארבעה) אין אנהייב ווען מען מאכט אים דארף ער זיין הויך פיר טפחים. אונ אויב ער איז טמא גיווארען. אונ עס איז אפ גיבראכען גיווארען פון אים אשטיק (ושיריו ארבעה) אונ זיין הייך איז נאך געבליבען פיר טפחים. איז ער נאך טמא. פירדין די הייך איז גווארן ווייניגר ווי פיר טפחים. איז דר הובן טהור (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר (וחכמים אומרים) אונ די חכמים זאגין (במה דברים אמורים) ווען זעניין די רייד גזאגט גווארן אז די הייך פון הובען דארף זיין פיר טפחים (בגדול) ביי אגרוסען הובען (אבל בקטן) אבער ביי א אקליינעם הובען (תחלתו) אין אנהייב ווען ער ווערט גמאכט (כל שהוא) וויא גרוס ער איז קען ער אלץ טמא ווערן. נאר ער זאל ניט זיין נידעריגער וויא א טפח (ושיריו רובו) אונ אויב דער גרויסער הויכען איז טמא גיווארען. אונ איז צו בראכען גווארען. אויב עס איז געבליבען מער וויא אהאלבער הובען אין דיא הייך איז ער נאך טמא ודער דין בלייבט אזו. אהוכען וואס איז גוועזן הוך זיבען טפחים. אונ איז צו בראכען גיווארען. אויב עס איז געבליבען מער וויא אהאלבער אין דיא הייך. אפילו דיא הייך איז ניט קיין פיר טפחים. איז ער אויך טמא. אונ אהובען וואס איז גוועזן ניין טפחים דיא הייך. אונ איז צוא בראכען גיווארען. אפילו עס איז קיין העלפט אויך ניטא פון דיא הייך. אויב ער איז נאר הויך פיר טפחים איז ער טמאו (משתגמר מלאכתו) ווען ווערט אהויבען טמא. אז ער ווערט אין גאנצען פערטיג (איזה גמר מלאכתו) מיט וועלכע ארבייט ווערט ער פערטיג (משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין) אז מען ברענט אים אן מען זאל קענען אויף אים אן קלעבען אקיכול אונ ער וועט גיבאקט ווערין. רבי יהודה זאגט (משיסיק את החדש כדי

העשויה כספוג דבסיסק מועט סגי ליה: מטמאה תחלתה משתגמר מלאכתה: ביצה
משיסיק את החדש כדי לאפית בישן. קלה. בילת תרנגולת ואמאי קרי לה בילה
וחדש כדי לאפות סופגנים בעי היסק מרובה קלה. שהיא קלה לבשל יותר מכל הבילים:
מן הישן ואם הוסק החדש היסק מועט. טרופה. כשהיא טרופה ושבורה בקערה:

דבסיסק כזה היה ישן ראוי לאפות בו סופגנים היינו גמר מלאכתו ואין הלכה כר' יהודה: ב כירה: מקום שפיתת שתי קדרות. ופעמים שנותני' הקדרות לבשל בתוכה ופעמים על גבה: תחלתה שלש. גובהה אין פחות

משיסיק את החדש. כדי לאפות בישן סופגנין: ב כירה תחלתה שלש. ושיריה שלש. משתגמר מלאכתה. איזוהי גמר מלאכתה. משיסיקנה כדי לבשל עליה ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באלפס. הכופח. עשאו לאפייה. שעורו כתנור. עשאו לבשול. שעורו ככירה. האבן היוצא מן

ונתונה באלפס. שהוחם ככר שהיא ממהרת להתבשל: הכופח. שיעור שפיתת קדרה אחת ותומו רב מחום הכירה ופעמי' שאופין בו פת: שעורו כתנור. כדי לאפות סופגנים: שיעורו ככירה. לבשל בו

משלש אצבעות: משתגמר מלאכתה. מאימתי ביצה קלה: האבן היוצא. רגילים לחבר אבן

נסגור

לאפות בישן סופגנין) אנייעם אובען אז מען וויל אויף אים באקען קיכלאך מוז מען אים שטארקער הייצען וויא מען הייצט אלטען אויבין צוא באקען אויף אים קיכלאך. זאגט רבי יהודה מען דארף ניט הייצען דעם נייעם הויבען אז מען זאל אויף אים קענען באקען קיכלאך. נאר (משיסיק את החדש) אז מען האט גיהייצט דעם נייעם הויבען אזו פיל. אז מען וואלט דאס גיהייצט אין אלטען הויבען. וואלט מען גקענט (כדי לאפות בישן סופגנין) באקען אוף דעם אלטען הויבען קיכלאך. אפילו אויף דעם נייעם הויבען קען מען ניט באקען מיט דעם הייצין. פון דעסטוועגין הייסט שוין דער נייער הויבען אפארטיגע כלי אונ ער קען שוין טמא ווערין: ב (כירה) אכירה איז גימאכט גיווארען וויא אהויבען. ניט צום באקען. נאר צום קאכען. אונ מען קען אויף אים קאכע צוויי טעפ מיט איין מאהל (תחלתה שלש) אין אנהייב ווען די כירה ווערט גימאכט. דארף זיא זיין הויך דריי פינגער. אונ אוב דיא כירה איז גיוועזן העכער וויא דריי פינגער. אונ זיא איז טמא גיווארען. אונ עס איז אפ גיבראכען גיווארען פון אים אשטיק (ושיריה שלש) אונ עס איז נאך געבליבען דריי פינגער דיא הייך. איז זיא נאך טמא. אויב נידעריגער וויא דריי פינגער איז טהור (משתגמר מלאכתה) ווען ווערט דיא כירה טמא. אז זיא ווערט אין גאנצען פערטיג (איזהו גמר מלאכתה) מיט וועלכע ארבייט ווערט זיא פערטיג (משיסיקנה) אז ער הט איר אנגיברענט (כדי לבשל עליה) אז מען קען קאכען אויף איר (ביצה קלה שבביצים) אאיי וואס איז די גרינגסטע פון אלע אייער פערטיג צו ווערין. דס איז אאיי פון אהון (טרופה) אז די איי איז צו קלאפט גיווארען אין אשיסול (ונתונה באלפס) אונ איז אריין גיגאסען גיווארען אין אסקאווראדע ואפאטעלנע) וואס איז גיוועזן ווארעם (הכופח) אכופח איז גימאכט וויא אהויבען אונ וויא אכירה. מען קען אויף איר שטעלין איין טאפ צו קאכען. אונ מען קען אויף איר באקען (עשאו לאפות) אז מען הט גמאכט דעם כופח צו באקען ארף אים (שיעורו כתנור) דארף ער גיהייצט ווערין וויא אהויבען צו באקען אוף אים קיכלאך. אונ דארף זיין הויך פיר טפחים (עשאו לבישול) אז מען האט גימאכט דעם כופח צו קאכען אוף אים (שיעורו ככירה) דארף ער גיהייצט ווערין וויא

בתנור שבולטת ממנו לחוץ כדי שיהיה לו לבית ולכותל מפני שמעכבת שאין יכולין לקרב אחיזה וכתנור דמיא ואם נטמא התנור נטמא התנור לכותל ודוחק את הבית. הלכך האבן. ונטמאת הפת שנגע בה. מפני שהוא יותר מטפח עומדת לינטל היא. אבל נגד יד לתנור וכתיב (ויקרא יא) תנור וכירים יותץ הבית אפי' גדולה הרבה יד הוא לתנור

מן התנור טפח. ומן הכירה שלש אצבעות. חבור. היוצא מן הכופח. עשאו לאפייה. שעורו בתנור. עשאו לבשול. שעורו בכירה. אמר רבי יהודה לא אמרו טפח. אלא בין התנור ולכותל. היו שני תנורין סמוכים זה לזה. נותן לזה טפח ולזה טפח. והשאר טהור: ג עטרת כירה טהורה.

וגו' טמאים יהיו לכם לכל שבארכיכם. לרבות את הידות שהן צורך לכלי: לא אמרו. ליותר מטפח בתנור ומג' אצבעות בכירה לא הוי חבור. אלא כשהאבן בין התנור

ואין הלכה כרבי יהודה: והשאר טהור. דהניא בתורת כהנים יכול שאני מרבה יותר מכשיעור. ת"ל טמאים הם: ג עטרת כירה. בנין עגול עשוי על ראש הכירה. כדי לשמור חומה: טהורה ואם

אכירה. צו קאכען אוף אים אזוי. אונ דארף זיין הויך דריי פינגער (האבן היוצא מן התנור טפח) אשטיין גרוס וויא אטפח וואס גייט ארוס פון אובען. מען האט באלד פון אנהייב אזו גמאכט דעם הובען דער שטיין זאל ארוס גיין פון אים. מען זאל אן נעמען דעם שטיין צו טראגען דעם הובען (ומן הכירה שלש אצבעות) אדער פון אכירה גייט ארויס אשטיין גרויס דריי פינגער (חבור) איז דער שטיין פון הובען אבהעפטונג צום הויבען אונ דער שטיין פון כירה איז אבהעפטונג צום כירה. אונ אויב דער הובען אדער די כירת איז טמא. איז דער שטיין אויך טמא (היוצא מן הכופה) דער שטיין וואס גייט ארוס פון כופח (עשאו לאפייה) אויב דער כופח איז גמאכט גווארען צום באקן (שיעורו כתנור) איז דער שיעור פון שטיין אטפח אזו וויא דער שטיין וואס גייט ארוס פון אובען (עשאו לבישול) אויב דער כופח איז גימאכט גיווארען צום קאכען (שעורו כבירה) איז דער שיעור פון שטיין דריי פינגער אזו וויא דער שטיין וואס גייט ארויס פון כירה (אמר רבי יהודה) הט רבי יהודה גזאגט (לא אמרו טפח) דאס וואס מען הט גזאגט אז דער שטיין פון הובען דארף זיין גרוס אטפח. אבער אז ער איז גרעסער וויא אטפח. איז ער גיט גליך וויא דר הויבען אליין. אונ דער שטיין פון דיא כירה דארף זיין גרוס דריי פינגער. אונ אז ער איז גרעסער וויא דריי פינגער. איז ער ניט גליך וויא די כירה אליין (אלא) דס איז נאר (בין התנור ולכותל) אז דער שטיין איז צווישען דעם הויבען אונ דיא וואנט פון שטוב. אדער צווישען דיא כירה אונ דיא וואנט פון שטוב. ווייל מען קען ניט צורוקין דעם הובען אונ ניט דיא כירה צו דיא וואנט. וועט מען נעמען דעם שטיין אפ האקען. אבער אז דר שטיין גייט ארוס אוף די שטוב. וויא גרוס ער איז. גיהער ער צום הויבען אדער צו דיא כירה (היו שני תנורים סמוכין זה לזה) אויב צווייא הובינס זענען גיוועזען נאהנט איינער ביי דעם אנדערין. אונ אשטיין גייט ארוס פון איין הויבען צום אנדערין (נותן לזה טפח ולזה טפח) איין טפח פון שטיין גיהער צו דעם הובען אונ איין טפח פון שטיין גיהער צוא דעם הובען (והשאר טהור) אונ דאס וואס איז מעהר וויא צוויי טפחים איז טהור. אונ אויב צוויי כירות זענען נאהנט איינע ביי די אנדערע. אונ אשטיין צווישען. גיהער דריי פינגער צו די כירה אונ דריי פינגער צו דיא כירה. אונ די איבעריגע איז טהור: ג (עטרת כירה טהורה) דיא קרין פון דיא כירה. אוף דיא כירה איז גבויט אזו וויא

מטרת התנור. בזמן שהיא גבוהה ארבעה טפחים מטמאה במגע ובאויר. פחותה מכאן טהורה. אם חברה לו אפילו על שלשה אבנים. טמאה. בית הפך ובית התבלין. ובית הנר שבכירה. מטמאין במגע ואינן מטמאין באויר. דברי ר' מאיר · רבי ישמעאל מטהר: **ד** תנור שהוסק

ואם נטמאה הכירה לא נטמאת העטרת · דלא חשיבה עטרת חבור לכירה: טירת התנור. חלר התנור. לשון בחלריהם ובטירותם מקום לפני התנור מוקף מחילות שנותנים בו הלחם כשרודין אותו מן התנור: בזמן שהיא גבוהה ארבעה כשיעור גבהו של תנור שתחילתו ארבעה: אפילו על שלש אבנים. שלא היתה מחוברת חבור יפה אלא מונחת על שלש אבנים בלבד ודבוקה לתנור חשיבא חבור: בית הפך. מקום עשוי בלדי הכירה שמניחין בו פך שמן להפשיר: בית התבלין. מקום שמניחין בו את התבלין: בית הנר. מקום שמניחין בו את הנר: מטמאין במגע. אם נגע שרץ בתוך הכירה נטמאו המקומות הללו בטומאת הכירה. וכן אם נטמא אחד מן המקומות הללו במגע שרץ נטמאת הכירה עמהם לחשיבי ככירה. והם דבר אחד לענין טומאת מגע: ואין מטמאין באויר. אם נתלה שרץ באויר כירה ולא נגעה בה. אע"פ שהיא טמאה דכלי חרס מיטמא באויר. הן טהורין שאינם חבור לה אלא לענין מגע · משום דמן התורה אינם חבור לה. ורבנן הוא דגזור עלייהו טומאה עבדו רבנן הכירא דלא נטמאו באויר כי היכי דלא לשרפו עלייהו תרומה וקדשים: ור"ש מטהר. אפי' במגע כל מקום שלא נגע בו טומאה דכל חד וחד כלי באנפי נפשיה הוא. והלכה כרבי מאיר: **ד** תנור שהוסק מאחוריו. שאין התנור מקבל

אחיטול פון הובען. איז די קרון טהור. זיא געהער ניט צוא די כירה. אויב דיא כירה איז טמא. איז די קרון טהור (טירת התנור) דער הויף וואס ביי דעם הויבען. דער ארט וואס ביי דעם הובען איז געווען ארום מיט ווענט. גמאכט וויא אהויף. אריין צו לייגען דארט די ברויט וואס מען נעמט ארוס פון הובען (בזמן שהיא גבוהה ארבעה טפחים) אז דיא ווענט זענען הויך פיר טפחים (מטמאה במגע ובאויר) ווערט זיא טמא אז אטומאה רירט אן דיא ווענט אדער דיא טומאה איז אין דער לופט פון דעם הויף (פחותה מכאן) אז דיא הייך פון דיא ווענט איז ווייניגער וויא פיר טפחים (טהורה), איז זיא טהור (אם חברה לו) אויב ער האט דעם הויף בהעפט צום הובען (אפילו על שלשה אבנים) אפילו דר הובען שטייט אויף דריי שטיינער אונ איז בהעפט צום הובען (טמאה) ווערט זיא טמא (בית הפך) ביי דער כירה איז געווען צו גקלעבט אארט אריין צו שטעלין אקריגעל אייל אן צוא ווארעמען (ובית התבלין) נאך אארט איז געווען ביי די כירה צו גיקלעבט צו האלטען אין דעם בשמים (ובית הנר שבכירה) נאך אארט איז געווען ביי די כירה צו גקלעבט צו האלטען דארט ליכט (מטמאין במגע) אויב אשרץ הט אנגערירט דיא כירה ווערען דיא אלע דרייא ארטער אויך טמא. אונ אויב אשרץ האט אנגערירט איינע פון דיא דריי ארטער ווערט דיא כירה מיט דיא נאך צוויי ארטער אויך טמא (ואין מטמאין באויר) אויב אשרץ איז געווען אין דעם לופט פון דיא כירה. אונ האט ניט אנגערירט דיא כירה, איז דיא כירה אליין טמא. אונ די דריי ארטער זענין טהור (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר: רבי שמעון (מטהר) זאגט יעדער זאך איז אבזונדער כלי. אפילו אטומאה האט איינס אנגערירט. ווערט נאר דיא איינע טמא אונ דיא איבעריגע זענען טהור: ד (תנור שהוסק מאחוריו)

שהוסק מאחוריו או שהוסק שלא לדעתו. או שהוסק בבית האומן. טמא. מעשה שנפלה דליקה בתנורי כפר סגנה. ובא מעשה ליבנה. וטימאן רבן גמליאל: **ה** מוסף התנור. של בעלי בתים טהור. ושל נחתומין טמא. מפני שהוא סומך עליו את השפוד. רבי יוחנן הסנדלר אומר מפני שהוא אופה בו כשהוא נרחק. כיוצא בו מוסף היורה של שולקי זתים טמא. ושל צבעים טהור:

מקבל טומאה עד שיסיקנו ואם לא הוסק מבפנים אלא מבחוץ חשוב היסק: או שהוסק שלא מדעתו. [אפי׳ מבפנים]: או שהוסק בבית האומן. קודם שנגמר מלאכת עשייתו: טמא. גרסי׳ ויש ספרים שגורסין טהור ושבוש הוא: **ה** מוסף התנור. הוספה של טער שמוסיפין בנכבו כדי לשמור חומו: מפני שהוא סומך עליו את השפוד. של בשר שרגילים לצלות בו בשר והוי דבר צורך לתנור. ורחמנא אמר ועמאים יהיו לכם. לכל שבצרכיכם. כדדרשינן לעיל: מפני שהוא אופה בו כשהוא נרחק. כשיש לו אוכלוסין מרובין וצריך לאפת מרובה ורבי יוחנן לא פליג אלא בטעמא דת״ק מפני שהוא סומך עליו את השפוד. דס״ל דבעינן שיהא תשמיש שהתוספת כעין תשמיש גופו של תנור: מוסף היורה של שולקי זיתי׳. דרך שולקי זיתים ולבעים שיש להם יורות גדולות ועושי׳ להם תוספת טיט על שפתם שיעלו בו המים בעת רתיחתם. ושל שולקי זיתים טמא לפי שאותה תוספת לריכה לכלי ומשתמשין בה: ושל צבעים טהור. דלא

תנור

אַהוֹבְּעֶן וָוס אִיז גִוֶועֶן צֵיי אוּנ מֶען הָט אִים אוּס גֶהֵייצְט פוּן אוֹיסְוֵויינִיג (אוֹ שֶׁהוּסַק) אָדֶער עֶס אִיז אוּס גֶהֵייצְט גִיוָוארְעֶן פוּן אִינְוֵויינִיג. נָאר (שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ) עֶר הָאט נִיט גִיוְואוּסְט אַז מֶען הָט אוּס גֶיהֵייצְט (אוֹ שֶׁהוּסַק בְּבֵית הָאוּמָן) אָדֶער דֶער בַּעַל מְלָאכָה וָואס הָאט דֶעם הוֹבְּעֶן גְמַאכְט הָאט אוּס גֶהֵייצְט דֶעם הוֹבְּעֶן אֵיידֶער עֶר אִיז פֶערְטִיג גִיוָוארְעֶן (טָמֵא) וֶוערְט דֶער הוֹבְּעֶן טָמֵא אוּב אַטוּמְאָה רִירְט אִים אָן (מַעֲשֶׂה שֶׁנָּפְלָה דְלֵיקָה בְּתַנּוּרֵי כְּפַר סִגְנָה) עֶס הָט גִטְרָאפֶען אַשְׂרֵפָה אִין דָארְף סִגְנָה. דוּרְךְ דֶער שְׂרֵפָה זֶענִין אוּיס גֶעטְרִיקְנְט. גִוָוארֶען אַלֶע נֵייֶע הוֹבְּעֶנְס וָוס דָארְט אִיז גִוֶועֶן (וּבָא מַעֲשֶׂה לְיַבְנֶה) אִיז מֶען גְקוּמֶען פְרֶעגֶען אִין יַבְנֶה צוּ דִיא סַנְהֶדְרִין (וְטִימְאָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל) הָאט רַבָּן גַמְלִיאֵל גְזָאגְט אַז אַטוּמְאָה וֶועט זֵייא אָנְרִירֶען חָעלִין זֵייא טָמֵא וֶוערִין: ה (מוּסַף הַתַּנּוּר) דִיא לֵיים וָוס מֶען לֵייגְט אוֹיף דִי וֶוענְט פוּן הוֹיבְּעֶן זֵייא זָאלֶען הֶעכֶער וֶוערִין (שֶׁל בַּעֲלֵי בָּתִּים) אוֹיבּ דֶער הוֹבְּעֶן גִיהֶער צוּ אַבַּעַל הַבַּיִת אוּנ אַשֶׁרְן הָאט אָנְגֶערִירְט דִיא אוֹבֶּערְשְׁטֶע לֵיים (טָהוֹר) אִיז דֶער הוֹבִין טָהוֹר (שֶׁל נַחְתּוֹמִין) אוּנ אוֹבּ דֶער הוֹבְּעֶן גִיהֶער צוּ אַבֶּעקֶער (טָמֵא) אִיז עֶר טָמֵא (מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו אֶת הַשְּׁפוּד) וַוייל וֶוען דֶער בֶּעקֶער בְּרָאט אִין הוֹבְּעֶן פְלֵייש שְׁפַּארְט עֶר אָן דֶעם שְׁפּוּו אָן דִי לֵיים. גִיהֶער שׁוֹן דִי אוֹבֶּערְשְׁטֶע לֵיים צוּם הוֹבְּעֶן. וֶוערְט עֶר טָמֵא אַזוֹ ווִיא דֶער הוֹיבְּעֶן. רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר זָאגְט (מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹפֶה בּוֹ כְּשֶׁהוּא נִדְחָק) דְרִיבֶּער וֶוערְט דִי אוֹבֶּערְשְׁטֶע לֵיים גְלַייךְ ווִיא דֶער גַאנְצֶער הוֹיבְּעֶן. אַז דֶער בֶּעקֶער הָאט פִיל בְּרוֹט צוּא בַּאקֶען אוּנ עֶס קֶען נִיט אַרַיין אִין הוֹבְּעֶן קְלֶעבְּט עֶר אָן דִי בְּרוֹיט אָן דִיא אוֹבֶּערְשְׁטֶע לֵיים אוֹיךְ (כַּיּוֹצֵא בּוֹ) אַזוֹ אַגְלַייכְעֶן חָאט מֶען גִיזָאגְט (מוּסַף הַיּוֹרָה שֶׁל שׁוֹלְקֵי זֵיתִים טָמֵא) דֶר קֶעסִיל וָואס מֶען קָאכְט אִין אִים אַיילְבִּירְטְעֶן אַז מֶען הָאט אוֹבֶּען אוֹיף דִיא וֶוענְט אַרוּם גִיקְלֶעבְּט לֵיים. דִי וַואסֶער זָאל קָאכְעֶן בִּיז אַרוֹיף. אוּנ אַטוּמְאָה הָאט אָנְגֶערִירְט דִי לֵיים. אִיז דֶער גַאנְצֶער קֶעסִיל טָמֵא. וַוייל מֶען דַארְף דִי לֵיים צוּם קֶעסִיל אִיז דָס אַיין כְּלִי (וְשֶׁל צַבָּעִים טָהוֹר) אוּנ אַז מֶען הָאט אַז גְמַאכְט בַּיי אַקֶעסִיל פוּן אַפַארְבֶּער. וַוייל

משתמש ביה כי היכי דלא לפסיד לגביה. ואין הלכה כרבי יוחנן הסנדלר: ו מעפר ולמטן מטמא במגע. אם נגע שרץ בתנור מתוכו למעלה מן העפר. נטמא מה שלמטה מן העפר. אבל אם תלה השרץ באויר ולא נגע בדופני התנור מתוכו לא נטמא אלא מה שלמעלה מהעפר: בור. חפירה למטה בארץ: דות. כבור הוא עשוי אלא שהוא בנין למעלה מן הקרקע: ונתן שם אבן. בין הבור ובין דופן התנור להחזיק התנור שלא יפול לתוך הבור: אם מסיק מלמטה. אם כשמסיק האור מלמטה בתוך הבור. התנור ניסק מתוכו למעלה דרך שוליו טמא. ואם לאו שאינו ניסק מהיסק האור שלמטה בתוך הבור טהור ופלוגתא דר"י ורבנן דוקא בהיסק ראשון שהוא גמר מלאכתו של תנור וע"י אותו היסק הוא מקבל טומאה ר"י סבר צריך שיהא התנור מחובר לארץ בהיסק ראשון. דכתיב תנור וכירים יותץ ואין שייך לשון נתיצה אלא במחובר לקרקע דבמטלטל טפל לשון שבירה לא לשון נתיצה. הלכך אם התנור ניסק דרך שוליו מהיסק שבתוך הבור חשיב כמחובר לבור וקרינן ביה יותץ. ואם אינו ניסוק מהיסק הבור הרי הוא ניתוץ ועומד וא"א לקיים בו תו יותץ: וחכ"א הואיל והוא נסוק מ"מ טמא דה"ק

ו תנור שנתן בו עפר עד חציו. מעפר ולמטן מטמא במגע. מעפר ולמעלן מטמא באויר. נתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן. רבי יהודה אומר אם מסיק מלמטן. והוא נסוק מלמעלן טמא. וחכ"א הואיל והוסק

דער פארבאר וויל ניט דיא פארב זאל ארויף קאכען ביז צוא דיא ליים. דיא פארב זאל ניט קאלע ווערין פון די ליים. גיהער ניט דיא ליים צו דעם קעסיל. דריבער אז אטומאה רירט אן דיא ליים איז אלץ טהור. אונ אז אטומאה רירט אן דעם קעסיל. איז דער קעסיל טמא אונ די ליים איז טהור: ז (תנור שנתן בו עפר עד חציו) אז ער האט אן געשיט ערד אין הויבען ביז דיא העלפט (מעפר ולמטן מטמא במגע) אויב אטומאה האט אנגערירט די וואנט פון הויבען אינווייניג איבער דיא ערד. איז דער גאנצער הויבען טמא. אפילו אונטער די ערד אויך (מעפר ולמעלן מטמא באויר) אונ אויב דיא טומאה איז נאר גיוועזען אין די לופט פון הויבען. אונ האט ניט אנגערירט דיא וואנט. איז דר הויבען טמא נאר ביז די ערד אונ ניט אונטר דיא ערד (נתנו על פי הבור) אוב ער האט דעם הויבען אריין גשטעלט אין אגרוב. אונ האט אריין גישטעלט אשטיין צווישען די וואנט פון גרוב אונ דיא וואנט פון הויבען. דער הויבען זאל ניט אראפ פאלען אויף דיא דעק פון גרוב. נאר ער זאל שטיין אין די לופט (או על פי הדות) אדער אויף די ערד איז גיוועזען גבואט אזוי וויא אגרוב (אונ דס הייסט דות) אונ ער האט אריין גשטעלט דעם הויבען אין דעם דות (ונתן שם אבן) אונ ער האט אריין גישטעקט אשטיין צווישען דיא וואנט פון דות אונ דיא וואנט פון הויבין. דער הויבען זאל ניט אראפ פאלען אויף דיא ערד. אונ דא שטועסט ביי אנייעם הויבען וואס ער איז נאך ניט געטריקנט גיוואָרען. רבי יהודה זאגט (אם מסיק מלמטן) אויב מען מאכט דעם פייער אויף דיא ערד פון גרוב אדער אויף דיא ערד פון דות (והוא נסוק מלמעלן) אונ דער הויבען ווערט אוס גברענט אזוי וויא ער שטייט פון אויבן (טמא) ווערט ער טמא אויב אשרץ רירט אים אן: אונ אויב דר הויבען קען ניט אויס גיברענט ווערין דורך דעם פייער וואס ליגט אונטען אויף דיא ערד. ווערט ער ניט טמא אפילו מען האט גהאלטען פייער אין די הייך אונ מען האט אים אוס גברענט (וחכמים א מרים) אונ דיא חכמים זאגין (הואיל והוסק) ווייל דר הויבען

מכל מקום טמא: **ז** תנור שנטמא כיצד מטהרין אותו. חולקו לשלשה וגורר את הטפלה עד שיהא בארץ. ר"מ אומר אינו צריך לגרור את הטפלה. ולא עד שיהא בארץ. אלא ממעטו מבפנים ארבעה טפחים. רבן שמעון אומר וצריך להסיעו. חלקו לשנים אחד גדול ואחד קטן. הגדול טמא. והקטן טהור. חלקו לשלשה. אחד גדול כשנים. הגדול טמא. ושנים הקטנים טהורין: **ח** חתכו חוליות לרחבו פחות מארבעה טפחים טהור. מרחו בטיט מקבל טומאה

דא"ק פתחים יהיו לכס מ"מ. ואפי' אם מסיקו כשהוא תלוי בצואר הגמל הוי היסק ונגמרה מלאכתו בכך. והכל מודים בהיסק שני לאחר שנגמרה מלאכתו שהוא מטמא. אפי' בצואר הגמל. והלכה כחכמים:

ז תנור שנטמא. התנור עשוי כקדרה גדולה שאין לה שולים ומטלטל וכשבא לקבעו מחברו בארץ ומדבק טיט מבחוץ ומעבהו כדי שישמור חומו וקרי לה טפלה שמטפלה ומחברה לו: כיצד מטהרים אותו. כמה הוא שבירתו ותהא מטהרתו: חולקו לשלש'. לכלי עצמו מבפנים דאי לשני' הגדול טמא דהיכא רובא: גורר את הטפילה שדבוק עליו שגם הוא מחברתו: עד שיהא בארץ. כלומר מפילה עד הקרקע. אי נמי אחילקו קאי דלא סגי בחלוקה עד רובו אלא חולק עד שיגיע לקרקע: ולא עד שיהא בארץ. ולא לחלקו עד למטה סמוך לארץ: אלא ממעטו מבפנים עד שלא ישאר ארבעה טפחים שהוא שיעור תחלתו של תנור. ואין הלכה כר' מאיר: וצריך להסיעו. אע"פ שחלקו לא טהור עד שיפריד החלקים זה מזה. ואין הלכה כרבי שמעון: הגדול טמא. משום דאיכא רובו של תנור:

ח חתכו חוליות לרחבו. כמו שחותך שפופרת של קנה: פחות מד' טפחים. אם יש בחוליא פחות מארבעה טפחים ואפי' מתנור גדול דליכא רובא טהור אבל איכא ד' טפחים טמא. אע"ג דהוי מיעוט: מרחו בטיט. בעי היסק כתנור חדש

איז אים גיבערענט געווארן (מכל מקום) וויא אזו ער איז אים גיברענט געווארן (טמא) ווערט ער אלץ טמא אויב אשרץ רירט אים אן: ז (תנור שנטמא כיצד מטהרין אותו) אז מען האבען וואס איז טמא וויא אזו מאכט מען אים טהור (חולקו לשלשה) ער צו טיילט אים אויף דריא טייל (וגורר את הטפלה) אונ ער קראצט אראפ דיא ליים וואס דער הובען איז בקלעבט (עד שיהא בארץ) ביז צוא דיא ערד זאל ער צוא טיילען דעם הויבין. רבי מאיר זאגט (אינו צריך לגרור הטפלה) מען דארף ניט אראפ קראצען דיא ליים (ולא עד שיהא בארץ) אונ מען דארף ניט צוא טיילען דעם הויבין ביז צוא דיא ערד (אלא ממעטו מבפנים ארבעה טפחים) נאר מען מאכט אים אינווייניג נידעריגער וויא פיר טפחים. רבי שמעון זאגט (וצריך להסיעו) ער דארף אפ ציהען דיא חלקים פון הויבען איינע פון דיא אנדערי (חלקו לשנים) אז ער האט צוא טיילט דעם הויבען אויף צוויא חלקים (אחד גדול ואחד קטן) איין חלק איז גרעסער אונ איין חלק איז קלענער (הגדול טמא) דער גרעסערער חלק איז טמא (והקטן טהור) אונ דער קלענערער חלק איז טהור (חלקו לשלשה) ער האט אים צוא טיילט אויף דריי טייל (אחד גדול כשנים) אונ איין חלק איז גרוס וויא די אנדערי צוויא חלקים (הגדול טמא) דער גרוסר חלק איז טמא (ושנים הקטנים טהורין) אונ דיא צוויא קלענערי חלקים זענען טהור: ח (חתכו חוליות לרחבו) אז ער האט צו שניטין דעם הויבען אויף שטיקער אין דיא ברייט (פחות מארבעה טפחים) אונ יעדער שטיק איז ווייניגער וויא פיר טפחים (טהור) איז יעדער שטיק טהור (מרחו בטיט) אז ער האט די

טומאה. משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין. הרחיק ממנו את הטפלה ונתן חול או צרור בינתיים. בזה אמרו הנדה והטהורה אופות בו. והוא טהור: **ט** תנור שבא מחותך מבית האומן. ועשה בו למודין. ונותנן עליו. והוא טהור. נטמא וסילק את למודיו טהור. החזירן לו. טהור. מרחו בטיט. מקבל טומאה. ואינו צריך להסיקו. שכבר הוסק: **י** חתכו חוליות ונתן

חול

חדש: הרחיק ממנו את הטפלה. טפול של טיט שעשה לא חברו לתנור אלא רחוק ממנו: ונתן חול או צרור. בין הטפילה לתנור. ועל ידי כך התנור מקיים חומו ואופים בו: הנדה והטהורה אופות בו. דלא חשיבא הטפלה חבור לתנור כיון שהיא מרוחקת ממנו: והוא טהור. שאינו מקבל טומאה: **ט** תנור שבא מחותך. שעשאו האומן דפים דפים. כדי לחברן יחד על ידי מסגרות הן זירים שקורין צירקלא״ש. כעין שאנו עושים לחביות שנותנים בהן יין. ולאותן זירין ומסגרות קורא התנא למודין: ונותנין עליו והוא טהור. נטמא. לאחר שנתן עליו הלמודים והיה התנור טהור מתחלה לפי שהיה

דפים דפים ולא היה מחובר חזר להיות מקבל טומאה על ידי הלמודים הללו שמחברים אותו: וסילק את למודיו. ונתפרקו הדפין זה מזה. אין לך נתיצה גדולה מזו ונטהר התנור ואע״פ שהחזיר הלמודים פעם שנית שוב אינו מקבל טומאה שאין הלמודין מביאין לו הטומאה אלא בפעם ראשונה בלבד כשבא מחותך מבית האומן: מרחו בטיט. לתנור זה שאין הלמודים מביאין לו הטומאה. כמו על ידי מריחת הטיט. ואין צריך להסיקו כשאר כל תנורים. שאין מקבלין טומאה עד שיסיקם. לפי שכבר הוסק בפעם ראשונה כשבא מחותך מבית האומן: **י** חתכו חוליות. שחתכו לתנור ברחבו לחוליות. והניח חוליא

של

שטיקער צוא זאמען געשטעלט און בקלעבט מיט ליים (מקבל טומאה) אז אשרין רירט אים אן ווערט ער טמא (משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין) אז ער האט אים איין געהייצט מען זאל קענען ביי דיא היץ באקען קיכלאך און דער נאך האט אן גערירט אשרין דעם הויבען ווערט ער טמא (הרחיק ממנו את הטפלה) אז ער האט די ליים דער ווייטערט פון הויבען (ונתן חול או צרור בינתים) און צווישען דיא ליים און דעם הויבען האט ער אן געשאטין זאמד און קליינע שפענדלאך (בזה אמרו) ביי דעם הויבען האט מען געזאגט (הנדה והטהורה אופות בו) אנדה און אאשה וואס איז טהור באקין צוא זאמען אין דעם הויבען (והוא טהור) און דער הויבען איז טהור: **ט** (תנור שבא מחותך מבית האומן) אז דער בעל מלאכה האט געמאכט דעם הויבען צוא שניטען אויף שטיקער אזו וויא ברעטער (עשה בו למודין) און ער האט געמאכט צוא אים רייפין (ונתנן עליו) און ער האט געגעבין דיא רייפין אויף דיא ברעטער (והוא טהור) און פריער אי דער מען האט ארום גינומען דיא רייפען אויף דיא שטיקער זענען דיא שטיקער געוועזען טהור (נטמא) דער נאך איז געווארען דער הויבען טמא פון אשרין (סלק את למודיו) אז ער האט אראפ גינומען דיא רייפען זענין דיא ברעטער צוא ווארפען געווארען (טהור) זענין דיא ברעטער טהור (החזירן לו) אז ער האט צוריק ארויף געזעצט דיא רייפען (טהור) איז דער הויבען טהור (מרחו בטיט) אז מען האט אים בקלעבט מיט ליים (מקבל טומאה) ווערט ער טמא אז אשרין רירט אים אן (ואין צריך להסיקו) און מען דארף אים ניט היצן ברענען (שכבר הוסק) ווארום ער איז שוין אנגעברענט געווארען: **י** (חתכו חוליות) אז ער האט צו שניטען דעם הויבען אויף שטיקער און האט צוא זאמען געלייגט דיא שטיקער איינס אויף דאס אנדערע (ונתן חול בין חוליא

חול בין חוליא לחוליא ר״א מטהר. וחכמים מטמאין. זהו תנורו של עכנאי. יורות הערביין שהוא חופר בארץ וטח בטיט, אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו טמא. ואם לאו טהור. וזהו תנורו של בן דינאי:

יא תנור של אבן. ושל מתכת. טהור. וטמא משום כלי מתכות. ניקב. נפגם. נסדק. עשה לו טפלה. או מוסף של טיט. טמא. במה יהא

בנקב

על גבי חוליא: ונתן חול בין חוליא לחוליא. וטח אותו בטיט ועשה לו טפילה כדרך שטושין לתנורים: רבי אל עזר מטהר. כיון דיש חול בין הסדקים כשבור דמי: וחכמים מטמאין. שהטפילה עושה את כולו אחד ומחברת את הסדקים ואע״פ שיש חול בין חוליא לחוליא: וזהו תנורו של עכנאי. לכך נקרא תנורו של עכנאי שהקיפוהו הלכות כעכנא זו וטמאוהו: עכנא. נחש שדרכו לעשות כעגול' להכניס זנבו לתוך פיו. כך הקיפו בתשובות ר' אליעזר וחכמים זה את זה על תנור זה. ולבסוף מפני שהיה ר' אליעזר יחיד כנגד רבים. נפסקה הלכה כרבים. דלא כר' אליעזר. והביאו כל טהרות שטיהר ר' אליעזר ושרפום באש ונמנו וברכוהו. מפני שהיה מחזיק במחלוקת כנגד רבים: יורות הערביין. לאפות פת הן עשויין כדמפרש ואזיל. של בן דינאי. רבותי פירשו שם אדם שהיה עושה תנורים הללו. ואני שמעתי על שם שדנו בו דינים הרבה: **יא** של אבן ושל מתכת טהור. של אבן טהור לגמרי. ושל מתכת טהור מדין כלי חרס שאינו מטמא מאוירו ויש לו טהרה במקוה: וטמא משום כלי מתכות. שמקבל טומאה מגבו ונעשה אב הטומאה. ואם הוא מחובר לקרקע אינו מטמא דכל המחובר לקרקע כלי הוא כקרקע, חוץ מתנור וכירים של חרס. דכתיב בהו (ויקרא יא) תנור וכירים יותץ את שיש בו נתיצה: ניקב נפגם נסדק. ועשה טפול של סיד לסתום הנקב. והפגם. והסדק: או שעשה על פיו. תוספת של טיט: טמא. כדין תנור של חרס:

לחוליא) אונ האט אריין געטאן זאמד צווישען איין שטיק אונ דאס אנדערע. אונ האט בקלעבט דעם הויבען מיט ליים. רבי אליעזר (מטהר) זאגט דער הויבען איז טהור (וחכמים מטמאין) אונ דיא חכמים זאגען דער הויבען איז טמא (זהו תנורו של עכנאי) דאס איז דער הויבען וואס מען האט אים ארום געריגגולט מיט שאלות אזו וויא א שלאנג רינגעלט זיך ארום ווען ער נעמט זיין וויידעל אין מויל (יורות הערביים שהוא חופר בארץ) דיא קעסלע וואס דיא אראבייער מאכען. ער גראבט אויס א גרוב אין דיא ערד (וטח בטיט) אונ קלעבט אויס דיא גרוב מיט ליים (אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו) אוב מען קען ארויס נעמין דעם ליימענעם קעסיל פון גרוב אונ אים אנידער שטעלין בזונדער (טמא) ווערט ער טמא (ואם לאו) אונ אוב מען קען ניט ארויס נעמין דעם ליימענען קעסיל פון דיא גרוב (טהור) איז דער קעסיל טהור (וזה תנורו של בן דינאי) אזו א קעסיל האט גימאכט א מענטש וואס האט גיהייסען בן דינאי: יא (תנור של אבן ושל מתכת טהור) א הויבען פון שטיינער אדער פון אייזין איז טהור. פון שטיינער איז נאר טהור. אונ פון אייזין איז נאר טהור אוב אשרץ איינגט אין דיא לופט פון אויבען. אונ האט ניט אנגערירט דעם הויבען. אבר אז אשרץ האט אנגערירט דעם הויבען (וטמא משום כלי מתכות) איז דער הויבען טמא ווייל ער איז דאך א אייזערנע כלי (ניקב) אז דער אייזערנער הויבען איז גילעכערט גיווארען. אדער (נפגם) ער איז אויס גבראכען גיווארען. אדער (נסדק) ער איז צוא שפאלטען גיווארען (עשה לו טפלה) אונ ער האט בקלעבט דעם הויבען מיט ליים (או מוסף של טיט) אדער ער האט העכער גימאכט דעם הויבען מיט ליים וואס ער האט אויף ניקלעבט פון אויבען. הייסט דאס

וכן בכירה. וכן שיעור נקב של כירה כדי שילא ממנו האור כשעור נקב של תנור: ועשה לה פטפוטין. הכא לא תני ועשה לה טפלה שאין עושין טפלה לכירה שנקבה או נפגמה כמו שעושין להכיר. אלא כשנקבה או נפגמה הכירה במקום מושבה. רגילין במקום הנקב לעשות פטפוטין. הן רגלי הכירה כמין טריפי״ד בלע״ז שהכירה יושבת על אותן פטפוטין: מרחה בטיט. טהורה שאין מרוח של טיט מועיל אלא בתנור שאופין הלחם בתוכו. אבל לא בכיר לפי שאין אופין ומבשלין בתוך הכירה עצמה. אלא מניחין בתוכה או על גבה הקדירה ואין הלכה כרבי יהודה.

העושה שלשה פטפוטים. ג׳ רגלים יושבים בארץ וחבר בטיט למעלה בראשם כעין כלי ברזל שקורין טריפי״ד: קבע שלשה מסמרים.

בנקב כדי שיצא בו האור. וכן בכירה. כירה של אבן. ושל מתכת. טהורה. וטמאה משום כלי מתכות. נקבה. נפגמה. נסדקה. עשה לה פטפוטין טמאה. מרחה בטיט. בין מבפנים בין מבחוץ טהורה. ר׳ יהודה אומר מבפנים טמאה ומבחוץ טהורה:

פרק ו **העושה** שלשה פטפוטים בארץ. וחברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה. טמאה. קבע שלשה מסמרין בארץ להיות שופת עליהן הקדרה אע״פ שעשה בראשו מקום שתהא

הקדרה

שוין אַלֵימֶענֶער הָובֶּען (טמא) אונ עֶר וֶוערְט טְמֵא וויא אַלֶע לֵימֶענֶע הוֹבִּינָם (כַּמָּה יְהֵא בְּנֶקֶב) וויא גְרוֹם זָאל זַיין דִיא לָאךְ פוּן דֶעם הוֹבֶּען. אַז זִיא זָאל שׁוֹין נִיט הַייסֶען קֵיין אַייזֶערְנֶער הוֹבֶּען. נָאר אַלֵימֶענֶער (כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא בּוֹ הָאוּר) אַז דֶער פַייֶער קֶען אַרוֹם גֵיין דוּרְךְ דִי לָאךְ (וְכֵן בְּכִירָה) אוּנ אַז אַהוֹבֶּען וָוס מֶען קָאכְט אוֹיף אִים אִיז גִילֶעכֶערְט גֶווארֶען אִיז אוֹיךְ אַזוֹי. אוּב דֶער פַייֶער קֶען דוּרְךְ גֵיין פוּן דִיא לָאךְ (כִּירָה שֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל מַתֶּכֶת) אַהוֹבֶּען וָואס מֶען קָאכְט אוֹיף אִים וָואס עֶר אִיז גִמַאכְט פוּן שְׁטֵיינֶר אָדֶער פוּן אַייזִין (טְהוֹרָה) אִיז זִיא טָהוֹר (וויא פְרִיעֶר שְׁטֵייט) (וּטְמֵאָה מִשּׁוּם כְּלֵי מַתָּכוֹת) אוּנ זִיא אִיז טְמֵא ווייל זִיא אִיז אַאַייזֶערְנֶע כֵּלִי (ווי פְרִיעֶר שְׁטֵייט) (נִקְּבָה) זִיא אִיז גְלֶעכֶערְט גִיוָוארֶעו (נִפְגְּמָה) זִיא אִיז אִ״ם גִיבְּרָאכֶען גִיוָוארֶען (נִסְדְּקָה) זִיא אִיז צוּא שְׁפָּאלְטֶען גִיוָוארֶען (עָשָׂה לָהּ פִּטְפּוּטִין) אוּנ עֶר הָאט גְמַאכְט לֵימֶענֶע פִּים צוּא פָאר שְׁטֶעלִין דִיא לֶעכֶער וָואס אִין דֶעק (טְמֵאָה) אִיז זִיא טְמֵא וויא אַלֶע לֵימֶענֶע כִּירוֹת (מֵרְחָהּ בְּטִיט) אַז עֶר הָאט בַּשְׁמִירְט דִיא כִּירָה מִיט לֵיים (בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ) סַייא פוּן אִינְוֶוייְנִיג אוּנ סַייא פוּן אוֹיסְוֶוייְנִיג (טְהוֹרָה) אִיז דִיא כִּירָה טָהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (מִבִּפְנִים טְמֵאָה) אוֹיבּ עֶר הָאט אוּם גֶעשְׁמִירְט דִי כִּירָה מִיט לֵיים פוּן אַ גְוֶוייְנִיג אִיז זִיא טְמֵא (וּמִבַּחוּץ טְהוֹרָה) אוּבּ עֶר הָאט אִיר אוּם גֶעשְׁמִירְט פוּן אוֹיסְוֶוייְנִיג אִיז זִיא טָהוֹר:

פרק ו א (הָעוֹשֶׂה שְׁלֹשָׁה פִּטְפּוּטִים בָּאָרֶץ) אַז עֶר הָאט גְמַאכְט דְרַייא לֵימֶענֶע פִים אוּנ הָאט זַייא גִישְׁטֶעלְט אוֹיף דִיא עֶרְד (וְחִבְּרָן בְּטִיט) אוּנ עֶר הָאט בְּהֶעפְט אַלֶע דְרַייא פִים. עֶר הָאט גִימַאכְט אַבְּרֶעט פוּן לֵיים אוּנ הָאט אִיר גְלֵייגְט אוֹיף דִיא פִים (לִהְיוֹת שׁוֹפֵת עֲלֵיהֶן אֶת הַקְּדֵרָה) עֶר זָאל שְׁטֶעלִין דֶעם טָאפּ אוֹיף דִיא בְּרֶעט וָואס אוֹיף דִיא פִים (טְמֵאָה) אוּבּ אַשֶׁרֶץ רִירְט אָן דִיא בְּרֶעט אָדֶער דִיא פִים וֶוערְט טְמֵא (קָבַע שְׁלֹשָׁה מַסְמְרִים בָּאָרֶץ) אַז עֶר הָאט אַרַיין ג׳ שְׁטֶעקְט דְרַיי שְׁטִיקֶער אַייזִין אִין דִיא עֶרְד (לִהְיוֹת שׁוֹפֵת עֲלֵיהֶן הַקְּדֵרָה) עֶר זָאל שְׁטֶעלִין אוֹיף זַייא דֶעם טָאפּ (אַף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה בְּרֹאשׁוֹ מָקוֹם שֶׁתְּהֵא

שנעץ אותם בקרקע : טהורה . דכלי מתכות המחוברים לקרקע כקרקע דמו ואין מקבלים טומאה : וחברם בטיט טמאה . ככירה של חרס . שהטיט שבאבן נותן להן תורת חרס : ועל התנור . והאבן מחוברת בטיט : עליה ועל האבן . היינו אחת בטיט ואחת שלא בטיט : ועל הסלע . המחובר משמת ימי בראשית : טהורה . דכתיב יותץ טמאים הם .

הקדרה יושבת טהורה . העושה שתי אבנים כירה חברם בטיט . טמאה . ר' יהודה מטהר עד שיעשה שלישית . או עד שיסמוך לכותל . אחת בטיט ואחת שלא בטיט . טהורה : ב האבן שהיה שופת עליה ועל התנור . עליה ועל הכירה . עליה ועל הכופח . טמאה . עליה ועל האבן . עליה ועל הסלע . עליה ועל הכותל . טהורה . וזו היתה כירת הנזירים שבירושלים שכנגד

עד שיעשה שלישית. כעין ג' פטפוטין : או עד שיסמוך לכותל. שהכותל יסמוך את הקדרה מצד אחד : אחת בטיט. אחת חבר לחברתה בטיט בראשה ואחת שלא בטיט. שהשלישית לא חבר. ור' יהודה היא . ואין הלכה כר"י : ב האבן שהיה שופת עליה

את שיש לו כתילה יש לו טומאה ואת שאינו כתילה אין לו טומאה . מכאן אמרו אבן שהיה שופת עליה ועל התנור עליה ועל הכירה עליה ועל הכופח טמאה . מפני שיש להן כתילה. עליה ועל האבן עליה ועל הסלע עלי' ועל הכותל טהורה מפני שאין להן כתילה : כירת

הַקְדֵרָה יוֹשֶׁבֶת) אֲפִילוּ עֶר הָאט גִימַאכְט פוּן אוֹבְּען אַאֹרְט אַרוּף צוּא שְׁטֶעלִין דֶעם טָאפּ (טְהוֹרָה) פוּן דעסְטְווֶעגִין אִיז טָהוֹר . וַוייל דִיא פִיס זִיצְען אִין דִיא עֶרְד . אוּנ וָואס עֶס אִיז בֶּהֶעפְט צוּא דִיא עֶרְד אִיז טָהוֹר (הָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי אֲבָנִים כִּירָה) אַז עֶר הָאט גִילֵייגְט צְווֵיי שְׁטֵיינֶער עֶר זָאל קָאכְען אוֹיף זֵייא (וְחִבְּרָם בְּטִיט) אוּנ עֶר הָאט זֵייא בֶּהֶעפְט מִיט לַייְם (טְמֵאָה) אִיז טָמֵא אַזוֹי וִויא אַלֶע כִּירוֹת . רַבִּי יְהוּדָה (מְטַהֵר) זָאגְט דָאס אִיז טָהוֹר (עַד שֶׁיַעֲשֶׂה שְׁלִישִׁית) בִּיז עֶר וֶועט מַאכְען אַדְרִיטֶע פוּס (אוֹ עַד שֶׁיִסְמוֹךְ לְכּוֹתֶל) אָדֶער עֶר זָאל צוּא שְׁפַּארִין דִיא צְווַייא שְׁטֵיינֶער צוּא דִיא וַואנְט . דִי וַואנְט וֶועט הֶעלְפִין דֶער טָאפּ זָאל בְּלַייבְּען שְׁטֵיין (אַחַת בְּטִיט) אֵיין שְׁטֵיין הָאט עֶר צוּא גִיקְלֶעבְּט צוּם אַנְדֶערִין מִיט לַיים (וְאַחַת) אוּנ אֵיין שְׁטֵיין (שֶׁלֹא בְּטִיט) הָאט עֶר נִיט צוּא גִיקְלֶעבְּט מִיט לַיים צוּא דִיא צְווַייא שְׁטֵיינֶער (טְהוֹרָה) אִיז טָהוֹר : ב (אֶבֶן שֶׁהָיָה שׁוֹפֵת עָלֶיהָ וְעַל הַתַּנּוּר) עֶר הָאט גִילֵייגְט אַשְׁטֵיין בַּייא אַהוֹיבֶען . אוּנ הָאט אַרוּף גִישְׁטֶעלְט פוּן אוֹיבֶען אַטָאפּ . אֵיין עֶק אָנְגִישְׁפַּארְט אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין . אוּנ אֵיין עֶק אָנְגִישְׁפַּארְט אוֹיף דֶעם הוֹבְען . אָדֶער (עָלֶיהָ וְעַל הַכִּירָה) עֶר הָאט גִישְׁטֶעלְט דֶעם טָאפּ אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אוֹיף דִיא כִּירָה . אָדֶער (עָלֶיהָ וְעַל הַכּוּפָּח) עֶר הָאט גִישְׁטֶעלְט דֶעם טָאפּ אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אוֹיף דֶעם כּוּפָּח (כִּירָה אוּנ כּוּפָּח . שְׁטֵייט פֶּרֶק ה' מִשְׁנָה ב) (טְמֵאָה) אִיז דֶער שְׁטֵיין טָמֵא (עָלֶיהָ וְעַל הָאֶבֶן) אָדֶער עֶר הָאט גִישְׁטֶעלְט דֶעם טָאפּ אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אוֹיף נָאךְ אַשְׁטֵיין . נָאר אֵיינֶר אִיז גִיוֶוען בֶּקְלֶעבְּט מִיט לַיים אוּנ אֵיינֶער אִיז נִיט בֶּקְלֶעבְּט מִיט לַיים (עָלֶיהָ וְעַל הַסֶּלַע) אָדֶער עֶר הָאט גִישְׁטֶעלְט דֶעם טָאפּ אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אוֹיף נָאךְ אַשְׁטֵיין וָואס זִיצְט אִין דִיא עֶרְד פוּן צַייט דִיא וֶועלְט אִיז בֶּעשַׁאפֶען (עָלֶיהָ וְעַל הַכּוֹתֶל) אָדֶער עֶר הָאט גִישְׁטֶעלְט דֶעם טָאפּ אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אוֹיף דִיא וַואנְט (טְהוֹרָה) אִיז דֶער שְׁטֵיין טָהוֹר (וְזוֹ הָיְתָה כִּירַת הַנְּזִירִים שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם שֶׁכְּנֶגֶד הַסֶּלַע) אוּנ דִיא נְזִירִים וָואס זֶענֶען גִיוֶועזְ אִין יְרוּשָׁלַיִם הָאבֶּען גִימַאכְט אַזוֹ אַקוּמֶען צוּ קָאכֶען זֵייעֶרִי שְׁלָמִים . זֵייא הָאבִּין אָנְגִישְׁפַּארְט שְׁטֵיין בַּייא אַשְׁטֵיין וָואס וַואקְסְט פוּן דִיא עֶרְד אוּנ פוּן אוֹיבֶּען הָאבֶּען זֵייא גִישְׁטֶעלְט

הנזירים. לבשל שלמי נזיר שלוקח מהן הכהן הזרוע בשלה: כירת הטבחים. שמוכרים לרבים ומסדרים הרבה הבכים זו אחר זו. ושופתין עליהן קדרות הרבה. שנמלאת אבן אחת לשתי קדרות. וכשנטמאת האחת האחרות טהורות. מידי דהוה אקלמרין המתואמות דתנן לעיל בפ"ב שאם נטמאת אחת מהן לא נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן ב' כירים. שהאבן האמצעי' משמש' לזו ולזו: האמצעית המשמשת לטמאה. חציה של האמצעית המשמשת לחיצונה שהיא טמאה. טמאה. וחצי' המשמשת לחיצונה שהיא טהורה. טהורה:

שכנגד הסלע. כירת הטבחים בזמן שהוא נותן אבן בצד אבן. נטמאה אחת מהן לא נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן שתי כיריים. נטמאת אחת מן החיצונה. האמצעית המשמשת את הטמאה טמאה. המשמשת הטהורה טהורה. ניטלה הטהורה. הוחלטה האמצעית לטמאה. ניטלה הטמאה הוחלטה האמצעית לטהורה. נטמאו שתים החיצונות. אם היתה האמצעית גדולה. נותן לזו כדי שפיתה מכאן. ולזו כדי שפיתה מכאן. והשאר טהור. ואם

דעם טאפ מיט שלמים (כירת הטבחים) דער קומען פון שעכט הויז פון דיא עזרה (בזמן שהוא נותן אבן בצד אבן) אז ער שטעלט איין שטיין ביא דעם אנדערין (ונטמאה אחת מהן) אונ איין שטיין פון דיא שטיינער איז טמא גיווארען (לא נטמאו כולן) זענין ניט טמא אלע שטיינער: ג (שלש אבנים) דריא שטיינער (שעשאן שתי כירים) וואס ער הט גימאכט פון זייא צווייא קומענס. איין טאפ האט ער גישטעלט אוף דעם עקסטין שטיין אונ אויף אהאלבין מיטעלסטין. אונ דעם אנדערין טאפ האט ער גישטעלט אויף דעם אנדערין עקסטין שטיין אונ אויף אהאלבן מיטעלסטין (נטמאת אחת מן החיצונית) אונ איין שטיין פון דיא עקסטע שטיינער איז טמא גיווארען (האמצעית) דער מיטעלסטער שטיין (המשמשת את הטמאה) דער האלבער שטיין וואס גיהער צוא דעם עקסטין שטיין וואס איז טמא גיווארען (טמאה) איז דער האלבער שטיין טמא (המשמשת את הטהורה) אונ דר האלבער שטיין וואס גיהער צוא דעם עקסטין שטיין וואס איז טהור (טהורה) איז דער האלבער שטיין טהור (ניטלה הטהורה) אויב דער עקסטער שטיין וואס איז טהור איז צוא גינומען גיווארין (הוחלטה האמצעית לטמאה) גיהער דער גאנצער מיטעלסטער שטיין צוא דעם עקסטין שטיין וואס איז טמא. אונ ער ווערט אין גאנצין טמא (ניטלה הטמאה) אונ אויב דער עקסטער שטיין וואס איז טמא איז צו גינומען גיווארען (הוחלטה האמצעית לטהורה) גיהער דער גאנצער מיטעלסטער שטיין צוא דעם עקסטין שטיין וואס איז טהור. אונ ער ווערט אין גאנצין טהור (נטמאו שתים החיצונות) אויב דיא ביידע עקסטע שטיינער זענין טמא גיווארין (אם היתה האמצעית גדולה) אויב דער מיטעלסטער שטיין איז גיוועזן גרויס. אז צווישען דיא טעפ איז נאך גיוועזן אשטיק ליידיג (נותן לזו כדי שפיתה מכאן) זאל מען געבין צוא דעם שטיין פון דער זייט דיא שטיק שטיין וואס דארויף שטייט דער האלבער טאפ ער זאל זיין טמא (ולזו כדי שפיתה מכאן) אונ דיא שטיק שטיין וואס דארויף שטייט דער האלבער טאפ וואס גיהער צוא דעם אנדערין עקסטין שטיין איז אויך טמא (והשאר טהור) אונ דיא איבעריגע שטיק שטיין וואס צווישען דיא צווייא טעפ איז טהור (ואם היתה קטנה) אויב דער מיטעלסטער שטיין

טמאה. וכולה טמאה: לשפות עליהן. על שתי החיצונות: החזירה. לאמצעית: טהורה. שבטלה כירה הראשונה וכאילו כאן כירת היורה כגדולה: מקבלת טומאה משיסיקנה. דבעי היסק ככירה חדשה:

זו וחציה של זו [של צד הטהור] טהור שמשמש לטהור: ניטלו החיצונות הטהורות. חזרו האמצעיות לטומאתן כבתחלה וכולן טמאות שהרי אין כאן משמש לטהור:

ואם היתה קטנה הכל טמא. ניטלה האמצעית. אם יכול לשפות עליה יורה גדולה. טמאה. החזירה טהורה. מירחה בטיט. מקבלת טומאה משיסיקנה כדי לבשל עליה את הביצה: **ד** שתי אבנים שעשאם כירה. ונטמאו. סמך לזו אבן אחת מכאן. ולזו אבן אחת מכאן. חציה של זו טמאה וחציה טהורה. וחציה של זו טמאה וחציה טהורה. ניטלו טהורות. חזרו אלו לטומאתן:

ד סמך לזו אבן אחת מכאן ולזו אבן אחת מכאן. ונמצאו עכשיו שלשה כירות. האמצעית טמאה והחיצונות טהורות הלכך שתי אבנים האמצעיות חציה של

הקלתות של בעלי בתים. בסיס העשוי לכירה ומקום מושבה נקרא קלת: שנפחתה. קרקעיתה והיה עומק הפחת פחות משלשה טפחים הרי הכירה מקבלת

פרק ז **הקלתות** של בעלי הבתים שנפחת פחות

איז געוועהן קליין. אז די בייד טעפ שטייען איינס ביי דאס אנדערע (הכל טמא) איז דער גאנצער שטיין טמא (ניטלה האמצעית) אויב מען האט צו גענומען דעם מיטעלסטען שטיין (אם יכול לשפות עליה יורה גדולה) אויב מען האט די שטיינער צו זאמען גערוקט אז מען קען ארויף שטעלין אויף די צוויא אויסווייניגסטע שטיינער א גרויסין קעסיל טמאה) זענען די שטיינר טמא (החזירה) אוב ער הט אפ גרוקט די צוויא אום ווייניגסטע שטיינער איינעם פון דעם אנדערין אונ האט דעם מיטעלסטין שטיין צוריק ארייך גישטעלט (טהורה) זענין די שטיינער טהור. ווייל מען קען שון ניט ארוף שטעלין דעם קעסיל מרחה בטיט) אוב ער הט בקלעבט די שטיינר מיט ליים (מקבלת טומאה) וועלין זיי קענן טמא ווערין (משיסיקנה) אז ער וועט אנברענגען די שטיינער (כדי לבשל עליה את הביצה) מען זאל קענין קאכין אויף זייא איי וויא עס שטייט אין פרק ה משנה ב) : ד (שתי אבנים) צוויא שטיינער (שעשאן כירה) וואס ער האט זייא גימאכט פאר אקומען צוא שטעלען אויף זייא אטאפ (ונטמאו) אונ זייא זענין טמא גיווארען (סמך לזו אבן אחת מכאן) אונ ער האט צוא גישטעלט איין שטיין פון דעם זייט ביי דעם שטיין וואס איז טמא (ולזו אבן אחת מכאן) אונ צוא דעם אנדערין שטיין פון די אנדערע זייט האט ער אויך צוא גישטעלט נאך אשטיין. די צוויא מיטעלכטע שטיינער (חציה של זו טמאה) אהאלבער שטיין פון דעם מיטעלכטין שטיין צוא אינווייניג איז טמא (וחציה) אונ דער האלבער שטיין צום אויסווייניגסטין שטיין (טהורה) איז טהור (וחציה של זו טמאה) אונ אהאלבער שטיין פון דעם אנדערין מיטעלסטין שטיין צוא אינווייניג איז טמא (וחציה) אונ דער האלבער שטיין צום אויסווייניגסטין שטיין (טהורה) איז טהור (ניטלו טהורות) אויב די צוויי אויסווייניגסטע שטיינער וואס זענין צו גינומען גיווארין (חזרו אלו לטומאתן) זענין טהור ווערין די צוויי אינווייניגסטע שטיינער אין גאנצין טמא:

פרק ז א (הקלתות של בעלי בתים) א בעל הבית מאכט אזו וויא אפוס פון ליים צוא שטעלין דארוף די כירה (שנפחתה) אונ אין די פוס איז אוס גיבראכין גיווארין

פחות מג׳ טפחים טמאה. שהוא מסיק מלמטן וקדירה בשלה מלמעלן. יתר מכאן טהורה. נתן אבן או צרור טהורה. מרחה בטיט מקבלת טומאה מכאן ולהבא. זו היתה תשובת רבי יהודה. בתנור שנתנו על פי הבור או על פי הדות: **ב** דכון שיש בו בית קבול קדירות. טהור משום כירה וטמא

משום

טומאה שאם יסיק בפחות מלמטה התבשל בפרק תנור תחלתו ארבעה: בתנור שנתנו שקדרה שבכירה מלמעלה: יתר מכאן. אם ע״פ הבור ו על פי הדות. מכאן הביא ר׳ היה הפחת עמוקה יותר מג׳ טפחים: טהורה. יהודה ראיה לדבריו דכי היכי דבעינן הכא שהרי האש רחוקה מן הקדרה שבכירה ואינה שיהא מסיק מלמטה וקדרה בשלה מלמעלה מהבשלת: נתן אבן או צרור. על מקום הפחת כדי שלא יהיה עומק הפחת ג״ט טהורה לפי שאינה חשובה מקרקעית הכירה: מרחה. לאבן זו בטיט: מקבלת טומאה. הכירה מכאן ולהבא שאבן זו מקרקעית הכיר׳ היא נחשבת והרי אין עומק הפחת ג״ט: וזו היא דאם נטמאת הכירה לא נטמאה הוא. תשובת ר׳ יהודה. כשנחלקו ר״י וחכמים לעיל אי נמי אינו מטמא מחובר ככירה:

הכי נמי בעינן הכא: **ב** דכון. לשון מקום. כמו דוך פלן והוא מקום בולט מן הכירה שכשמוליאין הקדרה מן הכירה מושיבין אותה על אותה הבליטה. ופעמי׳ יש לו בית קיבול שתי קדרות או שלש: טהור משום כירה.

הצדדים

אגרוב. אונ אין דעם גרוב לייגט מען אריין דיא פייער אונ דא הייץ גייט ארוף ביז צו דעם טאפ וואס איז אויף דיא כירה (פחות משלשה טפחים) אוב די גרוב איז ניט טיף דרייא טפחים. קען דיא הייץ קומען צום טאפ (טמאה) איז דיא כירה טמא (שהוא מסיק מלמטן) ער הייצט אונטען אין דיא גרוב (וקדרה בשלה מלמעלן) אונ דער טאפ קאכט פון אויבן אויף דיא כירה (יתר מכאן) אוב עס איז מער אום גיבראכען גיווארין. דיא גרוב איז טיפער וויא דרייא טפחים (טהורה) איז דיא כירה טהור. ווייל דער פייער איז צוא ווייט פון טאפ קען דער טאפ ניט קאכין (נתן אבן או צרור) אוב ער האט אריין גילייגט אשטיין אדער ער האט אריין גישאטין ערד אין דיא גרוב. זיא זאל ניט זיין טיף דרייא טפחים. פון דעסטוועגין (טהורה) איז דיא כירה טהור (מרחה בטיט) אוב ער האט דעם שטיין איינגיקלעבט מיט ליים אין דיא גרוב (מקבלת טומאה מכאן ולהבא) פון דער צייט וואס דער שטיין איז איין גיקלעבט גיווארן. קען שון דיא כירה טמא ווערין (זו היתה תשובת רבי יהודה) פון דאנען האט גיבראכט רבי יהודה אראית צוא זיין דין (בתנור שנתנו על פי הבור או על פי הדות) בייא אהובין וואס מען האט אים אריין גישטעלט אין אגרוב. אדער מען האט אים אריין גישטעלט אין אקאסטין פון ציגעל וואס איז גישטאנען אויף דיא ערד וואס הייסט דות. אזו וויא דא ביי דער כירה דארף זיין אז מען וועט הייצין אונטען זאל אויבין קענען דער טאפ גיקאכט ווערין. אזו דארף זיין ביי דעם הובין אז מען וועט הייצין אין גרוב אדער אין דות זאל קענען אויבין גיבאקט ווערין. אונ אוב עס קען ניט אויבין גיבאקט ווערין איז דער הובין טהור:
ב (דכון שיש בו בית קבול קדרות) פון דער כירה אונטען גייט ארוס אזו וויא אנאנעק. אונ דאס איז אארט צו שטעלין דארויף דיא טעפ וואס מען נעמט אראפ פון די כירה (טהור משום כירה) אוב דיא כירה איז טמא. איז דער נאנעק ניט טמא. נאר אוב אשרץ האט אנגערירט דעם נאנעק (וטמא משום כלי קבול) איז דער נאנעק טמא וייל

ער

משום כלי קבול . הצדדין שלו . הנוגע בהם אינו טמא משום כירה. הרחב שלו . ר"מ מטהר . ור' יהודה מטמא. וכן הכופה את הסל ועושה על גביו כירה: ג כירה שנחלקה לארכה טהורה. ולרחבה טמאה. כופח שנחלק. בין לארכו בין לרחבו . טהור . חצר הכירה בזמן שהיא גבוהה שלש אצבעות . מטמאה במגע ובאויר . פחותה מכאן . מטמאה במגע

ואינה

הצדדים של. כתליו של דכון שתיק מן הכירה: הרחב שלו. הוא כותל הכירה עצמה לצד קבולו של דכון ולפי שהדכון מרחיב והולך לצד הכירה קרי לה רחב : ר' מאיר מטהר . דלא חשיב ככירה: ור' יהודה מטמא. דחשיב ככירה. והלכה כר' יהודה : וכן הכופה את הסל. וכיה על גביו כירה. ובולט חוץ לכירה והסל הוא מיטמא משום כלי עץ. וכשבנה עליו כירה. ורוחב הסל בולט חוץ לדופני הכירה. ושופתים קדרות על אותו הבליטה .

דינו כדכון : ג כירה שנחלקה לארכה טהורה . כירה מקום שפיתת שתי קדרות וכשנחלקה לארכה בטלו שתי שפיתות . ואם נחלקה לרחבה שתי שפיתות קיימות זו לבדה וזו לבדה : כופח . מקום שפיתת קדרה אחת בין שנסדק לארכו . ובין שנסדק לרחבו בטל מקום השפית': חצר הכירה. כעין מחבה גדולה של חרס . והכירה יושבת באמצע . ומחוברת לחצר: שלש אצבעות . שכותלי החצר גבוהים שלש אצבעות. כשם שיעור

כירה

ער נעמט צו אויף זיך די טעפּ (הַצְדָדִין שֶׁלּוֹ) די זייטן ודיא ווענט פון גאנעק (הַנּוֹגֵעַ בָּהֶם) אז מען ריהרט אן די ווענט (אֵינוֹ טָמֵא) ווערט מען ניט טמא (מִשּׁוּם כִּירָה) דורך דער כירה וואס זיא איז טמא (הָרָחָב שֶׁלּוֹ) אונ די ברייטע וואנט פון דעם גאנעק. דאס איז די וואנט פון דער כירה. רבי מאיר (מְטַהֵר) זאגט די וואנט איז טהור. אונ רבי יהודה (מְטַמֵּא) זאגט די וואנט איז טמא (וְכֵן הַכּוֹפֶה אֶת הַסַּל) ער האט איינגעבויגן א קארב מיט דעם דעק ארוף (וְעוֹשֶׂה עַל גַּבָּיו כִּירָה) אונ ער האט געמאכט א כירה אויף דעם דעק. אונ דער דעק פון די קארב איז ברייטער וויא די כירה. אונ אויף דעם שטעלט מען טעפּ. האט דאס דעם דין ווי א דער גאנעק פון דיא כירה: ג (כִּירָה שֶׁנֶּחְלְקָה לְאָרְכָּהּ) א כירה וואס מען קען דארויף שטעלין צווייא טעפּ. אונ זיא איז צו בראכין געווארין אין דער לייגג. קען מען שוין איין טאפּ אויך ניט ארוף שטעלין (טְהוֹרָה) איז זי טהור (לְרָחְבָּהּ) אבער אז עס איז צו בראכין געווארין אין דיא ברייט. אונ אויף יעדער עלפט באזונדער קען מען ארוף שטעלין א טאפּ (טְמֵאָה) איז יעדער עלפט טמא (כּוּפָּח) וואס מען שטעלט אויף אים נאר איין טאפּ (שֶׁנֶּחְלַק) אונ ער איז צוא בראכין געווארין אין דיא עלפט (בֵּין לְאָרְכּוֹ בֵּין לְרָחְבּוֹ) סיי אין דיא לייגג אונ סיי אין דיא ברייט (טָהוֹר) איז ער טהור. ווייל מען קען שוין איין טאפּ אויך ניט ארוף שטעלין (חֲצַר הַכִּירָה) דער הויף פון די כירה. דער הויף איז געמאכט אזוי ווי א גרויסע פאן (ראנדעל) אונ אין מיטין שטייט דיא כירה בקלעבט מיט ליים צו דעם דעק פון דעם ערדענעם ראנדל (בִּזְמַן שֶׁהִיא גְּבוֹהָה שְׁלֹשָׁה אֶצְבָּעוֹת) אז די ווענט פון דעם ראנדעל זענען הויך דרייא פינגער (מְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבָאֲוִיר) אוב א שרץ ריהרט אן דיא וואנט פון כירה אדער פון חצר אינווייניג. אדער דער שרץ איז נאר געווען אינווייניג אין הויף אדער אין דיא כירה אפילו ער האט ניט אנגעריהרט. איז דער חצר אונ דיא כירה טמא (פְּחוּתָה מִכָּאן) אוב דיא ווענט פון הויף זענען נידעריגער וויא דרייא פינגער (מְטַמְּאָה בְּמַגָּע) אוב א שרץ ריהרט אן דעם הויף

אדער

ואינה מטמאה באויר. כיצד משערין אותה. רבי ישמעאל אומר נותן את השפוד מלמעלן למטן. וכנגדו מטמאה באויר. רבי אליעזר בן יעקב אומר. נטמאת הכירה. נטמאת החצר. נטמאת החצר. לא נטמאת הכירה: ד היתה מופרשת מן הכירה. בזמן שהיא גבוהה שלש אצבעות מטמאה במגע ובאויר. פחותה מכאן או שהיתה חלקה. טהורה. פטפוטי כירה שלשה. של שלש אצבעות. מטמאים במגע ובאויר. פחות מכאן.

כל

כירה תחלתה ג' כדתנן לעיל בפרק התנור. נתלה שם שרץ אע"פ שהוא למעלה מכותלי כך בעור חצר הכירה גבהו אין פחות מג'. החצר כאילו נתלה למטה דכל זה נחשב אויר ונפחות משלש אין אויר שלה חשוב. ומיהו החצר: לא נטמאת הכירה. דחצר טפלה מטמאה במגע מדרבנן. אי נמי משום דהויא לכירה. ואין כירה טפלה לחצר. ואין הלכה כמו יד לכירה. ויד יש לו מגע ואין לו אויר: כיצד משערין אותה. משום דכירה גבוהה מחצר הרבה וצריכים אנו לשער מה נחשב אויר החצר: נותן את השפוד. ראשו אחד על כותל החצר הסמוך. וראשו אחד על כותל הכירה הגבוה. וכל שלמטה מן השפוד אם

כר"א בן יעקב: ד היתה מופרשת. שלא בנה האומן מתחילה החצר והכיר' מחוברים יחד. אלא זו לעצמה וזו לעצמה: חלקה. בלא בית קבול כלל. וזו ואין צריך לומר זו קתני: פטפוטי כירה. רגלי הכירה. שהם שלשה רגלים. והם גבוהים שלש אצבעות.

אדער דיא כירה אינוויינ. זענען ביידע טמא (ואינה מטמאה באויר) אבער אז דער שרץ איז געוועזען אין הויף און האט ניט אנגערירט איז ניט טמא (כיצד משערין אותה) ווי אזוי בערעכ נט מען וועלכעס הייסט דער אויר (לופט) פון הויף און ניט פון דיא כירה. רבי ישמעאל זאגט (נותן את השפוד מלמעלן למטן) ער נעמט אשפיז און לייגט איהם איין עק אויף דיא וואנט פון הויף און איין עק אויף דיא וואנט פון דיא כירה. און דיא וואנט פון דיא כירה איז העכער וויא דיא וואנט פון הויף. ליגט דער שפיז קרום פון אויבען אראפ. אז עס איינגט אשרץ פון דיא נידעריגע זייט פון שפיז. הייסט דאס אין אויר (לופט) פון הויף (וכנגדו) און קעגען דעם שפיז (מטמאה באויר) ווערט טמא דער אויר פון הויף. רבי אליעזר בן יעקב זאגט (נטמאה הכירה נטמאה החצר) אוב די כירה איז טמא געווארען איז דער הויף אויך טמא (נטמאה החצר לא נטמאת הכירה) אוב דער הויף איז טמא געווארען איז דיא כירה ניט טמא: ד (היתה מופרשת מן הכירה) אוב דער הויף איז געוועזען אפ געשייט פון דיא כירה. דיא כירה איז געוועזען בזונדער און דער הויף בזונדער (בזמן שהיא גבוהה שלש אצבעות) אוב דיא ווענט פון הויף זענען הויך דרייא פינגער (מטמאה במגע ובאויר) אוב אשרץ האט אנגערירט דיא ווענט פון הויף אדער דיא ווענט פון דיא כירה. אדער ער איז געהאנגען אין דעם אויר פון הויף אדער אין דעם אויר פון דיא כירה איז דיא כירה מיט דעם הויף טמא (פחותה מכאן) אוב דיא ווענט פון הויף זענען געוועזען נידעריגער וויא דריי פינגער (או שהיתה חלקה) אדער דער הויף איז געוועזען גלאט אן ווענט (טהורה) אוב דיא כירה איז טמא געווארען איז דער הויף טהור. און אוב דער הויף איז טמא געווארען איז דיא כירה טהור (פטפוטי כירה שלשה) דיא דריי פיס וואס דיא כירה שטייט אויף זייא (של שלש אצבעות) און יעדער פוס איז הויך דרייא פינגער (מטמאין במגע ובאויר) אוב אטומאה האט אנגערירט דיא כירה אינוויינג אדער זיא איז געהאנגען אין דער לופט אין דיא כירה ווערט טמא דיא כירה און די פיס אויך

כל שכן הן טמאים. ואפילו הן ארבעה: **ה** ניטל א' מהן. מטמאין במגע ואינם מטמאים באויר. דברי ר"מ. רבי שמעון מטהר. עשה שנים זה כנגד זה. מטמאין במגע ובאויר. דברי רבי מאיר. רבי שמעון מטהר. היו גבוהין משלש אצבעות. משלש למטן. מטמאים במגע ובאויר. מג' ולמעלן מטמאין במגע. ואינן מטמאין באויר. דברי ר"מ. ר"ש מטהר. היו משוכים לשפה נחשב ככירה

נחשבים ככירה ומטמאים במגע ובאויר ככירה עצמה וכל שכן אם הן פחותים משלש אצבעות שהם נדונים ככירה: ואפילו הן ארבעה. רגלים. נדונים ככירה: **ה** ניטל אחד מהן. היו שלשה וניטלה אחת מהן אכתי חזו קצת להיות שופת עליהם את הקדרה וחשיב כהון ולא ככתון הילכך מטמאים במגע ואין מטמאי' באויר: ור"ש מטהר. שהי' ר"ש אומר כל פטפוטי כירה שאין מטמאין באויר. אין מטמאין במגע. ואין הלכה כר"ש: עשה שנים. עשה האומן מתחילתה הכירה בשני

פטפוטין: מטמאים במגע ובאויר. דהוי להו כשתי אבנים שעשאן כירה דהכן לעיל שהיא טמאה: היו גבוהים. הפטפוטים: ור"ש מטהר. אותו העודף על שלש אצבעות ולמעלה בין במגע בין באויר דכל פטפוט למעלה מג' אצבעות לא חשיב ככירה: היו משוכים מן השפה. כמין בליטות עשוין בגוף הכירה ומאותן בליטות נמשכין הפטפוטין שהן רגלי הכירה. והשתא נמצאים הפטפוטים חוץ מן השפה. ומה שיש מהן בתוך שלש עצמה ומטמא במגע ובאויר

(פרות מכאן) אוב דיא פיס זענען נידעריגער וויא דריי פינגער (כל שכן הן טמאין) זענין זייא געווים טמא (ואפילו הן ארבעה) אונ אפילו דיא כירה האט פיר פיס. זענען אלע פיר פיס טמא: **ה** (ניטל אחת מהן) אוב דיא כירה האט געהאט דריי פיס אונ איין פוס איז אפ געבראכין (מטמאים במגע) אוב אטומאה האט אנגערירט דיא כירה ווערין דיא פיס טמא (ואינן מטמאין באויר) אבער אז דיא טומאה איז גיהאנגען אין דער לופט אין דיא כירה אונ האט ניט אנגערירט זענען דיא פיס ניט טמא (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר (רבי שמעון מטהר) רבי שמעון זאגט אפילו דיא טומאה האט אנגערירט דיא כירה זענען אויך דיא פיס טהור (עשה שנים) אז דער בעל מלאכה האט באלד פון אנהייב גימאכט דיא כירה נאר מיט צווי א פיס (זה כנגד זה) איין פוס גענין אנדערין (מטמאים במגע ובאויר) אוב אטומאה רירט אן דיא כירה אינווייניג אדער זיא אייננט אין די כירה אונ רירט ניט אן. ווערין דיא פיס טמא (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר. רבי שמעון (מטהר) זאגט דיא פיס זענען טהור (היו גבוהין משלש אצבעות) אוב דיא פיס זענען העכער וויא דריי פינגער (משלש ולמטן) פון דרייא פינגער הויך אונ נידעריגער (מטמאין במגע ובאויר) ווערין דיא פיס טמא פון די כירה. סיי דיא טומאה האט אנגערירט אינווייניג אין דיא כירה. אונ סיי דיא טומאה איז גיהאנגען אין דיא כירה אונ האט ניט אנגערירט (משלש ולמעלן) פון דריי פינגער אונ העכער (מטמאין במגע) אוב דיא טומאה האט אנגערירט אינווייניג אין דיא כירה ווערין דיא פיס טמא (ואינן מטמאין באויר) אונ אוב דיא טומאה איז נאר גיהאנגען אין דיא כירה אונ ניט אנגערירט ווערין דיא פיס ניט טמא (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר. רבי שמעון (מטהר) זאגט די שטיקער פיס וואס זענען מער וויא דריי פינגער זענען טהור. אפילו דיא טומאה האט אנגערירט אינווייניג אין דיא כירה (היו משוכים מן השפה) אוב פון דיא כירה גיים

משוכים מן השפה בתוך ג' אצבעות מטמאין במגע ובאויר. חוץ מג' אצבעות מטמאים במגע. ואינם מטמאים באויר. דברי ר"מ. ר' שמעון מטהר: ו כיצד משערין אותן. רבן שמעון בן גמליאל אומר נותן את הכנה בינידם. מן הכנה ולחוץ טהור מן הכנה ולפנים ומקום הכנה טמא:

פרק ח א **התנור** שחצצו בנסרים. או ביריעות.

נמצא

ובאויר ובמה שיש מכן מחוץ לג' בהא פליג ר"מ ור"ש. ובכולהו הלכה כר"מ: ו כיצד משערין אותן. לפי שהפטפוטים רחוקים זה מזה. וכשנמלא שרץ ביניהם. אין אנו יכולים לדעת אם הוא בתוך שלשה לשפה וטמא. או חוץ לג' וטהור לר"מ באויר ולר"ש בין במגע בין באויר. הלכך מודד לפטפוט זה שלש אצבעות מן השפה. וכן לשני ונותן את האמה שמסרגלים בה את הספרים בינתים מזה לזה. והיא נקראת כנה. ומסרגל. מן הסרגל ולפנים טמא. דהיינו כמי מקום

הכנה. מן הסרגל ולחוץ טהור: פ"ח **התנור** שחצצו. שעשה מחילה באמלעיתו וחלקו עד למעלה מפיו: הכל טמא. אפי' אוכלי' שבעבר השני של מחילה: כוורת פתותה ופקוק' בקש. להכי נקט פחותה דלאו כלי היא דאי הוה שלימה היתה מללת על האוכלים שבתוכה דאפי' כלי חרס מליל. אבל פחתה דלאו כלי היא הויא כמחיצ' בעלמא. ופקוקה בקש לרבותא נקטה. דאף על גב דפחותה' פקוקה בקש. לא הויא כלי. ואין מללת על אוכלים שבתוכ':

ומשולשלת

ארום שטיקער אן אזייט. אונ אין דיא שטיקער שטעקין דיא פיס. זענען דאך די פיס אפ גירוקט פון דיא כירה (בתוך שלש אצבעות) דיא שטיקער גרעב פון דיא פיס וואס איז אין דרייא פינגער ברייט פון דיא כירה (מטמאים במגע ובאויר) זענען טמא פון דיא כירה. סיי דיא טומאה האט אנגערירט אינוויניג אין דיא כירה. אונ סיי דיא טומאת איז גיהאנגען אין דיא כירה אונ ניט אנגערירט (חוץ משלש אצבעות) אונ די שטיקער גרעב פון דיא פיס וואס זענען ווייטער וויא דרייא פינגער פון דיא כירה (מטמאין במגע) ווערין טמא פון דיא כירה אוב דיא טומאה האט אנגערירט אינווייניג אין דיא כירה (ואינן מטמאין באויר) אבער אז דיא טומאה האט גיהאנגען אין דיא כירה אונ האט ניט אנגערירט ווערין דיא פיס ניט טמא (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר. רבי שמעון (מטהר) זאגט אפילו דיא טומאה האט אנגערירט אינווייניג אין דיא כירה זענען אויך דיא פיס טהור וואס ווייטער ווי דריי פינגער: ו (כיצד משערין אותן) אוב מען געפינט אשרץ ליגט צווישין דיא פיס פון דיא כירה. וויא אזו קען מען וויסן צוא ער איז אין דיא דרייא פינגער פון דיא כירה צוא ווייטער וויא דיא דריי פינגער פון דיא כירה. רבי שמעון בן גמליאל זאגט ער מעסט בייא דיא פוס דרייא פינגער פון דיא כירה. אונ בייא דיא אנדערע פוס דריי פינגער פון דיא כירה. אונ (נותן את הכנה ביניהם) אונ וואו דיא דריי פינגער לאזין זיך אוס לייגט ער אליניע (אווירע) פון איין פוס צום אנדערן (מן הכנה ולחוץ טהור) פון דיא אווירע אונ אויסווייניג אוב דארט ליגט אשרץ איז דיא כירה טהור (מן הכנה ולפנים) אונ פון די אווירע אונ אינווייניג אוב דארט ליגט אשרץ (ומקום הכנה) אדער דער שרץ ליגט אוף דעם ארט וואס די אווירע ליגט (טמא) איז דיא כירה טמא:

פרק ח א (התנור שחצצו בנסרים) אוב ער האט גימאכט אוואנט פון ברעטער (או ביריעות) אדער פון פלאכטעס אונ ער האט גישטעלט דיא וואנט אין מיטען

ומשולשלת. תלויה: אם הצילה במת החמור. דכוורת פתוחה ופקוקה בקש הוללת בפני הטומאה באוהל המת. ואע"פ שטומאתו חמור' לטמא אדם וכלים טומאת שבעה: לא תציל בכלי חרס הקל. שאינו מטמא אלא אוכלים ומשקים: שכן חולקים אהלים. שדרך בני אדם לחלוק אהלי' במחיצה. הלכך הויא כוורת כמחיצה. ומצלת באהל המת מן הטומאה: שאין חולקים כלי חרס. שאין דרך לחלוק כלי חרס במחיצה. פירוש אחר ועיקר שכן חולקים

אהלים. שמועלת חלוקת מחיצה באהלים. דהא תנן במסכת אהלות פרק סגום עשר. בית שחלקו בנסרים או ביריעות. טומאה בבית כלים שבתוך המחיצה טהורים. ואין חלוקת המחיצ' מועלת בכלי חרס. דגבי תנור תנן ככא. תנור שחלקו בנסרים או ביריעות נמצא שרץ במקום אחד הכל טמא. ואין הלכה כרבי אליעזר: ב היתה שלימה. הכוורת: התנור טהור. דכתיב אשר יפול מהם אל תוכו ולא אל תוך תוכו. ובפיקן

נמצא שרץ במקום אחד הכל טמא. כוורת פחותה ופקוקה בקש. ומשולשלת לאויר התנור. השרץ בתוכה. התנור טמא. השרץ בתנור. אוכלין שבתוכה טמאין. ורבי אליעזר מטהר. אמר ר"א אם הצילה במת החמור. אל תציל בכלי חרס הקל. אמרו לו אם הצילה במת החמור. שכן חולקים אהלים. תציל בכלי חרס הקל. שאין חולקין כלי חרס: ב היתה שלימה ובן הקופה. וכן

איז אויבין. אונ עס איז גיוואָרין צווייא אויבינס (נמצא שרץ במקום אחד) אוב אשרץ איז גילעגין אין איין זייט אויבין. אונ עסין איז גילעגין אין דיא אנדערע זייט אויבין. אונ דיא וואנט איז צווישין (הכל טמא) איז אלץ טמא (כוורת פחותה) אבינשטאק וואס אין אים איז אוס גיבראכין אלאך (ופקוקה בקש) אונ איז פאר מאכט מיט שטרוי (ומשולשלת לאויר התנור) אונ ער האט אראפ גילאזין דעם בינשטאק אין אויבין. אונ ער ענגט אין דער לופט (השרץ בתוכה) אוב אין דעם בינשטאק ליגט אשרץ (התנור טמא) איז דער אויבין טמא (השרץ בתנור) אוב אשרץ ליגט אין אויבין (אוכלין שבתוכה) דיא עסין וואס ליגט אין בינשטאק (טמאין) זענען טמא (ורבי אליעזר מטהר) אונ רבי אליעזר זאגט דיא עסין איז טהור (אמר רבי אליעזר) האט רבי אליעזר גיזאגט (אם הצילה במת החמור) אוב אמת ליגט אין אשטוב אונ ער האט פאר שטעלט פאר דעם מת מיט אבינשטאק וואס האט אלאך אונ דיא לאך איז פאר שטאפט מיט שטרוי. קען ניט קומען דיא טומאה אוף דיא אנדערע זייט בינשטאק. זאגט רבי אליעזר דיא טומאה פון מת וואס זיא איז אשטארקע טומאה קען דער בינשטאק איר פאר שטעלין אונ מציל זיין אוף מענטשין אונ כלים זייא זאלין ניט טמא ווערין (לא תציל) זאל דער בינשטאק ניט קענען מציל זיין (בכלי חרס) ביי ערדענע כלים (הקל) וואס דיא טומאה איז גרינג (אמרו לו) האבין זייא ודיא חכמים] גיזאגט צו אים [צו רבי אליעזר] (אם הצילה במת החמור) אוב דער בינשטאק קען מציל זיין פון דער טומאה פון אמת וואס זיא איז שטארק (שכן חולקים אהלים) ווייל דער שטיינער איז מען זאל איבער טיילין אשטוב מיט אוואנט. איז דער בינשטאק אוך אוואנט. דריבער קען ניט קומען דיא טומאה אוף די אנדערע זייט פון בינשטאק (תציל בכלי חרס הקל) זאל דער בינשטאק מציל זיין פון די טומאת פון דיא ערדענע כלי וואס דיא טומאה איז אפילו גרינג (שאין חולקין כלי חרס) עס איז אבער ניט דער שטייגער מען זאל איבער טיילין אערדענע כלי. דריבער קען ניט דער בינשטאק מציל זיין פון דיא טומאה וואס איז אין די ערדענע כלי: ב (היתה שלמה)

החמת. השרץ בתוכה. התנור טהור. השרץ בתנור. אוכלין שבתוכה טהורין. נקבו. העשוי לאוכלין שעורן בזיתים. העשוי למשקין. שעורן במשקים. העשוי לכך ולכך. מטילים אותו לחומרו. בכונס משקה: ג סרידה שהיא נתונה על פי התנור. ושוקעת לתוכו ואין לה גפיים. השרץ בתוכה. התנור טמא. השרץ בתנור. אוכלים שבתוכה טמאין. שאין מצילין מיד כלי חרס אלא כלים. חבית שהיא מלאה משקין טהורין. ונתונה

למטה

למעלה מן התנור איירי. דאי כולה משוקעת בתנור כחד תוך דמי : אוכלים שבתוכה טהורין. דכתיב כל אשר בתוכו יטמא. ולא שבתוך תוכו : נקבו. נקב המטהר אותן מידי טומאתן. שוב אין תורת כלי עליהן ואינן חוצצים בין התנור ובין מה שבתוכן. וכמה הוא נקב המטהר אותן מטומאתן : העשוי לאוכלים. שיעורו כמוציא זיתים: העשוי לכך ולכך. לאוכלים ולמשקי' : מטילין אותו לחומרו . ואם ניקב כשיעור של משקין שהוא פחות משיעור העשוי לאוכלי' שוב אינו מציל מפני הטומאה :בכונס משק'.כשמשימין הכלי מלד הנקב על המים נכנסים המים דרך הנקב בתוך הכלי והוא גדול ממוציא משקה : ג סרידה . כמין עריבה קטנה שהנחתו' משתמש ללוש בה ואין לה בית קבול. ורמב"ם אומר שהוא לוח של חרס נקיב'. עשוי' כעין שבכה. מעשה רשת מתרגמינן עובד סרדתא: גפיים. אוגנים ואזנים: שאין מצילים מיד כלי חרס. מליטמא באויר כלי חרס אלא כלים. וזו הואיל ואין לה אזנים אינה חשובה כלי : נחושתו של תנור. קרקעיתו ותחתיתו.

אוב דער בינשטאק איז גיוועז גאנץ (וכן הקופה) אונ אזו אקארב וואס זיא איז גאנץ (וכן החמת) אונ אזו אלאגיל וואס איינגט אין אובין (השרץ בתוכה) אוב אשרץ ליגט אין דעם בינשטאק אדער אין דעם קארב אדער אין דעם לאגיל (התנור טהור) איז דר הובין טהור (השרץ בתנור) אונ אוב דער שרץ ליגט אין הובין (אוכלין שבתוכה) דיא עסין וואס ליגט אין די כלים (טהורין) זענען טהור (נקבו) אוב דיא כלים זענען גילעכערט גיווארין. וויא גרוס זאל זיין דיא לאך אז דאס זאל שון ניט הייסין קיין כלי (העשוי לאוכלין) דיא כלים וואס מען האלט אין זייא עסין (שעורן בזיתים) אוב דיא לאך איז גרוס אז אאיילבירט קען דורך פאלין. הייסט זיא שון ניט קיין כלי (העשוי למשקין) דיא כלים וואס מען האלט אין זייא משקה (שעורן במשקין) אוב דורך דיא לאך קען מען אריין גיסין משקה אין דיא כלי. הייסט זיא שון ניט קיין כלי (העשוי לכך ולכך) אוב אין דיא כלי האלט מען עסין אונ משקה (מטילין אותו לחומרו) גייט מען נאך דיא שווערערע זאך (בכונס משקה) אוב אין דיא כלי קען אריין גיין משקה דורך דיא לאך. הייסט זיא שון ניט קיין כלי: ג (סרידה שהיא נתונה על פי התנור) אברעט וואס אבעקער קנעט דארוף. אונ דיא ברעט ליגט אויף דעם הובין (ושוקעת לתוכו) אונ דיא ברעט זיצט אין הובין. נאר גלייך מיט דיא לאך פון הובין (ואין לה גפיים) אונ דיא ברעט האט ניט קיין ווענט ארום (השרץ בתוכה) אוב אשרץ ליגט אויף דיא ברעט (התנור טמא) איז אלץ וואס אין הובין טמא (השרץ בתנור) אוב דר שרץ ליגט אין הובין (אוכלין שבתוכה) דיא עסין וואס ליגט אויף דיא ברעט (טמאים) זענען טמא (שאין מצילים מיד כלי חרס אלא כלים) ווארום נאר כלים קענען מציל זיין אז דיא טומאה זאל ניט דורך גיין פון דיא ערדענע כלי. אונ דיא ברעט הייסט ניט קיין כלי (חבית שהיא מלאה משקין טהורים) אפאס וואס איז פול מיט משקה וואס איז טהור (ונתונה למטה מנחושתו של

תנור

למטה מנחושתו של תנור. השרץ בתנור החבית והמשקין טהורין. היתה כפויה ופיה לאויר התנור. השרץ בתנור. משקה טופח שבשולי החבית טהור: ד קדירה, שהיא נתונה בתנור. השרץ בתנור הקדירה טהורה. שאין כלי חרס מטמא כלים. היה בה משקה טופח. נטמאה. וטמאה. הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני. ואתה טמאתני: ה תרנגול שבלע את השרץ. ונפל לאויר התנור טהור. ואם מת טמא. השרץ שנמצא בתנור. הפת שבתוכו שניה. שהתנור תחלה

ודומה לו ביחזקאל יען הספק נתוסף: החבית והמשקין טהורים. דלא נכנסו לאוירו. דהא למטה מנחושתו קיימי. ואפי' מחובר אויר התנור באויר החבית ואפילו החבית פתוחה ונכנס מאויר התנור בפיה. לא נטמא היין בכך. שאין אויר כלי חרס מטמא לא למעלה ולא למטה אלא בתוכו: היתה כפויה. החבית על פיה ונתוני' על פיו של תנור ויש בו שרץ. ויש בשולי החבית לחלוחית יין שיש בה טופח על מנת להטפיח. לא נטמאה אותה הלחלוחית מפני אויר התנור שנכנס לתוך החבית. כיון שלא היתה לחלוחית היין בתוך התנור: ד הקדרה טהורה. והוא שלא ראה השרץ אויר הקדרה כשנפל בתנור: נטמא. המשקה וחזר וטמא את הקדרה. כדין כל משקין טמאין שמטמאים כלים: מטמאיך לא טמאוני. הקדרה אומרת למשקין אויר כלי חרס שקבלת ממנו הטומאה לא טמאוני. דאין כלי חרס מיטמא מאויר כלי חרס: ואתה טמאתני. שנטמאה הקדרה מחמת משקים טמאי': ה ונפל לאויר התנור טהור. כל זמן שהתרנגול חי דטומא' בלועה היא ואינה מטמאה: ואם מת טמא. והוא שלא שהה כדי עכול מעת שבלע עד שמת. ושיעור כדי עיכול בעופות מעת לעת: הפת שבתוכו שניה. דלא חזינן לתנור כמאן דמלא

(של תנור) אונ דיא פאס שטייט אוף דעם אונטערשטין דעק פון הויבין (השרץ בתנור) אוב אשרץ איז אין הויבין (החבית והמשקין טהורים) דיא פאס אונ דיא משקה זענען טהור (היתה כפויה) אוב דיא פאס איז גיוועזן איינגיבויגן (ופיה) אונ איר מויל (לאויר התנור) איז גיוועזן אין דעם לאך פון הויבין (השרץ בתנור) אונ אשרץ איז גיוועזן אין הויבין (משקה טופח שבשולי החבית) דיא משקה וואס איז נאס אינוויינייג אין די פאס אוף דעם דעק (טהור) איז טהור: ד (קדרה שהיא נתונה בתנור) אטאפ וואס שטייט אין הויבין (השרץ בתנור) אונ אשרץ איז אין הויבין (הקדרה טהורה) איז דער טאפ טהור (שאין כלי חרס מטמא כלים) ווארום אערדענע כלי איז ניט מטמא קיין כלים (היה בה משקה טופח) אוב דער טאפ איז גיוועזן נאס פון משקה וואס אין אים איז גיוועזן (נטמאה) איז דיא נאסקייט טמא גיווארין (וטמאה) אונ דיא נאסקייט איז מטמא דעם טאפ (הרי זה אומר) קען דער טאפ זאגין צו דיא נאסקייט (מטמאיך לא טמאוני) דער הויבין וואס האט דיך מטמא גיוועזן האט מיך ניט גיקענט מטמא זיין (ואתה טמאתני) אונ דו האסט מיך מטמא גיוועזן: ה (תרנגול שבלע את השרץ) אהאן האט איינגישלונגן אשרץ (ונפל לאויר התנור) אונ דער האן איז אריין גיפאלין אין הויבין. אונ דער האן לעבט (טהור) איז דער הויבין טהור (ואם מת) אונ אוב דער האן איז גיפייגירט. אונ עס איז נאך ניטא קיין פיר אונ צוואנציג שעה וויא ער האט דער שלונגען דעם שרץ (טמא) איז דער הויבין טמא (השרץ שנמצא בתנור) אוב עס איז גיפונען גיווארין אגיפייגערטער שרץ אין אהויבין (הפת שבתוכו) דיא ברוט וואס איז אין הויבין (שניה) איז דיא אנדערע פון דיא טומאה (שהתנור תחלה) דער הויבין וואס האט אנגערירט דעם

תחלה: ו בית שאור מוקף צמיד פתיל. ונתן לתוך התנור. השאור והשרץ בתוכו. והקרץ בינתים. התנור טמא. והשאור טהור. ואם היה כזית מן המת. התנור והבית טמא. והשאור טהור. אם יש שם פותח טפח הכל טמא: ז השרץ שנמצא בעין של תנור. בעין של כירה. בעין של כופח. מן השפה הפנימית ולחוץ. טהור

מוחזק. וכאילו נגע השרץ בפת. אלא שהתנור תחלה. שהשרץ הוא אב הטומאה נפל אל תוכו ועשאו ראשון. וחזר התנור שהוא ראשון וטימא את הפת ונעשית שני: ו בית שאור מוקף צמיד פתיל. בכלי חרס עסקינן שמציל באויר התנור בצמיד פתיל כדרך שמציל באהל המת דכתיב (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל ולא כל האוכל. פרט למוקף צמיד פתיל בכלי חרס ונתון לתוך התנור. שאינו מיטמא מאויר התנור. אבל כלי שטף אינו מציל בצמיד פתיל על אוכלים שבתוכו. דהכי תניא בת"כ (כג) האוכל להביא המוקף צמיד פתיל בכלי שטף ונתון לתוך התנור. שאינו מציל מיד כלי חרס: השאור והשרץ בתוכו והקרץ בינתים. כגון שיש לכלי זה שני קבולין ומחיצה המפסקת בין בית קבול לחבירו נקראת קרץ.

לשון מחומר קורצתי גם אני (איוב לג ו) והמחיצה מגעת עד שפתו והשאור מצד אחד והשרץ מצד אחד והקרץ היא המחיצה המפסקת בינתים. ומוקף הכלי כולו צמיד פתיל. דכמאן השאור והשרץ שניהם מוקפים צמיד פתיל: התנור טמא. מחמת השרץ שבתוך הצמיד פתיל. שצמיד פתיל מציל על טהרות שבתוכו מלקבל טומאה ואינו מציל על הטומאה שבתוכו שלא לטמא את האחרים: והשאור טהור. דהכי הוא מוקף צמיד פתיל בפני עצמו: ואם היה שם פותח טפח. שנפרצה המחיצה שבין השאור ובין כזית מן המת בפותח טפח: הכל טמא. דטפח על טפח פותח מביא את הטומאה: ז בעין של תנור. היא חור כעין עין שעושים בתנור להוציא העשן וכשמכניסים הפת לתנור סותמים אותו שלא יצא החום. ואינו תשוב

שֶׁרֶץ אִיז דֶער עֶרְשְׁטֶער פוּן דִיא טוּמְאָה. אוּנ דִיא בְּרוֹט וָואס הָאט אָנְגֶערִירְט דֶעם הוֹבִין אִיז דָאס אַנְדֶערֶע פוּן דִיא טוּמְאָה: ו (בֵּית שְׂאוֹר מוּקָף צָמִיד פָּתִיל) אֶערְדֶענֶע כֵּלִי וָואס אִין אִיר לִיגְט זָאעֶרֶע טֵייג אוּנ דִי כֵּלִי אִיז צוּא גִימַאכְט מִיט אַדֶעקוּל (וְנָתוּן לְתוֹךְ הַתַּנּוּר) אוּנ דִיא כֵּלִי שְׁטֵייט אִין אַהוֹבִין. אָדֶער (הַשְּׂאוֹר וְהַשֶּׁרֶץ בְּתוֹכוֹ) אִין אַעֶרְדֶענֶע כֵּלִי לִיגְט זָאעֶרֶע טֵייג אוּנ אַשֶׁרֶץ (וְהַקֶּרֶץ בֵּינְתַיִם) אוּנ אַוָואנְט אִיז דָא אִין דִיא כֵּלִי צְוִוישִׁין דִיא טֵייג אוּנ דֶעם שֶׁרֶץ. אוּנ דִיא כֵּלִי אִיז צוּ גִימַאכְט מִיט אַדֶעקוּל (הַתַּנּוּר טָמֵא) דֶער הוֹבִין אִיז טָמֵא (וְהַשְּׂאוֹר טָהוֹר) אוּנ דִיא זָאעֶרֶע טֵייג וָואס אִין דִיא כֵּלִי אִיז טָהוֹר (וְאִם הָיָה כְּזַיִת מִן הַמֵּת) אוּנ אוֹיבּ אִין דִיא כֵּלִי אִיז גִיוֶועןְ אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש פוּן אַמֵת גְרוֹס וִויא אַאֵיילְבִּירְט (הַתַּנּוּר וְהַבַּיִת טָמֵא) אִיז דֶער הוֹבִין אוּנ אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ טָמֵא (וְהַשְּׂאוֹר טָהוֹר) אוּנ דִיא זָאעֶרֶע טֵייג וָואס אִין דִיא כֵּלִי אִיז טָהוֹר (אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טֶפַח הַכֹּל טָמֵא) אוֹבּ דִיא וָואנְט וָואס צְוִוישִׁין דִיא זָאעֶרֶע טֵייג אוּנ דִיא שְׁטִיקוּל מֵת אִיז אוֹס גִיבְּרָאכִין גִיוָוארִין גְרוֹס וִויא אַטֶפַח. אִיז אַלְץ טָמֵא. דִיא זָאעֶרֶע טֵייג אוֹיךְ: ז (הַשֶּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בְּעַיִן שֶׁל תַּנּוּר) אִין דִיא וָואנְט פוּן הוֹבִין אִיז דָא אַלָאךְ וָואס דֶער רוֹיךְ גֵייט אַרוֹס וְדִיא לָאךְ זֶעהְט אוֹס וִויא אַאוֹג אוּנ אַז מֶען זֶעצְט אַרֵיין דִיא בְּרוֹט אִין הוֹבִין מַאכְט מֶען צוּ דִיא לָאךְ דִיא וָוארֶעם זָאל נִיט אַרוֹס. אוֹבּ מֶען הָאט גִיפוּנְגֶען אַשֶׁרֶץ לִיגְט אִין דִיא לָאךְ (בְּעַיִן שֶׁל כִּירָה) אָדֶער דֶער שֶׁרֶץ אִיז גִילֶעגִין אִין דִיא לָאךְ פוּן אַכִּירָה (בְּעַיִן שֶׁל כּוּפָּח) אָדֶער אִין דִי לָאךְ פוּן אַכּוּפָּח וְכִירָה אוּנ כּוּפָּח שְׁטֵייט אִין פֶּרֶק ח' מִשְׁנָה ב' (מִן הַשָּׂפָה הַפְּנִימִית וְלַחוּץ טָהוֹר) אוֹבּ דֶער שֶׁרֶץ לִיגְט פוּן דֶעם אִינְוֶוייניגְסְטְן

כתוכו של תנור: אם היה באויר. במקום כותלי הכירה נחשב כלפנים וכאילו הוא תוך
מגולה שלא היה תחת האהל אפילו כזית מן הכירה: וחכמים אומרים. אין עושי כותלי
המת נתון בעינו. טהור התנור. דאין טומאה הכירה נחשב אלא כלחוץ ואינו כתוכה של
נכנס לתוכו. כיון שאין בעין פותח טפח: כירה. והלכה כחכמים: מכנגד שפיתת

ואם יש בו פותח טפח. שעושי שפת העין החיצונה בולטת ומאהלת על כזית מן המת בטפח על טפח: הכל טמא. האהל והתנור שטפח על טפח אהל מביא את הטומאה: ח נמצא במקום הנחת העצים. כמלא השרץ במקום שמניחין בו את העצים בכירה והוא המקום שמשליכין ממנו האש מספל המוקד:

טהור. ואם היה באויר אפי' כזית מן המת טהור. ואם יש שם פותח טפח. הכל טמא: **ח** נמצא במקום הנחת העצים. ר"י אומר מן השפה החיצונה ולפנים טמא. וחכ"א משפה הפנימית ולחוץ טהור. ר' יוסי אומר מכנגד שפיתת הקדירה ולפנים טמא. מכנגד שפיתת הקדירה ולחוץ טהור. נמצא מקום ישיבת הבלן. מקום ישיבת הצבע. מקום ישיבת של שולקי זתים טהור. אין טמא אלא מן הסתימה ולפנים

הקדרה. ממקום שמתחיל לסתום אויר הכירה: נמצא. השרץ: מקום ישיבת הבלן. במקום שיושב שמחמם את המים למרחץ: אין טמא אלא מהסתימה ולפנים. מסתימת הקדרה שיש בו המים או הצבע או שליקת הזיתים. ובתוספתא מוכח דאין טמא אלא מן הסתימה ולפנים דקאמר הכא. היינו כשנתלש

מן השפה החיצונה ולפנים טמא. דעושי השרץ באויר ולא נגע. אבל בטומאת מגע

ברעג אוסוויינדיג צו איז טהור דער הובין (ואם היה באויר) אונ אוב דער הובין איז
גישטאנען אונטער דעם הימעל. ניט אונטער אדאך (אפילו כזית מן המת טהור) אפילו
אין דיא לאך ליגט פלייש פון אמת גרוס וויא אאיי בירט. פון דעסטוועגין איז דער הובין
טהור (ואם יש שם פותח טפח) אונ אוב אין דעם לאך פון הובין דיא אוסוויינדיגסטע זייט
פאר שטעלט אטפח אויף אטפח אויף דעם מת (הכל טמא) איז אלץ טמא. אפילו דער הובן.
אונ אוב דער הובין שטייט אין שטוב איז אלץ וואס אין שטוב אויך טמא: **ח** (נמצא
במקום הנחת העצים) אוב דער שרץ איז גיפונען גיווארין אין אכירה אויף דעם ארט וואו
דיא האלץ אונ דער פייער ליגט. רבי יהודה זאגט (מן השפה החיצונה ולפנים טמא)
אוב דער שרץ ליגט פון דעם אוסוויינדיגסטין ברעג אינווייניג צו איז טמא דיא כירה. אונ
דיא חכמים זאגין (מן השפה הפנימית ולחוץ טהור) אויב דער שרץ ליגט פון דעם
אינווייניגסטין ברעג אוסוויינדיג צו איז טהור די כירה. רבי יוסי זאגט (מכנגד שפיתת הקדרה
ולפנים טמא) אוב דר שרץ ליגט אויף דעם ארט וואס מען שטעלט דעם טאפ אונ אינווייניג צו.
איז טמא (מכנגד שפיתת הקדרה ולחוץ טהור) אונ אוב דר שרץ ליגט פון דעם ארט וואס מען
שטעלט דעם טאפ אונ אוסוויינדיג צו איז טהור (נמצא מקום ישיבת הבלן) אוב דער שרץ איז
גיפונען גיווארין אויף דעם ארט וואו עס זיצט דער וואס ווארעמט די וואסר צו דעם מרחץ
(מקום ישיבת הצבע) אדער דער שרץ איז גיפונען גיווארין אויף דעם ארט וואו דער
פארבער זיצט (מקום ישיבה של שולקי זיתים) אדער דער שרץ איז גיפונען גיווארין
אויף דעם ארט וואו עס זיצט דער וואס קאכט דיא אילבערין (טהור) די אלע ארטער
זענען טהור (אין טמא אלא מן הסתימה ולפנים) עס איז ניט מער טמא נאר אוב דער
שרץ איז גיפונען גיווארין פון דעם ארט וואס מען מאכט צו דעם טאפ וצו ווארעמען די
באד אדער דעם טאפ צו פארב אדער דעם טאפ צוא קאכין דיא אילבערין אינווייניג

ולפנים: ט בור שיש בו בית שפיתה טמא. ושל עושי זכוכית. אם יש בו בית שפיתה טמא. כבשן של סיידין ושל זגגין ושל יוצרים טהורה. פורנה. אם יש לה ליזבז טמאה. רבי יהודה אומר אם יש לה אסטגיות. רבן גמליאל אומר אם יש לה שפיות: י מגע טמא מת. שהיו אוכלין ומשקין לתוך

מטמא אפי' מן הסתימה ולחוץ: ט בור שיש בו בית שפיתה. החופר בקרקע וטח בטיט והטיח יכול לעמוד מאיליו כגון תנורו של בן דינאי דתנן לעיל בפ' תנור אחלתו ארבע. ואית דגרסי כור בכ"ף והוא כלי שמתיכין בו הזהב והכסף והמתכות. לשון כור הברזל. ולי נראה שהוא תנור של נפחים: פורנא. תנור גדול של חרס ופתחו בצדו כעין שלנו. וטהור משום דמחובר עם הקרקע כדקתני בתוספתא: ליזבז. שפה עבה: אסטגיות. נקבים כעין אוזן של פיס לתנור: שפיות. שפה דקה. והלכה כת"ק. ולדעתי פירשו לליזבז ואסטגיות והשפיות הכל אחד. ולא פליגי אלא שכל אחד היה שונה כפי הלשון ששמע מרבו שחייב אדם לומר כלשון רבו: י מגע טמא מת. אדם שנגע בטמא מת ונעשה ראשון דטמא מת הוי אב הטומאה ועושה הנוגע בו ראשון. ומשקין שבתוך פיו מטמאין את התנור כשנכנסו לאוירו. אע"ג דהוא עצמו אינו מטמא דאין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה. הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואת טמאתני כדתנן במסכת פרה דרבנן גזרו על משקים שיהיו מטמאים כלים גזירה משום משק' זב וזב' כדאמרי' במסכת שבת. ואוכלים דנקט הכא כדי נסבה. שהרי אין אוכל מטמא כלי אלא משקים בלבד מטמאים כלים. וקפילת פיו אינה מגלת. דאין צמיד פתיל מציל על הטומאה שבתוכו מלטמא אחרים כדתנן לעיל. וכר מן דין הא תניא בתוספתא דכלים. הכל מצילים מיד כלי חרס. אפילו כלי גללים וכלי אדמה חוץ מן האדם. הלכך טהור שהיו אוכלים

צו ועיין בהרע"ב: ט (בּוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית שְׁפִיתָה טָמֵא) איינער האט גיגראבין אגרוב אין דיא ערד אונ האט זיא בעקלעבט מיט ליים. אונ מען קען דיא בעקלעבטע ליים ארום נעמען בזונדער אזו וויא אקעסיל. אוב אשרץ רירט אן איינווייניג איז טמא (וְשֶׁל עוֹשֵׂי זְכוּכִית) אונ דיא גרוב וואס דיא וואס מאכין גלאז האבין גיגראבין (אִם יֵשׁ בּוֹ בֵּית שְׁפִיתָה טָמֵא) אוב ער האט דיא גרוב איינווייניג בעקלעבט מיט ליים. אונ מען קען די בעקלעבטע ליים ארום נעמען בזונדער אזו וויא אקעסיל. אוב אשרץ רירט אן איינווייניג איז טמא (כִּבְשַׁן שֶׁל סַיָּידִין) דער קאלך הויבין פון דיא וואס ברענען וואפנע (וְשֶׁל זַגָּגִין) אונ פון דיא וואס מאכין גלאז (שֶׁל יוֹצְרִים) אונ פון דיא וואס מאכין ערדענע כלים (טְהוֹרָה) איז טהור (פּוּרְנָה) מען האט גימאכט אהויבין אויף דיא ערד. אונ דיא טיר פון הויבין איז בייא דיא זייט. אונ דיא טעפ אדער דיא ברויט שטייען אין הויבין אויף דיא ערד (אִם יֵשׁ לָהּ לִזְבֵּז טְמֵאָה) אוב דיא ווענט פון הויבין אונטען וואס זייא שטייען אויף דיא ערד. איז גראב. קען מען דעם הויבין אפ רוקען פון דעם ארט אונ אים שטעלין אויף איין אנדער ארט. אוב מען הט גיפונען אשרץ אין דעם הויבין איז דער הויבין טמא. רַבִּי יְהוּדָה זאגט (אִם יֵשׁ לָהּ אִסְטְגִיּוֹת) אוב אין דעם הויבין איז דא לעכער אזו וויא אין אלע הויבינס. אוב מען האט גיפונען אשרץ אין דעם הויבין. איז דער הויבין טמא. רַבָּן גַּמְלִיאֵל זאגט (אִם יֵשׁ לָהּ שְׁפִיּוֹת) אוב דיא ווענט פון הויבין זענען אונטען דין. קען מען דעם הויבין אפ רוקען פון דעם ארט אונ אים שטעלין אויף איין אנדר ארט. אוב מען האט גיפונען אשרץ אין דעם הויבין. איז דער הויבין טמא: י (מַגַּע טְמֵא מֵת שֶׁהָיוּ

(טהרות ח"ו)

אוכלין

לתוך פיו. הכנים ראשו לאויר התנור טהור. טמאוהו. וטהור שהיה אוכלין ומשקין לתוך פיו. והכנים ראשו לאויר התנור טמא. נטמאו. היה אוכל דבילה בידים מסואבות. הכנים ידו לתוך פיו ליטול את הצרור. רבי מאיר מטמא. ורבי יהודה מטהר, רבי יוסי אומר אם הפך טמא. אם לא הפך טהור. היה פונדיון לתוך פיו. רבי יוסי אומר אם לצמאו טמא:

האשה

אוכלים ומשקים לתוך פיו והכנים ראשו לאויר התנור שהוא טמא: נטמאו. דאין האדם מציל באהל מתיל פתיל מיד כלי חרס: בידים מסואבות. ידים שהם שניות לטומאה ופוסלות את התרומה: הכנים ידו לתוך פיו. ליטול את הצרור שבפיו או כל מידי: ר' מאיר מטמא. הדבלה לפי שהידים מסואבות טמאו את

הרוק להיות תחלה מפני שהוא משקה. והרוק טימא את הדבלה. דראשון עושה שני בחולין: ורבי יהודה מטהר. סבר כל זמן שלא יצא הרוק מן הפה לא חשיב משקה: רבי יוסי מטמא. כשהיפך הדבילה מצד זה לצד זה בתוך פיו. בנעקר הרוק ומטהר בלא היפך שכל זמן שלא נעקר לא נחשב משקה. והלכה כרבי

אוכלין ומשקין לתוך פיו) אמענטש (והיינו ראובן) האט אנגערירט אמענטש (שמעון) וואס ער האט אנגערירט א מת. דער מת הייסט אב אבות הטומאה. שמעון וואס האט אנגערירט דעם מת הייסט אב הטומאה. ראובן וואס האט אנגערירט שמעון הייסט ראשון לטומאה ודער ערשטער צו דיא טומאה). זאגט דיא משנה אוב ראובן האט גיהאט אין מויל עסין אדער טרינקען (והכנים ראשו לאויר התנור טהור) אונ ער האט אריין גישטעקט זיין קאפ אין אהויבין וואס ער איז גיוועזן טהור (טמאוהו) האבין דיא משקה וואס אין זיין מול מטמא גיוועזן דעם הויבין (וטהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו) אונ אמענטש וואס איז טהור אונ ער האט גיהאט עסין אדער טרינקען אין זיין מול (והכנים ראשו) אונ ער האט אריין גישטעקט זיין קאפ (לאויר התנור טמא) אין אהויבין וואס איז טמא (נטמאו) איז דיא עסין אונ דיא טרינקען וואס אין זיין מול טמא גיווארין (היה אוכל דבלה בידים מסואבות) איינער האט גיגעסין אגיפרעסטין פייג מיט אומגיוואשינע הענט. הייסין דיא הענט שני לטומאה (דאס אנדערע פון דיא טומאה). דער נאך (והכנים ידו לתוך פיו) האט ער אריין גישטעקט דיא האנט אין מול (ליטול את הצרור) ארום צו נעמען אשטיקל האלץ פון זיין מול. (רבי מאיר מטמא) רבי מאיר זאגט דיא האנט האט מטמא גיוועזן דיא שפייאכץ. אונ דיא שפייאכץ איז מטמא דעם פייג (ורבי יהודה מטהר) אונ רבי יהודה זאגט דיא שפייאכץ וואס אין מול ווערט ניט טמא. רבי יוסי זאגט (אם הפך טמא) אוב ער האט דיא פייג אומגיקערט פון איין ארט צום אנדערין ארט אין מול. איז דאך שון דיא שפייאכץ וואס אויף דיא פייג גערירט גיווארין אין מול פון ארט איז דיא שפייאכץ טמא גיווארין פון דיא האנט אונ זיא האט מטמא גיוועזן דיא פייג (אם לא הפך טהור) אוב ער האט דיא פייג אין מול ניט גערירט פון ארט. איז דאך די שפייאכץ ניט גערידט גיווארין פון ארט. ווערט דיא שפייאכץ ניט טמא. איז דיא פייג ניט טמא גיווארין (היה פונדיון לתוך פיו) אוב ער האט גיהאט אמטבע אין מול. אונ ער האט אנגערירט מיט אאומגיוואשענע האנט דיא שפייאכץ אין מול. רבי יוסי זאגט (אם לצמאו) אוב וויל עס האט אים גידארשט האט ער אריין גילייגט דיא מטבע אין מול. עס זאל ווערין דורך די מטבע פיל שפייאכץ אין מול וועט אים ניט דארשטין (טמא)

יא האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור. טמא. שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון. היתה גורפתו. והכתה הקוץ. ויצא ממנה דם. או שנכוה ונתנה אצבעה לתוך פיה. נטמא:

פרק ט **מחט** או טבעת שנמצאו בנחושתו של תנור. נראין. אבל לא יוצאים. אם אופה את הבצק והוא נוגע בהן טמא. באי זה

יוסי: **יא** האשה שנטף חלב מדדיה. והיא טמאה. וחלב הנוטף מדדיה הוי כמשקה שנוגע בה. ונעשה תחלה: שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון. ואע״ג דחלב הנוטף מדדיה שלא לרצונה היה דלא ניחא לה. אפ״ה נטמא התנור. דלמעין הכשר זרעים דוקא בעינן דניחא ליה. אבל לא לטמאה: היתה גורפתו. שהיתה גורפת התנור שטמא להוציא אפרו: והכתה קוץ ויצא ממנה דם. ודם המכה חשיב משקה: ונתנה אצבעה לתוך פיה. כדרך הכוים באצבעם שנותנים אצבעם בפיהם: נטמא. גרסינן כלומר נטמא התנור מחמת הרוק והדם:

פרק ט **מחט** או טבעת. טמא: שנמצאו בנחושתו של תנור. ברצפת הקרקע שהתנור מחובר בה: נראין. בתנור אבל לא יוצאין. בחלל התנור כגון שבלועים בעובי הרצפה של קרקע: ונראין באוירו של תנור. אבל אין בולטין לתוכו: אם אופה הוא את הבצק. אם בשעה שמדביק הפת לתוכו נוגע הבצק במחט או בטבעת נחשב כאוירו של תנור וטמאוהו. ואם לאו טהור דתוכו כתב רחמנא והאי לאו תוכו הוא. וכגון שהיו שם בלועים ברצפה קודם שחברו התנור שם. דאם הכניסו אותם דרך פיו של תנור. משנכנסו לאוירו נטמא התנור:

בבצק

װערט דיא שפּייאכץ טמא פון דיא האנט אונ זיא איז מטמא דיא מטבע: **יא** (האשה שנטף חלב מדדיה) אאשה װאס איז געװען טמא אונ עס האט ארוס גירונגען אביסול מילך פון אירע בריסט (ונפל לאויר התנור) אונ דיא מילך איז אריין גיפאלין אין הויבין (טמא) איז דער הויבין טמא (שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון) װארום משקה איז מטמא סיי זיא קומט מיט זיין װילין אונ סיי זיא קומט ניט מיט זיין װילין. אפילו דיא מילך גייט ארוס פון דיא אשה ניט מיט איר װילען פון דעסטװעגין איז דיא מילך מטמא (היתה גורפתו) אז זיא האט ארוס גינומען דיא אש פון דעם הויבין װאס איז געװען טהור אונ דיא אשה איז אויך געװען טהור (והכתה הקוץ) האט זיא זיך אקלאפ גיגעבין אין אדארען (ויצא ממנה דם) אונ עס איז ארוס גיגאנגען פון איר בלוט איז דיא בלוט טמא גיװארין פון דיא הענט. װייל דיא הענט פון אמענטש זענען אלע מאהל טמא. אונ דיא בלוט איז מטמא דעם הויבין (או שנכוית) אדער זיא האט אברי גיטאן דעם פינגער אונ עס איז ארוים גיגאנגען בלוט (ונתנה אצבעה לתוך פיה) אונ זיא האט ארין גינומען דעם פינגער אין מויל. איז אויף דעם פינגער דא בלוט אונ שפּייאכץ װאס זענען טמא גיװארין פון דעם פינגער אונ זייא זענען מטמא דעם הויבין (ת״י):

פרק ט **א** (מחט או טבעת) אנאדיל אדער אפינגעריל װאס זענען טמא (שנמצאו בנחושתו של תנור) אונ זייא זענין גיפונען גיװארין אין דיא ערד װאס דער הויבין שטייט דארט דיא פאדלאגע פון הויבין (נראין) מען זעהט זייא ליגען אין דיא ערד (אבל לא יוצאין) אבער זייא גייען ניט ארוים העכער װיא דיא ערד (אם אופה את הבצק והוא נוגע בהן) אויב אז מען זעצט אריין דיא טייג אין הויבען צום באקין רירט דיא טייג אן דיא נאדיל אדער דעם פינגעריל (טמא) װערט דער הויבין טמא פון דעם פינגעריל אדער

בבצק הבינוני. לא שבלילתו רכה שידך טחורין. ובלבד שיהיו בתוך העיס של למטה לסדקין. ולא שבלילתו קשה שאינו מגופה ולא יכנסהו לאויר החבית ואע"פ כדבק: בטפילת התנור. היא הטפילה של שהם נראים מחוכה הואיל ואין נכנסין טיט שעושים סביב התנור לעבותו כדי לאוירה טהורין: שוקעים בתוכה ותחתיהן בקליפת השום. אם

שיחזיק חומו: מוקף צמיד פתיל. ומונח באהל המת: בטמא. אם התנור טמא: טמאי׳. המחט והטבע׳ הנמצאים בטפילה של תנור: ובטהור טהורים. דכיון שהתנור מוקף צמיד פתיל וגלול גם הם גלולים עמו

זה בצק אמרו. בבצק הבינוני. נמצאו בטפילת התנור מוקף צמיד פתיל. אם בטמא טמאין ואם בטהור טהורים. נמצאו במגופת החבית. מצדיה טמאים. מכנגד פיה טהורים. נראין בתוכה אבל לא לאוירה. טהורין. שוקעים בתוכה. ותחתיהם בקליפת

היה בין המחט והטבעת ובין אויר החבית מחיצה דקה כקליפת השום. שנמצאו שהן בלועים בתוך המגופה. ואין נכנס לאויר החבית כלל טהור׳. דבטילי לגבי המגופה. אבל אם

דבטילי לגבי טפילה: נמצאו במגופת החבית. בטיט שרגילין לעשות בו כסוי על פי החבית: מצדיה. של חבית טמאים שאין לדי החבית צריכים לטיט: מכנגד פיה. אם המחט והטבעת נמשכים כנגד פי החבית:

נכנסים לתוך החבית טמאים שאין צמיד פתיל מציל באוהל המת אלא על כלי חרס ואוכלין ומשקין דברים שאין להם טהרה במקוה אבל על כלי מתכות כגון מחט וטבעת שיש לכן טהרה במקוה. אין צמיד פתיל

פון דיא נאדיל וייל זייא רירען אן דיא טייג. זענין זייא דאך העכער וויא דיא ערד (באיזה בצק אמרו) בייא וועלכע טייג האט מען גיזאגט אויב זייא רירען אן דיא נאדיל אדער דעם פינגעריל איז דער הויבן טמא (בבצק הבינוני) מיטעלע טייג. ניט שיטער וואס גייט אריין אין דיא שפאלטין אונ ניט הארט וואס קלעבט זיך ניט אן. אונ אז דיא מיטעלע טייג קלעבט זיך ניט אן דעם פינגעריל אדער אן דיא נאדיל. איז דער הויבן טהור (נמצאו בטפילת התנור) אויב אין דיא ליים וואס דער הויבן איז באקלעבט איז גיפונען גיווארין אנאדיל אדער אפינגעריל וואס זענין גיוועזן טהור (מוקף צמיד פתיל) אונ דער הויבן איז פאר מאכט מיט אצודעק אונ ער שטייט אין אשטוב וואס דארט איז דא אמת (אם בטמא) אויב דער הויבן איז טמא. דער דעק איז ניט גוט פאר מאכט (טמאין) איז דיא נאדיל מיט דעם פינגעריל וואס זענין אין דיא ליים אויך טמא (ואם בטהור) אונ אויב דער הויבן איז טהור. ווייל דיא דעק איז גוט צוא גימאכט (טהורין) איז דער פינגעריל מיט דיא נאדיל אויך טהור (נמצאו במגופת החבית) אויב אנאדיל אדער אפינגעריל איז גיפונען גיווארען אין דיא ליים וואס איז גימאכט אשפונד צוא אפאס. אונ דיא פאס שטייט אין אשטוב וואס דארט איז דא אמת (מצדיה) פון דיא זייטין. אויב דיא ליים איז בשמירט אויף דיא ווענט פון דיא פאס אויך. אונ דארט אין דיא ליים ליגט דיא נאדיל אדער דער פינגעריל (טמאין) זענין זייא טמא (מכנגד פיה) אבער אז דיא נאדיל אדער דער פינגעריל שטעקין אין דיא ליים וואס געגין דיא לאך פון פאס. אונ זייא שטעקן ניט דורך אין דיא פאס אריין. נאר זייא זענין בעהאלטין אין דיא ליים (טהורין) זענין זייא טהור (נראין בתוכה) אפילו די נאדיל אדער דער פינגעריל ווערין גיזעהן אין דיא פאס (אבל לא לאוירה) אבער זייא געהן ניט אריין אינוויינג (טהורין) זענין זייא טהור (שוקעים בתוכה) אז דיא נאדיל אדער דער פינגערל זיצען טיף אין דיא ליים (ותחתיהם) אונ אונטער זייא ביז אין

בקליפת השום טהורים: **ב** חבית שהיא מלאה משקין טהורין ומניקת בתוכה מוקפת צמיד פתיל ונתונה באהל המת. בית שמאי אומרים החבית והמשקין טהורין. ומניקת טמאה

פתיל מציל בהן. הלכך אם נכנסים בתוך אויר החבית. שאין בטלים לגבי מגופה אין נצולים בצמיד פתיל. כך נראית בעיני פירוש משנה זו. ורבותי לא פירשוה כך. ופירושם לא ידעתי לשעמידו מכוון ולכך לא כתבתיו:

ב ומניקת בתוכה. כמין קנה חלול עשוי ממתכת שנותנים ראשו אחד בנקב החבית. ומוצץ בפיו מראשו השני. ויוצאין כל המשקין שבחבית דרך אותה מניקה: החבית והמשקין טהורים ומניקת טמאה. שהחבית של חרס ומניקה שבתוכה של מתכת. הילכך החבית והמשקין שאין להם טהרה במקוה. ואי מטהרת להו והם של עם הארץ. לא אתי חבר לאשתמושי בהו שהרי הם בדלי' ממגעם ובלאו הכי נמי כל מאכלם טמא. לא גזרו בהו רבנן. ונצולים בצמיד פתיל. אבל מניקה של מתכת שיש לה טהרה במקוה. אם מטהרינה אתי חבר לאשתמושי בה. שישאלנה מעם הארץ. ויטבלנה ויעריב שמשו וישתמש בה כסבור אין בה אלא משום מגע טמא. והוא לא ידע שהיתה באהל המת וצריכה הזאת שלישי ושביעי. ואע"פ שהיתה בכלי חרס המוקף צמיד פתיל אין צמיד פתיל של כלי של עם הארץ מצילין מן הטומאה אצל חבר. שכל כליו של ע"ה הם בחזקת טומאה אצל חבר. וכלי טמא אינו מציל בצמיד פתיל שאין מציל בצמיד פתיל אלא כלי חרס הטהור בלבד. ואילו באו חכמים לגזור שלא יציל שום כלי חרס של עם הארץ בצמיד פתיל. לא היו עמי הארצות מקבלין מהן. לפי שהן סבורין שהן בקיאין ושומרין כליהן בטהרה. הלכך בכלי חרס ואוכלים ומשקין שאין להן טהרה במקוה. כשהיו בתוך צמיד פתיל של כלי ע"ה. אומרים להן טהורים הן וישתמשו בהן הן שמחזיקין כליהן בחזקת טהורים. ואין לחוש שמא ישאל החבר מהן. שהרי הן אצלו בחזקת טמאין ואין להן טהרה עולמית. אבל בכלי שטף דאיכא למיחש שמא ישאל החבר מהם ויטבילם וישתמש בהם בלא הזאה שלישי ושביעי

דיא פאס אריין איז דיא ליים אזוי דין (בקליפת השום) וויא אשאליכץ פון אקנאביל. פון דעסטוועגין (טהורים) זענין זייא טהור. ווייל זייא גיהן ניט אריין אינוויינינג: ב (חבית שהיא מלאה משקין טהורין) אערדענע פאס פון איין עם הארץ וואס זיא איז פול מיט משקה וואס זייא זענין טהור (ומניקת בתוכה) אונ אין דיא פאס ליגט איין העבער פון בלעך אדער פון איין אנדער זאך נאר ניט פון ערד) אויף צוא ציהען די משקה. (ונתונה באהל המת) אונ דיא פאס שטייט אין אשטוב וואס דארט איז דא אמת (מוקפת צמיד פתיל) אונ דיא פאס איז פאר מאכט מיט אגוטען צודעק. בית שמאי זאגין (החבית והמשקין טהורין) דיא פאס מיט דיא משקה זענין טהור. ווייל דאס וועט נאר ניצען דער עם הארץ. אונ דער עם הארץ זאגט אז זיינע כלים זענין טהור. דריבער קען ניט אריין קומען דיא טומאה אין דיא פאס. ווארום אלמדן בארגט ניט קיין ערדענע כלי ביי איין עם הארץ אונ ער עסט ניט אונ טרינקט ניט ביא אים (ומניקת טמאה) אונ דער העבער וואס ליגט אין דיא פאס איז טמא. ווייל מען האט מורא טאמער וועט אלמדן בארגין ביי דעם עם הארץ דעם העבער אונ ער וועט אים וועלין טובל זיין אונ ניצען אים. אונ ער וועט ניט וויסען אז דער העבער איז גיוען אין אשטוב וואס דארט איז גיוועזן אמת דארף מען שפריצען אויף דעם העבער פון דיא וואסער פון דיא פרה אדומה. אונ ווייל דיא כלים פון אעם הארץ זענין באמת טמא דריבער אפילו זייא זענין גוט פאר מאכט קענין

טמאה. ובית הלל אומרים אף מניקת טהורה. חזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש: ג השרץ שנמצא למטה מנחושתו של תנור טהור. שאני אומר חי נפל ועכשיו מת. מחט או טבעת שנמצאו למטה מנחושתו של תנור טהור. שאני אומר שם היו עד שלא בא התנור. נמצאו באפר מקלה טמא. שאין לו במה יתלה: ד ספוג שבלע משקין טמאין ונגוב מבחוץ. ונפל

ושביתי. עמו דין שוה לכל ואמרו דאין כלי שטף נלול בלמיד פתיל: ובית הלל אומרים אף מניקת טהורה. קודם ששמעו טעמן של בית שמאי. לא היו יודעים מפני מה אוכלים ומשקין שבתוך למיד פתיל טהורין. וכלי מתכת טמאים. ולאחר ששמעו טעמן כדפרש' חזרו להורות כדברי ב"ש: ג למטה מנחושתו של תנור. רלפה שמושיבין בה התנור. שהתנור עשוי כמין קדרה גדולה שאין לה שולים ומתקנים לו רלפה בקרקע. ומושיבין אותו שם. ואותה רלפה היא נחושתו של וסיינו למעלה בחלל התנור. ומשום דאשכחן תנור: חי נפל. ולא נטמא התנור דאי מת עפר דלקרי אפר והכא באפר של שריפה נפל היה התנור מטמא באויר כשנפל דרך מבתעי. משום הכי תנא אפר מקלה לשון פיו של תנור. והא דלא תלינן שמא שם קלוי בהם: ד ונפל לאויר התנור טמא.

היה קודם שהושיבו שם התנור לפי שלפעמים נמצא השרץ לא וניכר שמחדש מת והתנור יש ימים מרובים שהושיבוהו שם. והשתא אי אפשר לומר בשרץ קודם שם לתנור. דא"כ מחום האש היה נשרף ונעשה אפר אלא תלינן שמא חי נפל ודרך שרצים לעשות חפירו' בקרקע להטמן שם לפיכך נמצא למטה מנחושתו: שם היו עד שלא בא התנור. קודם שהושיבוהו שם ולא ראה אויר התנור: באפר מקלה. שנעשה מחמת שריפת האש.

דמשקין

זייא אויך ניט פאר שטעלין אז דיא טומאה זאל ניט אריין קימען אינווייניג. ווארום אבלי וואס איז טהור אונ זיא איז פאר מאכט קען זיא פאר שטעלין אז אטומאה זאל ניט אריין קומען אינווייניג. אבער ניט אבלי וואס איז אטמא. אונ בית הלל זאגין (אף מניקת טהורה) אפילו דער העבער איז אויך טהור (חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי) אונ בית הלל האבין חרטה גיהאט פון זייערע רייד אונ זאגין וויא בית שמאי:
ג (השרץ שנמצא למטה מנחושתו של תנור) אויב מען האט גיפונען אשרץ איינגיגראבען אונטער דיא ערד וואס דאס איז דער דעק ודיא פאדלאגע) פון הויבען (טהור) איז דער הויבען טהור (שאני אומר) ווארום איך זאג (חי נפל) דער שרץ איז לעבעדיג אריין גיפאלן אין הויבין (ועכשיו מת) אונ איצט אונטער דיא ערד איז ער גיפיגערט (מחט) אנאדיל (או טבעת) אדער ארינג (שנמצאו למטה מנחושתו של תנור) וואס איז גיפינען גיווארען איין גיגראבען אונטער דיא ערד וואס דאס איז דער דעק ודיא פאדלאגע) פון הויבען. אונ די נאדיל אדער דער רינג איז גיוועזן טמא. פון דעכטוועגין (טהור) איז דער הויבין טהור (שאני אומר) ווארום איך זאג (שם היו עד שלא בא התנור) דער רינג מיט דיא נאדיל איז גיוועזן אין דיא ערד איידער מען האט גישטעלט דעם הויבין. איז דער רינג מיט דיא נאדיל גאר ניט גיוועזן אין הויבען (נמצאו באפר מקלה) אוב דער רינג מיט דיא נאדיל זענין גיפונען גיווארען אונ דיא אש פון הויבען אינווייניג אין הויבען (טמא) איז דער הויבין טמא (שאין לו במה יתלה) ווארום עס איז ניטא אן וואס אנצואיינגען. עס איז נעווים גיוועזן דער רינג מיט דיא נאדיל אין הויבין איידער זייא זענין אריין גיפאלען אין די אש:
ד (ספוג שבלע משקין טמאין) אשוואם וואס האט איינגיזאפט משקה וואס איז גיוועזן

ונפל לאויר התנור. טמא. שסוף משקה לצאת. וכן חתיכה של לפת ושל גמי. רבי שמעון מטהר בשני אלו: **ה** חרסין שנשתמש בהן משקין טמאין. ונפלו לאויר התנור. הוסק התנור טמא. שסוף משקה לצאת. וכן בגפת חדשה אבל בישנה טהור. ואם ידוע שיצא מהן משקין. אפילו לאחר שלש שנים. נטמא: **ו** הגפת והזגין שנעשו בטהרה. והלכו עליהם טמאים. ואח"כ יצאו מהן משקין.

דמשקין טמאין מטמאין כלי ואע"פ שהמשקין בלועין לתוך הספוג כפלוטים. דמו לפי שספוג עשוי להכנים ולהוציא בו: וכן חתיכה של לפת ושל גמי. הוי כספוג. לפי שבגמי בודקין בו את היין והוי גם כוא עשוי להכנים ולהוציא כספוג. ואין הלכה כר"ש: **ה** חרסים שנשתמש בהן משקין טמאים. כגון עביט של מימי רגלים של זב ושל זבה שנשבר וחרסים בלעו מימי רגליהם. ומיירי כגון שהדיחום במים ג' פעמים שלא כשאר

בהן משקה טמא. דאי לא הדיחום נטמא התנור מחמת המשקים שדבוקין בדפנותיו כאילו הן בעין: שסוף משקה לצאת. כלומר דכך משקה לצאת ע"י לבון החרסים וכיון שהיו אלו החרסים בתנור בשעת הסיקו יצאו משקין מהן ונטמא התנור מאוירו: גפת. פסולת של זיתים לאחר שהוציאו שמנן: חדשה. תוך י"ב חדש: ישנה. לאחר י"ב חדש דבשתמא יצא כל המשקה שבהן: **ו** והלכו עליהן טמאים. בני אדם טמאים

טמא (וְנִגּוֹב מִבַּחוּץ) אונ פון אויסוויינינג איז גיוועזן דיא שוואם טרוקען (וְנָפַל לַאֲוִיר הַתַּנּוּר) אונ דיא שוואם איז אריין גיפאלען אין הויבין (טָמֵא) איז דער הויבען טמא (שֶׁסּוֹף מַשְׁקֶה לָצֵאת) ווייל דיא משקה וואס אין דיא שוואם וועט ארויס גיין פון איהר. איז גלייך וויא דיא משקה וואלט גיוועזן אין הויבען (וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל לֶפֶת וְשֶׁל גֶּמִי) אונ אזוי איז דער דין אויב משקה וואס איז טמא איז איינגיזאפט גיווארען אין אשטיקול לפת (ווייבע עסן) אדער אין אשטיקול גמי (קארע) אונ דיא לפת אדער דיא גמי איז אריין גיפאלין אין אהויבען. איז דער הויבין טמא. רַבִּי שִׁמְעוֹן (מְטַהֵר בִּשְׁנֵי אֵלּוּ) זאגט דער הויבין איז טהור בייא דיא ביידע זאכען. בייא דיא שוואם אונ בייא דיא לפת מיט גמי. ווייל דיא משקה איז איינגיזאפט: **ה** (חֲרָסִין שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן מַשְׁקִין טְמֵאִין) שארבונס פון אכלי וואס אין איר איז גענוצט גיווארען משקין וואס איז גיוועזן טמא (וְנָפְלוּ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר) אונ די שארבונס זענען אריין גיפאלען אין הויבען (וְהוּסַק הַתַּנּוּר) אונ דער הויבין איז גיהייצט גיווארין (טָמֵא) איז דער הויבין טמא (שֶׁסּוֹף מַשְׁקֶה לָצֵאת) ווייל דער סוף וועט זיין אז דיא משקה וועט ארויס גיין פון דיא שארבונס אין הויבין דורך דיא היץ פון הויבין (וְכֵן בְּגֶפֶת חֲדָשָׁה) אונ אזוי אויב עס ליגט אין הויבין נייע שאלעכץ פון איילבירטין וואס זענען טמא. איז דער הויבען טמא ווייל אין דיא שאלאכץ איז נאך דא איל (נייע הייסט ביז א יאהר) (אֲבָל בִּישָׁנָה) אבער אז דיא שאלאכץ איז אלטער וויא איאהר (טְהוֹרָה) איז דער הויבין טהור. ווייל דיא איל איז שוין אויס געטריקענט פון דיא שאלאכץ (וְאִם יָדוּעַ שֶׁיּוֹצֵא מֵהֶן מַשְׁקִין) אונ אויב מען ווייס אז אין דיא אלטע שאלאכץ איז נאך דא איל וואס וועט פון זייא ארויס גיין (אֲפִילוּ לְאַחַר שָׁלשׁ שָׁנִים) אפילו נאך דרייא יאהר. דיא שאלאכץ איז אלטער וויא דרייא יאהר. פון דעסטוועגין (נִטְמָא) איז דער הויבין טמא גיווארן: **ו** (הַגֶּפֶת וְהַזּוֹגִין) דיא שאלאכץ פון איילבירטין אונ דיא שאלאכץ פון ווייננטרויבען (שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה) וואס זענען געמאכט גיווארען ריין פון אטומאה (וְהָלְכוּ עֲלֵיהֶם טְמֵאִים) אונ מענטשען וואס זענען טמא זענען גיגאנגען אויף דיא שאלאכץ (וְאַחַר כָּךְ יָצְאוּ מֵהֶן מַשְׁקִין) אונ דער נאך איז

ממאים: טהורים. שלא נטמאו בדריסתן כיון שלא נקרא עלייהו שם טומאה בעולם: כוש. פלך שהאשה טווה בו ויש ברזל עקום בראשו ושמו ליטרא ופעמים נשקע הברזל בתוך העץ וכולו מכוסה בעץ: מלמד. מקל ארוך ובראשו כעין מסמר דק ומדריכים בו הפרה לתלמים לכך הוא קרוי מלמד שבקר וכמסמר שבראשו קרוי דרבן. כמו דברי חכמים כדרבונות (קהלת יב יא): ולבינה שבלעה את הטבעת. שנגל הטבעת בטיט הלבינה. ונשרפה עמה בכבשן: נכנסו לאהל המת. כשהן בלועים וטמונים בתוך הכוש או בתוך המלמד או בתוך הלבינה: נטמאו. שאין מציל באהל המת וכן מיד כלי

חרס. אלא כל שיש לו תוך והאי לא דמי אלא לעלה כשעורה הכרוך בסיב: הסיטן הזב. אע"פ שלא נגע בהן אלא שהכריען נטמאו שהזב מטמא בהיסט אפי' המוקף צמיד פתיל מיטמא בהיסט כ"ש הא: נגע בהן ככר של תרומה. כשהן בלועין: טהור. הככר. ואע"פ שהוא של תרומה ושני פוסל בו. ואפילו הברזל הבלוע הוא אב הטומאה לא אמרינן נעשה העץ המכסה אותו ראשון או שני ויהיה הככר שלישי ונפסל. אבל מטמאים את התנור ואף על פי שהן בלועין. לפי שהתנור מטמא מאוירו ואפילו לא נגע הטומאה בו וטומאה בלועה מטמאתו. כדפרישנא בפרקין דלעיל: ז סרידה. כמין עריבה קטנה שהנחתום

מטמא

טהורין. שמתחלתן נעשו בטהרה. כוש שבלע את חצינורא. מלמד שבלע את הדרבן. לבינה שבלעה את הטבעת. והן טהורים. נכנסו לאהל המת נטמאו. הסיטן הזב נטמאו. נפלו לאויר התנור טהור. טמאוהו. נגע בהן ככר של תרומה. טהור: ז סרידה שהיא נתונה ע"פ

התנור

ארויס גינאנגען משקה פון דיא שאלאכין (טהורים) איז דיא משקה טהור (שמתחלתן נעשו בטהרה) ווייל פון אנהייב זענען דיא שאלאכין גימאכט גיווארען ריין פון אטומאה קענען זייא איצט ניט טמא ווערין (כוש שבלע את הצינורא) אשפינדול צום שפינען איז גימאכט אהעלציל אונ אין העלציל זיצט אשפיזול. אויב דער שפיזול האט זיך אריין גירוקט אין העלציל. אונ מען זעהט אים ניט ארויס. הייסט דאס דער העלציל האט איינגישלונגען דעם שפיזול. אדער (מלמד שבלע את הדרבן) מלמד איז אלאנגער שטעקין הויבען זיצט אדרבן אדינער אייזין צום שטעכין דיא אקסין זייא זאלין גיין גלייך אין אקער. אונ אז דער אייזין איז אריין גירוקט גיווארען אין שטעקין אז מען זעהט אים ניט ארויס. הייסט דאס דער שטעקין האט איינגישלונגען דעם אייזין (לבנה שבלעה את הטבעת) אציגול האט איינגישלונגען ארינג. ווען מען האט גיקנעטין איז איינגיקנעטין גיווארין ארינג אונ מען האט אויס גיברענט דעם ציגעל מיט דעם רינג איינוייניג (הן טהורין) אונ זייא ודער שפיזול אונ דער אייזין אונ דער רינג) זענין גיוועזען טהור (נכנסו לאהל המת) אונ דער כוש מיט דעם מלמד מיט דעם ציגעל זענען אריין גיבראכט גיווארען אין אשטוב וואס דארט איז דא צמות (נטמאו) זענען זייא ודער שפיזל מיט דעם אייזין מיט דעם רינג) טמא גיווארען (הסיטן הזב) אויב אזב האט אשאקול גיטאהן דעם כוש אדער דעם מלמד אדער דעם ציגול (נטמאו) איז דער שפיזול אדער דער אייזין אדער דער רינג טמא גיווארען. אויב דער נאך ווי זיי זענען טמא גיווארין (נפלו לאויר התנור) זענן זיי אריין גיפאלין אין אהויבין (טהור) דאס ער איז גיוועזען טהור (טמאוהו) האבין זיי כטמא גיוועזען (נגע בהן ככר של תרומה) אויב אב זיט פון תרומה האט אנגערירט דעם כוש אדער דעם מלמד אדער דעם ציגול (טהור) איז דער ברויט טהור: ז (סרידה) אברעט פון ערד

התנור מוקף צמיד פתיל. נסדק מן התנור לסרידה. שעורו מלא פי מרדע שלא נכנס. רבי יהודה אומר נכנס. נסדקה סרידה שעורו כמלא פי מרדע נכנס. רבי יהודה אומר שלא נכנס. היה עגול אין רואין אותו ארוך. אלא שעורו במלא פי מרדע נכנס:

ח תנור שניקב מעינו. שעורו מלא כוש. נכנס ויוצא דולק. רבי יהודה אומר שלא דולק. ניקב מצדו. שעורו כמלא

מחתם בה והיא פשוטה ואינה מקבלת טומאה: שהיא נתונה על פי התנור. וממורחת בטיט כדי להקיף בצמיד פתיל ולא יטמא התנור באהל המת: נסדק מן התנור לסרידה. היינו שנסדק המרוח: כלא פי מרדע שלא נכנס. המרדע הוא מלמד הבקר ויש בהקיפו טפח ועביו שליש טפח שכל מה בעביו טפח יש בהקיפו שלשה טפחים. ושעור הסדק כשנסדק המירוח. לרבנן מלא פי המרדע בשוה. ואע"פ שאין הנקב גדול שיכנס פי מרדע במלואו. הואיל ושוה הסדק מלא פי המרדע אין כאן צמיד פתיל. ולר' יהודה לעולם הוי צמיד פתיל עד שיהיה הסדק גדול שיכנס בו פי המרדע: נסדקה סרידה עצמה. לרבנן קיל מכשנסדקה המירוח. ולרבי יהודה קיל כשנסדק המירוח מכשנסדקה סרידה עצמה. ואין הלכה כר' יהודה: **ח** שנקב מעינו. עין של תנור הוא הנקב שעושים בו כדי שיצא ממנו העשן ומלאו טיט בטיט וסתמוהו וניקב אחר כך במקום המרוח: נכנס ויוצא דולק. שהנקב רחב והכוס נכנס ויוצא בריוח : ניקב מצדו. של עין :

(שֶׁהִיא נְתִינָה עַל פִּי הַתַּנּוּר) וָואס זִי לִיגְט אוֹיף דִי מוֹיל פוּן הוֹיבִּין (מוּקָף) זִי אִיז אַרוּמְגֶערִינְגֶעלְט וּבֶעקְלֶעבְּט מִיט לֵיים צוּם הוֹבִּין (צָמִיד פָּתִיל) זִי זָאל זַיין אַצוּדֶעק צוּם הוֹיבִּין נוּט בֶּהֶעפְט צוּם הוֹיבִּין. אוּנ אִין שְׁטוּבּ וָואוּ דֶער הוֹיבִּין שְׁטֵייט אִיז דָא אַמֵּת (נִסְדַּק מִן הַתַּנּוּר לַסְּרִידָה) אוּנ דִי לֵיים וָואס צְוִוישִׁין דִי בְּרֶעט אוּנ דֶעם הוֹיבִּין אִיז אָפּ גִישְׁפָּאלְטִין וִנִיקְלֶעבְּט גִיוָוארִין (שִׁעוּרוֹ כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ) אוֹיבּ דִי לָאךְ אִיז גְרוֹיס וִויא דִי גְרֶעבּ פוּן אַקְעֶר (שֶׁלֹּא נִכְנָס) אֲפִילוּ דֶער אַקְעֶר קֶען נִיט אַרַיין אִין דִיא לָאךְ. וַוייל דִי לָאךְ מִיט דִיא גְרֶעבּ פוּן אַקְעֶר זֶענֶען בֵּיידֶע גְלַייךְ. אִיז דֶער הוֹיבִּין טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (נִכְנָס) אוֹיבּ דִי לָאךְ אִיז גְרוֹיס אַז דֶער אַקְעֶר קֶען אִין אִיר אַרַיין גֵיין. אִיז דֶער אוֹיבִּין טָמֵא. אוּנ אוֹיבּ דֶער אַקְעֶר קֶען נִיט אַרַיין גֵיין אִיז דֶער הוֹיבֶּען טָהוֹר (נִסְדְּקָה סְרִידָה) אוֹיבּ דִיא בְּרֶעט אִיז צוּא שְׁפָּאלְטֶען גִיוָוארֶען (שִׁעוּרוֹ כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנָס) אוֹבּ דִיא לָאךְ אִיז גְרוֹס וִויא דִיא גְרֶעבּ פוּן אֶקְעֶר. אוּנ אַבִּיסוּל מֶער. אַז דֶער אַקְעֶר קֶען אַרַיין גֵיין אִין דִיא לָאךְ. אִיז דֶער הוֹבֶּען טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (שֶׁלֹּא נִכְנָס) אֲפִילוּ דֶער אַקְעֶר קֶען נִיט אַרַיין גֵיין אִין דִיא לָאךְ אִיז אוֹיךְ דֶער הוֹבֶּען טָמֵא (הָיָה עָגוֹל) אוֹבּ דִיא לָאךְ אִיז גִיוֶוען קַיילֶעכְדִיג (אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ אָרוּךְ) זָאגְן מִיר נִיט מֶען זָאל אִיר זֶעהְן גְלַייךְ וִויא זִיא וָואלְט גִיוֶוען לַאנְג (אֶלָּא שִׁעוּרוֹ כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנָס) נָאר דֶר שִׁיעוּר אִיז דִי לָאךְ זָאל זַיין גְרוֹס דֶר אַקְעֶר זָאל אִין אִיר אַרַיין גֵיין: ח (תַּנּוּר שֶׁנִּיקַּב מֵעֵינוֹ) אוֹבּ דִי לָאךְ פוּן הוֹבֶן וָוס דֶר רוֹךְ גֵייט אַרוֹס אִיז בֶּעקְלֶעבְּט גִיוָוארֶען מִיט לֵייט אוּנ אִין דִיא לֵיים אִיז גִיוָוארֶען אַלָאךְ (שִׁעוּרוֹ מְלֹא הַכּוּשׁ) אוֹבּ דִיא לָאךְ אִיז גְרוֹס וִויא דִיא גְרֶעבּ פוּן אַשְׁפִּינְדִיל אוּנ אַבִּיסוּל גְרֶעבֶּער (נִכְנָס וְיוֹצֵא דוֹלֵק) אַז דֶער שְׁפִּינְדִיל קֶען אַרַיין גֵיין אִין לָאךְ אוּנ אַרוֹיס גֵיין פוּן לָאךְ. לוֹיז נִיט אַיינְג. אוֹבּ אַשְׁכוּאָה אִיז דָא אִין שְׁטוּבּ וֶוערְט דֶער הוֹבֶען טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (שֶׁלֹּא דוֹלֵק) אֲפִילוּ דִיא שְׁפִּינְדִיל גֵייט אַרַיין אוּנ אַרוֹיס אַיינְג וֶוערְט אוֹיךְ דֶער הוֹבֶען טָמֵא (נִיקַּב מִצִּדּוֹ) אוֹבּ עֶס אִיז גִיוָוארֶען אַלָאךְ אִין הוֹיבֶּען בַּיי דִיא זַייט פוּן דִיא לָאךְ וָואס אִיז בַּאקְלֶעבְּט

וכן היה אומר במגופת החבית. וכן היה ר"ש אומר בכל הני. דדייק מן האמצע נכנס. ומן הצד אינו נכנס ואין הלכה כר"ש: מלא מיצה שניה של שיפון. מלא קשר שני של קנה. של שיפון. שהשני דק מן הראשון ועבה יותר מן הג'. שהקנה עב מלמטה ומתדקדק ועולה שיפון וי"א בלע"ז: לשאר משקין. כגון שמן דבש וחלב: ואפילו כל שהן טמאים. אפילו נקב כל שהן. אין מלילין בגמיד פתיל

כמלא כוש. נכנס ויוצא שלא דולק. רבי יהודה אומר דולק. רש"א מן האמצע נכנס. מן הצד אינו נכנס. וכן היה אומר במגופת החבית שניקבה. שעורה מלא מיצה שניה של שיפון. מן האמצע נכנס. מן הצד אינו נכנס. וכן היה אומר בחצבים גדולים שנקבו. שיעורם מלא מיצה שניה של קנה. מן האמצע נכנס. מן הצד אינו נכנס. בד"א בזמן שנעשו ליין אבל אם נעשו לשאר משקין. אפילו כל שהוא טמאים. במה דברים אמורים בזמן שלא

ניוואָרען (שִׁעוּרוֹ מְלֹא כּוּשׁ) אוב דיא לאָך איז גרוס וויא דיא גרעב פון אשפינדיל (נִכְנָס וְיוֹצֵא שֶׁלֹּא דוֹלֵק) אֲפִילוּ דיא שפינדיל גייט ניט אריין אונ ארוס געשווינד. ווערט איך דר הויבען טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה זאָגט (דוֹלֵק) אוב דיא שפינדיל גייט אריין אונ ארוס געשווינד ווערט דער הויבען טָמֵא. אונ אוב ער גייט אריין איינג ווערט ער ניט טָמֵא. רַבִּי שִׁמְעוֹן זאָגט (מִן הָאֶמְצַע נִכְנָס) אויב דיא בעקלעבטע ליים פון דיא ע־שטע לאָך איז גילעבערט ניוואָרען אין מיטען. ווערט דער הובען אנדערש ניט טָמֵא סיידין עס זאל קענען אריין גיין אשפינדול אין דיא לאָך (וּמִן הַצַּד אֵינוֹ נִכְנָס) אונ אוב דיא לאָך איז בייא דער זייט פון יענע לאָך אפילו ביין שפינדול קען ניט אריין גיין אין דיא לאָך איז אוך דער הובען טָמֵא (וְכֵן הָיָה אוֹמֵר) אונ אזו האט רַבִּי שִׁמְעוֹן גיזאגט (בִּמְגוּפַת הֶחָבִית שֶׁנִּיקְּבָה) בייא אשפונד פון אפאס וואס איז גילעבערט גיוואָרען (שִׁעוּרָהּ מְלֹא מִיצָה שְׁנִיָּה שֶׁל שִׁיפוֹן) אוב דיא לעכיל איז גרוס וויא דאס אנדערע קניפול פון אזאנג גייט אריין דיא טומאה אין דיא פאס (מִן הָאֶמְצַע נִכְנָס) אוב דיא לעכיל איז אין מיטען שפונד דארף די לעכיל זיין גרוס אז דאס אנדערי קניפול פון זאנג קען אריין גיין אין דיא לעכיל (מִן הַצַּד אֵינוֹ נִכְנָס) אוב דיא לעכיל איז בייא דיא זייט פון שפונד דארף ניט דיא לעכיל זיין גרוס דאס אנדערי קניפול פון זאנג זאל קענין אין איר אריין גיין (וְכֵן הָיָה אוֹמֵר) אונ אזו האט רַבִּי שִׁמְעוֹן גיזאגט (בַּחֲצָבִים גְּדוֹלִים שֶׁנִּקְּבוּ) אויב דיא שפונדין פון דיא גרוסע קריג זענען גילעבערט גיווארען (שִׁעוּרָן מְלֹא מִיצָה שְׁנִיָּה שֶׁל קָנֶה) אוב דיא לעכיל איז גרוס וויא דאס אנדערי קניפול פון דיא ראר שטעקלאך גייט אריין דיא טומאה אין קרוג (מִן הָאֶמְצַע נִכְנָס) אוב דיא לעכיל איז אין מיטען שפונד דארף דיא לעכיל זיין גרוס אז דאס אנדערי קניפול פון שטעקיל זאל קענין אריין גיין אין דיא לעכיל (מִן הַצַּד אֵינוֹ נִכְנָס) אוב דיא לעכיל איז בייא דיא זייט פון שפונד דארף ניט דיא לעכיל זיין גרוס דאס אנדערע קניפול פון שטעקיל זאל קענען אין איר אריין גיין (בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים) ווען זענין דיא רייד גיזאגט גיוואָרען (בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ לַיַּיִן) אז דיא פעסער זענען גימאכט גיוואָרין צו האלטן אין זיא וויין (אֲבָל אִם נַעֲשׂוּ לִשְׁאָר מַשְׁקִין) אבער אז דיא פעסער זענין גימאכט גיוואָרען מען זאל אין זייא האלטען אנדערע משקה (אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא) אפילו דיא לעכיל איז קליין נאור מען קען נאר אריין גיסען משקה אין פאס דורך דיא לעכיל (טְמֵאִים) זענען זייא אוך טָמֵא. ווייל דיא טומאה גייט אריין אין דיא פעסער (בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים) ווען זענין

וטמאים: שלא בידי אדם. שלא טוקב במתכוין. אלא מאליהן: נקבו העשוי לאוכלים שיעורן בזתים. השתא מיירי בשנפחת הכלי עצמו וניקב. וכל הנך שיעורים דלעיל כשנפחתה

מאלין: שעורן במשקין. בכונס משקה: העשוי לכך ולכך. למשקין ולאוכלין: מטילין אותו לחומרו. ואם ניקב בכונס משקה אינו מציל בצמיד פתיל. עד שמירח:

שלא נעשו בידי אדם. אבל אם נעשו בידי אדם אפילו כל שהוא טמאים. ניקבו. העשוי לאוכלים שיעורן בזיתים. העשוי למשקים שיעורן במשקים. העשוי לכך ולכך. מטילים אותו לחומרו. בצמיד פתיל ובכונס משקה:

פרק י **אלו** כלים מצילין בצמיד פתיל. כלי גללים. כלי אבנים. כלי אדמה. כלי חרס. וכלי נתר. עצמות

סתימה שבפחתו: שיעורן בזיתים. אם נפחת במוליאזית בעי מירוח ובפחות מכאן לא בעי מירוח. ובגמרא במס׳ שבת מוכיח דכלי גדול שניקב במוליא רמון. וכלי קטן שנפחתה ברובו אין מירוח וסתימה מועלין בו. ושוב אינו מציל בצמיד פתיל. כיון דבטל מתורת כלי. ואם מרחו כלי חרס במטמא מאוירו. מכל מקום אלו נעשה כאוכלים שנבלן בטיט שאין הטיט כלים כמי מרבינן שמצילים מדכתיב וכל:

פרק י **אלו** כלים. כלי גללים. של לפיעי בקר: כלי אבנים וכלי אדמה. דכל הני אין להם טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. ולכך מצילין בצמיד פתיל. ואע״ג דכל כלי פתוח בכלי חרס משתעי קרא. בכלי שטומאה קודמת לפתחו. דהייט

ועצמות

דיא רייד גיזאגט גיווארען אז מען קען אריין גיסען משקה דורך דיא לעכיל ווערט דיא פאס טמא (בזמן שלא נעשו בידי אדם) אז דיא לעכער זענען ניט גימאכט גיווארען דורך אמענטש. נאר זייא זענין גיווארען פון זיך אליין (אבל אם נעשו בידי אדם) אבער אז אמענטש האט גימאכט דיא לעכער (אפילו כל שהוא) אפילו נאר עפעס אלעכיל (טמאים) ווערין שוין דיא פעסער טמא (ניקבו העשוי לאוכלים) אבלי וואס מען האלט אין איר עסין איז גילעכערט גיווארען וניט דיא. שפונד נאר דיא כלין (שעורן בזיתים) אויב אאיילבירט קען ארויס פאלען דורך דיא לאך. ווערט דיא כלי טהור (העשוי למשקין) אבלי וואס מען האלט אין איר משקה איז גילעכערט גיווארען וניט שפינד נאר דיא כלין (שעורן במשקין) אוב מען קען אריין גיסען משקה אין דיא כלי דורך דיא לאך. ווערט דיא כלי טהור (העשוי לכך ולכך) אויב מען האלט אין דיא כלי משקה אונ עסין (מטילים אותו לחומרו) גייט מען נאך דיא שווערע זאך (בצמיד פתיל) אוב דיא כלי איז פאר מאכט מיט ארעק (ובכונס משקה) אונ אין דער כלי איז דא אלאך וואס משקה קען אריין גיין. איז דיא כלי טמא:

פרק י א (אלו כלים מצילים בצמיד פתיל) דיא כלים אוב זייא האבען אצודעק נוט פאר מאכט קען ניט אריין קומען אין זייא קיין טומאה (כלי גללים) כלים וואס זענען גימאכט פון מיסט פון בהמות (כלי אבנים) כלים וואס זענען גימאכט פון שטיינער (כלי אדמה) כלים וואס זענען גימאכט פון ליים אונ זענען ניט גיברענט גיווארען אין אהויבין (כלי חרס) כלים ערדענע וואס זענען גיברענט גיווארען (וכלי נתר) אונ כלים וואס זענען גימאכט פון אזו אערד וואס הייסט נתר (עצמות הדג) כלים וואס זענען גימאכט פון ביינער

ועצמות הדג. אם עשה כלי מעצמות בריות מטמא. קסבר כפוי אינו מציל. ואפי' מרחו שבים מצילים לפי שאין מקבלים טומאה. למטה בקרקע. שנאמר צמיד פתיל עליו. כדתנן לקמן בפרק י"ז כל שבים טהור. וכל ולא צמיד פתיל על גבו ואין הלכה כר"א: כלים מעצמות העוף טהורים. דכתיב (במדבר על הכל מצילים. כל הני כלים דתנן במתני' לא) וכל מעשה עזים. פרט לעופות: כלי עץ הטהורים. כגון כלים גדולים הבאים במדה שמחזיקים ארבעים סאה בלח שהן כוריים ביבש. דלא מקבלי טומאה. דבעינן דומיא דשק שמטלטל מלא וריקן. וכיון שהן גדולים כל כך. אין מטלטלים מלאים. ומצילים בצמיד פתיל: מפיהן. שהצמיד פתיל בפיה: מצדיהן. אם ניקבו בצדיהן והקיפן צמיד פתיל: ר"א מטמא. קסבר כפוי אינו מציל. ואפי' מרחו למטה בקרקע. שנאמר צמיד פתיל עליו. ולא צמיד פתיל על גבו ואין הלכה כר"א: על הכל מצילים. כל הני כלים דתנן במתני' מצילין על כל מה שבתוכן. בין היו בתוכן כלי שטף בין כלי חרס בין בגדים. בין אוכלים ומשקים: חוץ מכלי חרס. שאין מצילים אלא על אוכלים ומשקים וכלי חרס שבתוכן לדברים שאין להם טהרה במקוה. ולא על כלי מתכות ובגדים שיש להם טהרה במקוה. וטעמא פרישנא בפרקין דלעיל ומשנה זו לאחר חזרה. שחזרו ב"ה להורות כדברי

עצמות הדג ועורו. עצמות חיה שבים ועורה. וכלי עץ הטהורים מצילים. בין מפיהם. בין מצידיהן. בין יושבין על שוליהן. בין מוטין על צדיהן. היו כפויים על פיהן. מצילים כל שתחתיהן עד התהום. ר"א מטמא. על הכל מצילין. חוץ מכלי חרס שאינו מציל. אלא על האוכלים ועל המשקין

פון אפיש (ועורו) אונ כלים וואס זענען געמאכט פון דיא הויט פון אפיש (עצמות חיה שבים) כלים וואס זענען געמאכט פון דיא ביינער פון ים חיות (ועורה) אונ דיא כלים וואס זענען געמאכט פון דיא פעל פון ים חיות (וכלי עץ הטהורים) אונ כלים וואס זענען געמאכט פון האלץ אונ זייא זענען גרויס אז עס קען אריין גינאסען ווערין אין זייא פערציג סאה משקה אונ דיא כלים ווערין ניט טמא. דיא אלע כלים אויב זייא האבען אצודעק גוט פאר מאכט (מצילין) פאר שטעלט דער צודעק אז דיא טומאה זאל ניט אריין קומען אינווייניג (בין מפיהם) סייא דער צודעק איז אויף דיא מויל פון דיא כלי פון אויבען (בין מצדיהן) סייא דיא כלי איז גילעכערט געווארען אין דער זייט אונ מען האט גימאכט אצודעק אויף דיא זייט פון דיא כלי (בין יושבים על שוליהם) סייא דיא כלי זיצט אויף איר דעק (בין מוטין על צדיהם) סייא דיא כלי איז אויס גבויגען אויף דיא זייט (היו כפוים על פיהן) אויב דיא כלי האט ניט קיין צודעק נאר ער האט איר גישטעלט מיט דעם מויל אראפ אויף דיא ערד אונ ער האט אונטען ביי דיא ערד בעקלעבט מיט ליים ארום דיא כלי (מצילין כל שתחתיהן עד התהום) פאר שטעלט דאס אפ אלץ ווס אונטער דיא כלי דיא טומאה זאל ניט צוא קומען. אפילו ביז צום אבגרונד ליגט אזאך ווערט זיא אויך ניט טמא. רבי אליעזר (מטמא) זאגט אויב ער האט גישטעלט דיא כלי מיט דעם מויל אראפ אויף דיא ערד. אפילו ער האט אונטען בעקלעבט מיט ליים העלפט ניט צוא פאר שטעלין פאר דיא טומאה. נאר אלץ וואס א נטער דיא כלי איז טמא (על הכל מצילין) אלע כלים וואס זענען אום גורעכענט אין דיא משנה אז זייא פאר שטעלין דיא טומאה זאל ניט אריין קומען אינווייניג. וואס אין דיא כלים ליגט ווערט אלץ ניט טמא אפילו אזעלכע זאכען וואס מען קען זייא טובל זיין (חוץ מכלי חרס) נאר אכלי פון ליים וואס איז גיברענט געווארען אין אהויבען אויב זיא האט אצודעק (שאינו מציל) פאר שטעלט דאס ניט מער (אלא על האוכלים) נאר אויף עסין (ועל המשקים) אונ אף גיטרענקע

כ"ס: ב במה מקיפין. במה סותמים פי הכלי או מדבקים הכסוי על פי הכלי ויחשב צמיד פתיל: גפסים. מין סיד הוא ויותר לבן מסיד ונשרף בכבשן כמו הסיד: חרסית. כתישת חרסים ולבנין אותה במים: בעץ. כוס בדיל. את הבדיל מתרגמינן ית אבצא. ותרגום ירושלמי בעלא: שהוא פתיל ואינו צמיד. כלומר כיסוי הוא. הכל אינו מחובר ומדובק יפה ע"פ הכלי: לא בדבילה שמינה ולא בבצק שנלוש במי פירות. ואע"ג דמלילים סברי לא הוכשרו לקבל טומאה' אעפ"כ לכתחילה אין מקיפין בהן גזירה שמא יוכשרו שיפלו עליהן משקין המכשירים ואין דבר טמא מציל: ואם הקיף. ולא בא עליהן מים או א' מן המשקין המכשירין כלים: ג המחולחלת. מתנענעת ומתנדנדת. לבין ותתחלחל המלכה: ר' יהודה אומר מצלת. דחשיב לה צמיד פתיל הואיל ואינה יוצאת:

יהודה

המשקין. ועל כלי חרס: ב במה מקיפים בסיד ובגפסים. בזפת ובשעוה בטיט ובצואה בחומר ובחרסית. ובכל דבר המתמרח. אין מקיפים לא בבעץ. ולא בעופרת. מפני שהוא פתיל ואין צמיד. אין מקיפין לא בדבילה שמינה. ולא בבצק שנילוש במי פירות שלא יביאנו לידי פסול. ואם הקיף הציל: ג מגופת החבית המחולחלת ואינה נשמטת. רבי

(וְעַל כְּלֵי חֶרֶס) אונ אויף אנדערע ערדענע כלים וואס ליגען אין דיא ערדענע כלי דיא גרויסע. וואס דיא זאכען קען מען ניט טובל זיין זייא זענען טהור. אבער אנדערע זאכען וואס מען קען זייא טובל זיין אונ זייא ליגען אינוויינינג ווערין זייא טמא אפילו דיא כלי איז צוא גידעקט: ב (בַּמֶּה מַקִּיפִים) מיט וואס זאל מען פאר מאכען דיא כלים. אדער א כלי וואס האט א צודעק מיט וואס זאל מען דעם צודעק בעקלעבין צוא דיא כלי (בְּסִיד) מיט וואפנע (וּבְגַפְּסִים) מיט וואפנע ווען איז דא צוויא ערליי וואפנע איינע הייסט סיד אונ איינע הייסט גפסים (בְּזֶפֶת) מיט פעך (וּבְשַׁעֲוָה) מיט וואקס (בְּטִיט) מיט ליים (וּבְצוֹאָה) מיט צואה פון א מענטש אדער פון א בהמה (בְּחוֹמֶר) מיט א מגיקנעטענע ליים (וּבְחַרְסִית) מיט צוא שטויסענע שארבינס אונ גיקנעטין מיט וואסער (וּבְכָל דָּבָר הַמִּתְמָרֵחַ) אונ מיט יעדער זאך וואס עס ווערט געשמירט אונ באקלעבט (אֵין מַקִּיפִין לֹא בְּבַעַץ) מען טאר ניט בעקלעבין מיט צינק (וְלֹא בְּעוֹפֶרֶת) אונ ניט מיט בליי (מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּתִיל) א צודעק קען מען מאכען פון דעם (וְאֵינוֹ צָמִיד) אבער דאס ווערט ניט בהעפט צוא דיא כלי (אֵין מַקִּיפִין לֹא בִּדְבֵלָה שְׁמֵנָה) מען טאר ניט בעקלעבין מיט אפעטין פייג (וְלֹא בְּבָצֵק שֶׁנִּילוֹשׁ בְּמֵי פֵּירוֹת) אונ ניט מיט טייג וואס איז גיקנעטין גיווארען מיט זאפט פון פירות אדער מיט אייערן אן וואסער (שֶׁלֹּא יְבִיאֶנּוּ לִידֵי פְּסוּל) דיא טייג אדער דער פייג זאל ניט פסול וטמא ווערין. וייל דער דין איז טייג וואס איז ניט גיקנעטין גיווארען מיט וואסער אונ אפרי וואס איז אויף אים ניט ארויף גיקומען קיין וואסער קען ניט טמא ווערין. קען דאס פאר שטעלן דיא טומאה זאל ניט ארייו גיין אין דיא כלי. נאר טאמער ווען ארויף קומען א ביסעל וואסער אויף דיא טייג. אדער אויף דעם פייג. קען דאך שון דיא טייג אדער דער פייג טמא ווערין. קען זייא שון ניט פאר שטעלין פאר דיא טומאה (וְאִם הִקִּיף) אונ אויב ער האט בעקלעבט מיט א פייג אדער מיט טייג וואס איז גיקנעטין גיווארען אין וואסער. אונ עס איז אויף זייא ניט ארויף גיקומען קיין וואסער (הִצִּיל) פאר שטעלין זייא דיא טומאה זאל ניט ארייו קומען אין דיא כלי: ג (מְגוּפַת הֶחָבִית) א שפונד פון א פאס (הַמְּחוּלְחֶלֶת) וואס זיא שאקילט זיך (וְאֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת) אונ זיא נעמט זיך ניט ארויס. רבי יהודה זאגט (מַצֶּלֶת) זיא פאר שטעלט

יהודה אומר מצלת. וחכ״א אינה מצלת. היה בית אצבע שלה שקע בתוכה. השרץ בתוכה החבית טמאה. השרץ בחבית. אוכלין שבתוכה טמאים: **ד** הכדור והפקעת של גמי שנתנן ע״פ החבית. אם מירח מן הצדדין לא הציל. עד שימרח מלמעלן ומלמטן. וכן במטלית של בגד. היתה של נייר. או של עור. וקשרה במשיחה. אם מירח מן הצדדין הציל: **ה** חבית שנתקלפה והזפת
שלה

וחכ״א אינה מצלת. דכיון דמתחלחלה להו לאויר פסיל הוא והלכה כחכמים: היה בית אצבע. של מגופה משוקע ונכנס לתוך החבית חשיב השרץ שבתוכה כאילו הוא בתוך החבית ובית אצבע הוא המקום מן המגופה שאדם מכניס אצבעו לתוכו: אוכלים שבתוכה. שבתוך בית אצבע השוקע ונכנס לתוך החבית: טמאים. דמגופת החבית כחבית דמיא: **ד** הכדור. פלוט״א בלע״ז: הפקעת של גמי. לא ארוך שכורכים אותו זה עם זה. ועושים אותו עגול כמין פקעיות של שתי. גלומר״ש בלע״ז: עד שימרח. מלמטה של כדור או של פקעת. ולמעלה כדי שיכסה כלו מפני שהוא חלול: וכן מטלית של בגד. דכל הכי חלולי׳ נינהו. וכלהו אין מצילין אלא כשאין בהם שיעור לקבל טומאה: וקשורה במשיחה. בחוט דק כלקן שעושים כשמכסים פי הכוד בבגד או בנייר שקושרים אותו. ומוסף על הקשירה בעי נמי מריחה מן הצדדין: **ה** חבית שנתקלפה. חבית

דיא טומאה זאל ניט אריין גיין אין דיא פאס (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגן (אינה מצלת) זיא פאר שטעלט ניט פאר דיא טומאה. נאר די פאס ווערט טמא (היה בית אצבע שלה שוקע בתוכה) אוב אין דיא שפונד איז דא אלעביל אריין צוא שטעקן דעם פינגער אנצוזעסען איר אונ דיא לעביל גייט דורך ביז אין דיא פאס אריין (השרץ בתוכה) אונ אשרץ ליגט אין דיא לעביל (החבית טמאה) איז דיא פאס טמא (השרץ בחבית) אוב אשרץ ליגט אין דיא פאס (אוכלים שבתוכה) דיא עסען וואס ליגט אין דיא לעכעל פון שפונד (טמאים) זענען טמא: **ד** (הכדור) אפיילקע (והפקעת של גמי) אינ גראז וואס איז פר וויקעלט גיווארעי וויא אקנול (שנתנן על פי החבית) וואס מען האט זייא אריין גשטעקט אין דיא מול פון פאס צוא פאר מאכען דיא פאס מיט דעם קנול (אם מירח מן הצדדין) אוב ער האט בעקלעבט דיא זייטען פון דיא פיולקע אדער פון דעם קנול צוא דיא פאס (לא הציל) פאר שטעלט דאס ניט פאר דיא טומאה (עד שימרח מלמעלן ומלמטן) סי דין ער זאל בעקלעבין דיא גאנצע פיולקע אדער דיא גאנצע קנול פון אובען אינ פון אונטען (וכן במטלית של בגד) אונ אזו אוב ער האט פאר שטאפט די לאך פון פאס מיט אשטיקול פון אקלייד מוז ער אויך בעקלעבין דיא שטיקיל קלייד פון אובען אונ פון אונטען אונ בייא דיא זייטען (היתה של נייר) אוב ער האט ארוף גלייגט אשטיקול פאפיר אוף דיא לאך פון פאס (או של עור) אדער אשטיקול פעל (וקשרה במשיחה) אינ ער האט ארום גבונדען מיט אשנירול דיא פאפיר אדער דיא פעל צוא דיא פאס (אם מירח מן הצדדין הציל) אוב ער האט בעקלעבט באיי דיא זייטען פון דיא פאפיר אדער פון דיא פעל. פאר שטעלט דער פאפיר אדער דיא פעל דיא טומאה זאל ניט אריין גיין אין דיא פאס: **ה** (חביה שנתקלפה) אפאס וואס איז גיוועזן אינווייניג בעקלעבט מיט פעך. אינ פון אוסינווייניג איז אפ גישיילט גיווארין דיא שארבין פון פאס. (והזפת שלה עומדת) אונ עס איז נאר געבליבען דיא פעך אליין וואס פאר שטעלט דוא לעכער פין דיא פאס

זפותה מבפנים וטופל חרס ממנה מבחוץ. עליו כתיב. ולא צמיד פתיל מתוכו. ואין
והזפת עומד כנגדו מבפנים: קבותים. הלכה כרבי יהודה: ן וסתמוה שמרים
קנקנים של חרס שמניחין בהן מוריים נקראים הצילוה. שסתמה כחכמים דיש צמיד פתיל
קבותים: שגפתן. שכסה אותן במין טיט מבפנים: עד שימרח. סביב לזמורה

שקורין גפסים דהכן לעיל שמקיפין בו: עם השפה. למטה משפת הכלי שכמלא הצמיד פתיל מבפנים והשפה מגולה מבחוץ: רבי יהודה אומר אין מצילין. דקסבר צמיד פתיל

שלה עומדת. וכן קבותים של מוריים. שגפתן עם השפה. ר' יהודה אומר אינם מצילין. וחכ"א מצילין: ן חבית שניקבה. וסתמוה שמרים. הצילוה. פקקה בזמורה. עד שימרח מן הצדדים. היו ב'. עד שימרח מן הצדדין. ובין זמורה לחברתה. נסר שהוא נתון על פי התנור. אם מירח מן הצדדין הציל. היו שנים. עד שימרח מן הצדדין. ובין נסר לחברו. עשאן בסינין. או בשיגמין. אינו צריך למרח

מן הצדדים. אבל על הזמורה עצמה לא בעי מירוח: נסר. פשוטי כלי עץ הוא: בבינים. שנתן בין נסר לנסר קליפות דקות של קנה: או בשיגמין. קליפי עץ של שיגמין. ולאחר

(וכן קבוסים של מוריים) אונ אזו ערדענע קריג וואס מען האלט אין זייא פעטס פון קליינע פישלאך (שגפתן) וואס ער האט זייא פאר מאכט מיט וואפנע וואס הייסט גפסים (עם השפה) אונ דיא וואפנע איז פון אובין גלייך מיט דעם ברעג פון דיא כלי. ווייל דיא וואפנע איז פון אינווייניג אין דיא כלי. רבי יהודה זאגט (אינם מצילין) דיא פעך אונ דיא גפסים פאר שטעלין ניט פאר דיא טומאה. ווייל אין דיא תורה שטייט צמיד פתיל עליו. דער צודעק זאל זיין אויף דיא כלי אבער ניט אין דיא כלי (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (מצילין) דיא פעך אונ דיא גפסים פאר שטעלין דיא טומאה זאל ניט קומען אין דיא כלי. ווייל עליו מיינט מען ביי אים. ביי דעם ברעג פון דיא כלי זאל זיין דער צודעק: ו (חבית שניקבה וסתמוה שמרים) אפאס וואס האט אצודעק אונ זיא איז גילעבערט גיווארין ביא דער זייט. אונ דיא הייוין האט בעקלעבט דיא לעכיל אונ דיא וויין קען ניט ארוס רינען (הצילוה) פאר שטעלט דיא הייוין אז די טומאה זאל ניט קענגן אריין קומען אין פאס (פקקה בזמורה) אז ער האט פאר שטאפט דיא לעכיל מיט אצווייג (עד שימרח מן הצדדים) מוז ער בעקלעבין ביא דער זייט פון צווייג צו דיא כלי (היו שתים) אוב ער האט פאר שטאפט מיט צווייא צווייגין (עד שימרח מן הצדדים) מוז ער בעקלעבין ביא דיא זייטין פון דיא צווייגין צוא דיא כלי (ובין זמורה להברתה) אונ צווישין איין צווייג אונ דיא אנדערע מוז ער אויך בעקלעבין (נסר שהוא נתון על פי התנור) ער האט גילייגט אברעט אויף דיא מויל פון הויבין צוא צודעקין (אם מירח מן הצדדין הציל) אוב ער האט בעקלעבט דיא זייטין פון די ברעט צום הויבין. פאר שטעלט דיא ברעט דיא טומאה זאל ניט אריין קומען אין הויבין (היו שנים) אוב ער האט צו גידעקט דעם הויבין מיט צווייא ברעטער איינע ביי די אנדערע (עד שימרח מן הצדדין) מוז מען בעקלעבין דיא זייטין פון דיא ברעטער צום הויבין (ובין נסר לחברו) אונ צווישין דיא ברעטער מוז מען אויך בעקלעבין (עשאן בסינין) אז ער האט אריין גישטעקט צווישין די ברעטער שאלאכין פון דערנער (או בשיגמי) אדער שאלאכין פון אהאלץ וואס הייסט שיגמין (אינו צריך למרח מן האמצע) דארף מען ניט

למרח מן האמצע: **ז** תנור ישן בתוך החדש. וסרידה על פי הישן. ניטל הישן וסרידה נופלת. הכל טמא. ואם לאו הכל טהור. חדש בתוך הישן וסרידה ע"פ הישן. אם אין בין חדש לסרידה פותח טפח. כל שבחדש טהור: **ח** לפסין זו בתוך זו. ושפתותיהן שוות. השרץ בעליונה או בתחתונה

קליפין נתן בין נסר לנסר כדי לחברן: **ז** תנור ישן. שהוסק כדי לאפות בו סופגנים. שזו היא גמר מלאכתו להיות חשוב כלי לקבל טומאה: חדש. שלא הוסק ואינו מקבל טומאה: וסרידה ע"פ הישן. ואינה ממורחת בטיט. ואין כאן צמיד פתיל: ניטל הישן וסרידה נופלת. שאינה נסמכת ע"פ החדש: הכל טמא. שהישן שעליו הסרידה חשוב כלי ואינו מציל אלא בצמיד פתיל. והרי אין כאן צמיד פתיל. והחדש שאינו כלי היה חוצץ בפני הטומאה משום אהל. אם היתה הסרידה נסמכת עליו דכל המציל משום אהל אינו צריך צמיד פתיל. אבל בזמן שאין הסרידה נסמכת עליו. אין כאן אהל הלכך הכל טמא: אם אין בין חדש לסרידה פותח טפח. אם אין גבוה טפח בין הכסוי שעל הישן לפה של התנור הדש. נחשב הכסוי שעל הישן כאלו הוא כפי החדש. ונעשה החדש אהל וחוצץ בפני הטומאה וכל מה שבתוכו טהור: **ח** לפסין. כמו אלפסין מחבות גדולות של ברזל שמבשלין בהן: ושפתותיהן שוות. שאין שפת א' מהן גבוהה מחברת': בעליונ'. היא הפנימי' שהחיצונ' תחתיה: היא טמאה כו'. אם השרץ בעליונה אוכלין שבתחתונה טהורין. דרחמנא אמר (ויקרא יא) כל אשר יפול אל תוכו ולא אל תוך תוכו. והשרץ שבעליונה תוך תוכו דתחתונה הוא. ואם השרץ בתחתונה. לא נטמאו האוכלים שבעליונה. דרחמנא אמר (שם) כל אשר בתוכו יטמא. ולא שבתוך תוכו: היה בוגם משקה. כלומר נקובים בכונס משקה דהיינו כדי טהרתן. דאלפסין עביין לתבשיל ולאוכלין. ומטילין אותן לחומרו בכונס משקה: השרץ בעליתה. דהיינו הפנימית: כלן

בעקלעבין צווישן דיא ברעטער : ז (תנור ישן בתוך החדש) אאלטער הויבין הייסט וואס ער איז אום געברענט געווארין . ער קען טמא ווערין . אנייער הויבין הייסט וואס ער איז נאך ניט געברענט געווארין . אונ ער ווערט ניט טמא . זאגט דיא משנה אוב מען האט אריין געשטעלט אאלטען הויבין אין אנייעם (וסרידה על פי הישן) אונ אברעט פון ערד ליגט אויף דיא מויל פון אלטען הויבין נאר זיא איז ניט בעקלעבט ארום דיא זייטין (ניטל הישן וסרידה נופלת) אוב מען וועט צוא נעמען דעם אלטען הויבין וועט די סרידה אראפ פאלין . זיא וועט ניט קענען ליגען אויף דעם נייעם הויבין (הכל טמא) איז אלץ טמא . ווייל דער צודעק פון אלטען הויבין איז ניט בעקלעבט ארום . אונ דער נייער הויבין הייסט ניט קיין בזונדער געצעלט ארום דעם אלטען הויבין . ווייל ער פאלט אנידער אז מען נעמט ארום דעם אלטען הויבין פון אים . דריבער איז דער אלטער הויבין טמא (ואם לאו) אונ אוב דער נייער הויבין וועט ניט אומפאלין (הכל טהור) איז אלץ טהור . ווייל דער נייער הויבין פאר שטעלט דעם אלטען דיא טמאה זאל ניט צוא קומען צוא אים (חדש בתוך הישן) אוב דער נייער הויבין איז אין אלטען הויבין (וסרידה על פי הישן) אונ דיא ברעט ליגט אויף דיא מויל פון אלטען הויבין (אם אין בין חדש לסרידה פותח טפח) אוב פון דיא ברעט וואס ליגט אויף דעם אלטען הויבין ביז צו דיא מויל פון נייעם הויבין איז ניטא קיין טפח . איז גלייך ווי דיא ברעט וואלט ליגען אויף דעם נייעם הויבין (כל שבחדש טהור) אונ אלץ וואס אין נייעם הויבין איז טהור : ח (לפסין זו בתוך זו) ראנדלעם זענען אובן גלייך ניט איינע העכער ווי דיא אנדערע (השרץ בעליונה או בתחתונה)

בתחתונה. היא טמאה וכלן טהורות. היו בכונס משקה. השרץ בעליונה כלן טמאות. בתחתונה. היא טמאה וכלן טהורות. השרץ בעליונה. והתחתונה עודפת. היא והתחתונה טמאה. בעליונה והתחתונה עודפת. כל שיש בה משקה טופח. טמאה:

פרק יא **כלי** מתכות. פשוטיהן ומקבליהן טמאין. נשברו טהרו. חזר ועשה מהן כלים.

הזרו

טמאות. דרואין את הפרק כאילו הוא בכל אחת כיון דנקובות בכונס משקה: בתחתונה. דסיא החיצונה: היא טמאה וכולן טהורות. דאין טומאה נכנסת דרך שוליו. ומיהו אם היו אוכלים ומשקים בפנימית נטמאו. כיון דלא מירה הנקב. כדמוכח לעיל בפרק שמיני והיינו טעמא משום דניקב בכדי טהרתו. נחשב כאויר של חיצונה. ואוכלים ומשקין מיטמאין מאויר כלי חרס. ואין אדם וכלים מיטמאין מאויר כלי חרס: השרץ בעליונה. שבתה מיירי בנפסין פלימות: היא והתחתונה.

טמאה. דכמונח בתוכה דמי כיון דעו דפת. אבל אמצעית טהורה דאין כלי מיטמא מאויר כלי חרס: כל שיש בו משקה טופח. נטמא משקה טופח שבתוך הכלי האמצעי מאויר כלי חרס. וחזר המשקה וטמא את הכלים דרבנן גזרו על משקה שיטמא כלי. גזירה משום משקה זב וזבה. וה"ה דסוה מצי לאשמועי' חדוש זה של משקה טופח ברישא כשהשרץ בעליונה והתחתונה עודפת ויש משקה טופח באמצע:

פרק יא **כלי** מתכות פשוטיהן טמאים.

אוב אשרץ ליגט אין דעם אויבערשטען ראנדעל אדער אין דעם אונטערשטען ראנדעל (היא טמאה) דער ראנדעל וואס דער שרץ ליגט אין אים איז ער טמא (וכולן טהורות) אונ דיא איבעריגע ראנדלעם אונ וואס עס ליגט אין זייא איז טהור (היו בכונס משקה) אוב דיא ראנדלעם זענען געלעכערט געווארען אז מען זאל זייא אריין שטעלין אין משקה וואלט דיא משקה אריין גיין אין דיא ראנדלעם דורך דיא לעכער (השרץ בעליונה) אוב דער שרץ ליגט אין אויבערשטען ראנדעל (כולן טמאות) זענען אלע ראנדלעם אונ וואס אין זייא ליגט טמא (בתחתונה) אונ אוב דער שרץ איז אין דעם אונטערשטען ראנדעל (היא טמאה) איז דער אונטערשטער ראנדעל טמא (וכולן טהורות) אונ אלע זענען טהור (השרץ בעליונה) אוב אשרץ ליגט אין דעם אויבערשטין ראנדעל ואונ דיא ראנדלעם זענען גאנץ ניט געלעכערטו (והתחתונה עודפת) אונ דער אונטערשטער ראנדל איז העכער וויא דער אויבערשטער ראנדעל (היא והתחתונה טמאה) איז דער אויבערשטער ראנדעל אונ דער אונטערשטער ראנדעל טמא. אונ דיא ראנדלעם וואס זענען צווישען דעם אויבערשטען אונ דעם אונטערשטען זענען טהור (בעליונה והתחתונה עודפת) אוב אשרץ ליגט אין דעם אויבערשטען ראנדעל אונ דער אונטערשטער ראנדיל איז העכער וויא דער אויבערשטער ראנדעל (כל שיש בה משקה טופח) דער ראנדעל פון דיא מיטעלסטע ראנדלען וואס אין אים איז דא משקה ואפילו גאר ווייניגו א"ב דער ראנדעל איז נאס פון די משקה (טמאה) איז דער ראנדעל טמא ועיין ת"ח ואליהו רבאו:

פרק יא א (כלי מתכות) גיגאסענע כלים (אייזין קופער זילבער גאלדו (פשוטיהן) סיי דיא כלים זענען גלייכע (ומקבליהן) אונ סיי דיא כלים קענען צוא נעמען אין זיך.

עס איז דא אין זייא אלאך וואס מען קען אין דיא לאך עפעס אריין לייגין (טמאין) דיא ווערין טמא (נשברו) אוב דיא כלים זענען צוא בראכין גיווארין (טהרו) זענען זייא טהור גיווארין (חזר ועשה מהן כלים) אוב ער האט זייא געשמאלצען אונ האט פון זיי

דלא אתקום לספק: חזרו לטומאתן הישנה. חכמים גזרו על כל מתכות שהתיכן ועשה מהן כלים חדשים. שיחזרו לטומאתן הישנה. גזירה שמא יאמרו שבירתן של כלים מטהרתן וטבילתן מטהרתן. מה שבירתן אינה טעונה הערב שמש. שהרי משתמשין בהן באותו היום שנטמאו ושברן וחזר ועשאן חדשים. אף טבילתן אינה טעונה הערב שמש. ואתיא למעבד תרומה וקדשי' בכלים שלא העריב שמשן: לא לכל טומאה אלא לטומאת הנפש. רבן שמעון ב"ג סבר דטעמא דגזרו על כלי מתכות שיחזרו לטומאתן ישנה אינה אלא גזירה שמא תשתכח תורת מי חטאת מן הכלים. שאין לך אדם ממתין שבעת ימים אלא שוברן מיד וחוזר ועושה אותן חדשים. הילכך לא חזרו אלא לטומאת מת בלבד שצריכים הזאה ג' וז'. ואין הלכה כרבן שמעון ב"ג: **ב** שיש לו שם בפני עצמו. שהוא ידוע וניכר ומיוחד בשמו: טמא. בין שיש לו בית קבול בין שאין לו בית קבול: הנגר. יתד של ברזל שנועץ ראשו אחד בקרקע וראשו השני אחורי הדלת. א"נ כמין עמוד שסוגר ומבריח הדלת מן הקצה אל הקצה: מנעול. כל דבר שנועלים וסוגרים בו הדלת נקרא מנעול. ודוגמא במקרא (שיר השירים ה ה) על כפות המנעול: פותת. כמין כוס קטן של ברזל קובעים בארץ. וציר הדלת סובב עליו כדי שיהא נוח להפתח ולהסגר. ודוגמתו במקרא (מלכים א ז נ) והפותות לדלתות

הבית

חזרו לטומאתן הישנה. רבן שמעון בן גמליאל אומר. לא לכל טומאה. אלא לטומאת הנפש: ב כל כלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו. טמא. חוץ מן הדלת. ומן הנגר. ומן המנעול. והפותת שתחת הציר. והציר והקורה והצינור

געמאכט גאנצע כלים נייע (חזרו לטומאתן הישנה) גייען זייא צוריק צוא זייער אלטע טומאה. זענען זייא טמא וויא זייא זענען געוועזן. רבן שמעון בן גמליאל זאגט (לא לכל טומאה) נישט ביי אלע טומאות ווערין זייא צוריק טמא (אלא לטומאת נפש) נאר אוב זייא זענען טמא געווארן פון מת. אונ מען האט זייא צוא בראכען אונ געשמאלצן אונ געמאכט נייע כלים ווערין זייא טמא וויא זייא זענען געוועזן פריער. אבער ביא אנדערע טומאות אז זייא זענען נאר צו בראכען געווארען זענען זייא טהור אויף אייביג:

ב (כל כלי מתכות) יעדער גינאכענע כלי (שיש לו שם בפני עצמו) וואס האט אנאמען פאר זיך (טמא) ווערט זיא טמא. סיי מען קען אין איר עפעס אריין לייגין אונ סיי דאס איז אגלייכע כלי (חוץ מן הדלת) נאר א טיר ואפילו אאייזערנע (ומן הנגר) אונ ארינגעל (ומן המנעול) אונ אשלאס (והפותת שתחת הציר) פאר צייטינגע טירין האבען גיהאט אונטן אאייזען מיט אשפיץ. וואס דער אייזין האט גישטעקט אין דיא שוועל. אונ אויבין אאייזען מיט אשפיץ אונ דער אייזין האט גישטעקט אין דעם בעלעק וואס איבער דיא טיר. דיא צוויי אייזינס הייסין ציר. אונ אין דיא שוועל אונ אין דעם בעלק איז געוועזן אריין גישטעקט צוויא אייזערנע בעכערס איינער אונטען אונ איינער אויבין די בעכערס הייסין פותות. אין דיא בעכערס איז געוועזן אריין גישטעקט דיא צירים. דיא טיר זאל זיך גרינג אויף מאכען אונ צוא מאכן. זאגט דיא משנה (והפותה דער בעכער) שתחת הציר) וואס אונטער דעם אייזין. וואס דער אייזען שטעקט אין אים (והציר) אונ דער אייזין פון דיא טיר וואס שטעקט אין דעם בעכער (והקורה) אונ דר האמער וואס ליגט ביי דיא טיר אן צוא קלאפען מיט אים אין דיא טיר אוב מען מעג אריין גיין (והצנור) אונ אאייזערנע רינגע (שנעשו לקרקע) דיא אלע זאכין ווייל זייא זענען גימאכט גיווארין זייא זאלין זיין בהעפט צוא דיא ערד. ווערין זייא נים טמא אפילו קען האט דיא נאך

והצינור שנעשו לקרקע: ג העושה כלי מן העשת ומן החררה. ומן הסובב של גלגל. ומן הטסין. ומן הצפויין. מכני כלים. ומאוגני כלים. מאזני כלים. מן השחולת. ומן הגרודות. טהורין. ר' יוחנן בן נורי אומר אף מן הקצוצות. משברי כלים. מן הגרוטים. ומן המסמרות

כבית הפנימי: והצנור. קנאל"י בלע"ז: שנעשו לקרקע. להשתמש בקרקע. וכל שמחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. והיינו מקבל טומאה: ג העשת. חתיכה [גדולה] של ברזל כשמוציאים אותו מן המחצב: חרר'. לאחר שמתיכי' הברזל. עושי' ממנו עגול כמין עוגה: סובב של גלגל. גלגל של העגלה של עץ עושים סביבו טס של ברזל שלא ישבר בסלעים ובסלעים: טסין. וירקעו את פחי הזהב (שמות לט) מתרגמינן ורדידו ית פסי דדהבא: כני כלים. בסיסי כלים לשון ואת כנו דמתרגמינן וית בסיסיה: הוגני כלים. כמין ענק סביבות שפת הכלים: אזני כלים. בית יד שאוחזים בו הכלי: השחולת. מה שנשתייר מן הכלי לאחר שנעשה. לשון כמשל בניתא מחלבא (ברכות דף ח) כי מן המים משיתיהו (שמות ב) מתרגמינן ארי מן

מיא שחלתיה: גרודות. שנגרד מן הכלי בשעת עשייתו. לשון להתגרד בו החמור באיוב (ב ח): טהורים. דלא חיישי' בכל הני שמא מכלי טמא באו. וכשחזר ועשה מהן כלי חזרו לטומאתן ישנה דכל הני לא נראו לקבל טומאה מעולם משום דגולמי כלי מתכות נינהו וגולמי כלי מתכו' אין מקבלין טומאה והכי תניא בתוספתא גולמי כלי מתכות טהורים ואלו הן גולמי כלי מתכות כל שעתיד לשוף. לשבן. לגרר. ולהרכב. ולהקים בקורנס. מחוסר אוגן. או אזן טהור: אף מן הקצוצות. אם קצץ כלים לחתיכות. כלים הנעשים מאותן חתיכות. לא חזרו לטומאתן ישנה. ואין הלכה כר' יוחנן בן נורי: גרוטאות. כלים שנשתברו מפני השמישן ונעשה מהן חתיכות קטנות אחרי בלותן נקראים גרוטות. והן קטנים משברי כלים: ומן המסמרות

ניט בהעפט צוא דיא ערד: ג (העושה כלים מן העשת) אז מען האט געמאכט כלים פון אשטיק אייזן אזו וויא מען האט איר אוס געהאקט פון דיא ערד (ומן החררה) אדער ער האט געמאכט כלים פון געשמאלצענע אייזן נאך דעם שמעלצין מאכט מען דיא שטיק אייזען קיילעכדיג וויא אקיכול דריבער רופט מען דיא שטיק אייזען חררה (ומן הסובב של גלגל) אדער. ער האט געמאכט כלים פון דעם אייזערנעם רייף וואס ארום דעם ראד (ומן הטסין) אונ דיא כלים וואס מען האט געמאכט פון בלעכען (ומן הצפויין) אונ פון בלעכען וואס זענען געווען בדעקט אוף כלים האט ער פון דיא בלעכען געמאכט כלים (מכני כלים) אדער ער האט געמאכט כלים פון דיא פיס פון כלים (ומאוגני כלים) אדער ער האט געמאכט כלים פון דעם גזימס וואס איז פון אויבין ארום אכלי (ומאזני כלים) אדער ער האט געמאכט כלים פון דיא אויערין פון אכלי (מן השחולת) אדער ער האט געמאכט כלים פון דיא שטיקער מאטריאל וואס איז געבליבען פון אכלי (ומן הגרודות) אדער ער האט געמאכט כלים פון דיא שטיקער וואס איז אפ געפיילט געווארען ווען מען האט געמאכט דיא ערשטע כלי (טהורים) דיא אלע כלים זענען טהור. רבן יוחנן בן נורי זאגט (אף מן הקצוצות) אויב מען האט צוא האקט אכלי אונ פון דיא שטיקער האט מען געמאכט אנייע כלי איז זיא טהור (משברי כלים) אבער אז אכלי איז צו בראכן געווארען אונ פון דיא שטיקער האט מען געמאכט אכלי (מן הגרוטים) אדער דיא כלי איז צוא בראכען געווארען אוף קליינע שטיקלאך אונ פון דיא שטיקלאך האט מען געמאכט אכלי (ומן המסמרות שידוע שנעשה מכלים) אדער משוועקעס וואס מען וויים

המסמרות. שידוע שנעשו מכלים אע"ג דלא מקבלים טומאה כדין כלי. חרס ואם רוב מן
ידעינן אם מכלים טהורים באו. או מן הגללים טהורים דכלי גללים אין מקבלין
טומאה: טמאין. טמאים הכלים הנעשים טומאה: קלוסטרא. סגר של הדלת. והוא
מהם. דחיישינן שמא מכלים טמאים באו. היתד שנועלים בו הדלת כדפרשינן לעיל.
וחזרו לטומאתן הישנה':

מן המסמרות. סתם דלא ידעינן אם נעשו מכלים או מן העשת: בית שמאי מטמאים. דגזרו הני אטו הני: ובית הלל מטהרין. דלא גזרו: ד ברזל טמא. שבא משברי כלים: שבללו. שטרפן זה בזה והתיכן ועשה מהניהם כלי: ברזל

המסמרות שידוע שנעשו מכלים טמאין. מן המסמרות ב"ש מטמאין. וב"ה מטהרין: ד ברזל טמא שבללו עם ברזל טהור. אם רוב מן הטמא טמא. ואם רוב מן הטהור טהור. מחצה למחצה טמא. וכן מן החלמא ומן הגללים. קלוסטרא טמאה. ומצופה טהורה. הפין והפורנה טמאין. והקלוסטרא רבי יהושע אומר שומטה מפתח זה ותולה בחברו בשבת

רגיל לעשות בראשו כמין תפוח. והוא נקר' גלוסטרא. ואם נעשה מברזל טמא חוזר לטומאתו הישנה לפי שראוי לדוך בו שומין במדוכה: ומצופה טהורה. אם היתה של ברזל טהור ומצופה של מתכת טמא. טהורה. דבתר עיקרה אזלינן. ולא בתר הצפוי שהוא

טהור. בא מן העשת ומן החררה וכו': אם של מתכת טמא: הפין והפורנא. שיניס רוב מן הטמא טמא. דחוזר לטומאתו הישנה: הקבועים בפותחת. והפין נכנס בתוך הפורנא:
החלמא. טיט הדבק כלובן ביצה: ומן שומטה מפתח זה ותולה בחבירו. על ידי
הגללים. שעירב הטיט עם גללי בבקר ועשה גריפה כלבד. דטלטול מן הצד הוא. אבל
מהן כלים וצרפן בכבשן אם רוב מן החלמא טלטול גמור לא. ור"ע סרי אפי' טלטול גמור
כי

אַז זַייא זֶענֶען אַרוֹם גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען פוּן אַכֵלִי. אוּנ פוּן דִיא טְשְׁוָועקֶעם הָאט מֶען גֶעמַאכְט אַכֵּלִי (טְמֵאִים) דִיא אַלֶע כֵּלִים זֶענֶען טָמֵא (מִן הַמַסְמְרוֹת) אַכֵּלִי וָואס מֶען ווייס נִיט צוּא זִיא אִיז גֶעמַאכְט גֶעוָוארֶען פוּן אַשְׁטִיק אַייזִין צוּ פוּן אַאַלְטֶע כֵּלִי. בֵּית שַׁמַאי (מְטַמְאִין) זָאגִין דִיא כֵּלִי אִיז טָמֵא. אוּנ בֵּית הִלֵל (מְטַהֲרִין) זָאגִין דִיא כֵּלִים זֶענֶען טָהוֹר:
ד (בַּרְזֶל טָמֵא שֶׁבְּלָלוֹ עִם בַּרְזֶל טָהוֹר) אַייזִין וָואס זֶענֶען טָמֵא הָאט מֶען אוּם גֶעמִישְׁט מִיט אַייזִין וָואס אִיז טָהוֹר אוּנ פוּן דִיא אַלֶע צוּ זַאמֶען הָאט מֶען גֶעמַאכְט אַכֵּלִי (אִם רוֹב מִן הַטָמֵא) אוּב דִיא אַייזֶען וָואס אִיז טָמֵא אִיז גִיוֶועזֶען מֶער (טָמֵא) אִיז דִיא כֵּלִי טָמֵא (וְאִם רוֹב מִן הַטָהוֹר) אוּנ אוּב דִי אַייזִין וָואס אִיז טָהוֹר אִיז גִיוֶועזֶען מֶער (טָהוֹר) אִיז דִיא כֵּלִי טָהוֹר (מֶחֱצָה לְמֶחֱצָה) הֶעלְפְט טָהוֹר אוּנ הֶעלְפְט טָמֵא (טָמֵא) אִיז דִיא כֵּלִי טָמֵא (וְכֵן מִן הַחַלְמָא) אוּנ אַזוֹ אַכֵּלִי וָואס אִיז גֶעמַאכְט גֶעוָוארֶען פוּן לֵיים וָואס קְלֶעבְּט זִיךְ ווִיא אַוַייסוּל פוּן אַאַיי (וּמִן הַגְלָלִים) אוּנ אַז מֶען הָאט גֶעמַאכְט אַכֵּלִי פוּן לֵיים אוּם גֶעמִישְׁט מִיט מִיסְט פוּן אַבְּהֵמָה (קְלוֹסְטְרָא) אַרִיגֶעל וָואס הָאט אוֹבִין אַקָאפּ קַיילֶעכְדִיג ווִי אַעֶפִּיל אוּנ מֶען קֶען שְׁטוֹסֶען מִיט אִים פֶּעפֶער (טְמֵאָה) דִיא דְרַייעֶרְלַייא כֵּלִים קֶענֶען טָמֵא וֶוערִין (וּמְצוּפָּה) אַכֵּלִי פוּן אַייזִין וָואס אִיז טָהוֹר אוּנ מֶען הָאט בַּדֶעקְט פוּן אוֹבִין מִיט אַייזֶען וָואס אִיז טָמֵא (טְהוֹרָה) אִיז דִיא כֵּלִי טָהוֹר (הַפִּין וְהַפּוֹרְנָה) דָאס אִיז אַעֶנְגְשְׁלָאס. דִיא קַיילֶעכְדִיגֶע פוּן אוֹבִין הֵייסְט פִּין. אוּנ דִיא אוּנְטֶערְשְׁטֶע שְׁטִיק הֵייסְט פוּרְנָה (טְמֵאִין) קֶענֶען טָמֵא וֶוערִין (וְהַקְלוֹסְטְרָא) אַרִיגֶעל וָואס הָאט אוֹבִין אַקָאפּ ווִיא פְרִיעֶר שְׁטֵייט. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ זָאגְט (שׁוֹמְטָהּ מִפֶּתַח זֶה) עֶר מֶעג אִיר שְׁלֶעפִּין פוּן דִיא טִיר (וְתוֹלָהּ

כי אורחיה ושמא אתו תנאי לאשמועי' הכא דקלוסטרא כמאה דתני ברישא לאו דברי הכל היא אלא פלוגתא דר' יהושע ור"ע דלר' יהושע טהורה דכי היכי דלא חשוי לה מנא לענין שבת ה"נ לא חשוי לה מנא לענין טומאה : ה עקרב של פרומביא . מתג ורסן ופרומביא א' הן . וברזל הנכנס בפי הבהמה נקרא עקרב: ולחיים . מחוברים לעקרב כמין ב' עסין מלויירים א' מכאן וא' מכאן על לחיי הבהמה משוין לנוי . והן טהורין כאבן בפני עצמן . דתכשיטי בהמה נינהו . ותכשיטי בהמה וכלים אין מקבלין טומאה : ו פיקה . כמין כדור קטן נקוב באמצע . שמשימות הנשים בראש הפלך שטוות

בשבת . ר"ט אומר הרי הוא לו ככל הכלים ומטלטלת בחצר : ה עקרב של פרומביא טמאה . ולחיים טהורים . רבי אליעזר מטמא בלחיים . וחכמים אומרים אין טמא אלא עקרב . ובשעת חבורן הכל טמא : ו פיקה של מתכת . ר"ע מטמא . וחכמים מטהרין . ומצופה טהורה . הכוש . והאימה . והמקל . וסימפוניה . וחליל של מתכת . טמאין

בו כדי שיכבד : ר"ע מטמא . דכלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו הוא וטמא כדתנן בריש פרקין : וחכמים מטהרין . דאין לו שם בפני עצמו אלא שם נוי . פיקה של כוס או פיקה של אותו דבר שהיא משמשת לו והלכה כחכמים: ומצופה. אם היא של עץ ומצופה במתכת טמא:טהורה. דבתר עיקרה אזלינן ולא בתר הצפוי. שכוא של מתכת טמא : כוש . פלך בהנשים טוות בו: והמקל . של מתכת טמא. הואיל ואדם רודה בו את הבהמ' ככלי שעשוי לתשמיש אדם הוא חשוב: סמפוני' . מין כלי זמר הוא כדכתיב בדניאל (ג') פסנתרין וסמפוניא : וחליל . אף הוא מין של כלי זמר וחלול הוא וקולו נשמע עד למרחוק :

ומצופין

בחברו בשבת) אונ אויף איינעם אויף איין אנדער טיר אום שבת ואבער נאר שלעפין ניט טראגין . רבי טרפון זאגט (הרי הוא לו ככל הכלים) דער רינגעל איז ביי אים אזו וויא אלע כלים (ומטלטלת בחצר) אונ מען מעג אים טראגין אין הוף אום שבת ואונ נעגין טומאה . רבי יהושע וואס האלט אז דיא קלוסטרא איז ניט קיין כלי צו שבת . איז זיא ניט קיין כלי צו טומאה . אונ זיא ווערט ניט טמא . אונ רבי טרפון וואס האלט אז זיא איז אכלי צוא שבת . איז זיא אכלי צוא טומאה אויך . אונ זיא ווערט טמא : ה (עקרב של פרומביא) דער אייזערנער צאם וואס זיא בהמה האלט אין מויל (טמאה) ווערט טמא (ולחיים) אונ דיא צוויא בלעכען וואס ביי דיא צוויא באקין פון די בהמה (טהורים) זענען טהור . רבי אליעזר (מטמא בלחיים) זאגט דיא צוויא בלעכען וואס ביי דיא צוויא באקין פון דיא בהמה ווערט טמא (וחכמים אומרים) אונ די חכמים זאגין (אין טמא אלא עקרב) עס איז ניט מער טמא נאר דער צאם אליין (ובשעת חבורן) אונ אז דיא בלעכען אדער אנדערע זאכין זענען בהעפט צוא דעם צאם (הכל טמא) איז אלין טמא : ו (פיקה של מתכת) אאייזערנע פיולקע מיט אלעכיל וואס מען זעצט דאס ארויף אויף די שפינדיל וואס ווייבער שפינען . רבי עקיבא (מטמא) זאגט זי ווערט טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין זיא איז טהור (ומצופה) אונ אוב די פיולקע איז פון האלץ אונ בעדעקט מיט אייזען (טהורה) איז זיא טהור (הכוש) אשפינדול וואס ווייבער שפינען מיט אים (והאימה) אזו וויא אגאפיל צוא זייד שפינען (והמקל) אאייזערנער שטעקיל (וסימפוניא) אכלי צוא שפילען דארוף (וחליל של מתכת) אונ אאיי זערנע פייפול (טמאים) דיא אלע כלים ווערין טמא (ומצופין) אונ אוב דיא כלים זענען האלץ אונ

בעדעקט

טמאין. ומצופין טהורים. סימפוניה. אם יש בה בית קבול כנפים. בין כך ובין כך טמאה: ז קרן עגולה טמאה. ופשוטה טהורה. אם היתה מצופית שלה של מתכת טמאה. הקב שלה. ר׳ טרפון מטמא. וחכמים מטהרין. ובשעת חבורן הכל טמא. כיוצא בו קני מנורה טהורין. הפרח והבסים טמאים. ובשעת חבורן הכל טמא:

קסדא

ומצופין טהורים. אם של עץ ומלופה נחושת טמא. טהור הוא דבתר עיקר הכלי אזלינן שהוא של עץ ולא חשיב יש לו בית קבול אע״פ שהוא חלול כיון שאינו עשוי לבית קבול: אם יש לה בית קבול כנפים. כלים דקים קטנים כדמות כנפים נותני׳ בתוך הסמפוני׳. שמסייע להשמיע קול הנגון. ואם עשוי בתוכה מקום לבית קבול של כנפים הללו. חשיב בית קבול: בין כך ובין כך. בין שהיא מלופה ובין שאינה מלופה טמאה: ז קרן עגולה. וקרן פשוטה. אגולרות מקרני הבהמות עשויות פרקים פרקים מחוברים. אלא שאחת מהן נורתה עגולה והאחרת פשוטה וחבור הפרקים של עגולה קשים. וצריכים אומן יותר מחבור הפרקים של פשוטה. ומפני זה אמרו המחזיר קרן עגולה בשבת חייב חטאת משא״כ בפשוטה: קרן עגולה טמאה. שיש לה בית קבול וקרן פשוטה טהורה שאין לה בית קבול וקרנים דין כלי עצם יש להן שפשוטיהן טהורים כפשוטי כלי עץ: מצופית. מקום הנחת כפה והוא הקנה שבה מלשון עומדים לפופים: טמאה. דחשבינן לה ככלי מתכות ואע״פ שהיא פשוט׳ מקבלת טומאה: הקב שלה. כנגד הרחב שבה אם היה של מתכות: ר״ט מטמא וחכמים מטהרין. והלכ׳ כחכמים: קני מנורה טהורים. שאין להם שם בפני עצמן ותנן לעיל בר״פ כל כלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו טמא: הפרח. מקום מושב הנר שברא׳ש המנורה פרח שמו: בסיס. רגלי המנורה שהיא יושבת עליהן:

קבדא

בעדעקט מיט אייזן (טהורים) זענען זייא טהור (סימפוניא אם יש בה בית קבול כנפים) אויב אין דער סימפוניא איז דא אארט אריין צו לייגן אין איר קליינע כלים גימאכט וויא פליגעלאך עס זאל בעסער שפילען (בין כך ובין כך) סיי אזו וויא איז פון אייזן און סיי אזו וויא איז פון האלץ בעדעקט מיט אייזן אדער פון האלץ אליין (טמאה) קען זייא ווערין טמא: ז (קרן עגולה) א טרומייטער פון א הארין פון א בהמה אויב ער איז אויסגיבויגין קיילעכדיג (טמאה) איז ער טמא (ופשוטה) און אויב דער הארין איז גלייך (טהורה) איז ער טהור (אם היתה מצופית שלה של מתכת) אויב דער ארט פון הארין וואס מען האלט אין מויל איז גיוועזן בעדעקט מיט אייזן. אפילו דער הארין איז אגלייכער (טמאה) איז ער אויך טמא (הקב שלה) די ברייטע זייט פון דעם הארין אויב זייא איז גיוועזן בעדעקט מיט אייזן. רבי טרפון (מטמא) זאגט זייא ווערט טמא (וחכמים מטהרין) און די חכמים זאגין זייא איז טהור. דאס איז נאר אז דער הארין איז געמאכט שטיקער צוזאמען צו שרויפין און יעדער שטיק איז בזונדער (ובשעת חבורן) און ווען אלע שטיקער זענען בהעפט צו זאמען. און דער טרומייטער איז א גאנצער (הכל טמא) אויף וועלכען ארט די טומאה רירט אן איז אין גאנצען טמא (כיוצא בו) אזו אגלייכין (קני מנורה טהורין) די רערין פון א מנורה איז טהור (הפרח) די רערלאך וואס מען גיסט אין זייא אריין די אויל (והבסים) און די פוס וואס די מנורה שטייט דארויף (טמאין) ווערין טמא. דאס איז נאר אז די רערין זענען בזונדער. און די רערלאך בזונדער. און די פוס בזונדער (ובשעת חבורן) און ווען אלץ איז בהעפט צו זאמען

ח קסדא. כובע נחשת שנותנים אנשי המלחמה על ראשן: ולחיים. עשוי של ברזל שנותנים על לחייהן: אם יש בהם בית קבול מים. שנותנין בהם מים במלחמה: כידון. רומח קטן שביד השרים והמלכים: ניקון. כמו קיגון. לשון ומשקל קינו והוא הברזל שבתוך הרומח: מגפיים. בתי שוקים של ברזל שנושאין אנשי המלחמה: תכשיטי נשים. אע"פ שאין עשויין למלאכה אלא לנוי. מרבינן להו מקרא דכתיב (במדבר לא) וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים: עיר של זהב. כמין עטרה עשויה כצורת ירושלים: קטליות. חוטים של זהב שנותנים סביב הצואר ומפני שהאשה חונקת עצמה בהן כדי שתראה בעלת בשר לכך נקראים קטליות: ונזמים. יש מהן נזמי האף. ויש מהן נזמי האוזן: בחוט של פשתן. שהיו החוליות נקובות ומלאו מהן החוט: החוליות טמאות. דכל אחת באנפי נפשה חשיבא כלי מעשה: של אבנים. שהיו מרגליות ואבני' נקובו'

ח קסדא טמאה. ולחיים טהורים. אם יש בהן בית קבול מים. טמאים. כל כלי המלחמה טמאים. הכידון, והניקון. והמגפיין. והשריון. טמאין. וכל תכשיטי נשים טמאים. עיר של זהב. קטליות נזמים וטבעות. וטבעת בין שיש עליה חותם ובין שאין עליה חותם. ונזמי האף. קטלא שחוליות שלה של מתכות. בחוט של פשתן או של צמר. נפסק החוט. החוליות טמאות. שכל אחת ואחת כלי בפני עצמה. חוט של מתכות. וחוליות של אבנים טובות ומרגליות. ושל זכוכית:

נשתברו

(הכל טמא) וועלכע שטיק די טומאה רירט אן איז די גאנצע מנורה טמא: ח (קסדא) אקופערנע היטול (טמאה) קען ווערין טמא (ולחיים) אונ די אייזערנע בלעכען וואס די זעלנער טראגין ביי די באקין ווען זיי גייען אין דער מלחמה (טהורין) זענען טהור (אם יש בהן בית קבול מים) אוב מען קען אנשעפין וואסער אין די בלעכין (טמאים) קענען זיי טמא ווערין (כל כלי המלחמה טמאים) אלע כלים וואס מען דארף צו א מלחמה קענען טמא ווערין (הכידון) אשפיז (והניקון) דער אייזין וואס איז אף דעם שפיז (והמגפיים) זאקין פון אייזין (והשריון) אונ אפאנצער (טמאין) די זאכען קענען טמא ווערין (כל תכשיטי נשים טמאים) אלע צירונג פון ווייבער קענען טמא ווערין (עיר של זהב) אזו ווי א קרוין וואס ווייבער טראגין אויף דעם קאפ. אונ אויף דעם איז אוים געמאלט די שטאט ירושלים (קטליות) גאלדענע פעדים וואס ווייבער טראגין אויף דעם האלדז (נזמים) אויריגלאך (וטבעות) פינגערלאך (וטבעת בין שיש עליה חותם) אונ דאס וואס מיר זאגין אפינגערל. סיי אויף אים איז דא א חתימה (בין שאין עליה חותם) סיי אויף אים איז ניטא קיין חתימה (ונזמי האף) אונ די רינגען וואס אין די נאז (קטלא שחוליות שלה של מתכות) די פעדים וואס די אשה גייט אויף דעם האלדז. אונ אויף די פעדים איז ארויף געצויגן שטיקלאך אייזין (בחוט) אונ די פעדים זענען (של פשתן או של צמר) פון פלאקס אדער פון וואל (נפסק החוט) אוב דער פאדעם איז צו ריסען געווארען (החוליות טמאות) קענען די שטיקלאך יעדער בזונדער טמא ווערין (שכל אחת ואחת) ווארום יעדער שטיקול בזונדער (כלי בפני עצמה) הייסט א בזונדער כלי (חוט של מתכת) אוב דער פאדעם איז פון אייזען (דראט) (וחוליות) אונ די שטיקלאך וואס זענען אויף געצויגן אף דעם דראט זענען (של אבנים טובות) פון גוטע שטיינער דימאנטען (ומרגליות) אדער פעריל (ושל זכוכית) אדער גלאז (נשתברו החוליות) די

נשתברו החוליות. והחוט בפני עצמו קיים. טמא. שירי קטלא כמלוא צואר קטנה. ר״א אומר אפי׳ טבעת אחת טמאה. שכן תולין בצואר: **ט** נזם שהוא עשוי כקדירה מלמטן. ובעדשה מלמעלן. ונפרק. בקדרה טמא משום כלי בית קבול. ובעדשה טמא בפני עצמו. צינורא טהורה. העשוי כמין אשכול ונפרק טהור:

פרק יב **טבעת** אדם טמאה. טבעת בהמה וכלים

ומלאו מקום החוט טמא שהחוט הואיל ושל מתכת הוא: כמלא צואר קטנה. כמלא טוחר של בת קטנה: **מן** כקדרה מלמטה. רחב מלמטה ויש לו בית קבול: ובעדשה מלמעלה. על ראש הנזם מלמעלה יש לו גרעין של זהב או של כסף עשוי כעדשה: ונפרק. העדשה מן הקדרה: הקדרה טמאה. שהרי יש לה בית קבול. ולא מפני שהיא מתכשיטי נשים שהרי אינה ראוי׳ לתכשיט כמות שהיא: והעדשה טמאה. שיש לה שם בפני עצמה: צינורא. ראש הנזם הנכנס בנקב האוזן או בנקב האף. ולפי שהוא עשוי כמזלג קרוי צנורא. תרגום מזלגותיו צנורייתיה: טהורה. שאין לה שם בפני עצמה: העשוי כמין אשכול. נזם העשוי ארבע או חמש גרגרין זה על״ז כמין אשכול: ונפרק טהור. שאין לכל גרגיר וגרגיר שם בפני עצמו והוא אינו ראוי לתשמיש משנפרק:

טבעת אדם. כגון טבעת של אצבע. אבל טבעת שהתקינו לחגור בו מתניו. ולקשור בה בין כתפיו

שטיקלאך זענען צו בראכען געווארען (והחוט בפני עצמו קיים) אונ דער פאדעם וא דער דראטו בזונדער איז גאנץ (טמא) קען דער דראט טמא ווערין (שירי קטלא) א״ב דער פאדעם איז צו ריסען געווארען אונ עס איז פון אים נאר געבליבען אשטיקול (כמלא צואר קטנה) וואס עס קען ארום נעמען דיא האלדז פון אקליינע מיידיל. קען ער טמא ווערין. רבי אליעזר זאגט אפילו (טבעת אחת) עס איז נאר געבליבען איין רינגעלע אוף דעם פאדעם (טמאה) קען דאס אוך טמא ווערין (שכן תולין בצואר) ווארום מען איינגט אן אוף דעם האלדז אזו מיט איין רינגעלע אוך: **ט** נזם שהוא עשוי כקדרה מלמטן) אנאז באנד וואס ער איז געמאכט געווארען אונטען בריט וויא אטאפ וואס איז אונטען בריטו (ובעדשה מלמעלן) אונ אובין איז ער שמאל. אונ עס זיצט אובען אשטיקול זילבער אדער נאלד גרוס וויא אארבעס (ונפרק) אונ דיא שטיקול זילבער אדער גאלד פון אובין איז אפ געבראכען גיווארן (בקדרה) ווייל זיא איז גימאכט וויא אטאפ (טמא) קען דאס טמא ווערין (משום כלי בית קבול) ווייל דאס איז אכלי וואס מען קען אין איר עפעס אריין לייגין (ובעדשה) אונ דיא איבערשטע שטיקול זילבער אדער גאלד וואס איז גרוס וויא אארבעס (טמא) קען אוך טמא ווערין (בפני עצמה) בזונדער. ווייל זיא איז בזונדער אצירונג (צינורא) דער שפיזול וואס ביי דעם נאזבאנד וואס מען שטעקט אים אריין אין דיא נאז לעכער (טהורה) איז ריין קען ניט טמא ווערין (העשוי כמין אשכול) אנאז באנד וואס איז גימאכט פון עטליכע שטיקלאך אזו וויא אצווייגול ווינטרויבין (ונפרק) אונ דיא שטיקלאך זענען צוא נומען גיווארן יעדער שטיקול בזונדער (טהור) איז ריין קען ניט טמא ווערין:

פרק יב א (טבעת אדם) דער פינגעריל וואס אמענטש טראגט אים אוף זיין פינגער (טמאה) קען טמא ווערין (טבעת בהמה וכלים) דער רינג וואס איז אוף אבהמה אדער

וכלים ושאר כל הטבעות טהורות. קורות החצים טמאה. ושל אסירין טהורה. הקולר טמאה. שלשלת שיש בה בית נעילה טמאה. העשויה לכפיתה טהורה. שלשלת של סיטונות טמאה. של בעלי בתים טהורה. א״ר יוסי אימתי בזמן שהוא מפתח אחד. אבל אם היו שנים. או שקשר חלזון בראשה טמאה:

קנה

ספורה. והיינו טבעת כלים. וטעמא משום דלא רבי קרא לטומאה אלא תכשיטי אדם ולא תכשיטי בהמה וכלים: קורות החצים. אית דמפרשי אשפה שהחצים מונחים בה ואית דמפרשי כמטרה לחץ: ושל אסירין. עושין כמין פגימה בקורה להכניס בה רגל אדם (ומניחין עץ ארוך על גביו) ואינו יכול לצאת בלי מקרא קורהו סד. ויסם בסד רגלי (איוב יג) וקורות של חצים ושל אסירין באמורין כאן דמתכת ניכהו ולא של עץ: קולר. שנותנים בצואר האסירים [והוא סוגר] תרגום ויתנהו בסוגר בקולרין. ומשום דקולר עשוי שיאחזו עמו בכל מקום שהולך חשוב כלי מעשה טפי מקורת האסירים שאינו זז בה ממקומו הלכך קולר טמא: שיש בה בית נעילה. עושים לשלשלת בית נעילה (ונותנים אותה ברגל הסוסים) וסוגרים במפתח וחשיבא כלי: לכפיתה. שלשלאות שכופתים בהן הקוף וגורי הכלבים הקטנים ולנוי הן עשויין והוי תכשיט דבהמה ולא מטמא: סיטונות. סוחרי׳ גדולי׳ שמוכרים במדה גסה. ויש להן שלשלת שקובעי׳ בראשה אחד המדה סאה או תרקב וראשה השני נתונים בטבעי׳ שבדלתו בקור׳ וסוגרי׳ עליה במפתח כדי שלא תגנב המדה: ושל בעלי בתי׳ טהור׳. דסתמא עשוי לנוי ותכשיט לכלי: מפתח אחד. מחוליא אחת דשלשלת בחוליא אחת לא עבדי אינשי. ולא חשיבא כלי: או שקשר חלזון בראשה. כדמות חלזון שהוא דג שבים שמדמו צובעי׳ התכלת קשר לה בראשה עשוי מברזל. והוא משוי לה מנא:

קנה

אויף כּלים (וּשְׁאָר כָּל הַטַּבָּעוֹת) אונ נאך אַנדערע רינגען (טְהוֹרוֹת) זענען ריין קענען נים טמא ווערין (קוֹרוֹת הַחִצִּים טְמֵאָה) די שייד וואס די פיילין ליגען אין איר קען טמא ווערין (וְשֶׁל אֲסִירִין טְהוֹרָה) די קלעצער פון אייזן וואס מען טוהט אן די מענטשין וואס זיצען אין תּפיסה אויף זייערע פים זייא זאלין נים קענען אנטלויפין. קענען נים טמא ווערין (הַקּוֹלָר טְמֵאָה) דיא קייטין וואס מען טוהט אן דיא מענטשין וואס זיצען אין תּפיסה. קענין טמא ווערין (שַׁלְשֶׁלֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית נְעִילָה) דיא קייטין וואס מען טוהט אן דיא פערד אויף דיא פים אונ זייא זענען מיט אשלאס צו פאר שליסין (טְמֵאָה) קענין טמא ווערין (הָעֲשׂוּיָה לִכְפִיתָה טְהוֹרָה) דיא קייט וואס איז גימאכט גיווארין ארום צוא בינדין אויף דעם האלז פון אמאלפע אדער אקליינעם הונט פון שיינקייט וועגין. ווערט נים טמא (שַׁלְשֶׁלֶת שֶׁל סִיטוֹנוֹת) דיא גרויסע סוחרים וואס האנדלין מיט תּבוּאה. אונ דארפין אלע מאהל מעסטין. בינדין זייא אן אקייט אן דיא מאס אונ איין עק בינדין זייא אן דיא וואנט דיא מאס זאל נים גיגנבת ווערין (טְמֵאָה) קען דיא קיים טמא ווערין (שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים) אוב אבעל הבית האט ביי זיך אין שטוב אמאס מיט אקייט. דיא קייט איז נאר פון שיינקייט וועגין (טְהוֹרָה) קען זיא נים טמא ווערין (אָמַר רַבִּי יוֹסִי) האט רבי יוסי גיזאגט (אֵימָתַי) ווען איז דיא קייט פון דיא מאס פון בעלי בתים טהור (בִּזְמַן שֶׁהוּא מַפְתֵּחַ אֶחָד) נאר אז ער איז פון איין שטיק (אֲבָל אִם הָיוּ שְׁנַיִם) אבער אז דיא קייט וואלט גיוועזן פון צוויא שטיקער (אוֹ) אדער זיא איז פון איין שטיק. נאר (שֶׁקָּשַׁר חִלָּזוֹן בְּרֹאשָׁהּ) אויף דעם עק קייט איז גימאכט פון אייזן אפיש וואס הייסט חלזון

ב קנה מאזנים של סרוקות. טמא מפני אונקליות. ושל בעלי בתים. אם יש בו אונקליות טמא. אונקלין של כתפין טהורה. ושל רוכלים טמאה. ר׳ יהודה אומר של רוכלים שלפניו טמאה

ב קנה מאזנים של סרוקות. סורקי צמר ופשתים. ומוכרין אותו במנין לטרחות. כשרוצין לשקול יש להם מקל ארוך של עץ ותלוי בראשו כמין טבעת מלמעלה והאונקליות של ברזל תלוין מלמטה בשלשלת עשויין כמין ווין. וראשיהם כפופים מלמעלה. ויש לאותו מקל טבעת אחרת שמהלכת על פני כל המקל ואינה יכולה לצאת ממנו וכמין משקל של ברזל או של נחשת עב וכבד תלוי באותה טבעת. וכשבא לשקול שק של צמר או של מטוס תוחב את האונקלי בשק ואוחז בטבעת שכנגדו למעלה ומעלהו באויר. והטבעת שבו המשקל של ברזל תלוי. מרחיקה מטבעת שאוחז בה. ומכבדת על הקנה עד שיבא ביושר. שלא יכריע לשום צד יותר ולפי הרחקת הטבעת שבו המשקל של ברזל. יודע חשבון המשקל. ע״כ ליטרא א׳ ע״כ י׳ ע״כ ק׳. וזה נקרא פלס בלשון מקרא. כדכתיב (ישעיה מ) ושקל בפלס הרים. פלס ומאזני משפט לה׳ (משלי יז): ושל בעלי בתים. אין רגילים לתת בו אונקליות שהן אותן ווין שאוחזים בשק להעלותו. אלא בלא אונקליות קושרים בחבל ותולין בקנה. אונקליות גרסי׳ ול״ג אונקיות: אונקלי של כתפין. עץ ארוך כעין מוט שהכתף מניח על כתפו ותולה בו שני שקים. אחד לפניו ואחד מאחריו בשני אונקליו׳ של ברזל התחובות במוט על שני קצותיו: של רוכלים. מוכרי בשמים ותמרוקי נשים: טמאה. מפני שיש לה בית קבול: שלפניו טמאה. לפי שהוא משתמש בה: ושל

אחריו

(טמאה) קען שון דיא קייט ווערין טמא: ב (קנה מאזנים של סרוקות) דיא מענטשין וואס בערשטין וואל אדער פלאקס צום פאר קופין וועגין דיא וואל אדער דיא פלאקס אוף אבעזמאן. דאס איז אלאנגער שטעקין אין איין עק האט דאס אאייזערנעם קאפ אשווערין. אונ אין אנדערין עק איז דא אהאק אוף צו איינגען דארוף דיא זאך וואס מען וועגט. אונ אוף דעם שטעקין איז גיצייכינט מיט שטיפטין ביז דא איז אפונט ביז דא איז צווייא פונט אונ אזו ווייטער. אונ אוף דעם שטעקין איז דא ארינג, אונ ביי וועלכין שטיפט מען האלט דעם רינג. אונ דיא אייזערנע קאפ מיט דיא זאך וואס מען וועגט זענען ביידע גלייך. דער שטעקין בלייבט גלייך אין דער לופט. אונ ער בייגט זיך נית צוא איין זייט מער וויא צוא דיא אנדערע. ציילט מען דיא שטיפטין פון קאפ צום רינג. וויא פיל זייא זענען אזו פיל וועגט דיא זאך (טמא) דער בעזמאן קען ווערין טמא (מפני אונקליות) ווייל דער האק וואס מען איינגט אוף אים דיא משא איז אכלי (ושל בעלי בתים) אונ דער בעזמאן פון אבעל הבית (אם יש בו אונקליות) אוב עס איז דא ביי אים אהאק (טמא) קען ער ווערין טמא. אונ אוב עס איז ניטא קיין האק נאר מען איינגט אוף דיא משא מיט אשנירול ווערט ניט טמא דר בעזמאן (אונקלין של כתפין טהורה) דיא וואס טראגין משאות האבין אשטעקין אוף דעם אקסיל ביי דעם עק אהאק אונ ביי דעם עק אהאק אוף צו איינגען איין משא פארינט אונ איין משא אינטין. דר שטעקין קען ניט טמא ווערין (ושל רוכלין טמאה) אונ דער שטעקין פון דיא וואס גייען ארום אין דיא הייזער צוא פר קופין בשמים. קען ווערין טמא. ווייל אין דעם שטעקין איז דא אלאך אריין צוא לייגין אין אים. רבי יהודה זאגט (של רוכלים) דער שטעקין פון דיא רוכלים (שלפניו טמאה) דיא זייט וואס ער האלט פארונט ווייל

אחריו טהורה. שאינו משתמש בה אלא הליידים לאוד בה דגים: כל המחובר לטמא.
לשמירה שלא יפול המשאוי מאחריו. ואין הלכה אונקלי המחובר לכלי המקבל טומאה טמא:
כר' יהודה: דרגש. מטה קטנה של עור לטהור. כגון מנורת העץ שהיא טהור' טהור:
ותולין רצועה בשפת העור סביב ויש אונקליות אחת אחת בפני עצמן. כל אונקלי שפירשה

טמאה. ושל אחריו טהורה. אונקלי דרגש טמאה. ושל נקליטין טהורה. של שידה טמאה. ושל אקון טהורה. של שלחן טמא. של מנורת העץ טהור. זה הכלל כל המחובר לטמא טמא. והמחובר לטהור טהור. וכלן אחת אחת בפני עצמן טהורות:

ג כסוי טני של מתכת של בעלי בתים. רבן גמליאל מטמא. וחכמים מטהרין. ושל רופאים טמא. הדלת שבמגדל

של ברזל באריכות המטה וכשרוצים לנטותה תוכבין הרצועות באותן אונקליות: נקליטין. שני עמודי' שמעמידין באמצע דופני המטה א' מראשותי' וא' במרגלותי' ומפוללין בראשיהן ומניחים קנה מזה לזה. ופורסים עליו סדין. ופעמים שאין העמודי' מפוללים

מכלי: טהורה. לפי שאין לו שם בפני עצמה: ג' טני. הוא כלי של מתכת מחזיק ג' קבים והוא מלשון ושמת בטנא ובע"ב משתמשין בו שמניחין שם גרוטאות משברי כלי מתכות: ר"ג מטמא. דסבר כסוי חשיב כלי הואיל ויש לו בית קבול: וחכמים מטהרין. דסברי אין

אלא כעין ב' ווין מניחין בראשי הנקליטין והוא כסוי חשיב כלי. והלכה כחכמים: ושל
אונקלי: שידה. תיבה קטנה: אקון. תיבה שטוחין רופאים טמא. לדברי הכל מפני שהרופאים

עס איז דא אלאך קען טמא ווערין (ושל אחריו) אונ דיא זייט שטעקין וואס ער האלט פון אינטין (טהורה) איז טהור. זיא קען ניט טמא ווערין (אונקלי דרגש) אבעט פון לעדר וואס האט אייזערנע האקין. אז מען שטעלט איר אוף פאר שלייפט מען דיא האקין מיט שנירלאך (טמאה) זיא קען טמא ווערין (ושל נקליטין) אונ אבעט וואס מען האט ביי איר גישטעלט צוויא שטעקינם. איינעם צו קאפינם. אין דר מיטין. אונ איינעם צו פוסונם. אין דר מיטין. אונ אויבין אוף דיא שטעקינם איז דא האקין. אונ מען לייגט אשטעקין אוף דיא האקינם איבר דיא לייננ פון בעט. אונ מען דעקט אריבער מיט אליילאך (טהורה) דיא שטעקינם זענין אוך טהור (של שידה טמאה) דיא האקין פון אקליינע קאסטין איז טמא (ושל אקון טהורה) אונ דיא האקין וואס ביי דיא קאסטין וואס מען אנגט אין איר פיש איז טהור (של שלחן טמא) דיא האקין פון אטיש קען ווערין טמא (של מנורת העץ) דיא האקין פון אהילצערנעם לייכטער (טהור) איז טהור. קען ניט ווערין טמא (זה הכלל) דאס איז דר כלל (כל המחובר לטמא) דיא האקין וואס זענען בהעפט צוא אזו אזאך וואס זיא קען ווערין טמא (טמא) קענען דיא האקין אוך ווערין טמא (המחובר לטהור) אונ די האקין וואס זענן בהעפט צו אזו אזאך וואס איז טהור וואס קענן ניט טמא ווערין (טהור) זענען דיא האקין אוך טהור. קענען זייא אוך ניט טמא ווערין (וכולן) אונ דיא אלע האקין וואס זענען גיוועז בהעפט צוא אזוי אזאך וואס איז טמא. אונ זייא זענען אראפ גינומען גיווארען פון דיא כלי (אחת אחת בפני עצמן) איינצעלנע ווייז. יעדער האק בזונדער (טהורות) זענען זייא טהור:

ג (כסוי טני של מתכת של בעלי בתים) דער צודעק פון די אייזערנע כלי וואס דר בעל הבית האלט אין איר שטיקלאך אייזין. רבן גמליאל (מטמא) זאגט דער צודעק קען ווערין טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דער צודעק איז טהור. ער קען ניט ווערין טמא (ושל רופאים טמא) דער צודעק פון דיא כלי וואס דיא רופאים (דאקטורים) האלטין

(טהרות ח ו)

אין

מניחין בו סממנים : מגדל . בית האוצר של עץ הרמריה״ו בגע״ז ובערבי אלמנס״ר : ושל רופאים טמאה . מפני שיתן עליו את האספלנית וחולה בה המספרים : היותכין . מלקחיי׳ שנוטל בהם הכלי שהתיך בו את הכסף להריקו לתוך כלי אחר : והפרכין . בתוספתא מפ׳ אלו הן פרכין הקבועי׳בכירי׳ ורבותי לא פירשוה לי: עקרב בית הבד ברזל עקום דומה לעקרב הקבוע בקירות בית הבד שדורכים בה הזיתים : אונקלי שבכתליוון של ברזל הקבועים בכתלים לתלות בהם כלים : טהורה. דאין תשמישן אלא עם הקרקע : ד מסמר הגרע . האומל של ומן המקיז דם · ונקרא גרע על שם שמגרע את הדם . וי״מ מסמר של נפחים בקבוע יכן מסמר בסדן כשמסלקים החתיכה של ברזל מן האש ורוצה להחוך ממנה מניחה על המסמר ומכה בקורנס ונגרעת : אבן השעות . אבן שיש בה קוים ורשומים עליהם שמות השעות ומסמרים תחובים בה שבהם מכוונים את השעות : מסמר הגרדים . מסמר ארוך שהאורג מכנים בקנה דק ומחבר על הקנה את המטוה : ארון של גרוסות . העוש׳ גריסין של פול בריחים שלהן יש להן כמין ארון של עץ : רבי צדוק מטמא . אותו ארון דהוית כלי עליו : וחכמים מטהרין · דכלי עץ העשוי לנחת הוא . ואינו עשוי לטלטל . ורבי צדוק סבר פעמים מטלטלין אותו לתקנו . ואין הלכה כרבי צדוק : היתה עגלה . שהארון מונח עליה : של מתכת טמאה . שהרי היא עשויה להשמיש : ה שהתקינו . בעקם ראשו או חדדו כדי

ביהיה

שבמגדל . של בעלי בתים טהורה ושל רופאים טמאה · היותוכין טמאים. והפרכין טהורין. עקרב בית הבד טמאה. ואונקלי שבבותלים טהורה: ד מסמר הגרע טמא. ושל אבן השעות טהור. רבי צדוק מטמא. מסמר הגרדי טמא. וארון של גרוסות. רבי צדוק מטמא· וחכמים מטהרין. היתה עגלה שלה של מתכת טמאה: ה מסמר שהתקינו

להיות

אין איר זייערע כלים אוג מעדיצינען . קען ווערין טמא (הדלת שבמגדל) אטיר פון אשאנק (של בעלי בתים) פון אבעל הבית (טהורה) איז טהור (ושל רופאים טמאה) אוג דיא טיר פון שאנק וואס ביא א אקטאר קען ווערין טמא . וייל ער איינגט אויף זיינע כלים אויף דיא טיר (היתיכין טמאים) אצווייננגל קען ווערין טמא (והפרכין טהורין) אוג אויב דיא צוויינגל איז בהעפט צוא דעם קומען איז זיא טהור (עקרב בית הבד טמאה) דיא בעלקעס וואס מען לייגט ארויף אויף דיא איילבערין אום צוא קוועטשין דיא אייל איז דא ביא זייא קרומע אייזנס אזו ויא עגדיסין . דאס הייסט עקרב . דער עקרב קען ווערין טמא (ואונקלי שבכותלים טהורה) דיא האקין וואס זענען אין וואנט אוף צו איינגען אויף זייא קלי דער . זענין טהור : ד (מסמר הגרע טמא) דער מעסעריל וואס אדאקטאר עפינט מיט אים אאדער צוא לאזין בלוט . קען ווערין טמא (ושל אבן השעות טהור) אזו דער ווי זער פון אזייגער איז טהור . רבי צדוק (מטמא) זאגט ער קען ווערין טמא (מסמר הגרדי טמא) דער לאנגער משוואק וואס דער וועבער וויקולט אוף אים זיינע פאדים . קען ווערין טמא (וארון של גרוסות) דיא קעסטיל פון דיא מילכלאך וואס מען מאלט אין זייא ארבעס צוא מאכין מעהל ואדער אנדערי זאכין) . רבי צדוק (מטמא) זאגט זייא קענין ווערין טמא (וחכמים מטהרין) אוג דיא חכמים זאגין זייא זענין טהור (היתה עגלה שלה של מתכת) אוב דאס וועגעלע וואס דיא קעסטעל זיצט דארוף איז גיוועזן פון אייזין (טמאה) ווערט זיא טמא אוב זיא ווערט אן אטומאה : ה (מסמר שהתקינו להיות פותח ונועל בו) אטשוואק וואס מען האט אים אנגיברייט מען זאל מיט אים אוף מאכין דעם שלאס אוג

שיהא פותח ונועל בו: העשוי לשמירה. לסימן לראות אם נכנס שם אדם אם לאו. שאם לא ימצאנו כמו שהניחו. ביודע שאדם בא לשם: עד שיצרפנו. באש לצורך זה והלכה כחכמים: מסמר השלחני. מסמר קבוע בעמוד שלפני השלחני להעמיד בו תריסי החנות וכשמסלק התריסים נשאר שם המסמר ומטהרין רבנן משום דתשמישו עם הקרקע. והלכה כחכמים: ן ותלוי המגרדות. בבתי מרחצאות תלויין מגרדות של מתכות והנכנסים שם כל אחד לוקח מגרדת ומגרד בה רגליו: וגולמי כלי מתכות. כלים שצריך לשוף לגרד ולהקיש בקורנס או שמחוסר אוגן. או אזן. אינם טמאים לדברי חכמים עד

להיות פותח ונועל בו טמא. העשוי לשמירה טהור. מסמר שהתקינו להיות פותח בו את החבית רבי עקיבא מטמא. וחכמים מטהרין עד שיצרפנו. מסמר של שלחני טהור. ורבי צדוק מטמא. שלשה דברים רבי צדוק מטמא וחכמים מטהרין. מסמר של שלחני. וארון של גרוסות. ומסמר של אבן השעות. רבי צדוק מטמא. וחכמים מטהרין: ן ארבעה דברים רבן גמליאל מטמא. וחכמים מטהרין. כסוי טני של מתכת של בעלי בתים. ותלוי המגרדות. וגולמי כלי מתכות. וטבלא

צוא מאכן דעם שלאס (טמא) קען ער ווערן טמא (העשוי לשמירה) אוב מען האט גילייגט דעם טשוואק פאר אסימן צוא וויסען איב עס איז ווער גיוועז אין שטוב אדער גיין. אוב מען וועט ניט געפינען דעם טשוואק אויף דעם ארט וואס מען האט אים גילייגט איז אסימן אז אמענטש איז גיוועז אין שטוב (טהור) ווערט ניט דער טשוואק טמא (מסמר שהתקינו להיות פותח בו את החבית) אטשוואק וואס מען האט אים אנגיברייט מען זאל מיט אים אויף מאכן אפאס. רבי עקיבא (מטמא) זאגט דער טשוואק קען ווערין טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דער טשוואק קען ניט טמא ווערין (עד שיצרפנו) ביז ער זאל אים ברענען אין פייער דער צוא. דאס הייסט אין אנהייב ווען ער האט גימאכט דעם טשוואק האט ער אים גימאכט מען זאל מיט אים עפענען פעסער (מסמר של שלחני) דער טשוואק פון די מענטשין וואס טושין געלט. זייא האבין אקאסטין אונ אז זייא עפינען דעם קאסטין שטעלין זייא אונטער דיא דעק זייא זאל ניט אראפ ניבראכין ווערין אנרויסעי שטעקין אונ זעצין ארייז אטשוואק פון דעק אין שטעקין ודאס רופט דיא משנה מסמר השלחני) אונ אז מען נעמט ארום דעם טשוואק ווען מען דארף דיא קאסטין צוא מאכין. שטעקט מען אריין דעם טשוואק אין דעם שטעקין (טהור) דער טשוואק קען ניט ווערין טמא. ורבי צדוק (מטמא) זאגט ער ווערט טמא (שלשה דברים רבי צדוק מטמא וחכמים מטהרין) אויף דריי זאכען זאגט רבי צדוק עס איז טמא אונ דיא חכמים זאגין עס איז טהור (מסמר שלחני) דער טשוואק פון דיא וואס טושין געלט (וארון של גרוסות) אונ דיא קעסטיל פון דיא מיהלכיל ומשנה דו (ומסמר של אבן השעות) אונ דער ווייזר פון אזייגער (משנה דו. רבי צדוק (מטמא) זאגט דיא דרייא זאכין זענען טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דיא דרייא זאכין זענין טהור: ן (ארבעה דברים רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין) פיר זאכין איז רבן גמליאל מטמא אונ דיא חכמים זאגין זייא זענען טהור (כסוי של מתכות של בעלי בתים) דער צודעק פון דיא אייזערנע כלי וואס דער בעל הבית האלט אין איר שטיקלאך אייזין משנה ט (ותלוי המגרדות) דיא אייזערנע קראצערס וואס איינגען אוף דיא וואנט אין

וטבלא שנחלקה לשנים. ומודים חכמים לר״ג. בטבלא שנחלקה לשנים. אחד גדול ואחד קטן. שהגדול טמא. והקטן טהור: ז דינר שנפסל והתקינו לתלותו בצואר קטנה טמא. וכן סלע שנפסלה והתקינה להיות שוקל בה. טמאה. עד כמה תפסל ויהא רשאי לקיימה. עד שני דינרין. פחות מכאן יקוץ: ח האולר. והקילמוס. והמטוטלת.

שתגמר מלאכתן: וטבלא שנחלקה לשנים. טבלא של חרס שיש בה לגומים ונעשית שתי חתיכות שוות. שאין אחת מהן גדולה מחברתה. בהא פליג רבן גמליאל וחכמים והלכ׳ כחכמי׳: ז דינר שנפסל. שפסלתו מלכות או מדינה או שנחסר: והתקינו. שנקבו כדי שיתלנו בצואר בני או בצואר בתו: סלע. ד׳ דינרים: והתקינ׳ להיות שוקל בה. כסף או זהב דאילו דבר הנדבק. כגון בשר ויין הא תניא בפרק המוכר את הספינה (דף פט) שאין עושין משקלות של מתכת לשקול בהן דבר הנדבק: עד שני דינרים. שהוא שקל אחד. והוא חצי סלע: פחות מכאן יקוץ. שלא ירמו בה בני אדם שיחשבו שהוא שקל. וכן אם יהא יותר משקל כמי יקוץ שלא יטעו בו ויקחוהו בסלע: ח האולר. כעין מספרים של מתכת שמתקנים בו הקולמסין: והקולמוס. של נחושת וברזל או של כסף: מטוטלת. והמשקלות

באד. אונ ווער עס קומט אין באד נעמט איינס צוא קראצין זיך דער מיט (וגלמי כלי מתכות) אונ אייזערנע כלים וואס זייא זענין נאך ניט פערטיג אין גאנצין. מען דארף זייא ריין מאכין אדער אאוער מאכין (וטבלא שנחלקה לשנים) אברעט פון ערד וואס האט אגזימס ארום פון אובין ואזו וויא אלאקשין ברעט) אונ זיא איז צוא בראבין גיווארין גלייך אוף העלפט. איין העלפט איז ניט גרעסער וויא דיא אנדערע. אין די דריי זאכין קריגין רבן גמליאל מיט דיא חכמים (ומודים חכמים לרבן גמליאל) אונ דיא חכמים זענין מודה צוא רבן גמליאל (בטבלא שנחלקה לשנים) אברעט אערדענע אוב זיא איז צוא בראכין גיווארין אוף צווייא שטיקער (אחד גדול ואחד קטן) איין העלפט איז גרעסיר אונ איין העלפט איז קלענער (שהגדול טמא) דיא גרעסערי העלפט קען ווערין טמא (והקטן טהור) אונ דיא קלענערי העלפט איז טהור: ז (דינר שנפסל) אגילדין וואס איז פסול גיווארין. דער מלך האט גיזאגט מען זאל דעם גילדין ניט נעמין (והתקינו) אונ ער האט אנגיבייט דעם גילדין. ער האט אין אים גמאכט אלעכיל (ולתלותו בצואר קטנה) ער זאל אים אוף איינגען ביי זיין קינד אוף דעם האלז (טמא) קען דער גילדין ווערין טמא (וכן סלע שנפסלה) אונ אזו אטאלער וואס איז פסול גיווארין. מען נעמט איר ניט פאר אמטבע (והתקינה להיות שוקל בה) אונ ער האט איר אנגיבייט ער זאל וועגין מיט איר גאלד אדער זילבער (טמאה) קען זיא ווערין טמא (עד כמה תפסל ויהא רשאי לקיימה) אטאלער וואס איז אפ געריבין גיווארען. וויא פיל זאל פון אים פעלין אונ מען זאל אים מעגין האלטין (עד שני דנרין) ביז צווייא גילדין. אטאלער איז גיוועזן פיר גילדין. אוב דער טאלער איז ארייין גיפאלין אין פייאר אונ ער האט זיך אפ גישמאלצין אונ איז גיווארען גרוס וויא אהאלבער טאלער. דאס איז צווייא גילדין. טעג מען אים האלטין. אבער אז ער איז גרעסיר וויא אהאלבער טאלער טאר מען אים ניט האלטין. טאמער וועט מען נארין איינעם אונ מען וועט אים געבין פאר אטאלער (פחות מכאן) אז ער איז ויינגער וויא אהאלבער טאלער (יקוץ) זאל מען אים צוא האקין. אונ מע טאר אים ניט האלטען. טאמער וועט מען איינעם נארין. מען וועט אים געבין פאר אהאלבין טאלער: ח (האולר)

והמשקלות. והכורים. והכן והכנה. טמאים. וכל גולמי כלי עץ טמאים. חוץ משל אשכרוע. ר׳ יהודה אומר גרופית של זית טהורה. עד שתשלק:

פרק יג **הסייף.** והסכין. והפגיון. והרומח. מגל יד. ומגל קציר. והשחור. והזוג של ספרים

ברזל ועופרת שתלוי בחבל שחופס הבנאי בידו לראות שלא יטה הכותל עקום: והמשקלות. ליטרא וחצי ליטרא: והכורין. כלי ברזל שבו הוחבי׳ הזיתים במעצר שעוצרים אותן בו: והכן והכנה. האמה שמסרגלים בה הספרים. והלוח שתחתיה. כ״פ כערוך: גולמי כלי עץ. שלא נשלמה מלאכתן. כגון שחסרי׳ תוגן או אוזן או כבסים שלהן. שהן יושבים עליו. או שצריך להחליקן ולהשוותן. נקראים גולמי: חוץ משל אשכרוע. גרסי׳ הוא מין ארז שהשור מתרגמינן אשכרוע. וגולמי כלים שנעשו מעץ זה. טהורין לפי שקליפתו עבה וקשה. ואין חשובין כלים עד שהוסר קליפתם ותגמר מלאכתם וגירסת התוספת׳ חוץ משל פירשע. מפני שהן נוח סרי׳ בשליקה. ופירשע הוא עלי גופר. וכלים הנעשים ממנו אין מלאכתן נגמרת אלא בשליקה. שמכניסים אותן בהם ומוציאין שלק ושוב אין יראים שמא יסדקו: גרופית של זית. עקף של זית קרוי גרופית כמו של תאנה דנקרא יחור. ואם עשו כלי מן הגרופית. גולם הוא ואינו מקבל טומאה: עד שישלק. שיכניסו אותן בהם עד שיוציאו השלק שלהן. ואין הלכה כר״י: **הסייף** והסכין והפגיון. סכין שיש לו ב׳ פיות קרוי פגיון: מגל יד. מגל חלק שעוי לשבר עלמות ולהתיך עלים: מגל קציר. מלא פגימות ותלמים: השחור. הם מספרים קטנים שמגלחין בהם. ונקראים שחור לפי שהם משירין את השער דמשירין ומשחירין חד הוא. והכי אמרינן בפ׳ מתילין פירות (דף לה) מאן דתני משחילין לא משתבש. וי״א השחור תער: **והזוג של ספרים.** המספרים גדולים

אצווייגול צוא מאכען אפעדער (והק למוס) אפעדער פון קופער אדער פון אייזן אדער פו זילבער (והמטוטלת) דיא בליא וואס איינגט ביא דעם שנ׳דול פון אגרונטוואגע (והמשקלות) געוויכט אפונט אהאלב פונט (והכורים) אאייזערנע כלי וואס מען שטויסט מיט איר אריין דיא איילבערן אין דעם ארט ווא מען קוועטשט זייא (והכן והכנה) אכנה איז אוירע. אכן איז דער אייזן וואס מען צייכונט ביא דיא ווירע וואז וויא מיר צייכנען מיט בליא פעדער פלעגן זייא צייכנען מיט אדינעם אייזן. אזו וויא ספרי תורות זענין געווירעט (טמאים) דיא אלי זאכין קענין ווערין טמא (וכל גולמי כלי עץ) אונ אלי הילצרנע כלים וואס זענין נאך ניט פארטיג. דהיינו עס פעלט אאוער אדער אפוס דיא כלי זאל שטיין דארוף (טמאים) קענין טמא ווערין (חוץ משל אשכרוע) נאר דיא כלי וואס איז גמאכט פון האלץ וואס הייסט אשכרוע ווערט זיא אנדערש ניט טמא סיידין זיא איז אין גאנצען פערטיג. רבי יהודה זאגט (גרופית של זית) אז מען האט גמאכט אכליפון אצווייג פון אאייל ביר בוים (טהורה) איז דיא כלי טהור. זיא ווערט ניט טמא (עד שתשלק) ביז דיא כלי ווערט גישטעלט ביא דעם פייאר עס זאל אים קאכען פון איר דאס וואסער. דער נאך ווערט זיא אכלי זיא זאל קענין טמא ווערין:

פרק יג א (הסיף) אשווערד (והסכין) אמעסער (והפגיון) אמעסער וואס איז שארף פון ביידע זייטין (והרומח) אשפיז (מגל יד) אמעסער וואס איז גמאכט ביינער צוא האקן (ומגל קציר) אמעסער וואס איז גימאכט צוא שנײדין תבואה (והשחור) אשעריל צו שערין האר. אדער אגאל מעסער (והזוג של ספרים) אונ אגרויסע שער צוא שערין האר

שנחלקו

גדולים מן השחור : שנחלקו . והשן של כפה או בבשר ומוציאין אותו מן התנור . הגליות ומפרקים אותן זה מזה . וכן השער וברא[ש]ם האחד גורפין בו גחלים ואפר מן ים שאין בית יד שלו מחובר . ומפרקין התנור : ניטלה כפה . כגל הרחב העשוי אותו . הסמוך ליד . חזי למלאכה טפי . ככף שגורפין בו האפר : טמאה . מפני

אבל הסמוך לראש. ירא שמא יחתוך ידו. ואין הלכה כרבי יוסי: מספורת שנחלקה. הם מספרים של נשים וכשנחלק אכתי כל חד חזי לחתוך : וחכמים מטהרין. כיון שנשברה. והלכה כחכמים : ב קוליגריפון כלי שבראשו האחד כמין שיניים שתוחבין

ספרים. שנחלקו. הרי אלו טמאין. ר' יוסי אומר הסמוך ליד. טמא. והסמוך לראש. טהור. מספורת שנחלקה לשנים. רבי יהודה מטמא. וחכמים מטהרין: ב קוליגריפון שניטלה כפה. טמאה מפני שינה. ניטלה שינה. טמאה מפני כפה. מכחול שניטל הכף. טמא מפני הזכר. ניטל הזכר. טמא מפני הכף. מכתב שניטל הכותב. טמא מפני המוחק. ניטל המוחק. טמא מפני

הראש השני שיש בו השיניים שראוין לאשמישן : מכחול. ראשו אחד חד כעין זכרות לכחול בו את העין . וראשו האחד רחב לנקות בו את האזן : מכתב . ראשו א' חד כמחט לכתוב על פנקס של שעוה . וראשו א' עב וחלק למחוק בו הכתב החקוק בשעוה

(שנחלקו) דיא זאבין זענין צוא טיילט (צוא בראכין) גיווארין אויף צוויי שטיקער . וויא צוויא מעסערס (הרי אלו טמאין) דיא אלע זאכין קענין ווערין טמא . רבי יוסי זאגט (הסמוך ליד) דיא שטיק וואס איז געבליבען בייא דעם הענטיל (טמא) קען ווערין טמא (והסמוך לראש) אונ דיא זייט מיט דעם שפיץ (טהור) איז ריין קען ניט טמא ווערין (מספורת שנחלקה לשנים) אשערול וואס איז צוא טיילט גיווארין אויף צוויא מעסערס . רבי יהודה (מטמא) זאגט יעדער מעסער בזונדער קען טמא ווערין (והחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגען דיא מעסערס קענין ניט טמא ווערין : ב (קוליגריפון שניטלה כפה) אכלי וואס איין זייט איז דאס אגאפיל ארייין צוא שטעכין אין פלייש וואס אין טאפ אדער אין ברוט וואס אין אויבען זעהן צוא עס איז פערטיג אונ דיא אנדערע זייט איז גימאכט ארום צוא שארין דיא אש מיט די קולין פון אויווין . דאס הייסט קוליגריפון . אונ דיא ברייטע זייט וויא אלעפיל) וואס מען שארט מיט דעם דיא אש מיט דיא קולין . איז אפ גיבראכין גיווארן (טמאה מפני שינה) קען נאך דיא קילוגריפון טמא ווערין דורך דיא ציין (דעם גאפיל) (ניטלה שינה) אוב דער גאפיל איז אפ גיבראכין גיווארען (טמאה מפני כפה) קען נאך דיא קוליגריפון טמא ווערין דורך דיא לעפיל (מכחול) אכלי פון איין זייט האט זיא אשפיץ ארייין צוא טאהן פארב אין דיא אויגין (וויא פאר צייטין) אונ איין זייט איז גיוועזען אאויער לעפיל ריין צוא מאכען דעם אויער (שניטל הכף) אויב דיא אויער לעפיל איז אפ גיבראכין גיווארען (טמא מפני הזכר) קען נאך דיא כלי טמא ווערין דורך דעם שפיץ (ניטל הזכר) אויב דער שפיץ איז אפ גיבראכין גיווארין (טמא מפני הכף) קען דיא כלי טמא ווערין דורך דיא אויער לעפיל (מכתב אפעדער צוא שרייבין אונ די אנדרי זייט איז גימאכט גיווארען צום מעקין מען זאל קענען אויף דעם ארט נאך אמאהל שרייבין (שניטל הכותב) דיא זייט וואס שרייבט איז אפ גיבראכין גיווארין (טמא מפני המוחק) קען דיא כלי ווערין טמא דורך דיא זייט וואס מעקט (ניטל המוחק) אויב דיא זייט וואס מעקט איז אפ גיבראכין גיווארין (טמא מפני הכותב) קען דיא כלי ווערין טמא

ולהחליקה כדי שיהא ראוי לחזור ולכתוב בו: זומא ליסטרא. ראשו א׳ כף עשוי לקבל את הזוהמא מן הקדרה ולהעבירה. וראשו האחד כעין מזלג להעלות הבשר: וכן השן של מעדר. בראשו אחד חופרים את הקרקע ובראשו א׳ מחברים כלי המחרישה זה עם זה: שיעור כולן. אם ניטל הראש הא׳ צריך שישאר בראש השני כדי שיעור בית אחיזה שיהיה ראוי לעשות מלאכתו:

ג חרחור. כלי עשוי כמין מרא שחופרים בו את הקרקע וברזל שלו מחודד עשוי להתוך בו השרשים שלא יעכבו את המחרישה: שינטל רובו. רוב הברזל או רוב חטומו. מקופו. חור שמכניס בו הקתא כמו (ברכות כה) קופא דמחטא: טהור. דתו לא חזי למלאכה כיון שאין יכול להכניס בו יד: קורדום. מחודד וחותך משני צדדיו הצד האחד רחב ומשתמשין בו הנגרים וקרוי עשפו. תרגום מחרשתו עשפיה. והצד השני קצר וקרוי בית בקע לפי שבאותו צד בעלי בתים מבקעים עצים. ובגמרא במס׳ ביצה (דף לג) קורא לצד הרחב נקבות שלו ולצד הקצר זכרות

הכותב. זומא לסטרא שניטלה כפה. טמאה מפני המזלג. ניטל המזלג. טמאה מפני כפה. וכן השן של מעדר. שעור כלן כדי לעשות מלאכתן:

ג חרחור שנפגם טמא. עד שינטל רובו. נשבר מקופו טהור. קורדום שניטל עושפו. טמא מפני בית בקעו. ניטל בית בקעו. טמא מפני עושפו.

נשבר

דורך דיא זייט וואס שרייבט (זומא ליסטרא) איין זייט איז אלעפיל אף צוא שאמען דעם טאפ. דיא אנדערי זייט איז אגאפיל ארויין צוא שטעכין אין פלייש ווען צוא עס איז פערטיג (שניטלה כפה) דיא לעפיל איז אפ גיבראכין גיווארין (טמאה מפני המזלג) קען זיא ווערין טמא דורך דעם גאפיל (ניטלה המזלג) אויב דר גאפיל איז אפ גיבראכין גיווארין (טמאה מפני כפה) קען זיא ווערין טמא דורך דיא לעפיל (וכן השן של מעדר) אונ אזו דער צאהן ודער אייזין וואס מיט איין זייט גראבט מען דיא ערד. אונ מיט דיא אנדערע זייט שטעקט מען ארויין אין דיא אקער כלים זייא זאלין זיין בהעפט איינער צום אנדערין. אויב איין זייט איז אפ גיבראכין גיווארין ווערט דאס טמא דורך דיא אנדערע זייט (שעור כולן כדי לעשות מלאכתן) דער שיעור פון דיא כלים וואס בלייבין מען זאל קענען מיט זייא מאכין א מלאכה. עס זאל בלייבין א שטיק לצוא דיא כלי מען זאל קענין האלטין אין האנט צוא מאכין דיא מלאכה מיט דיא כלי וואס איז געבליבען: ג (חרחר שנפגם טמא) א רידעל וואס מען גראבט מיט אים אונ ער איז אזוי שארף אז ער שנייט אפ דיא ווארצלען וואס פערהאלטין דעם אקער. אונ דער שארף איז טעמפע גיווארין. פון דעסטוועגין קען ער נאך ווערין טמא (עד שינטל רובו) ביז עס ווערט אפ גיבראכען מער וויא אהאלבער רידעל דער נאך איז ער טהור (נשבר מקופו טהור) אויב עס איז אפ גיבראכין גיווארין דיא לאך וואס מען זעצט ארויין דעם שטעקין. טויג שוין ניט דער רידעל. קען ער שוין ניט טמא ווערין (קורדם) א האק וואס איז שארף פון צווייא זייטין. איין זייט איז ברייט צום טשעשען ברעטער אונ בעלקעס אונ איין זייט איז שמאל צום האקין האלץ (שניטל עושפו) אויב דיא ברייטע זייט וואס מען טשעשעט מיט איר איז אפ גיבראכין גיווארין (טמא) איז דיא האק טמא (מפני בית בקעו) ווייל עס איז געבליבען דיא שמאלע זייט וואס מען האקט מיט איר (ניטל בית בקעו) אויב דיא שמאלע זייט וואס מען האקט מיט איר איז אפ גיבראכין גיווארין (טמא) איז דיא האק טמא (מפני עושפו) ווייל עס איז געבליבען דיא

נשבר מקופו . טהור : ד מגריפה שניטלה כפה . טמאה מפני שהיא כקורנס . דברי ר"מ . וחכמים מטהרין . מגירה שניטלו שיניה אחת מבינתיים טהורה . נשתייר בה מלא הסיט במקום אחד . טמאה . המעצד . והאיזמל . והמפסלת . והמקדח . שנפגמו . טמאים . ניטל חיסומן . טהורין . וכולן שנהלקו לשנים . טמאים . חוץ מן המקדח . והרוקני בפני עצמה . טהורה : ה מחט שניטל

זכרות שלו : ד מגריפה . עשויה לגרוף את האפר מן הכירה ומן התנור וכשהוסרה כפה נשאר הבית יד שלה עשוי כעין קורנס של נפחים . ואין הלכה כר"מ : מגירה . היא מסור בל' מקרא סיג"א בלע"ז . אחת מבינתיים טהורה . אם ניטל מכל בין שני שיני' שן אחת א"א יוכל לגרר בה הלכתסודה דלא חזיא לתשמישה : נשתייר בה . מן השיני' השלימי' שיעור הסיט במקום אחד : טמאה . המגירה דבאותו מלא הסיט שסוא שלם חזיא לגרר ושיעור מלא הסיט כל מה שאפשר לאדם להרחיב בין אצבע לאמה : מעצד . כלי ברזל שהחרש מנסר בה הנסרים דולדור"א בלע"ז : איזמל .

תער קטן שמלין בו את התינוק . תרגום חרבות צורים אזמלין חריפין : והמפסלת . ברזל מחודד קבוע בתוך עץ ומוליכין ומביאין אותו על הלוח ומחליקין אותו לשון פסל לך : מקדח . כלי שבו מנקבים הלוחות : שנפגמו . נתבקעו : ניטל חיסומן . כפי התרב וכפי הסכין וכפי הקרדום ובחודו של מקדח נותנים ברזל טוב ונחשב אצאליו בלע"ז ומוסמין פיהן בו כדי שיהא חד לחתוך יפה וזהו קרוי חסומו : והרוקני . העץ שהמפסלת קבועה בו קרוי רוקני ואם ניטל הברזל שפוסל ומחליק ונשאר העץ לבדו בלא ברזל טהור : ה חרירה . כמו חורה . התור

בריטע זייט ווס מען טשעשעט מיט איר (נשבר מקופו) אוב די לאך וואו מען זעצט אביין דעם האלץ איז צוא בראכין גיווארין (טהור) איז דיא האק טהור . ווייל מען קען מיט איר ניט האקין : ד (מגריפה שניטלה כפה) אבלי וואס איז גימאכט ארוים צוא שארין דיא אש פון אויוין . אונטען איז גימאכט אזו וויא אלעפיל . אויב דיא לעפיל איז אפ גיבראכען גיווארין . פון דעסטוועגין . (טמאה) איז זיא טמא (מפני שהיא כקורנס) ווייל דיא הענטיל מיט דיא איבעריגע וואס איז געבליבען אן דיא לעפיל זעהט אוס וויא אהאמער . איז דאס נאך אבלי (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין אז דיא לעפיל איז אפ גיבראכין איז דיא איבעריגע טהור (מגירה שניטלו שיניה) אזעג וואס דיא ציין זענין אפ גיבראכין גיווארען (אחת מבינתים) איינע צווישין צוויא . צווישין יעדערע צוויא ציין איז איינע פון מיטען אפ גיבראכין (טהורה) איז דיא זעג טהור (נשתייר בה מלא הסיט במקום אחד) אוב דיא זעג איז גאנץ מיט אלע ציין אין איין ארט . אזו גרוים וויא ווייט עס איז פון אנדערין פינגער ביז צום דריטען (טמאה) קען דיא זעג ווערין טמא (מעצד) אקליינע זעג (והאזמל) אונ אמוהל מעסער (והמפסלת) אהובעל (והמקדח) אעגבער (שנפגמו) זייא זענען צוא שפאלטין גיווארין (טמאים) זענין זייא טמא (ניטל חיסומן) ווען מען מאכט אשווערד אונ אשארפין מעסער אדער אהאק אונ אעגבער פון אייזין . ביא דעם עק וואו דער שארף איז לייגט מען אריין שטאל . אויב דיא שטאל איז אפ גיבראכין גיווארין (טהורין) זענין דיא כלים טהור (חוץ מן המקדח) נאר אעגבער אפילו דיא שטאל איז אפ גיבראכין גיווארין איז ער אויך טמא (והרוקני בפני עצמה) אונ אוב דער הובעל איז ארוים גינומען גיווארען פון דעם האלץ וואו ער זיצט אין אים (טהורה) איז דער האלץ טהור : ה (מחט שניטל חרירה או עוקצה) אנאדיל וואס איז אפ

תרידה או עוקצה. טהורה. אם התקינה למיתוח. טמאה. של סקיין שניטל תרירה. טמאה. מפני שהוא כותב בה. ניטל עוקצה טהורה. של מיתוח בין כך ובין כך טמאה. מחט שהעלתה חלודה. אם מעכבת את התפירה טהורה. ואם לאו טמאה. צינורא שפשטה. טהורה. כפפה חזרה לטומאתה: ו עץ המשמש את המתכת טמא. והמתכת המשמשת את העץ טהורה. כיצד. פותחת של עץ והפין שלה של מתכת

אפילו

שמכניסין בו החוט: עוקצה. הראש החד שמכניסים בו בבגד כשתופרין כמו עוקצי תאנים. שהוא החד שבתאנים: אם התקינה למתוח. דרך האורגים שלוקחים מחט שבורה ותוקעים אותה בשפת הבגד כדי שימתחו שפתותיו: מחט של סקאים. מחט גדול שתופרים בו השקים העשויים משער עזים וכיוצא בהן מן הבגדים הגסין: שהוא כותב בה. בפינקס של שעוה: של מתוח. אם התקינה למתוח בה שפת הבגד כדרך שהאורגים עושים: בין כך ובין כך טמאה. שהרי היא ראויה למתוח בלא עוקצה ובלא תרירה: אם מעכבת את התפירה. שאינו יכול לתפור בה מפני החלודה. וי"מ דכל זמן שרושם החלודה נכרת בבגד היינו עיכוב התפיר' והאורה. דהכי משמע בפ' במה בהמה (דף נג): צנורא. מזלג קטן עקום בראשו ורגילין להפך בו בשר על גבי גחלים ויש מהן קטנים שמוחטין בהן פתילות ומקנחים בהן נרות וכשפשטה הוה כמחט שניטל תרירה ועוקצה וטהורה: ו והפין. שיניים של מפתח שבהן פותחין הדלת. וצורת זו המפתח

גיבראכין גיווארין דיא לעביל אדער דער שפיץ (טהורה) איז זיא טהור (אם התקינה למיתוח
אוב אוועבער האט אן גינרייט דיא צוא בראכענע נאדיל צוא פאר שפילען דאס וועבונג
טמאה) איז זיא טמא (של סקיין שניטל תרירה) אגרויסע נאדיל וואס מען נייט מיט איר
זעק אוב דיא לעביל איז אפ גיבראכין גיווארין (טמאה) איז זיא טמא (מפני שהוא כותב
בה) וויל מען קען מיט איר שרייבין אוף אברעט וואס איז בקלעפט מיט וואקס (ניטל
עוקצה) אויב דער שפיץ איז אפ גיבראכין גיווארען (טהורה) איז זיא טהור (של מיתוח
אויב אוועבער האט אנגיגרייט דיא צוא בראכענע נאדיל צ א פאר שפילען דאס וועבונג
(בין כך) סייא אזוי (ובין כך) אונ סייא אזוי. סייא דער שפיץ איז אפ גיבראכין גיווארן
אונ סייא דיא לעביל איז אפ גיבראכין גיווארין (טמאה) קען זיא טמא ווערין (מחט
שהעלתה חלודה) אנאדיל וואס איז פאר ראסט גיווארין (אם מעכבת את התפירה) אויב
זיא פאר האלט דאס נייען. מען קען ניט דורך ציהען דיא נאדיל דורך דעם ראסט
(טהורה) איז דיא נאדיל טהור (ואם לאו) אונ אויב דער ראסט פאר האלט ניט דס נייען
(טמאה) קען זיא טמא ווערין (צינורא שפשטה) אדראט וואס איז פאר בויגען דער שפיץ
איז אבלי איבער צוא קערין פלייש וואס ווערט גיבראטין אויף קוילין אוף די אנדערע
זייט אדער ארוס צוא ציהען דעם קנויט פון לאמפ. אונ אז מען האט דעם שפיץ אויף
גיבויגין אונ גלייך גימאכט איז דאס שוין ניט קיין כלי (טהורה) איז זיא טהור (כפפה) אז
מען האט דעם שפיץ צוריק איינגיבויגין (חזרה לטומאתה) ווערט זיא אום גיקערט צו איר
טומאה: ו (עץ המשמש את המתכת טמא) אהאלץ וואס בדינט צוא אייזין איז דער
האלץ טמא (והמתכת המשמש את העץ טהורה) אונ אייזין וואס בדינט צוא האלץ איז
דיא אייזין טהור (כיצד) וויא מיינט דיא משנה (פותחת של עץ) אשלאס פון האלץ
(והפין שלה) אונ דער צאן פון שלאס (של מתכת פון אייזין (אפילו אחת) אפילו נאר איין

אפילו אחת. טמאה. פותחת של מתכות והפין שלה של עץ. טהורה. טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג. טמאה. טבעת של אלמוג וחותם שלה של מתכת. טהורה. השן שבטם שבפותחת ושבמפתח. טמאה בפני עצמה: ז הכדומין האשקלונין שנשברו והאנקלי שלהן קיימת. הרי אלו טמאין. המעבר. והמזרה. והמגוב. וכן מסרק של ראש שניטלה אחת משיניהן. ועשאן של מתכת. הרי אלו טמאין. ועל כולן אמר

ידוע במלכות מצרים ובכל ארץ ישראל: אפי' אחת טמאה. אע"ג דהשינים בפני עצמן בלא פותחת טהורים. קבען בפותחת טמאים. מ"מ השינים חשובי' עקר והפותחת מטמאת: אלמוג. קורא"י בלע"ז וכות עומד במצול' ים ותחלתו רך קודם שיקפאהו האויר ומפתחים בו חותם ובמקרא עצי אלמוגי': השן שבטם. ולא דמי לפין של פותחת. דהשן מטמאת בפני עצמה מש"ה כ בפין. הלכך טמאה בפני עצמה: ז הכדומין. עץ גדול ארוך. ויוצאים ממנו אונקליות אילך ואילך ותולין באותן אונקליות ללוחיות של נוים באויר כדי לנגן. ורמב"ם פירש כמין זיר ואונקליות סביבותיו ובו מעלין הכלי' שנפלו לבור: האשקלונין. שנעשים באשקלון. המעבר. והמזרה והמגוב. כלים עשויין לנקות התבואה מן התבן ולהעביר התבן ממקום למקום. המעבר יש לו שינים ודומה ליד של בני אדם ובו מעבירין התבן ממקום למקום והמזרה בו זורים החיטין בגורן. לפיכך נקרא מזרה ושיניו מרובות משיני המעבר. והמגוב שיניו מרובות משיני המזרה. ובו

צאן איז פון אייזן (טמאה) איז דער גאנצער שלאס טמא. דאס הייסט דער האלץ בדינט צום אייזן (פותחת של מתכת) אויב דער שלאס איז פון אייזן (והפין שלה של עץ) אונ דער צאן פון שלאס איז פון האלץ (טהורה) איז דער גאנצער שלאס טהור. דאס הייסט אייזן בדינט צוא האלץ (טבעת של מתכת) אפינגערול ואריננ פון מתכת וואייזן קופער מעש זילבער גאלד הייסט מתכת וייל דאס ווערט ג'שמאלצין (וחותם שלה של אלמוג) אונ דיא החיטה איז פון קארעלין (טמאה) קען דאס פינגעריל ווערין טמא (טבעת של אלמוג) אויב דאס פינגעריל איז פון קארעלין (וחותם שלה של מתכת) אונ דיא החיטה איז פון מתכות (טהורה) איז דאס פינגעריל טהור (השן שבטם שבפותחת ושבמפתח) דר צאן וואס אין דיא בלעך וואס אין שלאס אונ וואס אין שליסול (טמאה בפני עצמה) קען ווערין טמא בזונדער אן דעם שלאס אונ אן דעם שליסל: ז (הכדומין) אלאנגער שטעקין אין ביידע עקין הענגען האקין אויף דיא האקין הענגען קרינלאך וואסער (האשקלונין) וואס ווערט גימאכט אין אשקלון (שנשברו) דער שטעקין איז צוא בראכין גיווארין (והאונקלי שלהן קיימת) אונ דיא האקין זענין גאנץ. אוב אטומאה רירט זייא אן (הרי אלו טמאין) זענען זייא טמא (המעבר) אשטעקין וואס האט אויבין עטליכע שפיצן. עס זעהט אויס וויא אהאנט. דער מיט טראגט מען דיא שטרויא פון איין ארט צום אנדערין (והמזרה) אשופעלע צוא שופלעווען דיא תבואה אין שייער (והמגוב) דאס איז אויך אשופעלע נאך אמאהל צוא שופלעווען דיא תבואה זיא זאל זיין גאר ריין. דער מזרה האט מער שפיצין וויא דער מעבר. אונ דער מגוב האט נאך מער שפיצין וויא דער מזרה (וכן מסרק של ראש) אונ אזוי אקאם וואס מען קעמט מיט אים דעם קאפ (שניטלה אחת משיניהן) וואס עס איז אפ גיבראכין ג'ווארין אצאן (אשפיץ) פון די ציין (שפיצין) זייערע (ועשאן של מתכת) אונ מען האט גימאכט אאייזערנעם צאן (הרי אלו

בוררים התבואה אחר שזרו אותה במזרה: דבר חדש חדשו סופרים. ראוין היו להיות טהורים דפשוטי כלי עץ נינהו ומשום שן אחת של מתכת לא נהדא להו טומאה:

מן המסרק טמאה דחזיא לכתוב בה בפנקס של שעוה: ושל צמר. מסרק של צמר: אחת מבינתים. שמכל שלש הסמוכות נטלה האמצעית הו לא חזי: היתה החיצונה אחת

א״ר יהושע דבר חדש חדשו סופרים. ואין לי מה אשיב: **ח** מסרק של פשתן שניטלו שיניו. ונשתייר בו שתים טמא. ואחת טהור. וכולן אחת אחת בפני עצמן. טמאות. ושל צמר שניטלו שיניו אחת מבינתיים. טהור. נשתייר בו שלש במקום אחד. טמא. היתה החיצונה אחת מהן. טהור. ניטלו ממנו שתים ועשאן למלקטת. טמאות. אחת. והתקינה לנר או למיתוח

ואין לי מה להשיב. מפני מה אמרו כן: **ח** מסרק של פשתן. יש בו שינים מרובות כעין מחטים ארוכים תחובים בעץ ובו סורקים הפשתן: ונשתייר בו שתים טמא. אם לא נשתיירו בו אלא ב׳ שינים בלבד טמא המסרק דהכתי חזו למלאכתן: אחת אחת בפני

מהן טהור. השן החיצונה של המסרק היא רחבה ואינה ראויה לסרוק בה כעין החיצונה שבמסרק הרחב שלנו הלכך אם החיצונה אחת מן השלש שנשארו. טהור המסרק שאינ׳ ראויה לסרוק בה שאין כאן אלא ב׳ שינים: ועשאן למלקטת. ללקט בהן את השער:

עצמן טמאות. כל שן ושן בפני עצמה שנטלה והתקינה לנר. להוציא בה את הפתילה. ולהטיב

טמאין) קענען זייא טמא ווערין (ועל כולן) אויף דיא אלע זאכין (אמר רבי יהושע) האט רבי יהושע געזאגט (דבר חדש חדשו כוס״ים) אנייע זאך האבין דיא רבנן געמאכט. ווייל דאס איז אהילצערנע כלי אגלאטע. וואס מען קען אין איר גאר ניט אריין לייגין. אונ אזוי אכלי איז אין אמת טהור. נאר ווייל ער האט איין אייזערנעם צאן זאל ער זיין טמא. דאס איז אנייע זאך (ואין לי מה אשיב) אונ איך האב ניט וואס צוא ענטפערין פאר וואס האבין דיא רבנן אזו געזאגט: **ח** (מסרק של פשתים) אקאם וואס מען בארשט דער מיט פלאקס. דאס איז געמאכט אברעטיל אונ אין איר שטעקט פיל נאדלען (שניטלו שיניו) וואס דיא ציין (דיא נאדלען) זענין ארויס גענומען געווארען (ונשתייר בו שתים) צווייא נאדלען זענין געבליבען שטעקין אין דעם ברעטיל (טמא) קען דיא ברעטיל ווערין טמא (ואחת) אונ אויב נאר איין נאדיל איז געבליבען שטעקין (טהור) איז דיא ברעטיל טהור (וכולן) אונ דיא אלע נאדלען (אחת אחת בפני עצמן) יעדער נאדיל בזונדער וואס איז ארויס גענומען געווארין (טמאות) זענען טמא (של צמר) דיא קאם וואס מען בארשט מיט איר וואל (שניטלו שיניו) וואס דיא ציין (דיא נאדלען) זענין ארויס גענומען געווארען (אחת מבינתים) אויב עס איז ארויס גענומען געווארין איינע פון צווישען זייא (טהור) קען דיא קאם ניט טמא ווערין (נשתייר בו שלש במקום אחד) אויב עס איז געבליבען דרייא נאדלען צוא זאמען אויף איין ארט (טמא) קען דיא קאם טמא ווערין (היתה החיצונה אחת מהן) אויב דער אויסווייניגסטער צאן איז איינער פון דיא דרייאן ציין (טהור) איז דער קאם טהור. ווייל מיט דעם אויסווייניגסטען צאן קען מען ניט קעמען (ניטלו ממנו שתים) אויב עס איז ארויס גנומען געווארען פון דיא קאם צווייא ציין (ועשא למלקטת) אונ ער האט זייא געמאכט אויס צוא רייסען דיא האר מיט זייא (טמאות) זענין זייא טמא (אחת) אויב ער האט ארוס גינומען איין צאן (והתקינה) אונ ער האט אנגיבריים דעם צאן (לנר) ארוס צוא ציהען אקנייטיל פון אלאמפ (או למיתוח) אדער אן צוא ציהען דעם זיים פון אקלייד

ולהטיב בה את הגל : ולמיתוח . גרסי' כלו' גדול שמרתיחים בתוכו מים ונותנים בו
למתוח בה שפת הבגד כדרך האורגים קיתונות קטנים להדיחן בתוכו : כולן
(שהורגים) מחט בשפת הבגד . כדי שימתחו בפרוטות . כלן משערים אם יש בשבר שלהן
שפתותים : כדי לקבל פרוטות . ואין הלכה כר"א :

למיתוח . טמאה :

פרק יד **כלי** מתכות כמה הוא שיעורן . הדלי כדי למלאות בו . קומקום כדי ליחם בו . מיחם כדי לקבל סלעים . הלפס כדי לקבל קיתונות . קיתונות כדי לקבל פרוטות . מדות יין ביין ומדות שמן בשמן . ר"א אומר כולן בפרוטות . רע"א המחוסר חטיפה טמא . והמחוסר

פ' יד **כלי** מתכות . שנתרועעו ונשברו : כמה הוא שיעורן . כמה יהיה שיעור השבר הנשאר מכלי שיקרא עושה מעין מלאכתו ויהיו חשובים כלים ליטמא: מיחם . שמחממין בו מים . והוא גדול מקומקום: כדי לקבל סלעים . שכל סלע ד' דינרין : הלבס . אית דגרסי הלפס . והוא כלי נחשת

המחוסר הגפה טמא . ר"ע מיירי בתחלת עשייתן של כלי' . וקאמ' דכלים המחוסרים הכסוי שלהן טמאין דמקרו נגמרים מלאכתן : הגפה . מל' יגיפו הדלתות (נחמיה ז) והרבה יש במשנה . כדי שיפתח ויגיף ותיגוף . אע"פ שנפן לה קנה דבמס' מע"ש (פ"ג מי"ב) פי' שכסה אותן במגופה : ומחוסר לטישה טהור

(טְמֵאָה) איז דער צאן טָמֵא :

פרק יד א (כְּלֵי מַתָּכוֹת) אייזערנע כֵּלִים וואס זענין צו בְּראכין גיווארין (כַּמָּה הוּא שִׁיעוּרָן) וויא פיל זאל בְּלייבין פון דיא כֵּלִי אַז זיא זאל קענין טָמֵא ווערין (הַדְּלִי) אויב אעמער איז צוא בְּראכען גיווארען . אז דיא שְׁטִיקֶער זענין אַזוי גְרוֹיס (כְּדֵי לְמַלְאוֹת בּוֹ) אַז מען קען מיט דיא שְׁטִיק אויך שֶׁעפֶּען וואסער (קוּמְקוּם) אויב אַקֶעסִיל איז צו בְּראכין גיווארין . אויב דיא שְׁטִיקֶער זענין אזו גְרוֹיס (כְּדֵי לִיחַם בּוֹ) אַז מען קען אין איין שְׁטִיק ווארעמען וואסער . הייסט דאס נאך אַכֵּלִי אונ עס ווערט טָמֵא (מֵיחַם) אויב אַגְרֶייסער קעסיל איז צוא בְּראכין גיווארין . אויב דיא שְׁטִיקֶער זענין אַזוי גְרוֹיס (כְּדֵי לְקַבֵּל סְלָעִים) אַז מען קען אין איין שְׁטִיק אַריין לֵייגִין טאלערס . ווערט דאס טָמֵא (הַלְּפָס) אוב אקופּערנער קעסיל אגרויסער וואס מען ווארעמט אין אים וואסער אונ מען לֵייגט אין אים אַריין קְלֵיינֶע כֵּלִים אָפּ צוא וואשין . איז צוא בְּראכין גיווארין . אויב דיא שְׁטִיקֶער זענין אזו גְרוֹיס (כְּדֵי לְקַבֵּל קִיתוֹנוֹת) אַז מען קען אין איין שְׁטִיק אויך אַריין לֵייגִין קְלֵיינֶע כֵּלִים אָפּ צוא וואשין . ווערט דאס טָמֵא (קִיתוֹנוֹת) אויב אַקְלֵיינֶע כֵּלִי איז צוא בְּראכין גיווארין . אויב דיא שְׁטִיקֶער זענין אַזוי גְרוֹיס (כְּדֵי לְקַבֵּל פְּרוּטוֹת) אַז מען קען אין איין שְׁטִיק אויך אַריין לֵייגִין פְּרוּטוֹת . ווערט דאס טָמֵא (מִדּוֹת יַיִן) אויב אמאס פון וויין איז צוא בְּראכין גיווארין (בְּיַיִן) זֶעהט מען אויב מען קען מיט דיא שְׁטִיקֶער אויך מעסטין וויין ווערט דיא שטיק טָמֵא (וּמִדּוֹת שֶׁמֶן) אויב מען מעסט מיט דיא כֵּלִי אייל אונ זיא איז צוא בְּראכין גיווארען (בְּשֶׁמֶן) אוב מען קען מיט דיא שְׁטִיקֶער אויך מעסטין אייל ווערט דיא שְׁטִיק טָמֵא . רַבִּי אֱלִיעֶזֶר זאגט (כּוּלָּן בִּפְרוּטוֹת) אלי כֵּלִים וואס זענין צוא בְּראכין גיווארען אונ מען קען אין דיא שְׁטִיקֶער אַריין לֵייגִין פְּרוּטוֹת . ווערין די שְׁטִיקֶער טמא . רַבִּי עֲקִיבָא זאגט אַז מען מאכט אַנַייע כלי . אונ זיא איז אין גאנצין פֶערטִיג . נאר הַמְחוּסָר וְהַגָּפָה) דער אוּבֶּערְשְׁטֶער צודעק פֶעלט דער אוּבֶּערְשְׁטֶער צוּדֶעק איז נאך ניט פֶערְטִיג (טָמֵא) קען דיא כֵּלִי טָמֵא ווערין (וְהַמְחוּסָר לְטִישָׁה) אונ אַז עס פֶעלְט מען זאל די

לטישה. טהור: ב מקל שעשה בראשו מסמר כמין חזיינא. טמא. סימרו טמא. רש"א עד שיעשה בו שלשה סדרים. וכולן שעשאן לנוי טהורין. עשה בראשו. מניקת. וכן בדלת טהורה. היתה כלי וחברה לו טמאה. מאימתי היא טהרתה. בש"א משיחבל. בה"א משיחבר: ג הקנטר' של בנאי. והדקור של חרש הרי אלו טמאין. יתדות אהלים. ויתדות

המשוחות

טהור. שהוא חשוב גולמי כלי מתכות שאינן מקבלין טומאה: לטישה. לי לוטש כל חורש נחשת וברזל (בראשית ד): ב חזיינא. נוהגים לעשות בראש המקל כמין חפוש של ברזל והוא הנקרא הזינא. וכל עבדי מלך מצרים היום נושאים בידם מקלות הללו. וקורין להם בערבי אלבו"ס ופעמים שנועצי' בהם מסמרי' כדי שיכו בהם מכה רבה וקשה: ג' סדרים. של מסמרים והוי חשוב כלי. ואין הלכה כר"ש: עשאן לנוי. כגון שעשאו במסמרים דקים מצויירים כדי ליפות בו את המקל: טהור. דהוי מתכת המשמש את העץ דתנן לעיל שהוא טהור. אבל כשעשאן לסכות ולחבוט. הרי עץ משמש את המתכות וטמא: מניקת. כמין שפופרת של מתכת

דתני ברפ"ק דבילה והכלים בה את המקל: וכן בדלת. תחת הדלת כדי שלא תאכלנו הארץ: היתה כלי. היתה שפופרת זו כלי בפני עצמה וחברה למקל ואחר שחברה ראוי להשתמש בה בכלי (טומאה. מקבלת טומאה. וטמאה כמו שהיתה): מאימתי היא טהרתה. מניקת הנטמאה מאימתי תטהר ותצא מידי טומאתה: משיחבל. משישחיתנו ויפחות צורתה: משיחבר. משיחברנה בדלת או במקל ויקבענה במסמרים שלא תשמש עוד בכלי. כבר בטל שם כלי מנגה ויצאה מידי טומאתה: ג הקנטר של בנאי. פירשו בו שהוא שבט ומטה של ברזל שהבנאים חותכים בו את הכותל: הדקור. כמו יחפור בדקר ויכסה: חרש. נגר: יתרות

כלי ארום היבלעווען אדער ארום של יפין (טהור) איז דיא כלי ריין. זיא קען ניט טמא ווערין: ב (מקל שעשה בראשו מסמר כמין חזיינא) אשטעקין וואס מען האט גימאכט פון איבין אאייזערנעם קאפ קיילעכדיג וויא אעפיל (טמא) קען דער שטעקין טמא ווערין (סמרו) אדער מען האט ניט גימאכט קיין אייזערנעם קאפ נאר מען האט אריין גישלאגן אטשוואק פון אובין (טמא) קען אויך דער שטעקין טמא ווערין. רבי שמעון זאגט (עד שיעשה בו שלשה סדרים) דער שטעקין איז אנדערש ניט קיין כלי סיידין ער זאל אין אים אריין שלאגין דרייא פראנטין טשוועקעס (וכולן שעשאן לנוי טהורים) אויב ער האט אריין גישלאגען שיינע טשוועקעס צוא בעשיינען דעם שטעקין. איז דער שטעקין טהור (עשה בראשו מניקת) אויב ער האט ארויף גיזעצט אויף דעם שטעקין אררעריל (וכן בדלת) אונ אזוי בייא אטיר האט ער אונטען ארויף גיזעצט אררעריל דיא טיר זאל ניט פוילין פון דיא ערד (טהורה) איז זיא טהור. קען ניט טמא ווערין. (היתה כלי) אויב דיא רעריל איז גיוועזען אכלי (וחברה לו) אונ ער האט בהעפט דיא רעריל צום שטעקין. אונ מען קען מיט דיא רערעל ניצען אויך דאס זעלבינע וויא פריער (טמאה) קען די רעריל טמא ווערין (מאימתי היא טהרתה) ארעריל וואס איז טמא ווען ווערט זיא צוריק טהור. בית שמאי זאגין (משיחבל) אז ער פאר דארבט איר. בית הלל זאגין (משיחבר) אז ער בהעפט דיא רעריל מיט טשוועקעס צוא אטיר אדער צוא אשטעקין. אונ מען קען שוין ניט מער ניצען מיט איר ווערט זיא טהור: ג (הקנטר של בנאי) דער אייזערנער שטעקין פון דיא בוימייסטערס (והדקור של חרש) אין דער שפיז פון דעם סטאלארז (הרי אלו טמאין) דיא זאכין קענין טמא ווערין (יתדות אהלים) גרויסע אייזערנע טשוועקעס וואס

המשוחות. טמאות. שלשלת של משוחות טמאה. העשויה לעצים טהורה. שלשלת דלי גדול. ארבעה טפחים. ושל קטן עשרה. חמור של נפחין טמא. מגירה שעשה שיניה בתוך החור. טמאה. עשאה מלמטן למעלן. טהורה. וכל הכסוין טהורים. חוץ משל מיחם:

אהלים. נועלים יתדות של ברזל בארץ ומותחים אהלים וקושרים מיתרים ביתדות. ואין זה השמישו על ידי קרקע. שהרי לדבר המטלטלת הן משמשים: ויתדות המשוחות. מודדי הקרקע לחלוק' אחים. נועצים יתדות בקרקע וקושרים בו חבל ומודדים: שלשלת של משוחות טמאה. לפי שבמדידת כחבל יש עול. פעמים במותח לזה יותר מזה. לפיכך רגילים לעשות שלשלת למדוד בה: עשויה לעצים. לקשור בהן חבילה של עצים. או למדוד בה עצים שיש מקומות שמוכרים עצים במדה מלא חבל. והשלשלת המיוחדת לכך טהורה. דהוית כמתכת המשמשת את העץ: ארבעה טפחים. ויותר מכן לא השיב יד: חמור של נפחים. העץ שהמפוח של נפחים רוכב עליו נקרא חמור כך פירשו לי רבותי ובמקום אחר מצאתי שהוא כלי ברזל כצורת חמור. והאומן רוכב על הקלא האחד. ומכה על הקלא השני. ועושים כך כשרוצים להכות על הכלים הגדולים שספתן גבוהה וגדולה מאד: מגירה. המסר שגוסרים בה הלוחות שנטמאת ועשה שיניה בתוך החור של דלת לא יצאה מידי טומאה. והרי היא טמאה כמו שהיתה. עד שיקבענה בדלת במסמר. והכי מפרש בתוספתא עשאה מלמטה למעלה. שהפכה ונתנה הפוכה בחור הדלת: טהורה. אע"פ שלא קבעה במסמר: כל הכסויין טהורין. לפי שאין לכסוין שם כפ"ע: חוץ משל מיחם. וכל כיוצא בו שיש לו שם בפ"ע. ומשתמשין בו בפני עצמו כמו כיסוי טני של רופאים דתנן לעיל פ' טבעת אדם [מ"ג] דטמא לד"ה. לפי שמגיחין בו הסמנים:

הטמאין / העול

מען זעצט אריין אין דיא ערד. אונ דיא פלאבטעם פון אניצעלט ואפאלאטקעו ווערין צוא גיבונדען מיט שטריקלאה צוא דיא טשוועקעם (ויתדות המשוחות) דיא וואס מעסטין ערד שטעקן אריין אאייזערנעם טשוואק אין דיא ערד. אונ בינדין אן אשטריק אונ מעסטין מיט דעם שטריק (טמאות) דיא טשוועקעם קענין טמא ווערין (שלשלת של משוחות) דיא אייזערנע קייט וואס מען מעסט מיט איר (טמאה) קען טמא ווערין (העשויה לעצים) דיא קייט וואס מען בינט מיט איר בינטלאך האלץ. אדער מען מעסט מיט איר האלץ (טהורה) איז טהור. זיא קען ניט טמא ווערין (שלשלת דלי גדול) דיא קייט פון אגרויבען עמער. אז דיא קייט איז גרוים (ארבעה טפחים) פיר טפחים קען זיא טמא ווערין (של קטן) אונ דיא קייט פון אקליינעם עמער (עשרה) אפילו דיא קייט איז גרוים ביז צעהן טפחים קען זיא אויך טמא ווערין (חמור של נפחים) דער אייזערנער אייזיל וואס דיא אייזין ארבעטער וקאוואלעם) זיצען דארויף ווען זייא קלאפין דיא אייזין (טמא) קען ווערין טמא (מגירה שעשה שיניה בתוך החור) אזעג וואס איז טמא גיווארין. אונ ער האט דיא ציין פון די זעג אריין גיזעצט אין אלאך פון די טיר (טמאה) איז דיא זעג נאך טמא וויא זיא איז גיוועזן (עשאן מלמטן למעלן) אז ער האט דיא ציין פון דיא זעג אריין גיזעצט אין דיא טיר פאר קערט פון אונטען ארויף (טהורה) איז זיא טהור (וכל הכסוין) אלע אייזערנע צודעקין פון כלים (טהורים) זענען טהור. ווערין ניט טמא (חוץ משל מיחם) נאר דער צודעק פון אקעסיל ווערט טמא. וייל מען קען דעם צודעק אויך ניצען פאר אבלי. אונ אלע צודעקין וואס מען קען זייא ניצען פאר כלים קענען טמא ווערין:

ד הטמאין שבעגלה. העול של מתכות. והקטרב. והכנפים המקבלות את הרצועות. והברזל שתחת צוארי בהמה. הסומך. והמחגר. והתמחויות. והענבל. והצינורא. ומסמר המחבר את כולן: ה הטהורין שבעגלה. העול המצופה. וכנפים העשויות לנוי. ושפופרות המשמיעות את הקול. והאבר שבצד צוארי בהמה. הסובב של

ד העול של מתכת טמא. דפשוטי כלי מתכות מקבלין טומאה: קטרב. שני עלים יש. מגד זה מן העול ומלד זה מן העול. וכן נקובים. ומכניסין בתוך אותו נקב עץ ושמו קטרב. וקושרים אותו שלא ישמטו הבקר. ולמב"ם פי' שהקטרב הוא העץ שנמשך על שני צדדי הבהמות. והעול באמצעו: והכנפיים. הם שני קלוות של קטרב. מלו' על כפי בגדיהם. והם של ברזל: המקבלות את הרצועות. כלו' אם נעשו הקלוות של קטרב לקבל בהם את הרצועות. הן טמאים חשובין כלי. אבל אם נעשו לנוי טהורים. לפי שהיא מתכת המשמשת את העץ: והברזל שתחת צוארי בהמה. קושרים על צוארי בהמה ברזל, כדי שלא תחנק בחבל שקושרים בו הקטרב: הסומך. יש באמצע העול כמין טבעת גדולה. ובו נכנס ראש המחרישה ורחש העגלה ואותו טבעת קרוי סומך: מחגר. חבל שקושרים תחת צואר השור. ואית דגרסי והמסגר. והוא יתד שנותנים בקצה העול שלא תתעות העגלה מפני אורך העול: תמחויות. כמין קערות קטנות של עול וקרויין תמחויות: ענבל. הוא הברזל המקשקש בתוך הזוג: צנורא. אונקלי שאוחזים במשאוי שבעגלה שלא יפול: ומסמר המחבר את כולם. כלו' כל מסמר שנעשה לחבר הפרקין של עגל'ז כזו. לאפוקי המסמרים שאינן עשוין לחבר אלא לנוי. שאלו אין מטמאין: ה עול המצופה. ברזל טהור. לפי שהוא מתכת שמשמש את העץ: ושפופרות. כמין שפופרת של קנה חלול. רגילין לעשות ממתכות להשמיע קול: והאבר. עופרת שנותנין בצד צוארי בהמה לנוי: והסובב של גלגל. גלגל עגלה של עץ עושים סביבותיהם של

ד (הַטְמֵאִין שֶׁבָּעֲגָלָה) דָאס זֶענֶען דִיא כֵּלִים פוּן אֲוָואגִין וָואס וֶוערִין טָמֵא (הָעוֹל שֶׁל מַתָּכוֹת) דֶער ד שֶׁעל אוֹב עֶר אִיז פוּן אַיְיזִין (וְהַקֶּטְרָב) אוּנ דִיא צְוַויא זַייטִינְגֶע דְרַיינֶער וָואס אַפֶערְד אִיז גִישְׁפַּאנְט צְווִישִׁין זַייא (וְהַכְּנָפַיִם הַמְקַבְּלוֹת אֶת הָרְצוּעוֹת) אוּנ דִיא פְלִינְגִיל וְדִיא רִינְגֶען פוּן דֶעם קֶטְרָב וָואס מֶען צִיהְט אִין זַייא אַרַיין דִיא שְׁטְרִיק. אוּנ דִי רִינְגִין וָואס זֶענֶען גִימַאכְט פוּן שַׁיינְקַייט וֶועגִין וֶוערִין נִיט טָמֵא (וְהַבַּרְזֶל שֶׁתַּחַת צַוָּארֵי הַבְּהֵמָה) אוּנ דֶר אַייזִין וָואס מֶען בִּינְט אָן דִיא בְּהֵמָה אוֹף דֶעם הַאלְז (הַסּוֹמֵךְ) דֶר רִינְג וָואס וֶוערְט אַרוֹף גִיזֶעצְט צוּ בֶּהֶעפְטִין דֶעם יָאךְ מִיט דֶעם אַקֶער צוּ זַאמֶען (וְהַמַּחְגֵּר) אוּנ דֶר שְׁטְרִיק וָואס מֶען בִּינְט אָן דֶעם אָקְס אוּנְטֶר דֶעם הַאלְז (וְהַתַּמְחוּיוֹת) בַּייא דֶעם יָאךְ פוּן אַקֶער אִיז דָא אַזוֹ וִויא קְלֵיינֶע שִׁיסְלֶען (הָעִנְבָּל) דָאס צִינְגִיל וָואס קְלִינְגְט אִין גְלָאק (וְהַצִּינוֹרָא) דִיא אַייזִינְס וָואס פֶערְהַאלְטֶען דִיא מַשָּׂא זָאל נִיט אַרָאפּ פַאלִין פוּן וָואגִין (מַסְמֵר הַמְּחַבֵּר אֶת כּוּלָן) אוּנ דִיא טְשְׁוָועקֶעס פוּן וָואגִין וָואס בֶּהֶעפְטִין אַיין שְׁטִיק צוּם אַנְדֶערִין דִיא אַלֶע זַאבִּין אוֹב זַייא רִירִין אָן אַטוּמְאָה וֶוערִין זַייא טָמֵא: ה (הַטְּהוֹרִין שֶׁבָּעֲגָלָה) דִיא כֵּלִים פוּן אֲוָואגִין זֶענֶען טָהוֹר (הָעוֹל הַמְצוּפֶּה) דֶר יָאךְ וָואס אִיז בֶּדֶעקְט פוּן אוֹיבִּין מִיט אַייזִין אִיז עֶר טָהוֹר (וּכְנָפַיִם הָעֲשׂוּיוֹת לְנוֹי) אוּנ דִיא פְלִיגִיל וְדִי רִינְגֶען פוּן וָואגִין וָואס זֶענֶען גִימַאכְט פוּן שַׁיינְקַייט וֶועגִין (וּשְׁפוֹפָרוֹת הַמַּשְׁמִיעוֹת אֶת הַקּוֹל) אוּנ דִיא אַייזֶערְנֶע רֶערְלַאךְ וּפַייפְלַאךְ וָואס מֶען פַייפְט מִיט זֵיי (וְהָאֵבֶר שֶׁבְּצַד צַוָּארֵי בְּהֵמָה) דִיא בְּלַיי וָואס מֶען הֵיינְגְט אָן דִיא בְּהֵמָה בַּיי דֶעם הַאלְז פוּן שַׁיינְקַייט וֶועגִין (הַסּוֹבֵב

של גלגל הטסים והצפויים. וישאר כל המסמרות טהורין. סנדלי בהמה של מתכות טמאין. של שעם טהורין. הסייף מאימתי מקבל טומאה משישופנו. והסכין משישחיזנה: ו כסוי טני של מתכת שעשה בו מראה ר׳ יהודה מטהר. וחכמים מטמאין. מראה שנשברה אם אינה מראה את רוב הפנים טהורה: ז כלי מתכות מיטמאין ומיטהרין שבורין:

דברי

של ברזל שלא ישבר בטרסיס ובסלעים: טסין. לוחות דקות. פחי זהב. מתרגמינן טסי דדהב: סנדל בהמה של מתכות טמאין. לפי שעשוין לשמות בהן אנשי החיל במלחמה: שעם. מין גמי: הסייף מאימתי מקבל טומאה. בסייף שהעלה חלודה מיירי שהוא טהור ומאימתי מקבל טומאה: משישופנו. כלי יש לטרפין ולחרשי ברזל שקרוי׳ בלורפי׳ בל׳ מקרא. ותרגומו שופינא ובו שפין ומחליקין את הכלים שהעלו חלודה להסיר חלודתן: משישחיזנו. במשחזת שלו להסיר חלודתו: ו כסוי טני של מתכת. של בעלי בתים טהור כדברי חכמים דפליגי עליה דר״ג לעיל בפי״ב (מ״ו) ואם מרקו ולטשו ועשו ממנו מראה: ר׳ יהודה מטהר. דס״ל מראה לא מסוי ליה מנא: וחכמים מטמאין. דמראה מסוי ליה מנא. והלכה כחכמים: ז כלי

מתכות מיטמאין ומיטהרין שבורים. כלי מתכות שנטמאו במת ונשברו. חזר ועשה מהן כלים. בו ביום שחזרו לטומאתן יטבל. כיון שהזה עליהן בעודן שלמים ונשברו. א״צ להמתין להזאה שניה עד השביעי. אלא אפי׳ ביום א׳ מזה ב׳ הזאות אחת קודם שבירה ואחת לאחר שבירה והן טהורין מיד. דר׳ אליעזר כרבן שמעון בן גמליאל ס״ל דאמר לעיל בפי״א דלא אמרו חזרו לטומאתן ישנה אלא לכלים שנטמאו בטומאת נפש בלבד. וטעם גזירה זו משום גדר מי חטאת כדפרישנא לעיל. הלכך לא חשו אלא שיהא כאן ב׳ הזאות. ומיהו בעודן שבורות לא מהניא הזאה. דלא שייכא הזאה בשברים. ובעי כמי שתהא שבירה מפסקת בין הזאה להזאה. לפי שיש הפסק ימים בין הזאת שלישי להזאת שביעי ולא רצו להתיר בהזרת טומאה ישנה

שהיא

של גלגל) דער אייזערנער רייף וואס ארום דעם ראד (הטסים) דיא אייזערנע בלעכין (והצפוים) אונ דיא אלע אייזין וואס איז בדעקט אוף האלץ (ושאר כל המסמרות) אונ אלע אנדערע טשוועקים וואס זענין פון שיינקייט וועגין (טהורין) דיא אלע זאכין זענען טהור (סנדלי בהמה) דיא שיך וואס אוף דיא פים פון אבהמה (של מתכות) אוב דיא שיך זענען פון אייזין (טמאין) זענען זייא טמא (של שעם) אונ אוב די שיך זענען פון קארע (טהורין) זענען זייא טהור (הסיף) אשווערד וואס איז פאר ראסט ווערט ניט טמא (מאימתי מקבל טומאה) ווען קען ער צוריק טמא ווערין (משישופנו) אז מען רייבט אים אפ אונ ער ווערט ריין קען ער טמא ווערין (והסכין) אונ אמעסר וואס איז גיוועזן פאר ראסט. ווען קען ער צוריק טמא ווערין (משישחיזנה) אז ער רייבט אפ דעם ראסט אוף אשלייף שטיין: ו (כסוי טני של מתכת) דער צודעק פון אקארב וואס ער איז פון אייזין (שעשה בו מראה) אונ מען האט דעם דעק פאלירט וגימאכט אגלאנציג אונ מען האלט דעם דעק פאר אשפיגול (רבי יהודה מטהר) רבי יהודה זאגט דער דעק ווערט ניט טמא (וחכמים מטמאין) אונ דיא חכמים זאגין דער דעק קען טמא ווערין (מראה שנשברה) אשפיגול וואס איז צוא בראכין גיווארין (אם אינה מראה את רוב הפנים) אוב מען קען ניט זעהן אין איר דאס מערסטע טייל פון פנים (טהורה) איז זי טהור: ז (כלי מתכות) אייזערנע כלים (מיטמאין ומיטהרין שבורין) ווערין טמא אונ טהור

ווען

דברי רבי אליעזר . ר׳ יהושע אומר אינן מיטהרין אלא שלימין . ביצד הזה עליהן . נשברו בו ביום . התיכן . וחזר והזה עליהן שנית בו ביום הרי אלו טהורין דברי ר׳ אליעזר . ר׳ יהושע אומר אין הזייה פחות משלישי ושביעי : **ח** מפתח של ארכובה שנשבר מתוך ארכובתו טהור . רבי יהודה מטמא . מפני שהוא פותח בו מבפנים . ושל גם שנשבר מתוך גומו טהור . היו בו חפין ונקבין טמא . נטלו

חפין

שהיא דרבנן . והקלו שתועיל בה הזאה אפילו שתיקן ההזאות ביום ח׳ : רבי יהושע אומר אין הזייה פחות משל שי ושביעי . דתיקון כעין דאורייתא והלכה כר׳ יהושע : **ח** מפתח של ארכובה. שמתקפל כארכובה עם השוק . שעשוי כמין נון הפוכה שלנו ורוב מפתחות שבהרך ישמעאל הם כן: ר׳ יהודה מטמא. ואין הלכה כרבי יהודה : ושל גם . כמין גם יוונית שהיא כמין נו״ן הפוכה : היו בו חפין . כשנשבר מתוך גומו . ונשתיירו בו חפין או נקבין . חפין הם השינים . נקבין שנכנסים בהן שיני המנעול פעמים במפתח יש שינים והן נכנסים בנקבי המנעול ופותחים . ופעמים יש נקבים במפתח

חען זייא זענן צו בראכין . אאייזערנע כלי וואס איז גיווארין טמא פון אמת . אונ די איז צוא בראכין גיווארין . אונ דעם זעלביגן טאג האט מען פון איר גימאכט אנייע כלי . איז זיא טמא וויא זיא איז גיוועזן פריער . אוב ער האט גישפריינגט דיא וואסר פון דיא פרה אדומה אוף דיא כלי איידער זיא איז צוא בראכין גיווארין . מעג ער שפריינגן נאך אמאהל אוף דיא כלי דעם זעלביגין טאג נאך דעם וויא זיא איז גאנץ גיווארין אונ דיא כלי ווערט טהור . אונ ער דארף ניט ווארטין ביז צום זיבעטין טאג . נאר אין איין טאג שפריינגט ער צווייא מאהל . איין מאהל פארין צוא בראכין ווערין . אונ איין מאהל דער נאך וויא זיא איז גאנץ גיווארין . אונ עס איז באלד טהור (דברי רבי אליעזר) אזו זאגט רבי אליעזר . רבי יהושע זאגט (אינן מיטהרין אלא שלימין) זייא ווערין אנדערש ניט טהור נאר אז זייא זענען גאנץ (כיצד) וויא מיינט דיא משנה (הזה עליהן) ער האט גישפריינגט אוף דיא כלים (נשברו בו ביום) אונ זיי זענן דעם זעלביגן טאג צוא בראכין גיווארין (התיכן) מען האט זייא צוא שמאלצן אונ מען האט גימאכט פון זייא נייע כלים (וחזר והזה עליהן שנית בו ביום) אונ דעם זעלביגן טאג האט ער אוף זייא נאך אמאהל גישפריינגט (הרי אלו טהורין) זענן די כלים טהור (דברי רבי אליעזר) אזו זאגט רבי אליעזר . רבי יהושע זאגט (אין הזיה פחות משלישי ושביעי) שפריינגען אוף אזאך וואס איז טמא איז ניט ווייניגער וויא דעם דריטן טאג פון דיא טומאה אונ דעם זיבעטין טאג פון דיא טומאה : ח (מפתח של ארכובה) אשליסול וואס ווערט פאר לייגט אין צווייא העלפטין וויא אקניא (שנשבר מתוך ארכובתו) וואס ער איז אפ גיבראכין גיווארין פון דעם קניא (טהור) איז דר שליסול טהור (רבי יהודה מטמא) רבי יהודה זאגט דער שליסול איז טמא (מפני שהוא פותח בו מבפנים) ווייל מען קען מיט דעם שליסול אוף שליסין פון אינוועניג (ושל גם שנשבר מתוך גומו) אשליסול וואס ער איז גימאכט ווי אכף ד אונ ער איז צו בראכין גיווארן אין ווינקיל (טהור) איז דר שליסול טהור (היו בו חפין ונקבין) אוב דער שליסול האט ציין . אונ ער האט לעכער וואס דיא ציין פון שלאס גייען אריין אין דיא לעכער פון דעם שליסול (טמא) איז דר שליסול טמא (נטלו חפין) אוב דיא ציין זענן אפ גיבראכין

ומכנים אותן נקבים בשיני המנעול ופותח: או שפרצו זה לתוך זה. אלא נטלו החפין ולא נסתמו הנקבין. אלא שפרצו כגון שנעקמו החפין ונתרחבו הנקבין שנוגעים זה בזה:

ומילר והולך מלמטה ונותנים בו חטים והוא מוליא אותם קמעה קמעה ברחים:

פרק טו כלי עץ. מתני׳ זו שנויה לעיל בפ״ב. והדר תניא הכא משום דינא דכלי עץ וכלי עור. דבעי לאורויי כו בהך פירקין:

חפין טמא מפני נקבין. נסתתמו נקבין טמא מפני חפין. נטלו חפין ונסתתמו נקבין. או שפרצו זה לתוך זה טהור. מסננת של חרדל שנפרצו בה שלשה נקבין מלמטן זה לתוך זה טהורה. והאפרכס של מתכות טמאה:

פרק טו **כלי** עץ. כלי עור. כלי עצם. כלי זכוכית. פשוטיהן טהורין. ומקבליהן טמאים. נשברו טהרו. חזר ועשה מהן כלים מקבלים טומאה מכאן ולהבא. השידה. והתיבה. והמגדל. כוורת הקש

מסננת של חרדל. כמין כפה של מתכת שהחרדל נתון בה ומסתין וקולטת את הפסולת: מלמטן. בשולי המסננת שנפרצו בה ג׳ נקבין ונעשו שלשתן נקב א׳. הו לא הויא לסנן בהן: אפרכס. כלי של רחים רחב מלמעלה

השידה. כמין ארון: והתיבה. תיבת הסולחנין: והמגדל. בית האוצר של עץ. בלע״ז ארמרי״א. ובערבי אלמגס״ר: וכוורת הקש. חשוב׳ ככלי עץ. לפי שעשויה מזכוכים

גיווארין (טמא מפני נקבין) איז ער טמא וויל ער האט לעכלאך (נסתתמו נקבין) אוב די לעכלאך זענן פאר מאכט גיווארין אונ דיא ציין זענן דא (טמא מפני חפין) איז ער טמא ווייל ער האט ציין (נטלו חפין) אוב די ציין זענן אפ גיבראכין גיווארין (ונסתתמו נקבין) אונ דיא לעכלאך זענן פאר מאכט גיווארין (או) אדער דיא ציין זענן דא אונ די לעכער זענן אפין. נאר (שפרצו זה לתוך זה) דיא ציין זענן פאר קרימט גיווארין. אונ דיא לעכער זענן ברייט גיווארין. אונ דיא לעכער מיט די ציין זענן איינס ביי דאס אנדערע (טהור) איז דר שליסל טהור (מסננת של חרדל) אזיפ וואס מען זיפט אין איר זענעפט (שנפרצו בה שלשה נקבים מלמטו זה לתוך זה) אונ אין דיא זיפ איז אונטן אין דעק צוא בראכין גיווארין דריי לעכלאך איינס ביא דם אנדערע. אונ פון די דריי לעכלאך איז גיווארין איינע. אונ מען קען נים זיפין אין איר (טהורה) איז די זיפ טהור (והאפרכוס של מתכות) אאייזערנער קוש פון אמיהל. וואס ער איז אויבין ברייט אונ אונטן שמאל. אונ מען שיהט אין איהם אריין ווייץ צום מאהלין. אונ אינטן פאלט ארוס דיא ווייץ בישלאכוויים (טמאה) קען טמא ווערין:

פרק טו א (כלי עץ) הילצערנע כלים (כלי עור) לעדערנע כלים (כלי עצם) ביינערנע כלים (כלי זכוכית) גלעזערנע כלים (פשוטיהן טהורין) גלאטע כלים עס איז ניטא אין זייא קיין לאך מען זאל אינוויינג וואס אריין לייגין. זענען טהור (ומקבליהן טמאים) אונ אוב עס איז דא אין זייא אלאך אינווייניג אריין צוא לייגין זענען זיי טמא (נשברו) אז דיא כלים זענען צוא בראכין גיווארין (טהרו) זענן זייא גיווארין טהור (חזר ועשה מהן כלים) אז מען האט פון זייא נאך אמאהל גימאכט כלים (מקבלים טומאה מכאן ולהבא) אוב זייא וועלין פון איצט אן אנרירין אטומאה וועלין זייא טמא ווערין (השידה) אגרויסע קאסטין (והתיבה) אקליינע קאסטין (והמגדל) אשאנק ואאלמער (כוורת הקש)

מזובח הסבולין שהן קשין : ובור ספינה כלי עץ וכלי עור לבק המיטלטל מלא וריקן . אלכסנדרית · ספינה גדולה שפורשין בה וזה אינו מיטלטל מלא . לפי שגדול יותר בים הגדול . קרויה ספינה אלכסנדרית לפי מדאי . ואם יטלטלוהו מלא . ישבר : בין שאין פורשים בים מארץ ישראל לאלכסנדריא מקבלים בין שאינן מקבלים . בין שמקבלין אלא בספינה גדולה . יותר מארבעים סאה, ומפני שמי הים מלוחים ואין ראויין לשתיה . עושים בספינות גדולות כעין בור של עץ . וממלאים אותו מים מתוקין הראויין לשתיה : שיש להם שולים . שאין מתחיכן חד מלמטה . אלא רחב ויושב על קרקעו:כורים. שהם סאה : ביבש . כגון

הקש. וכוורת הקנים. ובור ספינה אלכסנדרית. שיש להם שולים והן מחזיקין ארבעים סאה בלח שהם כורים ביבש הרי אלו טהורין. ושאר כל הכלים בין מקבלין בין אינם מקבלין. טמאין · דברי ר״מ. ר׳ יהודה אומר דרדור עגלה · וקיסטות המלכים · ועריבת העבדנין · ובור ספינה קטנה. והארון אע״פ שמקבלין. טמאין . שאין עשויין ליטלטל אלא במה שבתוכן. ושאר כל הכלים המקבלים · טהורין · ושאינן

בין שאין מקבלין אלא פחות : דרדור עגלה. חבית של עץ עגולה עשויה לוחות כעין אותן שעושין בארץ רומ״י . ואע״פ שהיא גדולה כיון שהיא לעגלה מיטלטלת מלאה וריקנית . דסבר האי תנא טלטול ע״י שוורים שמיה טלטול : וקסטות המלכים .

כשבולת וזרעונים ופירות : טהורין . דאתקש כמין מגדל של עץ עשוי חדרים חדרים בנותיים

אקארב. פון שטרוי גיפלאכטין (וכוורת הקנים) אונ אקארב פון שטעקלאך גיפלאכטין ובור ספינה אלכסנדרית) אונ דיא גרוסע הילצערנע פאס אזו וויא אברונען וואס אין די שיף וואס מען פארט פון ארץ ישראל צו אלכסנדריא (שיש להם שולים) די אלע כלים אוב זייא האבין אונטין אברייטין דעק צו שטיין דארוף (והן מחזיקן ארבעים סאה בלח) אונ מען קען אין דיא כלים אריין גיסין נאסע זאכין פערציג סאה (שהם כורים ביבש) אונ טרוקענע זאכין קען מען אריין שיטען צוויא כורים . זעכציג סאה (הרי אלו טהורין) זענען דיא כלים טהור (ושאר כל הכלים) אונ אלע אנדערע כלים . וואס זענען גימאכט פון אנדערע מינים (בין מקבלין בין אינם מקבלין) סיי עס קען אין זייא אריין מער וויא פערציג סאה . אונ סיי עס קען ניט אין זייא אריין קיין פערציג סאה . נאר וויניגער וויא פערציג סאה (טמאין) זענען דיא כלים טמא (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר . רבי יהודה זאגט (דרדור עגלה) אהילצערנע פאס וואס מען פירט איר אויף אוואגין (וקיסטות המלכים) אשאנק וואס מען האלט אין איר עסין אונ כלים . אונ קעניגין פירין זיא מיט זיך אויף אפור ווען זייא פארין (ועריבת העבדנין) אהילצערנע מולטער וואס דיא גארבארעס ווייקן אין איר זייערע פעל (ובור ספינה קטנה) אונ דיא ברונען פון אקליינע שיף (והארון) אונ אקאסטין (אף על פי שמקבלין טמאין) אפילו עס גייט אין זייא אריין מעהר וויא פערציג סאה קענען זייא אויך טמא ווערין (שאין עשוין ליטלטל אלא במה שבתוכו) זייא זענען נישט מעהר גימאכט גיווארין נאר מען זאל זייא טראגין מיט וויא פיל עס ליגט אין זייא . אונ אמאהל טראגט מען זייא מיט אכיכול אויך (ושאר כל הכלים) אונ אלע אנדערע כלים (המקבלין) וואס זייא קענען צו נעמען מען קען אין זייא אריין לייגין פערציג סאה (טהורין) זענען זייא טהור . קענען

ושאינן מקבלין. טמאין. אין בין דברי ר׳ מאיר לדברי ר׳ יהודה. אלא עריבת בעל הבית: **ב** ארובות של נחתומים טמאות ושל בעלי בתים טהורות. סרקן או כרכמן טמאות. דף של נחתומין שקבעו בכותל ר״א מטהר. וחכמים מטמאים. סרוד של נחתומין טמא. ושל בעלי בתים טהור. גיפפו מד׳ רוחותיו טמא. נפרץ מרוח אחת טהור. רש״א אם התקינו להיות קורץ עליו טמא. וכן המערוך טמא:

ים

שנותנים בו מיני מאכל וכלים של משקה. והמלכים מוליכין אותן בעגלה שהולכים בה: ועריבת העבדנים. עריבה של עץ שהעבדנים שורין בו עורותיהן: אע״פ שמקבלין טמאין. כלומר אע״פ שמקבלין מ׳ סאה או יותר: טמאין. כדמפרש טעמא שאין מטלטלים אלא במה שבתוכן שכשהן מלאים דרכן לטלטל: עריבת בעה״ב. לר״מ טמאה דהא טהורין קתני. למימר דסגי דוקא טהורין. והשאר טמאין לר״י טהורה. דר״י טמאי׳ קתני למימר׳ דסגי דוקא טמאין והשאר טהורין. והלכה כר״י: **ב** ארובות של נחתומים. לוחות שהנחתומים עורכים עליהן את הלחם. ואית ספרים דגרסי עריבות: טמאות. לפי שעשוין בצורת כלי. ואע״ג דפשוטי כלי עץ ניהו טמאות מדברי סופרים: של בעלי בתים טהורות. שאין עליהן צורת

כלי: סרקן. ייפן בסריקון והוא שסר בלשון מקרא ומשוח בששר (ירמיה כב) בערבי זנפו״ר ובלע״ז מיני״ו: כרכמן. צבעו בכרכום: דף של נחתומין. דף של מתכת דאילו דף של עץ פשוטי כלי עץ אין מקבלין טומאה. ואף על גב דטמא מדרבנן. כשקבעו בכותל טהור לדברי הכל: ר״א מטהר. ואין הלכה כר״א. סרוד. היא סרידה דתנן לעיל בכמה דוכתי. והיא עריבה קטנה שהנחתום משתטח בה. כדמתרגמינן את בגדי השרד (שמות לא) ית לבושי שמושא: גיפפו. עשה לו מסגרת סביב תרגום ויחבק וגפיף: אם התקינו. לסרוד של בעלי בתים: להיות קורץ עליו. כלומר לחתוך עליו הבצק. ל׳ מחומר קורצתי (איוב לג): טמא. דס״ל לר״ש מפני מה סרוד של נחתומים טמא. מפני שקורץ עליו את הבצק

זייא ניט טמא ווערין (ושאינן מקבלין) אונ אוב זייא פאר נעמען ניט קיין פערציג סאה (טמאין) קענן זייא טמא ווערין (אין בין דברי רבי מאיר לדברי רבי יהודה) עס איז ניטא קיין חילוק צווישין דיא רייד פון רבי מאיר צו דיא רייד פון רבי יהודה (אלא עריבת בעל הבית) נאר אין א מולטער פון א בעל הבית. רבי מאיר האלט זיא איז טמא אונ רבי יהודה האלט זיא איז טהור: ב (ארובות של נחתומים) דיא ברעטער וואס דיא בעקער וועלגערין אוף זייא דיא ברויט (טמאות) ווערין טמא (ושל בעלי בתים) אונ דיא וועלגער ברעטער פון א בעל הבית (טהורות) זענן טהור (סרקן) אז ער האט זיי בעפארבט מיט פארב (או כרכמן) אדער ער האט זיי בעפארבט מיט זאפרין (טמאות) זענן זייא טמא (דף של נחתומין) אאייזערנע ברעט פון בעקערס (שקבעו בכותל) וואס מען האט זיא אריין גישטעקט אין א וואנט (רבי אליעזר מטהר) רבי אליעזר זאגט דיא ברעט איז טהור (וחכמים מטמאין) אונ דיא חכמים זאגין דיא ברעט קען טמא ווערין (סרוד של נחתומין טמא) דאס קליינע מולטער פון א בעקער ווערט טמא (ושל בעלי בתים טהור) אונ דיא מולטער פון א בעל הבית איז טהור (גיפפו מארבע רוחותיו טמא) אז ער האט גימאכט פון אויבין אוף דיא מולטער פון אלע פיר זייטין א ליסט. ווערט זיא טמא (נפרץ מרוח אחת טהור) אז דיא ליסט איז אום גיבראכין גיווארין פון איין זייט. ווערט זיא טהור. רבי שמעון זאגט (אם התקינו להיות קורץ עליו טמא) אוב ער האט אנגיגרייט די מולטער ער זאל אוף איר שניידין טייג. ווערט זיא טמא (וכן המערוך

ג ים נפה של סילתין טמא. ושל בעלי בתים טהור. ר׳ יהודה אומר אף של גודלות טמא מושב. מפני שהבנות יושבות בתוכו וגודלות:

ד כל התלוים טמאין. חוץ מתלוי נפה וכברה של בעה״ב דברי ר״מ. וחכ״א כולם טהורין. חוץ מתלוי נפה של סלתין. ותלוי כברת גרנות. ותלוי מגל יד. ותלוי מקל הבלשין. מפני שהן מסייעין בשעת המלאכה. זה הכלל העשוי לסייע בשעת מלאכה

ומוליך עליו מקרלות לתנור. ושל בעלי בתים כמי אם התקינו להיות קורץ עליו את הבלק ולהוליך עליו מקרצות לתנור טמא ואין הלכה כר״ם: ג ים נפה. יריעה ארוגה מסער להוליא את הסלת נקי מן הסובין ולפי שיש סביב היריעה זר של לוח גבוה נקרא ים. כמו בים סביב הים יבשה: של סלתים. בוררים הסלת: גודלת. האשה שגודלת וקושרת שער הנשים: מפני שהבנות. הנערות בשעה שגודלו׳ ראשן מושיבו׳ אותן בתוך ים נפה לקבל שם מה שיפול מראשן מן הטפרורית

וערבוביתא דרישא והלכה כר״י: ד כל התלוים. העשוין לכלי לתלותו בו: טמאין. דהוו חבור לכלי: כברת גרנות. עשויה להוליא התטים ולקלוט המוץ ומניחים הכברה על שני עלים ומנהלין. וכשהן יגעים מכניסים ידיהן בתלוי שלה ומנהלין והיינו דקתני דמסייעין בשעת מלאכה: מקל הבלשין. המחפשין בתוך הכלים לראות אם יש בו דבר שראוי ליתן ממנו מכס למלך תרגום ויחפש ובלש: שהם מסייעים בשעת מלאכה. מכניסין ידיהן בתלוי כברולים

טמא, אוואלגער האלין איז טמא: ג (ים נפה של סילתין טמא) אזיפ פון האר גיפלאכטן וואס מען זיפט אין איר מעהל ופון דיא וואס פאר קופין מעהל. ווערט טמא (ושל בעלי בתים טהור) אונ דיא זיפ פון אבעל הבית איז טהור. רבי יהודה זאגט (אף של גודלות טמא מושב) דיא זיפין פון דיא ווייבר וואס פלעכטין זייערע קינדערס האר. איז דיא זיפ טמא אאב הטומאה. טאכטער איז אזבה אין איהר גיזעסין (מפני שהבנות יושבות בתוכו וגודלות) ווייל דיא מיטער זעצט ארײן איר קליינע טאכטער אין דיא זיפ אום צו קעמען איר ווען זיא וויל איר פלעכטין דיא האר. דיא אומריינקייט פון קאפ זאל ארײן פאלין אוו דיא זיפ. אונ עס קען זיין אז דאס קינד איז אזבה. דרום האט מען גיזאגט אז אלע זיפין זענען טמא מושב: ד (כל התלוים טמאים) אלע הייגערס וואס זענען גימאכט ביי אכלי אדער ביי קליידער. קענען ווערין טמא (חוץ מתלוי נפה וכברה של בעל הבית) נאר דער הייגער פון אזיפ פון אבעל הבית איז טהור (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (כולם טהורים) אלע הייגערס זענען טהור (חוץ מתלוי נפה של סלחין) נאר דער הייגער פון די זיפ וואס מען זיפט אין איר שיינע מעהל. איז טמא (ותלוי כברת גרנות) אונ דער הייגער פון דיא זיפ וואס מען זיפט אין איר תבואה אין שייער. איז אויך טמא (ותלוי מגל יד) אונ דער הייגער פון דעם מעסער ושערפו וואס מען שנייט מיט אים התבואה מיט דיא האנט. איז אויך טמא (ותלוי מקל הבלשין) אונ דער הייגער פון דיא שטעקינס וואס דיא שטראזניקעס זוכין מיט זייא אין דיא קאסטונס סחורה (מפני שהן מסייעין בשעת המלאכה) ווייל דיא הייגערס העלפין צו דיא ארבייט. מען שטעקט ארײן דיא האנט אין דעם הייגער ווען מען ארבעט מיט דיא כלי (זה הכלל) דאס איז דער כלל העשוי לסייע בשעת לאכה (טמא) דער הייגער וואס איז ג מאכט גיווארין ער זאל

מלאכה טמא. העשוי לתלויה טהור: ה רחת של גרוסות טמאה של אוצרות טהורה. של גתות טמאה של גרנות טהורה. זה הכלל העשוי לקבלה טמא. לכנוס טהור: ו נבלי השרה טמאין. ונבלי בני לוי טהורין. כל המשקין טמאין ומשקה בית מטבחייא טהורין. כל הספרים מטמאין את הידים. חוץ מספר העזרה.

המרכוף

להשתמש בכלי ומסתייע בו לעשות מלאכתן והלכה כחכמים: ה רחת. שזורים בה תבואה וקטניות בערבי אלאר"ה ובלע"ז פאל"ה: הגרוסות. העושים גריסים של פול: טמאה. לפי שיש לה בית קבול ועשויה להכניס בה לרחיים: ושל אוצרות. עשויה לנקש בה החטה שהיא מן הלדדים. מכאן ומכאן. ולנקותה שתתישב באוצר: של גיתות. להשליך החרצנים והזגין חוץ מן הגת: לכנוס. ממקום פזורן אבל לא לקבל בתוכו: ו נבלי השרה. נבלים שמשוררים בהם. לשון נבל וכנור: טמאין. שנבלים והכנורות חלולים הם ומנוקבים כלד הנימין להשמיע קול הנגון. ודרך המנגנים להניח בתוכן המעות שמקבלין מבני אדם הבאים לשמוע. וה"ל מטלטל מלא וריקן: נבלי בני לוי. המנגנים על הדוכן: טהורין. שאינן עשוין לתת בתוכן מעות ואין עשוין לקבל: כל המשקין טמאין. כ"א מז' משקין שהן. מים. יין. שמן. דבש. חלב. דם. טל. מקבלין טומאה. ומכשירין הזרעים לקבל טומאה: ומשקה בית מטבחיא. המים והדם שבבית המטבחיא שבעזרה: טהורין. שהם אין מקבלין טומאה ולא מכשירין האוכלים לקבל טומאה: כל הספרים מטמאין את הידים. לפי שבתחלה היו מצניעים אוכלים של תרומה אצל ס"ת דאמרי האי קדש והאי קדש כיון דחזו דקאתי ספרים לידי פסידא שהעכברים שהיו מצויין אצל האוכלים היו מפסידים אותן גזרו שיהיו הספרים כל כתבי הקדש פוסלים את התרומה במגען וגזרו ע"ד שהידים הנוגעות בספרים יהיו שניות לטומאה ופוסלות את התרומה: מספר העזרה. ס"ת שכ"ג קורא בו בעזרת נשים ביו"כ. דליכא למיחש שמא ישימו אוכלים של תרומה אצלו

מפני

העלפין צוא דיא ארבייט. איז טמא (העשוי לתלויה טהור) דער היינגער וואס איז געמאכט אוף צו הענגען דיא כלי איז טהור: ה (רחת של גרוסות) דיא שופלע וואס מען שופלעוועט מיט איר תבואה אונ ארבעס צו מאהלין זייא (טמאה) איז טמא (של אוצרות) אונ דיא שופלע וואס מען קלובט מיט איר צו זאמען דיא תבואה וואס ליגט ביא דיא זייט פון שפייכלער. צוא זאמען שיטן אוף איין ארט עס זאל בלייבין ל נגען (טהורה) איז טהור (של גתות טמאה) דיא שופלע וואס מען ווארפט מיט איר ארוס די שאלאבין אונ דיא קערנער פון קעלטער. איז טמא (של גרנות טהורה) אונ די שופלע וואס מען ווארפט מיט איר אים דיא תבואה אין שייער איז טהור (זה הכלל) דאס איז דער כלל (העשוי לקבלה) דיא שופלע וואס מען לייגט אין איר אריין תבואה אדער אנדערע זאכין (טמא) קען ווערין טמא (לכנוס טהור) אונ דיא שופלע וואס איז געמאכט צו זאמען צו שארען דיא תבואה איז טהור: ו (נבלי השרה טמאין) די פידלען וואס מען שפילט מיט זייא זענן טמא (ונבלי בני לוי טהורין) אונ דיא פידלען וואס דיא לוים שפילען מיט זייא אין בית המקדש זענען טהור (כל המשקין טמאין) אלע משקין קענן טמא ווערין (ומשקה בית מטבחיא טהורין) אונ דיא משקים וואסער אונ בלוט פון שעכט הוז זענן טהור (כל הספרים מטמאין את הידים) אלע ספרים זענן מטמא די הענט אז ער רירט אן מיט דיא האנט אספר ווערט דיא האנט טמא (חוץ מספר העזרה) נאר

מפני מורחו וחשיבותו : מרכוף . שיש של עץ שעושים הליצנים לרכוב עליו לצחק בו : הבטנין . כלי נגון גדול . שהמנגן בו סומכו על בטנו . וקורים לו בלע״ז ליטר״א : הנקטמון . מין כלי של נגון עשוי בצורה רגל של עץ שעושה מי שנחתכה רגלו : האירום . עשוי כמין כפה שדפנותיה עגולו׳ ושוטחין על פיו עור דק ומכין עליו במקל ומוליא קול גלול ובלע״ז טמבור״ו: טמא מושב . אם יושב עליו זב וזבה נדה ויולדת . נעשה אב הטומאה לטמא אדם לטמא בגדים דכלי שמיוחד לישיבה הוא : שהאלית . כלומר המקוננת ומיללת יושבת עליו . לפי שרגילין

לספוד ולקונן ע״י נגון של אותו כלי וכן המנהג היום בהרלות הישמעאלים : אלית . ל׳ אלי כבתולה חגורת שק (יואל א) ואין הלכה כר״י : מצודת החולדה טמאה . שיש עליה תורת כלי משא״כ למאודס עכבר :

המרכוף טהור. הבטנון והנקטמון והאירום הרי אלו טמאים. רבי יהודה אומר האירום טמא מושב מפני שהאלית יושבת עליו. מצודת החולדה טמאה ושל העכברין טהורה :

פרק טז כל כלי עץ שנחלק לשנים. טהור. חוץ משלחן הכפול. ותמחוי המזנון. והאפיפורין של

פרק טז כל כלי עץ . שלחן הכפול . עשוי חוליות או פרקים . ולאחר שמסירים אותו כופלים חוליותיו או פרקיו זו על זו וכל חוליא הויא כלי בפני עצמה : ותמחוי המזנון . קערה גדולה מאוד ובתוכה קערות קטנות ונותנים בכל קערה מן הקטנות מין אחר של תבשיל . ולפי שיש בתוכה מינים הרבה נקרא תמחוי המזנון . תרגום למיטו לזעהי אפ פורין

די״א ספר תורה פון די עזרה איז ניט מטמא די הענט (המרכוף טהור) אהילצערנער פערד וואס איז גימאכט פאר אקינד צום שפילין ווערט ניט טמא (הבטנין) אכלי צום שפילין ווען מען שפילט דער מיט שפארט מען דאס אן אוף דעם בויך (והנקטמין) איז אויך אכלי צום שפילין דאס איז גימאכט וויא די הילצערנע פוס וואס די לאהמע נייען (והאירום) אפויק (הרי אלו טמאים) די דרייערלייא כלים קענן טמא ווערין . רבי יהודה זאגט (האירום טמא מושב) אוב אנדה אדער אנעווינערין זענן גיזעסין אויף דעם פויק . ווערט דער פויק טמא מטמא צו זיין אמענטשין . ווייל מען זיצט דארויף (שהאלית יושבת עליו) ווייל די ווייבער וואס באקלאגין די מתים מיט מוזיק זיצען אמאהל אוף דעם פויק (מצודת החולדה טמאה) די נעץ וואס מען חאפט מיט איר אשרין וואס הייסט חולדה . קען די נעץ ווערין טמא (ושל העכברין טהורה) אונ די נעץ וויס מען חאפט אין איר מייז איז ניט טמא :

פרק טז א (כל כלי עץ שנחלק לשנים) אלע הילצערנע כלים וואס זענן צו טיילט וצוא בראכין גיווארין אוף צווייא טייל (טהור) אוב די גאנצע כלי איז גיוועזן טמא . איז זיא נאך דעם צוא ברעכין טהור . אונ אוב זיא איז גיוועזן טהור קען זיא ניט טמא ווערין (חוץ משלחן הכפול) נאר אצוזאמען גילייגטער טיש וואס ער קען צוא טיילט ווערין אוף צווייא טייל אונ יעדער טייל נוצט בזונדר . איז יעדער טייל בזונדר טמא (ותמחוי המזנין) אונ אגרויסע שיסל וויס אין איר איז דא עטליכע קליינע שיסעלאך אונ אין יעדער שיסעלע לייגט מען אַיין איין אנדער מין עסין . אוב די גרויסע שיסל ווערט צוא בראכין . זענן די קליינע שיסלען טמא (והאפיפורין של בעל הבית) אצוזאמען גישטעלטער שטוהל פון אבעל הבית וואס איז צוא בראכין גיווארין אונ אוף יעדער

של בעל הבית. ר׳ יהודה אומר אף המגס. וקיד הבבלי. כיוצא בהן. כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה. המטה והעריסה משישופם בעור הדג. גמר שלא לשוף טמאה. רבי מאיר אומר המטה משיסרג בה ג׳ בתים:

ב הסלים של עץ משיחסום ויקנב. ושל תמרה אע״פ שלא קינב מבפנים טמא שכן מקיימין. בלכלה משיחסום ויקנב ויגמור את התלויה. בית הלגינין ובית הכוסות אע״פ שלא קינב מבפנים טמא

אפיפורין. כסא של פרקים: המגס. הלגוס קערה מגיסה: וקיד הבבלי. כמין קערה של עץ. ולשון חכמים הוא במקדה בזויה. פי׳ קערה בזויה. וכל הכלים הללו אע״פ שנתקן כשאר לכל הגך מהס צורת כלי. ואין הלכה כר״י: משישופם בעור הדג. להסיר קסמין שבהם. דקודם לכן לא הזו למלאכתן שמסרטים את הבשר. אבל אם אינן מחוסרין אלא שיפה של נאלות ומריקה. הא קיימא לן (חולין כה) דגולמי כלי עץ שעתיד לשבן ולסוף טמאין: גמר שלא לשוף. שגמר בלב להשתמש בהם אע״פ שלא ישוף עוד:

שלשה בתים. כשמסרגי׳ המטה בחבלים. בין כל חבל לחבל קרוי בית. ואין הלכה כר״מ:

ב הסלים של עץ. מאימתי גמר מלאכתן: שיחסום. כשאדם עושה קופה או סל וגומר את שפתו זו היא חסימה: ויקנב. לאחר שגומר הספ׳. ונשתיירו קסמין ראשי קרומיו׳ הבולטין פוסקן וקוטמן. וזו היא קינבה: של תמרה. סלים העשויין מחריות של דקל: שכן מקיימין. בלא קינבה: בלכלה. סל של גמי: התלויה. שגומר החבל שתולה בה: בית הלגינים כלי שמניחים בו לגינין לשמור: בית הכוסות. כלי שמלניעין בו

שטיק בזונדער קען מען זיצין. איז יעדער שטיק טמא. רבי יהודה זאגט (אף המגס) אשיסול (וקיד) אונ אהילצערנע שיסול (הבבלי) פון בבל (כיוצא בהן) איז אויך גליך מיט דיא כלים. אפילו זייא זענן צו בראכין געווארין זענן זייא טמא. וייל מען קען נאך ניצען אין זיי (כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה) אהילצערנע כלי ווען ווערט זיא אכלי זיא זאל טמא ווערין (המטה והעריסה) אבעט אונ אוויג (משישופם בעור הדג) אז ער האט זייא ארום גערייבען מיט דיא הויט פון אפיש זייא זאלין ווערין גלאט. קענען זייא שון טמא ווערין (גמר שלא לשוף) אז זיין מיינונג איז ער זאל זייא ניט ארום רייבין נאר ער זאל זייא אזוי ניצען. הייסט דאס שון אכלי (טמאה) אונ עס קען שון טמא ווערין. רבי מאיר זאגט (המטה משיסרג בה שלשה בתים) אבעט אז ער האט איר דורך געפלאכטן דריי הייזער וועדער לאך וואס איז צווישין דיא שטריק הייסט אהויז. קען זיא שון טמא ווערין: ב (הסלים של עץ) דיא קערב וואס זענן גיפלאכטין פון ריטער. ווען ווערין זייא פערטיג (משיחסום ויקנב) אז ער האט פאר פלאכטין דעם בריג אונ האט אפ גיהאקט דיא שפיצין פון דיא ריטער (ושל תמרה) אונ דיא קערב וואס זענן גיפלאכטין פון דיא צווייגין פון אטייטול בוים (אף על פי שלא קינב מבפנים) אפילו ער האט ניט אפ גיהאקט דיא שפיצען פון אינווייניג (טמא) קען אויך דיא קארב טמא ווערין (שכן מקיימין) ווארום דיא קערב ניצט מען אזוי ניט ארום גיהאקט איז שון די קארב פערטיג (בלכלה) אקארב פון קארע גיפלאכטין (משיחסום ויקנב ויגמור את התלויה) אז ער פלעכט צו דעם בריג אונ האקט אפ דיא שפיצען אונ מאכט פערטיג דעם הענגער. הייסט דאס אכלי (בית הלגינין) דיא קארב וואס מען לייגט אין איר אריין קליינע קריגלאך (ובית הכוסות) אונ דיא קארב וואס מען לייגט אין איר אריין גלעזלאך (אף על פי שלא קינב מבפנים) אפילו ער האט ניט ארום גיהאקט דיא שפיצען אינווייניג (טמא) קען

טמא שכן מקיימין: ג הקנונין הקטנים והקלתות. משיחסום ויקנב. הקנונים הגדולים והסוגין הגדולים משיעשה ב' דורים לרחב שלהם. ים נפה וכברה וכף של מאזנים משיעשה דור אחד לרחב שלהן. הקופה משיעשה ב' צפירות לרחב שלה. והערק משיעשה בו צפירה אחת: ד כלי עור מאימתי מקבלין טומאה התורמל משיחסום ויקנב ויעשה קיחותיו, ר' יהודה אומר משיעשה את אזניו. סקורטיא משיחסום

כוסות: ג הקנונין: קנון שבוררים בו קטנית והוא נעשה מחריות של דקל: קלתות. קופות קטנות: סינים קופות גדולות: שני דורים לרוחב שלהן. לאחר שאורגו שולי הקופה אורגים סביבותיה עגולים כפי מה שרוצה שתהיה רחב בדפנותיה בגבהה ואותן עגולים של דפנות קרויין דורים: וכף של מאזנים. הכסים שנותנים עליו המשקלים: דור א'. מסיבביה על שפתו עגול א': שני צפירות. שהי סבובים: והערק. שאין שפתו גבוה כשפת הקופה: משיעש' צפיר' אחת

טמא וערק עשוי משעם וארכו יותר מרחבו. כתיבה של רצענים וקרוי ערק. ועד שרוך נעל (בראשית יד) תרגום ועד עריקת מסאנא ומשום דכלי גמי ושעם דין כלי עץ יש להם הלכך תנינהו גבי הדדי עם כלי עץ: ד תורמל. כיס של עור גדול שהרועה נותן בו מזונות וכל דבר. ודומה לו ואת הרועה בתרמילו: קיחותיו. מסגרותיו. כמין אזנים קטנות סביבות התורמל ומכניסים באותן אזנים חבלי' שסוגרי' אותו: סקורטי' עור שלובשים העבדנים בשעת מלאכתן:

אויך דיא קארב טמא ווערין (שכן מקיימין) ווארום מען האלט דיא קערב אזו ניט ארום גיהאקט: ג (הקנונים הקטנים) אקליינע כלי וגימאכט פון צווייגין פון אטייטול בוים צו קלויבין אין איר ארבעס (והקלתות) אונ קליינע קערב (משיחסום ויקנב) אז ער פלעגט צו דעם ברעג אונ האקט אפ דיא שפיצען קען שון טמא ווערין (הקנונים הגדולים) די גרויסע כלים וואס מען קלויבט אין זייא ארבעס (והסוגין הגדולים) אונ גרויסע קערב (משיעשה שני דורים לרחב שלהם) אז ער האט גימאכט צווייא רייפען ארום דיא כלי אין דיא ברייט. הייסט זיא שון אכלי (ים נפה) אזיפ פון האר גיפלאכטין וואס מען זיפט אין איר מעהל (וכברה) אונ אזיפ פון שטרו גיפלאכטין (וכף של מאזנים) אונ דיא שאל פון אוואג (משיעשה דור אחד לרחב שלהן) אז מען האט גימאכט איין רייף ארום דיא כלי אין דיא ברייט. הייסט זיא שון אכלי (הקופה) אקארב (משיעשה שני צפירות לרחב שלהן) אז ער האט גימאכט צוויא רייפין ארום דיא קארב אין דיא ברייט. הייסט זי שון אכלי (והערק) אונ אנידריגע קארב ווס זי איז לאנג אונ שמאל אונ א"ז גמאכט פון קארע (משיעשה בו צפירה אחת) אז ער הט גימאכט איין רייף ארום איר. הייסט זי אכל: ד (כלי עור מאימתי מקבלין טומאה) כלים פון פעל (לעדער) ווען ווערין זייא פערטיג זייא זאלין קענען טמא ווערין (התורמל) דיא לעדערנע טארבע פון אפאסטוך (משיחסום ויקנב) אז ער האט פאר זייםט אונ צוא גינייט אלע נעט אונ ארום גיהאקט ארום אלע שפיצען (ויעשה קיחותיו) אונ ער האט שון גימאכט דיא אוערין ארין צוא ציהען אשטריקול אונ האט שוין ארין גיצויגין אשטריקול צוא פאר מאכען דיא קארב. קען זיא שוין טמא ווערין. רבי יהודה זאגט (משיעשה את אזניו) אז ער האט נאר גימאכט דיא אוערין. אפילו ער האט נאך ניט ארין גיצויגין קיין שטריקול. קען זיא שוין טמא ווערין (סקורטיא) דיא פעל וואס דער גארבער טוהט אן ווען ער שטייט ביא דיא ארבייט (משיחסום

משיחסום ויקנב ויעשה את ציצתה ר' יהודה אומר משיעשה את טבעותיה. קטבוליא משיחסום ויקנב. ר' יהודה אומר משיעשה את קיחותיה. הכר והכסת של עור משיחסום ויקנב. רבי יהודה אומר משיתפרם. וישייר בהם פחות מחמשה טפחים:

ה פטיליה. טמאה. וחסינה. טהורה. סוגניות של עלין טהורות. של נצרין טמאות. חותל שהוא נותן לתוכו. ונוטל מתוכו. טמא. ואם אינו יכול

ציצתה. כמין ציצית של טלית כך עושין לה פתילים על כנפיה לקשרן בהן. ורמב"ם פירש סקורטיא עור שאוכלים עליו. ואינה אלא מלא העור שנותנים בו עם של מתכות נוי. לשון נוי הזהב: שהוא עם של זהב: טבעותיה. טבעת נחש' או ברזל שנותני' בקלה הסקורטיא: קטבוליא. עור שמליעים על גב מטה וקורים לו בערבי נט"ע. ופשוטי כלי עור מקבלים טומאה מדרבנן בלבד כפשוטי כלי עץ. ודין בזה שוה שאין מקבלים טומאה מדאורייתא אלא מדרבנן ככל שאר טומאות. חוץ ממשכב ומושב שהן נעשים משכב ומושב דאורייתא כשהן מיוחדים לכך: הכר והכסת. כר קטן

מכסת. ועשוי להניח תחת מראשותיו וכסת תחת כל גופו: פחות מחמשה טפחים. מטיילי' משום פחת וסכנים משם המוך למלאות הכר והכסת: **ה** פטיליה. קופה עשויה ממינים של ערבה ואוכלים בה גרוגרות: וחסינה. כמין קופה עשויה מקולים ומשימין בה הטיט: סוגניות. לשון סוגה בשושנים. עושין כמין כפיפה קטנה מן העלים ומכסים בה פירות ואינה אלא מלאכת ערא': נצרים. מגורי הדקל: חותל. כלים העושים מחריות של דקל ומניחין בו התמרים לחים והן מתבשלים בתוכו: נותן לתוכו ונוטל מתוכו. אבל אם אינו יכול להוציא התמרים אלא א"כ יקרענו או יתיר

(ויקנב) אז ער האט פאר זיימט אונ ניהאקט אלע שפיצען (ויעשה את ציצתה) אונ האט אנגיבונדען אלע שנירלאך ארום צוא בינדען זיך מיט זיא. קען זיא שוין טמא ווערין. רבי יהודה זאגט (משיעשה את טבעותיה) אז ער האט נאר אנגינייט די רינגען קען שוין דיא סקורטיא טמא ווערין (קטבוליא) דיא פעל וואס מען פאר שפרייט אויף דעם בעט צוא ליגען דארויף (משיחסום ויקנב) אז ער זיימט ארום אונ האקט אפ דיא שפיצען קען שוין טמא ווערין. רבי יהודה זאגט (משיעשה את קיחותיה) אז ער הט נאר גימאכט דיא אויערין צוא צו בינדען דיא פעל צום בעט קען זיא שוין טמא ווערין (הכר והכסת של עור) אקישון אונ אאונטער בעט פון לעדער (משיחסום ויקנב) אז ער זיימט ארום אונ פאר גלייכט דיא שפיצען קען שוין טמא ווערין. רבי יהודה זאגט (משיתפרם) אז ער נייט נאר צוא קען זיא שוין טמא ווערין (וישייר בהם פחות מחמשה טפחים) אונ ער זאל לאזין האפין ווייניגער וויא פינף טפחים אריין צוא לייגין דיא פעדערין:

ה (פטיליא) אקארב וואס איז גימאכט פון ריטער אונ מען האלט אין איר געטריקונטע פייגין (טמאה) קען זיא טמא ווערין (וחסינה) אקארב וואס איז גימאכט פון דערנער אונ מען האלט אין איר ליים (טהורה) איז זיא טהור. זיא ווערט ניט טמא (סוגניות של עלין) קליינע קערב גימאכט פון בלעטער (טהורות) זענין טהור. ווערין ניט טמא (של נצרין) דיא קערב וואס ווערין גימאכט פון דיא קארע פון אבוים (טמאות) קענען טמא ווערין (חותל) אקארב וואס איז גימאכט פון צווייגין פון אבוים (שהוא נותן לתוכו) אז מען קען אריין לייגין אין דיא קארב טייטלען (ונוטל מתוכו) אונ ארום נעמען דיא טייטלען פון דיא קארב (טמא) קען דיא קארב טמא ווערין (ואם אינו יכול) אונ אויב מען קען ניט אריין

יכול עד שיקרענו או עד שיתירנו טהור: ו קסייה של זורי גרנות של הולכי דרכים. של עושי פשתן טמאה. אבל של צבעין ושל נפחים טהורה. רבי יוסי אומר אף של גרוסות כיוצא בהן. זה הכלל העשוי לקבלה טמא. מפני הזיעה טהור: ז המלקוט של בקר. והחסים שלו. והמדף של דבורים. והמנפה הרי אלו טהורין. כסוי של קופסא טמא. כסוי קמטרא טהור

כחריות שלו: טהור. דכיון דקורעו או מהירו משליכו לאשפה והוי לחשמים ערלי. ו קסייה. בית יד של עור: של זורי גרנות. והולכי דרכים ושל עושי פשתן טמאה. דכיון דהיא עשוי' כדי לאחוז הדבר בידו יפה שלא ישמט ממנו או כדי שלא יחבוב לו קוץ בידו מקרי עשוי לקבלה כיון שהדבר שהוא אוחז בו נשען על בית יד ומקבלו: של גרוסות. העושים גרוסות של פול ברחים: מפני הזיעה לכתוב את הזיעה כדי להקר בשרו שלא יזיע א"כ שלא תטנף זעת ידיו. שהוא אוחז בו: טהור. דהשמים ערלי בה הבגדים.

חבוב: ז מלקוט. עור שמשימין בעיני הפרה כדי שתסבב ותדוש: החסים. כמין מטדה קטנה של חבלים שחוסמים בה פי הפרה שלא תאכל: מדף של דבורים. כלי שמשימים בו את וגללי בקר ומעשנים כך שיברחו הכחילים של דבורין מן הכוורת ויקח הדבש. מלשון אשר הדפנו רוח (תהלים א'): והמנפה. כלי שמניפין בו בימות החמה להביא הרוח: קופסא. כמין ארגז קטן שהאשה נותנת בו תכשיטיה ונותנת עליו הדבר כסות מלמעלה: קמטרה. תיבה שמומרים על המלתחה (מלכים ב י)

ליינין דיא טייטלען אונ ניט ארוים נעמען (עד שיקרענו) ביזדין מען זאל צוא רייסען דיא קארב (או עד שיתירנו) אדער ביזדין מען זאל דיא קארב פון אובין אוף פלעכטין (טהור) איז דיא קארב טהור. זיא ווערט ניט טמא: ו (קסייה של זורי גרנות) דיא הענטשקעס פון דיא מענטשין וואס שופלעווען תבואה (של הולכי דרכים) אונ דיא הענטשקעס פון דיא מענטשין וואס גייען אין וועג (של עושי פשתן) אונ די הענטשקעס פון די מענטשין וואס ארבייטין ביא פלאקס (טמאה) דיא הענטשקעס קענען טמא ווערין (אבל של צבעין) אבער דיא הענטשקעס פון דיא פארבארס (ושל נפחין) אונ פון דיא קאוואלעס (טהורה) איז טהור. ווערין ניט טמא. רבי יוסי זאגט (אף של גרוסות כיוצא בהן) די הענטשקעס פון דיא מענטשען וואס ארבייטין ביא דיא מיהל שטיינער. צוא מאלין אין זארנעס. איז אויך גלייך צוא דיא הענטשקעס פון דיא פארבארס אונ קאוואלעס. זייא ווערין אויך ניט טמא (זה הכלל) דאס איז דער כלל (העשוי לקבלה) דיא הענטשקעס וואס זענין גימאכט אן צוא נעמען אזאך (טמא) קענען טמא ווערין (מפני הזיעה) דיא הענטשקעס וואס זענען גימאכט דיא הענט זאלען ניט שוויצען (טהור) זענען טהור. ווערין ניט טמא: ז (המלקוט של בקר) דיא פעל וואס מען פאר איינגט מיט איר דעם אקם דיא אויגען ווען ער דרעשט ער זאל ניט זעהן דיא תבואה צוא עסין (והחסים שלו) אזו וויא אקליינע נעץ פון שטריק וואס מען פאר מאכט דער מיט דעם אקס דיא מויל ער זאל ניט עסין דיא תבואה וואס ער דרעשט (והמדף של דבורים) אבלי וואס מען לייגט אין איר אביין היימע קוילין אונ מיסט פו בהמות. אונ מען רייכערט דיא מיסט אונטער אבינשטאק. דיא בינען זאלין אנטלויפען ער זאל קענען נעמען דיא האניג (המנפה) אבלאזער וואס מען בלאזט אויף זיך אום זומער אפ צוא קיהלען (הרי אלו טהורין) די זאכען גיערין ניט טמא (כסוי של קופסא טמא) דער צודעק פון דיא קליינע קעסטיל

טהור. כסוי ותיבה. כסוי טני. והמכבש של חרש. והכסת שתחת התיבה. והקמרון שלה. ואנגלין של ספר. בית הנגר. בית המנעול. ובית המזוזה. ותיק נבלין ותיק כנורות. והאמום של גודלי מצנפת. והמרכוף של זמר. ורביעית של איילת. וגנוגנות העני. וסמוכות המטה. וטפוס של תפלה. ואמום של עושי סותות הרי אלו טהורים. זה הכלל א״ר יוסי כל משמשי משמשיו של אדם

מתרגמינן על קומטרא: והמכבש. (של הרש עגים) לפי מלאכתו יש לו מקום כבוכש ועולר העץ כשהוא מנשות ועקום עד שמישרו: והקמרון. המכסה שעל התיבה העשוי כעין קובה: אנגילין. כרתק של עור שעושין לספר ומכניסים אותו בתוכו: בית הנגר. כרתק של עור שנותני׳ בתוכו הנגר הוא היתד שמשימי׳ אחורי הדלת: ובית המנעול הנרתק של עור שנותנים בו המנעול שנועלים בו הדלת: ובית המזוזה. קנה של נחכות שנותנים בו המזוזה: והאמום של גודלי מצנפ׳. דפוס כעין ראש של אדם שמתקני׳ עליו המלנפת: והמרכוף. כמין סוס של עץ שאורגין עליו הבגדים: משמשי משמשיו של

של שהלולים מחקים בו. וחית דמפרשי כלי של עץ אדי שעשוי לזמר: ורביעית של איילת. ובמנגנים ובמגללים מתרגמינן וברביעין ובגללין: של אילת. של המקוננות כמו (יואל א ח) אלי כבתולה חגורת שק: גנוגנת העני. תרמילו של עני: וסמוכות המטה. קורו׳ שסומכי׳ בהן המטה שלא תפול: טפוס של טפילין. כמו דפוס של תפילין: אמום של עושי סאגום. שלשלאות שעושין אותן על גבי אימוס היינו (על גב) דפוס ורמב״ם גריס עושי סותו׳ לבון ובדס עכבים סותו (בראשית מט) והוא הדפו׳ של

וואס אשה האלט דארט אירע צרונג. קען טמא ווערין (כסוי קמטרא טהור) דער צודעק פון דיא קאסטען וואס א נווייניג ליגט קליידער. ווערט ניט טמא (כסוי תיבה) דער צודעק פון א קאסטין (כסוי טני) דער צודעק פון דיא קאסטען וואס בעני בתים האלטען אין איר שטיקער אייזין (והמכבש על חרש) אונ דיא פרעס פון אקטאלער וואס זיר פרעסט איין אקרומען האלץ גלייך צוא מאכען אים (והכסת שתחת התיבה) אונ דיא קישין וואס ליגט אונטער דיא קעסטיל (והקמרון שלה) אונ דער צודעק פון די קעסטיל (ואנגלין של ספר) אונ דיא לעדערנע שייד פון אספר (בית הנגר) דיא לעדערנע שייד וואס מען לייגט אין איר אריין דעם ריגעל פון טיר (בית המנעול) דיא לעדערנע שייד וואס מען לייגט אין איר אריין דעם שלאס פון טיר (ובית המזוזה) דיא בלעכענע שייד וואס מען לייגט אין איר אריין דיא מזוזה (ותיק נבלין) דיא שייד וואס אין איר ליגט אטרומייט צום שפילען (ותיק כנורת) אונ דיא שייד וואס אין איר ליגט אהארף צום שפילען (והאמום של גודלי מצנפת) אונ דיא קאפ וואס די פארוקין מאכערס פלעכטין דארויף דיא האר (והמרכוף של זמר) אכלי פון טענען הא״ן צוא שפילען אויף איר (ורביעית של אילה) רביעית איז א נאמען פון אכלי צוא שפילען דארויף. אונ דיא ווייבער וואס קלאגין אויף דיא מתים שפילען דארויף (וגנוגנות העני) דיא טאיבע פון א ארעם מאן (וסמוכות המטה) דיא האלץ וואס מען שפארט אונטער צבעט זיא זאל ניט אומפאלין (טפוס של תפלה) דער פארעם וואס מען מאכט דארויף תפלין (ואמום של סמכות) דער פאדעם וואס מען נייעט דארויף קליידער (הרי אלו טהורים) דיא אלע זאכין ווערין ניט טמא (זה הכלל אמר רבי יוסי) דעם כלל האט רבי יוסי גיזאגט (כל משמשי משמשיו של אדם) אלע זאכען וואס בעדינען דיא בעדינונג פון

אדם. בשעת מלאכה ושלא בשעת מלאכה. טמא. וכל שאינו אלא בשעת מלאכה טהור: ח תיק הסיף. והסכין. והפיגיון. תיק מספרת. ומספריים. והתער. תיק מכחול. ובית הכחול. תיק מכתב. ותרונתקי. תיק טבלא. וסקורטיא. בית החצים. בית הפגושות. הרי אלו טמאים. תיק סמפוניא. בזמן שהוא נותן מלמעלה

של אדם. כגון כסוי כלים ונרתקי כלים. שהם נעשו לשמש הכלים המשמשים את האדם. בשעת מלאכה ושלא בשעת מלאכה. בזמן שהכסוי משמש את הכלי לשמור מה שבתוכו. וקייט בשעת מלאכה דידיה. וכשאין כלום בכלי שאינו צריך לכסוי. קרי ליה שלא בשעת מלאכה. ויש כלים שמניחים עליהן הכסוי תמיד בין כשהוא מלא בין כשהוא ריקן אע״פ שאין הכסוי מחובר בו. וחשיב ככלי גופיה לקבל טומאה אפי׳ בזמן שאינו מחובר בו. שרגיל להיות תמיד עליו. והאי כללא דר׳ יוסי אפשוטי

כלי עץ המשמשין את הכלים קאי. אבל כלי קבול מטמאין בכל ענין. והלכה כר״י: ח הפגיון. סכין שיש לו שתי פיות: תיק מכחול. תיק הכלי שבו כוחלין העין: ובית הכחול. הכלי שמשמרים בו את הכחול: מכתב. קולמוס של נחשת וברזל: תרונתיק. תרין תיק והוא כלי אחד ובו תיקון הרבה חלוקים לקולמוס ולסכין ולמספרים. ורופאי החבורות משמשים בכלי זה הרבה ובלע״ז פינארו״ל: פגושות. חצים רחבים ומתי קבלו מתרגמי׳ ומחת פגוסוסי: סמפוניא. כלי

אמענטשין. דהיינו דער צודעק פון א כלי. דער צודעק בעדינט די כלי. און די כלי בעדינט דעם מענטש אויב דער צודעק ליגט אייביג אויף די כלי סיי (בשעת מלאכה) ווען דער צודעק ארבעט. דאס הייסט ווען עס ליגט זאכען אין די קאסטין און דער צודעק היט די זאכען (ושלא בשעת מלאכה) און ווען דער צודעק ארבעט ניט. ווען די קאסטין איז ליידיג (טמא) איז דער צודעק טמא (וכל שאינו אלא בשעת מלאכה טהור) און דער צודעק וואס ליגט אויף די קאסטען נאר ווען זאכין ליגען אין די קאסטין. און אז אין די קאסטין ליגט ניט קיין זאכען נעמט מען אראפ דעם דעק. איז דער דעק טהור. דאס איז נאר ביי א דעק וואס איז א ברעט. אבער אזוי א דעק וואס מען קען אין אים עפעס אריין לייגען. איז דער דעק אייביג טמא: ז (תיק הסיף והסכין והפיגיון) די שייד פון א שווערד און פון א מעסער. און פון א מעסער וואס איז שארף פון ביידע זייטען (תיק מספרת ומספריים והתער) די שייד פון א גרויסע שער און פון א קליינע שערול און פון א גאל מעסער (תיק מכחול) די שייד פון די כלי וואס מען פארבט מיט איר די אויגין (ובית הכחול) די כלי וואס מען האלט אין איר די פארב (תיק מכתב) די שייד פון די שרייב פעדער (ותרונתקי) א שייד וואס אינווייניג איז א גיטיילט קליינע שיידליך צו געליבע ערליי כלים צו א שרייב פעדער. צו א מעסעריל. צו א שעריל (תיק טבלא) די שייד פון די אייזערנע בלעך וואס אויף איר איז אויס געקריצט די זוהן און די לבנה מיט די שטערין (וסקורטיא) און די שייד פון דעם הילצערנעם טאוויל וואס אויף איהם איז אויס געמאהלט מיט פארב די זוהן און די לבנה מיט די שטערין (בית החצים) די שייד פון די פיילין (בית הפגושות) די שייד פון די ברייטע פיילן (הרי אלו טמאים) די זאכין קענען ווערין טמא (תיק סמפוניא) די שייד פון די כלי וואס מען שפילט מיט איר (בזמן שהוא נותן מלמעלה) אז די שייד איז

כלי זמר של מתכת: מצדו טהור. שכל שיעורן כשאין ראוין להשתמש בהן מעין שמכניסו מן הצד אינו חשוב כלתק אלא כתשמיש שהיו משתמשים בהן תחלה כגון מכסה בעלמא: האלה. שבע של כלים המיוחדים לאוכלים שיעורן במוליא ברזל וכראשו עגול כמו כדור. ויואלים בו תאנה והמיוחדים לזיתים שיעורן במוליא

יתדות שדומות לסקדים בערבי קורין לו דבו"ס ובלע"ז מתא"ת: העשוי לחפוי. למכסה תרגום מכסה חופאה: טהור. דתניא יכול שאני מרבה חפוי כלים לטומאה ת"ל (ויקרא יא) אשר יעשה מלאכה בהם פרט לחפוי כלים: פרק יז וכל כלי בעלי בתים

מלמעלה. טמא. מצדו טהור. תיק חלילין רבי יהודה מטהר מפני שהוא נותנו מצדו. חפוי האלה הקשת והרומח הרי אלו טהורין. זה הכלל העשוי לתיק טמא. לחפוי טהור:

פרק יז **כל** כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים. ר"א אומר במה שהן. קופות הגננים שיעורן באגודות של ירק. של בעלי בתים בתבן. של בלנין בגבבה. ר' יהושע אומר כולן

זית ואין הלכה כר"א: קופות הגננים. קופה בעלי הגנות שעשויין ליתן בהם ירקות: שיעורן במוציא אגודות ירק. בהא מודה ת"ק לר"א דאין שיעורן במוליא רמון: בתבן במוליא תבן: גבבא. תבן דק מעורב בזבל תרגום לקושש קש לגבבא גילא והבלנים דהיינו

שיעורן ברמונים. אם נקב במוליא רמון בעלי המרחלאות שורפין אותו במרחלאות: טבולים: ר"א במה שהן. כל הכלים כולן ברמונים. בין של בע"ב בין של גננים

גימאכט געווארען מען זאל אריין לייגין דיא כלי אין איר פון אויבען ארויף (טמא) קען זיא ווערין טמא (מצדו) אונ אז דיא שייד איז גימאכט געווארען מען זאל אין איר אריין לייגען דיא כלי דורך דער זייט (טהור) איז דיא שייד טהור (תיק חלילין) דיא שייד וואס מען לייגט אין איר אריין אפייפול (רבי יהודה מטהר) רבי יהודה זאגט זיא איז טהור (מפני שהוא נותנו מצדו) וייל מען לייגט אריין דאס פייפיל דורך דיא זייט (חפוי האלה והקשת והרומח) דער צודעק פון דיא אייזערנע רוט אונ פון בויגן אונ פון שפיז (הרי אלו טהורין) דיא אלע זענען טהור (זה הכלל) דאס איז אכלל (העשוי לתיק טמא) דאס וואס איז אשייד קען ווערען טמא (לחפוי טהור) אונ וואס עס איז גימאכט געווארען צוא צודעקין איז טהור:

פרק יז א (כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים) אלע כלים פון אבעל הבית וואס זענען גיוועזן טמא אונ עס איז געווארען אין זייא אלאך אז אמילגרוים קען דורך פאלין. ווערין זייא טהור. רבי אליעזר זאגט (במה שהן) וואס זייא זענען. אלע כלים ווערין אנדערש ניט טהור פון זייער טומאה. ס׳ידין זייא זענען אזוי צוא בראכין געווארען אז מען קען ניט אין זייא ניצען דיא זעלביגע ניצונג וואס מען האט אין זייא פריער גיניצט (קופות הגננים) דיא קייבערם (קערב) וואס די גערטנער האלטען אין זייא זייערי בינדלאך גרינוואארג (שיעורן באגודות של ירק) אוב אין דעם קארב איז געווארען אלאך אז עס קען דורך פאלען אבינטול ירק איז דער קארב טהור (של בעלי בתים) דער קארב פון אבעל הבית (בתבן) אז אבינטול שטרוי קען דורך פאלען ווערט זיא טהור (של בלנין) דיא קארב פון אבעדער (בגבבה) אז עס קען דורך פאלען אבינטול שטרוי וואס איז צוא מישט מיט מיסט וואס דיא בעדער הייצען דער מיט אין הויזין. ווערט זיא טהור. רבי יהושע זאגט (כולן ברמונים) אלע כלים סייא פון אבעל הבית אונ סייא פון אגערטנער.

ברמונים: **ב** החמת שיעורה בפקעיות של שתי אם אינה מקבלת של שתי אע"פ שמקבלת של ערב טמאה. בית קערות שאינו מקבל קערות אע"פ שמקבל את התמחוין טמא. בית הרעי שאינו מקבל משקין אע"פ שמקבל את הרעי טמא. ר"ג מטהר. מפני שאין מקיימין אותו: **ג** הסלין של פת שיעורן בבכרות של פת.

אפופיירות

ואין הלכה כר' יהושע: **ב** בפקעיות של שתי. מטוה השתי דק משל ערב כדמוכח בכתובות בפ' אע"פ (דף סד) ופקעיות של שתי הן קטנים מפקעיות של ערב ופי' פקעיות גלוממור"י בלע"ז. א"כ מנהס"ו בלע"ז: **אע"פ** שמקבלת של ערב טמאה. ה"ק ואע"פ שאינה מקבלת של שתי אם מקבלת של ערב טמאה שהשיעור' במוליא ערב שהוא גדול ממוליא שתי וכן אע"פ שמקבל את התמחוים טמא. כלומר אע"פ שהנקב גדול שאינה מקבלת את הקערות אם מקבל את

התמחוין. שהן גדולים מן הקערות פדיין מקרי חזי להשמישו הראשון וטמא: בית הראי. כמו בית הרעי כלי שנפנה בו ויש בו נוקב ומי רגלים: אע"פ שמקבל את הראי. אע"פ שאינו מקבל את המשקין אם מקבל את הרעי טמא: מפני שאין מקיימין אותו. גרסי' ואית דגרסי מפני שהן מקיימין אותו ואמלתא דת"ק קאי דאמר אם מקבל את הערב ואת התמחויין ואת הרעי טמא מפני שהן מקיימין ושומרי אותו כיון דחזי להכי ואין הלכה כר"ג: **ג** שיעורן בבכרות

אז זיי זענען גילעכערט אז אמילגרוים קען דורך פאלען. זענען זייא טהור: ב (החמת שיעורה בפקעיות של שתי) אלאגיל וואזאק פון לעדער דיא מענטשין וואס פארין אין וועג נעמען אין דעם מיט וויין מילך וואסער צום טרינקען איז דער שיעור אויב עס איז גילעכערט גיווארען אז עס קען דורך פאלען אקנויל פאדים פון דיא פעדים וואס זענען אויף דעם וועב האלץ אין דיא לייגג. איז דער לאגיל טהור. אזו זאגט ווייטער רבן גמליאל. אונ דיא חכמים זאגען (אם אינה מקבלת של שתי אף על פי שמקבלת של ערב טמאה) אפילו דער קנויל פון דיא לאנגע פעדים קען דורך פאלען ווייל זייא זענען דין. נאר דער קנויל פאדים פון דיא פעדים וואס זענען אויף דעם וועב האלץ אין די ברייט קען ניט דורך פאלען. קען-דיא קארב טמא ווערין (בית קערות) אגרוסע טאץ וואס מען שטעלט אויף איר שיסלען. אז אין איר איז גיווארען אלאך (שאינו מקבל קערות) וואס מען קען ניט אויף איר שטעלין קיין שיסול (אף על פי שמקבל את התמחוים) אפילו מען קען ניט שטעלין אויף איר קיין שיסול. נאר ווייל אגרוסע שיסעל קען מען אויף איר שטעלין. הייסט נאך דיא טאץ אכלי (טמאה) אונ זייא קען ווערין טמא (בית הרעי) אכלי וואס מען איז משתין אין איר. אונ אין איר איז דא צואה אונ השתנה. אונ אין איר איז גיווארען אלאך (שאינו מקבל משקין) וואס דיא השתנה רינט דורך (אף על פי שמקבל את הרעי) אפילו דיא השתנה רינט דורך. נאר ווייל דיא צואה בלייבט ליגען (טמא) קען דיא כלי טמא ווערין (רבן גמליאל מטהר) רבן גמליאל זאגט אז אין דעם לאגיל איז דא אזו אלאך אז דער קנויל שתי קען דורך פאלין. אדער אין דיא טאץ איז דא אזו אלאך אז אשיסול קען דורך פאלין. אדער אין דיא נאכט כלי איז דא אלאך אז דיא השתנה רינט דורך. זענען דיא כלים טהור (מפני שאין מקיימין אותו) ווייל אזוי אכלי האלט ניט אבעל הבית. נאר ער ווארפט זיא אוועק: ג (הסלין של פת) דיא קערב וואס מען האלט אין זייא ברויט (שיעורן בבכרות של פת) אויב זייא זענען צוא בראכין גיווארען אז

אפופיירות שעשה להן קנים. מלמטן למעלה. לחיזוק טהורה. עשה לה גפיים כל שהן טמאה. ר"ש אומר אם אינה יכולה להנטל בגפיים טהורה:

ד הרמונים שאמרו שלשה אחוזין זה בזה. רשב"ג אומר בנפה ובכברה כדי שיטול ויהלך. ובקופה כדי שיפשיל לאחוריו. ושאר כל הכלים שאינן יכולין לקבל רמונים. כגון הרובע. וחצי הרובע. הקנונים הקטנים. שעורן ברובן דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר בזיתים

בככרות של פת. שיעור שבירתן במוליא ככרות של פת: אפופיירות. כלי ארוג מקנים או זמורות: שעשה לה קנים מלמטה למעל' שנפחתו שוליהן והכניס קנים ממטה למעלה להחזיק השולים: גפים. שגפפו סביב תרנוס ויתכן ונפיף. פ"א גפים שעשה להן אזנים: אם אינה יכולה לינטל בגפים. שכשאוחז בגפים אין הכלי עולה עמו: **ד** הרמונים שאמרו. הא דתנן בר"פ כל

כלי בע"ב שיעורן ברמונים. כשיהיו ג' רמונים אחוזים זה בזה ויצא האחד דרך הנקב זהו שיעור של מוליא רמון: כדי שיטול ויהלך. שמתוך נענוע של נטילה והלוך ממהר הרמון לצאת דרך הנקב: ובקופה כדי שיפשיל לאחוריו. שמתוך הפשלה לאחוריו הוא ממהר לצאת: שאינן יכולים לקבל רמונים. שהן קטנים: כגון הרובע. רובע הקב: שיעורן ברובן. כיון דנפחת רובו

אגאנץ ברויט קען דורך פאלין. ווערין זייא טהור (אפופיירות) כלים וואס זענען גיפלאכטין פון שטעקלאך אדער פון צווייגין. אונ דער דעק איז צו בראכין גיווארען (שעשה להן קנים מלמטן למעלה) אונ ער האט גימאכט צוא דיא קארב שטעקלאך פון אונטען ארויף (לחיזוק) צוא שטארקין דעם דעק. פון דעסטוועגין (טהורה) איז דיא קארב טהור (עשה לה גפיים) אז ער האט גימאכט צוא דיא קארב אויערין (כל שהן) וויא זייא זענען. אפילו קליינע אויערין (טמאה) קען דיא קארב טמא ווערין. רבי שמעון זאגט (אם אינה יכולה להנטל בגפיים) אוב זיא קען ניט אנגינומען ווערין בייא דיא אויערין. אז מען נעמט אן די אויערין רייסט זיך דיא קארב אפ (טהורה) ווערט דיא קארב טהור: **ד** (הרמונים שאמרו) וואס מען האט גיזאגט אין אנהייב פרק אז עס איז גיווארין אלאך אין אכלי פון אבעל הבית. אוב אמילגרוים קען ארויס פאלין דורך דיא לאך. איז דיא כלי טהור. דאס איז נאר אז (שלשה אחוזין זה בזה) דרייא מילגרויסען זענען צוא גיקלעבט איינער צום אנדערין. אונ זייא פאלען דורך איינער נאך דעם אנדערין. רבי שמעון בן גמליאל זאגט (בנפה ובכברה) אדינע זיפ אונ אגראבע זיפ. אויב עס איז דא אין דיא זיפ אלאך (כדי שיטול ויהלך) אז ער וועט נעמען דיא זיפ אונ וועט גיין מיט איר. ווייל דיא זיפ שאקעלט זיך גייענדיג. פאלט ארויס דער מילגרוים. אפילו אז מען וועט דיא זיפ ניט שאקלע וועט דער מילגרוים ניט ארויס פאלען. פון דעסטוועגין איז דיא זיפ טהור (ובקופה) אויב עס איז דא אלאך אין אקארב (כדי שיפשיל לאחוריו) אז ער וועט בראגין דיא קארב אוף די פלייצעם. ווייל דיא קארב וועט זיך שאקלען וועט דער מילגרוים דורך פאלען. איז דיא קארב טהור (ושאר כל הכלים) אונ אלע אנדערע כלים וואס זענען קליין (שאינן יכולין לקבל רמונים) וואס אין זייא קען ניט אריין קיין מלגרוים (כגון הרובע) אפערטיל קב (הקנונים הקטנים) קליינע קריגלאך (שעורן ברובן) אוב דאס גרעסטע טייל פון דיא כלי איז צוא בראכען. איז דיא כלי טהור (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר. רבי שמעון זאגט (בזיתים) אוב זייא זענען גילעכערט גיווארען אז אאייל בירט קען דורך פאלין איז

טהור : נפרצו . נפתחו וחסרו : נגממו . דכלים ברמוני בדאן משערינן : אר״י לא
בספתותיהן : שיעורן במה שהן . אם כאחר הוזכרו רמוני בדאן וכו׳ . אבל לענין קדוש
בכן כדי לקבל כל שהוא טמאין והלי כר״ם : אין חלוק בין רמוני בדאן לשאר רמונים .
ה הרמון שאמרו . דכלי שניקב במוציא רמון דכולן מקדשים . דסבר ר״י כל שדרכו למנות

בזיתים . נפרצו שעורן בזיתים . נגממו שעורן במה שהן : **ה** הרמון שאמרו לא קטן ולא גדול אלא בינוני . ולמה הוזכרו רמוני בדאן שיהו מקדשין כל שהן דר״מ . ר״י בן נורי אומר לשער בהן את הכלים . רע״א לכך ולכך הוזכרו . לשער בהן את הכלים ויהיו מקדשין כל שהן . א״ר יוסי לא הוזכרו רמוני בדאן וחצירי גבע . אלא שיהיו מתעשרין

טהור : ולמה הוזכרו רמוני בדאן . כיון שאין משערין בהן אלא ברמון בינוני : שיהו מקדשין בהן . שאם אחד מרמוני בדאן של ערלה . או של כלאי הכרם . נתערב עם אלף רמונים של היתר . נתקדשו כלן ונאסרו . מה שאין כן ברמונים

מקדם בפ׳ התערובות וכרים מסכת כילס : בדאן וגבע . שני מקומות של כותים הן וניכרי׳ היו רמונים וחציר של מקומות הללו (מרמון וחציר) של שאר מקימות וכותאי ודאי לא מעשרי מאי דמזבני לאחריני דלא חייפי אלפני עור לא תתן

של שאר מקומות : בדאן . שם מקום : מכשול אע״ג דלנפשייהו מעשרי . הלכך
לשער בו את הכלים . קסבר דמוציא רמון מתעשרים ודאי בכ״מ : חצירי . כרתי

דיא כּלי טָהור (נִפְרְצוּ שִׁיעוּרָן בְּזֵיתִים) אוב דיא כּלי איז צוא בּראָכען געוואָרען אַזוֹי פיל אַז אַאיילבּירט קען דורך פאַלען . איז זיא טָהור (נִגְמְמוּ) אַז דיא כלי איז אָפּ געריבען געוואָרען פון אויבען (שִׁיעוּרָן בְּמַה שֶׁהֵן) אוב עס איז געבליבען פון דיא כלי אַזוֹ פיל אַז מען קען אין איר עפּעס גיזעצען וועֶרט זיא שוין טָמֵא : **ה** (הָרִמּוֹן שֶׁאָמְרוּ) וואס מען האט גיזאגט אז אַכּלי איז גילעכערט געוואָרען אַז אַמילגרום קען דורך פאַלען איז דיא כלי טָהור (לֹא קָטָן) ניט אַקליינער מילגרוים (וְלֹא גָדוֹל) אונ ניט אַגרויסער מילגרוים (אֶלָּא בֵּינוֹנִי) נאר אַמיטעלער מילגרוים (וְלָמָּה הוּזְכְּרוּ . רִמּוֹנֵי בַּאדָן) צוא וואס האט מען דער מאנט דיא מילגרוימע וואס וואַקסען אין באדן (שֶׁיִּהְיוּ מְקַדְּשִׁין כָּל שֶׁהֵן) אויב אַמילגרום פון באדן אונ ער איז צוא מישט געוואָרען אין טויזענד מילגרוימען ניט פון עָרְלָה . זענען אַלע חֵילִיג געוואָרען אונ זענען אָסוּר הֲנָאָה צוא האבען פון זייא (דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר) אַזוֹ זאגט רבי מאיר . רבי יוחנן בן נורי זאגט (לְשַׁעֵר בָּהֶן אֶת הַכֵּלִים) דיא גילעכערטע כלים בא-עכענט מען מיט אמילגרום פון באדן אוב עס קען ארום פאלן דורך די לאך איז די כלי טָהור . רבי עֲקִיבָא זאגט (לְכָךְ וּלְכָךְ הוּזְכְּרוּ) דיא מילגרוימען פון באדן זענען דער מאנט געוואָרען צוא ביידע זאכען (לְשַׁעֵר בָּהֶן אֶת הַכֵּלִים) צוא מעסטען מיט זייא דיא לעכער פון דיא כלים (וְשֶׁיִּהְיוּ מְקַדְּשִׁין כָּל שֶׁהֵן) אונ אוב איין מילגרוים פון באדן איז עָרְלָה אונ ער איז צוא מישט געוואָרען אין טויזענד מילגרוימען ניט פון עָרְלָה . זענען אלע אָסוּר (אָמַר רַבִּי יוֹסֵי) האט רבי יוסי גיזאגט (לֹא הוּזְכְּרוּ רִמּוֹנֵי בַּאדָן וַחֲצִירֵי גֶבַע) דיא רמונים פון באדן אונ די חָצִיר ודאס איז אמין ציבעלע) פון גבע זענען ניט מעהר דער מאנט געוואָרען (אֶלָּא) נאר (שֶׁיִּהְיוּ מִתְעַשְּׂרִין וַדַּאי בְּכָל מָקוֹם) מען זאל געבין פון זייא געוויסע מַעֲשֵׂר . פון וועלכען ארט מען קופט זייא . ווייל דיא צוויא שטעט באדן אונ גבע וואוינען אין זייא כּוּתִים . אונ דיא כותים געבין נאר מַעֲשֵׂר פון דיא תְּבוּאָה וואס זייא נעמען פאר זיך צום עסין . אָבער פון דיא תבואה וואס זייא פאר קופען געבין זייא ניט קיין מעשר . דרום דער

מתעשרין ודאי בכל מקום: ו כביצה שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית. ר׳ יהודה אומר מביא גדולה שבגדולות. וקטנה שבקטנות ונותן לתוך המים וחולק את המים. א״ר יוסי. וכי מי מודיעני איזוהי גדולה ואיזוהי קטנה אלא הכל לפי דעתו של רואה: ז כגרוגרת שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית. ר׳ יהודה אומר הגדולה שבארץ ישראל היא הבינונית שבמדינות: ח כזית שאמרו לא גדול ולא קטן אלא בינוני.
זה

פורו״ש בלע״ז כמו את החליל ואת הכללים (במדבר יח): ו כביצה שאמרו. גבי טומאת אוכלים שאין מטמאין בפחות מכביצה: נותן לתוך המים. ממלא כוס מים ונותן לתוכו גדולה שבגדולות וקטנה שבקטנו׳ וחולק המים היוצאין לב׳ חלקים והחלק הא׳ הוא שיעור ביצה: וכי מי מודיעני. כלו׳ כשלוקח גדולה שבגדולות שמא יש יותר גדולה הימנה. וכן קטנה שבקטנות שמא יש יותר קטנה ממנה: הכל לפי דעתו של רואה. לפי אומד דעתו שהיא בינונית למראה עיניו. והלכה כר׳ יוסי: ז כגרוגרת שאמרו. להוצאת שבת ולשתופי מבואות. ואין הלכה כר״י: ח כזית שאמרו. כגון כזית מן המת ומן הנבלה שמטמא.

וָואס קוֹפְט פוּן זֵייא דַארְף גֶעבִּין גְעווִיסֶע מַעֲשֵׂר. נָאר אַז מֶען קוֹפְט תבוּאָה פוּן אַנְדֶערֶע מֶענְטשֶׁען גִיט מֶען מַעֲשֵׂר פוּן סְפֵק וֶועגִין. טָאמֶער זֶענֶען זֵייא נִיט פוּן בָּאדְן אוּנ נָבָע. נָאר מִילְגְרוֹימֶען אוּנ הָצִיר דֶער קֶענְט מֶען וֶועלְכֶע עֶס הָאט גֶיוָואקְסֶען אִין בָּאדְן אוּנ נֶבָע. אוּנ פוּן דִיא מִילְגְרוֹימֶען אוּנ הָצִיר וָואס זֶענֶען פוּן בָּאדְן אוּנ נֶבָע גִיט מֶען גְעווִיסֶע מַעֲשֵׂר אֲפִילוּ מֶען קוֹיפְט זֵייא בֵּייא אַזֶעלְכִין וָואס וואוֹנְט נִיט אִין בָּאדְן אוּנ גֶבָע: ו (כְּבֵיצָה שֶׁאָמְרוּ) וָואס מֶען הָאט גֶיזָאגְט אַז עֶסִין וַוארְג וָואס אִיז טָמֵא אוּנ גְרוֹס וִויא אַיי קֶענֶען זֵייא מְטַמֵא זַיין אַנְדֶערֶע זַאכֶען. דִיא אַיי דַארְף זַיין (לֹא גְדוֹלָה) נִיט אַגְרוֹיסֶע (וְלֹא קְטַנָּה) אוּנ נִיט אַקְלֵיינֶע (אֶלָּא בֵּינוֹנִית) נָאר אַמִיטֶעלֶע. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (מֵבִיא גְדוֹלָה שֶׁבִּגְדוֹלוֹת) פוּן דִיא גְרֶעסְטֶע אֵייעֶר זָאל עֶר אוֹיס קְלֵייבֶּען דִיא גְרֶעסְטֶע אַיי (וּקְטַנָּה שֶׁבִּקְטַנּוֹת) אוּנ פוּן דִיא קְלֶענְסְטֶע אֵייעֶר זָאל עֶר אוֹיס קְלוֹיבֶּען דִיא קְלֶענְסְטֶע אַיי (וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַמַּיִם) אִין דִיא צְווֵייא אֵייעֶר זָאל עֶר אַרַיין לֵייגִין אִין אַכֵּלִי וָואס אִיז פוּל מִיט וואסֶער (וְחוֹלֵק אֶת הַמַּיִם) אוּנ עֶר זָאל צוּא טֵיילִין אִין צְווֵייא טֵייל דִיא וַואסֶער וָואס וֶועט אַרוֹיס גֵיין פוּן דִיא כֵּלִי דוּרְךְ דִיא צְווֵייא אֵייעֶר. אוּנ אֵיין טֵייל וַואסֶער אִיז דִי גְרוֹיס פוּן אַיי (אָמַר רַבִּי יוֹסֵי) הָאט רַבִּי יוֹסֵי גֶיזָאגְט (וְכִי מִי מוֹדִיעֵנִי) וֶוער וֶועט דֶען מִיר זָאגֶען (אֵיזוֹהִי גְדוֹלָה) וֶועלְכֶע אַיי אִיז דִיא גְרֶעסְטֶע פוּן אַלֶע אֵייעֶר. טָאמֶער אִיז דָא נָאךְ אַגְרֶעסֶערֶע (וְאֵיזוֹהִי קְטַנָּה) אוּנ וֶועלְכֶע אִיז דִיא קְלֶענְסְטֶע. טָאמֶער אִיז דָא נָאךְ אַקְלֶענֶערֶע (אֶלָּא הַכֹּל לְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל רוֹאֶה) נָאר אַלֶץ וֶוערְט גֶירֶעכְנְט נָאךְ דֶעם מֵיינוּנְג פוּן דֶעם מֶענְטשׁ וָואס זֶעהְט. וֶועלְכֶע אַיי עֶס וַוייזְט אִים אוֹיס אַז זִיא אִיז אַמִיטֶעלֶע: ז (כִּגְרוֹגֶרֶת שֶׁאָמְרוּ) וָואס דִיא חֲכָמִים הָאבִּין גֶיזָאגְט אַז מֶען רֶעכְנְט וִויא אַגֶעטְרִוקְנֶטֶע פֵייג (לֹא גְדוֹלָה) נִיט אַגְרוֹיסֶע (וְלֹא קְטַנָּה) אוּנ נִיט אַקְלֵיינֶע (אֶלָּא בֵּינוֹנִית) נָאר אַמִיטֶעלֶע. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (הַקְּטַנָּה שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל) דִיא קְלֶענְסְטֶע פֵייג פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (הִיא הַבֵּינוֹנִית שֶׁבַּמְּדִינוֹת) אִיז אַזוֹי גְרוֹיס וִויא אַמִיטֶעלֶע פֵייג פוּן אַנְדֶערֶע מְדִינוֹת: ח (כְּזַיִת שֶׁאָמְרוּ) וָואס דִיא חֲכָמִים הָאבִּין גֶיזָאגְט אַז מֶען רֶעכְנְט וִויא אַאֵיילְבִּירְט (לֹא גָדוֹל) נִיט אַנְדוֹיסֶער אֵיילְבִּירְט (וְלֹא קָטָן) אוּנ נִיט אַקְלֵיינֶע אֵיילְבִּירְט (אֶלָּא בֵּינוֹנִי) נָאר אַמִיטֶעלֶער
זה

זה אגורי. כשעורה שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית זו מדברית. כעדשה שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית זו מצרית. כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע לא גדול ולא קטן אלא בינוני. איזה הוא בינוני כל שהקפו טפח: ט האמה שאמרו באמה הבינונית. שני אמות היו בשושן הבירה. אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית דרומית. שעל קרן מזרחית צפונית

ורוב שיעורים שבתורה בכזית: אגורי. שמשו אגור בתוכו: כשעורה שאמרו. עלה כשעור׳: כעדשה שאמרו. שרץ מטמא בכעדשה. ומתים בכעדשה: מביאין טומאה. על אדם השולחן: עובי המרדע. דהיינו מלמד הבקר ועביו אצבע ושליש אצבע בגודל שהם ב׳ אצבעות בקטנות שהטפח ארבעה אצבעות בגודל שהם שש אצבעות קטנות. ונמלא הקפו טפח שכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלשה טפחים. וגזרו על שיש בהקפו טפח הטו על שיש בעביו טפח. שהוא מביא את הטומאה מן התורה: ט האמה שאמרו. לענין שבת ועירובין וסוכה ומדות וכלאים: באמה בינונית. היא אמה בת ו׳ טפחים דאיכ׳ אמה בת חמשה ואיכא אמה גדולה בת ששה ואצבע. ואמה בת ששה היא הבינונית: שתי אמות. שתי מדות שבהן מודדים באמות וכל אחת מהן אמה: בשושן הבירה. חדל אחד בנוי על שער מזרחי של עזרה ועליו שושן הבירה מצויירת כדי שתהא עליהם אימת

(זה אגורי) דאס איז אזוי אאייקבירט וואס דיא אייל ליגט אין איהם אזו וויא דיא ווייז ליגט אין אווייגטרויב. ניט אזו וויא אנדערע פירות וואס דיא זאפט איז איין גיזאפט אין דיא פרי (כשעורה שאמרו) וואס דיא חכמים האבען גיזאגט אז מען רעכינט וויא אגערשט (לא גדולה) ניט אגרויסע גערשט (ולא קטנה) אונ ניט אקליינע גערשט (אלא בינונית) נאר אמיטעלע (זו מדברית) דאס מיינט מען אגערשט וואס וואקסט אין דער מדבר (כעדשה שאמרו) וואס דיא חכמים האבין גיזאגט אז מען רעכנט וויא אלינדז (לא גדולה) ניט אגרויסע (ולא קטנה) אונ ניט אקליינע (אלא בינונית) נאר אמיטעלע (זו מצרית) דאס מיינט מען אלינדז וואס וואקסט אין מצרים. (כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע) אלע ברעטער וואס מען טראגט זייא פון איין ארט צום אנדערין. אויב איין עק ברעט איז איבער אטומאה. אונ דיא אנדערע עק ברעט ליגט ביי אמענטש אויף זיין אקסיל. אויב דיא ברעט איז קיילעכדיג אונ גראב איז זיא אזו וויא דיא גרעב פון האקער האלץ. איז דער מענטש טמא (לא גדול) ניט וויא אגרויסער האקער (ולא קטן) אונ ניט וויא אקליינער האקער (אלא בינוני) נאר וויא אמיטעלער האקער (איזה הוא בינוני) ווס הייסט אמיטעלער האקער (כל שהקיפו טפח) אוב דיא ברעט איז גראב אפינגער מיט אדריטול פינגער. אז מען וועט מעסטין מיט אשנירול די גרעב ארום וועט זיין אטפה: ט (האמה שאמרו) וואס דיא חכמים האבין גיזאגט מען מעכט מיט אהייל (באמה הבינונית) מיט אמיטעלע הייל פון זעקס טפחים (ושתי אמות היו בשושן הבירה) אונ צווייא היילין איז גיוועזין אין שושן הבירה ואשטוב איז גיוועזן אין הוף פון בית המקדש וואס אויף דיא שטוב איז גיוועזן גימאהלט דיא שטאט שושן הבירה. אונ אין די שטוב איז גיוועזן צווייא היילין (אחת על קרן מזרחית צפונית) איין הייל איז גילעגין אין שטוב אין ווינקעל פון מזרח אונ צפון (ואחת על קרן מזרחית דרומית) אונ איין הייל איז גילעגין אין ווינקעל פון מזרח אונ דרום (שעל קרן מזרחית צפונית) דיא הייל וואס איז

צפונית היתה יתירה על של משה חצי אצבע. שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע. נמצאת יתירה על של משה אצבע. ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה אלא שהאומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה: י ר״מ אומר כל האמות היו בינוניות חוץ ממזבח הזהב והקרן והסובב והיסוד. ר׳ יהודה אומר אמת הבנין ששה

מלכות: על של משה. על אמה בת ו׳ טפחים: שהאומנין נוטלים בקטנה. שהיה הגזבר מתנה עם האומני׳ כך וכך אמות בנין חפשו לבדק הבית מאמות של משה בכך וכך דמים ומחזירים לו במלת האמה היתירה עליה אצבע כדי שיוסיפו משלהם על תנאם. פן יפחתו ונמצאו באין לידי מעילה שנהנו מן ההקדש. ולמה שני׳ אדא לכספא ודהבא שכשמתנים עם צורפי זהב וכסף לעשו׳ טבלא בת אצבע וחמש אמות באמה של משה.

מחזירים למדה היתירה עליה חצי אצבע. לא למדה היתירה עליה אצבע לפי שאומנות יקרה היא ואין מפסידין אותן כל כך: י כל האמות היו בינוניות. באמה בת ששה: חוץ ממזבח הזהב. שהיה אמה על אמה: והקרן. של מזבח הנחשת. שהיה לו על ד׳ פנותיו ד׳ אבנים של אמה גובה ואמה על אמה עובי. ואותה האמה היתה באמה בת חמשה: והסובב והיסוד. של מזבח הנחשת. וכפ״ג דמסכת מדות הן מפורשים: אמת בנין. כגון חומת

גילעגין אין ווינקעל פון מזרח אונ צפון (היתה יתרה על של משה חצי אצבע) איז געוועזען גרעסער וויא דיא הייל פון משה רבינו מיט אהאלבין פינגער ודיא הייל פון משה רבינו איז געוועזען זעקס טפחים) (שעל קרן מזרחית דרומית) אונ דיא הייל וואס איז גילעגין אין ווינקעל פון מזרח אונ דרום (היתה יתרה עליה חצי אצבע) איז געוועזען גרעסער וויא דיא הייל מיט אהאלבין פינגער (נמצאת יתרה על של משה אצבע) ווערט געפונען אז די הייל וואס איז געוועזען אין ווינקעל פון מזרח אונ דרום איז געוועזען גרעסער וויא דיא הייל פון משה מיט אפינגער (ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה) צו וואס האט מען געזאגט צוויא הייליגע איינע אגרויסע אונ איינע אקליינע (אלא שהאומנים נוטלן בקטנה ומחזירים בגדולה) אז דער גבאי פון בית המקדש האט געדונגען בעלי מלאכות צום באהן עטליכע היילין. יעדער הייל פאר אזו פיל געלט. האט מען זייא באדונגען אוף דיא קליינע הייל ודאס איז דיא הייל פון משה. אונ זייא האבין גימוזט באהען אוף דיא גרויסע הייל ודיא וואס איז מיט אפינגער גרעסער. אונ אז מען האט געארבעט זילבער אדער גאלד אוף דיא הייל. האט מען זייא בדונגען אוף דיא הייל פון משה. אונ זיי האבין געארבעט אוף דיא הייל וואס איז גרעסער פאר משה׳ס מיט אהאלבין פינגער. פאר וואס האבין זייא גימוזט נעמען מיט אגרעסערע הייל (כדי שלא יבואו לידי מעילה) זייא זאלין ניט הנאה האבין פון הקדש געלט: י רבי מאיר זאגט (כל האמות היו בינוניות) אלע היילין וואס מען האט מיט זייא געמאסטין אין בית המקדש. זענען געוועזען מיטעלע. זעקס טפחים אהייל (חוץ ממזבח הזהב) נאר דער גאלדענער מזבח וואס ער איז געוועזען אהייל דיא ברייט אונ אהייל דיא לייג (והקרן) אונ דיא ווינקלען פון דעם קופערנעם מזבח וואס זייא זענען געוועזען אהייל די הייך אונ אהייל די גרעב (והסובב) אונ די קאסטן וואס דער מזבח איז דארויף געשטאנען (והיסוד) אונ דער פונדאמענט פון מזבח. דיא אלע זאכין זענען געמאסטן געווארין מיט אהייל פון פינף טפחים. רבי יהודה זאגט (אמת הבנין ששה טפחים) דיא היילין וואס מען האט מיט זייא געמאסטין דיא געבאהטע זאכן

ששה טפחים ושל כלים חמשה: **יא** ויש שאמרו במדה דקה. מדות הלח והיבש שיעורן באיטלקי זו מדברית. ויש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם. הקומץ את המנחה והחופן את הקטורת והשותה כמלא לוגמיו ביה"כ. וכמזון שתי סעודות לערוב מזונו לחול אבל לא לשבת דברי ר"מ. ר' יהודה אמר לשבת
אבל

הבית ומזבח העולה. אמת כלים. כגון ארון ח) וקמץ ממנה מלא קומצו : וחפני קטורת. ושלחן ומזבח הזהב. והלכה כרבי מאיר : של יוה"כ דכתיב (שם יו) מלא חפניו קטורת **יא** במדה דקה. של מדבר קרויה מדה סמים דקה: כמלא לוגמיו. אם שתה מלא דקה. לפי שיש מדברית ירושלמית וציפורית. לוגמיו ביה"כ חייב. ולפי לוגמיו של שותה ומדברית קטנה שבכולן: מדות הלח. הין וחצי הין: והיבש. עשרון וחצי עשרון: באיטלקי. במדה של איטליא של יון. וזו היא מדברית שהיתה בימי משה: כפי מה שהוא אדם. בין קטן ובין גדול: קומץ המנחה. דכתיב ויקרא

משערינן: כמזון ב' סעודות לערוב. ערובי תחומין אינו בפחות ממזון שתי סעודות: מזונו לחול. כמזון לשתי סעודות של חול שאוכל מעט ולא כמזון שתי סעודו' של שבת דאכיל טפי משו' דבסים תבשילי' ורווחא לבסומי שכיח:

פון בית המקדש. איז יעדער הייל גיוועז פון זעקס טפחים (ושל כלים חמשה) אונ דיא היילען וואס מען האט מיט זייא געמאסטען דיא כלים פון בית המקדש ודעם טיש דעם ארון דעם גאלדענעם מזבח דיא היילין זענען גיוועזן צו פינף טפחים:
יא (ויש שאמרו במדה דקה) עס איז דא זאכין וואס דיא חכמים האבין גיהייסין מעסטין מיט אקליינע מאס (מדות הלח והיבש) דיא מאסין וואס מען האט מיט זייא גימאסטין נאסע אונ טרוקענע זאכין אין בית המקדש (שיעורן באיטלקי) האט מען זייא גימאסטין מיט דיא מאס פון איטליא (זו מדברית) דאס איז דיא מאס פון דער מדבר וואס איז גיוועזן אין משה רבינוס צייט (ויש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם) אונ עס איז דא זאכין וואס דיא חכמים האבין גיזאגט אז יעדער מענטש זאל זייא מעסטין אזו ויא ער איז (הקומץ את המנחה) דער כהן וואס האט גינומען אפולע האנט מעהל פון די מנחה מקריב צו זיין אויף דעם מזבח (והחופן את הקטורת) אונ דער כהן וואס האט גינומען פולע הענט קטורת אום יום כפור צוא רייכערין אין קדשי קדשים אוב ער איז גיוועזן אגרוסער כהן מיט גרוסע הענט איז גיוועזן אין זיינע הענט פיל מעהל אונ פיל קטורת. אונ אז דער כהן איז גיוועזן אקליינער מיט קליינע הענט איז גיוועזן אין זיינע הענט ווייניג מעהל אונ ווייניג קטורת. אונ אזו איז גיוועזן דיא מאס (והשותה כמלא לוגמיו ביום הכפורים) אז איינער נעמט אום יום כפור אפולע מול וואסער אונ טרינקט קומט אים כרת. איז אויך ניט גלייך. אגרוסער מענטש איז אין זיין מול פיל וואסער. אקליינער מענטש איז אין זיין מול ווייניג וואסער (ובמזון שתי סעודות לעירוב) אז איינער וויל גיין שבת מער וויא צוויא טוזענד איילין. דארף ער גיין פרייטאג ביז צווי טוזענד איילין אונ דארט לייגין עסין וויא פיל עס זאל זיין גינוג אויף צווייא מאהל צוא עסין ודאס איז אעירובי תחומין דארף אויך יעדער לייגין וויא פיל ער וויים עס איז גינוג פאר אים אויף צווייא מאהל צו עסין. איינער מער איינער ווייניגער (מזונו לחול) ווי ער עסט אום דער וואכין צווייא סעודות (אבל לא לשבת) אבער ניט וויא ער עסט שבת צווייא סעודות (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר. רבי יהודה זאגט (לשבת)

אבל לא לחול. אלו ואלו מתכוונין להקל. רש"א משתי ידות לככר משלש לקב. ר׳ יוחנן בן ברוקה אומר מככר בפונדיון מארבע סאין בסלע:

יב ויש שאמרו במד׳ גסה מלא תרווד רקב. במלא תרווד גדול של רופאים. וגרים נגעים כגרים הקלקי. האוכל

ביום

לשבת אבל לא לחול. דאדרבה שתי סעודות של שבת פחותים משתי סעודות של חול כיון דבשבת סעיד שלש סעודות אינו מרבה לאכול בכל סעודה: אלו ואלו מתכוונים להקל. כל אחד מהן מתכוין למע׳ בככר של ערוב: משתי ידות לככר משלש לקב. די לערוב בב׳ ידות של ככר של שלש ככרות לקב. נמצא ככר שלש שלישית הקב ושתי ידותיה הוי ככר של ערוב: מככר בפונדיון. ככר הלקוח בפונדיון מן החנוני כשנמכרי׳ ד׳ סאים בסלע וד׳ סאים הן כ"ד קבין שכל סאה היא ששה קבין והסלע הוא ד׳ דינרים והדינר ששה מעין נמצא הסלע כ"ד מעין ונמצא כ"ד קבין לכ"ד מעין קב לכל מעה והמעה ב׳ פונדיונות הרי הככר הנמכר בפונדיון הוא חצי קב. אבל מפני שהחנוני רוצה להשתכר וליטול האפיה והטחינה לא יהיה הככר הנמכר בפונדיון כשנמכרים ד׳ סאין בסלע אלא רובע קב. והרובע אחד הולך בשכר החנוני וליטול האפיה וטחינה. הרי ככר הלקוח בפונדיון הוא רובע הקב דהיינו ששה בניסוסות שיעור שתי סעודות והיינו ככר של ערוב. וכן עלכ׳: יב מלא תרווד רקב. מלא כף עפרורית מן המת חסר שכלם כל לחות שבו: מלא תרווד גדול של רופאים. שהוא גדול משאר תרוודים ושיעורו מלא חפנים: כגרים הקלקי. כחצי פול הבא ממקום ששמו קלקי והפולים שבו גדולים משאר פולים ושעור מקום גרים הקלקי תשע עדשות ג׳ על ג׳ מרובעות ומקום עדשה ד׳ שערות

נמצא

וויא פיל מען עסט שבת אויף צווייא סעודות (אבל לא לחול) אבער ניט וויא ער עסט אום דער וואכין אויף צווייא סעודות (אלו ואלו מתכוונין להקל) ביידע רבי מאיר אונ רבי יהודה מיינען גרינגער צוא מאכען. ער זאל ניט דארפין לייגין פיל עסין. רבי מאיר זאגט אום דער וואכין עסט אמענטש וויינינגער צוא יעדער מאהל וויא ער עסט שבת. ווייל שבת איז בעסער דאס עסין עסט מען מער. אונ רבי יהודה זאגט ווייל שבת מוז מען עסין דריי סעודות. עסט מען צוא יעדער סעודה וויינינגער. אבער אום דער וואכין עסט מען מער צוא יעדער סעודה. רבי שמעון זאגט (משתי ידות לככר משלש לקב) מען דארף לייגין צוא דעם עירובי תחומין צווייא דריטול פון דעם ברוט וואס דריי ברוטין מאכט מען פון אקב מעהל (אקב איז אזו אמאס). רבי יוחנן בן ברוקה זאגט (מככר בפונדיון מארבע סאין בסלע) דער ברוט וואס מען קופט אים פאר אפונדיון ווען עס קאסט פיר סאה ווייץ איין טאלער. דער ברוט איז גרוס וויא זעקס אייער. דעם ברוט זאל מען לייגין צום עירובי תחומין. דאס איז אויף צווייא סעודות. יב (ויש שאמרו במדה גסה) עס איז דא זאכין וואס דיא חכמים האבין גיזאגט מען זאל זייא מעסטין מיט אגרויסע מאס (מלא תרווד רקב) אפ לע לעפיל ערד פון אמת חס איז פארפולט געווארין אונ איז גיווארין ערד. איז מטמא. דארף דיא לעפיל זיין גרוס (כמלא תרווד גדול של רופאים) וויא דיא גרעסטע לעפיל פון דיא דאקטורים. דיא לעפיל איז גרעסער וויא אנדערע לעפיל (וגרים נגעים) דער גריס פון נגעים. אנגע מטמא צוא זיין דארף זיין גרוס (כגרים הקלקי) וויא דער גריס פון קלקי. דער גריס פון דעם ארט קלקי איז גרעסער וויא אנדערע גריסין (האוכל ביום הכפורים) אז איינער עסט אום יום כפור איז ער אנדערש ניט חייב כרת סידין ער

ביום הכפורים ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה. ונודות יין ושמן. שעורן כפיקה גדולה שלהן. ומאור שלא נעשה בידי אדם שעורו כמלא אגרוף גדול. זה הוא אגרופו של בן בטיח. א"ר יוסי. ישנו כראש גדול של אדם. ושנעשה בידי אדם. שעורו כמלא מקדח גדול של לשכה. שהוא כפונדיון האיטלקי. וכסלע הנירונית. וכמלא נקב שבעול: יג כל שבים טהור חוץ מכלב המים. מפני שהוא בורח

נמלא מקום לגרים ל"ו שעות: כותבת הגסה. גדולה משאר תמרים ושיעורה מעט פחות מכביצה: כמוה וכגרעינתה. שצריך למעט אוכלא: ונודות יין ושמן. של עור שנקבו שעור הנקב שלהן: כפיקה גדול'. שמשימי' בפלך כשטווים נווה בו: ומאור. כמין חלון שממנו האורה נכנסת לבית: שלא נעשה בידי אדם. כגון חור שחררוהו מי' או שרצי' או שנפל העפר מאליו ונעשה שם נקב ואם לא חשב עליו לתשמיש או למאור שיעורו להביא את הטומאה מאהל המת לבי' לדרך הנקב: באגרופו של בן בטיח. דהיינו אדם ידוע אלם. ובן בטיח שמו שהיה אגרופו גדול: ושנעשה בידי אדם. שעשאו אדם להכניס את האורה: נירונית. מטבע של נירון קיסר: כמלא נקב שבעול. מלא מקדח של לשכה ופונדיון האיטלקי וסלע הנרונית. ומלא נקב בעול. כולן שיעור א' להן ויש מקומות שהיו יודעים בא' מהן ולא באחר. הלכך הנהגו לכולהו: יג כל שבים טהור. כל בריות שבים אם עשה מעורן כלים אין מקבלין טומאה דכתיב (ויקרא יא) או בגד או עור או שק. מה בגד מן הגדל מן הארץ אף עור מן הגדל מן הארץ: חוץ מכלב המים. לפי שכל

שאל

עסט אזו גרוס ברוט אדער איין אנדער זאך (ככותבת הגסה) ווייא דער גרעסטער טייטול (כמוה וכגרעינתה) אזו וויא דער טייטול מיט דעם קערינדול איז (ונודות יין ושמן) אלאגיל ואלעדערנע פאס) וואס מען האלט אין איר ויין אדער בומאייל. אוב זיא איז גילעכערט גיווארין (שיעורן כפיקה גדולה שלהן) א"ב דיא לאך איז גרוס וויא אגרופע קנאחל. ווערט דער לאגיל ניט טמא. אינ אוב ער איז גיוועזן טמא ווערט ער טהור (ומאור שלא נעשה בידי אדם) אפענסטער וואס ער איז ניט גימאכט גיווארין דורך אמענטש. נאר עס איז אוס גיבראכין גיווארין אשטיק וואנט. אונ דורך דיא לאך גייט ארייין אליכטיגקייט אין שטוב (שיעורו כמלא אגרוף גדול) אוב דיא לאך איז גרוס וויא דער גרעסטער פוסט. אונ דיא וואנט איז צווישין צווייא שטובין. אונ אין איין שטוב איז דא אמת. גייט ארייין דיא טומאה דורך דיא לאך אין דיא אנדערע שטוב (וזהו אגרופו של בן בטיח) דאס מיינט מען דעם פוסט פון דעם מענטש וואס הייסט בן בטיח זיין פוסט איז גיוועזן דער גרעסטער (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (ישנו כראש גדול של אדם) דער פוסט איז גרוס וויא אגרוסע קאפ פון אמענטש (ושנעשה בידי אדם) אונ דער פענסטער וואס אמענטש האט אים גימאכט (שיעורו כמלא מקדח גדול של לשכה) אוב ער איז גרוס וויא דיא גרעב פון דעם גרוסין העגבער וואס ליגט אין דער שטוב וואס איז אין הויף פון בית המקדש. קען דורך גיין דיא טומאה (שהוא כפונדיון האיטלקי) דיא גרעב פון העגבער איז וויא דער פונדיון פון איטאליה ופונדיון איז אמטבע וואס הייסט פונדיון (וכסלע הנרונית) אונ אזו וויא דער טאלער פון נירון קיסר (וכמלא נקב שבעול) אונ אזו וויא דיא לאך פון דעם יאך: יג (כל שבים טהור) אלע בשעפניש וואס אין ים אז מען האט גימאכט אכלי פון זייער פעל ווערט דיא כלי ניט טמא (חוץ מכלב המים) נאר אז מען האט גימאכט אכלי פון דיא פעל פון אים

הונט

שאר בריות שבים אין אחד מהם בורח ליבשה כשבאים ללוד אותם אלא כלב הים בלבד. הלכך הוי בכלל עורות היבשה. ואם עשה כלי מעורו מקבל טומאה והלכה כר"ע: אפי' חוט אפי' משיחה. ובלבד שיחברנו לו בדקשאם היו שניהם מן הגדל בארץ מחוברים שבחבור כזה היה עושה האחד כשנטמא חבירו: יד יש במה שנברא ביום הראשון טומאה. ה"ק יש דברים שנבראו ביום ראשון שעושה כלי מהם יש בהם טומאה כיון שהארץ שנבראת ביום ראשון וכלי חרס הנעשים ממנה טמאים:

בורח ליבשה. דברי ר"ע. העושה כלים מן הגדל בים. וחבר להם מן הגדל בארץ אפי' חוט. אפי' משיחה. דבר שהוא מקבל טומאה. טמא:

יד ויש במה שנברא ביום הראשון טומאה בשני אין בו טומאה. בשלישי יש בו טומאה. ברביעי ובחמישי אין בהם טומאה. חוץ מכנף העוז וביצת נעמית המצופה. א"ר יוחנן בן נורי מה נשתנה כנף העוז מכל הכנפים.

וכל

בשני אין בו טומאה. שבו נברא רקיע ואין בו טומאה: בשלישי. נבראו אילנות. וכלי עץ הנעשים מהם מקבלים טומאה: ברביעי. נתלו המאורות. ואין בהם טומאה: בחמישי. עופות ודגים. ואם עשה מהן כלים אין מקבלים טומאה: חוץ מכנף העוז. כנף העוזיה דרבנן גזרו טומאה בכלים הנעשים ממנה דאתי לאחלופי בשאר כלים: וביצת הנעמית המצופה. בת היענה מתרגמינן נעמיתא ורבנן גזרו טומאה בביצתה כשהיא מלופה כיון דבלא לפוי נמי עומדת אבל בשאר

ביצים

הונט, ווערט דיא כלי טמא (מפני שהוא בורח ליבשה) ווייל דער ים הונט לופט אויף דער טריקענעש אויך (דברי רבי עקיבא) אזו זאגט רבי עקיבא (העושה כלים מן הגדל בים) ער האט גימאכט אכלי פון דיא פעל פון אים חיה (וחבר להם מן הגדל בארץ) אונ ער האט בהעפט צו דיא כלי אשטיקול פעל פון אבהמה אדער אחיה וואס איז אויף דיא טריקענעש (אפילו חוט) אפילו נאר איין פאדים (אפילו משיחה) אפילו נאר איין שנירול (דבר שהוא מקבל טומאה) אוב דיא שטיקול פעל אדער דער פאדים אדער דער שנירול קען טמא ווערין (טמא) ווערט דיא גאנצע כלי טמא: ד (ויש במה שנברא ביום הראשון טומאה) עס איז דא זאכין וואס זענען בשאפין גיווארין דעם ערשטין טאג וואס דיא וועלט איז בשאפין גיווארין אונ אז מען מאכט פון זייא אכלי. קען דיא כלי טמא ווערין. דיא ערד איז בשאפין גיווארין דעם ערשטין טאג. אונ אערדענע כלי קען טמא ווערין (בשני אין בו טומאה) וואס עס איז בשאפין געווארין דעם אנדערין טאג קען ניט טמא ווערין (בשלישי יש בו טומאה) וואס עס איז בשאפין גיווארין דעם דריטין טאג קען טמא ווערין. דעם דריטין טאג איז בשאפין גיווארין בוימער. אונ אהילצערנע כלי קען טמא ווערין (ברביעי ובחמישי אין בהם טומאה) וואס עס איז בשאפין גיווארין מיטוואך אונ דאנערשטאג קען ניט טמא ווערין (חוץ מכנף העוז) נאר דיא כלי וואס ווערט גימאכט פון דיא פליגול פון דיא פויגיל וואס הייסט עזניה קען טמא ווערין (וביצת נעמית המצופה) אונ דיא איי פון אבת היענה וואס איז בדעקט מיט אזאך וואס קען טמא ווערין. ווערט זיא אויך טמא (אמר רבי יוחנן בן נורי) האט רבי יוחנן בן נורי גיזאגט (מה נשתנה כנף העוז מכל הכנפים) איך ווייס ניט פאר וואס איז גיענדערט דער פל גל פון דיא עזניה מער וויא דיא פליגעל פון אנדערע עופות. פאר וואס דיא כלי וואס איז גימאכט פון דיא פליגעל פון דיא עזניה ווערט טמא. אונ די

כלים אפי' במלופפ לא גזרו כיון דבאלי' מלופ' לא קיימא כלל : כל שנברא ביום הששי טמא . חיות ובהמות ושרצים ואדם אם עשה כלים מעצמותיהן או מעורותיהן מקבלים טומאה : מ"ז העושה כלי קבול מכל מקום. ואפי' לא עשאו ראוי לקבל . אלא משהו : משכב ומושב מ"מ . ליושבת מועטת. כגון שהיה קטן. או כתלה בו : מעור המצה . דלא מליח ולא קמיח ולא עפיץ : ומן הנייר . העשוי

וכל שנברא ביום הששי טמא: מ"ז העושה כלי קבול מ"מ טמא העושה משכב ומושב מ"מ טמא. העושה כים מעור המצה. מן הנייר. טמא. הרימון. האלון. והאגוז. שחקקום התינוקות למוד בהם את העפר. או שהתקינום לכף מאזנים טמא. שיש להם מעשה ואין להם מחשבה: מ"ז קנה מאזנים. והמחוק.

מעשבים : שיש להן מעשה . כיון שחקקום: ואין להם מחשבה · אם חשבו ללמוד בהן עפר כמות שהן חקוקים מאיליהן ולא עשו בהן מלאכה . אין מחשבתן מביאתן לידי טומאה : מ"ז קנה המאזנים . הרמאים עושין אותו חלול . ומניחין בחללו כסף חי וכשסוקלין מטין בקנה מעט והולך הכסף חי לצד הדבר הנשקל ומכביד ומכריעו : והמחוק . שמוחקין בו המדה כשהיא גדושה . ואם עושין אותה של

כלים וואס זענען גימאכט פון דיא פליגעל פון אנדערע עופות זענען טהור (וכל שנברא ביום הששי טמא) אונ אלץ וואס עס איז בשאפין געווארין דעם זעקסטין טאג קען טמא ווערין . חיות בהמות שרצים מענטשין . אז מען מאכט כלים פון זייערע ביינער אדער פון זייערע פעל . קענען דיא כלים טמא ווערין : מו (העושה כלי קיבול מכל מקום טמא) אז איינער האט גמאכט אכלי וואס מען קען אין איר אריין לייגין . אפילו נאר אגאנץ קליינע זאך . קען אויך דיא כלי טמא ווערין (העושה משכב ומושב) אז איינער האט גימאכט אזאך צו ליגען דארויף אדער צו זיצען דארויף (מכל מקום טמא) אפילו מען קען נימ ליגען אונ גימ זיצען דארויף וויא מען דארף . נאר אביסיל זיך אן לעגען . פון דעסטוועגין קען דאס טמא ווערין (העושה כים מעור המצה) אז מען האט גימאכט אבייטיל פון אפעל וואס זיא איז נימ אוס גיארבעט געווארין וואייל אפעל צום אוס ארבעטין בעזאלצט מען . אונ דיא איז נימ בעזאלצט געווארין דאריבר רופט מען איר מצה) . אדער ער האט גימאכט אבייטיל (מן הנייר) פון פאפיר (טמא) קען זיא טמא ווערין (הרימון) אמילגרום (האלון) אקאשטן (והאגוז) אנוס (שחקקום התינוקות למוד בהם את העפר) קינדר האבין גימאכט אלאך אין דיא שאלאכץ אונ ארוס גינומן די קערנר . אונ מיט דיא שאלאכץ זאלין זייא מעסטין ערד (או שהתקינום לכף מאזנים) אדער זיי האבין אנגיגרייט דיא שאלאכץ צו מאכין שאלין צוא וועגין (טמא) קענין די שאלאכץ ווערין טמא (שיש להם מעשה) קינדר אז זייא מאכין אזאך פאר אכלי . הייסט דאס אויך אכלי . דריבר אז זייא האבין גילעכערט דעם שאלאכץ צו מעסטין מיט אים אדער צוא וועגין איז דער שאלאכץ גיווארין אכלי (ואין להם מחשבה) זייא האבין נימ קיין טראכטונג . אז קינדר האבין גיפונן אשאלאכץ אונ זייא האבין גיטראכט צוא מעסטין מיט אים אדער צוא וועגין . ווערט נימ דער שאלאכץ אכלי ער זאל טמא ווערין : טז (קנה מאזנים) אשטעקין וואס מען וועגט מיט אים (אבעזמאן) אונ דיא פאלשע מענטשין מאכין אלאך אין דעם שטעקין אונ גיסין אריין קוועק זילבער . אונ ווען זייא וועגין ביינגן זייא אין דעם שטעקין לופט דיא קוועק זילבר אראפ צו דער זאך וואס ווערט גיוואוגין אונ זיא ווערט שווערער (והמחוק) אהאלץ צו פר גליכין אמאס תבואה.

דלעת וכיוצא בה מן הדברים הקלים הוא מיקל ורע למוכר ואם עושים אותה ממתכת הוא מכביד ורע ללוקח. אבל עושים אותה של זית ושל אגוז ושל אשכרוע. והרמאי עושה המחוק של זית וכל אגוז חלול. כשהוא מוכר מכניס בו מתכת כדי שיכבד. וכשהוא קונה מסלקו: והאסל. מוט שנושאים בו בכתף. וכשים פועלים מרוב' לאחר שקבל שכר משים בבית קבול שבמוט את שכרו ואומר לבעל הבית לא נתת לי שכרי וכשמחפשים אותו אין נותנים לב לחפש שם: קנה של עני. שיש בו בית קבול מים ושותה מהן. וכששואלים אותו אם טעם כלום אומר אני מתענ' היום: ורבותי פירשו בית קבול מים בית קבול משקין וכשטורח אצל בעל הבית בבית הבד גונב בו מן השמן: מקל שיש בו בית קבול מזוזה ומרגלית. ועושין כן כדי לגנוב בו את המכס: אוי לי אם אומר. שמא ילמדו ממני בני אדם לרמות: ואוי לי אם לא אומר. שמא יאמרו הרמאין אין תלמידי חכמים בקיאים במעשה ידינו. ומתוך כך יבואו לרמות יותר. ולמה אמרם משום דכתיב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם:

תחתית

שיש בהן בית קבול מתכות · והאסל שיש בו בית קבול מעות. וקנה של עני שיש בו בית קבול מים · ומקל שיש בו בית קבול מזוזה ומרגליות · הרי אלו טמאין · ועל כולן א"ר יוחנן בן זכאי : אוי לי אם אומר · אוי לי

אם

דיא פאלשע מענטשין ווען זייא פאר קופין דיא מאס תבואה לייגין זייא אריין אשטיק אייזין אין דעם האלץ אראפ צוא שווערין אויף דיא תבואה גוט צו פאר גלייכין דיא מאס. אונ אז זייא קויפין תבואה נעמען זייא ארוס דעם אייזין פון דעם האלץ ווערט דער האלץ גרינג קען ער ניט גלייך מאכין דיא מאס תבואה. איז דיא תבואה העכער איבער דיא מאס (שיש בהן בית קיבול מתכות) אוב מען קען אין דעם בעזמאן אונ אין דעם האלץ אריין לייגין אשטיקול אייזין. קענן זייא טמא ווערין (והאסל) דער שטעקין וואס דר וואסר טרעגער טראגט אויף דעם האלדז ווען ער טראגט וואסר (שיש בו בית קיבול מעות) אוב אין דעם שטעקין איז דא אלאך אריין צו לייגין געלט אונ די פאלשע מענטשין אז מען בצאהלט זייא לייגין זייא אריין דאס געלט אין דעם שטעקין אונ זיי זאגין זייא האבין ניט גינומען. מען זוכט ביי זייא דאס געלט אונ מען געפינט ניט. וויל מען ווייס ניט אז עס ליגט אין שטעקין קען דר שטעקין טמא ווערין (וקנה של עני) אונ דר שטעקין פון אארעם מאן (שיש בו בית קיבול מים) וואס אין אים איז דא אלאך אריין צוא גיסין וואסר אדער איין אנדר מצוה. אונ אז ער ארבעט ביי ווין אדער ביי בומאייל גנבת ער אונ גיסט אריין אין שטעקין. קען דר שטעקין טמא ווערין (ומקל שיש בו בית קבול מזוזה ומרגליות) אשטעקין וואס אין אים איז דא אלאך אריין צו לייגין פעריל. אונ פון אובין צוא לייגין אמזוזה. מען זאל ניט זעהן דיא פעריל. אונ צוא גנבנן דעם גרעניץ מען זאל ניט דארפין אפ צאהלין פון דיא פעריל (הרי אלו טמאין) דיא שטעקינס קענן טמא ווערין (ועל כלן) אף דיא אלע פאלשע זאכין (אמר רבי יוחנן בן זכאי) האט רבי יוחנן בן זכאי גיזאגט (אוי לי אם אומר) ווייא מיר איך זאל זאגין (ואוי לי אם לא אומר) ווייא מיר איך זאל ניט זאגין. איך זאל זאגין וועלין זיך דיא פאלשע מענשין אפ לערנען וויא צו נארין. איך זאל ניט זאגין וועלין דיא פאלשע מענשין זאגין דיא חכמים ווייסין ניט אונזערע פאלשקייט מיר קענען זייא נארין:

אם לא אומר: יז תחתית הצורפין טמאה. ושל נפחין טהורה. משחזת שיש בה בית קבול שמן טמאה. ושאין בה. טהורה. פנקס שיש בו בית קבול שעוה. טמאה. ושאין בה טהורה. מחצלת הקש. ושפופרת הקש. רבי עקיבא מטמא, וריב"נ מטהר. ר"ש אומר אף של פקועות כיוצא בהן. מחצלת קנים ושל חלף טהורה. שפופרת הקנה שחתכה לקבלה

יז התחתית הצורפים . לירפי זהב וכסף יש התחתיהם כלי שסמו תחתית. והוא עשוי להת בתוכו גרוטאות של כסף ושל זהב . אבל של נפחים אין עשוי לקבל ולא מיוחד נמי ליקיבה : משחזת. של עץ שמשחיזין בה את הסכין ועושין לה בית קבול שמן שמושחין בה שמן להשחיז : פנקס של שעוה . שיש להגוי ולבולחני שכותב עליו בחרט : קש . זנבות השבולים ועושים מהם מחללאות : ושפופרת הקש. שהוא חלול ויש לו בית קבול : רבי

וקמיפלגי אי הוי דבר העומד אי לא . דאין טמא אלא דבר העומד מאליו ור׳ עקיבא חשיב ליה דבר העומד . ור׳ יוחנן בן נורי לא חשיב ליה דבר העומד . והלכה כרבי עקיבא :

פקועות . דלעת מדבריות . ויש אומרים אבטיחים קטנים מרים . וקנה שלהן חלול כשפופרת של קש : חלף . מין עשב הוא ועושים ממנו חלפים ומחללהו׳ וקורין לו בערבי׳ הנפה : טהורה . מטומאת שרץ אבל לא ממשכב ומושב שהוא מטמא משכב

עקיבא מטמא . ולע"פ שקבולו מועט . דהא ומושב דאורייתא אם אינה עשוי לשכך: קנה דהגן לע"ל העושה כלי קבול מ"מ טמא . שחתכו לקבלה . לתת בו כחול וכיוצא בו :

ז (התחתית הצורפין טמאה) ביי דיא גאלד שמידין איז דא אבלי וואס זיי שטייען דארויף ווען זייא שמעלצין גאלד אונ זילבר. אונ דיא כלי איז גימאכט וויא אקעסטיל אריין צוא לייגין אינווייניג שטיקלאך גאלד אונ זילבר. דיא כלי קען טמא ווערין (ושל נפחים טהורה) אונ דיא כלי וואס דיא אייזין שמידין שטייען דארויף ווען זייא שמעלצין דיא אייזין. וייל אין די כלי קען מען גאר ניט אריין לייגין. ווערט ניט טמא דיא כלי (משחזת שיש בה בית קיבול שמן) אהילצערנער ראד צוא שארפין דארויף אמעסער. אוב אין איר איז דא אקעסטעלע אריין צו גיסן בומאייל צו בשמירן דעם ראד (טמאה) קען דער ראד טמא ווערין (ושאין בה) אונ אוב אין איר איז ניטא קיין קעסטעלע צו בומאייל (טהורה) איז זיא טהור (פנקס שיש בה בית קיבול שעוה) פאר צייטין איז גיוועזן אבוך אזו גימאכט. מען האט צו זאמען גיקלעבט ברעטלאך. אוף די ברעטלאך האט מען בשמירט וואקס. אונ אין דיא וואקס האט מען געקריצט אותיות. זאגט דיא משנה אוב דער בוך איז גימאכט מען זאל אין אברעטל קענען אריין לייגן אשטיקול וואקס צוא בעהאלטן (טמאה) קען דר בוך טמא ווערין (ושאין בה) אונ אוב מען קען ניט אריין לייגין אין דעם בוך וואקס צו בעהאלטן (טהורה) איז דער בוך טהור (מחצלת הקש) אראגאזע פון שטרו (ושפופרת הקש) אונ ארער פון שטרו. אונ מען קען אין איר עפעס אריין גיסן (רבי עקיבא מטמא) רבי עקיבא זאגט דיא ראגאזע אונ דיא רער קענן טמא ווערין (ורבי יוחנן בן נורי מטהר) אונ רבי יוחנן בן נורי זאגט זייא זענען טהור. רבי שמעון זאגט (אף של פקועות כיוצא בהן) דיא רער פון פקועות איז גלייך וויא די רער פון שטרו ופקועות איז אפרי אונ דר שטעקיל וואס דיא פקועות וואקסין דארויף איז אזו וויא ארער (מחצלת קנים ושל חלף) אראגאזע געמאכט פון שטעקלאך אדער פון חלף (טהורה) איז זיא טהור וחלף איז אזעלכע גראז וואס הייסט חלף (שפופרת

לקבלה. טהורה. עד שיוציא את כל הכבוי:

פרק יח **השידה**. בית שמאי אומרים נמדדת מבפנים. ובה"ה אומרים נמדדת מבחוץ. מודים אלו ואלו שאין עובי הרגלים. ועובי לזבזין נמדד. רבי יוסי אומר. מודים שעובי הרגלים ועובי לזבזין נמדד. וביניהם אינו נמדד. ר"ש שזורי אומר אם היו הרגלים גבוהות טפח. אין ביניהם נמדד ואם לאו ביניהן נמדד: **ב** מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת. אינה חבור לה. ואינה

הכבוי. שמות שלבן שבתוך הקנה וקודם לכן אין לקנה טומאה ואפ' מדברי סופרים:

פרק יח **השידה** נמדדת מבפנים. דתנן לעיל (פ' טו) כלי עץ שמחזיק מ' סאה בלח שהן כורים ביבש טהור והיינו אמה על אמה ברום ג' אמות. והכא קמפלגי כיצד מודדים לב"ש מודדים הלל שבפנים ולא עובי הדפנות והשולים. ולב"ה הכל מודדים חוץ מעובי הרגלים ולבזבזים שהוא הזיר שעל השפה. ולר' יוסי מודדים אף עובי רגלי השידה והלבזבזים. ולר"ש אם אין רגלים גבוהים טפח מודדים אף האויר שבין רגל לרגל. והלכה כב"ה אליבא דת"ק:

ב מוכני. אופן כעין אופני העגלה ולפי שהשידה נתונה עליה קרויה מוכני. נכון את הכיור ואת כנו (שמו' ל): בזמן שהיא נשמטת. שאדם יכול לסלקה מן העגלה: אינה חבור לה. והיא חשובה כלי לעצמה ואי שידה בת

הקנה שחתכה לקבלה טהורה) אַרער פון אַשטעקיל וואס מען האט איר צוא שניטין מען זאל אין איר עפעס אריין לייגין. איז זיא טהור (עד שיוציא את כל הכבוי) ביז ער זאל ארוס נעמן פון אינוויינינג דיא גאנצע מארך די ווייסע. דיא ווער זאל אינוויינינג זיין ריין:

פרק יח א (השידה) אהילצערנע קאסטען אגרוסע אז זיא האלט אאייל דיא לייננג אונ אאייל דיא ברייט אונ דרייא איילין דיא הייך. ווערט זיא נית טמא. קריגען בית שמאי מיט בית הלל וויא אזו מען זאל דיא קאסטען מעסטין. בית שמאי זאגין (נמדדת מבפנים) זיא ווערט גימאסטען אינוויינינג. אונ דיא גרעב פון דיא ווענט אונ פון אונטערשטין דעק ווערט נית גימאסטען. אונ בית הלל זאגין (נמדדת מבחוץ) זיא ווערט גימאסטען פון אוסוויינינג. דיא גרעב פון דיא ווענט אונ פון אונטערשטין דעק ווערט מיט גימאכטען (מודים אלו ואלו) ביידע זאגען גלייך בית שמאי מיט בית הלל (שאין עובי הרגלים ועובי לזבזין (נמדד) אז דיא גרעב (דיא הייך) פון דיא פיס אונ דיא גרעב (דיא הייך) פון דעם גזימס וואס איבער דעם קאסטין ווערט נית מיט גימאסטען. רבי יוסי זאגט (מודים) בית שמאי מיט בית הלל זאגען גלייך (שעובי הרגלים ועובי לזבזין נמדד אז דיא גרעב (דיא הייך) פון דיא פיס אונ דיא גרעב (דיא הייך) פון דעם גזימס ווערט זיא מיט גימאסטע (וביניהם אינו נמדד) אונ צווישען דיא פיס. דיא ווייטקייט פון איין פוס צום אנדערין. ווערט נית מיט גימאסטען. רבי שמעון שזורי זאגט (אם היו הרגלים גבוהות טפח) אויב דיא פיס זענען הויך אטפח (אין ביניהם נמדד) ווערט נית גימאסטען דיא ווייטקייט וואס פון איין פוס צום אנדערין (ואם לאו ביניהן נמדד) אונ אויב דיא פיס זענען נית הויך אטפח. ווערט מיט גימאסטען דיא ווייטקייט וואס פון איין פוס צום אנדערין: ב (מוכני שלה) דיא ראד פון דעם קאסטין (בזמן שהיא נשמטת) אז מען קען איר אראפ נעמען פון דעם קאסטין (אינה חבור לה) איז זיא נית בהעפט צום

ואינה נמדדת עמה. ואינה מצלת עמה באהל המת ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש בתוכה מעות. ואם אינה נשמטת. חבור לה. ונמדדת עמה. ומצלת עמה באהל המת. וגוררין אותה בשבת אע״פ שיש בתוכה מעות. הקמרון שלה בזמן שהוא קבוע. חבור לה. ונמדד עמה. ואם אינו קבוע אינו חבור (לה) ואינו נמדד עמה. כיצד מודדין אותו. ראש

תור

קבולי טומאה שאינה מחזקת מ׳ סאה ונטמאת השידה לא נטמאת המוכני. ואי לאו בת קבול טומאה היא ונגע טומאה במוכני. המוכני טמאה דלא חשיבא מן השידה והיא מיטלטלת מלאה וריקנית ויש לה בית קבול: ואינה נמדדת עמה. בחשבון אמה על אמה ברום שלש אמות. דלא חשיבא כעובי הרגלי׳ ואפי׳ לרבי יוסי אינה נמדדת עמה: ואינה מצלת באהל המת. שאם השידה בבית הקברות מצלת על כלים שבתוכה כיון דמחזקת מ׳ סאה ואם בולטים ממנה כלים כנגד (גובה) המוכני אוירה רואין כאילו מלמעלה. אין המוכני מצלת עליה. דמוכני מקבלת טומאה ואינה חוצצת בפני הטומאה: בזמן שבתוכה מעות. דכלי בפני עצמה היא ובסיס לדבר האסור אבל אם אינה נשמטת הרי מאחר דלא הוי בתוך השידה בסיס עיקר הכלי: קמרון. כעין קובה שעושין על גבי שידה: נמדד עמה. להשלים מ׳ סאה: כיצד מודדים אותו. כשהוא קבוע: ראש תור. באלכסון דהאי קמרון אינו כנגד כל השידה אלא כיפה כנגד מקצת חללה וכשבא למדוד חוט נתון באלכסון

מכותל

קאסטין. נאר דער ראד היסט אבזינדער כלי (ואינה נמדדת עמה) אונ זיא ווערט ניט גימאסטען מיט דעם קאסטין אין דעם חשבון וואס שטייט אין דיא ערשטע משנה (ואינה מצלת עמה באהל המת) אוב דיא קאסטין שטייט אין אבית הקברות. דיא כלים וואס זענען אין דיא קאסטין ווערין ניט טמא. אונ דיא כלים וואס גייען ארוס פון דיא קאסטען גענין איבער דעם ראד. פארשטעלט ניט דער ראד דיא כלים זאלען ניט טמא ווערין. ווייל דער ראד אליין איז אויך טמא (ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש בתוכה מעות) אונ מען טאר ניט שלעפין דעם קאסטין אום שבת אוב אין דעם ראד ליגט געלט (ואם אינה נשמטת) אונ אוב מען קען ניט אראפ נעמען דעם ראד פון קאסטין (חבור לה) איז דר ראד אבהעפטונג צום קאסטען אונ זייא זענען ביידע איין כלי (ונמדדת עמה) אונ דער ראד ווערט גימאסטען מיט דיא קאסטען צוא דעם חשבון וואס שטייט אין דיא ערשטע משנה (ומצלת עמה באהל המת) אוב דיא קאסטין שטייט אין אבית הקברות דיא כלים וואס גייען ארוס פון קאסטען גענין איבער דעם ראד זענען טהור (וגוררין אותה בשבת אף על פי שיש בתוכה מעות) אונ מען מעג שלעפין דיא קאסטין אום שבת אפילו אין דעם ראד איז דא געלט. נאר אין דיא קאסטין זאל ניט זיין קיין געלט (הקמרון שלה) דער צודעק וואס איבער דיא קאסטען (בזמן שהוא קבוע) אז ער איז בהעפט צום קאסטין (חבור לה) איז ער אבהעפטונג איין כל מיט דעם קאסטען (ונמדד עמה) אונ ער ווערט גימאסטען מיט דעם קאסטין (ואם אינו קבוע) אונ אויב ער איז ניט בהעפט צום קאסטין (אינו חבור לה) איז ער ניט קיין בהעפטונג צוא דעם קאסטין. אונ דער דעק איז אבזונדער כלי (ואינו נמדד עמה) אונ דער דעק ווערט ניט גימאסטען מיט דעם קאסטען (כיצד מודדין אותו) וויא מעסט מען דעם קאסטען מיט דעם דעק אוב דער דעק איז בהעפט צום קאסטען. ווייל דער דעק איז ניט איבער דעם גאנצען קאסטין. נאר איבער דיא העלפט. עס איז גימאכט וויא אפיר וואס איז האלב בדעקט וויא (אבויד) (ראש

תור. ר' יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה טהורה: ג השידה והתיבה והמגדל שנטלה אחד מרגליהן אף על פי שמקבלין טהורין ושאינן מקבלין כדרכן. רבי יוסי מטמא. ונקליטי המטה. וחמור. וחפוי טהורין. אין טמא אלא מטה ומלבן

מכותל השידה עד ראש הכיפה והלל שתחתיו נמדד: אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה. השידה בלא הקמרון הקבועה בה: טהורה. אף ע"פ שהיא מחזקת ארבעים סאה. ואין הלכה כרבי יהודה:

ג אע"פ שמקבלים. כלומר אע"פ שלא נקבו בנטילת הרגלים ויש נכן בית קבול כבתחלה: טהורין. שכיון שנטל אחת מן רגליהן שוב אינן חשובין כלי לפי שאינן מקבלין כדרכן אלא נוטין לצד אחד וכשבורים דמו: ר' יוסי מטמא. כיון שלא נקבו בנטילת אחת מרגליהן ואין הלכ' כר"י. ורמב"ם גרים ושאינן מקבלים כדרכן רבי יוסי מטמא ומלהא באגפי נפשה היא

וה"ק שידה תיבה ומגדל שאינן מקבלין מ' סאה כשהן יושבין כדרכן ואם מעין אותן מקבלין מ' סאה ר' יוסי מטמא כיון שאין מקבלים כדרכן. וחכמים אומרים הואיל ומקבלין מ"מ אשיבי מחזיקים מ' סאה וטהורין: ונקליטי המטה. עמודים אחד מראשותי המטה וא' במרגלותיה ומשימין מקל מזה לזה ומשליכין עליו סדין ונעשה אהל: וחמור. תחת מלבן המטה משימין עץ חלול שהמלבן מונח עליו ונקרא חמור: וחפוי. כגון לפוי שמלפים המטה ונקליטיה: טהורים. דהוי מתכת המשמש לעץ: מלבן. לוחות חלולים עשוים להניח תחת כרעי המטה שלא ירקבו

תור) אין דער קרים וויא דער דעק איז מעסט מען גלייך מיט דעם דעק. אונ וויא עס איז האפען. זעהט מען גלייך וויא עס וואלט גיוועזן פארצוגען אפאדים אין דר קרים פון שפיץ דעק צוא דער אנטקעגנדיגע וואנט פון קאסטין. אונ מען מעסט ביז צום פאדים. רבי יהודה זאגט (אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה טהורה) אוב די קאסטין קען ניט זיין בזונדער אין דעם צודעק. איז דיא קאסטען טהור אפילו עס קען ניט אריין גיין אין איר קיין פערציג סאה: ג (השידה והתיבה והמגדל) דאס זענען אזעלכע קאסטינס (שניטלה אחת מרגליהן) וואס איין פוס פון זייערע פיס איז אפ גיבראכען גיווארען (אף על פי שמקבלין) אפילו מען קען אריין לייגין אין דיא קאסטינס דיא זעלביגע זאכען וואס מען האט אין זיא פריער אריין גילייגט. פון דעסטוועגין (טהורים) זענען זייא טהור (שאינן מקבלין כדרכן) ווייל דיא זאכען ליגען ניט אין דיא קאסטינס וויא זייא דארפין ליגען. נאר זייא זענען איין גיבויגען. ווייל דיא קאסטינס שטייען קרום דורך דיא צובראכענע פוס (רבי יוסי מטמא) רבי יוסי זאגט דיא קאסטינס קענען טמא ווערין נייין בהרעיבו (ונקליטי המטה) אבעט וואס איין שטעקין שטייט צוא קאפין אונ איין שטעקין צוא פוסין. אונ אויף דיא ביידע שטעקינס ליגט אשטעקין צוא דיא לייננג פון בעט. אריבער צוא דעקין אליילאך אויף דעם בעט (וחמור) מען נעמט פיר שטיקלאך האלין אונ מען מאכט אין זייא לעכער אונ מען שטעקט אריין דיא פיס פון בעט אין דיא שטיקלאך האלץ. דיא פיס זאלין ניט פארפוילט ווערין פון דיא ערד. יעדעס שטיקול האלץ הייסט מלבן. אונ אונטער דעם מלבן לייגט מען אונטער נאך אשטיקול האלין דס הייסט חמור. ווייל דיא פוס זיצט אויף דיא שטיקול האלץ אזו וויא מען זיצט אויף אאייזיל (וחפוי) אויב מען האט בדעקט דיא בעט מיט דיא פיס מיט אייזין בלעך (טהורים) דיא זאכען זענען טהור (אין טמא אלא מטה ומלבן) עס ווערט ניט מעהר טמא נאר

ומלבן. ומלבני בני לוי טהורין:

ד מלבן שנתנו על לשונות. ר"מ ור' יהודה מטמאין. ר' יוסי ור"ש מטהרין. א"ר יוסי מה שנה זה ממלבני בני לוי. שמלבני בני לוי טהורין:

ה מטה שהיתה טמאה מדרס. נטלה קצרה ושתי כרעים. טמאה: ארוכה ושתי כרעים. טהורה. ר' נחמיה מטמא. גדד שתי לשונות לוכסן

ירקבו מלחלוחית הקרקע ומטלטלי' עם המטה הילך טמאים דכמטה דמו : ומלבני בני לוי טהורין. לפי שרגילין לעלות לירושלים והולכי מעיר לעיר . ואין מוליכין המטות עמהן ומוליכין המלבנים הלכך אפי' קבועים בקרקעי המטה הואיל וסופן ליטל לאו כמטה חשיבי: ד מלבן שנתנו על לשונות. עץ העשוי כעין לשון שהמלבן מונח עליו : ר"מ ור"י מטמאין. שאף הוא מיטלטל עם המטה כמו מלבן : רבי יוסי ור"ש מטהרין. דלא מיטלטל בהדי מטה כולי האי והלכה כר"י ור"ש שמלבני בני לוי טהורין . ואע"ג דקביעי בכרעי המטה הואיל וסופן ליטל טהורים . הני לשונות נמי פעמים נטלים ממלבני המטה

ולאו כמטה חשיבי : ה מטה שהיתה טמאה מדרס . ששכב עליה זב או נדה או נשען : קצרה . אותן עלים שברוחב המטה לצד מראשותיה או מרגלותיה : ארוכה . אותן עלים שבאורך המטה מימין או משמאל והם נקראים ארוכות המטה: טהורה. דהא לא חזיא והויא כשברי כלים שהן טהורים : ר"נ מטמא. ואין הלכה כרבי נחמיה : גדד . חתך וקטע כמו גודו אילנא : שתי לשונות לוכסן . שני עלים העשויין כלשון שמלבני המטה מונחי' עליהן חתך באלכסון אחד שבמקצוע מזרחית דרומית ואחד שבמקצוע מערבית צפונית טהורה דהא לא חזיא . וכן אם גדד שתי כרעי' טפח על טפח לוכסן . מכרע שבמקצוע מזרחית

אבעט אונ דער מלבן . ווייל דער מלבן ווערט צוא גישלאגין מיט טשוועקעס צוא דיא פיס פון בעט (ומלבני בני לוי טהורים) דיא לוים זאונ כהנים) וואס קומען אין ירושלים צוא טאהן דיא עבודה נעמען זייא ניט מיט קיין בעטין . נאר דיא מלבנים פון זייערע בעטין נעמען זייא מיט . אונ זייא בארגין בעטין אין ירושלים . אונ אונטער דיא פיס שטעלין זייא ארונטער דיא מלבנים . אונ אז זייא גייען אהיים געבין זייא צוריק דיא בעטין אונ נעמען צוא דיא מלבנים . דיא מלבנים ווערין ניט טמא ווייל זייא זענען ניט צוא גיש אגעו מיט טשוועקעס צום בעט : ד (מלבן שנתנו על לשונות) אז מען האט גישטעלט דעם מלבן אויף אברעט וואס איז גימאכט וויא אצינג (רבי מאיר ורבי יהודה מטמאין) רבי מאיר אונ רבי יהודה זאגין אז דיא ברעט קען טמא ווערין (רבי יוסי ורבי שמעון מטהרין) רבי יוסי אונ רבי שמעון זאגין דיא ברעט קען ניט טמא ווערין (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (מאי שנא זה ממלבני בני לוי) פאר וואס זאל די ברעט זיין אנדערש וויא דיא מלבנים פון דיא לוים (שמלבני בני לוי טהורים) דיא מלבנים פון די לוים זענען טהור ווייל זייא זענען ניט בהעפט צום בעט . דיא ברעט איז אויך ניט בהעפט צום בעט : ה (מטה שהיתה טמאה מדרס) אבעט וואס איז גיוועזן טמא ווייל אזב איז אויף איר גילעגין (ניטלה קצרה ושתי כרעים) אונ עס איז צוא גינומען גיווארען פון איר דיא שמאלע זייט ודער צוא קאפין אדער דער צוא פוסין) מיט בידע פיס טמאה) קען דיא בעט טמא ווערין (ארוכה ושתי כרעים) אונ אויב דיא לאנגע זייט פון בעט מיט צוויא פיס זענען צוא גינומען גיווארען (טהורה) איז דיא בעט טהור (רבי נחמיה מטמא) רבי נחמיה זאגט דיא בעט קען נאך טמא ווערין (גדד שתי לשונות לוכסן

לוכסן גדר שתי כרעים (טפח על טפח) לוכסן או שמעטה פחות מטפח. טהורה: ו מטה שהיתה טמאה מדרס. נשברה ארוכה ותקנה. טמאה מדרס. נשברה שנייה ותקנה. טהורה מן המדרס. אבל טמאה מגע מדרס. לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנשברה שניה טהורה: ז כרע שהיתה טמאה מדרס וחברה למטה (כלה) טמאה מדרס. פרשה היא טמאה

דרומית גדר טפח ומכרע במקצוע מערבית ותקנה שהביא ארוכה אחרת תחת השבורה צפונית גדר טפח כשבורה דמיא: או שמיעטה וחברה למטה נטמאת מגע מדרס שהרי נגעה מטפח. שגדד רגליה ואין טפח מן המטה במטה הטמאה מדרס וכי נשברה שנייה דפרח לארץ לא חשיבא: ן ותיקנה טמאה מדרס. מינה טומאת מדרס אשתייר בה טומאת מגע עדיין עומד' בטומאת' כיון דקיימא שניה: טהורה מן המדרס. אע"ג דנתקל' ראשונה קודם שנשברה שניה מ"מ טהורה דפנים חדשות באו לכאן שלאחר שירדה לה טומאת מדרס נתחדשו לה פנים הללו ואין זו הראשונ' מאחר שכבר נתקלקל בה כדי בטולה: אבל טמא מגע מדרס. משום דארוכה ראשונה כשנשברה דכל המטה מחוברת לראשונה שנתקנה: עד שנשברה שניה טהורה. דכיון דנשברו שתי הארוכות תו לא חזיא. ולא דמי להיכא דנתפרקה וכולה קיימת דהתם סופו להחזיר פרקים ולחברה: ז כרע. של מטה שהיתה טמאה מדרס שדרס הזב על הכרע כשהיה בפ"ע שלא היה מחובר למטה: כלה טמאה מדרס

צוויא ברעטער וואס דיא פיס פון בעט שטייען אויף זייא אונ זענען גימאכט וויא אצונג. האט ער דיא צוויא ברעטער אפ גישניטען אין דער קרום איינע אין ווינקעל מזרחית דרומית אונ איינע אין ווינקעל מערבית צפונית (גדד שתי כרעים טפח על טפח לוכסן) אז ער האט אפ גישניטען צוויא פיס אין דער קרים פון יעדער פוס האט ער אפ געשניטען אטפח (או שמעטה פחות מטפח) אדער ער האט פון אלע פיס אפ געשניטען שטיקלאך אונ דיא בעט איז נידעריגער גיווארן. פון בעט צו דיא ערד איז ניטא קיין טפח (טהורה) איז דיא בעט טהור: ו (מטה שהיתה טמאה מדרס) א בעט וואס איז גיוועז טמא וייל א זב איז אויף איר גילעגין (נשברה ארוכה ותקנה) אונ דיא לאנגע זייט פון בעט איז צוא בראכען גיווארען אונ מען האט איר פאריכט מען האט איר אריין גיזעצט א נייע ברעט (טמאה מדרס) איז דיא בעט טמא פון פריער וייל דער זב איז אויף איר גילעגין (נשברה שניה) דער נאך איז דיא אנדערע זייט צוא בראכין גיווארין (ותקנה) אפילו מען האט איר אויך פאר כט. פון דעסטוועגין (טהורה מן המדרס) איז זיא טהור פון דיא ערשטע טומאה וואס דער זב איז אויף איר גילעגין (אבל טמאה מגע מדרס) זיא איז אבער טמא וייל זיא האט אנגערירט אן זיך אליין וואס זיא איז גיוועז פריער טמא מדרס (לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנשברה שניה) אויב ער האט ניט צייט גיהאט צוא פאריכטין דיא ערשטע זייט ביז דיא אנדערע זייט איז צוא בראכען גיווארען. וייל ביידע זייטען זענען צוא בראכען (טהורה) איז דיא בעט טהור: ז (כרע שהיתה טמאה מדרס וחברה למטה) א פוס פון א בעט וואס א זב האט אויף איר גיטרעטין. איז זיא גיווארען טמא. דער נאך האט ער דיא פוס גיהעפט צוא א בעט (טמאה מדרס) איז דיא גאנצע בעט טמא (פירשה) אויב דיא פוס איז אפ גישייט גיווארין פון בעט (היא טמאה מדרס) דיא פוס איז טמא וייל דער זב האט אויף איר גיטרעטין

טמאה מדרס והמטה מגע מדרס. היתה טמאה טומאת ז' וחברה למטה. כלה טמאה טומאת ז'. פרשה היא טמאה טומאת ז' והמטה טמאה טומאת ערב. היתה טמאה טומאת ערב וחברה למטה כלה טמאה טומאת ערב. פרשה היא טמאה טומאת ערב והמטה טהורה. וכן השן של מעדר: ח תפלה ארבעה כלים. התיר קציצה הראשונה ותקנה טמאה טמא מת (וכן שניה) וכן שלישית. התיר את הרביעית טהורה מטמא מת אבל טמאה מגע טמא מת. חזר

מדרס. דחבור עביד להו כאילו כולה גוף א': היתה טמאה טומאת ז'. כגון שנגעה במת: טומאת ערב. כגון שנגעה בטמא מת: והמטה טהורה. דלא נטמאה בנגיעת הכרע דראשון הוא ואין אדם וכלים מקבלין טומאה אלא מאב הטומאה: מעדר. כלי עץ שיש לו שינים ומהפכים בו את התבן ושיניו של מתכת ולפי שהשינים של פרקים ונעולים בו דינו כדין מטה שהיא של פרקים והאי וכן אטומאת ז' קאי דאין מעדר מיטמא מדרס: ח תפלה. בתפילין של ראש שנגעו במת איירי שיש בהן ד' בתים וכל בית נקראת קציצה: התיר קציצה. העביר בית אחד והביא אחר תחתיו: טמאה טמא מת. דחבור משוי להו גוף א' וכן שניה וכן שלישית כל זמן שהרביעית קיימת מחמת שמחוברת לרביעי' אבל כשהעביר גם הרביעית והחליפה באחרת פרחה מינייהו טומאת מת ונשאר בשלש קציצות טומאת מגע טמא מת. שהרי נגעו ברביעית כשחברן והיא עדיין קיימת אבל רביעית כשהוחלפה אין בגופה טומאה כלל דאי משום דנגעה בג' אין מגע עושה מגע שהג' ראשונות חדשות

(והמטה מגע מדרס) און דיא בעט איז טמא ווייל זיא האט אנגערירט אן דיא פוס וואס דער זב האט אויף איר גיטרעטין (היתה טמאה טומאת שבעה) אוב דיא פוס האט אן גערירט אן אמת וואס זיא איז טמא זיבען טאג (וחברה למטה) און מען האט בהעפט דיא פוס צום בעט (כלה טמאה טומאת שבעה) איז דיא גאנצע בעט טמא זיבען טאג (פירשה) אויב דיא פוס איז אפ גישייט גיווארען פון בעט (היא טמאה טומאת שבעה) דיא פוס איז טמא זיבען טאג (והמטה טמאה טומאת ערב) און דיא בעט איז טמא ביז נאכט (היתה טמאה טומאת ערב) אויב די פוס האט אנגערירט אן אשרץ וום איז טמא ביז נאכט (וחברה למטה) און ער האט דיא פוס בהעפט צום בעט (כלה טמאה טומאת ערב) איז דיא גאנצע בעט טמא ביז נאכט (פירשה) אוב דיא פוס איז אפ גישייט גיווארען פון בעט (היא טמאה טומאת ערב) דיא פוס איז טמא ביז נאכט (והמטה טהורה) און דיא בעט איז טהור (וכן השן של מעדר) און אזוי איז דער דין ביי דיא ציין פון דעם האלין וואס מען צוא שפרייט מיט אים דיא תבואה אין שייער. דיא ציין זענען פון אייזן: ח (תפלה) דיא תפילין פון קאפ (ארבעה כלים) ווערין גירעכענט פאר פיר כלים (התיר קציצה הראשונה ותקנה) אז ער האט אפ גיבראכין איין בית און ער האט גימאכט אויף דעם ארט אנייעם (טמאה טמא מת) אויב דיא תפילין זענין גיוועזן טמא פון אמת. זענין זייא נאך דעם פאריכטין אויך טמא (וכן שניה) און אזוי אז דער אנדערער בית איז אויך אפ גיבראכין גיווארען. און ער האט גימאכט אנייעם (וכן שלישית) און אזוי אז דער דריטער בית איז אויך אפ גיבראכען גיווארען און ער האט גימאכט אנייעם. זענען דיא תפילין טמא פון פריער (התיר את הרביעית) אבער אז דער פערדער בית איז אויך אפ גיבראכען גיווארען. און ער האט אים אויך גימאכט אנייעם (טהורה טמא מת) איז זיא טהור פון דאס אנרירונג פון מת; זיא איז ניט טמא

לראשונה והתירה ותקנה. טמאה במגע וכן שניה. התיר את השלישית טהורה. שהרביעית במגע ואין מגע עושה מגע: **ט** מטה שנגנב חציה. או אבד חציה. או חלקוה אחין או שותפין. טהורה. החזירוה מקבלת טומאה מכאן ולהבא. מטה מיטמאת חבילה ומיטהרת חבילה דברי ר' אליעזר. וחכ"א מיטמאת אברים ומיטהרת אברים:

המפרק

גינה: שנגעו בטמאת מת ואין הרביעית החדשה מקבלת מהן טומאה ואין טומאה ברביעית החדשה אלא מאותן שמחוברת לשלש הטמאות מגע הלכך כשחזר והחליף הג' פעם שניה טהרו כלן ואפי' מגע לית בהו: **ט** טהורה. ואפי' אילא ארוכה וכ' כרעים הואיל ואין בדעתם להחזיר וכי מהני ד"ק במקום שהכל לאדם אחד: מקבלת טומאה מכאן ולהבא. אבל למפרע לא דכיון דחלקוה פרחה טומאה מינה: מיטמאה חבילה. אם פרשה הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקלרה הוי חבור חבילה עם הקלרה. שהקלרה חוגלת עליה ואם נטמא הכרע נטמאת הקלרה כשם דהויה חבור כשלימה דמטביל מטה שלימה כשהיא שלימה אם נטמא אחד מאבריה טהורה. אע"פ שלא פירקה. אבל כשאת נטמאת אלא כך נמי כשפירש הכרע מן הארוכ' ועומדת עם הקלרה נעשית חבילה עם הקלרה. וכשנטמאת הכרע נטמאת הקלרה עמה: ומיטהרת חבילה. שאם הטביל הכרע עם הקלרה אין הקלרה חוגלת עליה כי היכי דלא חיילה עליה כשמטבילה כשהיא שלימה: וחכ"א מיטמאת אברים. ולא חבילה דאם נטמאת כרע היא טמאה ולא קלרה. דאינה חבור כשלימה: ומיטהרת אברים. כשבא להטביל מטביל הכרע בפני עצמה. ולא

זיבען טאג (אבל טמאה מגע טמא מת) נאר זיא איז טמא ווייל זיא האט אנגערירט אן אמת איז זיא נאר טמא איין טאג ביז נאכט (חזר לראשונה והתירה ותקנה) אוב ער האט נאך אמאהל אפ געבראכען דעם ערשטין בית אונ האט געמאכט אויף דעם ארט אנייעם (טמאה במגע) איז דיא תפלה טמא ווייל זיא רירט אן יענע דרייא (וכן שניה) איג אזו אז ער האט אפ געבראכען דעם אנדערין בית אונ האט געמאכט אוף דעם ארט אנייעם. איז דיא תפילה טמא ווייל זיא רירט אן יענע צווייא (התיר את השלישית) אוב ער האט אפ געבראכען דעם דריטען בית אונ האט געמאכט אוף דעם ארט אנייעם (טהורה) איז די תפילה טהור (שהרביעית במגע) דיא פערדע איז דאך אוך נאר טמא ווייל זיא האט אן אנגערירט (ואין מגע עושה מגע) אונ דיא זאך וואס איז טמא פון אנרירען ווייל זיא האט אנגערירט אן אזאך וואס האט אנגערירט אן אמת קען נים מטמא זיין איין אנדער זאך דורך דעם אנרירען: **ט** (מטה שנגנב חציה) אבעט וואס העלפט פון איר איז גינגנבת גיווארען (או אבד חציה) אדער העלפט פון איר איז פאר לארען גיווארען (או חלקוה אחין) אדער ברידער האבען גירשת אבעט אונ האבין זיך צוא טיילט מיט איר (או שותפין) האבין גיהאט אבעט בשיתפות אונ האבין זיך צוא טיילט מיט איר (טהורה) איז דיא בעט טהור (החזירוה) אז זייא האבען דיא בעט צוריק צוזאמען גישטעלט (מקבלת טומאה מכאן ולהבא) אויב דיא בעט וועט פון איצט אן אנרירען אטומאה וועט זיא זיין טמא (מטה מיטמאה חבילה) אוב דיא פוס איז אפ גישייט גיווארין פון דיא לאנגע זייט פון בעט. אונ זיא האלט זיך מיט דיא קורצע זייט. אוב דיא פוס איז טמא גיווארען איז דיא קורצע זייט אוך טמא (ומיטהרת חבילה) אויב ער האט טובל גיוועו דיא פוס מיט דיא קורצע זייט צוזאמען איז אין גאנצען טהור (דברי רבי אליעזר) אזו זאגט רבי אליעזר (והחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגען (מיטמאה אברים) זיא ווערט טמא גלידערווייז.

דפירקה הכרע מן הארוכה. לא הוי חבילה עם הקצרה וצריך להטבילה בפני עצמה. והלכה כחכמים כך נראית פירוש משנה זו מן התוספתא וכך פירשו רבותי:

המפרק את המטה להטבילה. אע״פ שמיטהרה כשהיא שלימה. פעמים שהיא גדולה ואינה יכולה ליכנס במקוה וצריך לפרקה: והנוגע בחבלים. גרסינן. כלומר בין מפרק בין נוגע בחבלים טהור. ובמטה שנטמאה במת או במשכב הזב איירי וכגון שאין במטה ארוכה ושתי כרעים. ואפי׳ הכי צריך להטבילה. כדי שלא תחזור לטומאתה כשיחברנה. והנוגע בחבלים טהור. דמכיון שפרקה שוב אין החבלים חבור: החבל מאימתי חיבור. בתחלה כשאדם מסרג את המטה שלימה וסורג בה ג׳ בתים. ועדיין נשאר החבל ארוך הרבה. נטמאה המטה נטמא החבל. והנוגע בחבל. טמא. דכלו חבור הוא וסופו לסרגו: מן הקשר ולפנים. אם קשר חבל אחר לזה החבל שסורג בו. אין החבל האחר חבור מן הקשר ולחוץ: נימי הקשר. כשקושרים שני חבלים זה בזה מניחין מעט מראשי החבלים מזה ומזה ויוצאים חוץ לקשר. הן נקראים נימי הקשר: הנוגע בצרכו טמא. דכיון דצריך לקשר הם. שאם היה קושר בראשו החבל ממנו. היה הקשר ניתר. נמצא שאלו הנימין מעמידין הקשר וכקשר דמו: ר׳ יהודה אומר שלש אצבעות. הוו חבור. דהות צורך הקשר.

פרק יט **המפרק** את המטה להטבילה.

הנוגע בחבלים, טהור. החבל מאימתי הוא חבור למטה משיסרג בה שלשה בתים. והנוגע מן הקשר ולפנים טמא. מן הקשר ולחוץ טהור. נימי הקשר. הנוגע בצרכו טמא. ובמה היא צרכו. רבי יהודה אומר שלש

אויב די א פוס איז טמא געוואָרין. איז נאָר דיא פוס טמא אונ ניט די קורצע זייט (ומיטהרת אברים) אז ער איז טובל. מוז ער טובל זיין דיא פוס בזונדער:

פרק יט א (המפרק את המטה להטבילה) אז ער נעמט פאר אנאנדער א בעט זיא זאל קענען אריין אין אמקוה טובל צוא זיין (הנוגע בחבלים טהור) אז ער רירט אן דיא שטריק פון בעט. וואס דיא בעט איז אום גפלאכטין מיט זיא. איז ער טהור (החבל מאימתי הוא חבור למטה) דער שטריק וואס מען פלעכט מיט אים דיא בעט. ווען הייבט ער בהעפט צום בעט. אז דיא בעט רירט אן אטומאה זאל דער שטריק אויך טמא ווערין (משיסרג בה שלשה בתים) אז ער האט נאר דריי מאהל דורך גיצוגען דעם שטריק אין דיא פלעכטונג. איז שוין דער שטריק בהעפט צום בעט. אונ אויב ער האט צוא גיבונדען נאך אשטריק צוא דעם שטריק וואס ער פלעכט מיט אים (מן הקשר ולפנים טמא) פון דעם קנופ אינוויניג צום בעט. דס הייסט דער ערשטער שטריק וואס ער פלעכט מיט אים. איז טמא (מן הקשר ולחוץ טהור) פון דעם קנופ צום אויסוויניג. דאס הייסט דער אנדערער שטריק דער צוא גיבונדענער. איז טהור (ווייל תוי״ט) (נימי הקשר) דיא צווייא העקין שטריק וואס גייען ארויס פון קנופ (הנוגע בצרכו טמא) אויב דיא טומאה רירט אן דעם שטיקל פון דעם העק וואס דער קנופ דארף אים. ווערט טמא (ובמה הוא צרכו) וויא פיל דארף זיין דער העק פון שטריק צום קנופ. דער קנופ זאל ניט אויף גיבונדין ווערין. רבי יהודה זאגט (שלש אצבעות) דרייא פינגער. ווארום ווייניגער וויא דרייא פינגער וועט דער קנופ אויף גיבונדען ווערין. אונ מער וויא דרייא פינגער דארף מען ניט צום קנופ. ווערט דאס ניט טמא ביט דעם

ב החבל היוצא מן המטה עד ה' טפחים טהור. מחמשה ועד עשרה טמא. מעשרה ולחוץ טהור. שבו קושרין את הפסחים ומשלשלין את המטות: ג מיזרן היוצא מן המטה כל שהוא דברי רבי מאיר. ר' יוסי אומר עד עשרה טפחים. שירי מיזרן שבעה טפחים. כדי לעשותו חבק לחמור: ד נישא הזב על המטה ועל המיזרן מטמא שנים

ספי לה: ב החבל היוצא מן המטה. מה שנשאר ממנו לאחר שגמר הסרוג: עד חמשה טפחים טהור. דלא חזי למידי לצורך המטה ולא חשיב לה יד: מחמשה ועד עשרה טמא. דחזי לקשור בה הפסחים שהיו רגילים לקשור עם הפסח בחבל שבכרעי המטה כדי שיהיה מזומן להם. וחזי נמי לשלשל בו את המטה. כלומר להורידה מן העליה לגג. אי נמי להורידה אל המקוה לטבילה כשנטמאה: מעשרה ולחוץ טהור. דמה שיש בחבל יותר מעשרה. אינו משמש לצורך המטה כלום: ג המיזרן. כמין אזור. או אבנט של אריג שכורכים אותו סביב המטה כדי לחבר פרקיהם. ופעמים שהוא גדול הרבה ונגרר ויוצא חוץ מן המטה: היוצא

מן המטה. והמטה טמאה מדרס: כל שהוא. אפי' יותר כמה אמות חוץ למטה הכל טמא: רבי יוסי אומר עד עשרה טפחים. טמא בטומאת המטה. מעשרה ולמעלה טהור. והלכה כר' יוסי: שירי מיזרן. מיזרן שבלה ונקרע כמה ישתייר ממנו ויהיה טמא: שבעה טפחים. דבציר מהכי לא חזי למידי ולא חשיב כלי: חבק. י"מ בגד עב וקשה שמשימי' על החמור כשבא מן הדרך והוא מזיע. כדי שלא יצטנן לאחר שמסירין ממנו האוכף. ויש מפרשים שמשימים אותו על משוי החמור כדי שלא יפסד אם ירדו עליו גשמים. ד נישא הזב על המטה ועל המיזרן. לאו דוקא נישא על המיזרן אלא נישא הזב על המטה שהמיזרן כרוך סביבותיה ויוצא ממנה: מטמא שנים

שטריק: ב (הַחֶבֶל הַיּוֹצֵא מִן הַמִּטָּה) דער שטריק וואס בלייבט פון בעט דער נאך וויא ער האט פאר פלאכטין דיא גאנצע בעט (עַד חֲמִשָּׁה טְפָחִים) אויב דער שטריק איז ביז פינף טפחים דיא לייננג (טָהוֹר) איז ער טהור. (מֵחֲמִשָּׁה וְעַד עֲשָׂרָה) פון פינף טפחים ביז צעהן טפחים (טָמֵא) קען דער שטריק טמא ווערין אויב דיא בעט איז טמא ווערט דער שטריק אוך טמא (מֵעֲשָׂרָה וּלְחוּץ טָהוֹר) אונ דיא שטיק שטריק וואס איז לייננער וויא צעהן טפחים איז טהור (שֶׁבּוֹ) מיט אים. מיט דעם שטריק וואס איז לאנג פון פינף טפחים ביז צעהן טפחים (קוֹשְׁרִים אֶת הַפְּסָחִים) בינט מען צוא צום פוס פון בעט דעם קרבן פסח (מְשַׁלְשְׁלִין אֶת הַמִּטּוֹת) מיט דעם שטריק קען מען אראפ לאזין דיא בעט פון דאך אראפ אדער אין א מקוה אריין: ג (מִיזְרָן הַיּוֹצֵא מִן הַמִּטָּה) דער שטריק וואס איז ארום גיבונדען ארום בעט אזו וויא א גארטיל אונ דיא בעט איז טמא. אויב עס איינגט אראפ א שטיקול פון דעם שטריק (כָּל שֶׁהוּא) וויא פיל דער שטריק איז לאנג. איז ער אין גאנצען טמא (דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר) אזוי זאגט רבי מאיר. רבי יוסי זאגט (עַד עֲשָׂרָה טְפָחִים) ביז צעהן טפחים איז דער שטריק טמא אונ לייננער וויא צעהן טפחים איז ער טהור (שְׁיָרֵי מִיזְרָן) אויב דער גארטיל איז פארפוילט אונ צוריסען גיווארען וויא פיל זאל בלייבען פון אים ער זאל קענען טמא ווערין (שִׁבְעָה טְפָחִים) זיבען טפחים (כְּדֵי לַעֲשׂוֹתוֹ חֶבֶק לַחֲמוֹר) מען זאל מיט אים קענען צוא בינדען דיא משאוי וואס אויף דעם אייזיל ענין תויטן. אבער ווייניגער וויא זיבען טפחים ניצט ניט צוא קיין זאך. איז דער שטריק טהור: ד (נִישָּׂא הַזָּב עַל הַמִּטָּה) אויב א זב איז גיטראגען גיווארען אויף א בעט (וְעַל הַמִּיזְרָן) אונ דיא בעט איז ארומגעוויקולט מיט דעם גארטיל. אונ א שטיק שטריק פון

שנים ופוסל אחד דברי רבי מאיר. ר' יוסי אומר נישא הזב על המטה ועל המיזרן י' טפחים. מטמא שנים ופוסל אחד. מעשרה ולחוץ מטמא אחד. ופוסל אחד. נישא על המיזרן מעשרה ולפנים טמא. מעשרה ולחוץ טהור: **ה** מטה שהיתה טמאה מדרס וכרך להמיזרן כולה טמאה מדרס

ופוסל אחד דברי ר"מ. ר"מ לטעמיה דאמר לעיל דאפי' המיזרן יוצא מן המטה כל שהוא ואפי' טובא הוי חבור למטה ומטמא שנים ופוסל אחד כמטה עצמה. שכל שהזב נישא עליו ונעשה משכב ומושב של זב. הוי אב הטומאה והנוגע בו הוי ראשון וראשון עושה שני. ושני עושה שלישי לפסול את התרומ' בלבד אבל לא לטמא והיינו מטמא שנים דהיינו ראשון ושני פוסל א' והוא שלישי שהוא פסול בתרומה בלבד והמיזרן כל זמן שלא פירש מן המטה חשוב כאב הטומאה ומטמא שנים ופוסל אחד. אבל לאחר שפירש לא הוי אלא כולד הטומאה ומטמא א' ופוסל אחד כדין נוגע במשכב הזב: ר' יוסי אומר וכו'. רבי יוסי לטעמיה דאמר לעיל עשרה טפחים ותו לא הלכך זה שבתוך עשרה חשוב חבור למשכב ומטמא שנים ופוסל אחד כל זמן שלא פירש

אבל מה שחוץ לעשרה לא חשיב חבור למשכב ודינו כפירש. דמטמא א' ופיסל אחד: נישא על המיזרן מעשרה ולפנים טמאה. גרסי' ולא גרסי' טמא והכי פירושא. נישא הזב על המיזרן היוצא מן המטה. אם נישא מעשרה ולפנים לצד המטה. המטה טמאה מדרס דכיון דכל עשרה חשיבי חבור למט'. כשנטמא המזרן נטמאה המטה אבל מעשרה ולחוץ דלא הוו חבור למטה טהורה המטה ולא נטמאה (בטומאת) המיזרן כך נראית בעיני פירוש משנה זו וגרסת רבותי דגרסי טמא וטהור ופירושן לא נתקבל לי וכן דברי הרמב"ם שכתב בפירוש משנה זו לא נכנסו באזני כלל ודקדקתי אח"כ בחבורו בס"ט פכ"ח [הלכה ט] נראה לי שטעה הזר בו ופירש משנה זו כמו שפירשתיה כאן: **ה** כולה טמאה מדרס. וכל זמן שלא פירש המזרן מן המטה הוי כמטה עצמה

כדפרשינן

דעם גארטיל איינגט אראפ (מטמא שנים) איז דער שטריק מטמא צווייא (ופוסל אחד) אונ מאכט פסול איינעם. דער שטריק הייסט אאב הטומאה. אונ ווער עס רירט אן דעם שטריק ווערט טמא. אונ ווער עס רירט אז דיא זאך ווערט אויך טמא אונ דיא דריטע זאך וואס רירט אז אן דיא אנדערע איז נאר טמא פאר זיך זיא קען ניט ווייטער מטמא זיין. זיא הייסט פסול (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר. רבי יוסי זאגט (נישא הזב על המטה ועל המיזרן) אוב אזב איז גיטראגען געווארען אויף אבעט וואס זיא איז ארום געוויקולט מיט אגארטיל אונ אשטיק שטריק פון דעם גארטיל איינגט אראפ (עשרה טפחים) ביז צעהן טפחים (מטמא שנים ופוסל אחד) איז דער שטריק מטמא צווייא זאכען אונ מאכט פסול דיא דריטע זאה (מעשרה ולחוץ) פון צעהן טפחים אינ לייננער (מטמא אחד ופוסל אחד) איז דער שטריק נאר מטמא איין זאך אונ דיא אנדערע זאך ווערט נאר פסול (נישא על המיזרן) אוב דער זב איז גיטראגען געווארען אויף דעם שטריק וואס איינגט אראפ פון גארטיל. אונ ניט אויף דעם בעט (מעשרה ולפנים) פון צעהן טפחים אינווייניג צוא צום בעט (טמאה) איז דיא בעט טמא גלייך וויא דער זב וואלט אויף איר גיטראגען געווארען (מעשרה ולחוץ) אונ אויב ער איז גיטראגען געווארען אויף דיא שטיק שטריק וואס פון צעהן טפחים אן אונ ווייטער (טהורה) איז דיא בעט טהור: **ה** (מטה שהיתה טמאה מדרס) אבעט וואס איז געווען טמא וויל אזב איז אויף איר גילעגין (וכרך לה מיזרן) אונ ער האט ארומגעוויקולט אשטריק ארום בעט אזו וויא אגארטיל (כולה טמאה

כלפרסינן : והמיזרן מגע מדרס . ומטמא א׳ ופוסל א׳. כדין כל נוגע באב הטומאה : ך ונגע בהן המת. כשהן כרוכין יחד : טמאים טומאת ז׳ . בהא לא פליג ר׳ יוסי דדוקא בטומאה מדרס קאמר עד עשרה טפחים טמא מעשרה ולחוץ טהור אבל לשאר טומאות אפילו מאה אמה כלו חבור . כגון מזרן שהוא כרוך על המטה ונכנס המטה לאהל המת או נגעה בשרץ וכן אם נכנס קצה מן המזרן לאהל המת או נגע בשרץ נטמאת המטה נטמא המזרן נטמא המזרן נטמאת המטה ואפי׳ היה המזרן יוצא מן המטה מאה אמה : פירשו טמאים טומאת שבעה . ולא הוו ככלים שנשתברו כיון דכל א׳ מהן כלי בפני עצמו אע״ג דלענין קבלת טומאה חשובים ככלי א׳ וכשנגע׳ טומאה בא׳ מהן נטמא האחר :

שנטלו

מדרס · פרשה היא טמאה מדרס והמיזרן מגע מדרס . היתה טמאה טומאת שבעה וכרך לה מיזרן · כולה טמאה טומאת שבעה · פרשה . היא טמאה טומאת שבעה · והמיזרן טמא טומאת ערב . היתה טמאה טומאת ערב וכרך לה מיזרן כולה טמאה טומאת ערב · פרשה . היא טמאה טומאת ערב והמיזרן טהור : ך מטה שכרך לה מיזרן ונגע בהן המת טמאין טומאת שבעה · פרשו · טמאין טומאת שבעה · נגע בהן השרץ טמאין טומאת ערב . פרשו · טמאין טומאת

ערב

מדרס) איז דיא בעט מיט דעם שטריק טמא אב הטומאה (פירשה) אז מען האט אפ גישייט [צוא גינומען] דעם שטריק פון בעט (היא טמאה מדרס) דיא בעט איז טמא אב הטומאה (והמיזרן מגע מדרס) אונ דער גארטל איז טמא וייל ער האט אנגערירט אן בעט וואס דיא בעט איז אב הטומאה · איז דער גארטיל ראשון לטומאה (היתה טמאה טומאת שבעה) אוב דיא בעט איז גיוועזן טמא אויף זיבען טאג . ווייל זיא האט אן גערירט אן אמת (וכרך לה מיזרן) אונ ער האט ארומגעוויקולט אשטריק ארום בעט אזוי וויא אנארטיל (כלה טמאה טומאת שבעה) איז דיא בעט אין גאנצען מיט דעם שטריק טמא זיבען טאג (פירשה) אז מען האט אפ גישייט וצוא גינומען] דעם שטריק פון בעט (היא טמאה טומאת שבעה) דיא בעט איז טמא זיבען טאג (והמיזרן טמא טומאת ערב) אונ דער גארטיל איז נאר טמא ביז נאכט (היתה טמאה טומאת ערב) אוב דיא בעט איז גיוועזן טמא ביז נאכט (וכרך לה מיזרן) אונ ער האט ארומגעוויקולט אשטריק ארום בעט אזו וויא אנארטיל (כלה טמאה טומאת ערב) איז דיא בעט אין גאנצין מיט דעם שטריק טמא ביז נאכט (פירשה) אז מען הט אפ גישייט [צו גינומען] דעם שטריק פון בעט (היא טמאה טומאת ערב) די בעט איז טמא ביז נאכט (והמיזרן טהור) אונ דר גארטיל איז טהור :
ך (מטה שכרך לה מיזרן) אז ער האט ארום געוויקולט אנארטיל ארום בעט (ונגע בהן המת) אינ אמת האט אנגערירט אן איינעם פון דיא ביידע . אן גארטל אדער אן בעט (טמאין טומאת שבעה) איז דיא בעט אונ דער גארטל טמא זיבען טאג (פרשו) אז מען האט אפ גישייט [צוא גינומן] דעם גארטל פון בעט נאך דעם וויא דיא טומאה האט אנגערירט אן איינעם פון זייא ביידע (טמאין טומאת שבעה) זענען אויך ביידע טמא זיבען טעג (נגע בהן השרץ) אוב אשרץ האט אנגערירט דיא בעט אדער דעם גארטל ווען דר גארטל איז גיוועז ארום געוויקולט ארום בעט (טמאין טומאת ערב) זענן ביידע טמא ביז נאכט (פירשו) אז מען האט אפ גישייט [צוא גינומן] דעם גארטיל פון בעט נאך דעם וויא דיא טומאה האט אנגערירט אין איינעם פון זייא ביידע (טמאין טומאת

ערב· מטה שנטלו שתי ארוכות שלה ועשה לה חדשות. ולא שנה את הנקבים נשתברו חדשות טמאה. וישנות טהורה שהכל הולך אחר הישנות: ז תיבה שפתחה מלמעלה טמאה טמא מת· נפחתה מלמעלה טמאה טמא מת· נפחתה מלמטה טהורה. מגורות שבה טמאות ואינם חבור לה: ח התורמל שנפחת כיס שבתוכו טמא. ואינו חבור לו· החמת

שנטלו שתי ארוכות. שלה ולא נשתברו וכן דכיון דשולים קיימים אכתי חזיא לתשמיש כלאו וא להחזירן למקומן הלכך לא טהרה המטה ודוקא טומאת מת אבל לא טומאת מדרס דלא מטמאתה בנטילת הארוכות : נשתברו חזיא לישיבה : נפחתה מלמטן. בשולים בכל חרשות טמאה. שהרי הישנות קיימות ולא בית קבול שלה וטהורה לגמרי : מגורות שלה. נשתנו הנקבים. והוי כנתפרקה אבר אבר וכל אבריה שלמים אבל נשתברו הישנות טהורה. לפי שהישנות הן שהיו במטה כשנטמאתה וכשנשתברו הוי המטה שבר כלי דלא חזי בלא ארוכות: ז תיבה שנפתחה מלמעלה. ככסוי שלה: טמאה טמא מת. אוצרות שבה דהיינו חדרים שבתוכה שלא נפתחו עמה טהורות : ח התורמל. כיס גדול של עור שהרועה נותן כליו לתוכו ובתוך התורמל יש כיסין קטנים כמו המגורות בתיבה : החמת. נאד של עור : שהביצים שלה

עֶרֶב) זֶענֶן אוֹךְ בֵּיידֶע טָמֵא בִּיז נַאכְט (מִטָּה שֶׁנָּטְלוּ שְׁתֵּי אֲרוּכוֹת שֶׁלָּהּ) אַז מֶען הָאט צוּא גִינוּמֶן פוּן אַבֶּעט דִיא צְוֵוייא זַייטִיגֶע בְּרֶעטֶער דִיא לַאנְגֶע (וְעָשָׂה לָהּ חֲדָשׁוֹת) אוּנ עֶר הָאט גִימַאכְט צְוֵוייא נַייֶע בְּרֶעטֶער אוּנ הָאט זַייא אַרַיין גִיזֶעצְט אִין בֶּעט (וְלֹא שִׁנָּה אֶת הַנְּקָבִים) אוּנ עֶר הָט נִיט גִיעֶנְדֶערְט דִיא לֶעכֶער פוּן בֶּעט. נָאר עֶר הָאט אַרַיין גִיזֶעצְט דִיא נַייֶע בְּרֶעטֶר אִין דִיא זֶעלְבִּיגֶע לֶעכֶר וָואס דִיא אַלְטֶע בְּרֶעטֶער זֶענֶן גִיזֶעסֶין (נִשְׁתַּבְּרוּ הַחֲדָשׁוֹת) אוּב דִיא נַייֶע בְּרֶעטֶער זֶענֶן צוּא בְּרָאכִין גִיוָוארִין (טְמֵאָה) אִיז נָאךְ דִיא בֶּעט טָמֵא וַוייל מֶען קֶען נָאךְ צוּרִיק אַרַיין זֶעצִין דִיא אַלְטֶע בְּרֶעטֶער (וִישָׁנוֹת) אוּב דִיא אַלְטֶע בְּרֶעטֶער זֶענֶן צוּא בְּרָאכִין גִיוָוארִין (טְהוֹרָה) אִיז דִיא בֶּעט טָהוֹר (שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַיְשָׁנוֹת) וָוארוּם מֶען גֵייט אַלְץ נָאךְ דִיא אַלְטֶע בְּרֶעטֶער. וַוייל זַייא זֶענֶען גִיוֶוען אִין בֶּעט וָוען דִיא בֶּעט אִיז טָמֵא גִיוָוארִין. אוּנ אַז זַייא ווֶערִין צוּא בְּרָאכִין. אִיז דָאךְ דִיא בֶּעט צוּא בְּרָאכִין גִיוָוארִין. אִיז דִיא בֶּעט טָהוֹר: ז (תֵּיבָה שֶׁפִּתְחָהּ מִלְמַעְלָה) אַקַאסְטִין וָואס דִיא טִיר אִירֶע אִיז פוּן אוּבִין (טְמֵאָה טָמֵא מֵת) קֶען זִיא טָמֵא וֶוערִין פוּן אַמֵת (נִפְחֲתָה מִלְמַעְלָה) אוּב דֶר אוּבֶּערְשְׁטֶער דֶעק אִיז צוּא בְּרָאכִין גִיווָארִין (טְמֵאָה טָמֵא מֵת) קֶען זִיא טָמֵא וֶוערִין פוּן אַמֵת (נִפְחֲתָה מִלְמַטָּה) אוּב דֶר אוּנְטֶערְשְׁטֶר דֶעק אִיז צוּ בְּרָאכִין גִיווָארִין (טְהוֹרָה) אִיז דִיא קַאסְטִין טָהוֹר (מְגוּרוֹת שֶׁבָּהּ) דִי קְלֵיינֶע קֶעסְטְלִיךְ וָואס זֶענֶן אִין דִיא גְרוֹסֶע קַאסְטִין אוּנ זַייא זֶענֶן נִיט צוּ בְּרָאכִין (טְמֵאוֹת) זֶענֶן זַייא טָמֵא (וְאֵינָם חִבּוּר לָהּ) אוּנ זַייא הֵייסִין נִיט קֵיין בַּהֶעפְטוּנְג צוּא דִי גְרֹסֶע קַאסְטִין: ח (הַתּוֹרְמַל שֶׁנִּפְחַת) דִיא לֶעדֶערְנֶע טָארְבֶּע פוּן דֶעם פַּאסְטוּךְ אוּב זִיא אִיז צוּא רִיסִין גִיוָוארִין (כִּיס שֶׁבְּתוֹכוֹ) אוּב אִין דִיא טָארְבֶּע אִיז דָא אַקְלֵיינֶע בֵּייטִיל נִיט צוּ רִיסִין (טָמֵא) קֶען דִיא קְלֵיינֶע בֵּייטִיל טָמֵא וֶוערִין (וְאֵינוֹ חִבּוּר לוֹ) אוּנ דִיא קְלֵיינֶע בֵּייטִיל הֵייסְט נִיט קֵיין בַּהֶעפְטוּנְג מִיט דִי גְרוֹסֶע בֵּייטִיל. אוּנ דִי גְרוֹסֶע בֵּייטִיל דִי טָארְבֶּע אִיז טָהוֹר (הַחֵמֶת) אַבֵּייטִיל אַגְרוֹסֶע וָואס אִיז גִמַאכְט גִוָוארִן פוּן אַגַאנְצֶע פֶעל: אוּנ אוּב דִיא פֶעל אִיז פוּן אַבְהֵמָה אַזָכָר אִיז דֶער אָרְט פוּן זַיינֶע בֵּיצִים (אֵייעֶר) אַזוֹי וִויא צְוֵוייא קְלֵיינֶע בֵּייטֶעלַאךְ אִין אַגְרוֹסֶע בֵּייטִיל. זָאגְט דִיא מִשְׁנָה (חֵמֶת שֶׁהַבֵּיצִים

שלה מקבלות עמה . כשמפשיטין עורות טלאים והתישים הזכרים נשאר העור שבמקום הביצים כמין כיס קטן . ואם נפחתו טהורות שבטל בית קבול שלהן : ט שפתחה מצדה . כשפתחה מלמעלה אינה טמאה מדרס . דאם ישב עליה ובאים להשתמש בה אומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו . אבל כשפתחה מן הצד יכול להשתמש אע"פ שיושב עליה : בזמן שאינה גבוהה י' טפחים . כשגבוהה י' לא חזיא ליסיבה כולי האי : או שאין לה לזבז . דכשיש לה לזבז מזיק ליושב : נפחתה מלמטן . בשוליה לא חזיא לתשמיש . אבל חזיא ליסיבה . מפני שבטל העקר. עקר התיבה היא עשויה להחזיק בשוליה מה שמשימים בתוכה . ועל ידם היא נקראת כלי וכיון שנפחתו שוליה ובטלו. בטלו גם דפנותיה מלמעלן . ושוב אינה מקבלת שום טומאה והלכה כחכמים :
י משפלת. קופה גדולה שמוליכין בה הזבל והאשפה שנפחתה

שביצים שלה מקבלות עמה ונפחתו טהורות שאינם מקבלות כדרכן :
ט תיבה שפתחה מצדה, טמאה מדרס . וטמא מת . א"ר יוסי אימתי בזמן שאינה גבוהה י' טפחים . או שאין לה לזבז טפח . נפחתה מלמעלן נטמאה טמא מת . נפחתה מלמטן ר"מ מטמא וחכמים מטהרין . מפני שבטל העיקר בטלה הטפלה :
י משפלת שנפחתה מלקבל רמונים . רבי

שֶׁלָּה מְקַבְּלוֹת עִמָּהּ) דִיא גְרוֹסֶע בֵּייטִיל וָואס דִיא קְלֵיינֶע בֵּייטֶעלַאךְ פוּן דִיא אֵייֶער קֶען מֶען אִין זַייא בַּזוּנְדֶר אַרֵיין לֵייגִין אָדֶער אַרֵיין גִיסֶען מַשְׁקֶה . אוּנ וָוען מֶען גִיסְט אַרֵיין מַשְׁקֶה אִין דִיא גְרוֹסֶע בֵּייטִיל וֶוערִין זַייא אוֹיךְ פוּל (וְנִפְחֲתוּ) אוּנ דִיא קְלֵיינֶע בֵּייטְלֶעךְ זֶענֶען צוּ רִיסִן גְוָוארִין (טְהוֹרוֹת) זֶענֶען זַייא טָהוֹר (שֶׁאֵינָם מְקַבְּלוֹת כְּדַרְכָּן) וַוייל זַייא קֶענֶען שׁוֹן נִיט צוּא נֶעמֶען קֵיין מַשְׁקֶה אַזוֹ וִויא זַייא פְלֶעגִין אַלֶע מָאהְל צוּא נֶעמֶען : ט (תֵּיבָה שֶׁפִּתְחָהּ מִצִּדָּהּ) אַקַאסְטֶן וָואס דִיא טִיר אִיז בַּייא דֶר זַייט . נִיט פוּן אוֹבְּן . קֶען מֶען פוּן אוֹבְּן זִיצְן אוֹיף דִיא קַאסְטְן . אוּנ פוּן דֶר זַייט עֶפִינְט מֶען דִיא טִיר אוּנ מֶען לֵייגְט אַרֵיין אוּנ מֶען נֶעמְט אַרוֹיס וָואס מֶען דַארְף (טְמֵאָה מִדְרָס) אוּבּ אַזָב זִיצְט אוֹיף אִיר וֶוערְט זִיא טָמֵא (וְטָמֵא מֵת) אוּנ זִיא קֶען טָמֵא וֶוערִין פוּן אַמֵּת (אָמַר רַבִּי יוֹסִי) הָאט רַבִּי יוֹסִי גְיזָאגְט (אֵימָתַי) וֶוען וֶוערְט זִיא טָמֵא פוּן אַזָב (בִּזְמַן שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים) אַז דִיא קַאסְטֶן אִיז נִיט הוֹיךְ צֶעהְן טְפָחִים . אָבֶּער אַז זִיא אִיז הוֹיךְ צֶעהְן טְפָחִים אִיז נִיט דֶער שְׁטֵיינְר צוּא זִיצְן אוֹיף אִיר (אוֹ שֶׁאֵין לָהּ לַזְבֵּז טֶפַח) אָדֶער דִיא קַאסְטֶן הָאט נִיט קֵיין לֵייסְט אַרוּם אַטֶּפַח דִיא בְּרֵייט . אָבֶר אַז זִיא הָאט אַלֵייסְט אַרוּם אַטֶּפַח דִיא בְּרֵייט קֶען מֶען נִיט זִיצְן אוֹיף דִיא קַאסְטֶן (נִפְחֲתָה מִלְמַעְלָן) אוּבּ דֶר אוֹבֶּערְשְׁטֶר דֶעק אִיז צוּ בְּרָאכְן גִיוָוארִין קֶען מֶען נִיט זִיצְן אוֹיף דִיא קַאסְטֶן (נִטְמֵאָה טְמֵא מֵת) קֶען דִיא קַאסְטֶן טָמֵא וֶוערִין פוּן אַמֵּת אָבֶּער נִיט פוּן אַזָב (נִפְחֲתָה מִלְּמַטָּן) א'ב דֶר אוּנְטֶערְשְׁטֶר דֶעק אִיז צוּ בְּרָאכְן גִיוָוארִין . נִיצְן אִינְוֵוייניג אִין דִיא קַאסְטֶן קֶען מֶען נִיט נָאר זִיצְן אוֹיף דִי קַאסְטֶן קֶען מֶען (רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא) רַבִּי מֵאִיר זָאגְט וַוייל מֶען קֶען זִיצְן אוֹיף דִיא קַאסְטֶן קֶען דִיא קַאסְטֶן טָמֵא וֶוערִין פוּן אַזָב אוּנ פוּן אַמֵּת (וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין) אוּנ דִיא חֲכָמִים זָאגִין דִיא קַאסְטֶן אִיז טָהוֹר (מִפְּנֵי) וַוייל דֶער עִיקָר אִיז דָאךְ דִיא קַאסְטֶן גִימַאכְט גִיוָוארִין מֶען זָאל נִיצְן אִינְוֵוייניג (שֶׁבָּטֵל הָעִיקָר) אוּנ דֶר עִיקָר וָדאס אִינְוֵוייניגְסְטֶע גִיצוּנג אִיז דָאךְ בָּטֵל גִיוָוארִין (בָּטְלָה הַטְּפֵלָה) אִיז דָאס אַנְדֶערֶע גִיצוּנג דָאס זִיצְן אוֹיךְ בָּטֵל . וַוייל זִיא אִיז נִיט גִימַאכְט גִיוָוארִין צוּא זִיצְן אוֹיף אִיר : י (מַשְׁפֶּלֶת) אַגְרוֹיסֶע קָארְבּ וָואס מֶען טְרָאגְט אִין אִיר מִיסְט (שֶׁנִּפְחֲתָה מִלְּקַבֵּל רִמּוֹנִים) וָואס אִין אִיר אִיז אוֹיס גִיבְּרָאכְן גְוָוארְן

מלקבל רמונים שזהו שיעורה לטהר כשניקבה במוציא רמון : ר"מ מטמא . אע"פ שהיא טהורה משאר טומאות טמאה היא מדרס שראוי' לישיבה:וחכמים מטהרין.והלכה כחכמי':

מספות ושעורים והבהמה אוכלת כשהיא מכלכת : תורמל · כיס גדול של עור שהרועה נותן שם כל חפציו : כריתית . שק של עור קטן : רבצל . חמת קטן של עור שמשימים בו בשמים:

הכרים עשוין למלאותן צמר או נוצה ואדם נותנן תחת מראשותיו: והכסתות. כמו כרים הן אלא שהן ארוכים וגדולים וכל גופו של אדם שוכב עליהן : מרצופין . כמין שקים של עור גדולים שנותנים בהן סחורה שמוליכין

רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרים. מפני שבטל העקר בטלה הטפלה:

פרק כ הכרים והכסתות והשקין. והמרצופין שנפחתו הרי אלו טמאים מדרס . הקלוסטר ד' קבין . התורמל חמשה קבין . הכריתית סאה . החמת של שבעה קבין . ר' יהודה אומר אף הרבצל והמזודה כל שהן הרי אלו טמאין מדרס . וכולם שנפחתו טהורים .

מפני

מזודה . כלי שנותנים בו צידה לדרך תרגום צידה זוודה : הרי אלו טמאים מדרס. כל אלו השנויים במשנה אם יש בכלן השעור המפורש בהן או יותר . מטמאין מדרס . דמשמשין שכיבה עם מלאכתן אבל בפחות מכשיעור המפורש בהן לא :

בספינות : הרי אלו טמאין מדרס . דכל הכי עבידי נמי לשכיבה : קלוסטר . כמין של וכפיפה שתולין בפי הבהמה ונותנים בה נפחתו טהורין . שכל אלו עשוין לקבל שהקבול הוא מכינס ומזומנים להיות ראויין למשכב ומושב וכשנפחת בטל העקר שם א הקבול שבעבורו

אלאך אז אמילגרום קען דורך פאלין (רבי מאיר מטמא) רבי מאיר זאגט דיא קארב קען טמא ווערין ווייל אזב קען זיצן אויף איר (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דיא קארב איז טהור (מפני) ווייל דער עיקר איז דאך דיא קארב גמאכט גיווארן מען זאל ניצן אינווייניג (שבטל העיקר) אונ דר עיקר וואס אינווייניגסטע ניצונג איז דאך בטל גיווארן (בטלה הטפלה) איז דאס אנדערע ניצונג דאס זיצען אויף איר אויך בטל:

פרק כ א (הכרים) קישנס (והכסתות) איבער בעטין אדער אונטער בעטין (פערענעס) (והשקין) זעק (והמרצופין) זעק גימאכט פון לעדער צוא פאקן אין זייא סחורה (שנפחתו) זייא זענען צורריסן גיווארן (הרי אלו טמאין מדרס) פון דעםטרעטין אוב אזב איז אויף זייא גיזעסין אדער גילעגין ווערין זייא טמא (הקלוסטר) אקארב וואס מען איינגט אין דיא בהמה אויף דעם קאפ . אונ מען שיט אריין אין דיא קארב עסין פאר דיא בהמה . אוב מען קען אריין שיטן אין דיא קארב (ארבע קבין) פיר קבין נקב איז אזו אטאש (התורמל) דיא טארבע פון אפאסטוך וואס מען קען אין איר אריין שיטען (חמשת קבין) פינף קבין (הכריתית) אקליינער זאק גימאכט פון לעדער וואס מען קען אין אים אריין שיטן (סאה) דאס איז זעקס קבין (החמת של שבעה קבין) אלאגיל גימאכט פון אגאנצע פעל אזו וויא אבייטיל . אונ מען קען אין אים אריין גיסן זיבען קבין . רבי יהודה זאגט (אף הרבצל) אפילו ארבצל דאס איז אקליינע לאגיל פון פעל דאס מען האלט אין אים בשמים (והמזודה) אכלי וואס מען האלט אין איר שפייז ווען מען פארט אין וועג (הרי אלו טמאין מדרס) דיא אלע זאכין אוב אזב איז אויף זייא גיזעסין אדער גילעגין ווערין זיי א טמא (וכולם שנפחתו טהורים) דיא אלע זאכין אוב זיי זענען צוא בראכין גיווארין זענען זייא טהור (מפני) ווייל דער עיקר ווען דיא כלים

מפני שבטל העקר בטל הטפלה:

ב חמת חלילין. טהורה מן המדרס. עריבת פיסונות בש"א מדרס. ובה"א טמא מת. עריבה מב' לוג ועד תשעה קבין שנסדקה טמאה מדרס. הניחה בגשמים ונתפחה טמאה טמא מת. בקרים ונסדקה מקבלת מדרס. זה חומר בשירי כלי עץ מבתחלתן.

וחומר

שבעבורו היה קרוי כלי: ובטל הטפלה. דאומרין לו עמיד ונעשה מלאכתו. אבל שהיא טומאת מדרס: ב חמת חלילין. כשנסדקה ומוליאה משקין אינה ראויה אלא חמת מלא רוח ומשימין החלילים בפי לשכיבה ופחותה מב' לוגים או יתירה מט' החמת והרוח יולא דרך הנקבים ומוליא מן קבין אינה טמאה מדרס אפי' נסוקה: החלילים קול של שיר טהורה מן המדרס. דלא חזיא לשכיבה: עריבת פיסונות. עריבה שמביאין בה אבנים קטנות ורגבי אדמה כדי לתת בנדבכים של בנין. ופיסונות ל' שקל פיסא שדא ביה דאמרינן בגמרא בסנהדרין גבי מרקולים: ב"ש אומרים מדרס. קסברי משמשת שכיבה עם מלאכתה וב"ה סברי אינה משמשת: שנסדקה טמאה מדרס. ואם לא נסדקה אינה טמאה מדרס ונתפחה. מחמת גשמים מתנפח העץ ונעשה כסדק: טמאה טומאת מת. כמו שהיתה בתחלה קודם שנסדקה מפני שיש לה בית קבול ואינה טמאה מדרס דאינה מיוחדת לשכב עליה הואיל ומשתמשין בה בלישה: בקרים ונבדקה. לאחר שנתפח העץ ונעשה הסדק הניחה ברוח קדים ונסדקה: טמאה מדרס. דחזרה להיות ראויה לשכיבה ולא ללוש בה: זה חומר בשירי כלי עץ. דתחלתן

אין

געמאכט געווארין מען זאל אין זייא עפעס אריין לייגין. אונ אז זייא זענן צוא בראכן געווארין (שבטל העיקר) איז דאך דער עיקר כלי צוא בראכן געווארין (בטל הטפלה) איז דאס אנדערע ניצונג פון דיא כלים (דאס זיצען אדער דאס ליגען אף זייא) אך בטל געווארן: ב (חמת חלילין) אפענהארז וואס ער איז פול מיט ווינט. אונ מען שטעקט אריין א פייפול. אונ אז דער לופט גייט דורך דיא לעכלאך פון פייפול שפילט דאס פייפול. אוב אזב איז געזעסן אדער גילעגין אוף דעם פענהארז (טהורה מן המדרס) איז דער פענהארז טהור פון דיא טומאה פון זב (עריבת פיסונות) דיא מולטערס וואס מען טראגט אין זייא ליים. בית שמאי זאגין (טמא מדרס) אוב אזב איז געזעסן אדער גילעגין אוף דיא מולטער איז דיא מולטער טמא. אונ בית הלל זאגין (טמא מת) דער מולטער ווערט נאר טמא פון אמת. אבער ניט צוא ווערין אאב הטומאה פון אזב (עריבה משני לוגים ועד תשעה קבין) אמולטער וואס זיא האלט פון צוויא קווארט ביז ניין קבין ואקב איז אזו אמאס) (שנסדקה) אונ זיא איז צו שפאלטן געווארין (טמאה מדרס) אוב אזב זיצט אדער ליגט אוף איר ווערט זיא טמא (הניחה בגשמים ונתפחה) אוב ער האט גילייגט דעם מולטער אונטער דעם רעגין אונ דיא האלץ איז אזו גיזאפט געווארין מיט וואסער איז דער שפאלט פאר מאכט געווארין (טמאה טמא מת) ווערט נאר דיא מולטער טמא פון אמת אבער ניט פון אזב (בקדים ונסדקה) אוב ער האט נאך דעם רעגין גיליגט דעם מולטער אוף דעם ווינט אונ זיא איז צוריק איינגעטריקנט געווארן אונ צוא שפאלטן געווארין (מקבלת מדרס) ווערט זיא צוריק טמא אוב אזב זיצט אדער ער ליגט אוף איר (זה חומר בשירי כלי עץ מבתחלתן) דאס איז ארגער ביי די איבר בלייבונג פון דיא הילצערנע כלי וויא ביי דעם אנהייב כלי. ביא דעם אנהייב פון דיא כלי איז גאנץ ווערט זיא ניט טמא פון אזב. אונ אין לעצטין אז זיא ווערט

וחומר בשירי כלי נצרים מבתחלתן שמתחלתן אינם מקבלים טומאה עד שיתחסמו. נתחסמו אף על פי שנשרו שפתותיהן. כל שהן טמאין: ג מקל שעשאו בית יד לקורדום. חבור לטומאה בשעת מלאכה. הדיוסטר חבור לטומאה בשעת מלאכה. קבעו בבלונס טמא ואינו חבור לה

אין עושין מדרס וכשנסדקה עושה מדרס: אדם עשוי לזרקה לבין הגלים: דיוסטר. כלי נצרים. הגים עשויין מנסרים של ערבה וכיולא בהן: עד שיתחסמו. שתגמר השפה העליונה: אע"פ שנשרו שפתותיהן כל שהן שנפלו שפתותיהן ולא נשאר בשפתותיהן אלא כל שהן טמא: ג מקל. של עץ בעלמא שעשאו בית יד לקרדום לפי שעה שלא קבעו בתוכו: חבור לטומאה בשעת מלאכה. דאף על גב דאלפי נפשיה פשוטי כלי עץ לא מקבלי טומאה הכא בית יד היא וידות נתרבו לכל תורת טומאת הכלי או האוכל ואם נטמא הקרדום נטמא הבית יד וכן אם נגעה טומאה בבית יד נטמא הוא ונטמאה הקורדום עמו ודוקא בשעת מלאכה הוי חבור לטומאה אבל שלא בשעת מלאכה לא דשלא בשעת מלאכה

כלי המשמש לב' צדדים דיו שניה. סטר לך כדמתרגמינן לסטר חד והוא מקל שיש בו שני נקבים אחד מלמטה וא' מלמעלה ושתי יתדות תחובות בהן אחת ממזרח למערב ואחת מצפון לדרום והנשים מסיכות בו את המטוה שבפלך וקורין לו כספ"א בלע"ז ופעמים שעושין אותן ידות מברזל ומקבלין טומאה: קבעו בבלונס. קבע הדיוסטר דהיינו המקל עם שתי יתדותיו בכלונס דהיינו עץ ארוך וגדול התקוע בארץ: טמא. הדיוסטר מכאן ואילך אם נגעה בו טומאה דהוי המקל חבור ליתדות בין בשעת מלאכה בין שלא בשעת מלאכה כיון שנקבע שאין אדם עשוי לזרקו לבין הגלים אבל הכלונס עצמו אינו

עשה

צוא שפאלטין ווערט זיא טמא פון אוב (וחומר בשירי כלי נצרים מבתחלתן) אקארב וואס זיא איז גיפלאכטן פון ריטער איז אוך ארגער דיא איבער בלייבונג פון די קארב מער וויא אין אנהייב ווען דיא קארב איז ניי (שמתחלתן) אין אנהייב ווען מען מאכט דיא קארב (אינן מקבלין עד שיתחסמו) קען זיא אנדערש ניט טמא ווערין ביז מען פאר פלעכט פון אובין דעם זיים (נתחסמו) אז דיא קארב איז שון פאר פלאכטן גיווארן פון אובין (אף על פי שנשרו שפתותיהן) אפילו עס האט זיך דער נאך צוריק אפ גיפלאכטן. אונ עס איז נאר געבליבן פון דיא פאר פלעכטונג (כל שהן) אבי סיל (טמאים) קען אוך דיא קארב טמא ווערין: ג (מקל שעשאו בית יד לקורדום) מען האט אריין גישטעקט אשטעקין אין אהאק. אונ מען האט דעם שטעקין נימאכט פאר אהאנט צוא די האק. ניט אויף אלע מאהל. נאר אויף דער וייל צו האקין אשטיקול האלץ (חבור לטומאה בשעת מלאכה) ווען מען האקט מיט דיא האק איז דיא האק מיט דעם שטעקין איין זאך. אז אטומאה רירט אן דיא האק אדער דעם שטעקין איז דער שטעקין מיט דיא האק טמא (הדיוסטר חבור לטומאה בשעת מלאכה) דיוסטר איז אשטעקין וואס פון אובין איז אריין גיזעצט אאייזין פון מזרח צו מערב אונ פון אונטן זיצט אאייזין פון צפון צוא דרום וואס מען וויקולט דארויף פאדים. זאגט דיא משנה ווען מען וויקולט די פאדים אויף דעם שטעקין איז דער שטעקין מיט דיא אייזנס איין זאך. אז אטומאה רירט אן דיא אייזנס אדער דעם שטעקין. איז דער שטעקין מיט דיא אייזנס טמא (קבעו בכלונס) אוב ער האט דעם דיוסטר מיט דיא אייזנס אריף גיזעצט אויף אשטעקין וואס שטעקט אין דיא ערד (טמא) אוב אטומאה רירט אן דעם דיוסטער ווערט ער טמא. ביי ווען מען וויקולט אויף אים דיא פאדם אונ ביי ווען מען וויקולט ניט (ואינו חבור

עשה לו דיוסטר אין טמא אלא צרכו. כסא שקבעו בכלונס טמא. ואינו חבור לו. עשה בו כסא אין טמא אלא מקומו. קבעו בקורת בית הבד. טמא ואין חבור לה. עשה בראשה כסא טהור. מפני שאומרין לו עמוד ונעשה את מלאכתנו: ד עריבה גדולה. שנפחתה מלקבל רמונים.

סבור לו שאם נגעה טומאה בכלונס לא נטמא הדיוסטר: עשה בו הדיוסטר. שקבע שתי יתדות בגיפו של כלונס: אין טמא. מן הכלונס אלא מה שהוא לצורך יתדות להסך את המטוה והשאר בין מלמעלה בין מלמטה טהור שהכלונס ארוך הוא וגדול: כסא. שהוא עשוי וקבעו בכלונס הכסא טמא מדרס ואין הכלונס חבור לו להיות מיטמא מדרס כמותו: עשה בו כסא. מן הכלונס עצמו עשה כסא: אין טמא אלא מקומו. דהיינו צורך הישיבה ושאר הכלונס טהור: קבעו הכסא בקורת בית הבד, שעוצרים בו שמן הזיתים. הכסא טמא מדרס והקורה אינה חבור וטהורה. ואם מעץ הקורה עצמה

הכסא עשוי בראשה האחד אף הכסא טהור דאמרינן לו עמוד ונעשה מלאכתנו ותניא בת"כ אשר ישב עליו יטמא יכול אפי' ישב על האבן ועל הקורה ת"ל כלי ולא אבן ולא קורה אוציא את אלו ולא אוציא כלי אבנים כלי גללים כלי אדמה ת"ל ככלי כלי המיוחד לקבל טומאה וכליםשללו אין מקבלי' טומאה לעולם אין לי אלא כסא וספסל וקתדרא המיוחדים לישיבה מנין תיבת הבלנים תיבה התקינה שפתחה מלדם עריבה מב' לוג עד ט' קבין שנסדקה ואין יכול לרחוץ בה רגלו אחת ת"ל וכל הכלי ריבה. יכול אפי' כפה סאה וישב עליה תרקב וישב עליו ת"ל אשר ישב המיוחד לישיבה ולא שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו

להּ) אונ דער שטעקין וואס שטעקט אין דיא ערד איז ניט קיין בהעפטונג צום דיוסטר. אוב אטומאה רירט אן דעם שטעקין ווערט ניט טמא דער דיוסטר (עשה לו דיוסטר) אוב ער האט אריין גיזעצט דיא צווייא אייזינס אין דעם שטעקין וואס שטעקט אין דיא ערד. אונ ער האט גימאכט פון אים אדיוסטר (אין טמא אלא צרכו) איז פון דעם שטעקין ניט מער טמא נאר וויא פיל מען דארף צוא דיא אייזינס ארוף צו וויקלען דיא פאדים. דאס מיינט מען די שטיק שטעקין וואס פון אובערשטן אייזין צום אונטערשטין אייזין. אונ דיא איבעריגע פון שטעקין איז טהור (כסא שקבעו בכלונס) אשטול וואס שטייט אוף אשטעקין. אוף אשטיק האלץ (טמא) דיא שטול ווערט טמא אוב אזב זיצט אוף איר (ואינו חבור לו) אונ דער שטיק האלץ איז ניט קיין בהעפטונג צו די שטול. דיא שטיק האלץ ווערט ניט טמא (עשה בו כסא) אוב מען האט גימאכט פון די שטיק האלץ אשטול (אין טמא אלא מקום) איז ניט מער טמא נאר דער ארט וואס דער זב זיצט דארוף. אונ דאס איבעריגע שטיק האלץ איז טהור (קבעו בקורת בית הבד) אוב מען האט ארויף גיזעצט אשטול אוף אבעלעק וואס מען קוועטשט מיט אים דיא אייל פון דיא איילבירטן. אוב אזב זיצט אוף דיא שטוהל (טמא) ווערט דיא שטוהל טמא (ואין חבור לה) אונ דער בעלעק איז ניט קיין בהעפטונג צו דיא שטוהל. דר בעלעק ווערט ניט טמא (עשה בראשה כסא) אוב ער האט אויבין אוף דעם בעלעק גימאכט וויא אשטול (טהור) איז דיא שטול טהור אפילו דער זב זיצט אוף איר (מפני שאומרים לו עמוד ונעשה את מלאכתנו) ווייל מען זאגט צום זב שטיי אוף פון דיא שטול מען דארף דעם בעלעק צוא דיא ארבעט. צום אום קוועטשין דיא איילבירטין. הייסט דאך דאס ניט קיין שטול: ד (עריבה גדולה) אגרוסע מולטער (שנפחתה מלקבל רמונים) וואס

מלאכתו: ד עד שיקציע שיתחככנה ויתקננה ליישבה והלכה כחכמים: אע"פ שקבעה בכותל טמאה. טומאת מת או שרץ ולא בטלה מתורת כלי ולא אמרינן כלי המחובר לקרקע כקרקע דמי אלא כשהיה מחובר לקרקע מתחלתו או בשעשה כדי לשמש את הקרקע: ה כופת. כלי המיוחד לישיבה ושל תמרה הוא: שקבעו בנדבך. בשורת הבנין: בנה עליו ולא קבעו. כדרך שהאומנים עושים שבונים כיפה ע"ג כסאים ואח"כ מסירים אותם: טמא. אם ישב הזב על הבנין שעליו נטמא הכופת שתחת הבנין שהזב מטמא את המשכב ואת המושב שתחת אבן מסמא. וכן כשקבעו ולא בנה עליו וישב הזב עליו כשהוא קבוע טמא דלא נתבטל בהכי אבל כשקבעו ובנה עליו בטל לגבי כותל וככותל דמי. מפץ. כמין מחצלת עשויה מקנים או מגמי: על גבי הקורות. של עליה: מעזיבה. טיט וצרורות של אבנים

התקינה לישיבה ר"ע מטמא וחכמים מטהרין עד שיקציע. עשאה אבוס לבהמה אף על פי שקבעה בכותל טמאה: ה כופת שקבעו בנדבך. קבעו ולא בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו טמא. קבעו ובנו עליו טהור. מפץ שנתנו על גבי הקורות קבעו ולא נתן עליו את המעזיבה. נתן עליו את המעזיבה ולא קבעו טמא. קבעו ונתן עליו את המעזיבה טהור.

קערה

זיא איז צוא בראכן געווארין אז מען זאל אין איר אריין לייגן מילגרומין ווערין זיא דורך פאלין (והתקינה לישיבה) האט מען געהאלטין דיא מולטער צוא זיצין אויף איר (רבי עקיבא מטמא) רבי עקיבא זאגט אוב אזב זיצט אויף דיא מולטער ווערט דיא מולטער טמא (וחכמים מטהרין) אונ די חכמים זאגין דיא מולטער איז טהור (עד שיקציע) ביז ער זאל דיא מולטער ארום שניידין זיא זאל זיין שיין אונ גוט צו זיצען אויף איר (עשאה אבוס לבהמה) אז ער האט געמאכט פון דעם מולטער אקארעטע צוא אבהמה (אע"פ שקבעה בכותל) אפילו ער האט איר צוא געשלאגין צוא דיא וואנט. פון דעסטוועגין (טמאה) קען זיא טמא ווערין: ה (כופת שקבעו בנדבך) כופת איז אבלי וואס מען זיצט דארויף. אונ מען האט דעם כופת אריין געשטעלט אין אוואנט וואס מען מויערט (קבעו ולא בנה עליו) ער האט אריין געזעצט דעם כופת אין דיא וואנט אונ מען האט ניט גימויערט אויף איהם. אדער (בנה עליו) מען האט גימויערט אויף דעם כופת (ולא קבעו) אונ ער האט ניט גילאזט זיצען דעם כופת אין וואנט נאר ער הט אים צוריק ארוס גינומען (טמא) קען דער כופת ווערין טמא (קבעו ובנה עליו) אוב ער האט אריין געזעצט דעם כופת אין וואנט אונ האט גימויערט אויף דעם כופת. אונ ער האט ניט ארוס גינומען צוריק דעם כופת (טהור) איז דער כופת טהור אונ ער קען ניט טמא ווערין (מפץ שנתנו ע"ג הקורות) אז מען האט פאר שפרייט אראגאזע אויף בעלקעם (קבעו ולא נתן עליו את המעזיבה) אוב ער האט פאר שפרייט דיא ראגאזע אויף דיא בעלקעם אונ האט ניט בשמירט פון אויבין מיט ליים (נתן עליו את המעזיבה) ער האט בשמירט פון אויבין מיט ליים (ולא קבעו) אונ ער האט ניט גילאזט ליגען די ראגאזע אונטער דיא ליים נאר ער האט זיא צוריק ארוס גינומען (טמא) קען דיא ראגאזע ווערין טמא (קבעו ונתן עליו את המעזיבה) ער האט פאר שפרייט די ראגאזע אויף דיא בעלקעם. אונ האט בשמירט דיא ראגאזע מיט ליים. אונ ער האט דיא ראגאזע דארט גילאזט ליגען (טהור) איז דיא ראגאזע טהור. אונ קען ניט טמא ווערין

שנותנים ע"ג התקרה וכל כמה שלא קבע · מת . מפני שהשמש מתחמם כנגדו מתעטף
המפץ בקורות ויושב הזב על המעזיבה נטמא בפוליו לפעמים הילכך לא בטיל מתורת כלי:
המפץ שתחתיה ולא בטל מתורת כלי דלאי מאימתי טהרתו . שבטל תורת מדרס ממנו :
בעי סקיל ליה וכן אם קבעו ולא נתן עליו משיתפר . בתוס' מוכח דבית שמאי בעו

קערה שקבעה בשידה תיבה ומגדל. כדרך קבלתה טמאה. שלא כדרך קבלתה טהורה: ו סדין שהוא טמא מדרס ועשאו וילון. טהור מן המדרס. אבל טמא טמא מת. מאימתי היא טהרתו. בש"א משיתבר. בה"א משיקשר. ר"ע אומר משיקבע: ז מחצלת שעשה לה קנים לארכה טהורה. וחכ"א עד שיעשה כמין כ"י.

מעזיב' ויושב הזב עליו טמא מושב ולא בטיל עד שיקבע ויתן עליו המעזיבה : כדרך קבלתה. פוליה למטה: שלא כדרך קבלתה. פוליה למעלה: ו סדין שהוא טמא מדרס. שראוי לטמא מדרס קאמר לא שנטמא מדרס ממש דא"כ אדהני סיפא אבל

ש קרעו ויתקנו למדת הפתח . ויתפור בו לולאות לתלותו במסך או בספינה"ס דאמרי משיקשור לא בעו קריעה אלא משיקשור בו הלולאות כדי לתלותו בהם. ואית ספרים דגרסי בש"א משיתכר והיא היא . כלומר משישכרוהו ויקרעוהו כדי לתפרו עשאם

טמא טמא מת לתני אבל טמא מגע מדרס כדקתני בהקומץ רבה : ועשאו וילון . מסך לפתח או וילון לספינה ודוקא שעשה בו שנוי מעשה אבל מחשבה אינה מוליאתן מידי טומאה שהיו ראוין לה : אבל טמא טמא

למדת הפתח: ר"ע אומר משיקבע.מעת שיתלה אותו על הפתח או על הספינה והלכה כבית הלל : ז לארכה טהורה . הורך הקנה לאורך המחצלת טהורה . דלא חזיא לשכיבה שהקנים מזיקין לשוכב ולא חזיא כי אם לסכוך : כמין

(קערה שקבעה בשידה תיבה ומגדל) אז ער האט אריין געזעצט א שיסול אין א וואגין אדער אין א קאסטין אדער אין א שאנק (כדרך קבלתה) אוב ער האט אריין געזעצט דיא שיסול מיט דעם דעק אראפ אזו וויא דער שטייגער איז אריין צוא געבן אין איר (טמאה) קען דיא שיסול טמא ווערין (שלא כדרך קבלתה) אוב דיא שיסול זיצט אין דער קאסטין ניט וויא מען גיסט אין איר אריין . נאר מיט דעם דעק ארויף (טהורה) איז די שיסול טהור : ו (סדין שהוא טמא מדרס) א ליילאך וואס ער קען טמא ווערין אזב א זב וואלט אויף אים געלעגין (ועשאו וילון) אונ ער האט געמאכט פון דעם ליילאך א פארהאנג צוא א טיר . אדער א זאגעל צוא א שיף (טהור מן המדרס) אוב א זב איז געלעגין אויף דעם פארהאנג אדער אויף דעם זאגעל איז דער פארהאנג אדער דער זאגעל טהור (אבל טמא מת) אבער ער קען טמא ווערין פון א מת (מאימתי היא טהרתו) ווען ווערט דו' ליילאך טהור אז ער זאל ניט טמא ווערין פון א זב . בית שמאי זאגין (משיתפר) אז ער וועט דעם ליילאך צוא שניידין צוא דער מאס פון דיא טיר אונ וועט אן נייען שלייפין אים אויף צו איינגען הייכט ער שון ניט קיין ליילאך נאר א פארהאנג . בית הלל זאגין אפילו ער האט דעם ליילאך ניט צוא ריסען (משיקשר) אז ער האט נאר צו געבונדין די שלייפין צום ליילאך אויף צוא איינגען אים . איז ער שון אויך טהר פון דיא טומאה פון א זב . רבי עקיבא זאגט (משיקבע) אז מען איינגט אויף דעם ליילאך אויף דיא טיר אדער אויף דיא שיף ווערט ער טהור פון דיא טומאה פון א זב . אבער ניט פריער : ז (מחצלת שעשה לה קנים לארכה) א פולקאשעק וואס דיא שטעקלאך זענען געפלאכטין אין דיא לייננ (טהורה) איז זיא טהור . זיא ווערט ניט טמא (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין דער פולקאשעק קען אייביג טמא ווערין . ביי דיא לייננ פון די שטעקלאך

עשאם לרחבה ואין בין קנה לחברו ד׳ טפחים טהורה. נחלקה לרחבה רבי יהודה מטהר. וכן המתיר ראשי המעדנין טהורה. נחלקה לארכה ונשתיירו בה שלשה מעדנים של ו׳ טפחים טמאה. מחצלת מאימתי מקבלת טומאה משתקנב והיא גמר מלאכתה:

פרק כא **הנוגע** בכובד העליון בכובד התחתון. בנירין

כ״י. יונית שהוא כמין כ׳ הפוכה שלנו כלומר וטהורה: מעדנים. קשרים כמו וילך אליו לעולם היא טמאה עד שימסוך הקנים מג׳ הגג מעדנות (שמואל א טו) כלו׳ קשור כדרך צדדים והלכה כחכמים: עשאם לרחבה. אורך שקושרין האסורים וכן התקשר מעדנות כימה הקנה לרוחב המחצלת: ד׳ טפחים. כשים (איוב לח): שהם של ו׳ טפחים. ב׳ טפחים בין קנה לקנה ד״ט אינה ראויה לשכב בין שני הקנים: נחלקה לרחבה. ונשברו הקנים שלה לשני׳: ר״י מטהר. דלא חזיא לשכיבה ואין הלכה כרבי יהודה: המתיר ראשי המעדנים. מנהג עושי מחצלאות כשמשלימין המחצלת נשאר כמין מלל וגודלי׳ אותו בכל שני טפחים בין מעדן למעדן וטפח מכאן וטפח מכאן: משתקנב. משיחתוך ויקטוס ראשי קרומית הבולטים וזו היא קניבה:

הנוגע בכובד העליון. שני עצים עגולים יש לאורג האחד שחוט השתי כרוך בו והב׳ שלפניו שכל זמן גדיל אחד וקושרו שלא יסתר האריג. ואם שאורג והולך כורך בו היריעה הנארגת. ניסר עומד לסתירה ונתבטל מתורת כלי ולפי שהם כבדים נקראים כובד. והכובד העליון

זענען גיפלאכטין אין דיא לייגג פון פולקאשעק אונ סיי אין דיא ברייט (עד שיעשה כמין כ יונית) סיידין דיא שטעקלאך זענען גיפלאכטין מיט דריי זייטין אזו וויא אב. ווערט ניט דער מחצלת טמא (עשאם לרחבה) אז ער האט גיפלאכטין דיא לייגג פון די שטעקלאך צו דיא ברייט פין דעם פולקאשעק (ואין בין קנה לחברו ארבעה טפחים) אונ פון איין שטעקיל צום אנדערין איז ניט ווייט פיר טפחים (טהורה) איז דער פולקאשעק טהור. ער ווערט ניט טמא (נחלקה לרחבה) אוב דער פולקאשעק איז צו בראכין גיווארין אין דיא ברייט. דיא שטעקלאך זענען צוא בראכין גיווארין אין דיא העלפט (רבי יהודה מטהר) רבי יהודה זאגט דער פולקאשעק איז טהור (וכן המתיר ראשי המעדנין טהורה) אונ אז דיא שטעקלאך פון דעם פולקאשעק האבין זיך אנגיהובין אויף צוא פלעכטין. איז דער פולקאשעק טהור (נחלקה לארכה) אוב דער פ לקאשעק איז צוא בראכין גיווארין אין דיא לייגג (ונשתיירו בה שלשה מעדנין של ששה טפחים) אונ עס איז געבליבען דריי קניפ אונ פון איין קנופ צום אנדערין איז ווייט צוויא טפחים. אונ איין טפח פון דער זייט אינ איין טפח פון דער זייט (טמאה) איז דער פולקאשעק טמא (מחצלת מאימתי מקבלת טומאה) אנייער פולקאשעק ווען קען ער טמא ווערין (משתקנב) אז מען שנייט ארום דיא שפיצען פון דיא שטעקלאך (והיא גמר מלאכתה) אונ דער מ ט ווערט פערטיג דיא ארביט פון דעם פולקאשעק:

פרק כא א (הנוגע בכובד העליון) אין דיא מאשין וואס מען וועבט איז דא צוויא קיילאכדיגע העלצער. איין האלץ איז פון אויבין ופון פארונטו וואס דיא גיוועבטע וויקולט זיך ארויף דאס הייסט כובד העליון. אונ איין האלץ איז פון אונטען ופון ווייטין) וואס דיא פאדים פון וועבונג איז אויף אים ארום גיוויקלט. דאס הייסט כובד התחתון. זאגט דיא משנה אז מען רירט אן דעם אובערשטין האלץ (בכובד התחתון)

בנירין ובקירוס. ובחוט שהעבירו על גבי ארגמן. ובעירה שאינו עתיד להחזירה טהור. בנפש המסכת. ובשתי העומד. ובכפול שהעבירו על גבי הארגמן. ובעירה שהיא עתידה להחזירה טמא. הנוגע בצמר שעל האימה באשוויה טהור. הנוגע בפיקה

עד

כעליון הוא שלפניו. והכובד התחתון הוא הרחוק ממנו שכל השתי כרוך בו: בנירין. הן הוטים שהאורגין על הקנה. ובעבורן מגביהין את החוטים ועושין דרך שילך בו האורג בחוט: וקירוס. מסרק שבו מכים על האריגה ומחברים החוטים: בחוט שהעבירו ע"ג ארגמן. לאחר שנעשי' הרקמה משימין חוטין עליה שלא תתלכלך וחוטין חוטין לא הוו חבור לבגד: ובעירה. הוא אירא האמו' בפ"ק דשב' (ד' יא) ולא גרדי באירא באזנו והיא חתיכה קטנה מצמר. או מפשתן. או מצמר גפן שהאורגים בתוך המטפחות לנוי. וזורק אותו בתוך השתי. וחוט של ערב כרוך בתוכה. ויש מהן שחורים ואדומים ואם אינו עתיד להחזירה כגון שהיא אדומה ועתה רוצה להכניס אירא שחורה אע"פ שלא פסקה מן הבגד לא הויא חבור: בנפש המסכת. חוטי ערב שהולכים בתוך המסכת כנפש בתוך הגוף. וכל דבר שהאורג נותן בתוך המסכת לתקן אריגתו. קרוי נפש והנוגע בהן כנוגע בבגד דהוו חבור: שתי העומד. שצריך עדיין לבגד ועומד ליארג: ובכפול שהעבירו על גבי הארגמן. חתיכת בגד שתופרים על הארגמן שלא יתלכלך הוי חבור לבגד: עירה שעתיד להחזירה. כדפרישנא לעיל: בצמר שעל האימה. ויש שגורסים הטימה בטי"ן והכל אחד והוא מקל ארוך או קנה שמכניסים כורכות בו את הצמר יפות: באשוויא.

הצמר

אדער דעם אונטערשטין האלץ . אדער מען רירט אן (בנירין) דיא פעדים וואס זענען
גיוועבט אויף דיא שטעקלאך. אדער מען רירט אן (בקירוס) דאס ברעטיל וואס מען
קלאפט צו זאמען דיא גיוועבטע פעדים. אדער מען רירט אן (ובחוט שהעבירו על גבי
ארגמן) דיא פעדים וואס מען פארשפרייט אויף דיא פורפור וואל ווען מען וועבט זייא .
די פורפור וואל זאל ניט איין גישמוצט ווערין (ובעירה שאינו עתיד להחזירה) אין אשטוק
וועבט מען איין אשטיקיל גיוועבטע זאך פון וואל אדער פאדים אדער באוויל שווארץ
אדער רויט. פון שיינקייטוועגין . דאס הייסט עירה. זאגט דיא משנה אויב עס איז
איין גיוועבט אשטיקיל שווארצע עירה. אונ ער וויל דיא שווארצע עירה ארויס נעמען
אונ איין וועבין רויטע (אדער פאר קערט) אפילו ער האט נאך ניט ארויס גענומען
דיא שווארצע עירה. פון דעסטוועגין (טהור) איז דיא שווארצע עירה טהור. זיא ווערט
ניט טמא. אונ דיא אלע זאכין וואס זענין ביז אהער גירעכינט אין דיא משנה זענין
אויך טהור (בנפש המסכת) דיא פעדים וואס מען ווארפט דורך אין דיא ברייט. אונ זייא
גייען דורך דאס וועבונג אינווייניג אזו וויא אנשמה זיצט אין גוף (ובשתי העומד) אונ
דיא לאנגע פעדים וואס שטייען מען זאל זייא וועבין (ובכפול שהעבירו על גבי הארגמן)
אויב מען האט ארויף גילייגט אשטיקיל קלייד אויף דא פורפיר וואל . אונ צוא גינייט.
דיא פורפור וואל זאל ניט איין גישמוצט ווערין (ובעירה שהיא עתידה להחזירה) אונ
אשטיקיל עירה וואס ער וויל אראפ נעמען אונ זיא צוריק ארויף לייגין (טמא) די אלע
זאכין קענען ווערין טמא (הנוגע בצמר שעל האימה) אז מען רירט אן דיא וואל וואס איז
ארוף גווילקולט אוף אשטעקיל. (באשוויה) אדר ער רירט אן די וואל וואס איז ארוף גיוויקולט
אויף דיא אשוויה. דאס איז אויך אזו אשטעקיל (טהור) איז דיא וואל טהור. זיא ווערט
ניט טמא (הנוגע בפיקה) אז מען רירט אן דיא אייזערנע קעפיל וואס איז אויף די שפינדל

עד שלא פירעה טמא. משפירעה טהור: **ב** הנוגע בעול ובקטרב בעין ובעבות. אפי' בשעת מלאכה טהור. בחרב ובבורך וביצול טמא. בעין של מתכת. בלחיין. ובעריין טמא. ר' יהודה מטהר בלחיים שאינם עשויין אלא לרבות את העפר: **ג** הנוגע ביד מגרה מכאן ומכאן טמא

כגמר של האשויה. והימה והאשויה שהיכן נעוות עשויות אלא שמשונו' זו מזו בצורתן: טהור. דהיינו חיבור: פיקה. כמין עגול קטן של מתכת ויש בו נקב. והנשים נוהגות אותו בראש הפלך להכבידו. וקורים לו בלע"ז פוסרול"ו: עד שלא פירעה. קודם שיתירנה: משפירעה. לאחר שהתירה: **ב** קטרב. מפורש למעלה פי' כלי מתכות שהן ב' עלים מבני לדי העול והן נקובים ומכניסים בתוך אותו נקב עץ ושמו קטרב וקושרים אותו שלא ישמטו הבקר: בעין. בגד של צמר או עור או שק שכורכים על צואר הבהמה והעול עליו: עבות. עץ ארוך ועב שבמחרישה שנכנס בתוך העול: והחרב. עץ עשוי כדמות חרב שתופס בו החורש: ובבורך. עץ עקום דומה למרכב והוא הנטוע על הקרקע בשעת החרישה: ביצול. עץ שתופס אותו החורש בידו ובו מטה המחרישה לכל צד שירצה ופירוש יצול מטה. לא תטה משפט (דברים יו) מתרגמינן לא תצלי דין: עין של מתכת. טבעת של מתכת: לחיים. שני עלים שבנקבי העול: עריין. עשוי כמין כלי של מסתת אבנים ובו משבר גושים של עפר וקרוי עריין מל' ערער התערער (ירמיה נא) ערו ערו עד היסוד בה (תהלים קלז) ואין הלכה כרבי יהודה שמטהר בלחיים: **ג** מגרה. ברזל מלא פגימות שמנסרים בו הלוחות והנסרים ובלע"ז סיג"א ויש למגרה שני עלים אחד מצד זה ואחד מצד זה. שבהם תופס חרש עלים בשעה שמנסר הלוחות. והעלים הללו הן בית יד למגרה

(עד שלא פירעה) איידער ער האט איר אראפ גינומען פון דיא שפינדול (טמא) קען זיא ווערין טמא (משפירעה) אז ער האט דאס קעפיל אראפ גינומען פון דיא שפינדיל (טהור) איז דיא קעפיל טהור. זיא ווערט ניט טמא: ב (הנוגע בעול ובקטרב) אז מען רירט אן דעם יאך. אדער ער רירט אן דיא צווייא זייטיגע ברעטער פון דעם יאך. אדער ער רירט אן (בעין) דיא ווייכע זאך וואס איז ארום האלדז פון דיא בהמה וואס דער יאך ליגט דארויף. אדער ער רירט אן (ובעבות) דיא לאנגע שטיק האלץ פון דעם האקער (אפילו בשעת מלאכה) אפילו ווען מען האקערט מיט דעם האקער. פון דעסטוועגין (טהור) זענין דיא כלים טהור. אונ ווערין ניט טמא (בחרב) אז מען רירט אן דיא שטיק האלץ פון האקער וואס איז גימאכט וויא א שווערד. אדער ער רירט אן (ובבורך) דיא קרומע שטיק האלץ פון האקער וואס זעהט אוים וויא א קניא. אדער ער רירט אן (וביצול) דיא שטיק האלץ וואס דער האקערמאן האלט אין האנט אונ בייגט אום דער מיט דעם האקער צו יעדער זייט וואס ער דארף (טמא) דיא כלים ווערין טמא (בעין של מתכת) אז ער רירט אן דעם אייזערנעם רינג. אדער ער רירט אן (בלחיין) דיא צווייא העלצער וואס אין דיא לעכער פון יאך. אדער ער רירט אן (ובעריין) דיא כלי וואס מען צוא האקט מיט איר דיא שטיקער ערד (טמא) דיא כלים ווערין טמא (רבי יהודה מטהר בלחיין) רבי יהודה זאגט דיא צווייא העלצער וואס אין דיא לעכער פון דעם יאך זענען טהור. ווערין ניט טמא (שאינן עשוין אלא לרבות את העפר) ווייל זייא זענען נאר גימאכט גיווארען ווייך צוא מאכען דיא ערד: ג (הנוגע ביד מגרה מכאן ומכאן) אז ער האט אנגערירט דיא הענט פון דיא זעג פון ביידע זייטין (טמא) אויב דיא זעג איז גיוועזען טמא. זענען דיא הענט פון

למגרה ואם נטמאה המגרה הנוגע בהן טמא דהוו לה ידות : בחוט ובמשיחה . כלאם המנים הללו שהן בית יד קושרין חוט ומשיחה וחבל שהולך על אורך המגרה ומחבר בין שניהן ומעמידו : באמה . עץ ארוך שבאמצע אלו השני עצים והולך על אורך המגרה קרוי אמה : ובסניפין. עץ קטן נתון מן החוט והמשיחה עד האמה ובו פותלין וגודלין החוט והמשיח׳ וראשו אחד בתוך החוט וראשו אחד באמה ופעמים שיש שנים : מכבש . מקום יש לחרש עצים שכובש ועוצר שם העצים העקומים והלוחות העקומות והעקושות כדי שיתישרו . וכן עוצר שם העצים והנסרים שלא יתנועעו לכאן ולכאן עד שיתקנם למלאכתו : קשטנית . כמין קשת קטן של עץ שתוחבים בו ברזל של מקדח כשרוצה לקדוח בו והאדם אוחז הקשת ומגלגל בו את הברזל . ואם

הברזל טמא לא נטמא הקשת דלא הוי חבור שדרכם היה שלא נחבר הקשת בברזל : מסר הגדול . מגרה גדולה שעשויה לנסר קורות ועושים לה כמין מרובע מעצים דקים והמגירה באמצע ואותו המרובע קרוי מלבן : טהור. שאין טמא אלא מקום אחיזת בית יד בלבד ואין הלכה כר׳ יהודה : ביתר. חבל הקשת נקרא יתר כוננו חצם על יתר (תה׳ יא) : אע״פ שהיא מתוחה . אע״פ שהכן ביתר ובקשת ומתוחה לירות בה ונטמא החץ לא נטמא הקשת והיתר שאין החץ חבור לקשת ויתר : אישות . בריה שאין לה עינים . התרגום מתרגמין אישותא ולדין אותה לפי שמפסדת את השדות : טהורה . שאינה חשובה כלי : כל זמן שהיא מתוחה . והחץ של ברזל בה אם נטמא החץ נטמאה המצודה . ואין הלכה כרבי יהודה :

טמא. בחוט ובמשיחה באמה ובסניפין במכבש של חרש. ובקשטנית טהור. רבי יהודה אומר אף הנוגע במלבן של מסר הגדול טהור. הנוגע ביתר ובקשת. אע״פ שהיא מתוחה טהור. מצודת האישות. טהורה. ר׳ יהודה אומר כל זמן שהיא מתוחה חבור:

השלחן

דיא זעג אויך טמא . אונ דער וואס רירט זיא אן ווערט אויך טמא (בחוט ובמשיחה) אז ער האט אנגערירט דעם שטריקול פון דיא זעג . אדער ער האט אנגערירט (באמה) דאס לאנגע ברעטיל וואס איבער דיא לייגג פון דיא זעג . אדער ער האט אנגערירט (ובסניפין) דאס ברעטיל וואס איז איינגידרייט אן דעם שטריקול . אדער ער האט אנגערירט (במכבש של חרש) דעם פרעס וואס דער סטאלאר פרעסט איין דיא האלץ אונ די ברעטר . אדער ער האט אנגערירט (ובקשטנית) דעם הילצערנעם בויגין וואס מען זעצט אין אים אריין דעם העגבער . אפילו דער העגבער איז טמא פון דעסטוועגין דער בויגין איז טהור . רבי יהודה זאגט (אף הנוגע במלבן של מסר הגדול טהור) אז מען רירט אן דיא ברעטער וואס בייא דיא גרויסע זעג איז מען טהור (הנוגע ביתר ובקשת) אז מען רירט אן דעם שטריק פון בויגין אדער דעם בויגין (אף על פי שהיא מתוחה) אפילו דער פייל איז אנגיצויגען אויף דעם שטריק צוא שיסען מיט אים . אונ דער פייל איז טמא . פון דעסטוועגין (טהור) דער בויגין מיט דעם שטריק זענען טהור (מצודת האישות טהורה) דיא נעץ וואס מען פאנגט אין איר דיא פלעדער מייז איז טהור . זיא ווערט ניט טמא . רבי יהודה זאגט (כל זמן שהיא מתוחה חבור) אז דיא נעץ איז אנגישטעלט צום פאנגען . אונ דיא פייל שטעקט אין דיא נעץ . אז דיא פייל ווערט טמא ווערט דיא נעץ אויך טמא :

השלחן

פרק כב **השלחן** והדלופקי שנפחתו או שחיפן בשיש. ושייר בהם מקום הנחת הכוסות. טמאים. ר׳ יהודה אומר מקום הנחת חתיכות:

ב השלחן שנטלה אחת מרגליו טהור. נטלה שניה טהור. נטלה השלישית טמא. כשיחשוב עליו. ר׳ יוסי אומר אין צריך מחשבה. וכן הדלופקי:

ג ספסל שניטל אחד מראשיו. טהור. ניטל השני טהור. אם יש בו גובה

פרק כב **השלחן** והדלופקי. כלי עץ שמשימין בו לצלוחות ולהכוסות ולאוכלין ומסקין וממנו נוטלין ומשימין על השלחן: ושייר בהן מקום הנחת הכוסות. שלא נפחת או שלא חיפן. דאי הוה כלו מחופה שיש. היה טהור ככלי אבנים דבתר חפויו אזלי׳: מקום הנחת חתיכות. של לחם ושל בשר. דאם אין בשלחן מקום הנחת חתיכות. לאו שלחן הוא ולאו דלופקי הוא ואין הלכה כרבי יהודה: **ב** ניטלה אחת מרגליו טהור. דלא חזי לשלחן שהרי אינו ראוי לאכול עליו נטלה שלישית טמא. שראוי לאכול עליו כמו על גבי טבלא. והוא שיחשוב לאכול עליו: אינו צריך מחשבה. דכיון שראוי לאכול עליו הרי הוא מקבל טומאה: וכן הדלופקי. דינו כדין השלחן וכסא שנחלקו בשלחן כך נחלקו בדלופקי. ואין הלכה כרבי יוסי: **ג** ספסל. דף רחב וארוך בראשו אחד תקוע מתחתיו דף גבוה וכן בראשו השני. כדי להגביהו מן הקרקע שיהיה ראוי לישב עליו: ניטל השני טהור. ולא דמי לשלחן דכשנטלו ג׳ רגליו טמא. דספסל שנשברו שני ראשיו לא חזי לישיבה שהיושב עליו כיושב על גבי קרקע: אם יש בו גובה טפח טמא. שהדף העב טפח חזי

פרק כב **א** (השלחן והדלופקי שנפחתו) אטיש אדער אשאנק (אהאלמער) וואס מען האלט אין איר גלעזלאך אונ עסין אינ גיטראנק. אוב זיא זענען צוא בראכען געווארען (או שחפן בשיש) אדער ער האט זייא בדעקט מיט מארמער שטיין (ושייר בהם מקום הנחת הכוסות) אונ עס איז געבליבען אארט וואס איז ניט צוא בראכין געווארין. אדער וואס איז ניט בדעקט גיווארען מיט דיא מארמער שטיין אונ אויף דעם ארט קען מען שטעלין גלעזלאך (טמאים) קען דער טיש מיט דיא שאנק טמא ווערין. רבי יהודה זאגט (מקום הנחת חתיכות) אויב מען קען אויף דעם ארט וואס איז גאנץ. אדער דער ארט וואס איז ניט בדעקט מיט מארמער שטיין. לייגין עסינווארג קען ער טמא ווערין. אונ אויב מען קען ניט לייגין קיין עסינווארג קען ער ניט טמא ווערין: **ב** (השלחן שנטלה אחת מרגליו) אטיש וואס האט גיהאט דרייא פיס. אונ איין פוס איז צוא בראכין געווארען (טהור) איז דער טיש טהור. ער ווערט ניט טמא (נטלה שניה טהור) אז דיא אנדערע פוס איז אויך צוא בראכין גיווארען איז דער טיש טהור (נטלה שלישית) אז דיא דריטע פוס איז אויך צוא בראכין גיווארין איז דער טיש גיווארין א׳ פים. אזוי וויא אברעט (טמא כשיחשוב עליו) אויב ער טראכט צוא גיצען אוף דעם טיש אזו וויא ער איז אן פים. קען דער טיש טמא ווערין. רבי יוסי זאגט (אין צריך מחשבה) מען דארף נאר ניט טראכטין. נאר ווייל מען קען עסין אויף דיא ברעט קען זיא טמא ווערין (וכן הדלופקי) אונ אזו איז דער דין ביא דיא שאנק וויא ביא דעם טיש: **ג** (ספסל) אבאנק וואס האט צווייא פים (שנטל אחד מראשיו טהור) אונ עס איז צוא בראכין גיווארען איין פוס פון דעם עק באנק. איז דיא באנק טהור (נטל השני טהור) אונ אז דיא אנדערע פוס פון דעם אנדערן עק באנק איז אויך צוא גינומען גיווארין. איז אויך דיא באנק טהור

אם

גובה טפח טמא. שרפרף שניטל אחד מראשיו טמא. וכן הכסא שלפני קתדרא: ד כסא של כלה שניטלו חפויו. ב"ש מטמאין. וב"ה מטהרין. שמאי אומר אף מלבן של כסא טמא. כסא שקבעו בעריבה. ב"ש מטמאין. וב"ה מטהרין. שמאי אומר אף העשוי בה: ה כסא שלא היו חפויו יוצאין וניטלו טמא. שכן דרכו להיות מטהו על

חזי ליסיבה: שרפרף. ספסל להדוס רגליו של אדם: הכסא שלפני קתדרא. דינו כשרפרף: ד שניטלו חפויו. לשון חפוי פותחת כמין שיניים יוצאים מכל צד בכסא של כלה. ועשויין כדי שיסמכו עליהן: ב"ש מטמאין. דאכתי חזי ליסיבה: וב"ה מטהרין. דלא חזי לכלה והוי לה כנשבר: אף מלבן הכסא טמא. כלומר אף מלבן הכסא בפני עצמו בלא הכסא ובלא חפויו טמא כל שכן הכסא בלא חפויו טמא. מלבן צורת לבינה מרובעת עושים על הכסא ויושבים עליו: כסא שקבעו בעריבה. הביא כסא ממקום אחר וקבעו בעריבה דרך ישיבתו. ועריבה אינה טמאה מדרס דחזי ללישה: ב"ש מטמאין. דלא בטל כסא לגבי עריבה: וב"ה מטהרין. ממדרס דבטל כסא לגבי עריבה. אבל כסא העשוי בעריבה עצמה, מודו בית שמאי לב"ה דטהור: ושמאי אומר. אף כסא העשוי בעריבה עצמה טמא מדרס: ה כסא שלא היו חפויו יוצאים. שאין הנסרים בולטים חוץ מן הכסא. שהכסא עשוי מארבע עצים. ונסרים קבועין מג׳ רוחות הכסא עומדין גבוהים תחת העצים מהודקים זה אצל זה. וממעל לעצים לוחות עשויין לישב. ואם נשברו הלוחות העשויות למושב יכול להטות הכסא לכל צד שירצה. ולישב על אותן הנסרים הקבועים בג׳ רוחות של כסא. אבל כשהן בולטים לחוץ אינו יכול להטותן על צדו וחפויו דהכא לאו כחפויו דרישא שהן כמו שיניים בולטים. אלא לנסרי שמחפין

(אם יש בו גובה טפח טמא) אוב דיא גרעב פון דיא באנק איז אטפח. אז דיא באנק ליגט איף דיא ערד אן דיא פים. קען מען אויך זיצען אויף איר. קען זיא טמא ווערין (שרפרף) אפוסין ביינקעל (שניטל אחד מראשיו טמא) וואס איין פוס איז צוא בראכען גיווארין. פון דעסטוועגין קען זיא נאך טמא ווערין (וכן הכסא שלפני קתדרא) אונ אזוי איז דער דין ביי דעם קליינעם שטוהל וואס שטייט פאר דיא גרויסע שטוהל: ד (כסא של כלה שניטלו חפויו) דער שטוהל פון אכלה וואס איז צוא גינומען גיווארען דיא ווענטלאך וואס ביא דער זייט (בית שמאי מטמאין) בית שמאי זאגין דיא שטוהל קען טמא ווערין (ובית הלל מטהרין) אונ בית הלל זאגין דיא שטוהל איז טהור. זיא ווערט ניט טמא. שמאי זאגט (אף מלבן של כסא טמא) דיא קישעלע פון דיא שטוהל אפילו זיא איז ארוס גינומען פון דיא שטוהל אונ זיא איז בזונדער ווערט זיא אויך טמא (כסא שקבעו בעריבה) אז מען האט אריין גיזעצט אשטוהל אין אמולטער (בית שמאי מטמאין) בית שמאי זאגין דיא שטוהל קען טמא ווערין (ובית הלל מטהרין) אונ בית הלל זאגין דיא שטוהל איז טהור. שמאי זאגט (אף העשוי בה) אפילו דיא שטוהל מיט דיא מולטער איז גימאכט פון איין שטיק האלץ. ווערט אויך דיא שטוהל טמא: ה (כסא שלא היו חפויו יוצאין) אשטוהל וואס איז גימאכט וויא אקאסטין אונ פון אויבין אויף די קאסטין ליגען ברעטער צוא זיצען דארויף. אונ דיא קאנטין פון דיא ברעטער זענען פאר גלייכט. די ברעטער גייען ניט ארויס לייננער פון די ווענט נאר גלייך מיט די ווענט (וניטלו) אונ דיא אויבערשטע ברעטער וואס מען זיצט דארויף איז צוא גינומט גיווארין (טמא) פון דעסטוועגין איז די שטוהל טמא (שכן דרכו להיות מטהו על צדו ויושב עליו) ווארום אזוי איז דער שטייגער

על צדו ויושב עליו: ו כסא שניטל חפויו האמצעי· והחיצונים קיימים טמא. נטלו החיצונים והאמצעי קיים טמא. רש"א אם היה רחב טפח: ז כסא שניטלו שנים מחפויו זה בצד זה· ר"ע מטמא. וחכמים מטהרין· א"ר יהודה אף כסא של כלה שנטלו חפויו ונשתייר בו בית קבלה טהור. מפני שבטל העקר· ובטלה הטפלה: ח שידה שניטל העליון. טמאה מפני התחתון. ניטל התחתון טמאה מפני העליון. ניטל העליון והתחתון. ר׳ יהודה מטמא מפני הדפין. והכמים

שמחפין הטלים קרי חפויו : ו שניטל חפויו האמצעי. שנטל לוח האמצעי ונשאר לוח מכאן ולוח מכאן : טמא. דחזי לישיבה : אם היה רחב טפח. חזי ליש יבה ואי לא לא : ז שנים מחפויו. מלוחות העשויות למושב : ר"ע מטמא. ואין הלכה כר"ע : ונשתייר בו בית קבלה. שהוא חלול קצת. וראוי לקבל רמונים וכו׳. ולא מטמאינן ליה מפני שיש לו בית קבול : מפני שבטל העקר. דעקרו לישיבה עביד ולא לבית קבול והואיל

ונתבטל העקר שבעבורו היה חשוב כלי: בטלה הטפלה. ולא מטמא משום שיש לו בית קבול. וכן הלכה דהכי תנן לעיל פרק המפרק גבי מטפלת ובפרק כלים וכסתות גבי תמה: ח שידה. עשויה כמין ארון ובשידה שאינה מחזקת מ׳ סאה איירי שהיא מקבלת טומאה: שניטל העליון. הכסוי שעליה: התחתון. שוליה: ניטל העליון והתחתון. והדפין שבצדדיו

מען זאל דעם קאסטין איינבייגין אויף אזייט אונ זיצען דארויף : ו (כסא שניטל חפויו האמצעי והחיצונים קימים) אשטוהל וואס אויבין וויא מע זיצט איז גיוועין דריי ברעטלאך דיא מיטעלסטע ברעטיל איז צוא גינומען גיווארין זענין נאר געבליבין דיא צווייא ברעטלאך וואס אין דיא עקין (טמא) קען די שטוהל טמא ווערין (נטלו החיצונים והאמצעי קיים) אויב דיא ברעטלאך וואס אין דיא עקין זענען צוא גינומען גיווארין. אונ דיא מיטעלסטע ברעטיל איז געבליבין (טמא) קען דיא שטוהל טמא ווערין. רבי שמעון זאגט (אם היה רחב טפח) אויב דיא ברעטיל איז ברייט אטפח קען דיא שטוהל טמא ווערין. אונ אויב דיא ברעטיל איז ניט ברייט אטפח ווערט ניט טמא דיא שטוהל : ז (כסא שנטלו שנים מחפויו זה בצד זה) אויב פון דיא שטוהל איז צוא גינומען גיווארען צווייא ברעטליך וואס מען זיצט אויף זייא איינס בייא דאס אנדערע (רבי עקיבא מטמא) רבי עקיבא זאגט דיא שטוהל קען נאך טמא ווערין (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דיא שטוהל איז טהור. זיא קען ניט טמא ווערין (אמר רבי יהודה) האט רבי יהודה גיזאגט (אף כסא של כלה) אשטוהל וואס אכלה זיצט אויף איר (שנטלה הפויו) אויב די ברעטלאך וואס מען זיצט אויף זייא זענין צוא גינומען גיווארען (ונשתייר בו בית קבלה) אפילו עס איז געבליבען אארט וום מען קען עפעס ארייז לייגין אין דיא שטוהל. פון דעסטוועגין (טהור) איז דיא שטוהל טהור. זיא ווערט ניט טמא (מפני שבטל העיקר) ווייל דער עיקר צוא וואס די שטוהל איז גימאכט גיווארן. צו זיצען אויף איר. איז בטל גיווארין (ובטלה הטפלה) איז דאס אנדערע ניצונג. אריין צוא לייגין אין איר. אויך בטל גיווארין : ח (שידה שניטל העליון) אקאסטין וואס דער אויבערשטער דעק איז פון איר צו גינומען גיווארין (טמאה) קען זי נאך טמא ווערין (מפני התחתון) ווייל דער אונטערשטער דעק איז דא (ניטל העליון והתחתון) אויב דער אויבערשטער אונ דער אונטערשטער דעק זענען ביידע צו גינומען גיווארין (רבי יהודה מטמא) רבי יהודה זאגט די קאסטין קען טמא ווערין

וחכמים מטהרין. ישיבת הסתת טמא מדרס: **ט** כופת שסרקו וכרכמו ועשאו פנים. ר"ע מטמא. וחכמים מטהרין עד שיחוק בו. הסל והכלכלה שמילאן תבן או מוכין. התקינן לישיבה טהורין. סירגן בגמי או במשיחה טמאין: **י** האסלה טמאה מדרס וטמא מת. פרשה. העור טמא מדרס. והברזל טמא טמא מת.

שנגלדיו נשלו: וחכמים מטהרין. והלכה כחכמים: הסתת. מסתת אבנים והוא מתקן לו מקום לשבת בקלס האחד מהאבן כשמסתת בקלס השני: **ט** כופת. חתיכת עץ עבה ורחבה והכי משמע פירושא בתוספתא: סרקו. ליילו: וכרכמו. צבעו בכרכום: ועשאו פנים. פסלו במעלד והשוהו ברהיטני שיהיו נראים לו פנים יפים: ר"ע מטמא. דמותב הוא: וחכמים מטהרין. דכתתיכת עץ בעלמא חשיב: עד שיחוק. שיחקק בו מקום ישיבה: התקינן לישיבה טהורים. ממדרס. לפי שאין עשוין לישיבה ובטלה דעתו אצל כל אדם: סירגן בגמי. על פיהן כדרך שמסרגין את המטות: טמאין. דאין התבן והמוכין יכולין ליפול וחזי לישיבה: **י** האסלה. בית מושב של ברזל מכוסה עור ויושבים עליו בבית הכסא: פירשה. העור מן הברזל: העור טמא מדרס. דעור בפני עצמו חזיא לישיבה.

רטורכקל

(מפני הדפין) ווייל דיא זייטיגע ברעטער. דיא ווענט. זענין געבליבען (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דיא קאסטין איז טהור. זיא קען ניט טמא ווערין (ישיבת הסתת) דער וואס האקט גרויסע שטיינער. אויף איין עק שטיין זיצט ער. אונ דעם אנדערין עק שטיין האקט ער. אויב ער איז אזב (טמאה מדרס) איז דער שטיין טמא ווייל דער זב זיצט אויף איב: **ט** (כופת) אשטיק האלץ אגראבע אונ אברייטע (שסרקו) ער הט אים אויס גימאהלט (וכרכמו) אונ ער האט אים אפ גיפארבט מיט זאפרען פארב (ועשאו פנים) אונ ער האט איר גימאכט ער זאל שיין אויס זעהן. אפ גיהובלעוועט גלאט (רבי עקיבא מטמא) רבי עקיבא זאגט דיא ברעט קען טמא ווערין (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין די ברעט איז טהור. זי קען ניט טמא ווערין (עד שיחוק בו) ביזין ער זאל אויס קריצין ואויס האקין) אין דיא שטיק האלץ. אונ זאל מאכין אין איר אארט צום זיצען (הסל והכלכלה) אקארב אדער אקובער (שמילאן תבן או מוכין) וואס ער האט ארייו גיליינט אין זייא פיל שטרוי אדער פעדערין (התקינן לישיבה) אפילו ער האט זיי אנגיבריים צוא זיצען אין זייא. פון דעסטוועגין (טהורין) זענען זייא טהור. ווייל זייא זענין ניט גימאכט גיווארין צוא זיצען אין זייא (סירגן בגמי) אז ער האט דיא קובערם פון אויבין פארפלאכטען מיט ליצקעס (או במשיחה) אדער מיט שטריקלאך. דיא שטרויא זאל ניט ארויס פאלען (טמאין) קענין שוין די קובערם טמא ווערין: **י** (האסלה) אאייזערנער ביינקיל פון אויבין בדעקט מיט לעדער. אונ אין דיא לעדער איז דא אלאך. אונ אונטען שטייט אבלי וא ארינאל). אונ ווען מען דארף ארויס גיין זיצט מען אויף דעם ביינקיל. אויב עס זיצט אויף דעם ביינקול אזב (טמאה מדרס) ווערט דער ביינקיל טמא פון דעם זב (וטמא מת) אויב דער ביינקיל שטייט אין אשטוב וואס דארט איז דא אמת. אדער ער האט אן געריהט אן אמת. ווערט אויך דער ביינקול טמא (פרשה) אויב דיא לעדער איז אפ נישייט גיווארען וארא פ גינומען גיווארין) פון דעם אייזערנעם ביינקעל (העור טמא מדרס) דיא לעדער קען טמא ווערין פון אזב אויב ער זיצט אויף איר (והברזל) אונ דער אייזערנער ביינקעל אן דיא לעדער. פון אזב קען ער ניט טמא ווערין. נאר (טמא טמא מת) פון

והברזל אלא עור לא חזי לישיבה. וחזי לשאר תשמישים: טרסקל. סל קטן עשוי מערבה קלופה והוכלים עליו לחם: והטרסקל טהור מכלום. דמפני שהוא לא חזית לישיבה ולא לשאר תשמישין שאין לו דפנות: ספסלים שבמרחץ. של שיש הן: ששתי רגליו של עץ טמא. אם ישב הזב עליו טמאין הרגלי' של עץ משום מושב אבל הספסל עצמו טהור דכלי אבנים אין להם טומאה כלל לא מדברי תור' ולא מד"ס: ואחת של אבן טהור. דהוי כאילו הספסל כולו מאבן: ששיגמן. שפסלן ותקנן ברהיטני: שיהו המים הולכים תחתיהן. ולאו לישיבה עבידי. אבל בני אדם יושבים שם כדי שלא יטנפו ממי כמרחצאות הינלאים. והלכה כחכמים: קנקילין. כלי שמשימין תחתיו אש וגפרית. כדי לעשן הבגדים שעליו: שיש בה בית קבלת כסות. שיש לה בית קבול לקבל הבגדים שעליה: כוורת. מפולשת משני צדדים:

הטרסקל שחפויו של עור. טמא מדרס וטמא מת. פרשה. העור טמא מדרס והטרסקל טהור מכלום. ספסלין שבמרחץ ושתי רגליו של עץ טמא. אחת של עץ ואחת של אבן טהור. הנסרין שבמרחץ ששיגמן. ר"ע מטמא. וחכמים מטהרין. שאינם עשוין אלא שיהיו המים מהלכין תחתיהן. קנקילין שיש בהן בית קבלת כסות טמאה. והעשויה בכוורת טהורה:

אמת קען ער טמא ווערין (הטרסקל) פון ריטער גיפלאכטען אזו וויא אטאץ (שחפויו של עור) וואס ער איז בדעקט מיט אלעדער (טמא מדרס) קען ער טמא ווערין פון אזב אויב ער זיצט אויף אים (וטמא מת) אונ ער קען טמא ווערין פון אמת (פרשה) אויב מען האט אראפ גינומען דעם לעדער פון דעם ט.סקל (העור טמא מדרס) דיא לעדער קען טמא ווערין פון אזב אויב ער זיצט אויף איר (והטרסקל) אונ דער טרסקל אליין אן די לעדער (טהור מכלום) איז טהור פון אלץ. פון אזב אונ פון אמת (ספסלין שבמרחץ) דיא ביינק פון באד. וועלכע עס זענין פון מארמער שטיין (ושתי רגליו של עץ) אונ דיא באנק האט צוויא הילצערנע פיס. אויב אזב איז גיזעסין אויף דיא באנק. דיא באנק אליין ווייל זיא איז פון שטיין איז זיא טהור. ווארום שטיין קען ניט טמא ווערין. נאר דיא פוס וואס זענין פון האלץ (טמא) זייא ווערין טמא (אחת של עץ ואחת של אבן) אויב איין פוס איז פון האלץ אונ איין פוס פון שטיין (טהור) איז דיא באנק מיט ביידע פיס טהור (והנסרים שבמרחץ ששגמן) דיא ברעטער וואס זענין אין באד. אויב מען האט זייא ארום גיהאקט אונ גיהובלעוועט. אונ זייא זענען גיט ג מאכט גיווארין צוא זיצען אויף זייא. נאר דיא וואסער זאל גיין אונטער דיא ברעטער. נאר אמאהל זיצט מען אויף זיי. אויב אזב איז גיזעסין אויף זיי (רבי עקיבא מטמא) רבי עקיבא זאגט די ברעטער זענין טמא (וחכמים מטהרין) אונ די חכמים זאגין די ברעטער זענין טהור (שאינן עשוין) זיי זענין ניט מער גימאכט גיווארען (אלא שיהיו המים מהלכין תחתיהן) נאר דיא וואסער זאלין גיין אונטער דיא ברעטער. אבער ניט צוא זיצען אויף זייא (קנקילין) אבלי מיט לעכלאך. אונ אונטער איר לייגט מען פייער מיט שוועבל. אונ פון אויבין האלט מען קליידער דיא זאלין איין נעמען דעם ריח פון דיא שוועבל (שיש בה בית קבלת כסות) אויב מען קען איר אריין לייגין אקלייד (טמאה) קען זיא טמא ווערין (והעשויה כבורת) אונ אויב זיא איז גימאכט אזו וויא אבינשטאק. זיא איז האפין פון ביידע זייטין (טהורה) איז זיא טהור. קען זיא ניט טמא ווערין:

פרק כג **הכדור** והאמום והקמיע והתפילין שנקרעו. הניגע בהן טמא. ובמה שבתוכן טהור. האוכף שנקרע. הנוגע במה שבתוכו טמא מפני שהתפר מחברו:

ב אלו טמאין משום מרכב. זריז האשקלוני. ומדוכה המדית. ועביט של גמל. וטפיטן של סוס. רבי יוסי אומר אף טפיטן של סוס טמא משום מושב. מפני שעומדין עליו בקומפון. אבל

פרק כג **הכדור** פלוט"א בלע"ז: והאמום. דפוס של מנעל. וכל אלו חילוניהם עור ומלאן מכניסים שער או מוכין: והקמיע והתפלין. יש בתוך הבתים של עור פרשיות כתובות בקלף: ובמה שבתוכן טהור. אם נטמא אחת מאלו במת ואח"כ נקרע ונגע א׳ במה שבתוכן טהור לפי שאין מה שבתוכן חבור להן ואין מה שבתוכן טמא כמותן: האוכף. כמו אוכף: הנוגע במה שבתוכו טמא. אם נטמא האוכף במת כשם שהנוגע בו טמא כך הנוגע במה שבתוכו טמא: מפני שהתפר מחברו. ועושהו אחד זה שבפני׳ עם החיצון: **ב** זריז האשקלוני. חגורה רחבה שבה חובשים את הבהמה תרגום ויחבוש את חמורו וזריז. ובאשקלון עושי׳ אותן של עץ וקרויין זריז אשקלוני על שם מקומן: מרוכה המדית. מכתשת העשויה במדי לוקחים חתיכת עץ גדולה עבה וארוכה. וחוקקים כמין מכתשת באמצעה ורוכבים עליה מכאן ומכאן וכותשים. ולפיכך יש עליו תורת מרכב: עביט של גמל. תרגום ככר הגמל בעביטא דגמלא: טפיטן של סוס. אוכף שעל הסוס בלשון משנה טפיטן שמו ושל גמל עביט שמו. ושל נאקה אוכף שמו. כל אחד שמו עליו וכלן מרכב הן אלא שיש מהן שפעמים עשוין לישב עליהן: טפיטן של סוס טמא מושב. דאין טמא מרכב אלא המיוחד לרכיבה בפיסוק רגלים ואינו עשוי לישיבה כלל: בקונפון. שדה שמשחקים שם המלכים ורגילי׳ לשבת על הטפיטן של סוס

לראות

פרק כג א (הכדור) אפילקע (והאמום) אפארעם צוא אשוך ואזו וויא מען מאכט היינט אהילצערנע קאפיטע) דער בדור און דער אים זענען פון לעדער און אינווייניג איז האר (והקמיע) אביטעלע פון לעדער און אינווייניג ליגט געשריבענע שמות (והתפלין) און תפילין (שנקרעו) אויב די זאכן זענען טמא געווארען און דער נאך זענען זייא צוא ריסען געווארען (הנוגע בהן טמא) אז מען רירט אן דעם לעדער ווערט מען טמא (ובמה שבתוכן) און אז מען רירט אן וואס אינווייניג ליגט (טהור) איז מען טהור (האוכף שנקרע) אזאטיל וואס איז טמא געווארען. און איז צעריסען געווארען (הנוגע במה שבתוכו טמא) אז מען רירט אן די זאכן וואס ליגט אין זאטיל ווערט מען טמא (מפני שהתפר מחברו) ווייל ער נאט מאכט די אינווייניגסטע מיט די אויסווייניגסטע פאר איינס:

ב (אלו טמאין משום מרכב) די זאכן ווערן טמא אויב אזב רייט אויף זייא (זריז האשקלוני) דער גארטיל וואס מען בינט ארום די בהמה דעם בויך. אין די שטאט אשקלון מאכט מען אהילצערנעם גארטיל (ומדוכה המדית) דער שטייסיל פון מדי. איז גימאכט פון אגרויסע שטיק האלץ. אין מיטען איז גימאכט אלאך צוא שטויסען אין איר. און ווען מען שטויסט זעצט מען זיך רייטענדיג אויף די שטיק האלץ (ועביט של גמל) און די קישעלע וואס ליגט אויף דעם קעמיל ווען מען רייט אויף אים (וטפיטן של סוס) און דער זאטל פון אפערד. רבי יוסי זאגט (אף טפיטן של סוס טמא משום מושב) דער זאטיל פון אפערד איז ניט טמא ווייל מען רייט אויף אים. נאר ווייל מען זיצט אויף אים (מפני שעומדין עליו בקומפון) ווייל אין פעלד ווא די גרויסע לייט שפילען

נראות כבתוך המוך הלכך טמא מושב. ליטב סס : או שפרצן. שהסירס ממקומס קונפין שדס בלבון לע״ז קנפ״ו ואין הלכה כר׳ ונתכס זה לצד זס. וי״מ תפית של חמור יוסי : אבל אוכף של נאקה טמא. רמב״ס טהורס. לפי שאין ברחבה טפח וכל שאין פי׳ טמא מושב ות״ק קאמר לה דפליג ברחבה טפח לא חזי ליטיבה. וכשהיכה את הנקבים דהיינו

הטפיטין של סוס ומודס באוכף של נאק׳ שהוא טמא מושב ורבותי פירשו אבל אוכף של נאקה טמא מרכב ור׳ יוסי קאמר לה דמודה לת״ק באוכף של נאק׳ שאינו מיוחד אלא לרכיבה :
ג חלק שנגעו ממשאו . דנושא מטמא בגדים ואין נוגע מטמא בגדים :

אבל אוכף של נאקה טמא : ג מה בין מרכב למושב. מרכב חלק מגעו ממשאו. ומושב לא חלק מגעו ממשאו. תפות של חמור שהוא יושב עליה טהורה. שינה בה את הנקבין. או שפרצן זה לתוך זה טמאה :
ד המטה והכר והכסת של מת הרי אלו טמאין מדרס. כסא של כלה. ומשבר של חיה. וכסא של כובס שהוא כורם עליו את הכלים. אמר ר׳

שהרחיב מקוםהמושב או שפרצן ונעשה מקום המושב רחב טפח טמאה:ד המטה והכר והכסת של מת. אע״ג דמת אינו מטמא מדרס. והכך למת עשויין לא ליטב עליהן אפ״ה טמאים מדרס מפני שהנשים יושבות עליהן [ומנכות את

תפית של חמור. עלים שנותנים על גב מתיקן]: ומשבר של חיה. מושב האשה החמור לחבר ולקשר עליהם המשא. ואינן היולדת. על האבנים מתרגמינן על מתברא: ראוין לא לרכיבה ולא ליטיבה: שינה את שהוא כורם עליו. גרסי׳ במ״ס כלומר מקפל הנקבים. דשינוי נקביהן נותן מקום לאדם ומתקן שם את הבגדים: אמר רבי יוסי אין

איינר מיט דעם אנדרן. זיצט מען אדר מען שטייט אויף די זאטלן וום אויף דיא פערד איין צו קוקן. רייטין הייסט אז מען לט אפוס פון דר זייט אונ אפוס פון דער זייט (אבל אוכף של נאקה טמא) אבער דער זאטיל פון אאייזיל איז טמא ווייל מען רייט אויף אים ועיין בהרע״ב] : ג (מה בין מרכב למושב) וואס איז דער חילוק צוא מען איז טמא ווייל מען רייט דארויף. אדער ווייל מען זיצט דארויף (מרכב חלוק מגעו ממשאו) ביא מרכב איז אחילוק צוא מען רירט דאס אן. צוא מען טראגט דאס. אז מען טראגט דיא זאך וואס דער זב רייט דארויף. ווערין זיינע קליידער אויך טמא. אונ אז מען רירט אן דיא זאך וואס דער זב רייט דארויף. ווערין זיינע קליידער ניט טמא (ומושב לא חלק מגעו ממשא׳) אונ דיא זאך וואס דער זב זיצט דארויף איז ניט קיין חילוק צוא מען רירט דאס אן צו מען טראגט דאס (תפית של חמור) דיא ברעטלאך וואס ליגען אויף דעם אייזיל אן צוא בינדען אמשא (שהוא יושב עליה) אונ אזב זיצט אויף דיא ברעטלאך (טהורה) זענין דיא ברעטלאך טהור. ווייל זייא זענין ניט גימאכט צום זיצען אויף זייא אונ ניט צום רייטין (שינה בה את הנקבים) אז ער האט גיענדערט דיא לעכער פון דיא ברעטלאך. קען מען שוין זיצען א״ף זייא (או שפרצן) אדער ער האט דיא ברעטלאך צו בראכין (זה לתוך זה) אונ זייא גיליגט איינס ביא דאס אנדערע. אויב אזב איז גיזעסן אויף זייא (טמאה) ווערין זייא טמא : ד (המטה) אבעט (והכר) אקישון (והכסת) אאונטער בעט אפערענע (של מת) פון אמת וואס אמת איז גילעגין דארויף (הרי אלו טמאין מדרס) אויב אזב זיצט דארויף זענען זייא טמא (כסא של כלה) דיא שטוהל וואס אכלה זיצט אויף איר (ומשבר של חיה) אונ דיא שטוהל וואס אנעווינערין זיצט אויף איר ווען זיא האט אקינד (כסא של כובס שהוא כורם עליו את הכלים) אונ דיא שטוהל וואס דער וועשער

ר' יוסי אין בהם משום מושב:

ה ההרם טמא מפני הזוטו. הרשתות והמכמרות והמדף והפלצור. ומצודות הסכרין טמאין. והאקון. והרטוב. והכלוב. טהורין:

פרק כד

שלשה תריסין הם. תרים הכפוף. טמא מדרס. ושמשחקין בו בקינפון. טמא

בהם משום מושב. ומתני' דפרקין דלעיל דתנן כסא של כלה שנטלו חפויו דמשמע הא לא נטלו חפויו טמא פליגא אדרבי יוסי ואין הלכה כר' יוסי: ה החרם. לשון מצודים וחרמים (קהלת ז) רשת עשויה מחוטים נקשרים זה בזה ושו נקבים נקבים אלא שיש נוטע בתחתיה הרשת שסוה אורג כנגד וקרוי זוטו והרשת כולה מקבלת טומאה מפני האורג כנגד שבתחתיתה: הרשתות והמכמרות. מיני מצודות שצדין בהן חיות ועופות ודגים: מדף. שצדין עופות מביאין לוח של עץ ומניחים תחת שלוש חכין או פתיתים והעוף בא לאכול אותם ונופל הדף עליו ונתפס: הפלצור. מין מצודה של עץ: הסכרים. שסותמים וסוכרים את המים. לשון ויסכרו מעינות תהום (בראשית ח): טמאים. מקבלים טומאה. אם נגעו במת או בשרץ: אקון. של צדים בו דגים: רטוב. של צדים בו עופות: כלוב. עשוי מגלים של ערבה קלופה או מגמי ויש חלל כאצבע או פחות בין נגר לנגר. ומניחים שם עופות וקורים לו בלע"ז גביא"ה. ובמקרא ככלוב מלא עוף (ירמיה ה כז):

שלשה תריסין הן. ג' דינים חלוקים זה מזה יש בתריסין דהיינו מגינים: תרים הכפוף. המגין אללו שמקיף את האדם משלש רוחות: טמא מדרס. דעשוי לשכיבה שהוכבים עליו במלחמה וכ"ש שטמא טמא מת. דקיי"ל כל הטמא מדרס. טמא טמא מת: שמשחקים בו בקונפון. בשדה של עמק המלך בא"ש שנים כל אחד חרבו בידו. ותריס קטן עגול שאינו כפוף בידו השמאלית ולמדין לכגן כל אחד במגינו שלא יכהו חבירו וקורין לו אשקרימ"ר

זיצט אויף איר ווען ער לייגט גלייך דיא קליידער וואס ער האט געוואשין (אמר רבי יוסי) זאגט רבי יוסי (אין בהם משום מושב) זייא ווערין נים טמא דורך דעם וואס אזב זיצט אויף זייא: ה (החרם) אנעץ וואס פאנגט פיש (טמא מפני הזוטו) קען טמא ווערין ווייל אונטען אין דיא נעץ איז דא אזוי ווי א אביטיל (הרשתות והמכמרות) דיא נעצין וואס מען פאנגט אין זייא חיות אונ עופות אונ פיש (והמדף) אונ דיא ברעט וואס מען פאנגט מיט איר עופות (והפלצור) אהילצערנע נעץ (ומצודות הסכרים) אונ דיא נעץ פון דיא וואס פאר שטעלין דיא וואסער דיא פיש זאלין גיפאנגען ווערין. דיא אלע זאבין (טמאים) קענען טמא ווערין (והאקון) אקארב וואס מען פאנגט אין איר פיש (והרטוב) אקארב וואס מען פאנגט אין איר עופות (והכלוב) אשטייג וואס מען האלט אין איר עופות (טהורין) זענען טהור. קענען נית טמא ווערין:

פרק כד א (שלשה תריסין הם) דריי ערלייא פאנצירין זענען דא. אונ יעדער פאנציר הם אין אנדער דין (תרים הכפוף) אאויסגיבויגענער פאנציר אוב אזב האט אים אנגיטאהן (טמא מדרס) איז ער טמא ווייל אין אמלחמה ליגט דער זב אויף דעם פאנציר (ושמשחקין בו בקונפון) אונ דער פאנציר וואס מען שפילט זיך מיט אים אין פעלד. צווייא מענטשין גייען אין פעלד אונ מאכין צווישין זיך אמלחמה אונ יעדער האלט

הסגרימ"ר בלע"ז: טמא טמא מת. והוא אבנים. העשויה להוליך בה אבנים: טהורה
כדין בהמת טומאת שרץ ונבלה ושאר מכלום. לפי שפרולה מתחתיתה נקבים
שמאות כלן חוץ ממדרס שאינו נעשה אב גדולים כמולית רמון: ג שנסדקה טמאה
כטומאה אם שכב עליו הזב או ישב אלא מדרס. דכיון שנסדקה ואינה ראוי'
ללישה. מיחדין אותה
ראשון כמגעו של זב:

טמא טמא מת. ודיצת הערביין טהורה מכלום: ב שלשה עגלות הם. העשויה כקתדרא טמאה מדרס. במטה טמאה טמא מת. ושל אבנים טהורה מכלום: ג שלש עריבות הן. עריבה משני לוגין ועד תשעה קבין שנסדקה טמאה מדרס. שלמה טמאה טמא מת. והבאה במדה טהורה מכלום: ד ג' תיבות הן. תיבה שפתחה מצדה. טמא' מדרס.

ודיצת הערביין אריס קטן כיותר שהערביים עושים לדילה ולשמחה ולשחוק ואינו כלי של תשמיש: ב כקתדרא. שהיא קצרה ומוקפת משלש רוחות: טמאה מדרס. דמיוחדת לישיבה: כמטה. שהיא ארוכה ומיוחדת לשכיבה בה פרקמטיא. והשוכב

לישיבה: טמאה טמא מת. דכלי תשמיש היא: הבאה במדה. שמחזקת ארבעים סאה בלח. שהן כוריים ביבש: טהורה מכלום. שמפני כבדה וגדלה אינה מיטלטלת מלאה. ואנן דומיא דשק בעינן. דמיטלטל מלא וריקן: ד תיבה

סלמעלן

בו הומריס לו עמוד ונעשה מלאכתו: ושל שפתחה מצדה. משמשת ישיבה עם מלאכתה

אפאנציר אין האנט. דער פאנציר (טמא טמא מת) ווערט טמא אז מען רירט אן אמת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבער אז אזב זיצט אויף אים אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער ניט קיין אב אטומאה נאר אראשון (ודיצת הערביין) אונ דער פאנציר וואס די אראביער מאכן צום שפילען זיך ווען זייא זענען פרייליך (טהורה מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: ב (שלש עגלות הן) דרייערליי פורען זענען דא (העשויה כקתדרא) אז דיא פור איז גימאכט ווייא אשטוהל קורץ אונ מיט דריי ווענט ארום (טמאה מדרס) אוב אזב זיצט אויף דיא פור ווערט זיא טמא פון דעם זב אאב אטומאה (כמטה) אוב דיא פור איז גימאכט וויא אבעט. לאנג אונ מען ליינט אין איר סחורה (טמאה טמא מת) ווערט זיא נאר טמא אז מען רירט אן אמת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבער אז אזב זיצט אויף איר אדער ער ליגט אויף איר ווערט זי ניט קיין אב אטומאה נאר אראשון (ושל אבנים) אונ די פור ווס איז גימאכט צו פירען אין איר שטיינער (טהורה מכלום) איז טהור פון אלע טומא"ת: ג (שלש עריבות הן) דרייערליי מולטערם זענען דא (עריבה משני לוגין ועד תשעה קבין) אמולטער וואס אין איר גייט אריין פון צוויי לוגין ביז ניין קבין (שנסדקה) וואס זיא איז צוא שפאלטן גיווארין (טמאה מדרס) אוב אזב איז גיזעסין אויף איר ווערט זיא טמא (שלמה) אוב דיא מולטער איז גאנץ ניט צו שפאלטין (טמאה טמא מת) ווערט זיא נאר טמא אז מען רירט אן אמת. אדער אשרץ אדר אנבלה. אבר אז אזב זיצט אויף אים אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער ניט קיין אב אטומאה נאר אראשון (והבאה במדה) אונ אוב דר מולטר איז גרוס אז מען קען אין איר אריין מעסטין פערציג סאה משקה אדער וואסער. אונ זעכציג סאה טרוקענע זאכין (טהורה מכלום) איז זיא טהור פון אלע טמאות: ד (שלש תיבות הן) דריי ערליי קאסטינס זענען דא (תיבה שפתחה מצדה) אקאסטין וואס דיא טיר איז ביי דער זייט. אונ אויף דיא קאסטין קען מען זיצן (טמאה מדרס) אוב אזב איז גיזעסין אויף איר ווערט זיא

מלמעלן טמאה טמא מת. והבאה במדה: טהורה מכלום: **ה** שלשה תרבוסין הן. של ספרין טמא מדרס. שאוכלין עליו טמא טמא מת. ושל זיתים טהור מכלום: **ו** שלש בסיסות הן. שלפני המטה. ושלפני סופרים. טמאה מדרס. ושל דלפקי. טמאה טמא מת. ושל מגדל טהורה מכלום: **ז** ג׳ פנקסיות הן. האפיפורין טמאה מדרס

סיכולים להשתמש בה כשכות יושב בזמן שפתחה מלדה משא״כ כשפתחה מלמעלן: והבאה במדה. דהיינו כמתני׳ שהיא עשויה מכלום. אחינה מיוחדת למדרס קאי דכעמאה מדרס אפי׳ באה במדה לעולם היא עמאה: **ה** תרבוסים. כלים של עור כעין תרגוים: של ספרים. מקוזים דם: טמא מדרס. גדול הוא וחזי ליסיבה או למזגת עליה: שאוכלים עליו. כלי תשמיש הוא: ושל זיתים. שטוחין בו הזיתים לא חשיב כלי של תשמישי אדם: **ו** בסיסאות. ואת כנו מתרגמינן וית בסיסיה: ושל דלפקי. כלי עץ שמשימים בו צלוחיות ואשישות ואוכלים ומשקים וממנו נוטלים ונותנים על השלחן והכסים שלפניו אינו ליסיב׳ אבל תורת כלי עליו: ושל מגדל. אוצר של עץ אלמריא״ו בלע״ז: טהורה מכלום. דלאו כלי הוא וטרחו מוכחת עליו: **ז** ג׳ פנקסיות הן. שעשוין לכתוב בהן כמו חנוני על פנקסו: אפיפורין. לוח שמניחים עליו אבק של עפר וכותבים בו חשבונות וגדול

טמא (מלמעלן) אונ דיא טיר איז פון אויבין (טמאה טמא מת) ווערט זיא נאר טמא אז מען רירט אן אמת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבער אז אזב זיצט אויף אים אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער ניט קיין אב אטומאה נאר אראשון (והבאת במדה) אונ אוב דיא קאסטין איז אזו גרוס אז מען קען אין איר אריין מעסטין פערציג סאה משקה אדער וואסער. אונ זעכציג סאה טרוקענע זאכין (טהורה מכלום) איז זיא טהור פון אלע טומאות: **ה** (שלשה תרבוסין הן) דרייערליי לעדערנע קאסטינס זענען דא (של ספרים) פון שערערס. אפעלטשער האט אלעדערנע קאסטין וואס ער האלט אין איר זיינע כלים. ווייל דיא קאסטין איז גרוס מען קען אויף איר זיצין אונ ליגען (טמאה מדרס) ווערט זיא טמא אזב אויף איר איז גיזעסין אזב (שאוכלין עליה) אונ אויב מען עסט אויף דיא קאסטין (טמא טמא מת) ווערט זיא נאר טמא אז מען רירט אן אמת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבער אז אזב זיצט אויף אים אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער ניט קיין אב הטומאה נאר אראשון (ושל זיתים טהור מכלום) אונ דיא לעדערנע קאסטין וואס מען קוועטשט אין איר איילבירטין איז טהור פון אלע טומאות: **ו** (שלש בסיסות הן) דרייערליי פיס זענען דא (שלפני המטה) דיא פוס ואזייל) וואס שטייט ביי אבעט (ושלפני סופרים) אונ דיא פוס ואזייל) וואס שטייט ביי דעם שרייבער. ווייל מען זעצט אקאהל אויף דעם זייל (טמאה מדרס) אב אויף דעם זייל איז גיזעסין אזב ווערט דער זייל טמא (ושל דלפקי) אונ דיא פוס דער זייל) וואס מען שטעלט אויף אים כלים אדער אנדערע זאכין (טמאה טמא מת) ווערט ער נאר טמא אז מען רירט אן אמת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבר אז אזב זיצט אדר ער ליגט אויף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל מגדל) אונ די פוס ווס שטייט ביי אשאנק (אהאלמער) די טירול זאל זיך גוט צו מאכין (טהורה מכלום) איז זיא טהור פון אלע טומאות: **ז** (שלש פנקסיות הן) דריי ערליי ביכער זענען דא. (פאר צייטין איז ניט גיוועזין אזעלכע ביכער וויא היינט. נאר וויא דיא משנה זאגט) (האפיפורין) אברעט מען לייגט אויף איר ארוף זאמד אונ מען שרייבט אין דיא זאמד. ווייל דיא ברעט

הוא ראוי לישיבה: שיש לה בית קבול שראויה לישיבה: והפוחלץ. עשוי כמין שעוה. לוח שטחין פניו בדונג ורושמין על הדונג בחרט: וחלקה. שאין בה שעוה וכותבים עליה בדיו ואין לה בית קבול: מכבר מעשה רשת והנקבים שלו רחבים יותר ממשפלת של תבן ואינה ראויה אפילו לקבל תבן שנקביה רחבים ביותר וגם אינה ראויה

ח של זגגים. שמניחים עליה כלי זכוכית: סרגין. פושי המרכבות בערבי קורין למרכב סורג. וי״מ שמסרגים את הסבכות וטהורה מכלום לפי שאינה ממשמשי אדם: ט משפלות. קופות עשויות להוליא בהם זבלים לשדות: של זבל טמאה מדרס. לפי

מדרס. ושיש בה בית קבול שעוה. טמאה טמא מת. וחלקה טהורה מכלום: ח ג׳ מטות הן. העשויה לשכיבה טמאה מדרס. של זגגין טמאה טמא מת. ושל סרגין טהורה מכלום: ט ג׳ משפלות הן. של זבל טמאה מדרס. של תבן טמאה טמא מת. והפוחלץ של גמלים. טהור מכלום: י ג׳ מפצים הן. העשויה לישיבה טמאה מדרס. של צבעין טמא טמא מת. ושל

לישיבה שחבלים שלה קשים ואין ראוין לישב עליהן הלכך טהורה מכלום: י מפצים. כמין מחצלאות עשויות מחילף ומסיב וקנה וגומא וגמי וכיוצא בהן: ושל צבעים. שהצבעים נותני׳ עליה׳ הבגדי׳: טמא טמא מת. שאינם מיוחדים לישיבה אבל תורת כלים יש

איז גרוס זיצט מען אויף איר (טמאה מדרס) און אויף דיא ברעט איז גיגאסען אבער ווערט דיא ברעט טמא (שיש בה בית קבול שעוה) און א ברעט וואס מען הולט איר אום און איינוועניג בעקלעבט מען איר מיט וואקס און מען שרייבט אין די וואקס (טמאה טמא מת) ווערט זיא נאר טמא אז מען רירט אן א מת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבער אז אזוי זיצט אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער נאר אראשון (וחלקה) און אגלאטע ברעט וואס ניט אום גיהולט און ניט בעקלעבט מיט וואקס. נאר מען שרייבט אויף איר מיט טינט (טהורה מכלום) איז זיא טהור פון אלע טומאות: ח (שלש מטות הן) דרייערליי בעטין זענען דא (העשויה לשכיבה) דיא בעט וואס איז גימאכט מען זאל ליגען אויף איר (טמאה מדרס) און אזוי איז אויף איר גילעגין ווערט זיא טמא (של זגגין) דיא בעט וואס גלעזער לייגין אויף איר גלאז (טמאה טמא מת) ווערט זיא נאר טמא אז מען רירט אן א מת. אדער אשרץ אדער אנבלה. אבער אז אזוי זיצט אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל סרגים) און די בעט פון די וואס מאכין רייטוועגין (טהורה מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: ט (שלש משפלות הן) דרייערליי קובערם וקארבו איז דא (של זבל) דער קובער וואס מען טראגט אין אים מיסט אין דיא פעלדער (טמאה מדרס) און אזוי איז אויף אים גיזעסין ווערט ער טמא (של תבן) דער קובער וואס מען טראגט אין אים שטרוי (טמאה טמא מת) ווערט ער נאר טמא אז מען רירט אן אמת אדער אשרץ אדער אנבלה אבער אז אזוי זיצט אדער ער ליגט אויף אים ווערט ער נאר אראשון (והפוחלץ של גמלים) און דער קובער וואס איז גימאכט פון דיא פעל פון אקעמיל. אדער פון גראבע שטריק (עיין הרע״ב ותי״ט) (טהור מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: י (שלשה מפצים הן) דריי ערליי ראגאזעס זענען דא (העשויה לישיבה) דיא ראגאזע וואס איז גימאכט צוא זיצען אויף איר (טמאה מדרס) און אזוי זיצט אויף איר ווערט זיא טמא (של צבעים) דיא ראגאזעס וואס דיא פארבארס לייגין אויף איר זייערע גיפארבטע קליידער (טמא

לכן: ושל גתות. העשויות לכסות בהן ענבים לתבריך הכלים. לכרוך בו את הכלים
וזיתים: יא חמתות. נאדות של עור: כגון סכינים ומספרים ומחטים כדי לשמרן:
תורמלין. כיסין גדולים של עור שהרועה מניח ושל רצועות ושל סנדלים. עור העומד
חפציו לתוכן: המקבלים כשיעור. המפורש לחתוך ממנו רצועות וסנדלים טהור מכלום
דמחוסר מלאכה הוא.

ושל גתות טהור מכלום: יא שלש חמתות ושלש תורמלין הן. המקבלים כשעור טמאין מדרס. ושאינן מקבלים כשעור. טמאין טמא מת. ושל עור הדג. טהור מכלום: יב ג׳ עורות הן. העשוי לשטיח. טמא מדרס. לתבריך הכלים טמא טמא מת. ושל רצועות ושל סנדלים. טהורה מכלום: יג ג׳ סדינין הן. העשוי לשכיבה טמא מדרס. לוילון טמא מת. ושל צורות

למעלה בפרק כיס החמת של שבעת קבים והתורמל של חמשה קבין. וכ״ש אם מחזיקים יותר דאז משמשים ישיבה עם מלאכתן אבל פחות מכאן לא: ושל עור הדג טהורים מכלום. דכל הבא מבריות שבים טהור: יב לשטיח. לשטוח בארץ ליסב עליו:

אבל רצועו׳ המתוקני׳ כבר טמאות כדמוכח במסכת נגעים פרק י״א: יג לוילון טמא טמא מת. העשוי למסך לפני הפתח טמא. לפי שהשמש מתעטף בוילון לפעמים ומתחמם בו: של צורות. בגד שהוא ביד רוקם וטו מיני צורות כדי

טמא מת) ווערט נאר טמא אז מען רירט אן אמת אדר אשרץ אדר אנבלה. אבר אז אזב זיצט אדר ער ליגט אוף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל גתות) אונ דיא ראנאזעם וואס מען דעקט מיט זיי צו ווייטרובין אונ איילבירטין ווען מען טרעט זייא אין קעלטער (טהור מכלום) זענען טהור פון אלע טומאות: יא (שלש חמתות) דריי ערליי לאגלען פון פעל זענען דא ואלאגיל איז אגרוסע בייטיל פון איין פעל. אונ דיא וואס גייען אין וועג האלטין אין דיא בייטיל. וואסער ווין מילך. צום טרינקען (ושלש תורמלין הן) אונ דריי ערליי טארבעס פון פאסטיכער זענען דא (המקבלים כשיעור) אוב עס גייט אין זיי אריין וויא דער שיעור איז. אין לאגיל גייט אריין משקה זיבין קבים. אונ אין דיא טארבע גייט אריין פינף קבין. אדער נאך מעהר (טמאין מדרס) אוב אזב איז אוף זיי גיזעסין ווערין זייא טמא (ושאינן מקבלין כשיעור) אבער אז עס גייט ניט אריין אין זיי וויא דער שיעור איז. עס גייט ניט אריין אין לאגיל זיבין קבין. אונ אין דיא טארבע גייט ניט אריין פינף קבין (טמאין טמא מת) ווערין זיי נאר טמא אז מען רירט אן אמת אדער אשרץ אדר אנבלה אבר אז אזב זיצט אדר ער ליגט אוף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל עור הדג) אונ די בייטיל וואס איז גימאכט פון דיא הויט פון אפיש (טהור מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: יב (שלשה עורות הן) דריי ערליי פעל איז דא (העשוי לשטוח) די פעל וואס איז גימאכט צוא פאר שפרייטין אויף דיא ערד צוא זיצען אויף איר (טמא מדרס) אוב אזב זיצט אוף איר ווערט זיא טמא (לתבריך הכלים) דיא פעל וואס מען וויקלט איין אין איר כלים (טמא טמא מת) ווערט זי טמא אז מען רירט אן אמת אדר אשרץ אדער אנבלה אבר אז אזב זיצט אדר ער ליגט אוף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל רצועות ושל סנדלים) אונ דיא פעל וואס מען האלט איר מען זאל איר צו שניידין אוף פאסן אדער אוף שיך (טהור מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: יג (שלשה סדינין הן) דריי ערליי לייליכער זענען דא (העשוי לשכיבה) דער לייאך וואס איז גימאכט מען זאל ליגען אוף אים (טמא מדרס) אוב אזב איז אוף אים גילעגין ווערט ער טמא (לוילון)

טהור מכלום: **יד** ג' מטפחות הן. של ידים טמא מדרס. של ספרין טמאה טמא מת. ושל תכריך (ושל) נבלי בני לוי טהור מכלום: **טו** ג' פרקלינין הן. של צדי חיה ועוף טמא מדרס. של חגבים טמא טמא מת. ושל קייצין. טהור מכלום: **טז** ג' סבבות הן. של ילדה טמאה טומאת מדרס. של זקנה טמאה טמא מת.

ושל

לראות בו לעשות כמותו בבגד אחר: **יד** של ידים טמאה מדרס. לפי שפעמים ניתנה על הכסא וישן עליה: ושל תכריך נבלי בני לוי. שהיו הלוים כורכים כלי השיר שלהן במטפחת ודרך שאר בני אדם לעשות להן תיק של עור ואף הן טהורים **טו** פרקלינין צורת יד של עור שנותנים לידי עופות כשתופסים בידיהן העוף שקורין אשטור"ך והספרוי"ר ובו יולאים לצוד חיה או עוף: טמ' מדרס. לפי שנשען עליו: ושל חגבים. ההולכים לצוד חגבים ונותנים אותן בו: ושל קוצים. ללקט קוצים ואית דגרסי של קייצים שמייבשים פירות הקיץ. כגון העושים גרוגרות ומוקים בשדה: **טז** סבבות. כפה שנושאות הנשים על ראשן עשוי' כעין רשת שיש בה נקבי' דקין: של ילדה. ראוי לישיבה הלכך טמא' מדרס: של זקנה. מעשיה מוכיחים עליה שאינה ראויה לישיבה. ובתוספתא תנית של זקנה טמאה מדרס שאינה מקפדת עליה ופעמים יושבת עליה: ושל ילדה.

שמקפדת

און מען האט געמאכט פון ליילאך אפארהאנג (טמא טמאת מת) ווערט ער טמא אז מען רירט אן אמת אדער אשרץ אדר אנבלה אבר אז אזב זיצט אדר ער ליגט אוף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל צורות) אין די ליילעכער וואס אוף זיי איז געמאהלט צורות (טהור מכלום) זענען טהור פון אלע טומאות: יד (שלש מטפחות הן) דריי ערליי האנטיכער זענען דא (של ידים) דיא האנטיכער וואס מען ווישט אפ דיא הענט (טמאה מדרס) אוב אזב האט געליינט דעם האנטוך אוף אקישן און האט זיך געלייגט אוף אים. ווערט דער האנטוך טמא (של ספרין) דער האנטוך וואס מען בדעקט מיט אים דיא קליידער ווען מען שערט זיך (טמאה טמא מת) ווערט ער טמא אז מען רירט אן אמת אדר אשרץ אדר אנבלה אבר אז אזב זיצט אדר ער ליגט אוף אים ווערט ער נאר אראשון (ושל תכריך נבלי בני לוי) און דער האנטוך וואס דיא לוים ואדער אנדערע מענטשין וויקלען אין אים איין זייערע כלי זמר (טהורה מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: טו (שלשה פרקליטין הן) דריי ערליי הענטשקעס זענען דא (של צדי חיה ועוף) דיא הענטשקעס פון דיא מענטשין וואס פאנגען חיות און עופות (טמא מדרס) אוב אזב איז געגאנגען אין דיא הענטשקעס ווערין זייא טמא. ווייל אמאהל שפארט מען זיך אן אוף דיא הענט ווען מען גייט אין דיא הענטשקעס (של חגבים) דיא הענטשקעס פון די מענטשין וואס פאנגען אישעריקעו (טמא טמא מת) ווערין טמא אז מען רירט אן אמת אדר אשרץ אדר אנבלה אבר אז אזב גייט אין די הענטשקעס ווערין זייא נאר אראשון (ושל קוצין) און די הענטשקעס פון דיא מענטשין וואס רייסין דערנער (טהור מכלום) זענען טהור פון אלע טומאות: טז (שלש שבכות הן) דריי ערליי טולענע קאפקעס זענען דא (של ילדה) די קאפקע פון איונגע אשה (טמאה טומאת מדרס) אוב זיא איז אזבה ווערט דיא קאפקע טמא ווייל אמאהל זיצט זי אויף איר (של זקנה) דיא קאפקע פון אאלטע אשה (טמאה טמא מת) ווערט נאר טמא אז מען רירט אן אמת אדער אשרץ אדער אנבלה. אבר אז אזב זיצט אויף איר אדער ער ליגט אויף איר ווערט זי ניט קיין אב אטומאה נאר

אראשון

(שה ות ח"

ושל יוצאה לחוץ. טהורה מכלום:
יז ג' קופות הן. מהוהה שטליה על הבריאה. הולכין אחר הבריאה. קטנה על הגדולה, הולכים אחר הגדולה. היו שוות הולכין אחר הפנימית. רש"א כף מאזנים שטליה על שולי המיחם. מבפנים טמא. מבחוץ טהור. טליה על צדה. בין מבפנים בין

שמקפדת על כליה אינה יושבת עליה ולכך טמאה טמא מת: ושל יוצאת החוץ. סודר שנותנות הנשים על ראשן כשיוצאות לחוץ. וי"מ יוצאות החוץ. תרגום זונה נפקת ברא. כלומר סבכות של זונות: טהורות. לפי שאינן חשובות כלי. פ"א סבכות שנקרעו ורוב שער האשה יוצא לחוץ שאינן מקבלות רוב שער ראשה של אשה: יז מהוהה. בגד ישן ובלוי: שטליה. כמו שטלאה מלשון טלאי על גבי טלאי. כלומר שאם הישנה טלאי על החדשה: הולכים אחר הבריאה. דנין אותה כדין הבריאה. אם טמאה טמאה. ואם טהורה טהורה: קטנה על הגדולה. בין שאינן מהודקות. בין

בריאות: הולכים אחר הגדולה. ואם הגדולה נקובה כמוציא רמון. שבשבילה כזו נטהרה. גם הקטנה המחוברת עמה טהורה אע"פ שהיא שלימה. ואם הגדולה שלימה. והרי היא מקבלת טומאה אף הקטנה שמחוברת עמה טמאה אע"פ שהיא נקובה כמוציא רמון: הולכים אחר הפנימית. אם טמאה הפנימית טמאה החיצונה. ואם הפנימית טהורה. החיצונה נמי טהורה: רש"א כף מאזנים. לפרושי מלתא דת"ק קאתי. וכף מאזנים של מתכות טמאה איירי. דאם טלאה בתחתית המיחם בפני' טמא כמיחם. ואם טלאה מבחוץ טהור המיחם: טליה על צדה. שהדביק הטלאי על דפנות המיחם לא בתחתיתו בין

אראשון (ושל יוצאה לחוץ) אונ די קאפקע וואס מען טוהט אן נאר ווען מען גייט אין גאס (טהורה מכלום) איז טהור פון אלע טומאות: יז (שלש קופות הן) דרייערליי קובערס (קארבן) זענען דא (מהוהה שטליה על הבריאה) אוב ער האט בצוגין אלטע צייג אוף אקארב וואס איז גימאכט פון נייע צייג (הולכין אחר הבריאה) גייט מען נאך די נייע צייג. אוב די נייע צייג איז טמא איז די קארב טמא. אונ אוב די נייע צייג איז טהור אפילו די אלטע צייג איז טמא. איז די קארב טהור (קטנה על הגדולה) אוב ער האט ארוף גיצויגין אקליינע קארב אוף אגרוסע. סיי ביידע זענען אלטע אונ סיי ביידע זענען נייע (הולכין אחר הגדולה) גייט מען נאך די גרוסע קארב. אוב אין די גרוסע קארב איז דא אלאך אז אמילגרום קען דורך פאלין. איז די גרוסע קארב טהור. איז די קליינע קארב אויך טהור אפילו זיא איז גאנץ. אונ אוב די גרוסע קארב איז גאנץ. קען זיא טמא ווערין. אפילו די קליינע קארב איז גילעכערט אז אמילגרום קען דורך פאלין. פון דעסטוועגין קען די קליינע קארב אויך טמא ווערין (היו שוות) אוב ביידע קערב זענען גלייך (הולכין אחר הפנימית) גייט מען נאך די אינווייניגסטע קארב. אוב די אינווייניגסטע קארב איז טמא. איז די אויסווייניגסטע אויך טמא. אונ אז די אינווייניגסטע איז טהור. איז די אויסווייניגסטע אויך טהור. רבי שמעון זאגט (כף מאזנים) אשאל וואס מען וועגט אין איר. אונ זיא איז פון קופער אדער פון מעש. אונ איז גיוועזן טמא (שטליה על שולי המיחם) אונ ער האט די שאל גימאכט פאר אלאטע צוא אקעסיל וואס איז גיוועזן גילעכערט דער דעק (מבפנים) אוב ער האט גימאכט די לאטע אינווייניג (טמא) איז דער קעסיל טמא (מבחוץ) אוב ער האט גימאכט די לאטע אויסווייניג (טהור) איז דער קעסיל טהור (טליה על צדה) אוב ער האט גילייגט די לאטע ביי דער זייט פון קעסיל (בין

בין מבחוץ טהור:

פרק כה

כל הכלים יש להם אחוריים ותוך. כגון הכרים והכסתות והשקין והמרצופין. דברי רבי יהודה. ר"מ אומר כל שיש לו תוברות יש לו אחוריים ותוך

מבחוץ בין מבפנים טהור. ומסקנא דכולא פרקין. ועעמא דכולהו טמא מדרס וטמא טמא מת וטהור מכלום האמורים כאן הוא דכל דבר הראוי לשכיבה והוא שיהיה עשוי לשכיבה או לישיבה או להשען עליו טמא מדרס. לבד אם הוא כלי חרס דאינו מטמא מדרס. דהכי ילפינן מקרא דכתיב (ויקרא טו) ואיש אשר יגע במשכבו מקיש משכבו לו מה הוא יש לו טהרה במקוה. אף משכבו שיש לו טהרה במקוה. יצא כלי חרס שאין לו טהרה במקוה. והמפץ העשוי לשכיבה אע"פ שאין לו טהרה במקוה מדכתיב (שם יא) כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא והאי לאו כלי הוא מכל מקום טמא מדרס דמרבינן ליה מקרא דכתיב כל המשכב כל לרבות את המפץ ואין לו טהרה עד שיתחך וישאר ממנו פחות משלשה על שלשה. וכלי אבנים וכלי גללים וכלי אדמה טהורים מכלום. וכן דבר הבא מן הים טהור. וכלי עץ הבא במדה שמחזיק מ' סאה בלח שהם כורים ביבש נמי טהור מכלום. לפי שאינו מטלטל מלא. וכן דבר שאין עליו תורת כלי. או שיש לו תורת כלי. ואינו ממשמשי אדם. אלא משמשי משמשיו טהור. כגון תרבוסין של זיתים ותפן של גתות וסדין של לורות דאמרינן במתני' שהן טהורים מכלום. דלא חשיבי כלים של משמשי אדם:

פרק כה **כל** הכלים יש להם אחוריים ותוך. כלים שנטמאו במשקין טמאים. אם נגעו המשקי' מאחוריהן של כלים נטמאו אחוריהן ולא נטמא תוכן. משום דטומאת משקים לטמא כלים לאו דאורייתא הקלו חכמים בטומאתן. אבל אם נטמא תוכן כגון שנגעו משקים טמאים בתוכן נטמאו אחוריהם והיינו דתנן יש להם אחוריים ותוך כלומר שחלוק דין אחוריהן מדין תוכן: **כגון** הכרים והכסתות. ואף על פי שמשתמשים בהן בתוכן ובאחוריהן שראוי להפכן ולעשות תוכן אחוריהן. ואחוריהן תוכן. אף על פי כן חלוק דין תוכן מדין אחריהן: **מרצופין**. שקין גדולים של עור שמוליכים בהן סחורות בספינות: **כל שיש לו תוברות**. לולאות כמו שיש למכנסים תפורות לאחוריו של בגד: **יש לו**

מבפנים) סיי פון אינווייניג (בין מבחוץ) סיי פון אויסווייניג (טהור) איז דער קעסיל טהור:

פרק כה א (כל הכלים יש להם אחורים ותוך) אלע כלים וואס זענען טמא געווארין פון משקה וואס זענען טמא. איז ביי זייא אפ גיטיילט דער דעק פון דעם אינווייניג. אוב דער דעק פון דיא כלי האט אנגערירט דיא משקה וואס איז טמא. איז נאר דער דעק טמא. אבער אינווייניג איז דיא כלי ניט טמא. אבער אז דיא משקה וואס איז טמא האט אנגערירט דיא כלי אינווייניג. איז דיא גאנצע כלי טמא. דער דעק אויך. (כגון) דהיינו למשל (הכרים) אציך פון אקישון (והכסתות) אציך פון ואפערנע) אאיבער בעט (והשקין) זעק (והמרצופין) גרויסע זעק וואס מען האלט אין זייא סחורה. דיא אלע זאכין איב די משקה האט אנגערירט אויסווייניג איז אויסווייניג טמא אונ אינווייניג טהור. אונ אוב דיא משקה האט אנגערירט אינווייניג איז אינווייניג אונ אויסווייניג טמא (דברי רבי יהודה) אזו זאגט רבי יהודה. רבי מאיר זאגט (כל שיש לו תוברות) דער זאק אדער דיא קישין וואס האט שלייפין צוא פאר ציהען. אונ דיא שלייפין זענען נאר פון איין זייט. אונ מען דער קענט וועלכע זייט עס איז דיא אינווייניגסטע אונ וועלכע זייט עס איז דיא אויסווייניגסטע (יש לו אחורים ותוך) איז אפ

ותוך. וכל שאין לו תוברות · אין לו אחוריים ותוך · השלחן והדלפקי יש להן אחוריים ותוך. דברי ר' יהודה. רמ"א אין להם אחוריים. וכן טבלא שאין לה לזביז: ב המרדע יש לו אחוריים ותוך · משבעה לחרחור · מארבעה לדרבן. דברי ר' יהודה. ר"מ אומר אין להם. לא הוזכרו

ארבעה

לו אחורים ותוך. דכיון שיש לו תוברות לא חזי לספכו. והוכו חלוק מאחוריו. אבל כשאין לו תוברות דחזי לספכו אין תוכו חלוק מאחוריו אלא כשנגעו משקים טמאים בין מאחוריו בין מתוכו נטמא כולו והלכה כרבי יהודה: השלחן והדלפקי. קסבר רבי יהודה כיון דפניו מצופים ותלקין הפנים ההם נדונים תוכו והלכה כר"י: ב מרדע. הוא מקל ארוך עגול ועב פלים עפה בראשו האחד ברזל רחב מהודד להתיך בו טרשים וסמו ח חור. וברואם השני ברזל כמו מרצע וסמו דרבן שבו מלמד הפרה לתלמיה: מז' לחרחור מד' לדרבן. אם נגעו משקין טמאים על החרחור אין טמא מן המרדע אלא ז' טפחי' ואם על הדרבן נגעו אין טמא אלא ארבעה. ורמב"ם פירש שאם נגעו משקין טמאין במרדע חוץ לז' טפחים מן החרחור או חוץ לד' טפחים מן הדרבן הוי ככלי שנטמאו

אחור ו

גיטיילט דיא אינוויינגסטע זייט פון דיא אויסוויינגסטע זייט. אז דיא אויסוויינגסטע זייט ווערט טמא פון משקה. איז דיא אינוויינגסטע זייט ניט טמא (וכל שאין לו תוברות) אונ דער זאק אדער דיא קישין וואס האט ניט קיין שלייפן. אונ מען דער קענט ניט וועלכע זייט איז דיא אינוויינגסטע אונ וועלכע זייט איז דיא אויסוויינגסטע (אין לו אחורים ותוך) איז ניט אפ גיטיילט די אינוויינגסטע זייט פון די אויסוויינגסטע. נאר אין וועלכע זייט דיא משקה האט אנגערירט זענען ביידע זייטין טמא (השלחן) א טיש (והדלפקי) אברעט גימאכט וויא א טאץ (יש להם אחרים ותוך) איז אפ גיטיילט דיא אינוויינגסטע זייט פון דיא אויסוויינגסטע זייט ודיא גלאטע זייט הייסט די אינוויינגסטע (דברי רבי יהודה) אזוי זאגט רבי יהודה. רבי מאיר זאגט (אין להם אחורים) זיא האבין ניט קיין אינטערשטע ואויסוויניגסטע זייט. נאר ביידע זייטין זענען גלייך. וועלכע זייט עס רירט אן. אן משקה וואס איז טמא. ווערין ביידע זייטין טמא (וכן טבלא שאין לה לזבז) אונ אזוי א ברעט וואס האט ניט קיין לייסטין ארום. קריגט אויך רבי מאיר מיט רבי יהודה. וויא פריער שטייט:

ב (המרדע) איז אלאנגער שטעקין קיילעבדיג אונ גראב. אין איין עק איז אברייטער אייזין אשארפער. דאס הייסט חרחור. אונ אין אנדערין עק איז אשפיציגער אייזין. דאס הייסט דרבן (יש לו אחורים ותוך) בייא דעם שטעקין איז אפ גיטיילט איין עק פון דעם אנדערין עק. איין עק ווערט גירופען דיא אונטערשטע (אויסוויינגסטע) זייט. אונ איין זייט ווערט גירופען אינוויינגסטע זייט (משבעה לחרחור) אויב דער חרחור הט אנגערירט משקין וואס זענען טמא. ווערט טמא פון דעם שטעקין זיבען טפחים (מארבעה לדרבן) אונ אויב דער דרבן האט אנגערירט משקין וואס זענען טמא. ווערט טמא פון דעם שטעקין פיר טפחים (דברי רבי יהודה) אזוי זאגט רבי יהודה. רבי מאיר זאגט (אין להם) דיא ביידע עקין. דער חרחור מיט דעם דרבן. זענען ניט אפ גיטיילט איינער פון דעם אנדערין. נאר זיא האבין ביידע איין דין (לא הוזכרו ארבעה ושבעה) נאר וואס דיא רבנן האבין גיזאגט צום חרחור זיבען טפחים אונ צום דרבן פיר

ארבעה ושבעה אלא לשירים:

ג מדות יין ושמן וזומא ליסטרא ומסננת של חרדל ומשמרת של יין. יש להן אחוריים ותוך. דברי ר״מ. ר׳ יהודה אומר אין להם. ר״ש אומר יש להם. נטמאו מאחוריהן. מה שבתוכן טהור. וצריך להטביל:

ד הרובע וחצי הרובע. נטמא הרובע לא נטמא חצי הרובע. נטמא חצי הרובע

אחוריו ולא נטמא תוכו ואוכן ז׳ טפחים הסמוכים לאחור והארבעה הסמוכים לדרבן לא נטמאו: אלא לשירים. כשנתנו חכמים שיעור לאחור שבעה ולדרבן ארבעה לא נתנו אלא לענין זה שאם נשבר המרדע ונשאר סמוך לאחור ז״ט או סמוך לדרבן ארבעה טמא מפני שראוי לעשות מעין מלאכתו פחות מכאן הוי כשברי כלי וטהור. והלכה כר״י: ג זומא ליסטרא. כלי שראשו אחד קורדום וראשו אחד מזלג. בכף מעלין בו מרק מן הקדרה. ובמזלג מעלין בו בשר: ר׳ יהודה אומר אין להם אחורים ותוך. טעמא דר׳ יהודה משום דכל הני כלים יש מאחוריהן חקק בית מושב כעין שעושים לכלי כסף ופעמים שהופכו על פיו ומשתמש בחקק שבאחוריו: ר״ש אומר יש להם. לענין מה שבתוך הכלי יש להם דין אחורים ותוך שאם נטמאו אחוריו לא נטמא מה שבתוך הכלי אבל לענין הכלי עצמו אין חלוק דין אחוריו מדין תוכו שאם נטמאו אחוריו צריך להטביל את כולו כאילו נטמא תוכו והלכה כר״י: ד הרובע וחצי הרובע. כגון מחיכה עץ

עבה

טפחים. איז דאס נאר גיזאגט גיווארין (אלא לשירים) נאר צוא די איבער געבליבענע אויב דער שטעקן איז צוא בראכין גיווארין. אונ דער הרחור איז בזונדער. אונ דער דרבן בזונדער. אויב דיא שטיק שטעקן וואס איז בייא דעם הרחור איז לאנג זיבען טפחים. אונ דיא שטיק שטעקן וואס איז בייא דעם דרבן איז לאנג פיר טפחים. קען דער הרחור אונ דער דרבן טמא ווערין. אבער אז דער שטעקן פון הרחור איז ווייניגער וויא זיבען טפחים. אונ דער שטעקן פון דרבן איז ווייניגער וויא פיר טפחים. זענען ביידע ניט קיין כלי קענען זייא ניט טמא ווערין: ג (מדות יין ושמן) דיא מאס וואס מען מעסט אין איר וויין אדער אייל (וזומא ליסטרא) דאס איז אכלי פון אין זייט אגרויסע לעפיל אונ פון דיא אנדערע זייט אגאפיל (ומסננת של חרדל) אונ אכלי וואס מען זייפט אין איר זענעפט (ומשמרת של יין) אונ אכלי וואס מען זייט דורך איר וויין. דיא אלע כלים (יש להם אחורים ותוך) זענען אפ גיטיילט דער אינווייניג פון דעם אויבווייניג. אז דער אויס ווייניג רירט אז משקה וואס איז טמא ווערט אינווייניג ניט טמא (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר. רבי יהודה זאגט (אין להם) עס איז ניט אפ גיטיילט דער אינווייניג פון דעם אויסווייניג. נאר וועלכע זייט עס רירט אן משקה וואס איז טמא. ווערין ביידע זייטין טמא. רבי שמעון זאגט (יש להם) דער אינווייניג איז אפ גיטיילט פון אויסווייניג (נטמאו מאחוריהן מה שבתוכו טהור) אויב דער אויסווייניג רירט אן משקה וואס איז טמא. איז אלץ וואס ליגט אינווייניג ניט טמא (וצריך להטביל) אבער דיא כלי אליין דארף מען אינווייניג אויך טובל זיין. אפילו עס האט נאר אנגערירט אויסווייניג אן משקה וואס איז טמא: ד (הרובע וחצי הרובע) אין אשטיק האלץ אגראבע אונ אלאנגע איז גיווען אויס געקריצט צווייא מאסין איינע בייא דיא אנדערע אין איין מאס האט מען גיקענט אריין גיסע א פערטל אונ אין די אנדערע מאס א האלב קווארטירל. אונ אנאנט איז צווישען דיא ביידע מאסין (נטמא הרובע) אויב דיא קווארטירל איז טמא גיווארען (לא נטמא חצי

עבה ואלוכה ובו שתי מדות מקיקות זו אצל זו אחד מחזיק רובע ואחד מחזיק חצי רובע ודופן מפסיק בין זו לזו : כלי שנטמא תוכו . בתמיה . וכי כלי שנטמא תוכו לא נטמאו אחוריו ואמאי תנן לא נטמא חצי רובע וכלא אחוריו של רובע היא: [שלות] קודמין היא. כל אחת מכן לומר הקדימה מחברת' כלו' שאין להם קדימה זו על זו וכמו שאתה אומר שחצי רובע אחוריים לרובע . כך תאמר שהרובע אחוריים לחצי רובע . וכשנטמאת הרובע אחוריו של חצי רובע נטמאו ולא תוכו . וגירסת רבותי של כת קודמים היא לפי שכתות של תלמידים היו יושבים לפניו שורות אמר להם שאלה זו כבר שאלוה ממני הכת של תלמידים שיושבים בשורה הקודמת וכך השבתי להם או שמא וכו' : ה הרובע ואחוריו טמאים . הרובע היינו תוכו ואחוריו היינו הדפנו' המקיפו' את הרובע מבחוץ אבל דופן המפסיק בין שניהם בכלל תוכו של חצי רובע וטהור צד שכלפי חצי רובע. וכן כשנטמאת חצי הרובע חצי רובע ואחוריו טמאין. חצי הרובע היינו תוכו ואחוריו היינו דפנות המקיפות חצי הרובע מבחוץ ודופן המפסיק צד של כלפי הרובע בכלל תוכו של רובע : נטמאו אחורי הרובע. היינו דפנות המקיפות מבחוץ:

אין

הרובע לא נטמא הרובע. אמרו לפני ר"ע הואיל וחצי הרובע אחוריים לרובע. כלי שנטמא תוכו לא נטמא אחוריו. אמר להן של כת קודמין היא. או שמא הרובע אחוריים לחצי הרובע. כלי שנטמא אחוריו לא נטמא תוכו: **ה** נטמא הרובע. הרובע ואחוריו טמאין. חצי הרובע ואחוריו טהורין. נטמא חצי הרובע. חצי הרובע ואחוריו טמאין. הרובע ואחוריו טהורין. נטמאו אחורי הרובע

אחורי

הרובע) איז דיא האלב קוואטירל ניט טמא גיווארין (נטמא חצי הרובע) אויב דיא האלב קוואטירל איז טמא גיווארין (לא נטמא הרובע) איז דיא קוואטירל ניט טמא גיווארען (אמרו לפני רבי עקיבא) מען האט גיזאגט פאר רבי עקיבא (הואיל וחצי הרובע אחורים לרובע) ווייל דיא האלב קוואטירל הייסט דער אונטען פון דעם קוואטירל (כלי שנטמא תוכו לא נטמא אחוריו) אבלי ווס ווערט טמא אינוויינג ווערט זיא דען ניט טמא אויסוויינג אויך . געוויס ווערט זיא אויסוויינג אויך טמא . דארף דאך זיין אז דיא קוואטירל ווערט טמא דארף דיא האלב קוואטירל אויך טמא ווערין (אמר להן של כת קודמין היא) האט רבי עקיבא גיזאגט דיא קשיא האבין שון דיא פריערדיגע תלמידים איך גיפרעגט . האט מען זייא גיענפערט (או) אדער פאר קערט (שמא הרובע אחורים לחצי הרובע) מאכער הייסט דיא קוואטירל דער אונטען פון דעם האלב קוואטירל (כלי שנטמא אחוריו לא נטמא תוכו) אבלי וואס ווערט טמא פון אונטען ופון אויסוויינג ווערט ניט טמא אינוויינג . דארף דאך זיין אז דיא קוואטירל ווערט טמא ווערט דיא האלב קוואטירל ניט טמא : ה (נטמא הרובע) אויב דיא קוואטירל ווערט טמא (הרובע ואחוריו טמאין) דיא קוואטירל אינוויינג. אונ דיא ווענט וואס ארום קוואטירל פון אויסוויינג זענען אויך טמא (חצי הרובע ואחוריו טהורין) דיא האלב קוואטירל אינוויינג אונ דיא ווענט וואס ארום דיא האלב קוואטירל פון אויסוויינג זענען טהור (נטמא חצי הרובע) אויב דיא האלב קוואטירל איז טמא גיווארען (חצי הרובע ואחורין טמאין) דיא האלב קוואטירל אינוויינג אונ דיא ווענט וואס ארום דיא האלב קוואטירל אויסוויינג זענען טמא (הרובע ואחוריו טהורין) דיא קוואטירל אינוויינג אונ דיא ווענט וואס ארום קוואטירל פון אויסוויינג זענען טהור (נטמאו אחורי הרובע)

אין חולקים את הגביים. היינו האחוריים וכל והוגניהן. כמו ואוגניהן כלומר שפה ותיכן: האחוריים טמאין כשנטמא אחד מן ואזניהן. מקום שתופסין בו הכלי ביד: באחוריים: מטביל את כולו. רובע וחצי המקבלין. שיש להם תוך: מנגבן והן רובע ואין הלכה כר״מ ודין דופן האמצעי טהורין. דלא חשיבי הני חבור להביא טומאת מפורש לעיל בסוף פ״ב. דריב״ק אומר חולקין את עביו. שמשמש לטמא כו׳ זה. והמשמש לטהור טהור: ן כני הכלים. בסיסי הכלים לשון ואת כנו דמתרגמינן וית בסיסיה. משקין לכלי שיש לו בית קבול וסגי בנגוב. אבל לכלי שאין לו תוך בעי טבילה: ואזניו וידיו טהורים. עבדו רבנן בזה הכירא כי היכי דלא לשרוף עלייהו תרומ׳ וקדשים

אחורי חצי הרובע טהורין דר״מ. וחכ״א אין חולקין את הגביין. וכשהוא מטביל מטביל את כולו: ן כני כלים והוגניהם ואזניהם. וידות הכלים המקבלים שנפלו עליהן משקין מנגבן והם טהורים. ושאר כל הכלים (שאינם יכולין לקבל רמונים) שאין להם אחוריים ותוך שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא. כלי שנטמא אחוריו במשקין. אחוריו טמאים. תוכו ואוגנו ואזנו וידיו טהורין. נטמא

תוכו

א״ב דער אינטען פון קוואטירול (דיא ווענט פון קוואטירול) זענען טמא גיווארין (אחורי חצי הרובע טהורין) איז דער אונטען פון דיא האלב קוואטירול טה״ר (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (אין חולקין את הגביים) מען צוא טיילט ניט דיא אינטונס פון דיא כלים. נאר אז דער אינטען פון דיא האלב קוואטירול ווערט טמא. איז דער אינטען פון דיא קוואטירל אויך טמא. אדער אז דער אינטעו פון דיא קוואטירול ווערט טמא. איז דער אינטען פון דיא האלב קוואטירול אויך טמא (וכשהוא מטביל מטביל את כולו) אונ אז ער איז טובל דיא כלי איז ער זיא טובל אין גאנצען. דיא קוואטירול מיט דיא האלב קוואטירול: ן (כני כלים) דיא פיס פון דיא כלים (והוגניהם) אונ דער אויבערשטער ברעג פון דיא כלים (ואזניהם) אונ די אויערין פון דיא כלים (וידות הכלים) אונ דיא הענטלאך פון דיא כלים (המקבלים) וואס מען קען אין זייא עפעס אריין לייגין (שנפלו עליהן משקין) וואס איז ארויף גיגאסען גיווארען אויף זייא משקים וואס זענען טמא (מנגבן והן טהורים) זאל מען אפ ווישען דיא משקה ווענט זיין דיא כלי טהור (ושאר כל הכלים) אונ אלע אנדערע כלים (שאינם יכולים לקבל רמונים) וואס זענען גילעכערט אז מען קען ניט אריין לייגין אין זייא קיין מילגרוימען. ווייל זייא וועלין דורך פאלין (שאין להם אחוריים ותוך) אונ זייא האבען ניט קיין אונטען. אין דעם דעק פון דיא כלי איז ניטא קיין לאך אריין צוא גיסען משקה. אונ זייא האבין ניט קיין אינוויינינ. דיא כלי איז ניט גימאכט גיווארען אריין צוא גיסען אין איר משקה (שנפלו משקין על מקצתו) אויף אביסעל פון דיא כלי איז ארויף גיגאסען גיווארען משקה וואס איז טמא (כולו טמא) איז דיא גאנצע כלי טמא (כלי שנטמאו אחוריו במשקין) אויב דער אונטערשטער דעק פון די כ׳׳י איז טמא גיווארין פון משקה וואס זענען טמא (אחוריו טמאין) דער אינטערשטער דעק פון די כלי איז טמא (ת״כ) דיא כלי אינוויינינ (ואוגנו) דער אויבערשטער ברעג פון די כלי (ואזנו) אונ דער א׳ער פון די כ׳י (וידיו) אונ די הענט פון די כלי (טהורין) זענען טהור (נטמא ת״כו) או ב דיא כלי א׳ז טמא ג ווארין א בנויינינ (כלו במא)

ודוקא בתרומה עביד הכירא. אבל לא שאם יש משקים באחורי העריבה וידיו בקדשים כדתנן לקמן בפרקין: ז בית טמאות אוחז בבית הצביעה ואין חושש שמא הצביעה. גרסינן מקום שאוחזין הכלי יגע במשקין שבאחוריו ויחזרו ויטמאו את כשמושיטין אותו מזה לזה. לשון וילבט לה העריבה: ר"ע אומר לכוסות. אף לכוסות

קלי (רות ב) שפירושו ויושט. ואית דגרסי בית הצביעה מקום שאוחז בו באצבעו: ויש להן בית הצביטה. שאם נטמאו אחוריו בית הצביעה טהור ואם נטמא בית הצביעה אחוריו טהורין: לעריבה גדולה של עץ. יש לה

תוכו כולו טמא: ז כל הכלים יש להן אחוריים ותוך ויש להם בית צביעה. רבי טרפון אומר לעריבה גדולה של עץ, רע"א לכוסות. ר' מאיר אומר לידים הטמאות והטהורות. א"ר יוסי לא אמרו אלא לידים הטהורות בלבד: ח כיצד היו ידיו טהורות. ואחורי הכוס טמאים. אחזו

יש להן בית צביעה: לידים הטמאות והטהורות. יש הפרש בין בית הצביעה לאחורים. לידים הטמאות כדפרישית. ולטהורות כדמפרש לקמן כילד. ור"י סבר לידים טהורות בלבד לא חיישינן. אבל לידים טמאות

בית צביעה. אבל לשאר כלים לא. שבעריבה חיישינן והלכה כת"ק וכדמפרש ר' יהודה: גדולה יש הפרש בין בית הצביעה לאחורים ח היו ידיו טהורות. ועליהם משקה טופח:

אינו

איז דיא גאנצע כלי טמא: ז (כל הכלים יש להם אחורים ותוך) אלע כלים איז ביי זיי אפ געטיילט דער אונטערשטער דעק פון דעם אינווייניג ביי דעם דין פון טומאה (ויש להם בית צביטה) אונ דער ארט וואו מען האלט דיא כלי ווען מען דער לאנגט איר צו איינעם איז אויך אפ געטיילט פון די כלי ביי דעם דין פון טומאה. רבי טרפון זאגט (לעריבה גדולה של עץ) ביי אהילצערנע מולטער אגרויסע איז דער ארט וואו מען האלט דיא מולטער ווען מען דער לאנגט איר צו איינעם. אפ געטיילט פון די מולטער ביי דעם דין פון טומאה. אבער ביא אלע אנדערע כלים איז דער ארט וואו מען האלט דיא כלי ווען מען דער לאנגט איר צוא איינעם. גלייך מיט דיא גאנצע כלי ביא דעם דין פון טומאה. רבי עקיבא זאגט (לכוסות) אפילו ביא קליינע כלים איז אויך אפ געטיילט דער ארט וואו מען האלט דיא כלי (ווען מען דער לאנגט איר צוא איינעם) פון דיא גאנצע כלי. רבי מאיר זאגט (לידים הטמאות והטהורות) ביא הענט וואס זענען טמא אדער טהור איז אפ געטיילט דער אונטען פון דיא כלי פון דעם ארט וואס מען האלט די כלי ווען מען דער לאנגט זיא צוא איינעם (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (לא אמרו אלא לידים הטהורות בלבד) וואס מען האט גיזאגט אז דער אינטערשטער דעק פון דיא כלי איז אפ געטיילט פון דעם ארט וואס מען האלט דיא כלי ווען מען דער לאנגט איר צו איינעם. דאס איז נאר אז דיא הענט זענען טהור. אבער אז דיא הענט זענען טמא. איז דער אונטערשטער דעק פון דיא כלי ניט אפ געטיילט פון דעם ארט וום מען האלט דיא כלי ווען מען דער לאנגט איר צוא איינעם: ח (כיצד) וויא איז דער פשט פון דיא רייד פון רבי יוסי (היו ידיו טהורות) אויב זיינע הענט זענען גיוועז טהור אונ די הענט זענען גיוועז נאס פון וואסער אדער פון אנדערע משקה (ואחורי הכוס טמאים) אונ דער אונטערשטער דעק פון דיא כלי איז גיוועז טמא (אחזו בבית צביעתו) מעג ער האלטין דיא כלי ביי דעם אויער פון דיא כלי וואו מען האלט מיט דיא פינגער

אחזו בבית צביעתו אינו חושש שמא נטמאו ידיו באחורי הכוס. היה שותה בכוס שאחוריו טמאים. אינו חושש שמא נטמא המשקה שבפיו באחורי הכוס וחזר וטימא הכוס. קומקום שהוא מרתיח אינו חושש שמא יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו: ט כלי הקדש אין להם אחורים ותוך ואין להם בית צביעה ואין מטבילים כלי בתוך כלי לקדש. כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה. ואינן עולים מידי טומאתן

אל

אינו חושש שמא נטמאו. משקין שעל ידיו באחורי הכוס וחזרו ויטמאו את הידים: ט אין להם אחורים ותוך. דהנוגע באחד מהן כנוגע בכלו. ויש להן אחורים ותוך דהכן לעיל דוקא לתרומה: ואין מטבילין כלים לתוך כלים. כשהכלים טמאים ונפגי שכבדו של כלי תוכן וחשו לקדש יותר מבתרומה: יורדים לידי טומאתן במחשבה. כגון טבעת בהמה שאינה מקבלת טומאה חשב עליה ליתנה באצבע אדם מקבלת טומאה מכאן ואילך במחשבה זו אבל טבעת אדם שחשב עליה ליתנה בבהמה לעולם היא מקבלה טומאה עד שיעשה בה שנוי מעשה לשנות

(אינו חושש שמא נטמאו ידיו באחורי הכוס) און ער דארף ניט מורא האבן טאמער וועלין דיא משקה וואס אויף זיינע הענט טמא ווערין פון דעם אונטערשטין דעק פון כוס. וועלין זייא מטמא זיין דיא הענט (היה שותה בכוס שאחוריו טמאים) אז ער האט גיטרונקען פון א כוס וואס דער אונטערשטער דעק איז טמא (אינו חושש שמא נטמא המשקה שבפיו באחורי הכוס) דארף ער ניט מורא האבן טאמר דיא משקה וואס אין מויל זענען טמא גיוואָרין פון דעם אונטערשטין דעק פון כוס (וחזר וטמא את הכוס) און דיא משקה האט מטמא גיוועזן דעם כוס (קומקום שהוא מרתיח) אקעסיל וואס דער אונטערשטער דעק איז טמא און ער קאכט (אינו חושש שמא יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו) דארף מען ניט מורא האבן טאמער איז ארוס גילאפין וואסר פון קעסיל און זייא האבין זיך אנגערירט אן דעם אונטערשטין דעק און זענען טמא גיוואָרין און זענען צוריק אריין גיקומען אין קעסיל און האבין מטמא גיוועזן דיא אינוויינענסטע וואסער: ט (כלי הקדש) דיא כלים פון בית המקדש אדער אנדערע הייליגע כלים (אין להם אחורים ותוך) איז ביי זייא ניט אפ גיטיילט דער אינוויינינג פון אויסווייניג. אפילו נאר דער אונטערשטער דעק פון דיא כלי איז טמא גיוואָרין. איז דיא גאנצע כלי טמא אפילו אינווייניג אויך (ואין להם בית צביעה) און דער אויער פון דיא כלי איז אויך ניט אפ גיטיילט פון דיא כלי. אוב אטומאה האט אנגערירט דעם אויער פון דיא כלי. איז דיא גאנצע כלי טמא (ואין מטבילין כלים בתוך כלים לקודש) אוב צווייא כלים זענען טמא טאר מען ניט אריין לייגין איין כלי אין די אנדערע און צוא זאמען טובל זיין. אוב מען דארף דיא כלי צוא הייליגע זאכי (כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה) אלע כלים קענען טמא ווערין דורך זיין טראכטין. דהיינו א רינג וואס זיצט אויף א בהמה. קען ניט טמא ווערין. אוב ער האט גטראכט צוא ניצען דעם רינג פאר זיך. אפילו ער האט נאך ניט גענוצט. קען שוין דער רינג טמא ווערין (ואינם עולים מיד טומאתן אלא בשינוי מעשה) אבער ארויס גיין פון דיא טומאה קענען זייא אנדערש ניט נאר מען זאל זייא ענדערין פון וויא זייא זענען גיוועזן. דהיינו אוב דער רינג האט גענוצט א מענטש. קען ער טמא ווערין. און ער

צורתה: ומחשבה אינה מבטלת. לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה. אם לאחר שחשב על טבעת בהמה לעשותה לאדם שהיא מקבלת טומאה במחשבה זו חזר וחשב עליה להחזירה לבהמה אין מחשבה זו מוציאה [מידי] טומאה שירדה לה במחשבה הראשונה:

פ' כו **סנדל** עמקי. סנדלי' הנעשים בכפר עמקי: כיס של שנצות. כמין רצועות תחובות בלולאות בשפת הכיס ומושכים אותן אילך ואילך והכיס

ועושין מהן כמין חוטין ועושה מהן כפיפה וחבלים: סנדל לדיקי. סנדל שעושים אנשי טל לדיקיה: הרי אלו מיטהרין ומיטמאין שלא באומן. משום דכל הני יש להן רצועות ואין צריך לקשרן. אלא מותח ברצועות והן נסגרים מאליהן. וכן כשפותחים מאליהן על ידי רצועות אחרות שמושך בהן. כמין שעושין לכיסין במקומינו ואם סותרו אותן הרצועות דשוב אין ראוין לסגור ולפתוח טהורים. ור' יוסי סבר דאף על פי שהן מותרים.

אלא בשנוי מעשה. שהמעשה מבטל מיד המעשה. ומיד מחשבה. ומחשבה אינו מבטל. לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה:

פרק כו **סנדל** עמקי וכיס של שנצות. ר' יהודה אומר אף כפיפה מצרית. רשב"ג אומר אף סנדל לדיקי ביוצא בהן הרי אלו מיטמאין ומיטהרין שלא באומן. א"ר יוסי והלא כל הכלים מיטמאין ומיטהרין

נסגר מאליו: כפיפה מצרית. של עשוי מנורי טמאין. כיון דהדיוט יכול להחזירם. חוץ מן הדקל מביאין נצרים והולין וקורעין אותן הכפיפה דאף האומן אינו יכול להחזירה.

והלכה

האט גיטראכט צוא ניצען דעם רינג צוא אבהמה. קען נאך אויך דער רינג טמא ווערין. סיידין ער ענדערט דעם רינג ער זאל אום זעהן אנדערש וויא פריער. קען ער שוין ניט טמא ווערין (שהמעשה מבטל מיד מעשה ומיד מחשבה) ווארום דאס טוהען וואס ער מאכט דיא כלי אנדערש וויא זיא איז פריער גיוועזן. מאכט בטל די ערשטע ארבעט פון דיא כלי. אונ דאס מאכט בטל דאס ערשטע טראכטונג פון דיא כלי. אונ מען רעכונט נאר דיא כלי צוא וואס זיא ווערט איצט גימאכט (ומחשבת אינה מבטלה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה) אבער דאס איצטיגע טראכטונג מאכט ניט בטל דיא פריערדיגע ארבעט אונ ניט דיא פריערדיגע טראכטונג. אוב ער האט גיטראכט אויף אר נג פון אבהמה. ער זאל אים ניצען פאר אמענטשין. קען דאך שון דער רינג טמא ווערין. אוב ער האט דער נאך צוריק גיטראכט ער זאל ניצען דעם רינג צוא אבהמה. קען ניט דיא אנדערע מחשבה מבטל זיין דיא פריערדיגע מחשבה. נאר דער רינג קען טמא ווערין:

פרק כו א (סנדל עמקי) דיא שיך וואס ווערין גימאכט אין דעם דארף וואס הייסט עמק (וכיס של שנצות) אונ אבייטיל וואס האט שנירלאך צום פאר ציהען. רבי יהודה זאגט (אף כפיפה מצרית) אקארב וואס איז גיפלאכטין פון דיא קארע פון אבום. מען נעמט קארע פון אבוים אונ מען רייסט אזוי וויא פעדים אונ מען פלעכט דער פון קערב. רבן שמעון בן גמליאל זאגט (אף סנדל לדיקי כיוצא בהן) דיא שיך וואס ווערין גימאכט אין דעם ארט לדיקי זענען אויך גלייך צוא דיא כלים (הרי אלו מיטמאין ומיטהרין שלא באומן) זייא קענען טמא ווערין אונ טהור ווערין אן אבעל מלאכה (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (והלא כל הכלים מיטמאין ומיטהרין שלא באומן) אלע

ומיטהרין שלא באומן. אבל אלו אע״פ שהן מותרין טמאין. שהדיוט יכול להחזירם. לא אמרו אלא בכפיפה מצרית שאף האומן אינו יכול להחזירה: ב כיס של שנצות שניטלו שנציו טמא. נפשט טהור. טלה עליו את המטלת מלמטן. טמא. כיס לתוך כיס שנטמא אחד מהן במשקה. לא נטמא חברו. צרור המרגלית טמא. צרור המעות

והלכה כרבי יוסי: ב שנטלו שנציו. לרבנן מיירי שלא נטלו לגמרי. אלא שנתקו מן הלולאות ועדיין תלויות בכיס. ולרבי יוסי אפי׳ נטלו לגמרי. מפני שהדיוט יכול להחזירם: נפשט. הכיס ונעשה כמין שר חלק שאין לו בית קבול. טהור: טלה עליו מטלת. נתן בשוליו טלאי. כלומר חתיכה קטנה של עור חבר בו מלמטה. דדרך הכיסי׳ מכניסים עור קטן בין התפירה וכשפושטו ישאר אותו העור ולא ביטל קבולו: לא

נטמא חברו. דטומאת משקין לטמא כלים לאו דאורייתא ולא חשיב חבור: צרור המרגלית. מניחין מרגלית בתוך עור לשום שמולה שם וקושרים אותו וכשמוציאין המרגלית נשאר העור כמו כיס עד שיטרח ויפשט מהמת אותה מרגלית שעמדה ימים רבים ונצרר: צרור המעות. כמו צרור המרגלית וטעמא דצרור המרגלית מטמא טפי. משום דדרך צרור המרגלית לעמוד יותר מצרור המעות שצרור המעות רגילים להתיר

כלים קענען טמא ווערין אונ טהור ווערין אן אבעל מלאכה (אבל) אבער. אזו איז דער פשט (אלו) דיא כלים (אף על פי שהן מותרין) אפילו זייא זענען אויף גיבונדין (טמאין) קענין זייא טמא ווערין (שהדיוט יכול להחזירם) ווייל אפראסטער מענטש ואפילו ניט אבעל מלאכה קען זייא צוריק צו בינדען (לא אמרו אלא בכפיפה מצרית) מען האט ניט מער גיזאגט נאר בייא אקארב וואס איז גימאכט פון קארע. אז די קארב איז אויף גיפלאכטין גיווארין ווערט זיא ניט טמא (שאף האומן אינו יכול להחזירה) ווארום אפילו אבעל מלאכה קען איך ניט צוריק צוא פלעכטין: ב (כיס של שנצות) אבייטיל מיט שנירלאך צום פאר ציהען (שניטלו שנציו) אונ דיא שנירלאך זענען אפ געריסין גיווארין (טמא) קען נאך דיא בייטיל טמא ווערין (נפשט) אוב דיא בייטיל איז אוס גיצוגין גיווארין אזו וויא אגלייכע שטיק לעדער (טהור) ווערט זיא שון ניט טמא (טלה עליו את הסטלת מלמטן) אונ אוב דיא בייטיל איז ניט פון איין שטיק. נאר דער דעק איז בזונדער אריין גיזעצט אונ ארום גינייט. אונ צווישין די נעט איז אריין גיזעצט אפאסעק לעדער דער נאט זאל זיין שטארק. אונ אז מען ציהט אוס דיא בייטיל קען זיא ניט גלאט אוס גיצויגין ווערין. נאר עס איז גימאכט פון דעם פאסעק לעדער אזו וויא ווענטליך אונ מען קען אויף דעם דעק עפעס אריין לייגין (טמא) קען דיא בייטיל טמא ווערין (כיס לתוך כיס) אז עס איז גימאכט איין בייטיל אין דיא אנדערע (שנטמא אחד מהן במשקה) איין בייטיל איז טמא גיווארין פון משקה וואס איז טמא (לא נטמא חברו) איז דיא אנדערע בייטיל ניט טמא גיווארין (צרור המרגלית) אז מע האט איינגיבונדין פעריל אין אשטיקיל לעדער. אונ עס איז אזו גילעגין עטליכע טעג. איז דיא שטיקיל לעדער צוא זאמען גיצויגין גיווארין וויא אבייטעלע. דער נאך אז מען נעמט ארום דיא פעריל (טמא) קען דיא בייטעלע טמא ווערין (צרור המעות) אז מען האט איינגיבונדין געלט אין אשטיקיל לעדער. דער נאך אז מען נעמט ארום דיא געלט ווערט דיא לעדע וויא

לסתיר תמיד משום דלהוצאה ניתנו והלכה מלאכתן: פרקמינן. גרסינן. והוא דכל כהכמים: ג׳ כף לוקטי קוצים. כמין כף יד שמחהל וקושר בו פדחתו: בית אצבעות. של עיר תופסי׳ מלקטי קולים בידיהן שלא כמין יד של עור עשוי להכניס אצבעותיו יגקבו ידיהן בקולים: טהורה. דאינה עשויה לתוכו: קייצין. מלקטי קולים. פ״ל מלקטי

המעות. ר׳ אליעזר מטמא, וחכמים מטהרים: ג׳ כף לוקטי קוצים. טהורה. הזון והברכייר טמאין. והשרוולים טמאין. והפרקלימין טהורין וכל בית אצבעות טהורות. חוץ משל קייצין מפני שהיא מקבלת את האוג. נקרעת אם אינה מקבלת את רוב האוג. טהורה: ד׳ סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותקנה. טמא מדרס. נפסקה שניה ותקנה. טהור מן

לקבלה: הזון. אזור כמין אבנט. ובלשון יוני קורין לחגור זוני: ברכייר. דפוס של עור נתון על הברכיים כדי שיוכלו לעמוד על ברכיהן טמאים. דעשויה לקבלה: שרוולים. כמין בית יד של עור דחוק ולר שנותנים בעלי אומנות בזרועותיהן כדי שלא

פירות הקיץ: האוג. פרי אדוסכמלוי בא״ן שגדל ביער מאליו. ופעמים שהמלקטים קולים ביערים מלקטים האוג. ונותנים אותו בבית אצבעות. כמלא שכוא עשוי לקבלה: ד׳ ותקנה טמא מדרס. שדיין עומד בטומאתו כיון דאזן שניה קיימא כ טהור מן המדרס.

יפלו בגדיהן הכתבי׳ על ידו. ויבטלו אותן אע״פ דכתקנה ראשונה קודם בנשברה שניה. מ״ר

אביטעלע (רבי אליעזר מטמא) רבי אליעזר זאגט דיא ביטעלע ווערט טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דיא ביטעלע איז טהור. וויל מען בינט אלע מאהל אוף דיא שטיקול לעדער ארוים צו נעמען געלט אוס צוא געבין. איז דיא לעדער ניט אזוי שטארק איין גיצוינין וויא אביטיל: ג (כף לוקטי קוצים) דיא וואס קלויבין דערנער טוהען אן אהענטשקע אוף דיא האנט זיא זאלין ניט צוא שטעכין דיא האנט (טהורה) דיא הענטשקע איז טהור זיא ווערט ניט טמא (הזון) אגארטיל (והברכייר) דיא שטיקיל לעדער וואס מען טוהט אן אויף דיא קניא ווען מען וויל שטיין אויף דיא קניא (טמאין) זייא קענען טמא ווערין (והשרוולים טמאין) דיא ארבעל וואס מען טוהט אן אויף די הענט ווען מען ארבעט. קענען טמא ווערין (והפרקלימין טהורין) אשטערינבינדע ווערט ניט טמא (וכל בית אצבעות טהורין) אזוי אהע משקע וואס מען טוהט אן אויף דיא פינגער איז טהור. זיא ווערט ניט טמא (חוץ משל קייצין) נאר דיא הענטשקעס פון די וואס קלויבין דערנער קענען טמא ווערין (מפני שהיא מקבלת את האוג) וייל מען ליגט אריין אין דיא פינגער פון דיא הענטשקעס דיא פירות וואס מען קלויבט פון דיא ווילדע בוימער ודיא פירות הייסין אוגן (נקרעה) אוב דיא פינגער פון דיא הענטשקעס זענען צור סען גיווארין (אם אינה מקבלת את רוב האוג טהורה) אוב דאס גרעסטע טייל פון דיא פרי קען זיך ניט פערהאלטין אין דיא פינגער. איז דיא הענטשקע טהור: ד (סנדל שנפסקה אחד מאזניו) אז עס איז אפ געריסין גיווארין אאויער פון אשוך (ותקנה) אונ מען האט פאריכט מען האט צוא גינייט אייעם אויער (טמא מדרס) אוב אזב איז פריער גיגאנגען אין דעם שוך איידער דער אויער האט זיך אפ געריסען איז דער שוך טמא פון פריער אן וייל מען האט דעם אויער צוא גינייט (נפסקה שניה) אויב דער אנדערער אויער איז אויך אפ געריסין גיווארין. דער נאך וויא מען האט פאריכט דעם ערשטין (ותקנה) אונ מען הט דעם אנדערין אויער אויך פאריכט גימאכט

מן המדרס אבל טמא מגע מדרס. לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה שנייה. טהורה. נפסק עקבו. ניטל חוטמו. או שנחלק לשנים. טהור. סוליים שנפסקו מכל מקום. טהור. מנעל שנפחת. אם אינו מקבל את רוב הרגל. טהור. מנעל שעל האמום ר"א מטהר. וחכמים מטמאין. כל חמתות צרורות

טהורות

מ"מ טהורה דפנים חדשות באו לכאן שלאחר שירדה לה טומאת מדרס נתחדשו לה פנים הללו ואין זו הראשונה מאחר שכבר נתקלקל בה כדי בעולה: אבל טמא מגע מדרס. משום דאוזן ראשונה כשנשברה ותקנה שהביא אזן אחר תחת השבורה וחברה לסנדל נטמאת מגע מדרס שהרי נגעה בסנדל הטמא מדרס. וכי נשברה אזנייה דפרח מניה טומאת מדרס. אשתייר ביה טומאת מגע דכל הסנדל מחובר לאזן ראשונה שנתקנה: עד שנפסקה. אזן שניה: טהורה. דכיון דנשברו שתי אזנים תו לא חזי למידי: עקבו. עור של סנדל המכסה את גובה הרגל שכנגד שוקו מאחוריו: חוטמו. שעולה כנגד אצבעות הרגל מלפניו: טהור. מטומאה

דלמפרע אבל מקבל טומאה מכאן ולהבא: סוליים. עור שתחת פרסת הרגל בלבד. שאין לו עקב. ובלע"ז סול"א: האמום. דפוס של מנעל. עשוי מעור מלא שער: ר' אליעזר מטהר. דסבר לא נגמרה מלאכתו של מנעל עד שישמטנה מעל גבי האמום: וחכמים מטמאין. דחשבי ליה נגמרה מלאכתו. והלכה כחכמים: כל חמתות צרורות. נאדות שנקבו נקב המוציא מידי טומאתן וקשר הנקב: טהורין. כמו שהיו מפני שעתיד להתיר הקשר: חוץ מקשר של ערביים. שאינו נוח להתיר: צרור שעה. קשר העשוי לפי שעה. ועומד להתיר: צרור עולם. קשר העשוי להיות קיים לעולם: כל חמתות צרורות טהורות.

כין

אנייעם (טָהוֹר מִן הַמִּדְרָס) אִיז דֶער שׁוּך טָהוֹר פוּן דִיא פְרִיעֶרְדִיגֶע טוּמְאָה פוּן זָב, ווייל איצט זֶענֶען בֵּיידֶע אוֹיעֶרִין נַיי. הֵייסְט דָאס גָאר אַנַייעֶר שׁוּך. אוּנ דֶער שׁוּך וָואס אִיז גִיוֶועזֶן טָמֵא אִיז צוּא רִיסֶען גִיוָוארִין (אֲבָל טָמֵא מַגַע מִדְרָס) נָאר אָבֶּער ווייל דֶער שׁוּך הָאט זִיךְ אָנְגֶערִירְט אָן זִיךְ אַלֵיין. אִיז עֶר טָמֵא ווייל עֶר הָאט אָנְגֶערִירְט אַשׁ הָ וָואס אִיז טָמֵא פוּן אַזָב (לֹא הִסְפִּיק לְתַקֵן אֶת הָרִאשׁוֹנָה) אוֹיבּ עֶר הָאט נִיט צַייט גִיהַאט צוּא פַארִיכְטִין דֶעם עֶרְשְׁטִין אוֹיעֶר (עַד שֶׁנִפְסְקָה שְׁנִיָּה) בִּיז דֶער אַנְדֶערֶער אוֹיעֶר אִיז אָפּ גֶערִיסִין גִיוָוארִין (טְהוֹרָה) אִיז דֶער שׁוּך טָהוֹר (נִפְסַק עֲקֵבוֹ) אוֹיבּ דֶער טֵילֶעק פוּן שׁוּךְ אִיז אָפּ גֶערִיסֶען גִיוָוארִין (נִיטַל חוֹטְמוֹ) אוֹיבּ עֶס אִיז אַרָאפּ גִינוּמֶען גִיוָוארִין דֶער נָאז פוּן שׁוּךְ [דֶער שְׁפִּיץ וָואס בַּיי דִיא פִינְגֶער] (אוֹ שֶׁנֶחֱלַק לִשְׁנַיִם) אָדֶער דֶער שׁוּךְ אִיז צוּ רִיסֶען גִיוָוארִין אִין צְוַוייא טֵייל (טָהוֹר) אִיז דֶער שׁוּךְ טָהוֹר פוּן דִיא פְרִיעֶרְדִיגֶע טוּמְאָה. אָבֶּער אַז אַטוּמְאָה רִירְט זִיךְ אָן אִיצְט אָן דֶעם שׁוּךְ וֶוערְט עֶר טָמֵא (סוֹלַיִים שֶׁנִפְסְקוּ) אוֹיבּ דִיא פָאדֶעשְׁוֶועס אִיז אָפּ גֶערִיסִין גִיוָוארִין (מִכָּל מָקוֹם טָהוֹר) פוּן וֶועלְכִין אָרְט זִיא אִיז אָפּ גֶערִיסִין גִיוָוארִין פוּן פָארוּנְט אָדֶער פוּן אִינְמִיטְן אִיז אַלְץ דֶער שׁוּךְ טָהוֹר (מִנְעָל שֶׁנִפְחַת) אַשׁוּךְ וָואס אִיז צוּא רִיסֶען גִיוָוארִין (אִם אֵינוֹ מְקַבֵּל אֶת רוֹב הָרֶגֶל) אוֹיבּ דֶער שׁוּךְ פַאר נֶעמְט נִיט דָאס גְרֶעסְטֶע טֵייל פוּן פוּס (טָהוֹר) אִיז דֶער שׁוּךְ טָהוֹר (מִנְעָל שֶׁעַל הָאִמּוּם) דֶער שׁוּךְ וָואס אִיז אוֹיף דֶעם פָארֶעם. אוֹיף דִיא קָאפִּיטֶע (רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר) רַבִּי אֱלִיעֶזֶר זָאגְט דֶער שׁוּךְ אִיז טָהוֹר. ווייל עֶר אִיז נָאךְ נִיט פֶערְטִיג בִּיז מֶען נֶעמְט אִים אַרָאפּ פוּן דִיא קָאפִּיטֶע (וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים) אוּנ דִי חֲכָמִים זָאגִין דֶער שׁוּךְ קֶען טָמֵא וֶוערִין. עֶר הֵייסְט שׁוֹין פֶערְטִיג (כָּל הַחֵמָתוֹת צְרוּרוֹת טְהוֹרוֹת) אַלֶעדֶערְנֶער בֵּייטִיל אַגְרוֹיסֶער וָואס

בין צרור עולם בין צרור שעה ואפי׳ של בכתפו שלא יזיקנו המשאוי שעל כתפו: ערביים והלכה כת״ק: ה לשטיח. ע״ג עור הרופא. רופא החבורות נותן לפניו קרקע וליסב עליו: סקורטיא. עור שלובשים עור שלא יטנפו בגדיו בדם הפצעים: עור העבדנים בשעת מלאכתן: קטבליא. עור העריסה. שמשימים על עריסה של קטן:

טהורות חוץ משל ערביין. רמ״א צרור שעה טהורות. צרור עולם טמאות. רבי יוסי אומר כל חמתות צרורות טהורות: ה אלו עורות טמאין מדרס. עור שחשב עליו לשטיח. עור סקורטיא. עור קטבוליא. עור החמר. עור הכתן. עור הכתף. עור הרופא. עור העריסה. עור הלב של קטן. עור הכר. עור הכסת. מדרס. עור הסרוק. עור הסורק. רא״א

שמניחין ע״ג המטה ושוכבים עליו: עור החמר. גרסי׳. ול״ג עור החמור. כלומר עור שמשים החמר על בגדיו כשמחמר אחר בהמתו: עור הכתן. עור שנותנים לפניהם אומני פשתן כדי שלא ידבק הנעורת של פשתן בבגדיהם: עור הכתף. שמשים הכתף

עור הלב של קטן. רגילים היו לחגור עור על מתני הקטן כנגד לבו שלא יכנו כשתול על לבו וימות: עור הכר והכסת. של מטה: עור הסרוק. עור שסוגרים אומני המסרקו׳ על מתניהן: עור הסורק. אומנים הסורקים פשתן: ר״א אומר מדרס. וכ״ש

מען האלט אין אים וואסער אדער אנדערע משקה. אוב ער איז גילעבערט גיוואורין אונ מען האט די לעכיל צוא גיבונדין איז דער ביטיל טהור. ווייל עס וועט זיך אפ בינדען וועט זיין אלאך (חוץ משל ערביין) נאר די ביטיל וואס די אראבייער האבין צוא גיבונדען קען טמא ווערין. ווייל זייער קנופ קען מען ניט אפ קניפען. רבי מאיר זאגט (צרור שעה טהורות) אויב מען האט גימאכט דעם קנופ נאר אויף דער צייט אונ שפעטער וועט מען דאס אפ קניפען איז דער לאגיל טהור (צרור עולם טמאות) אבער אז מען האט גימאכט דעם קנופ אויף אייביג קען דער לאגיל טמא ווערין. רבי יוסי זאגט (כל החמתות צרורות טהורות) אלע לעדערנע ביטלען וואס זענען גילעבערט אונ פאר בונדין. אפילו זייא זענען פאר בונדען אויף אייביג. אונ אפילו די אראבייער האבין פאר בונדין פון דעסטוועגין זענען זייא טהור: ה (אלו עורות טמאין מדרס) די פעל ווערין טמא אוב אזב זיצט אויף זיי (עור שחשב עליו לשטיח) אז ער הט ג טראכט אויף אפעל ער זאל איר אויסשפרייטין אויף די ערד צוא זיצען אויף איר (עור סקורטיא) די פעל וואס די נארבארס טוהען אן אפארטוך ווען זייא ארבייטין (עור קטבוליא) די פעל וואס מען פאר שפרייט אויף אבעט צו ליגען אויף איר (עור הכתן) די פעל פון די וואס קלאפין פלאקס. זייא טוהען אן אפארטוך פון לעדער (עור החמר) די פעל וואס דער פורמאן טוהט א אפארטוך ווען ער דארף ארויף לאדען אמשא אויף דעם איזיל (עור הכתף) די פעל וואס מען ליינט ארויף אויף דעם האקסיל ווען מען טראגט אמשא (עור הרופא) די פעל וואס דער דאקטאר טוהט אן וויא אפארטוך ווען ער נעמט היילין אמכה. ער זאל ניט [illegible] מאכין זיינע קליידער (עור העריסה) די פעל וואס מען ליינט אויף אוויגול (עור הלב של קטן) די פעל וואס מען טוהט אן אקינד ביי דעם הארץ (עור הכר) די פעל וואס מען ציהט אן אויף אקישין (עור הכסת) די פעל וואס מען ציהט אן אויף ואפעקע) אאונטער בעט (מדרס) די אלע פעלין אוב אזב איז אויף זייא ג זעסין אדער גילעגין ווערין זיי טמא (עור הסרוק) די פעל וואס טוהט אן אויף זיך דער וואס מאכט קאמען (עור הסורק) די

טמא מת. דהא תנן בפרק בא סימן (ד׳ תרגום מכסה חופאה: טהור. דהכי תניא
מט) כל הטמא מדרס מיטמא טמא מת: יכול שאני מרבה חפויי כלים לטומאה.
וחכמים אומרים טמא מת. ולא מדרס. שאין תלמוד לומר (ויקרא יא) אשר יעשה מלאכה
עשויין לישב עליהן. והלכה כחכמים: ן עב כסס. פרט לחפויי כלים: למשקולות
כסות. כגון לבדין שעס׳

מדרס. וחכ״א טמא מת: ן עב כסות ותכריך כסות. מדרס. עב ארגמן ותכריך ארגמן. בש״א מדרס וב״ה אומרים טמא מת. עור שעשאו חפוי לכלי טהור. למשקלות טמא. רבי יוסי מטהר משום אביו: ז כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתן. וכל מקום שיש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתן. אלא

העוצבה

מהן כסות. זהו עב כסות וכן עב ארגמן. לבד לבוש ארגמן. כך פירשו רבותי. ואני שמעתי עב כסות. עור שמכסים בו הבגדים. עב ארגמן. עור שמכסים בו ארגמן: תכריך כסות. עור שכורכים בו הבגדים: תכריך ארגמן. עור שכורכים בו ארגמן: חפוי. מכסה. העוצבה. שאף על פי שחסרה מלאכה מחשבה מסתלקת

טמא. והא דתנן לעיל בס״פ כל כלי עץ שנחלקו. זה הכלל העשוי לחפוי. טהור, חפוי למשקולת שאני. לפי שהוא עשוי לקבל. והמשקולת עצמה היא כלי. והלכה כתנא קמא: ז שיש חסרון מלאכה. שעדיין חסרה מעשה ואח״כ תתקיים [המחשבה]: אלא

פעל וואס טוהט אן אויף זיך דער וואס בארשט פלאקס. רבי אליעזר זאגט (מדרס) אויב דער קאמען מאכער אדער דער פלאקס בערשטער איז אזב. ווערט דיא פעל טמא (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (טמא מת) דיא פעל קען נאר טמא ווערין אז זיא רירט אן אמת. אבער נים פון אזב: ו (עב כסות) אגראבע קלייד פון פילשין (והכריך כסות) אונ אפעל וואס מען וויקלט איין אין איר קליידער (מדרס) אויב אזב איז גיזעסין אדער גילעגין אויף דיא קלייד אדער אויף דיא פעל. ווערט דאס קלייד אונ דיא פעל טמא פון דעם זב (עב ארגמן) אויב דיא פילשין איז גיפארבט פורפור רויט (ותכריך ארגמן) אונ דיא פעל וואס מען וויקלט איין אין איר וואל וואס איז גיפארבט פורפור רויט. בית שמאי זאגין (מדרס) אויב אזב איז גיזעסין אדער גילעגין אויף דיא קלייד אדער אויף דיא פעל. ווערט דאס קלייד אונ דיא פעל אויך טמא פון דעם זב. אונ בית הלל זאגין (טמא מת) דיא פעל אונ דיא קלייד קען נאר טמא ווערין אז זיא רירט אן אמת. אבער נים פון אזב. ווייל אויף דיא פעל אונ אויף דיא קלייד זיצט מען נים (עור שעשאו חפוי לכלי) אז מען האט בדעקט אכלי מיט אפעל (טהור) איז דיא פעל טהור. זיא ווערט נים טמא (למשקלות טמא) אז ער האט בדעקט מיט אפעל געוויכטער. קען דיא פעל טמא ווערין (רבי יוסי מטהר משום אביו) רבי יוסי זאגט פון זיין פאטערסוועגין דיא פעל איז טהור. זיא ווערט נים טמא: ז (כל מקום שאין חסרון מלאכה) דיא זאך וואס איז אין גאנצין פארטיג מען דארף שוין נים ארבייטין ביא דיא זאך (מחשבה מטמאתן) אז ער טראכט עס זאל שוין אזוי בלייבין. קען דיא כלי טמא ווערין (וכל מקום שיש חסרון מלאכה) אונ די זאך וואס איז נאך נים פערטיג אין גאנצין מען דארף נאך ביי איר ארבייטין. אונ דער מענטש האט גיטראכט זיא זאל אזוי בלייבין נים פערטיג (אין מחשבה מטמאתן) דורך דער מחשבה קען נאך דיא זאך נים טמא ווערין. ביז זיא ווערט אין גאנצין פערטיג (אלא העוצבה) נאר

מטמאתה. לפי שאין מקפידין על חסרון מלאכה שלה. ושלשה הוא עור המכסה את המרכב. ואינה צריכה קילוע. דכיון דעשויה לכסוי היכי חושש לקלוע: ח של בעל הבית. דאינו עשוי למכרן ועושה מהן מטו׳ ודלופקאות וטבלאות חשב עליהן לדבר שראויין לו בלא חסרון מלאכה. מקבלים טומאה מיד: ושל עבדן. דעשוי למכור אין המחשבה מטמאתן. דעביד דממליך ומוכרן והלוקח יעשה מהן מנעלי׳. ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך: של גנב מחשבה מטמאתן. דקננהו ביאוש. דקסבר סתם גניבה יאוש בעלים הוא דלא ידעו מאן לתבעו: ושל גזלן אין מחשבה מטמאתו. ואע״פ שחשב עליהן לדבר שאין בו חסרון מלאכה. דסתם גזילה אין בו יאוש בעלים. דכיון דידע מאן גזליה אזיל ותבע ליה בדינא: חלוף הדברים. סתם גזלה איכא יאוש. דלעיניה שקל מיניה. ומחזא חזא דאינש אלמא הוא ומיאש. אבל סתם גניבה סבר משכחנא ליה לגנב ותבענא ליה לדינא ולא מייאש. והלכה כתנא קמא: ט עור שהוא טמא מדרס. כגון סטיה. וכיוצא

העוצבה: ח עורות בעל הבית. מחשבה מטמאתן. ושל עבדן. אין מחשבה מטמאתן. של גנב מחשבה מטמאתן. ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן. רש״א חלוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן. מפני שלא נתיאשו הבעלים: ט עור שהוא טמא מדרס. וחשב עליו לרצועות ולסנדלין

די פעל וואס מען לייגט ארויף אויף דעם זאטל אפילו זיא איז נאך ניט פערטיג אין גאנצין. זיא איז נאך ניט ארום געשניטען קען זיא אויך טמא ווערין: ח (עורות בעלי בתים) די פעל וואס א בעל הבית האלט פאר זיך ניט צום פאר קויפין (מחשבה מטמאתן) אז ער האט געטראכט אויף זייא ער זאל זייא ניצען אזוי וויא זייא זענען קענען זייא טמא ווערין (ושל עבדן) און די פעל פון א גארבער וואס ער האלט זייא צום פאר קויפין (אין מחשבה מטמאתן) אז ער האט אויף זייא געטראכט זייא זענען שוין פערטיג קענען זייא נאך ניט טמא ווערין (של גנב) אז ער האט גיגנבת אפעל. ווייל דער בעל הבית ווייס ניט פון וועמען ער זאל זיא אויף מאנען. איז ער זיא מפקיר. גיהער שוין די פעל צום גנב (מחשבה מטמאתן) אז ער טראכט אויף די פעל זיא זאל אזוי פערבלייבין קען זיא טמא ווערין (ושל גזלן) אז איינער האט גיגזלת א פעל ווייל דער בעל הבית ווייס ווער עס האט ביי איהם גינומען די פעל. איז ער זיא ניט מפקיר. ער טראכט ער וועט זיא נאך אפ נעמען. גיהער ניט די פעל צום גזלן (אין מחשבת מטמאת) אז ער טראכט אויף די פעל זיא זאל אזוי פערבלייבין קען זיא ניט טמא ווערין. רבי שמעון זאגט (חלוף הדברים) פאר קערט זענען די רייד (של גזלן) די פעל וואס ער האט גיגזלת איז שוין זיינע. ווייל ער איז א שטארקער מענטש טראכט דער בעל הבית ער וועט זיא שוין געוויס ניט קענען אפ נעמען איז ער זיא שוין מפקיר (מחשבה מטמאתן) אז ער טראכט די פעל זאל אזוי פערבלייבין קען זיא שוין טמא ווערין (ושל גנב) די פעל וואס ער האט גיגנבת (אין מחשבה מטמאתן) אז ער האט גיטראכט די פעל זאל אזוי פערבלייבין קען זיא ניט טמא ווערין (מפני שלא נתיאשו הבעלים) ווייל דער בעל הבית האט זיך נאך ניט פארגעסן פון די פעל. ער טראכט ער וועט געפינען דעם גנב. האט ער די פעל ניט מפקיר גיווען גיהער זיא נאך ניט צום גנב: ט (עור שהוא טמא מדרס) א פעל וואס איז איז אויף איר גילעגין אונ זיא איז טמא

ולסנדלין. כיון שנתן בו את האזמל טהור. דברי ר' יהודה. וחכ"א עד שימעטנו פחות מה' טפחים. ר"א בר ר' צדוק אומר אף העושה מטפחות מן העור טמאה. ומן הכסת טהורה:

פרק כז **הבגד** מטמא משום ה' שמות. השק משום

כו: אף העושה מטפחת מן העור. שהוא טמא מדרס: טמאה. המטפחת שהמטפחת דומה לשטיח דפעמים שהוא יושב עליה. אבל אם קצץ הכסתו' של עור הטמאו' ועשה מהן מטפחות טהורות מידי דהוי אכלים שנשברו. ומיהו מקבלת טומאה מכאן ולהבא. כדתנן לעיל בפכ"ד:

פכ"ז **הבגד** מטמא משום חמשה שמות. כדמפרש ואזיל. משום כלי קבול. משום מושב. משום אהלים. משום אריג. משום ג' על ג'. וכל אחד מהם מחולק שיעורו זה מזה. כילד בגד שיש לו בית קבול כגון צרור מרגליות דתנן לעיל או בית קבול שמן או בית קבול שעור השק. הוא האריג משער ונוצה של עזים:

שעורו בכל שהוא (ומשום מושב. אם נטמא) במדרס הזב שעורו אין פחות מג' טפחים על ג' טפחים. ואם נעשה אהל למת דכתיב (במדבר יט) והזה על האהל. אין טמא בפחות מטפח על טפח. ואם הוא אבנט או חגור. מטמא משום אריג. אע"פ שאין בו שיעור שיהיה ראוי להקרא בגד. שאין ברחבו ג' אצבעות אפי' הכי טמא מפני שהוא אריג. ויליפינן ליה משק מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג. וכל אחר טומאות אין בגד מיטמא. ולא מטמא בפחות מג' אצבעות על ג' אצבעות. דאינו חשוב לא לעניים ולא לעשירים. ואינו קרוי בגד:

טָמֵא גִיוָוארִין (וְחָשַׁב עָלָיו לִרְצוּעוֹת וְסַנְדְלִין) אונ עֶר הָאט גִיטְרַאכְט צוּא מאכִין פוּן דִיא פֶעל פַאסִין אָדֶער שִׁיךְ (כֵּיוָן שֶׁנָתַן בּוֹ אֶת הָאִזְמֵל) ווִיא עֶר הָאט נָאר אַרַיין גִישְׁטֶעקְט דֶעם מֶעסֶער אִין דִיא פֶעל צוּם צוּא שְׁנַיידִין אִיר (טָהוֹר) ווֶערְט דִיא פֶעל טָהוֹר (דִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה) אַזוֹ זָאגְט רַבִּי יְהוּדָה (וַחֲכָמִים אוֹמְרִים) אונ דִיא חֲכָמִים זָאגִין (עַד שֶׁיְמַעֲטֶנּוּ פָּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה טְפָחִים) דִיא פֶעל ווֶערְט אַנְדֶערְשׁ נִיט טָהוֹר סַיידִין זִיא אִיז גְרוֹס ווֵיינִיגֶער וִויא פִינְף טְפָחִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק זָאגְט (אַף הָעוֹשֶׂה מַטְפָּחוֹת מִן הָעוֹר) אַז עֶר הָאט גִימַאכְט אַטִישְׁטוּךְ פוּן דִיא פֶעל ווָאס דֶער זָב אִיז אוֹיף אִיר גִילֶעגִין (טְמֵאָה) אִיז דֶער טִישְׁטוּךְ טָמֵא (וּמִן הַכֶּסֶת) אָבֶּער אַז עֶר הָאט צוּא שְׁנִיטְן אַלֶעדֶערְנֶע קִישְׁן ווָאס אִיז גִיוֶוען טָמֵא אונ הָאט פוּן אִיר גִימַאכְט אַטִישְׁטוּךְ (טְהוֹרָה) אִיז דֶער טִישְׁטוּךְ טָהוֹר פוּן דִיא פְרִיעֶרְדִיגֶע טוּמְאָה. נָאר אַז אִיצְט ווִירְט אַן אַטוּמְאָה ווֶערְט דֶער טִישְׁטוּךְ טָמֵא:

פרק כז א (הַבֶּגֶד מְטַמֵּא מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה שֵׁמוֹת) אַקְלֵייד וַאשְׁטִיקוּל צַייג ווֶערְט טָמֵא דוּרְךְ פִינְף עֶרְלֵייא נֶעמֶען. אֵיינְס אוֹיבּ מֶען קֶען עֶפֶּעס אַרַיין לֵייגִין אִין דִיא שְׁטִיקוּל צַייג. דְהַיְינוּ מֶען הָאט אִין אִיר אַרַיין גִילֵייגְט פֶּערִיל וַאזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט אִין פְרִיעֶרְדִיגִן פֶּרֶק מִשְׁנָה בּ) קֶען ווֶערִין דִיא שְׁטִיקוּל צַייג טָמֵא אֲפִילוּ זִיא אִיז גָאר קְלֵיין. צְווֵייטוּנְס אוֹבּ אַזָב אִיז גִיזֶעסִין אוֹיף דִיא שְׁטִיקוּל צַייג אונ זִיא אִיז גְרוֹיס דְרַיי טְפָחִים דִיא לֵייגְ אוֹיף דְרַיי טְפָחִים דִיא בְּרֵייט ווֶערְט זִיא טָמֵא. דְרִיטוּנְס אוֹיבּ דִיא שְׁטִיקוּל צַייג אִיז גְרוֹיס אַטֶפַח דִיא לֵייגְ נִיט ווֵייניגֶער אוֹיף אַטֶפַח דִיא בְּרֵייט נִיט ווֵייניגֶער. אונ מֶען הָאט דִיא שְׁטִיקוּל צַייג בַּדֶעקְט אִיבֶּער אַמֵת. ווֶערְט דִיא שְׁטִיקוּל צַייג טָמֵא. פֶערְטוּנְס אוֹיבּ דִיא שְׁטִיקוּל צַייג אִיז אַנַארְבִּיל. אֲפִילוּ זִיא אִיז נִיט בְּרֵייט דְרַיי פִינְגֶער קֶען זִיא אוֹיךְ טָמֵא ווֶערִין. פִינְפְטוּנְס אוֹיבּ דִיא שְׁטִיקוּל צַייג אִיז לַאנְג דְרַיי פִינְגֶער אונ בְּרֵייט דְרַיי פִינְגֶער קֶען זִיא טָמֵא ווֶערִין (הַשַּׂק) אַזַאק ווָאס אִיז גִימַאכְט פוּן הָאר פוּן צִיגִין.

משום ד׳ שמות. דשיעור שלשה אצבעות יגע במשכבו. מקיש משכבו לו. מה סוף
אין בו: העור משום ג׳. דלית ביה משום שיש לו טהרה במקום אף כל שיש לו טהרה
ג׳ על ג׳ ולית ביה נמי משום אריג: במקום. פרט למדרס שאין לו טהרה במקום
העץ משום שנים. דלית ביה טומאת אהלים שאינו נעשה משכב לזב: אין לו אחוריים.
שאין כלי חרס מקבל

משום ארבעה. העור משום שלשה. העץ משום שנים. וכלי חרס משום אחד. כלי חרס מטמא משום כלי קבול. כל שאין לו תוך בכלי חרס. אין לו אחוריים. מוסף עליו העץ שהוא מטמא משום מושב. וכן טבלה שאין לה לזביז. בכלי עץ טמאה. ובכלי חרס טהורה. מוסף עליו העור שהוא מטמא משום אהלים. מוסף עליו השק שהוא מטמא משום אריג. מוסף עליו הבגד שהוא מטמא משום שלש על

כדתנן בפ׳ במה מדליקין כל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים. ולית ביה נמי משום אריג ולא משום ג׳ על ג׳: החרס משום אחד. משום בית קבול בלבד. דלית ביה כל הני דאמרי׳. ומדרס נמי לית ביה דכתיב במדרס הזב (ויקרא טו) ואיש אשר

טומאה מאחוריו. כדכתיב (שם יא) וכל כלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו וגו׳. ואם נגעה טומאה מאחוריו. לא נטמא כלל: שהוא מטמא משום אריג. משא״כ בעור. דאפי׳ חתכו לרצועות דקות וארגן אינו חשוב אריג: הבגד

קען טמא ווערין (משום ארבעה) דורך פיר ערליי נעמען וואס א שטיקול צייג קען טמא ווערין. נאר דורך דיא פינפטע זאך ניט. אויב דיא שטיקל זאך איז נאר גרוס דריי פינגער דיא ליינג אונ דריי פינגער דיא ברייט ווערט זיא ניט טמא (העור) א שטיקול פעל ווערט נאר טמא (משום שלשה) דורך דריי ערליי נעמען וואס א שטיקל צייג ווערט טמא. דורך דיא פערטע אונ פינפטע זאך ניט (העץ) א האלץ ווערט טמא נאר (משום שנים) דורך צווייא ערליי נעמען וואס א שטיקול צייג ווערט טמא. דורך דיא דריטע אונ פערטע אונ פינפטע זאך ניט (וכלי חרס) א ערדענע כלי ווערט טמא נאר (משום אחד) דורך איין נאמען וואס א שטיקול צייג ווערט טמא (כלי חרס) מטמא משום כלי קבול) א ערדענע כלי קען טמא ווערין אויב מען קען אין איר עפעס אריין ליגין אדער אריין גיסען (כל שאין לו תוך בכלי חרס) די ערדענע כלי וואס האט ניט קיין אינווייניג. מען קען ניט אריין ליגין אין איר (אין לו אחוריים) האט ניט קיין אונטן. אוב א טומאה רירט אן דעם דעק פון דיא כלי ווערט ניט דיא כלי טמא (מוסף עליו העץ) א האלץ קען מער טמא ווערין וויא א ערדענע כלי (שהוא מטמא משום מושב) א האלץ ווערט טמא אויב א זב זיצט אויף אים (וכן טבלה שאין לה לזביז) א ברעט וואס האט ניט קיין לייסטן ארום (בכלי עץ) אויב דיא ברעט איז א הילצערנע (טמאה) קען זיא טמא ווערין (ובכלי חרס) אונ אויב דיא ברעט איז א ערדענע (טהורה) איז זיא טהור. ווערט זיא ניט טמא (מוסף עליו העור) א פעל קען מער טמא ווערין (שהוא מטמא משום אהלים) אויב מען האט גימאכט פון א פעל א גיצעלט אונ אין דעם גיצעלט איז דא א מת. ווערט דיא פעל טמא (מוסף עליו השק) א זאק וואס איז גיוועבט פון האר פון ציגע קען מער טמא ווערין (שהוא מטמא משום אריג) דער זאק ווערט טמא ווייל ער איז גיוועבט (מוסף עליו הבגד) א בגד וא שטיקול צייג ווערט נאך מער טמא (שהוא מטמא משום שלש על שלש) אויב דיא שטיקול צייג איז דריי פינגער דיא ליינג אונ דריי פינגער דיא ברייט קען זי

ב הבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס. ומשום שלש על שלש לטמא מת. השק ארבעה על ארבעה. העור חמשה על חמשה. מפץ ששה על ששה. שוין למדרס ולטמא מת. ר"מ אומר השק שיריו ארבע. ותחלתו משיגמר:

ג העושה שנים מן הבגד ואחד מן השק. שלשתן מן השק וא' מן העור. ארבעה מן העור ואחד מן המפץ. טהור. חמשה מן המפץ ואחד מן

העור

ב הבגד מטמא. לטמא מת ולכל פחר על ד' טפחים: שוין. לטמא טומאת מדרס טומאות הון ממדרס. משום שלש אלבעות וטמא מת. שק ועור ומפץ: שריו ד'. על שלש אלבעות. משום דחזי לעניים. לענין זה נאמר שיעורו בד'. כשבלה ונקרע ואחרבי מקכת"ב והבגד. אבל למדרס בעינן ונשתייר ממנו שיעור ד' טפחים. אבל בתחלת מידי דחזי לישיב' כפתו' משלשה טפחים על ג' טפחים. לא חזי למושב: השק. שארוג משער וגולש של עזים. שיעורו בין לטמא מת בין למדרס אין פחות מד' טפחים

אריגתו אינו מקבל טומא' עד שיארג כולו ואין הלכה כר"מ:

ג היה עושה שנים מן הבגד. ב' טפחים: ואחד מן השק. טפח א': טהור. דאין הגרוע משלים שיעורו

וערין טמא: ב (הבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס) אשטיקל צייג וואס איז דריי טפחים דיא לייגג אונ דריי טפחים דיא ברייט ניט וויניגער. אויב אזב איז גיזעסין דארויף ווערט זיא טמא (ומשום שלש על שלש לטמא מת) אשטיקול צייג וואס איז נאר גרוים דריי פונגער דיא לייגג אונ דריי פינגער דיא ברייט אונ דאס האט אנגערירט אמת. ווערט דיא שטיקל צייג טמא (השק) אזאק וואס איז גיוועבט פון האר אדער פון האר פון ציגען ווערט אנדערש ניט טמא סיידין זיא איז גרויס (ארבעה על ארבעה) פיר טפחים דיא לייגג אונ פיר טפחים דיא ברייט (העור חמשה על חמשה) אפעל ווערט אנדערש ניט טמא סיידין זיא איז גרויס פינף טפחים דיא לייגג אונ פינף טפחים דיא ברייט (מפץ ששה על ששה) צראנאזע ווערט אנדערש ניט טמא סיידין זיא איז גרוס זעקס טפחים דיא לייגג אונ זעקס טפחים דיא ברייט (שוין למדרס ולטמא מת) אזאק אונ אפעל אונ צראגאזע דיא גרייס פון זיא טמא צוא ווערין. איז גלייך צוא זיא ווערין טמא פון אזב צוא זייא ווערין טמא פון אמת. רבי מאיר זאגט (השק שיריו ארבעה) אזאק אז ער איז צוא ריסען גיווארין אונ עס איז געבליבען אשטיק פון פיר טפחים דיא לייגג אויף פיר טפחים דיא ברייט קען ער טמא ווערין (ותחלתו) אונ אין אנהייב ווען מען וועבט אים ווערט ער אנדערש ניט טמא סיידין (משיגמר) מען וועבט אים אפ אין גאנצין: ג (העושה שנים מן הבגד) ער האט צו זאמען גינייט אשטיקל צייג וואס איז גרוים צוויא טפחים (ואחד מן השק) מיט אשטיקול זאק וואס איז גרוים איין טפח. צ'א זאמען איז גרוים דריי טפחים (שלשה מן השק ואחד מן העור) אדער ער האט צוא זאמען גינייט אשטיקל זאק וואס איז גרוס דריי טפחים מיט אשטיקל פעל וואס איז גרוים נאר איין טפח. צוא זאמען איז גרוים פיר טפחים (ארבעה מן העור ואחד מן המפץ) אדער ער האט צוא זאמען גינייט אשטיקול פעל וואס איז גרוס פיר טפחים מיט אשטיקל ראגאזע וואס איז גרוים איין טפח. צו זאמען איז גרוים פינף טפחים (טהור) קען דאס ניט טמא ווערין (חמשה מן המפץ) אבער אז ער האט צו זאמען גינייט אשטיקל ראגאזע וואס איז גרוים פינף טפחים (ואחד מן העור) מיט

של חשוב. דהגרוע שיעורו מרובה. אבל עשה אם הוא משני מינים: ד' מכלם. החשוב משלים שיעורו של גרוע. דאפי' מאיזה מהן שיקצע טפח על טפח ראוי בשיעור מועט החשוב מקבל טומאה: מן לטמא מושב. דהכי שיעורי דתנן לעיל הבגד החמור. דסגי ליה בשיעור מועט: מן שלשה על שלשה למדרס. והשק ארבעה על

העור. ארבעה מן העור ואחד מן השק. שלשה מן השק ואחד מן הבגד. טמא. זה הכלל כל שחבר לו מן החמור ממנו. טמא. מן הקל ממנו. טהור: ד המקצע מכולם טפח על טפח. טמא. משולי הקופה טפח על טפח. טמא. מצדדי הקופה ר' שמעון מטהר. וחכ"א המקצע טפח על טפח בכל מקום טמא:

בצדי

הקל. דבעי שיעור מרובה. ודוקא כסדר הזה הכתוב במשנה מצטרפין לקל שבהן. הבגד והשק. השק והעור. העור והמפץ. אבל בגד ועור. או בגד ומפץ. או שק ומפץ. אין מצטרפין. דהמחברן בטלה דעתו אצל כל אדם. ומיהו לעשות מהן טלאי על

ארבעה וכו' לא הוי אלא בחתיכת בגד או שק או עור או מפץ שלא חתכה ותקנה לישיבה. אבל במקצע דהיינו שמחתך ומתקן מאחד מכלן טפח על טפח כדי לישב עליו טמא מושב. שכן לפעמי' מקצעין ועושים טלאי מאחד מהן למרדעת של חמור ויושבים

גבי מרדעת של חמור כלן מצטרפין. עליו. ולא הוי אלא טפח על טפח: בכל דמאיזה מהן שיקצע טפח ויעשה אותו טלאי מקום. ואפי' מן הצדדים. ורבי שמעון סבר למרדעת של חמור. מצטרף. דאינו מקפיד דמן הצדדים לא חזי למושב. ואין הלכה

כרבי

אשטיקול פעל וואס איז גרויס איין טפח. צוא זאמען איז גרויס זעקס טפחים (וארבעה מן העור) אדער ער האט צוא זאמען גינייט אשטיקול פעל וואס איז גרויס פיר טפחים (ואחד מן השק) מיט אשטיקול זאק וואס איז גרויס איין טפח. צוא זאמען איז גרויס פינף טפחים (שלשה מן השק) אדער ער האט צוא זאמען גינייט אשטיקול זאק וואס איז גרויס דריי טפחים (ואחד מן הבגד) מיט אשטיקול צייג וואס איז גרויס איין טפח. צוא זאמען איז גרויס פיר טפחים (טמא) דיא זאכין קענען טמא ווערין (זה הכלל) דאס איז דער כלל פון דעם דין (כל שחבר לו מן החמור ממנו) אויב ער האט בהעפט פון די ארבערע צוא דיא גרינגערע (טמא) קען טמא ווערין (מן הקל ממנו) אונ אויב ער האט בהעפט פון דיא גרינגערע צוא דיא ארבערע (טהור) קען נית טמא ווערין: ד (המקצע מכולם טפח על טפח) אויב פון איינעם פון דיא זאכין (פון בגד שק עור מפץ) האט ער אפ געשניטען אשטיקול וואס איז גרויס אטפח דיא לייננ אונ אטפח דיא ברייט אזוי זאל זיצען דארויף. אויב דער זוב איז גיזעסין דארויף (טמא) ווערט דאס טמא (משולי הקופה טפח על טפח) אז ער האט אפ געשניטען פון דעק פון אקארב אשטיקול וואס איז לאנג אטפח אונ ברייט אטפח אזוי זאל זיצען דארויף. אויב אזוב איז גיזעסין דארויף (טמא) ווערט דאס טמא (מצדדי הקופה) אבער אז ער האט אפ געשניטען פון דיא וואנט פון אקארב אשטיקול וואס איז לאנג אטפח אונ ברייט אטפח אזוב זאל זיצען דארויף. אונ אזוב איז דארויף גיזעסין (רבי שמעון מטהר) רבי שמעון זאגט די שטיקול קארב איז טהור. וייל עס איז נית גוט צוא זיצען דארויף (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (המקצע טפח על טפח בכל מקום טמא) אז מען שנייט אפ פון אקארב אשטיקול גרויס אטפח דיא לייננ אונ אטפח דיא ברייט ואזוב זאל דארויף זיצין

כרכי שמטון: ה נפה וכברה. של עור הם. ופעמים עושים נפה משער. והיינו כדין שק. וכן פעמים עושים כברה מחבלים של שיפה ושל גמי. והיינו כדין מפץ: עד שיקצע. שיחתוך ויתקן למושב והלכה כחכמים: אע"פ שאין בו גבוה טפח. ואע"ג דשל גדול לא מיטמא בבציר מטפח כדתנן לעיל בפ' השלחן והדלפקי [מ"ג]. כסא של קטן חזי לישיבה אפי' בבציר מטפח: עד שיהיה בו כשיעור. אם הוא מבגד עד שיהיה שלשה על שלשה. כשיעור טומאת הבגד למדרס: ונמדד כפול. שלשה לפניו ושלשה לאחריו. נמצא כשפושטו שהוא ששה אורך על ששה רוחב. ארכו כפלים כרחבו: ו אלו נמדדים כפולין. דצריך שיהיה השיעור משני צדדים כיון דאורחייהו להשתמש בהן משני צדדי'. אי הוי שיעור מצד אחד לא מהני. פ"א נמדדים כפולים. שכל בגד במקום החתך דרך החוטים לצאת ממנו ומתקלקל. ונוח ליקרע. ודרך התופרים לכפול מעט סביב החתך ותופר. והיינו נמדד כפול דקתני. דלאחר שנכפל צריך שיהיה בו כדי מדתו ואי ליכא כדי מדתו אע"פ שאם היה מתיר התפירה ופושטו היה בו כדי מדתו לא מהני: אנפליא. מנעל המגיע עד הארכובה. בין של בגד בין של עור: פמוליניא. כמין מכנסי' גדולים ממתנים ועד ירכים ויש להן שולים: וכובע. שבראש: וכים של פונדא. אזור חלול ועשוי כעין

ה בלויי נפה וכברה. שהתקינן לישיבה. רבי עקיבא מטמא. וחכמים מטהרין עד שיקצע. כסא של קטן שיש לו רגלים. אע"פ שאין בו גבוה טפח. טמא. חלוק של קטן. רבי אליעזר אומר כל שהוא. וחכ"א עד שיהיה בו כשעור ונמדד כפול:

ו אלו נמדדין כפולין. אמפליא ופמוליניא. ומכנסים. וכובע. וכיס של

פון וָועלְכִין אָרְט עֶס אִיז אֲפִילוּ פוּן דִיא זַייט. אוּיבּ אַזַב זִיצְט דַארוֹיף וָוערְט זִיא טָמֵא: ה (בְּלוֹיֵי נָפָה וּכְבָרָה) אַלְטֶע שְׁטִיקֶער פוּן אַדִינְגע זִיפּ אָדֶער פוּן אַגְרָאבֶּע זִיפּ (שֶׁהִתְקִינָן לִישִׁיבָה) אוּנ מֶען הָאט זַייא אָנְגִיבְּרֵייט מֶען זָאל זִיצְען דַארוֹיף. אוּיבּ אַזַב אִיז דַארוֹיף גִיזֶעסִין (רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא) רַבִּי עֲקִיבָא זָאגְט דָאס וָוערְט טָמֵא (וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין) אוּנ דִיא חֲכָמִים זָאגִין דָאס אִיז טָהוֹר (עַד שֶׁיִּקְצַע) בִּיז מֶען וֶועט עֶס אָבְּשְׁנַיידִין אוּנ גְלַייךְ מַאכִין צוּם זִיצְען דַארוֹיף קֶען דָאס טָמֵא וֶוערִין (כִּסֵּא שֶׁל קָטָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַגְלַיִם) אַבֵּיינְקֶעלֶע פוּן אַקִינְד וָואס הָאט פִיסְלַאךְ (אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ גָּבוֹהַּ טֶפַח) אֲפִילוּ דָאס בֵּיינְקֶעלֶע אִיז נִיט הוֹיךְ קַיין טֶפַח (טָמֵא) אוּבּ אַזַב זִיצְט אוֹיף אִים וָוערְט עֶר טָמֵא (חָלוּק שֶׁל קָטָן) אַהֶעמְדִיל פוּן אַקִינְד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר זָאגְט (כָּל שֶׁהוּא) וִויא גְרוֹס דִיא הֶעמְדִיל אִיז. אֲפִילוּ נָאר קְלֵיין. אוּיבּ דָאס קִינְד אִיז אַזַב וָוערְט זִי טָמֵא (וַחֲכָמִים אוֹמְרִים) אוּנ דִיא חֲכָמִים זָאגִין (עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כְּשִׁיעוּר) דִיא הֶעמְדִיל מוּז זַיין גְרוֹס וִויא דֶער שִׁיעוּר אִיז טָמֵא צוּ וֶוערִין. דָאס אִיז דְרַיי טְפָחִים לַאנְג אוּנ דְרַיי טְפָחִים בְּרֵייט (וְנִמְדָּד כָּפוּל) אוּנ עֶס וָוערְט גִימָאסְטִין טָאפִּיל. דְרַיי טְפָחִים לַאנְג אוּנ דְרַיי טְפָחִים בְּרֵייט פוּן פָארוֹנְט אוּנ דְרַיי טְפָחִים לַאנְג אוּנ דְרַיי טְפָחִים בְּרֵייט פוּן אִינְטֶען: ו (אֵלּוּ נִמְדָּדִין כְּפוּלִים) דִיא זַאכִין וֶוערִין גִימָאסְטִין אַזוֵי וִויא זַיי זֶענֶען אַיינְגִיקְנֵייטְשְׁט צוּם פָאר זַיימֶען. אוּנ אוּיבּ דִיא זַאך אִיז נִיטָא דְרַיי טְפָחִים סַיידִין מֶען זָאל אוֹיף קְנֵייטְשִׁין דֶעם זַיים. אֲפִילוּ אַז מֶען וֶועט אוֹיף קְנֵייטְשִׁין דֶעם זַיים וֶועט זַיין דְרַיי טְפָחִים. וֶוערְט נִיט טָמֵא דִיא זַאךְ. דָאס זֶענֶען דִיא זַאכִין (אַמְפַּלְיָא) זָאקִין (וּפְמוֹלִינְיָא) הוֹיזִין פוּן אִיבֶּער דִיא קְנִיא בִּיז אִיבֶּער דִיא עֶרְוָה (וּמִכְנָסַיִם) הוֹיזִין (וְכוֹבַע) אַהִיטוּל (וְכִיס שֶׁל פֻּנְדָּא) דֶער גַארְטִיל

כמין כיס העשוי לקבל: מטלית. טלאי: מדרס: טהור· כל הבגד מן המדרס: שטליה על השפה. שתופרה על השפה אבל טמא מגע מדרס. לפי שנגע בג׳ על סביב לטהר: אם פשוטה. שאינה הפורה ג׳ ראשונים קודם שנחמטע שיעורו: נטל משני צדדים אלא או מלפניו או מאחריו. חוט אחד מתחלתו ואח״כ השלים עליו את

ולפי׳ השני שלא ככפל מקהוא סבי׳ הספיר׳: ז הבגד שארג בו ג׳ טפחים על ג׳ טפחים. מלומלמו׳ שהוא שיעור ליטמא מדרס. ואחר שנטמא במדרס כשהן מלומלמות השלים עליו אריגת כל הבגד ושאח כל הבגד טמא מדרס דהוי חבור לג׳ על ג׳

של פנדיא· ומטלית שטלייה על השפה. אם פשוטה נמדדת פשוטה. ואם כפולה נמדדת כפילה: ז הבגד שארג בו על שלשה ונטמא מדרס. והשלים עליו את כל (הבגד ואח״כ נטל) חוט אחד מתחלתו· טהור מן המדרס. אבל טמא מגע מדרס· נטל חוט אחד מתחלתו. ואח״ב השלים עליו את כל הבגד. טמא מגע

כל הבגד טמא מגע מדרס. ואע״ג דנחמטע שיעורו קודם שהשלים עליו את כל הבגד. אעפ״כ טמא כל הבגד מגע מדרס. דהאי תנא סבירא ליה בגד שלשה על שלשה שנתלק אחר שנטמא במדרס טמא מגע מדרס כדלקמן בפר׳ הלכך כשנחמטע שעורו דג׳ על ג׳

שנטמאו קודם אריגת כל הבגד: נטל חוט נשאר טמא מגע מדרס וכשהשלים עליו את אחד מתחלתו. מג׳ על ג׳ ראשוני׳ שנטמאו כל הבגד הוי שבגד מחובר לטמא מגע מדרס

וואס איז גימאכט וויא אלאנגע ביטיל (ומטלית שטלייה על השפה) אלאטע וואס איז גימאכט אויף אקלייד ארום האלדז (אם פשוטה) אויב דיא זאכין זענען גנייט גיווארין גלייך. מען האט ניט פאר בוגין ביא דיא נאט (נמדדת פשוטה) ווערט זיא גימאכטין גלייך. חיא זיא איז. ביז צום ברעג (ואם כפולה) אונ אויב זיא איז פאר בוגין גיווארין ביי דיא נאט (נמדדת כפולה) ווערט זיא גימאסטין אזוי וויא זיא איז פאר בויגין: ז (הבגד. שארג בו על שלשה) ער האט גיוועבט אשטיקל צייג דריי טפחים די לייגג אונ דריי טפחים דיא ברייט וניט מער איין פאדים (ונטמא מדרס) אונ דיא שטיקל צייג איז טמא גיווארין ווייל אזב איז אויף איר גיזעסין (והשלים עליו את כל הבגד) דער נאך וויא דיא שטיקל צייג איז טמא גיווארין האט ער ווייטער גיוועבט ביז ער האט אויס גיוועבט אגאנצע קלייד איז דיא גאנצע קלייד טמא גיווארין וואס אטומאה) דיא זעלבינע טומאה וואס דיא שטיקל איז טמא תייל זיא איז בהעפט צוא זאמען מיט די ערשטע שטיקל פון דריי טפחים וואס זיא איז פריער טמא גיווארין (ואחר כך נטל חוט אחד מתחלתו) דער נאך האט ער אראפ גינומען איין פאדים פון דיא ערשטע שטיקל צייג וואס איז גיוועזן ריכטיגע דריי טפחים (טהור מן המדרס) איז שוין דיא גאנצע קלייד טהור גיווארין פון דיא פריערדיגע טומאה פון זב (אבל טמא מגע מדרס) אבער דיא גאנצע קלייד אונ דיא ערשטע דריי טפחים איז טמא ווייל זיא האט אנגערירט אן זיך אליין איידער מען האט אראפ גינומען דעם פאדים. איז דיא קלייד מיט דיא ערשטע שטיקל גיווארין אראשון לטומאה (נטל חוט אחד מתחלתו) פריער האט ער אראפ גינומען איין פאדים פון אנהייב (ואחר כך השלים עליו את כל הבגד) דער נאך האט ער ווייטער גיוועבט ביז ער האט אויס גיוועבט אגאנצע קלייד (טמא מגע מדרס) איז דיא גאנצע קלייד טמא אזוי אטומאה וויא מען איז טמא אז מען רירט אן אזאך וואס

מדרס. וכל המחובר לטמא. טמא כמותו: כלן חוץ ממדרס. וכבגיר מהכי לא מיטמא
ח וכן בגד שארג בו שלש אצבעות על בשום טומאה שבעולם: שלש על שלש
שלש אצבעות. שנתמעט טהור.
מלומלמו׳ שזה שיעורו מגע מדרס : ח וכן בגד שארג לגמרי דלא חזי למידי
ליטמא בכל הטומאות בו שלש על שלש. ונטמא טמא מת לא לענייס ולא
והשלים עליו את כל (הבגד ואחר כך נטל) חוט אחד מתחלתו. טהור
מטמא מת. אבל טמא מגע טמא מת. נטל חוט אחד מתחלתו. ואח״כ
השלים עליו את כל הבגד. טהור. מפני שאמרו שלש על שלש שנתמעט
טהור. אבל שלשה על שלשה שנתמעט. אע״פ שטהור מן המדרס. טמא בכל
הטומאות

אַזַב איז דַארוּיף גיזֶעסִין וָוארוּם דֶער תַּנָא הַאלְט אַז אַזַאךְ וָואס הָאט אַשִׁיעוּר צוּא טָמֵא וָוערִין. אוּנ אַזַב אִיז דַארוּיף גִיזֶעסִין אוּנ דָאס אִיז טָמֵא גִיוָוארִין. דֶער נָאךְ אִיז דֶער שִׁיעוּר וַויינִיגֶער גִיוָוארִין. וָוערְט דָאס נִיט אִין גַאנְצִין טָהוֹר. נַאר דָאס אִיז נָאךְ טָמֵא זָוייל דאס הָאט אָנְגֶערִירְט אָן זִיךְ אַלֵיין. דְרוּם דִיא עֶרְשְׁטֶע שְׁטִיקוּל צַייג וָואס אִיז גְרוֹיס גִיוָועזְן דְרַיי טְפָחִים אִיז טָמֵא גִיוָוארִין פוּן דֶעם זָב ווָאס עֶר אִיז דַארוּיף גִיזֶעסִין. אַז מֶען הָאט פוּן אִיר אַבִּיסוּל פֶּעדִים אַרָאפּ גִינוּמֶען. אוּנ עֶס אִיז וַוייניגֶער גִיוָוארִין וִוי דְרַיי טְפָחִים. אִיז אוֹיךְ דִיא שְׁטִיקוּל צַייג טָמֵא וַוייל זִיא הָאט אָנְגֶערִירְט זִיךְ אַלֵיין. אוּנ אַז עֶר הָאט צוּא גִיוָועבְּט בִּיז צוּא אַגַאנְצֶע קְלֵייד. וַוייל דָאס אִין גַאנְצִין אִיז אַיין זַאךְ אִיז אִין גַאנְצִין טָמֵא: ח (וְכֵן בֶּגֶד שֶׁאָרַג בּוֹ שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ) אַז עֶר הָאט אָפּ גִיוָועבְּט אַשְׁטִיקוּל צַייג גְרוֹיס דְרַיי פִינְגֶער דִיא לַייְנג אוּנ דְרַיי פִינְגֶער דִי בְּרַייט (וְנִטְמָא טְמֵא מֵת) אוּנ דִיא שְׁטִיקוּל צַייג הָאט אָנְגֶערִירְט אַמֵת (וְהִשְׁלִים עָלָיו אֶת כָּל הַבֶּגֶד) דֶר נָאךְ וִויא דִיא שְׁטִיקוּל צַייג אִיז טָמֵא גִיוָוארִין הָאט עֶר ווייטֶער גִיוָועבְּט בִּיז עֶר הָאט אוֹיס גִיוָועבְּט אַגַאנְצֶע קְלֵייד. אִיז דִיא גַאנְצֶע קְלֵייד טָמֵא גִיוָוארִין וַוייל זִיא אִיז בְּהֶעפְט צוּא זַאמֶען מִיט דִיא עֶרְשְׁטֶע שְׁטִיקוּל צַייג פוּן דְרַיי פִינְגֶער אוֹיף דְרַיי פִינְגֶער וָואס זִי אִיז פְרִיעֶר טָמֵא. גִיוָוארִין (וְאַחַר כָּךְ נָטַל חוּט אֶחָד מִתְּחִלָּתוֹ) דֶער נָאךְ הָאט עֶר אַרָאפּ גִינוּמֶען אַיין פָאדִים פוּן דִיא עֶרְשְׁטֶע שְׁטִיקוּל צַייג וָואס אִיז גִיוָועזְן רִיכְטִיגֶע דְרַיי פִינְגֶער (טָהוֹר מִטְּמֵא מֵת) אִיז שׁוֹין דִיא גַאנְצֶע קְלֵייד טָהוֹר גִיוָוארִין פוּן דִיא פְרִיעֶרְדִיגֶע טוּמְאָה. זִיא אִיז שׁוֹין נִיט קֵיין אַב אַטוּמְאָה (אֲבָל טְמֵא מַגַּע טְמֵא מֵת) אָבֶּער דִיא גַאנְצֶע קְלֵייד אוּנ דִיא עֶרְשְׁטֶע דְרַיי פִינְגֶער אִיז טָמֵא וַוייל זִיא הָאט אָנגֶערִירְט אִין זִיךְ אַלֵיין אֵיידֶער מֶען הָאט אַרָאפּ גִינוּמֶען דֶעם פָאדִים. אִיז דִיא גַאנְצֶע קְלֵייד מִיט דִיא עֶרְשְׁטֶע דְרַיי פִינְגֶער גִיוָוארִין אַרִאשׁוֹן לְטוּמְאָה (נָטַל חוּט אֶחָד מִתְּחִלָּתוֹ) פְרִיעֶר הָאט עֶר אַרָאפּ גִינוּמֶע אַיין פָאדִים פוּן אָנְהֵייבּ (וְאַחַר כָּךְ הִשְׁלִים עָלָיו אֶת כָּל הַבֶּגֶד) דֶער נָאךְ הָאט עֶר וַוייטֶער גִיוָועבְּט בִּיז עֶר הָאט אוֹיס גִיוָועבְּט דִיא גַאנְצֶע קְלֵייד (טָהוֹר) אִיז דִיא גַאנְצֶע קְלֵייד מִיט דִיא עֶרְשְׁטֶע שְׁטִיקוּל פוּן דְרַיי פִינְגֶער טָהוֹר (מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ) וַוייל מֶען הָאט גִיזָאגְט (שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ) אַשְׁטִיקוּל צַייג גְרוֹיס דְרַיי פִינְגֶער אוֹיף דְרַיי פִינְגֶער (שֶׁנִּתְמַעֵט) וָואס אִיז קְלֶענֶער גִיוָוארִין וִויא דְרַיי פִינְגֶער (טָהוֹר) אִיז דִיא שְׁטִיקוּל צַייג טָהוֹר (אֲבָל שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה) אָבֶּער אַשְׁטִיקוּל צַייג וָואס אִיז גְרוֹיס דְרַיי טְפָחִים אוֹיף דְרַיי טְפָחִים (שֶׁנִּתְמַעֵט) וָואס אִיז קְלֶענֶער גִיוָוארִין וִויא דְרַיי טְפָחִים (אַף עַל פִּי שֶׁטָּהוֹר מִמִּדְרָס) אֲפִילוּ אַז אַזָב זִיצְט דַארוּיף אִיז זִיא טָהוֹר פוּן צוּא זַיין אַאַב אַטוּמְאָה. פוּן

הטומאות: ט סדין שהוא טמא מדרס. ועשאו וילון. טהור מן המדרס. אבל טמא מגע מדרס. א״ר יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה. אלא א״כ נגע בו הזב. טמא במגע הזב: י שלשה על שלשה שנחלק. טהור מן המדרס. אבל טמא מגע מדרס. א״ר יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה

לעשירי׳. הלכך טהור מכל הטומאות: ט ועשאו וילון. מסך לפני הפתח. כגון שעשה בו מעשה. שעל ידי כן טהור מן המדרס. ולב״ש משיתחבר. ולב״ה משיקשר. ולר׳ עקיבא משיקבע כדתנן לעיל בפ׳ הכרים והכסתות (משנה ו׳): טהור מן המדרס. דבטל מתורת משכב ומושב אבל לטומאת מגע חזי מפני שהשמש מתחמם בו. ומתעטף בשוליו: וכי באיזה מדרס נגע זה. כלומר הואיל ועביר מטומא׳ מדרס כשעשאו וילון הרי טהור לגמרי. ולא נשאר בו טומאה כלל. מידי דהוה אשברי כלים שהם טהורים מטומאתן לגמרי: אלא אם כן נגע בו הזב. אם נגע הזב בוילון זה מטמאו טומאה מגע הזב אבל מכח טומאת מדרס שהיתה בו תחלה. אין כאן טומאה כלל. ואין הלכה כרבי יוסי: י שלשה על שלשה שנחלק. בגד שיש בו שלשה טפחים על שלשה טפחי׳. שנטמא במדרס הזב ואחר כך נחלק ואין באחד מהן כדי שיעור טומאת מדרס. בהא פליגי תנא קמא ור׳ יוסי. דתנא קמא סבר טמא מגע מדרס. ור׳ יוסי סבר טהור לגמרי. אבל בגד של שלש על שלש. שפירש מבגד גדול שהיה מדרס. הכל מודים

שנעשה

דעסטוועגין (טמא בכל הטומאות) פון אלע אנדערע טומאות קען זיא טמא ווערין: ט (סדין שהוא טמא מדרס) אליילאך וואס איז טמא וייל א זב איז אויף אים גיזעסין (ועשאו וילון) אונ ער האט גימאכט דעם ליילאך אפארהאנג פאר א טיר ואזוי וויא עס שטייט אין פרק כ משנה ו) (טהור מן המדרס) איז דער ליילאך טהור פון דיא טומאה וואס דער זב איז דארויף גיזעסין (אבל טמא מגע מדרס) נאר דער ליילאך איז טמא וייל ער האט אנגערירט אן זיך אליין וואס ער איז גיוועזן טמא וייל דער זב איז אויף אים גיזעסין. איז ער איצט א ראשון לטומאה נים קיין אב הטומאה (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (וכי באיזה מדרס נגע זה) אן וועלכע זאך וואס איז טמא פון א זב (וייל ער איז דארויף גיזעסין) האט דער פארהאנג אנגערירט. דער ליילאך אזוי וויא מען האט אים גימאכט א פארהאנג איז ער אין גאנצין טהור גיווארין (אלא אם כן נגע בו הזב) נאר סיידין אויב א זב האט אנגערירט דעם פארהאנג (טמא במגע הזב) ווערט דער פארהאנג טמא וייל דער זב האט אים אנגערירט. אבער פון דיא פריערדיגע טומאה וואס ער איז טמא גיוועזן ווען ער איז גיוועזן אליילאך איז ער אין גאנצין טהור גיווארין: י (שלשה על שלשה שנחלק) א שטיקל צייג וואס איז גרוים דריי טפחים דיא לענג אונ דריי טפחים דיא ברייט וואס איז טמא גיווארין וייל א זב איז דארויף גיזעסין. דער נאך איז דיא שטיקל צייג צוא ריסן גיווארין אויף צוויא שטיקלאך (טהור מן המדרס) זענען דיא ביידע שטיקלאך צייג טהור גיווארין פון דיא טומאה פון זב (אבל טמא מגע מדרס) נאר אבער זייא זענען טמא וייל זייא האבין אנגערירט אן זיך אליין וואס זיי זענען פריער טמא גיוועזן פון זב (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (וכי באיזה מדרס נגע זה) אן וועלכע זאך וואס איז טמא פון א זב וייל ער איז דארויף גיזעסין) האבין דיא שטיקלאך אנגערירט. דיא שטיקל צייג אזוי וויא זיא איז צוא

זה. אלא אם כן נגע בו הזב. טמא מגע הזב: **יא** שלשה על שלשה באשפות בריא וצורר מלח. בבית או בריא. או צורר מלח. כמה מלח יהא צורר רובע. רבי יהודה אומר בדקה. וחכ"א בגסה. אלו ואלו מתכונים להקל. רבי שמעון אומר

שוים

שבשפת פרישתן מאליהן. מקבלות טומאה מאליהן ואין הלכה כר' יוסי: **יא** בריא וצורר מלח. גרסינן. בגד המוטל באשפות. בעל ליה מתורת בגד אלא א"כ אית ביה תרתי שיהא בריא וחזק. וראוי לצרור בו רובע קב מלח. אבל כשמונח בבית הואיל ואינ' מושלכת באשפה עדיין חשובה היא. ובחד גרידא סגי. או בריא אע"פ שאינו צורר מלח. או צורר מלח אע"פ שאינו בריא: ר"י אומר בדקה. לעולם אינו מטמא על הבגד המחזיק מלח דקה שלא יטמא: שוין

עד שיהא צורר רובע מלח דקה: וחכ"א. אינו מטמא עד שיהא צורר בגסה: אלו ואלו מתכוונים להקל. ר' יהודה סבר דקה צריכה לצרור כבגד בריא וחזק טפי מבגסה. כבדה. שהיא כבדה יותר מן הגסה. שילכך מטעו עד שתהא מחזקת בדקה להקל עליה שלא תטמא. ורבנן סברי גסה צריכ' בגד יותר בריא. מפני חדוד' וקרטותיה בולטי'. הלכך מטעו' בגס' לטמא כדי להקל

שלשה

ריסין געווארין איז זיא געווארין אין גאנצין טהור. אונ נאך דעם וויא זייא זענען געווארין צווייא שטיקלאך האבין זייא שוין ניט אנגערירט קיין טומאה (אלא אם כן נגע בו הזב) נאר סיידין אזב האט אנגערירט דיא צייג דער נאך וויא עס איז געווארין צווייא שטיקלאך (טמא מגע הזב) ווערין דיא שטיקלאך טמא ווייל אזב האט זייא אנגערירט. אבער ניט פון דיא פריערדיגע טומאה: יא (שלשה על שלשה באשפות) אשטיקול צייג וואס איז גרוים דריי טפחים דיא לייגג אונ דריי טפחים דיא ברייט אונ זיא ליגט אויף דעם מיסט (בריא) אויב דיא שטיקול צייג איז געזונד (שטארק) (צורר מלח) אונ מען קען אין איר איינבינדין זאלץ. קען זיא טמא ווערין (בבית) אויב דיא שטיקול צייג ליגט אין שטוב (או בריא) אדער זיא איז געזונד (שטארק) אפילו מען קען ניט איינבינדין אין איר קיין זאלין (או צורר מלח) אדער מען קען איינבינדין אין איר זאלץ אפילו זיא איז ניט שטארק קען זיא טמא ווערין (כמה מלח יהיה צורר) וויא פיל זאלין זאל מען קענען איינבינדין (רובע) אפערטיל פון אקב. ודאס איז געוועזן אזוי אמאס (רבי יהודה אומר בדקה) רבי יהודה זאגט עס קען אנדערש ניט טמא ווערין סיידין מען זאל קענען איינבינדין אפערטיל קב דינע זאלץ (וחכמים אומרים בגסה) אונ דיא חכמים זאגין עס קען אנדערש ניט טמא ווערין סיידין מען זאל קענען איינבינדין אפערטיל קב גראבע זאלץ (אלו ואלו מתכונים להקל) רבי יהודה אונ דיא חכמים מיינען נאר גרינגער צוא מאכין. רבי יהודה האלט אז צו דינע זאלץ ווייל דאס איז שווערער וויא גראבע זאלץ דארף מען האבין אשטארקערע שטיקול צייג וויא צוא גראבע זאלץ. דריבער אויב ער האט אשטיקול צייג וואס מען קען אין איר איינבינדין גראבע זאלץ אבער ניט קיין דינע קען זיא ניט טמא ווערין. אונ דיא חכמים האלטין פאר קעדט צוא גראבע זאלץ דארף מען האבין אשטארקערע שטיקול צייג וויא צוא דינע זאלץ. ווייל גראבע זאלץ האט שפ צין וואס שטעכין אין דיא צייג. דריבער אויב ער האט אשטיקול צייג וואס מען קען אין איר איינבינדין דינע זאלץ אבער ניט קיין גראבע קען זיא ניט טמא ווערין (רבי שמעון אומר) רבי שמעון זאגט (שוים שלשה על שלשה באשפות) אשטיקול

שוים שלשה על שלשה באשפות · לשלש על שלש בבית: **יב** שלשה על שלשה שנקרע . אם נתנו על הכסא ובשרו נוגע בכסא. טהור. ואם לאו טמא. שלש' על שלש' שנמהה ממנה חוט אחד · או שנמצא בו קשר · או שני חוטין מתאימין · טהורה. ג' על

שלשה על שלשה באשפה לשלש על שלש בבית . כמה שהלם על שלם בבית מטמאות טמא מת . ואין מטמאות מדרס . כך שלשה על שלשה באשפה מטמאות טמא מת ואין מטמאו' מדרס. דבהלה חשיבותן מאחר שהשליכה לאשפה . והלכה כחכמים בלבד: **יב** שלשה על שלשה שנקרע . ולא נחלקו הקרעי' זו מזו: ובשרו נוגע בכסא . אם הקרע כל כך גדול עד שכשמשימים הבגד על הכסא ויסב עליו בשרו נוגע בהסא טהור . דבטל ליה מתורת בגד : ואם לאו . שאין הקרע כל כך שיגע בשרו בכסא לא בטל מתורת בגד וטמא: שנמהה ממנו . שכלה ממנו ודוגמתו מהוהם שתלייה על גבי בריאה דתנן לעיל בסוף פרק שלשה תריסין והשלשה חוט אחד מבגד ג' על ג' מלומלמות . נתמעט שיעורו וטהור: או שני חוטין מתאימין. פירשו רבותי דמתאימין קאי נמי אקשר . והכי קתני נמצאו בה שני קשרי' מתאימין או שני חוטי' מתאימין משום דאם שני חוטים קשורים זה אצל זה בבגד אין דרך להניחם . **והכי** אמרינן בגמ' **פרק** כלל גדול (דף עד) אי מתרמי תרי קטרי בהדי הדדי שרי חד וקטר חד : ושני חוטי' המתאומין . שדרך האריגה שהערב נכנס לתיך השתי אין ב' חוטים נכנסים **בסדר**

ציינ וואס איז גרויס דריי טפחים א יף דריי טפחים אונ זיא ליגט אויף דעם מיסט. איז גלייך (לשלש על שלש בבית) צוא אשטיקול צייג וואס איז גרויס דריי פינגער אויף דריי פינגער אונ זיא ליגט אין שטוב . אזוי וויא אשטיקול צייג וואס איז נאר גרויס דריי פינגער אויף דריי פינגער. אפילו זיא ליגט אין שטוב . קען זיא נאר טמא ווערין פון אמת אבער ניט פון אזב אז ער זיצט אויף איר . אזוי אשטיקול צייג וואס איז גרויס דריי טפחים אויף דריי טפחים אונ זיא ליגט אויף דעם מיסט קען . זיא נאר טמא ווערין פון אמת אבער ניט פון אזב אז ער זיצט דארויף : יב (שלשה על שלשה) אשטיקול צייג גרויס דריי טפחים אויף דריי טפחים (שנקרע) וואס איז צו ריסען גיווארין . דיא שטיקול איז אין גאנצין איינס . בעואמען . נאר עס איז איין געריסען גיווארין אין איין ארט אדער אין עטליכע ארטער (אם נתנו על הכסא) אז מען וועט די שטיקול צייג אויס שפרייטין אויף אשטוהל אונ מען וועט זיך זעצין אויף דיא שטיקול צייג (ובשרו נוגע בכסא) וועט דאס לייב אנרירען דורך דיא לעכער אויף דיא שטוהל. וייל דיא לעכער זענען גרויס (טהור) איז דיא שטיקול צייג טהור . זי קען ניט טמא ווערין (ואם לאו) אונ אויב דאס לייב רירט ניט אן דיא שטוהל ווייל די לעכער זענען קליין (טמא) קען דיא שטיקול צייג טמא ווערין (שלשה על שלשה) אשטיקול צייג וואס איז דרייא טפחים אויף דרייא טפחים ריכטיגע ניט מער איין פאדים (שנמהה ממנה חוט אחד) וואס איין פאדים איז פאר פולט גיווארין . איז שון מיט איין פאדים ווייניגער וויא דריי טפחים (או שנמצא בו קשר) אדער עס איז גיפונען גיווארין אין דיא שטיקול צייג צוויא פעדים מיט קניפלאך אונ דיא קניפ זענען איינס בייא דאס אנדערע . וואס מען וועט איין פאדים אפ רייסין (או שני חוטין מתאימין) אדער ווען מען האט גיוועבט האט מען דורך גיווארפין צווייא פעדים צוא זאמען . וועט מען איין פאדים מוזין ארויס ציהען . וועט ניט זיין קיין דרייא טפחים (טהורה) איז דיא שטיקול צייג טהור . זיא קען ניט טמא

על ג' שהשליכה באשפות. טהורה. החזירה טמאה. לעולם השלכתה מטהרתה. וחזרתה מטמאתה. חוץ משל ארגמן ושל זהורית טובה. ר"א אומר אף מטלית חדשה כיוצא בהן. רש"א כולן טהורין. לא הוזכרו אלא מפני השבת אבדה:

פרק כח **שלש** על שלש שנתנה בכדור

אגב אלא במקום שזה נכנס זה יוצא וכשמיכס כלן טהורין. אם הושלכו לאשפה אפי' ארגמן שוין נחשב האחד כמי שאינו: החזירה לבית וזהורית טובה: לא הוזכרו. ארגמן וזהורית טמאה. דכא הדר אחשבה: לעולם טובה ליחלק מאחר בגדים: אלא מפני השלכתה מטהרתה. כלו כי האי גונא השבת אבידה. דאם מנאם באשפה לא תיטמאה ומיטהרת אפי' עשר פעמים ביום: ארגמן וזהורית טובה. חשיבי ולא מבטלת לכו אשפה [מתורת בגד]. וזהורית טובה הוא כמשי הלבוש כרמיז"י בלע"ז: אף מטלית חדש כיוצא בהן. דינ' כדין ארגמן וזהורית טובה ולא מבטלה לה אשפה מתורת בגד: בכדור. כמו של שלש אלבעות על שלש

אמרינן מדעת השליכה ובטו הכרזה דמפני חשיבותייהו לא מייאשי הבעלים. ושאר בגדי' דלא חשיבי אם מלאם באשפה לא הוו בטו הכרזה. והלכה כת"ק:

פכ"ח **שלש** על שלש שנתנה

וועררן (שָׁלשׁ עַל שָׁלשׁ) אַשטיקל צייג וואס איז דרייא פינגער דיא לייגג אונ דרייא פינגער דיא ברייט (שֶׁהִשְׁלִיכָהּ בְּאַשְׁפּוֹת) וואס ער האט איר גיוואָרפין אויף דעם מיסט (טְהוֹרָה) איז דיא שטיקול צייג טהור. זיא ווערט ניט טמא (הֶחֱזִירָהּ) אויב ער האט דיא שטיקול צייג אויף גיהויבין פון מיסט אונ צוריק אריין גנומען אין שטוב (טְמֵאָה) קען זיא טמא ווערין (לְעוֹלָם הַשְׁלָכָתָהּ מְטַהַרְתָּהּ) אלע מאהל ווען ער ווארפט ארויס דיא שטיקול צייג אויף דעם מיסט ווערט זיא טהור (וַחֲזָרָתָהּ) אונ ווען ער נעמט זיא אריין צוריק אין שטוב (מְטַמְּאָתָהּ) קען זיא ווערין טמא. אפילו ער טוהט אזוי צעהן מאהל אין טאג (חוּץ מִשֶּׁל אַרְגָּמָן) נאר אשטיקל צייג פון פורפור וואל (וְשֶׁל זְהוֹרִית טוֹבָה) אונ אגוטע שטיקול זיידינם קארמעזין גיפארבט אפילו מען האט זייא אוועק גיווארפין אויפין מיסט פין דעסטוועגין קענען זייא טמא ווערין. רבי אליעזר זאגט (אַף מַטְלִית חֲדָשָׁה כַּיּוֹצֵא בָהֶן) אשטיקל צייג אנייע אז ער האט איר גיהאלטין צוא לייגין אלאטע אויף אקלייד. דער נאך האט גיער אוועק גיווארפין אויפין מיסט. איז זיא גלייך צוא ארגמן אונ צוא זהורית אז זיא קען טמא ווערין אפילו זיא ליגט אויפין מיסט. רבי שמעון זאגט (כּוּלָּן טְהוֹרִין) דיא אלע זאכין ארגמן אונ זהורית אונ מטלית חדשה אויב זייא ליגען אויפין מיסט ווערין זייא ניט טמא (לֹא הוּזְכְּרוּ) עס איז ניט מער דער מאנט גיווארין אפטיילונג צווישין ארגמן מיט זהורית אונ אנדערע זאכין (אֶלָּא מִפְּנֵי הַשָּׁבַת אֲבֵדָה) נאר נעגען צוריק געבין וואס איינער האט פארלארין. אנדערע שטיקלאך צייג אז איינער געפינט אויף דעם מיסט דארף ער ניט אוים רופין ער האט עפעס גיפונען נאר ער נעמט דאס פאר זיך אבער אז ער האט גיפונען אויפין מיסט אשטיקול ארגמן אדער אשטיקול זהורית דארף ער אוים רופען אז ער האט עפעס גיפונען. אונ דער וואס האט פארלארין גיט אסימן אונ נעמט דאס צוא:

פרק כח א (שָׁלשׁ עַל שָׁלשׁ) אשטיקול צייג דריי פינגער דיא לייגג אונ דריי פינגער דיא ברייט (שֶׁנְּתָנָהּ בַּכַּדּוּר) וואס ער האט איר אריין גילייגט אין אפיולקע

שהם אצבעות שנכנס בתוך כדור פלוט"א לסתום נקבין שבמרחץ שלא יצא החום : בלע"ז : או שעשאה כדור. שלקח הבגד וכרכו עגול כמין כדור כמו שעושי׳ לתינוקות ותפרו : טהורה. שנתבטלה הכנתה בכדור ולנער בו את הקדרה. לאחוז בו את הקדירה כדי לערות ממנה לתוך הקערה. או לתוך התמחוי : בין מן המוכן בין שאינו מן

בכדור. או שעשאה כדור בפני עצמה טהורה. אבל שלשה על שלשה שנתנו בכדור. טמא. עשאה כדור בפני עצמו. טהור. מפני שהתפר ממעטו:

ב פחות משלשה על שלשה שהתקינו לפוק בו את המרחץ. לנער בו את הקדרה לקנח בו את הרחים בין מוכן בין שאינו מוכן טמא. דברי ר"א. ר׳ יהושע אומר בין מן

וכ"ש כשעשאה כדור בפני עצמה שנתבטלה התפירה: אבל שלשה על שלשה. לא נתבטלה בכניסתה לתוך הכדור. לפי שהיא חשובה שם אבל אם עשאה כדור בפני עצמה טהורה לפי שהתפירה ממעטה וטהורה ממדרס אבל טמאה בכל שאר טומאות כדין כל שלשה על שלשה שנתמעט : ב לפוק. שגרשה כמוכן לגבי זרקו באשפה. ובין הניחו

המוכן. בפ׳ במה מדליקין מוכיח דהניחו בקופסא כ"ע לא פליגי דטמא דהא אחשביה. וזרקו לאשפה כולי עלמא לא פליגי דטהור דהא בטליה כי פליגי היכא דתלה אותו במגוד קוליי"א בלע"ז. או הניחו אחורי הדלת. ר"א סבר בין תלאו במגוד אחורי

(או שעשאו כדור בפני עצמה) אדער ער האט געמאכט פון דיא שטיקול צייג אפיולקע. ער האט איר צוא זאמען געוויקולט קיילעכדיג וויא אפיולקע אונ ארום גינייט עס זאל זיך ניט אוף וויקלען (טהורה) איז דיא שטיקול צייג טהור. זיא קען ניט טמא ווערין (אבל שלשה על שלשה) אבער אשטיקול צייג פון דריי טפחים אוף דריי טפחים (שנתנו בכדור) וואס מען האט איר אריין געלייגט אין אפיולקע (טמא) קען זיא טמא ווערין (עשאה כדור בפני עצמו) אבער אז ער האט דיא שטיקול צייג פון דרייא טפחים אויף דרייא טפחים צוא זאמען געוויקולט קיילעכדיג וויא אפיולקע אונ ארום גינייט (טהור) איז דיא שטיקול צייג טהור. זיא קען ניט טמא ווערין (מפני שהתפר ממעטו) ווייל דער נאט מאכט דיא שטיקול צייג זיא זאל ווערין הייניגער וויא דריי טפחים. אונ זיא איז גאר טהור פון אזב אויב ער זיצט דארויף. אבער פון אנדערע טומאות קען זיא טמא ווערין: ב (פחות משלשה על שלשה) אשטיקול צייג וואס איז ווייניגער וויא דרייא טפחים אף דריי טפחים (שהתקינו לפוק בו את המרחץ) וואס ער האט אים אנגיבריים ער זאל מיט אים פאר שטאפין דיא לעכער פון באד דיא היץ זאל ניט ארוס גיין. אדער ער האט אים אנגיבריים (לנער בו את הקדרה) ער זאל אן נעמען מיט דיא שטיקול צייג דעם טאפ אונ אריין גיסען דאס עסן פון טאפ אין שיסעל. אדער ער האט אנגיברייט דיא שטיקול צייג (לקנח בו את הרחים) ער זאל דער מיט אום ווישען דיא מיהל שטיינער (בין מוכן) סיי ער האט דיא שטיקול צייג אנגיבריים דער צו. ער האט איר אוף גיהאנגען אוף אשטעקיל אזוי וואנט (בין שאינו מוכן) סייא ער האט איר ניט אנגיבריים. ער האט איר אוועק גילייגט אונטער דיא טיר (טמא) קען זיא אלץ טמא ווערין (דברי רבי אליעזר) אזו זאגט רבי אליעזר. רבי יהושע זאגט (בין מן המוכן) סיי ער האט דיא שטיקול צייג אנגעבריים. ער האט איר אוף געהאנגען אוף

מן המוכן. בין שאינו מן המוכן. טהור. ר"ע אומר מן המוכן טמא. שאינו מן המוכן טהור: ג העושה אספלנית בין בבגד בין בעור טהורה (ר' יוסי אומר על העור טהור) מלוגמא בבגד טהורה. ובעור טמאה. רשב"ג אומר אף בבגד טמאה מפני שהיא נגערת: ד מטפחות ספרים: בין מצויירות בין שאינן מצויירות טמאות.

כדברי

אחורי הדלת שגלה כאינו מוכן לגבי הניחו בקופסא לעולם טמא כל זמן שלא זרקו באשפה ור"י סבר לעולם טהור כ"ז שלא הניחו בקופסא. ור"ע סבר דתלאו במגוד מוכן הוא והוי כאילו הניחו בקופסא וטמא. והניחו אחורי הדלת דהוא שלא מן המוכן. הרי הוא כאילו זרקו באשפה וטהור. והתם מסיק דהדר ביה ר"ע לגבי ר' יהושע. והלכה כר' יהושע: ג אספלנית. תחבושת שעושי' מחלב ושעוה וחמאה ושמן וכיולא בזה וממרחי' אותה על הבגד או על העור ונותנים על המכה והיא נמאסת: ואין הבגד בלבד ואינו משמשי אדם וכל שאינו משמשי אדם וסתור ראוין עוד לישיבה ולא לתשמיש אחר:

מלוגמא. תחבושת עשויה מקמח ותאנים וכיוצא בהן שאדם לועס ונותן על גב המכה. ופי' מלוגמא מלא לוגמא: בבגד טהורה. לפי שהבגד נמאס ומתבטל ותו לא חזי לתשמיש: ובעור טמא. שאין המלוגמ' מתדבק' על העור כמו על הבגד ואין העור מתבטל בכך: מפני שהיא נגערת. לאחר שנתייבשה מעל הבגד היא נגערת ונשמטת מאליה מעל הבגד והולך כל הלכלוך ואין הלכה כרשב"ג: ד מצויירות טהורות. דלירתן מוכחת עליהן שכן מיוחדי' לספרים

אדם

אטשװעקיל אפיז האנט (בין שאינו מן המוכן) סיי ער האט דיא שטיקול צייג ניט אנגיבריים. ער האט איר אװעק גילייגט אונטער דיא טיר (טהור) איז אלץ די שטיקול צייג טהור. זיא קען ניט װערין טמא. רבי עקיבא זאגט (מן המוכן) אוב ער האט דיא שטיקול צייג אנגעברייט. ער האט איר איף געהאנגען אוף אטשװעקיל אויפען װאנט (טמא) קען זיא טמא װערין (שאינו מן המוכן) אוב ער האט דיא שטיקול צייג ניט אנגיבריים. ער האט איר אװעק נילייגט אונטער דיא טיר (טהור) איז די שטיקול צייג טהור. זיא קען ניט טמא װערין: ג (העושה אספלנית) אז מען האט געמאכט אפלאסטר (בין בבגד) סיי מען האט דעם מאשטש בשמירט איף אטיכול (בין בעור) סיי מען הט דעם מאשטש בשמירט איף אשטיקול פעל (טהורה) איז דיא שטיקול טיכול אונ דיא שטיקול פעל טהור. זיא װערט ניט טמא װייל דאס װערט פאר מיאוסט פון דעם מאשטש ניצט מען שוין דאס ניט. ורבי יוסי זאגט (על העור טהור) אוב ער האט באשמירט דעם מאשטש אויף אשטיקול פעל. איז דיא שטיקול פעל טהור] (מלוגמא) איז אמאשטש פון פייגין מיט מעל װאס מען צו קייט דאס מיט דיא צײן (בבגד) אוב מען האט דעם מאשטש בשמירט אוף אטיכול (טהורה) איז דיא טיכול טהור װייל זיא װערט פאר מיאוסט (ובעור) אז מען האט דעם מאשטש בשמירט אוף אשטיקול פעל (טמאה) קען די שטיקול פעל טמא װערין װייל פעל װערט ניט פאר מיאסט דער מאשטש קלעבט זיך נים אן אן דיא פעל. רבן שמעון בן גמליאל זאגט (אף בבגד) אפילו ער האט בשמירט דעם מאשטש אוף אטיכול (טמאה) קען אוך דיא טיכיל טמא װערין (מפני שהיא נגערת) װייל דער מאשטש װערט פאר טריקנט אונ פאלט אראפ פון טיכול. אונ דיא טיכול בלייבט ריין. מען קען איר נאך ניצען. קען זיא טיכול טמא װערין: ד (מטפחות ספרים) אשייד פון אספר (בין מצוירות) סיי זייא זענען גימאלטע (בין שאינן מצוירות) סייא זייא זענען

(טהרות ח"ו)

נים

אדם טהור: ושאינן מצויירות. מיוחדי' נמי לשאר תשמישין הלכך טמאות. וב"ש מטמאין בין מצויירות בין שאין מצויירות משום דמחשבי מטפחות ספרים משמשי אדם שעשוין לשמש בהם תמיד: אלו ואלו טהורות. דכיון שייחדן לספרי' תו לא הוו משמשי אדם ואין הלכה כר"ג: ה כפה. מטפחת שבראש האשה ויש לה טומאת מדרס שפעמים שהיא יושבת עליה: ונתנו על הספר. אם יחד אותו לספר וכרך אותו עליו: טהור מן המדרס. אבל טמאת שאר טומאות: חמת. נאד של עור: שעשאו שטיח. עור שטוח על הארץ לישב עליו וחמת ושטיח תרוייהו טמאין מדרס ואפי' הכי כיון דשינה מזה לזה ואפילו בלא שנוי מעשה הוה ליה ככלי שנשבר וטהור אבל מקבל טומאה מכאן ולהבא: תורמל. כלי עור שהרועה מניח כליו לתוכו: ה"ג. כפת שעשאו מטפחת ומטפחת שעשאה כפת טהור. ולא גרסי' טמאה וכן היה

כדברי ב"ש. ב"ה אומרים מצויירות טהורות. ושאינם מצויירות טמאות. רבן גמליאל אומר אלו ואלו טהורות: ה כפה שהוא טמא מדרס. ונתנו על הספר טהור מן המדרס. אבל טמא טמא מת. חמת שעשאה שטיח. ושטיח שעשאו חמת טהור. חמת שעשאו תורמל. ותורמל שעשאו חמת. כר שעשאה סדין. וסדין שעשאו כר. כפת שעשאה מטפחת. ומטפחת

ניט קיין גימאלטע (טמאות) קענען זיא טמא ווערין (כדברי בית שמאי) אזוי זאגט ב"ת שמאי. בית הלל זאגין (מצוירות טהורות) גימאלטע וואס מען דער קענט אז זייא גיהערין צוא אספר. זענען טהור (ושאינם מצוירות) אונ נישט קיין גימאלטע וואס זייא קענען נוצען צו איין אנדער זאך אויך (טמאות) קענען טמא ווערין. רבן גמליאל זאגט (אלו ואלו) דיא אונ דיא. גימאלטע אונ ניט גמאלטע (טהורות) זענען טהור זייא קענען ניט טמא ווערין: ה (כפה) דיא פארטשיילע וואס אשה גייט אויף דעם קאפ (שהוא טמא מדרס) אונ דיא פאטשיילע איז טמא גיווארין ווייל אזב איז איף איר גיזעסין (ונתנו על הספר) דער נאך הט ער גיהאלטין דיא פאטשיילע איינצוויקלען אין איר ספרים. אונ ער הט שון איינגעוויקלט אין איר אספר (טהור מן המדרס) איז שון די פאטשיילע טהור גיווארין פון דיא טומאה פון זב (אבל טמא טמא מת) אבער פון אמת קען זיא טמא ווערין (חמת שעשאה שטיח) אלאגיל (אביטיל אגרוסע פון איין פעל. אונ אין עק איז ארין גיצוגין אשנירול. אז מען פאר ציהט דעם שנירול ווערט דאס אביטול) אונ ער האט ארוס גיצוגין דעם שנירול. איז דיא פעל אוס גישפרייט גיווארין וויא זיא איז פריער גיוועזן. אונ ער האט אזוי גימאהן צוא זיצען אויף דיא פעל. אדער (ושטיח) עס איז פריער גיוועזן אאוס גישפרייטע פעל (שעשאו חמת) אונ ער האט דער פון גימאכט אאגיל (טהור) זענען זיי ריין פון דער פריערדיגע טומאה. אוב אזב איז דארויף גיזעסין יען דאס איז גיוועזן אלאגיל. אונ דער נאך האט ער דיא פעל אוס גישפרייט. איז זיא גיווארן טהור. אדער פאר קערט פריער איז דיא פעל גיוועזן אוס גישפרייט אונ אזב איז אויף איר גיזעסין. דער נאך הט מען גימאכט פון דיא פעל אלאגיל. איז זיא גיווארין טהור (חמת שעשאו תורמל) אונ ער האט דער פון גימאכט אטארבע פאר אפאסטוך (ותורמל) ער האט גיהאט אטארבע פון אפאסטוך (שעשאו חמת) אונ ער האט דער פון גימאכט אאגיל (כר שעשאו סדין) אציך פון אקישען וואס ער האט דער פון גימאכט אליילאך (וסדין שעשאו כר) אדער ער האט גימאכט פון אליילאך אציך צוא אקישען (כפת

גירסת רבותי. וכן מצאתי במשנה דווקנית ורוב ספרים גורסים טמא ואיני יודע ליישב והכי מוכח מן התוספתא. וטעמא דכולהו גירסא זו מכוונת: ן מטלית. שהיא טמאה מדרס טהור כדתנן בסמוך זה הכלל לשמו טמא וטלאה בקופה וקופה לאו בר מדרס היא. ומיהו לשם אחר טהור. ומפרש בתוספתא לשמו כשטלאו בקופה נטמאת הקופה לפי שנגעה

מכלי פשוט לכלי פשוט כגון מפשיט למטפחת או ממטפחת לפשיט ושלא לשמו מכלי פשוט לכלי קבול ומכלי קבול לכלי פשוט ומכלי קבול לכלי קבול כמי הכל שינוי שלא לשמו וטהור. וא״כ חמת שעשאה חורמל דשינהו מקבול לקבול נמי טהור וכר שעשאו סדין וסדין שעשאו כר דהוי שינוי מקבול לפשוט ומפשט לקבול נמי טהור. ולי קשיא אמאי לא ערבינהו ותנינהו חמת שעשא׳ שפיה ושפיה שעשא׳ חמת בהדי הנך כיון דכלהו טהור הוא. לא קשיא משום דקא בעי למהדר ולמהני זמנא אחריתי כדתני חמת שעשאה חורמל והוה צריך למתני חמת שעשאה שפיה או חורמל ואינו רוצה לשנות מסדר האחרי׳

ומטפחת שעשאה כסת טמא. זה הכלל כל ששינהו לשמו. טמא. לשם אחר. טהור: ן מטלית שטלייה על הקופה. מטמאה אחד ופוסלת אחד. הפרישה מן הקופה. הקופה מטמאה

במטלית הטמא מדרס. והרי היא מגע מדרס. והמטלית כשנגמרה עלייתה פרח מינה טומאת מדרס. משום דבטלה לגבי קופה. וקופה לא חזי למדרס: מטמאה אחד ופוסלת אחד. כדין כלים שנגעו במדרס ופירשו. דתנן בסוף זבים. הנוגע במשכב מטמא שנים ופוסל אחד. פירש מטמא אחד ופוסל אחד דכל זמן שהכלי נוגע במדרס חשבינן ליה כאב הטומאה לענין אוכלים לעשות ראשון ושני בחולין ושלישי בתרומה. אבל כשפירש ה״ל כולד הטומא׳ ועושה שני בחולין ושלישי בתרומה בלבד דהיינו מטמא א׳ ופוסל אחד: הפרישה. למטלית מן הקופה הוה לה הקופה ולד הטומאה כמו שהיתה קודם שהפרישה.

שעשאה מטפחת) ער האט געמאכט פון איין אויבער בעט איין טוך (ומטפחת שעשאה כסת) אדער ער האט געמאכט פון איין טוך איין צו איבער בעט (טהור) די אלע זאכין אוב עס איז געוועזן טמא איידער מען האט דאס איבער געמאכט. אז מען האט זיי איבער געמאכט אויף איין אנדער כלי ווערין זיי טהור (זה הכלל) דאס איז דער כלל (כל ששינהו לשמו) אוב ער האט געענדערט פון דיא כלי אויף איין אנדער כלי. און דיא ביידע כלים האבין איין נאמען (טמא) בלייבט די כלי אין דיא זעלביגע טומאה וואס זיא איז פריער געוועזן (לשם אחר) אוב ער האט דיא כלי געענדערט אויף אזו א כלי וואס זיא האט איין אנדער נאמען (טהור) ווערט דיא כלי טהור פון דיא פריערדיגע טומאה: ן (מטלית) א שטיקול צייג וואס אזב איז דארויף געזעסן (שטלייה על הקופה) און ער האט דער פון געמאכט א לאטע אויף א קארב. דיא קארב ווערט טמא ווייל זיא האט אנגערירט דיא שטיקול צייג ווען מען האט אנגהויבין צוא נייען דיא לאטע. און דיא שטיקול צייג ווייל זיא איז בהעפט געווארין צו דיא קארב ווען מען האט איר אין גאנצין צוא גינייט ווערט זיא טהור פון דיא פריערדיגע טומאה. דריבער (מטמאה אחד ופוסלת אחד) ווערט דיא קארב גירעכינט פאר א ראשון לטומאה. קען זיא מטמא זיין נאך איין זאך ביא חולין עס זאל ווערין א שני. און אז דיא קארב רירט א תרומה ווערט דיא תרומה א שלישי. דער שלישי ווערט גירופין פסול. ניט טמא. ווייל ער קען ניט מטמא זיין ווייטער. ער איז נאר טמא פאר זיך אליין. דאס הייסט איינס איז די קארב מטמא און איינס מאכט זיא פסול (הפרישה מן הקופה) אז ער האט דיא לאטע

אבל המטלית טהורה. דמכיון שטלאה בקופה בטולה על הבגד ואינה מתבטלת: ור"ש
נעשית כקופה. והויא לה כחתיכת דופן מטהר. קסבר בשק ובעור מתבטלת הואיל
שנטלה מן הקופה דטהורה החתיכה. ומיהו ולאו מינה. ור' יוסי סבר דבשק דאריג
אם אחר פרישתה מן הקופה חשב עליה כמותה אינה מתבטלת. אבל בעור דלאו
אריג הוא מתבטלת.

ליישבה מקבלת טומאה מכאן ולהבא אם יש בה כשיעור: טלאה על הבגד. לא נתבטלה מטומאת מדרס. ומטמא הבגד שני ופוס. אחד כדין כלים הנוגעים במדרס כל זמן שלא פירש: הפרישה מן הבגד. דין הבגד ככלים שנגעו ופירשו מטמא א׳ ופוסל אחד

מטמאה א׳ ופוסלת אחד. והמטלית טהורה. טלייה על הבגד. מטמאה שנים ופוסלת אחד. הפרישה מן הבגד. הבגד מטמא אחד. ופוסל אחד. והמטלית מטמאה שנים ופוסלת אחד. וכן הטולה על השק או על העור. דברי ר"מ. ר"ש מטהר. ר' יוסי אומר על העור טהור. על השק טמא. מפני שהוא אריג: ז ג׳ על ג׳ שאמרו. חוץ מן המלל. דברי ר"ש

והלכה כר"י: ז שלש על שלש שאמרו. דמטמא לענין טומאת מת. ושרץ. ונבלה: חוץ מן המלל. מה שמשייר האורג ברוחב הבגד כשיעור ב׳ אצבעות והוא ענף של בגד קרוי מלל. וכיון ששתי לבדו הוא ואין בו ערב. אין

והמטלית הרי היא כמו שהיתה. דלעולם מצטרף לאריג. ורבותי מפרשים מלל מה
לא נתבטלה ומטמאה שנים ופוסלת א׳: שמולל וכופל התופר במקום שהתך מעני
וכן הטולה מטלית על השק או על העור. החוטים שדרכן לצאת שלא יצאו ותתקלקל

צוריק אראפ גינומען פון דיא קארב (הַקֻּפָּה מְטַמְּאָה אֶחָד וּפוֹסֶלֶת אֶחָד) איז דיא קארב
מְטַמֵּא איינם אונ מאכט פסול איינם אזו וויא פריער (וְהַמַּטְלִית טְהוֹרָה) אונ דיא לאטע
איז טָהוֹר (טְלָיָהּ עַל הַבֶּגֶד) אוב ער האט פון דיא שטיקל צייג וואס אזב איז אוף איר
גיזעסין) נעמאכט אלאטע אוף אקלייד. ניט אוף אקארב (מְטַמְּאָה שְׁנַיִם) קען דיא קלייד
מְטַמֵּא זיין צוייא. אראשון אונ אשני ביא חולין (וּפוֹסֶלֶת אֶחָד) אונ זיא מאכט פסול
איינם. אשלישי ביא תרומה (הִפְרִישָׁהּ מִן הַבֶּגֶד) אז ער האט דיא לאטע צוריק אראפ
גינומען פון דיא קלייד (הַבֶּגֶד מְטַמֵּא אֶחָד וּפוֹסֵל אֶחָד) קען דיא קלייד מְטַמֵּא זיין נאר
איינם. אשני ביא חולין. אונ זיא מאכט פסול נאר איינם. אשלישי ביא תרומה
(וְהַמַּטְלִית) אונ דיא לאטע (מְטַמְּאָה שְׁנַיִם) קען מְטַמֵּא זיין צוויי. אראשון אונ אשני ביי
חולין (וּפוֹסֶלֶת אֶחָד) אונ זיא מאכט פסול איינם. אשלישי בייא תרומה (וְכֵן הַטּוֹלֶה עַל
הַשַּׂק וְעַל הָעוֹר) אונ אז ער האט גימאכט דיא לאטע אויף אזאק אדער אויף אפעל איז
גלייך ווי זיא וואלט גיוועזן נעטאכט אויף אקלייד (דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר) אזו זאגט רבי מאיר
(רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר) רבי שמעון זאגט אז מען מאכט דיא לאטע אויף אזאק אדער אויף
אפעל ווערט דיא לאטע טָהוֹר פון דיא פריערדיגע טומאה אזו וויא בייא אקארב. רבי
יוסי זאגט (עַל הָעוֹר) אז מען מאכט דיא לאטע אויף אפעל (טָהוֹר) ווערט דיא לאטע
טָהוֹר פון דיא פריערדיגע טומאה (עַל הַשַּׂק) אז מען מאכט דיא לאטע אויף אזאק (טָמֵא)
איז דיא לאטע טָמֵא אזו וויא זיא איז פריער גיוועזן (מִפְּנֵי שֶׁהוּא אָרִיג) וויל דער זאק
איז אויך גיוועבט אזו וויא דיא לאטע איז דאס איין זאך: ז (שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ שֶׁאָמְרוּ) ווס
מען האט גיזאגט אז אשטיקל צייג פון דריי פינגער אויף דריי פינגער קען טמא ווערן
(חוּץ מִן הַמֶּלֶל) דיא דריי פינגער בארפן זיין אויסער דיא פעדים וואס זענען בייא דעם

ר"ש. וחכ"א ג' על ג' מכוונת. טלייה על הבגד. מרוח אחת אינו חבור. משתי רוחות זו כנגד זו. חבור. עשאו כמין גאם. ר"ע מטמא. וחכמים מטהרין. אמר רבי יהודה בד"א בטלית. אבל בחלוק. מלמעלן חבור. ומלמטן אינו חבור: ח בגדי עניים. אע"פ שאין בהם שלש על שלש. הרי אלו טמאין מדרס. טלית

שרתח

הספירה: מכוונת. והמלא בכלל: תלוי' על הבגד מרוח אחת, מעלי' שהיא טמאה מדרס ותפר אותה על הבגד באמצעו מרוח אחת. ומשלש רוחו' תלויה ואינה מחוברת בבגד: אינו חבור. ואין הבגד טמא מדרס: משתי רוחות זו כנגד זו. כגון שהיא תפורה מזרח ומערב· ודרום וצפון אינה תפורה. או אפכא. הרי זה חבור והבגד טמא מדרס: כמין גאם. שתפורה מזרח ודרום. או מערב וצפון: במה דברים אמורים. דלא הוי חבור אלא בשתי רוחות זו כנגד זו. בטלית. שאינה דרך מלבוש אלא שכורכה עליו בלבד: אבל בחלוק. שלובשים אותו לעולם הוי חבור. אלא אם כן תפורה השפה העליונה. והלכה כחכמים: ח בגדי עניים. שהם עשוים מחתיכות חתיכות קטנות ואין בכולן חתיכה אחת שיהיה בה ג' על ג': הרי אלו טמאים מדרס. הואיל ויש בכל

הבגד

ברעג פון דיא שטיקל צייג. אונ אויסער דעם וואס איז איין גיבונין גיוואָרין ווען מען האט פאר זיימט (דברי רבי שמעון) אזו זאגט רבי שמעון (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (שלש על שלש מכוונת) דיא דריי פינגער אויף דריי פינגער קענען זיין גלייכע מיט דעם וואס איז איינגיבויגין גיוואָרין אין זיים (טלייה על הבגד) אשטיקל צייג וואס אזב איז אויף איר גיזעסין אונ זיא איז טמא גיוואָרין. אונ דיא שטיקל צייג האט ער גימאכט אלאטע אויף אם מען קלייד. האט ער דיא לאטע גידארפט בעניען פון פיר זייטין. ער האט אָבער נאר בעניט (מרוח אחת) פון איין זייט אונ פון דיא דריי זייטין איז אפין (אינו חבור) איז דאס ניט קיין בהעפטונג. הייסט ניט דיא לאטע בהעפט צום קלייד (משתי רוחות) אז ער האט בעניט פון צווייא זייטין (זו כנגד זו) איין נאך נעגען דעם אנדערין. אין צווייא זייטין אין דיא לייג. אדער אין צווייא זייטין אין דיא ברייט (חבור) איז דאס אבהעפטונג צוא דיא קלייד (עשאו כמין גא"ם) אז ער האט צוא גינייט דיא לאטע אזו וויא אדלת אין איין לייג אונ אין איין ברייט (רבי עקיבא מטמא) רבי עקיבא זאגט עס איז טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין עס איז טהור (אמר רבי יהודה) האט רבי יהודה גיזאגט (במה דברים אמורים) ווען זענען דיא רייד גיזאגט גיוואָרין אז עס הייסט אנדערש ניט קיין בהעפטונג נאר סיידין עס איז צוא גינייט פון צווייא זייטין איינס נעגען דאס אנדערע (בטלית) ביי אזו אקלייד וואס מען טוהט זיא ניט אן נאר מען וויקולט זיך איין אין איר (אבל בחלוק) אבער ביי אהעמד אדער איין אנדער קלייד) וואס מען טוהט זיא אן אויף זיך (מלמעלן) אז ער האט צוא גינייט דיא לאטע פון אובין (חבור) איז דיא לאטע אבהעפטונג צוא דיא קלייד (ומלמטן) אז ער האט צוא גינייט דיא לאטע פון אונטען (אינו חבור) איז די לאטע ניט קיין בהעפטונג צוא דיא קלייד (ועיין בהרע"ב ותוי"ט): ח (בגדי עניים) דיא קליידער פון דיא ארעמע לייט וואס זיא זענען גימאכט פון שטיקלאך (אף על פי שאין בהם שלש על שלש) אפילו עס איז ניטא איין שטיקל וואס זאל זיין גרויס דריי פינגער אויף דריי פינגער. פון דעסטוועגין (הרי אלו טמאין מדרס) קענען דיא קליידער טמא ווערין אוב אזב זיצט אויף

(טהרות ח"ו)

שהתחיל בה לקרעה כיון שנקרע רובה אינו חבור. העבים והרכים אין בהם משום שלש על שלש: מתני' כסת הסבלין. טמאה מדרס· משמרת של יין אין בה משום מושב· סבכה של זקנה. טמאה משום מושב. חלוק של יוצאת החוץ· העשוי כסבכה. טהור· העושה בגד מן החרם. טהור· ומזוטו. טמא· ר' אליעזר בן יעקב אומר. אף
העושה

סבגד בכללו ג' טפחים על ג' טפחים או ברחבן או בכתפן שלא יזיק לכן המשאוי יותר הרי הבגד כולו טמא מדרס: כיון ופעמים יושבים עליו: משמרה של יין שנקרע רובה אינו חבור · ואם נטמא הקלה אין בה משום מושב. שאין יושבים עליה כאחד לא נטמאת הקלה האחר: העבים מפני השמרים: סבכה של זקנה טמאה

והרכים.הבגדי' העבי' והגסי' ביותר כגון סלבדין והמגוסין . והרכים ודקין ביותר . כגוןהסירקיןוסריקין אין בהם משום שלש על שלש. ואין טמאין טמא מת ולא שאר טומאות עד שיהיה בהן ג' טפחי' או יותר משום דשלש על שלש מהן לא חזי

מושב. לפי מאי דתנן לעיל בפכ"ג תלושין דסבכ' של זקנ' טמא' טמא מת . דמשמע אבל לא משום מושב. צריך לפרש דשני מיני סבכות יש לזקנה אחת שאינה ראויה לישב עליה והיא טמא' טמא מת . וסבכה אחרת שפעמי' יושבת עליה ובה תנן הכא

למידי : מתני' כסת הסבלין. הכותפים מפלות שהיא נטמאה משום מושב : חלוק של של כתפן או על ראשן יש להן כסת קטן יוצאת החוץ. תרגום זונה נפקת ברא .

כסבכה

זייא אָדער ער לינט אויף זיי (טלית שֶׁהִתְחִיל בָּהּ לְקָרְעָה) אַקלייד וואס ער האט איר אָנגיהויבין צו צו רייסין (כֵּיוָן שֶׁנִּקְרַע רוּבָּהּ) אַז דיא גרעסטע טייל פון דיא קלייד איז איין גֶערִיסֶען גיוואָרין (אֵינוֹ חִבּוּר) איז שוין דיא קלייד ניט בּהעפט איין טייל צוא דיא אַנדערע. אוב איין טייל איז טמא גיוואָרין איז דיא אנדערע טייל ניט טמא (הָעָבִים) די קליידער וואס זענען גאנץ גראב (וְהָרַכִּים) אונ דיא קליידער וואס זענען גאנץ דין (אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ) דריי פינגער אויף דריי פינגער פון זייא ווערט ניט טמא נאר סיידין עס איז דא דריי טְפָחִים אָדער מער: מ (כֶּסֶת הַסַּבָּלִין טְמֵאָה מִדְרָס) דיא מענטשין וואס טראגין משאות אופין קאפ אָדער אופין אַקסיל לייגין זייא אונטער די משא אקליינע קישעלע. אוב אַזב איז גיזעסין אויף דיא קישעלע ווערט זיא טמא (מְשַׁמֶּרֶת שֶׁל יַיִן) אַטוך וואס מען זייט דורך איר וויין (אֵין בָּהּ מִשּׁוּם מוֹשָׁב) אוב אַזב זיצט אויף איר ווערט זיא ניט טמא. ווייל עס איז ניט דער שטייגער צוא זיצען אויף אזו אַטוך. ווייל אין איר איז דא איזוין (סְבָכָה שֶׁל זְקֵנָה) דיא קאפקע פון אַאלטע אשה (טְמֵאָה מִשּׁוּם מוֹשָׁב) ווערט טמא אוב אַזב זיצט אויף איר (חָלוּק שֶׁל יוֹצֵאת הַחוּץ) דיא העמד פון אזונה (הֶעָשׂוּי כִּשְׂבָכָה) אוב זיא איז גימאכט גיוואָרין פון טול וויא אַטולענע קאפקע. דאס הייסט אין דיא העמד איז דא לעכלאך דאס לייב זאל דורך גיזעהן ווערין (טָהוֹר) דיא העמד איז טהור. זיא ווערט ניט טמא (הָעוֹשֶׂה בֶּגֶד מִן הַחֵרֶם) אַז ער האט גימאכט אקלייד פון אַנעץ. אונ דאס לייב ווערט גיזעהן דורך דיא לעכלאך (טָהוֹר) איז דאס קלייד טהור (וּמִזּוּטוֹ) אַז ער האט גימאכט אקלייד פון דאס בּיימיל וואס אין דיא נעץ פון אונטען. וואס זיא איז גערינגט גיוועבט (טָמֵא) קען דיא קלייד ווערין טמא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב זאגט (אַף הָעוֹשֶׂה בֶּגֶד מִן הַחֵרֶם וְכִפְלוֹ) אַז ער האט צוא זאמען גילייגט דיא נעץ אין צווייען אונ ער האט גימאכט דער פון אקלייד או׳

העושה בגד מן החרם וכפלו. טמא: י סבכה שהתחיל בה מפיה. טהורה עד שיגמור את קורקורתה. התחיל בה מקורקורתה. טהורה עד שיגמור את פיה. שבים שלה. טמא בפני עצמו. החוטין שלה. טמאין משום חבור. סבכה שנקרעה. אם אינה מקבלת את רוב השער. טהורה:

פרק כט נומי הסדין. והסודרין. והטרמין. והפליון של

כסבכה. שיש בה חלונות חלונות מעשה הסבכה על הראש: טמאים משום חבור. רשת ובשרה נראה לחוץ: מן החרם. מן שאם נטמאת הסבכה נטמאו החוטים עמה. הרשת ובשרו נראה לפיכך טהור: מזוטו. דאילו החוטים בלא סבכה לא היו מקבלים יש בתחתית הרשת מעט אריג עשוי כבגד טומאה: אם אינה מקבלת את רוב השער. וקרוי זוטו של רשת: של הראש טהורה:

וכפלו. שכפל את הרשת ותפרה ואין בשרו נראה מתוכו שמא דחשיב בגד ואין הלכה כראב״ו:

י קורקורתה. שולים ותחתית כמו קרקרות הכלים: עד שיגמור את פיה. שפתה העליון׳ שאינה יורדת לטומאה עד שיגמור את כל מלאכתה:

שבים שלה. מלשון השביסי׳ והשהרונים המפורש במתניתין. ציור שעושים על הסבכה לנוי עומד על מלאה ומקיף מאזן לאזן ובפני עצמה נמי חשיב שבות עשוי להסירו משם ולתת אותו בסבכה אחרת: החוטין שלה. כבכן קושרי׳ המפורש בכן: טרטין. כמין כובעים:

פכ״ט נומי הסדין. נימין היוצאין מן הסדין וכן חוטים שרגילים לצאת מן האריגה בין מן הצדדים בין מלמעלה בין מלמטה אם נגע שרץ בנימין נטמא הסדין וכות שיגע בתוך השיעור המפורש במתניתין. וכן אם נגע שרץ בסדין נטמאו הנימין עד מקום השיעור המפורש ומשם ולחוץ טהורים שאין הנימין חבור לכל בגד אלא עד מקום השיעור:

דאס לייב ווערט ניט גיזעהן (טמא) קען דיא קלייד ווערן טמא: י (סבכה שהתחיל בה מפיה) אז ער האט אנגיהויבן צו וועבין אקאפקע פון זיים (טהורה) איז זיא טהור. קען זיא ניט טמא ווערן (עד שיגמור את קורקורתה) ביז ער וועט פערטיג מאכין דעם דעק (התחיל בה מקורקורתה) אז ער האט אנגיהויבן צוא וועבין דיא קאפקע פון דעק (טהורה) איז זיא טהור. קען זיא ניט טמא ווערן (עד שיגמור את פיה) ביז ער וועט אפ וועבין דעם זיים. זיא קען אנדערש ניט טמא ווערן ביז זיא ווערט אין גאנצין פערטיג (שבים שלה) דיא בלעך וואס אויף דעם שטערין אונ זיא איז בהעפט צוא דיא קאפקע (טמא בפני עצמה) זיא ווערט טמא בזונדער. ווייל מען נעמט דיא בלעך אראפ פון די קאפקע אונ מען נייט איר צו איין אנדער קאפקע. הייסט דיא בלעך אבזונדער צירונג (החוטין שלה) דיא פעדים פון דיא קאפקע וואס מיט זייא בינט מען צו דיא קאפקע צום קאפ (טמאין) ווערין טמא (משום חבור) ווייל זייא זענען בהעפט צו דיא קאפקע. אז דיא קאפקע ווערט טמא ווערין דיא פעדים אויך טמא (עיין תוי״ט) (סבכה שנקרעה) א קאפקע וואס איז צוא ריסען גיווארין (אם אינה מקבלת את רוב השער) אויב זיא קען ניט פאר נעמען דאס מערסטע האר (טהורה) איז זיא טהור:

פרק כט א (נומי הסדין) דיא פעדים וואס גייען ארוס פון אלייליאך. פון העבוג. פון דיא זייטען אונ פון אויבין אונ פון אינטען (והסודרין) אונ דיא פעדים וואס גייען ארוס פון אנגיוועבטין מאנטול (והטרמין) אונ די פעדים וואס גייען ארוס פון אגיוועבטע היטל (והפליון של ראש) אונ דיא פעדים פון דעם ליילאך וואס מען וויקלט זיך איין

הפליון. כדין שמתעטף בו כולו: אפקרסין. כמו אפקרסיהו היינו מעכבת דפרק ואלו מגלחים והוא לבוש התחתון ופתוח מכתפיו וכשלובשו קושרו: סגום. בגד של צמר עב וכולו ציציות וקורים לו בערבי אלבורנוו"ס: רדיד. צעיף דק שהאשה מכסה בו ראשה. והשם בלעיף תרגום ירושלמי לרדידא: גומדין. בגד שהוא אמה על אמה ומכסין ערביים חוטמן ופיהם בזמן הקור ופירוש גומד אמה כדכתיב ולה שתי פיות גומד ארכה: קלקין. אריג של שער ויש לו נימין:

פונדרא. יש מפרשים אזור חלול ורחב ויש מפרשים הבגד התחתון שנותנים על הבשר לשמור שאר הבגדים שלא יטנפו בזיעה: מעפורת. תרגום (מלכים א כ) ויתחפש באפר ואשתני במעפרא. סודר שמעטפים בו הראש: פרגוד. מסך שתולין על פתחי המלכים: כל שהן. בין רב בין מעט הוי חבור וכולהו אחריני שיעורן מפורש. כשיעור הוי חבור מה שיתר מכשיעור לא הוי חבור. לא לטומאה ולא להזאה: ב שלש כסתות של צמר. תפורות זו עם זו. כפלל של טנסן

של ראש. שש אצבעות. של אפקרסין עשר. נימי סגום. והרדיד. והחלוק. והטלית. ג' אצבעות. נימי כפה של זקנה. והגומדין של ערביין. והקילקין. והפונדא. והמעפורת. והפרגוד. נימיהן כל שהן: ב ג' כסתות של צמר. שש של פשתן. ג' סדינין. י"ב מטפחות. ב' סובריקין

אין אים ואונ די פעדים פון די פאטשילע וואס אשה גייט אופין קאפ (שש אצבעות) זעקס פינגער לאנג צוא דיא קלייד גיהער דאס צום קלייד. אונ וואס לייגער וויא זעקס פינגער גיהער דאס ניט צום קלייד. אוב א טומאה האט אנגערירט דיא קלייד איז זעקס פינגער לאנג פון דיא פעדים אוך טמא. אונ וואס לייגער וויא זעקס פינגער איז טהור. אונ אוב א טומאה האט אנגערירט דיא פעדים אין זעקס פינגער צום קלייד. איז דיא קלייד אוך טמא. אונ אוב דיא טומאה האט אנגערירט דיא פעדים וואס לייגער וויא זעקס פינגער זענען. זענען דיא פעדים אוך טהור (של אפקרסין) דיא פעדים פון דיא קלייד וואס מען גייט פון אונטען (עשר) צעהן פינגער דיא לאנג גיהער צום קלייד נאזו וויא פריער (נימי סגום) דיא פעדים פון א וואלענע קלייד א גראבע (והרדיד) אונ דיא פעדים פון אדינעם שלייער פון א אשה (והחלוק) אונ דיא פעדים פון א העמד (והטלית) אונ דיא פעדים פון א טלית (שלש אצבעות) דריי פינגער דיא לאנג גיהער צום קלייד נאזו וויא פריער (נימי כיפה של זקנה) דיא פעדים פון דעם שלייער פון א אלטע אשה ועיין ת"ט (והגומדין של ערביין) אונ דיא פעדים פון דיא שטיקול צייג וואס איז א אייל אוף א אייל וואס דיא אראביער פאר שטעלן דאמיט דעם פנים ווען עס איז קאלט (והקולקין) דיא פעדים פון א זו א שטיקול צייג וואס איז גיוועבט פון האר (והפונדא) דיא פעדים פון דיא אונטערשטע קלייד וואס מען גייט ביי דעם ליב זיא זאל איין זאפין דעם שוויס (והמעפורת) דיא פעדים פון דיא פאטשילע וואס מען וויקלט ארום דעם קאפ (והפרגוד) דיא פעדים פון דעם פארהאנג וואס איינגט ביי א קעניגליכע טיר (נימיהן כל שהן) זייערע פעדים צוא זיא זענען גרוס צו זייא זענען קליין גיהערין זייא צום קלייד: ב (שלש כסתות של צמר) דריי ציכלאך פון קישונס וואלענע. וואס דער וועשער האט זייא צוא זאמען גינייט. ניט שטארק. נאר זייא זאלין זיך האלטן אלע דריי צוא זאמען (שש של פשתן) אדער זעקס ציכלאך ליינוואנדענע וואס דער

סובריקין. חלוק אחד. טלית אחד. קלובקרין אחד. חבור לטומאה ולהזיה. יותר מכאן חבור לטומאה ואין חבור להזייה. רבי יוסי אומר אף לא לטומאה: ג חוט המשקולת שנים עשר. של חרשין שמנה עשר. של בנין

כובסין. א״כ ארוגות יחד כעין האורגים משום שצריכן לעשות הפרש בין מפה למפה ומתחברות בחוטי השתי ואין בו ערב. וכל הני דתנן הכא כל אחד כמנינו או פחות הוי חבור. ואם נגעה טומאה באחד מהן נטמאו כלן. ויותר על מנין זה לא הוי חבור לא לטומאה ולא להזאה: סובריקין. אית דתני ספריקין. אית דמפרשי מכנסים. ואית דמפרשי כמין בתי ידים מצמר שמלבישים בהם את הידים ומכסים בהם הזרועות עד האצילים: גלופקרין. כסות עבה של צמר שלובשים בעת הקרירות: חבור לטומאה ואינו חבור להזאה. לאומרה אם נגעה טומאה באחד מהן הוי חבור ונטמאו כלן ואם הזה א׳ מהן לא הוי חבור ולא טהור אלא אותו שהוזה עליו בלבדו: ר׳ יוסי אומר אף לא לטומאה. ואין הלכה כר׳ יוסי: ג חוט המשקולת. שהבנאים מחזיקים בידם חוט. ובראשו עופרת ומורידים אותו כנגד הכותל לראות שלא יהא עקום: חרשין. נגרין של עץ: ושל בנאים. הבונים החומות הגבוהות והגדולות. וחוט המשקולת דרישא דלא הוי אלא

וועשער האט זיי. צו זאמען גינייט אזו וויא פריער (שלשה סדינין) דריי ליילאכער וואס דער וועשער האט זייא צוא זאמען גינייט אזו וויא פריער (שתים עשרה מטפחות) צוועלף טישטיכער וואס דער וועשער האט זייא צוא זאמען גענייט אזו וויא פריער (שני סובריקין) צוויי הוזען. אדער צווייא הארבול וואלענע וואס מען גייט אין זיי אויף דיא הענט ביז דיא העלינבויגין. אונ דער וועשער האט זייא צוא זאמען גיניים אזו וויא פריער (חלוק אחד) איין העמד אפילו זיא איז לאנג אונ ברייט (טלית אחד) איין קלייד אפילו זיא איז לאנג אונ ברייט (קלופקרין אחד) איין קלייד אוואלענע אנראכע וואס מען גייט אין איר ווען עס איז קאלט (חבור לטומאה) איז דאס אבהעפטונג. איין זאך. געגין טומאה אוב איינס איז טמא גיווארין זענען אלע וואס זענען בהעפט מיט איר אויך טמא (ולהזיה) אונ צוא שפריצין דיא וואסער פון דיא פרה אדומה זענען אויך אלע דיא איינס. אוב מען האט דיא וואסער געשפריצט אויף איינס זענען אלע טהור (יתר מכאן) אוב עס זענען בהעפט מער צו זאמען וויא אין די משנה שטייט. פיר וואלענע ציכלאך (חבור לטומאה) געגין טומאה הייסט דאס אבהעפטונג. אז איינס ווערט טמא ווערין אלע טמא (ואין חבור להזיה) צום שפריצען דיא וואסער פון דיא פרה אדומה הייסט דאס ניט קיין בהעפטונג. מען מוז שפריצען דיא וואסער אויף יעדער שטיקל בזונדער. אויף וועלכע זאך מען שפריצט ווערט נאר דיא זאך אליין טהור. רבי יוסי זאגט (אף לא לטומאה) צוא טומאה הייסט דאס אויך ניט קיין בהעפטונג. אוב א טומאה רירט אן איינס. ווערט נאר דיא זאך אליין טמא אונ דיא אנדערע זאך איז טהור:
ג (חוט המשקולת) אגרונטוואגע. דאס איז א לאנגע שנור אונ אונטען איז דא א שטיק בליי. דאמיט מעסט מען אוואנט אוב זיא איז גלייך (שנים עשר) צוועלף איילין דיא לייג (של חרשין) דיא גרונטוואגע פון א סטלאר (שמונה עשר) אכטצעהן איילין די לייג (של בנין) דיא גרונטוואגע פון אגרוסע גיביידע (חמשים אמה) פופציג איילין (יתר מכאן)

אלא שנים עשר. מיירי שמיוחד לבניינים קטנים: יתר מכן. יותר ממדות אלו שמנו חכמים בכל אחד ואחד אע"פ שהוא רוצה בקיומן טהור אותו העודף על המדה ולא הוי חבור לכלי: ושל סיידים. הטחים פני הכותל בסיד וגם הם צריכים למשקולת. וכן הציירים שמציירים צורה בכתלים: כל שהן. בין רב בין מעט הוי חבור: ד חוט מאזנים. חוט שאוחזים בו המאזנים בשעה ששוקלים בהן: רי"א טפח טהור. אם יד הקרדום גדול כל כך שלא טפח לאחר ידו לא חשיב יד. לפי שמזיק לו ולמלאכתו וכל היד כולו

בנין חמשים אמה. יתר מכאן. אם רצה לקיים טהור. של סיידין. ושל ציירין. כל שהן: ד חוט מאזנים של זהבים. ושל שוקלי ארגמן טוב. שלש אצבעות. יד הקורדום מאחריו. שלש אצבעות. רבי יוסי אומר טפח טהור: ה חוט מאזנים של חנונים של בעלי בתים טפח. יד הקרדום מלפניו. טפח. שירי יד הפרגול טפח. יד מקבת (של יד). של מפתחי אבנים. טפח

טהור. כך פי' מורי ואין הלכה כר"י: ה יד הקרדום שלפניו. דלך האוחז ביד הקרדום כשרוצה לחתוך בו אינו אוחז ממש בראש הקתא שמא יחליק ויפול מידו. אלא מניח מעט לאחר ידו והשיעור שיש בין יד האדם לברזל. קורא מלפניו. והיוצא לאחר ידו קורא מאחריו באידך בבא. והא דלא מפרש בבבא זו דין שלפניו ושל אחריו. משום דהכא חשיב הנך דשיעורן טפח. ובאידך בבא חשיב הנהו דשיעורן ג' אצבעות: פרגול. מחוגה קומפס"ו בלע"ז. והחרשים צריכים לו לעשות בו צורות עגולות: מקבת. פטיש של ברזל

אוב דיא גרונטוואנגע איז לייננער וויא דיא מאסין וואס שטייט אין דיא משנה (אם רוצה לקיים) אפילו ער וויל דיא גרונטוואנגעס אזו האלטען ווי זיי זענען פון דעסטוועגן (טהור) זענען דיא שטיקער פון דיא גרונטוואנגעס וואס זענען לייננער וויא דיא מאס טהור. זייא ווערין ניט טמא (של סיידין) דיא גרונטוואנגעס פון די מולארזעס (ושל ציירין) אונ פון דיא מאלארזעס (כל שהן) וויא זייא זענעו לאנג צו קורץ קענען זייא אלץ טמא ווערין: ד (חוט מאזנים של זהבים) דער פאדים וואס אוף אים איינגט דיא וואגשאל וואס מען ווענט גאלד (ושל שוקלי ארגמן טוב) אונ דיא וואגשאל וואס מען ווענט גוטע פורפור וואל (שלש אצבעות) דריי פינגער פון דעם פאדים גיהער צו דיא וואגשאל (יד הקורדום) דיא האנט פון דיא האק (מאחריו שלש אצבעות) דיא דריי פינגער לאנג וואס עס גייט ארום פון אינטער דיא האנט גיהער צוא דיא האק. רבי יוסי זאגט (טפח טהור) אוב דיא האנט פון דיא האק איז אזו לאנג אז זיא גייט ארום אינטער דיא האנט פון מענטש אטפח. איז דיא גאנצע האנט פון דיא האק טהור: ה (חוט מאזנים של חנוני) דער פאדים וואס אוף אים איינגט דיא וואגשאל פון אקרעמער (של בעלי בתים) אונ דער פאדים וואס אוף אים איינגט דיא וואגשאל פון אבעל הבית (טפח) אטפח פון דעם פאדים גיהער צוא דיא וואגשאל (יד הקרדום מלפניו) אז אמענטש האלט אין זיין האנט דיא האנט פון דיא האק. דיא שטיק האלץ וואס פון האנט ביז צום אייזן דאס הייסט פון פארנט. אונ דיא שטיק האלץ וואס אינטער דיא האנט. דאס הייסט פון אינטען. אוב דיא שטיק האלץ וואס פון האנט ביז צום אייזן איז גרוס אטפח גיהער דאס צום אייזן. אונ וואס מעהר וויא אטפח גיהער ניט צום אייזן (שירי יד הפרגול טפח) צירקול וואס האט גיהאט אהענטיל. אונ דיא הענטיל איז אפ גיבראכין גיווארין. אוב עס איז געבליבען אטפח גיהער דאס צום צירקול ועיין תוי"ט (יד מקבת של מפתחי

טפח: ו חוט מאזנים של צמרים. ושל שוקלי זכוכית. טפחיים. יד המקור. טפחיים. יד המעצד של לגיונות. טפחיים. יד הקורנס של זהבים. טפחיים. ושל חרשין. שלשה טפחים: ז שירי הדרבן מלמעלן. ארבעה. יד הבדיד. ארבעה. יד הקרדום של נכוש. חמשה. יד בן הפטיש.
חמשה

שראשו א׳ חד. ובו ניקבים ופוסלים את האבנים. ועל שם כך נקרא מקבת. ולשון מקרא הוא ומקבות והגרזן כל כלי ברזל: מפתחי אבנים. לשון פתוחי חותם: ן של צמרים. מוכלי למר. וטעמא דהכך שיעורן בטפחיי׳ מפני שתופס הכן בשתי ידיו. והיינו נמי טעמא דכל הכך ידות דלקמן ששיעורן בטפחיים. וכל אותן ששעורן טפח לפי שדרכו לאחוז הכן בידו אחת: מקור. קורנס הד שמנקרים בו הרחים ועל שם שמנקרים בו קרוי מקיר: יד המעצד של לגיונות. גרסינן. והוא כלי מכלי הרולחים. ראשו עגול ונושאים אותו אנשי החיל במלחמה. ובערבי קורין לו טבריזין: של זהבים. המכים על זהב לעשות טסין דקין: ושל חרשים.

של ברזל: ז שירי הדרבן מלמעלן. המרדע ראשו אחד יש בו ברזל כעין מרצע שבו מלמד הפרה לתלמיה. והוא קרוי דרבן. ובראשו השני ברזל רחב מחודד להתוך בו שרשים ושמו חרחור. ושיעור יד המרדע למעלה נגד הדרבן ארבעה טפחים שהוים חבור. ולמטה נגד החרחור שבעה טפח׳ הסמוכי׳ לו הוו חבור כדלקמן. ומה שהוא יותר מארבעה נגד הדרבן ושבעה נגד החרחור. אינו חבור. ואם נגעה שם טומאה לא נטמא לא החרחור ולא הדרבן: בדיד. כלי ברזל שבו חופרים גומות סביב האילן. כדי שיחזיקו מימיהן. ועל שם הגומות שקורין בדידין נקרא הכלי החופר בהן. בדיד: של נכוש. פטיש שמקישים בו על האבנים ומשברים אותן: בן
פטיש

אָבָנִים טֶפַח) דיא וָואס הַאקִן שְׁטֵיינֶער הָאבִּין אַשְׁפִּיצִיגִן הַאמֶער וָואס זַייא הַאקִן מִיט
אִים דֶעם שְׁטֵיין. אוּב דִי הֶענְטִיל צוּם הַאמֶער אִיז גְרוֹס אַטֶפַח גִיהֶער צוּם הַאמֶער: ו (חוּט
מֹאזְנַיִם שֶׁל צְמָרִים) דֶער פָאדִים פוּן דיא שָׁאלִין וָואס מֶען וֶועגְט אוּף זַייא וָואל (וְשֶׁל
שׁוֹקְלֵי זְכוּכִית) אוּנ דֶער פָאדִים פוּן דיא שָׁאלִין וָואס מֶען וֶועגְט אִין זַייא גְלָאז (טְפָחַיִם)
צְוֵייא טְפָחִים פוּן דֶעם פָאדִים גִיהֶער צוּא דיא שָׁאלִין (יַד הַמְּקוֹר) דיא הֶענְטִיל פוּן דֶעם
שְׁפִּיצִיגֶען הַאמֶער וָואס מֶען לֶעכֶערְט מִיט אִים דיא מִיהל שְׁטֵיינֶער (טְפָחַיִם) צְווֵיי טְפָחִים
פוּן דיא הֶענְטִיל גִיהֶער צוּם הַאמֶער (יַד הַמַּעֲצָד שֶׁל לִגְיוֹנוֹת) דיא הַאנְט פוּן דיא בְּרֵייטֶע
הַאק וָואס דיא חַיִל טְרָאגִן אִין דיא מִלְחָמָה (טְפָחַיִם) צְווֵייא טְפָחִים פוּן דיא הַאנְט גִיהֶער
צוּא דיא האק (יַד הַקּוּרְנָס שֶׁל זְהָבִים) דיא הַאנְט פוּן דֶעם הַאמֶער וָואס דיא גָאלְד
שְׁמִידֶען קְלַאפֶּען מִיט אִים צוּא מַאכֶען נָאלְדֶענֶע בְּלֶעכִין (טְפָחַיִם) צְוֵייא טְפָחִים פוּן דיא
הַאנְט גִיהֶער צוּם הַאמֶער (וְשֶׁל חָרָשִׁין) אוּנ דיא הַאנְט פוּן דֶעם הַאמֶער פוּן אַקָאוַואל
(שְׁלֹשָׁה טְפָחִים) דְרַיי טְפָחִים פוּן דיא הַאנְט גִיהֶער צוּם הַאמֶער: ז (שִׁירֵי הַדָּרְבָן) דֶער
הַאקֶער אִיז אֵיין עֶק שְׁפִּיצִיג דָאס הֵייכְט דַרְבָן. דֶער אַנְדֶערֶער עֶק אִיז בְּרֵייט דָאס הֵייסְט
חַרְחוּר. דיא הִילְצֶערְנֶע הַאנְט וָואס אִיז בַּיי דֶעם דַרְבָן (מִלְמַעְלָ) פוּן הוֹבִּין (אַרְבָּעָה) פִיר
טְפָחִים גִיהֶער צוּם דַרְבָן (יַד הַבִּדִיד) דיא הַאנְט פוּן דיא אַייזֶערְנֶע כֵּלִי וָואס מֶען גְרָאבְּט
מִיט אִיר גְרוּב דיא בּוֹמֶער (אַרְבָּעָה) פִיר טְפָחִים גִיהֶער צוּם אַייזִן (יַד הַקַּרְדּוֹם שֶׁל נַכּוּשׁ)
דיא הַאנְט פוּן דיא הַאק וָואס מֶען הַאקְט מוּט אִיר שְׁטֵיינֶער (חֲמִשָּׁה) פִינְף טְפָחִים פוּן
דיא הַאנְט גִיהֶער צוּא דיא הַאק (יַד בֶּן הַפַּטִּישׁ) דיא הַאנְט פוּן דיא קְלֵיינֶע הַאק וָואס

מען

חמשה. ושל הפטיש. ששה. יד הקרדום של בקוע. ושל עדור. ששה. ויד מקבת של סתתין. ששה:

ח שירי חרחור מלמטן. שבעה. יד מגריפה של בעלי בתים. בש"א שבעה. בה"א שמנה. של סיידין. בש"א תשעה. ב"ה אומרים עשרה. יתר מכאן. אם רצה לקיים טמא. ויד משמשי האור. כל שהוא:

פרק ל כלי זכוכית פשוטיהן טהורין. ומקבליהן טמאים. נשברו טהרו. חזר ועשה

פטיש. הפטיש הקטן קרוי בן פטיש. והגדול שמו פטיש: של בקיע. קרדום שמבקעים בו עצים: של עדור. שחופרים בו הקרקע לזריעה. כמו אשר במעדר יעדרון (ישעיה ז): של סתתים. חוצבי אבנים והמקלעים ומפוין אותן: ח מגרפה. שגורפים בה תנור וכירים או הטיט. תרגום יעים מגרפייתא: ושל סיידים. שגורפים בה את הסיד: יתר מכן. יותר ממדות אלו שמנו חכמים ביד המגריפה. אם רוצה בקיום זה האורך היתר: טמא. אם נטמא הכלי. וכן אם נגעה טומאה בכל זה האורך של יד נטמא הכלי עמו. דהוי חבור לכלי: יד משמשי דאור. כגון יד של שפוד והאסכלה ומרחשת ושאר כלים שתשמישן ע"י האור:

פ"ל כלי זכוכית. הך מתני' תניא לעיל בפ"ב ובפט"ו והיידי דבעי למתני

מען האקט מיט איר שטיינער (חמשה) פינף טפחים פון דיא האנט גיהער צו דיא האק (ושל הפטיש) אונ דיא האנט פון אגאנץ גרוסע האק וואס מען האקט מיט איר שטיינער (ששה) זעקס טפחים פון דיא האנט גהער צו דיא האק (יד הקרדום של בקוע) די האנט פון דיא האק וואס מען האקט מיט איר האלץ (ושל עדור) אונ דיא האנט פון דעם רידעל וואס מען גראבט מיט אים ערד (ששה) זעקס טפחים פון דיא האנט גיהער צום רידעל אונ צו דיא האק (ויד מקבת של סתתין) אונ דיא האנט פון דעם האמער, וואס מען האקט מיט אים שטיינער פון בארג (ששה) זעקס טפחים פון דיא האנט גיהער צו די האק: ח (שירי חרחור) דיא הילצערנע האנט וואס איז בייא דעם חרחור ומשנה זו (מלמטן) פון אונטען (שבעה) זיבען טפחים גיהער צום חרחור (יד מגריפה של בעלי בתים) דיא האנט פון דיא גראץ וואס בעלי בתים גראצען מיט איר ארוס דיא אש אונ ליים פון אהובן. בית שמאי זאגין (שבעה) זיבען טפחים פון דיא האנט גיהער צו דיא גראץ. (בית הלל זאגין (שמונה) אכט טפחים פון דיא האנט גיהער צוא דיא גראץ (של סיידין) דיא גראץ וואס דיא מולארזעס שארין מיט איר דיא וואפנע. בית שמאי זאגין (תשעה) ניין טפחים פון דיא האנט גיהער צו דיא גראץ. בית הלל זאגין (עשרה) צעהן טפחים פון דיא האנט גיהער צוא דיא גראץ (יתר מכאן) אזב דיא האנט פון דיא גראץ איז גרעסער (אם רצה לקיים) אזב ער וויל דיא האנט זאל אזו בלייבן אגרויסע (טמא) קען זיא טמא ווערין אזב דיא גראץ איז טמא גיווארין פון אשרץ אדער פון איין אנדער טומאה. אונ אזב דיא האנט איז טמא גיווארין ווערט דיא גראץ טמא (ויד משמשי האור) אונ דיא האנט פון אזעלכע זאכען וואס מען ניצט זיי ביי דעם פייאר (כל שהוא) וויא גרוס דיא האנט איז גיהער זיא צוא דיא כלי:

פרק ל א (כלי זכוכית) גלעזערנע כלים (פשוטיהן) גלייכע וואס האבין ניט קין אינווייניג (טהורין) זענען טהור. ווערין ניט טמא (ומקבליהן) אונ דיא וואס האבען אאינווייניג. מען קען אינווייניג עפעס ארין לייגען (טמאים) קענען טמא ווערין (נשברו)

ועשה מהן כלים. מקבלין טומאה מכאן ולהבא. הטבלא. והאסקוטלא של זכוכית. טהורין. אם יש להן לזביז. טמאים. שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינן לתשמיש. טהורין. קירטסן או שפן בשופין. טמאין: **ב** אספקלריא. טהורה. ותמחוי שעשאו אספקלריא. טמא. ואם מתחלה עשאו לשם אספקלריא. טהור. תרווד שהוא נותנו על השלחן

דין הנך כלים של זכוכית הדר תנא לה הכא: טבלא. שלהן: אסקוטלא. כלי לע״ז קורין לקערה בקועילא. והכא מיירי בקערה פשוטה שאין לה בית קבול אלא שמתחתיה מחובר לה בית קבול קטן המשמש כשכופין הכלי על פניו כעין בית לכוסות של כסף ושל זכוכית שלנו יש להן לבזבז שפה סביב ללבזבז עושהו כלי שיש בו בית קבול: שולי קערה ושולי אסקוטלא. כשנשבר מקום תשמישן נשאר הבית קבול קטן והופכו ומשתמש בו ואפי׳ הכי טהורים דלא חשיבי גדולה של זכוכית: הרווד. קף של זכוכית: כשלוחות בו: קרטסן או שפן. תקנה ועשאן חלקים עד שראויין להסתכל בהן כאותו בית קבול שמתחתיו דלא הוו תו שבר כלי: בשופין. כלי שמשופין וחרשי ברזל מסירים בו החלודה. ומחליקין בו הכלים. תרגום הלריפין שופינא. לימ״א בלע״ז: **ב** אספקלריא. מראה של זכוכית שבהאשה רואה בה את פניה ובלע״ז אספקל״ו ואפי׳ יש לה בית קבול טהורה לפי שאינה עשויה לקבל אלא לראות צורת הפנים: תמחוי. כמין קערה השולים כלי מפני מקום השבר שמזיק לידיו: ואם

אז זייא זענען צוא בראכען געווארין דער נאך וויא זייא זענען טמא געווארען (טהורין) זענען זייא טהור געווארען (חזר ועשה מהן כלים) אויב ער האט זייא צוא שמאלצען אונ היט געמאכט פון זייא נייע כלים (מקבלין טומאה מכאן ולהבא) אויב א טומאה ווערט זייא איצט אן רירען וועלין זייא טמא ווערין. אבער דיא פריערדיגע טומאה האבען זיי אוף זיך ניט (הטבלא) א ברעט פון א טיש א גלעזערנע (והאסקוטלא) א שיסול פון א בין גלאד ווגלאט) נאר אז מען זאל איר שטעלין מיט דעם דעק ארוף איז דא א גזימס ארום דעם דעק. וואס מען קען אינוויינינג עבעס אריין לייגין (של זכוכית) דאס איז פון גלאז (טהורין) איז דיא טבלא מיט דיא אסקוטלא טהור (אם יש להם לזבז) אויב דיא ברעט פון טיש האט אלייכט ארום. אדער דיא אסקוטלא האט פון אויבען אויך א גזימס ארום (טמאים) קענען זייא טמא ווערין (שולי קערה) אויב דיא גלעזערנע שיסול איז צו בראכען געווארען אונ עס איז געבליבען דער דעק פון דיא שיסול (ושולי אסקוטלא של זכוכית) אדער דיא גלעזערנע אסקוטלא איז צוא בראכען געווארען אונ עס איז געבליבען דער דעק פון דיא אסקוטלא (שהתקינן לתשמיש) אפילו ער האט אנגעבריים דא כלי מען זאל ניצען איף דעם דעק. פון דעסטוועגען (טהורין) זענען זייא טהור. וויל מען ציא שטארכט דיא העט ווען מען האלט זייא היכט דאס ניט קיין כלי (קירטסן) אז ער האט פאר גליכט דיא צוא בראכענע עפיצען (או שפן בשופין) אדער ער האט זייא גלייך געמאכט מיט א פייל (טמאין) קענען זייא שון טמא ווערין: ב (אספקלריא) א שפיגעל (טהורה) איז טהור ווערט ניט טמא (ותמחוי) א גלעזערנע שיסול א גרויסע (שעשאו אספקלריא) וואס מען האט געמאכט דיא שיסול פאר א שפיגול (טמא) קען זיא טמא ווערין (ואם מתחלה עשאו לשם אספקלריא) אוב מען האט באלד פון אנהייב געמאכט דיא שיסל ניט צוא ניצען אין איר נאר זיא זאל זיין א שפיגול (טהור) איז זיא טהור. קען זיא ניט טמא ווערין (תרווד) א גלעזערנע לעפיל (שהוא נתון על השלחן) ואם ער

השלחן. אם מקבל כל שהוא. טמא. ואם לאו. ר' עקיבא מטמא. ר' יוחנן בן נורי מטהר: **ג** כוס שנפגם רובו טהור. נפגם בו שלש ברובו טהור. ר"ש אומר אם מפזר הוא את רוב המים. טהור. ניקב ועשאו בין בבעץ. בין בזפת. טהור. רבי יוסי אומר בבעץ טמא. ובזפת טהור: **ד** צלוחית קטנה. שניטל פיה. טמאה. וגדולה שניטל פיה. טהורה. של פלייטין שניטל פיה. טהורה. מפני שהיא סורחת את היד. לגינין גדולים שניטל פיהן. טמאין. מפני

שהוא

ואם לאו. אם כשנותנו על השלחן או על דבר פשוט הוא מתגלגל לכאן ולכאן ונשפך מה שבתוכו לפי שתחתיו חד ואינו עומד: ר"ע מטמא. הואיל ויש לו בית קבול והלכה כר"ע: **ג** כוס. של זכוכית: שנפגם רובו טהור. דחשיב שבר כלי: נפגם בו שלש ברובו. שהשלש פגימות עומדות ברובו של כוס ולא במעוטו: טהור. אע"פ שאינו מפזר את רוב המים: אם מפזר הוא את רוב המים טהור. אבל במיעוט טמא. ואין הלכה כר"ש: בבעץ. בבדיל: רבי יוסי אומר בבעץ טמא. דהכל הולך אחר המעמיד שחשוב ככלי מתכות ואין הלכה כרבי יוסי: **ד** צלוחית. כעין צלוחית של זכוכית שלט שיש להן צואר ארוך: שנטל פיה. שניטל צוארה: ובגדולה. שאינה יכולה לינטל בידו אחת אלא בשתי ידיו קרויה גדולה ושיכולה לינטל **בידו** אחת קרויה קטנה: של פלייטין. של שמן אפרסמון: **טהורה.** דתו לא חזיא למלאכה: מפני שהיא סורחת את היד׳

ווערט גיגעבין אויף דעם טיש (אם מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא) אויב מען קען עפּעס אַריין גיסען אין דיא לֶעפִיל (טָמֵא) קען זיא טָמֵא ווערין (וְאִם לַאו) אונ אויב מען קען ניט אַריין גיסען אין דיא לֶעפִיל. ווייל דיא לֶעפִיל איז אינטען שְׁפִּיצִיג גיסט זיך אַרוס רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא) רַבִּי עֲקִיבָא זָאגְט דיא לֶעפִיל קען טָמֵא ווערין (רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַהֵר) רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי זָאגְט דיא לֶעפִיל איז טָהוֹר. זיא ווערט ניט טָמֵא: **ג** (כּוֹס שֶׁנִּפְגַּם רוּבּוֹ) אַגְלָאז וואס אין איר איז איין גֶעשְׁפּאלְטֶען געוואָרען דיא גְרֶעסְטֶע שְׁטִיק (טָהוֹר) איז דיא גְלָאז טָהוֹר (נִפְגַּם בּוֹ שָׁלֹשׁ בְּרוּבּוֹ) אויב אין דיא גְרֶעסְטֶע טֵייל פון דיא גְלָאז איז דָא דְרַיי שְׁפּאלְטֶען (טָהוֹר) איז דיא גְלָאז טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן זָאגְט (אִם מְפַזֵּר הוּא אֶת רוֹב הַמַּיִם) אויב דָאס גְרֶעסְטֶע טֵייל וואַסֶער גִיסְט זיך אַרוס פון דיא גְלָאז (טָהוֹר) איז דיא גְלָאז טָהוֹר (נִיקַּב וַעֲשָׂאוֹ בֵּין בְּבַעַץ בֵּין בְּזֶפֶת) אויב דיא גְלָאז איז גְעלֶעכֶערְט געוואָרען אונ מען האט פֶערְקְלֶעבְּט דיא לָאךְ מיט בְּלַיי אָדער מיט פֶּעך (טָהוֹר) איז דיא גְלָאז טָהוֹר. רַבִּי יוֹסִי זָאגְט (בְּבַעַץ טָמֵא) אויב מען האט בֶּעקְלֶעבְּט מיט בְּלַיי קען דיא גלאז טָמֵא ווערין (וּבְזֶפֶת) אונ אויב מען האט בֶּעקְלֶעבְּט מיט פֶּעך (טָהוֹר) איז דיא גְלָאז טָהוֹר: **ד** (צְלוֹחִית קְטַנָּה) אַקְלֵיינֶע פְלֶעשִׁיל (שֶׁנִּיטַּל פִּיהָ) וואס איז אָפּ גִיבְּרָאכֶען געוואָרען דיא הֶאלְדְזִיל (טְמֵאָה) קען דיא פְלֶעשִׁיל טָמֵא ווערין (וּגְדוֹלָה) אַגְרוֹבֶע פְלֶעשִׁיל (שֶׁנִּיטַּל פִּיהָ) וואס איז אָפּ גֶעבְּרָאכֶען געוואָרען דיא הֶאלְדְזִיל (טְהוֹרָה) איז זיא טָהוֹר ואַפְלֶעשִׁיל וואס מען קען איר נֶעמֶען מיט איין האַנְט הֵייסְט אַקְלֵיינֶע. אונ אַז מען מוז איר נֶעמֶען מיט בֵּיידֶע הֶענְט הֵייסְט אגְרוֹסֶע (שֶׁל פְלַייטִין) אפְלֶעשִׁיל פון פַאַרְפוּמֶע (שֶׁנִּיטַּל פִּיהָ) וואס איז אָפּ נִיבְּרָאכֶען געוואָרען דיא הֶאלְדְזִיל (טְהוֹרָה) איז זיא טָהוֹר (מִפְּנֵי שֶׁהִיא סוֹרַחַת אֶת הַיָּד) אז מען וועט אַריין שְׁטֶעקִין דיא האַנְט אין דיא פְלֶעשִׁיל אַרוס צוא נֶעמֶען דיא פַארְפוּמֶע וועט ער צוא שְׁטֶעכֶען דיא האַנְט (לְגִינִין גְּדוֹלִים) גְרוֹסֶע קְרִיג (שֶׁנִּיטַּל פִּיהֶן)

הבא לתת ידו לתוכה לקחת מן הפלייטין חטין הרבה בפעם א'. והן יורדים מעט מעט להריח בו ידו נסרכת ונסרטת ונקלאת סורחת כמו סורכת בכ"ף לשון סרכה: לגינין גדולים. כמו כדין גדולים: מתקנן לכבשים. שכובשים בהן ירק במלח ובחומץ ומניחין אותן שם להתקיים: אפרכס. כלי עשוי נרחים. שרחב מלמעלה וקצר מלמטה כשוליו. ונותנים בו חטין הרבה בפעם א'. והן יורדים מעט מעט לתוך הרחים ונטחנים שם ודוגמתו מצינו בריש חגיגה (ד' ג) עשה אזנך כאפרכס' שמכניס הרבה. ומוליא קמעה: אשריך כלים. מסכת כלים: שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה. מתחלת באבות הטומאות ומסיימת באפרכס של זכוכית טהורה:

סליק מסכת כלים

שהוא מתקנו לכבשים. והאפרכס של זכוכית. טהורה. אמר רבי יוסי אשריך כלים שנכנסת בטומאה. ויצאת בטהרה:

נשלמה מסכת כלים

אהלות פרק א

שנים טמאים במת א' טמא טומאת ז'. (במדבר יט) הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא כולה מתני' מפרש לה והזיל: אדם הנוגע במת טמא טומאת שבעה דכתיב שבעת ימים. לפי שהוא נעשה אב הטומאה שהמת אבי אבות הטומאה הוא:

שנים טמאים במת. אחד טמא טומאת שבעה. ואחד טמא טומאת ערב. שלש טמאין במת. שנים טמאין טומאת שבעה. ואחד טמא טומאת ערב. ארבע טמאין במת. שלש טמאין טומאת שבעה. וא' טמא טומאת ערב. כיצד שנים. אדם הנוגע במת טמא טומאת ז'

וואס איז אפ געבראכען געווארען דיא האלדז (טמאין) קענען טמא ווערין (מפני שהוא מתקנן לכבשים) ווייל ער האלט דעם קרוג איין צוא לייגן אין אים ירקות וקרויט אונגערקעס (והאפרכס של זכוכית) דיא קעכטיל פון דיא מיהל שטיינער וואס זיא איז אובין ברייט אונ אונטען שמאל אונ מען שיט אין איר אריין ווייץ צוא מאלין. אזב דיא קעכטיל איז אגלעזערנע (טהורה) איז זיא טהור. זיא ווערט ניט טמא (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (אשריך כלים) וואול צוא דיר מסכת כלים (שנכנסת בטומאה) דו ביזט אריין גיגאנגען ואנגיהויבין מיט טומאה ואבות הטומאה) (ויצאת) דוא ביזט ארוס גיגאנגען ואוס גילאזין (בטהרה) מיט טהרה והאפרכס של זכוכית טהורה:

פרק א (שנים טמאים במת) צווייא זענען טמא געווארען פון אמת (אחד טמא טומאה שבעה) איינער איז טמא זיבען טאג (ואחד טמא טומאת ערב) אונ איינער איז טמא נאר ביז נאכט (שלש טמאין במת) דריי זענען טמא גיווארין פון אמת (שנים טמאין טומאת שבעה) צווייא זענען טמא זיבען טאג (ואחד טמא טומאת ערב) אונ איינער איז טמא נאר ביז נאכט (ארבע טמאין במת) פיר זענען טמא געווארין פון אמת (שלש טמאין טומאת שבעה) דריי זענען טמא זיבען טאג (ואחד טמא טומאת ערב) אונ איינער איז טמא ביז נאכט (כיצד שנים) וויא אזו זענען דיא צווייא טמא גיווארין (אדם הנוגע במת) דער מענטש וואס רירט אן דעם מת (טמא טומאת שבעה) איז טמא זיבען טאג